Meaning of the

HOLY QURAN VOL-I

(TELUGU)

దివ్యఖుర్ఆన్

(రెండవ సంపుటం)

అనువాదం, సంక్షిప్త వ్యాఖ్యానం

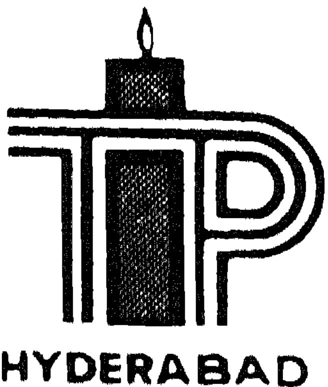
(అల్ కహఫ్ నుండి అన్ నాస్ సూరాల వరకు)

మూలానువాదం :

మౌలానా సయ్యిద్ అబుల్ ఆలా మౌదూది (రహ్మలై)

ఆంధ్రానువాదం :

షేక్ హమీదుల్లా షరీఫ్, బి.ఏ.

తెలుగు ఇస్లామిక్ పబ్లికేషన్స్

సందేశభవనం, ఛత్తాబజార్, హైదరాబాదు–500 002.

ఫోన్ : 564583

Tarjuma- e - Quran - e - Majeed Vol-II

DIVYA QURAN VOL-II (Telugu)
(Surah : 18 - 114)

The Telugu Islamic Publications

Series No. 14 (A)

Urdu Translator : Maulana Sayyid Abul Ala Maududi

Telugu Translator : Shaikh Hameedullah Shariff

First Edition : November, 1995

Copies : 10,000

Hadya : Rs.120-00

Typeset by : Geeturai Graphics
Lakkadkot, Hyderabad - 2

Printed by : Hindustan Offset, Madras - 600 014.

Bound by : Balaji Binding Works, Madras - 14.

Published by : Telugu Islamic Publications
'Sandesha Bhavanam'
Lakkadkot, Chatta Bazar,
Hyderabad - 500 002. India.
Phone: 564583
Fax No. 091 40 521237
Grams : 'Geeturai-500 002'

సూరా సూచిక

అనంత కరుణామయుడు, అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

18. అల్ కహఫ్

(١٨) سُوْرَةُ الْكَهْفِ مَكِّيَّةٌ (٦٩)

ఆయతులు : 110 అవతరణ : మక్కాలో

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1–5 అల్లాహ్ మాత్రమే స్తుతింపదగినవాడు. ఆయన తన దాసునిపై ఈ గ్రంథాన్ని అవతరింపజేశాడు; అందులో ఏ విధమైన వక్రత్వాన్నీ ఉంచలేదు - అది సూటిగా, ఉన్నది ఉన్నట్లుగా ప్రకటించే గ్రంథం; దాని ద్వారా అతను దేవుని కఠిన శిక్షను గురించి ప్రజలను హెచ్చరించాలని, విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసే వారికి మంచి ప్రతిఫలం లభిస్తుంది అనే శుభవార్తనూ, అందులోనే వారు కలకాలం ఉంటారు అనే శుభవార్తనూ, అందజేయాలని, అల్లాహ్ ఎవరినో కుమారుడుగా వరించాడు అని పలికే ప్రజలను భయపెట్టాలని. ఈ విషయం గురించి వారికి గానీ, వారి తాతముత్తాతలకు గానీ ఏ జ్ఞానమూ లేదు. వారి నోట వెలువడే ఈ మాట అత్యంత దారుణమైనది. వారు కేవలం అబద్ధాన్ని మాత్రమే వాగుతున్నారు.

6–8 అయితే ప్రవక్తా! ఒకవేళ వారు ఈ ఉపదేశాన్ని విశ్వసించకపోతే, బహుశా నీవు వారి కోసం దుఃఖిస్తూ నీ ప్రాణాన్నే కోల్పోతావేమో! నిజానికి, ప్రజలలో మంచిపనులు చేసేవారెవరో పరీక్షించాలని, భూమిపై ఉన్న వస్తు సామగ్రి నంతటినీ మేము భూమికి అలంకారంగా చేశాము. చివరకు మేము దీనినంతటినీ చదునైన మైదానంగా చేసివేయనున్నాము.

9–12 గుహవారు, శిలాఫలకం వారు[1] మా సూచనలలో ఒక అద్భుతమైన సూచన అని మీరు భావిస్తున్నారా? ఆ గుహలో ఆశ్రయం పొందిన ఆ యువకులు "ప్రభూ! నీ ప్రత్యేక కారుణ్యాన్ని మాకు ప్రసాదించు మా వ్యవహారాన్ని చక్కబెట్టు!" అని వేడుకున్నారు. అప్పుడు మేము వారిని అదే గుహలో జోకొట్టి ఏళ్లతరబడి గాఢనిద్రలో ఉంచాము. తరువాత మేము వారిని మేల్కొలిపాము, ఆ రెండు వర్గాలలో ఏ వర్గం వారు తాము గుహలో ఉన్న కాలాన్ని కచ్చితంగా లెక్కకడతారో పరీక్షిద్దామని.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ عَلٰى عَبْدِهِ الْكِتٰبَ
وَلَمْ يَجْعَلْ لَّهٗ عِوَجًا ۜ ﴿١﴾ قَيِّمًا لِّيُنْذِرَ بَاْسًا
شَدِيْدًا مِّنْ لَّدُنْهُ وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِيْنَ الَّذِيْنَ
يَعْمَلُوْنَ الصّٰلِحٰتِ اَنَّ لَهُمْ اَجْرًا حَسَنًا ﴿٢﴾
مَّاكِثِيْنَ فِيْهِ اَبَدًا ﴿٣﴾ وَّيُنْذِرَ الَّذِيْنَ
قَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَدًا ﴿٤﴾ مَا لَهُمْ بِهٖ مِنْ
عِلْمٍ وَّلَا لِاٰبَآئِهِمْ ؕ كَبُرَتْ كَلِمَةً تَخْرُجُ
مِنْ اَفْوَاهِهِمْ ؕ اِنْ يَّقُوْلُوْنَ اِلَّا كَذِبًا ﴿٥﴾
فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَّفْسَكَ عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ اِنْ
لَّمْ يُؤْمِنُوْا بِهٰذَا الْحَدِيْثِ اَسَفًا ﴿٦﴾ اِنَّا
جَعَلْنَا مَا عَلَى الْاَرْضِ زِيْنَةً لَّهَا
لِنَبْلُوَهُمْ اَيُّهُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٧﴾ وَاِنَّا
لَجٰعِلُوْنَ مَا عَلَيْهَا صَعِيْدًا جُرُزًا ﴿٨﴾
اَمْ حَسِبْتَ اَنَّ اَصْحٰبَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيْمِ
كَانُوْا مِنْ اٰيٰتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾ اِذْ اَوَى الْفِتْيَةُ
اِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوْا رَبَّنَآ اٰتِنَا مِنْ لَّدُنْكَ
رَحْمَةً وَّهَيِّئْ لَنَا مِنْ اَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾
فَضَرَبْنَا عَلٰٓى اٰذَانِهِمْ فِى الْكَهْفِ
سِنِيْنَ عَدَدًا ﴿١١﴾ ثُمَّ بَعَثْنٰهُمْ لِنَعْلَمَ
اَيُّ الْحِزْبَيْنِ اَحْصٰى لِمَا لَبِثُوْٓا اَمَدًا ﴿١٢﴾

13–16 మేము వారి అసలు గాథను నీకు వినిపిస్తున్నాము. వారు తమ ప్రభువును విశ్వసించిన కొందరు యువకులు. మేము వారికి సన్మార్గంపై నడవటంలో అభివృద్ధిని ప్రసాదించాము.[2] వారు లేచి ఈ ప్రకటన చేసినప్పుడు మేము వారి హృదయాలకు దృఢత్వాన్ని కలుగజేశాము; "ఆకాశాలకూ, భూమికీ ప్రభువైనవాడే మా ప్రభువు. మేము ఆయనను త్రోసిరాజని మరొకణ్ణి దేవుడుగా చేసుకొని వేడుకోము. ఒకవేళ మేము అలా చేస్తే, పూర్తిగా అనుచితమైన దానిని చేసిన వారమవుతాము." (తరువాత వారు పరస్పరం ఇలా అనుకున్నారు) మన జాతివారైన వీరు విశ్వప్రభువును కాదని ఇతర దైవాలను సృష్టించుకున్నారు. ఈ దైవాలు ఆరాధ్యులని స్పష్టమైన ప్రమాణాన్ని దేన్నయినా ఈ ప్రజలు ఎందుకు తీసుకురారు? అల్లాహ్ విషయంలో అభూత కల్పనకు పాల్పడే వాడిని మించిన దుర్మార్గుడెవడు? ఇప్పుడు మీరు వారితోను, అల్లాహ్‌ను కాదని వారు ఆరాధించే దేవుళ్లతోను సంబంధాలను త్రెంచుకున్నారు. కనుక, ఇక పదండి. ఫలానా గుహలో ప్రవేశించి ఆశ్రయం పొందండి. మీ ప్రభువు మీపై తన కారుణ్యఛాయను విస్తరింపజేస్తాడు, మీ కార్యసిద్ధికై సకల సామగ్రిని సమకూరుస్తాడు.

17–18 వారిని నీవు గుహలో చూసినప్పుడు,[3] సూర్యుడు ఉదయించేటప్పుడు, వారి గుహను తాకకుండా కుడి ప్రక్కగా పైకిపోయినట్లునూ, అస్తమించేటప్పుడు వారికి దూరంగా ఎడమ ప్రక్కగా దిగిపోయినట్లునూ నీకు గోచరిస్తుంది. వారేమో గుహ లోపల ఒక సువిశాలమైన స్థలంలో పడి ఉన్నారు. ఇది అల్లాహ్ సూచనలలో ఒక సూచన. అల్లాహ్ సన్మార్గం చూపినవాడే అసలు సన్మార్గం పొందేవాడు. అల్లాహ్ – మార్గం తప్పించే వాడికి మార్గం చూపి, సంరక్షించేవాణ్ణి నీవు పొందలేవు. వారిని నీవు చూచి, వారు మేల్కొనే ఉన్నారని అనుకుంటావు. వాస్తవానికి వారు నిద్రపోతున్నారు. మేము వారిని కుడిప్రక్కకూ, ఎడమ ప్రక్కకూ దొరిలేలా మరలిపడకునేలా చేసేవారము; వారి కుక్క గుహ ముఖద్వారం వద్ద ముందు కాళ్లను చాచి కూర్చుండి ఉండేది. ఒకవేళ నీవు వారిని తొంగిచూస్తే, వెనక్కి తిరిగి పారిపోతావు. ఆ దృశ్యాన్ని చూసిన కారణంగా నీవు భయకంపితుడవు అవుతావు.

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَاَهُمْ بِالْحَقِّ ؕ اِنَّهُمْ
فِتْيَةٌ اٰمَنُوْا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنٰهُمْ هُدًى ﴿١٣﴾ ۖ
وَّرَبَطْنَا عَلٰى قُلُوْبِهِمْ اِذْ قَامُوْا فَقَالُوْا رَبُّنَا
رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ لَنْ نَّدْعُوَاۡ مِنْ
دُوْنِهٖۤ اِلٰهًا لَّقَدْ قُلْنَاۤ اِذًا شَطَطًا ﴿١٤﴾
هٰٓؤُلَآءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖۤ اٰلِهَةً ؕ
لَوْلَا يَاْتُوْنَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطٰنٍۢ بَيِّنٍ ؕ فَمَنْ
اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا ﴿١٥﴾ ؕ
وَاِذِ اعْتَزَلْتُمُوْهُمْ وَمَا يَعْبُدُوْنَ اِلَّا اللّٰهَ
فَاْوٗۤا اِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِّنْ
رَّحْمَتِهٖ وَيُهَيِّئْ لَكُمْ مِّنْ اَمْرِكُمْ مِّرْفَقًا ﴿١٦﴾
وَتَرَى الشَّمْسَ اِذَا طَلَعَتْ تَّزٰوَرُ عَنْ
كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِيْنِ وَاِذَا غَرَبَتْ
تَّقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِيْ فَجْوَةٍ
مِّنْهُ ؕ ذٰلِكَ مِنْ اٰيٰتِ اللّٰهِ ؕ مَنْ يَّهْدِ
اللّٰهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ ۚ وَمَنْ يُّضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ
لَهٗ وَلِيًّا مُّرْشِدًا ﴿١٧﴾ وَتَحْسَبُهُمْ اَيْقَاظًا
وَّهُمْ رُقُوْدٌ ۖ وَّنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ الْيَمِيْنِ
وَذَاتَ الشِّمَالِ ۖ وَكَلْبُهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعَيْهِ
بِالْوَصِيْدِ ؕ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ
فِرَارًا وَّلَمُلِئْتَ مِنْهُمْ رُعْبًا ﴿١٨﴾

19–21 మేము ఇదే అద్భుత మహిమ ద్వారా వారిని మేల్కొలిపి కూర్చోబెట్టాము.[4] వారు పరస్పరం ప్రశ్నించుకోవాలని; వారిలో ఒకడు, "మనం ఈ స్థితిలో ఎంతకాలం ఉన్నాము?" అని అడిగాడు. మిగతావారు, "బహుశా ఒక రోజంతానో లేక దాని కంటే కొంచెం తక్కువగానో ఉండి ఉంటాము"అని అన్నారు. మళ్ళీ ఇలా అన్నారు వారంతా, "అల్లాహ్‌యే బాగా ఎరుగును మనం ఈ స్థితిలో ఎంతకాలం గడిపామో? సరే, ఇక ఈ వెండి నాణాన్ని ఇచ్చి మనలో ఎవరినైనా నగరానికి పంపుదాము. అతడు మంచి భోజనం ఎక్కడ దొరుకుతుందో కనుక్కొని, తినటానికేదైనా తీసుకువస్తాడు. అతడు కాస్త తెలివిగా వ్యవహరించాలి. మనం ఇక్కడున్నామని ఎవరికైనా తెలిసే విధంగా అతడు ప్రవర్తించకూడదు. ఒకవేళ వారు మనల్ని పట్టుకుంటే, రాళ్లతో కొట్టి చంపేస్తారు. లేదా బలవంతంగా మనల్ని తమ సంఘంలో మళ్లీ కలుపుకుంటారు. అలా జరిగితే, మనం ఎన్నటికీ సాఫల్యం పొందలేము." ఈ విధంగా మేము నగరవాసులకు వారి ఉనికిని గురించి తెలియజేశాము.[5] అల్లాహ్ చేసిన వాగ్దానం సత్యమైనదనీ ప్రళయ సమయం నిస్సందేహంగా వచ్చి తీరుతుందనీ ప్రజలు తెలుసుకోవాలని (అపుడు వారు అసలు ఆలోచించవలసినది పై విషయం గురించి). కాని ప్రజలు వారి (గుహవాసుల)తో ఎలా వ్యవహరించాలి అనే విషయం గురించి పరస్పరం వాదులాడుకుంటున్నారు. కొందరు "వారిమీద ఒక గోడ కట్టండి. వారి ప్రభువుకే వారి వ్యవహారం గురించి బాగా తెలుసు[6] అని అన్నారు. కాని ఈ వ్యవహారంలో పై చేయిగా ఉన్నవారు, "మేము వారిమీద ఒక ఆరాధనా మందిరాన్ని నిర్మిస్తాము[7]" అని అన్నారు.

وَكَذٰلِكَ بَعَثْنٰهُمْ لِيَتَسَآءَلُوْا بَيْنَهُمْ ؕ قَالَ
قَآئِلٌ مِّنْهُمْ كَمْ لَبِثْتُمْ ؕ قَالُوْا لَبِثْنَا يَوْمًا
اَوْ بَعْضَ يَوْمٍ ؕ قَالُوْا رَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَا
لَبِثْتُمْ ؕ فَابْعَثُوْٓا اَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ هٰذِهٖٓ اِلَى
الْمَدِيْنَةِ فَلْيَنْظُرْ اَيُّهَآ اَزْكٰى طَعَامًا
فَلْيَاْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِّنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ وَلَا
يُشْعِرَنَّ بِكُمْ اَحَدًا ۝١٩ اِنَّهُمْ اِنْ يَّظْهَرُوْا
عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوْكُمْ اَوْ يُعِيْدُوْكُمْ فِيْ مِلَّتِهِمْ
وَلَنْ تُفْلِحُوْٓا اِذًا اَبَدًا ۝٢٠ وَكَذٰلِكَ اَعْثَرْنَا
عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوْٓا اَنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّاَنَّ
السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيْهَا ۚ اِذْ يَتَنَازَعُوْنَ بَيْنَهُمْ
اَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوْا عَلَيْهِمْ بُنْيَانًا ؕ رَبُّهُمْ
اَعْلَمُ بِهِمْ ؕ قَالَ الَّذِيْنَ غَلَبُوْا عَلٰٓى اَمْرِهِمْ
لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ مَّسْجِدًا ۝٢١

1 అంటే తమ విశ్వాసాన్ని రక్షించుకోవడానికి, గుహను శరణుజొచ్చిన యువకులు. వారి గుహకు ఆ తరువాత స్మారక శిలాఫలకం ఒకటి ప్రతిష్ఠించబడింది.

2 ఈ యువకులు క్రీస్తుశకం ప్రారంభకాలానికి చెందిన ఏసుక్రీస్తు అనుయాయులలోని వారు అనీ, రోమన్ దేశవారులు అనీ ఉల్లేఖనాలద్వారా తెలుస్తున్నది. ఆనాటి రోమన్ పాలకులు బహుదైవోపాసకులు. వారు ఏక దైవోపాసకులకు బద్ధవిరోధులయ్యారు.

3 రాళ్ళతో కొట్టి చంపే శిక్షనుంచి తప్పించుకోవడానికి, మతభ్రష్టుల్నిచేసే వత్తిడినుంచి తప్పించుకోవటానికిగాను వారు తాము తీసుకున్న సమిష్టి నిర్ణయం ప్రకారం, నగరం నుండి బయటపడి, కొండల మధ్య వున్న ఒక గుహకు వెళ్ళి దాక్కున్నారు. అయితే ఈ ప్రస్తావనను ఇక్కడ వదలి పెట్టడం జరిగింది.

22 – 26 కొంతమంది, "వారు ముగ్గురు, నాలుగోది వారి కుక్క" అని అంటారు. మరికొందరు, "వారు ఐదుగురు, ఆరోది వారి కుక్క" అని అంటారు. వారందరూ కేవలం అర్థరహితంగా వాగుతున్నారు. ఇంకా కొందరు, "వారు ఏడుగురు, ఎనిమిదోది వారి కుక్క[8]" అని కూడ అంటారు. ఇలా అను, "వారు ఎందరో నా ప్రభువే బాగా ఎరుగును. కొందరికి మాత్రమే వారి నిజమైన సంఖ్య తెలుసు. కనుక స్థూలంగా తప్ప వారి సంఖ్యను గురించి ప్రజలతో వాదించకు. ఇంకా వారిని గురించి ఎవరినీ ఏమీ అడగవద్దు.[9] చూడు[10] ఏ విషయాన్ని గురించియైనా, ఎన్నడూ "నేను ఈ పనిని రేపు చేస్తాను" అని అనకు. (నీవు ఏమీ చేయలేవు) అల్లాహ్ కోరితేనే తప్ప. ఒకవేళ మరపు వల్ల నీవు అలా అంటే, వెంటనే నీ ప్రభువును స్మరించు కొని ఇలా అను, "నా ప్రభువు ఈ వ్యవహారంలో సత్యానికి అతి దగ్గరగా ఉన్న విషయం వైపునకు నాకు మార్గం చూపుతాడని నేను ఆశిస్తున్నాను." –వారు తమ గుహలో మూడు వందల సంవత్సరాలు ఉన్నారు, (కొందరు గడువు అంచనాలో) తొమ్మిది సంవత్సరాలు ఇంకా ఎక్కువ పెంచారు. నీవు ఇలా చెప్పు, "వారు ఆ స్థితిలో ఉన్న కాలాన్ని అల్లాహ్‌యే బాగా ఎరుగును.[11] ఆకాశాలలోనూ, భూమిలోనూ గుప్తంగా ఉన్న సమస్త విషయాలు ఆయనకు మాత్రమే తెలుసు. ఎంత అద్భుతమైనవాడు ఆ చూసేవాడు ఆ వినేవాడు (భూమ్యాకాశాలలోని సృజింపబడిన వాటిని) ఆయన తప్ప (ఆదుకునేవాడు) మరెవ్వడూలేడు. అంతేకాదు ఆయన తన ప్రభుత్వాధికారంలో ఎవరినీ భాగస్వామిగా చేర్చుకోడు."

سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَّابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ
وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ
رَجْمًا بِالْغَيْبِ ۚ وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ
كَلْبُهُمْ ۚ قُل رَّبِّي أَعْلَمُ بِعِدَّتِهِم مَّا يَعْلَمُهُمْ
إِلَّا قَلِيلٌ ۗ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا
وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِم مِّنْهُمْ أَحَدًا ﴿٢٢﴾ وَلَا
تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا ﴿٢٣﴾
إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ ۚ وَاذْكُر رَّبَّكَ إِذَا
نَسِيتَ وَقُلْ عَسَىٰ أَن يَهْدِيَنِ رَبِّي
لِأَقْرَبَ مِنْ هَٰذَا رَشَدًا ﴿٢٤﴾ وَلَبِثُوا فِي
كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا
تِسْعًا ﴿٢٥﴾ قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا ۖ لَهُ
غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ أَبْصِرْ بِهِ وَ
أَسْمِعْ ۚ مَا لَهُم مِّن دُونِهِ مِن وَلِيٍّ
وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا ﴿٢٦﴾

4 అంటే విచిత్రమైన రీతిలో వారు పడుకోబెట్టబడినట్లే, వారి స్థితిని గురించి ప్రపంచానికి ఏమాత్రం తెలియకుండా ఉంచటం జరిగినట్లే, ఒక సుదీర్ఘకాలం తరువాత వారు మేల్కోవటం కూడ వింతగొలిపే ఒక దైవ మహిమయే.

5 అంటే, ఆ వ్యక్తి ఆహార పదార్థాలను కొనుక్కురావటానికి నగరానికి వెళ్లినప్పుడు, ప్రపంచం పూర్తిగా మారిపోయినట్లు తెలుసుకున్నాడు. విగ్రహారాధనలో కూరుకుపోయిన రోమన్ సామ్రాజ్యం క్రైస్తవ ధర్మాన్ని స్వీకరించి చాలాకాలమయిపోయింది. భాషలో, సంస్కృతిలో, నాగరికతలో, ప్రతి విషయంలోనూ స్పష్టమైన మార్పువచ్చేసింది. రెండువందల సంవత్సరాల నాటి ఈ మనిషి తన స్వరూప స్వభావాలనుబట్టీ, వేషభాషలనుబట్టీ వెంటనే ఒక వింతగా కన్పించాడు. అతడు పూర్వకాలపు నాణాన్ని భోజనం కొనటానికి ఇచ్చినప్పుడు, దుకాణదారుని కళ్లు తెరచుకున్నవి తెరచుకున్నట్లుగానే ఉండిపోయాయి. పరిశోధన జరుపగా ఈ మనిషి రెండువందల సంవత్సరాలకు పూర్వం తమ మత విశ్వాస రక్షణకోసం పారిపోయిన క్రీస్తు అనుచరులలోని వాడు అని తెలిసింది. ఈ వార్తక్షణాల్లో నగరంలోని క్రైస్తవ జనవాసాలలోకి వ్యాపించింది. ప్రభుత్వాధికారులతో పాటు ప్రజలు కూడా పెద్ద సంఖ్యలో ఆ గుహవద్ద గుమిగూడారు.

27–31 ప్రవక్తా! నీ ప్రభువు గ్రంథం నుండి నీపై అవతరింపజేయబడిన దానిని (యథాతథంగా) వినిపించు. ఆయన ప్రవచనాలను మార్చే అధికారం ఎవరికీ లేదు. (ఒకవేళ ఎవరికోసమైనా నీవు అందులో మార్పులు, చేర్పులు చేసినట్లయితే) ఆయనను తప్పించుకొని పారిపోయి నీవు ఏ ఆశ్రయాన్నీ పొందలేవు. తమ ప్రభువు ప్రసన్నతను అర్థిస్తూ ఎవరు ఉదయం, సాయంత్రం ఆయనను వేడుకుంటారో, వారి సాహచర్యంపట్ల నీ హృదయాన్ని సంతృప్తిపరచుకో. వారి నుండి నీ దృష్టిని ఏ మాత్రం మరల్చకు. నీవు ఇహలోకపు మెరుగులను కోరుకుంటావా? ఎవని మనస్సును మేము మా ధ్యానం పట్ల శ్రద్ధలేకుండా చేశామో, ఎవడు తన వాంఛలకు అనుగుణంగా వర్తించాడో, ఎవడి పనితీరు అతివాదంపై ఆధారపడి ఉంటుందో అటువంటి వ్యక్తి పట్ల విధేయత చూపకు.[12] స్పష్టంగా ఇలా ప్రకటించు, "ఇది సత్యం మీ ప్రభువు నుండి వచ్చింది. ఇష్టమైన వారు దానిని స్వీకరించనూవచ్చు, ఇష్టంకాని వారు దానిని తిరస్కరించనూవచ్చు." మేము (సత్యాన్ని తిరస్కరించే) దుర్మార్గుల కొరకు ఒక అగ్నిని సిద్ధపరచి ఉంచాము, దాని జ్వాలలు వారిని చుట్టుముట్టుతాయి. అక్కడ వారు గనుక మంచినీళ్లు అడిగితే, నూనెమడ్డిలాంటి నీటితో వారిని సత్కరించటం జరుగుతుంది. అది వారి ముఖాలను మాడుస్తుంది. అది ఎంత జుగుప్సాకరమైన పానీయం! అది ఎంత నికృష్టమైన విశ్రాంతి స్థలం! ఇక విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసే వారి విషయం – మేము నిశ్చయంగా వారి ప్రతిఫలాన్ని వృధాచేయము. వారికై నిత్యహరితవనాలు ఉన్నాయి; వాటి క్రింద కాలువలు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి; అక్కడ వారు బంగారు కంకణాలను ధరిస్తారు;[13] ఆకు పచ్చని సన్నని జలతారు పట్టువస్త్రాలను ధరిస్తారు; ఎత్తైన ఆసనాలపై దిండ్లకు ఆనుకుని ఆసీనులై ఉంటారు. అది ఎంత శ్రేష్ఠమైన ప్రతిఫలం! అది ఎంత మహోన్నతమైన నివాస స్థలం!

وَاتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ ۚ
لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ
مُلْتَحَدًا ﴿٢٧﴾ وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ
يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ
يُرِيدُونَ وَجْهَهُ ۖ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ
عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۚ وَلَا
تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ
هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا ﴿٢٨﴾ وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ
رَبِّكُمْ ۖ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ
فَلْيَكْفُرْ ۚ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ
بِهِمْ سُرَادِقُهَا ۚ وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا يُغَاثُوا بِمَاءٍ
كَالْمُهْلِ يَشْوِي الْوُجُوهَ ۚ بِئْسَ الشَّرَابُ
وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٢٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ
أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿٣٠﴾ أُولَٰئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ
فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ
ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ
مُتَّكِئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ ۚ نِعْمَ الثَّوَابُ
وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٣١﴾

---

200 సంవత్సరాల తరువాత తాము నిదురనుండి మేల్కొన్నాము అని తెలుసుకున్న ఆ గుహనివాసులు, తమ క్రైస్తవ సోదరులకు సలాము చేసి పండుకున్నారు. వారి ఆత్మలు వారి శరీరాలను విడిచిపెట్టి పైకి ఎగిరిపోయాయి.

6 సందర్భాన్నిబట్టి ఇది క్రైస్తవులలోని సద్వర్తనుల అభిప్రాయం అని తెలుస్తోంది. గుహవాసులు గుహలో పండుకుని ఉన్న విధంగానే వారిని పండుకోనివ్వాలని, గుహ ద్వారాన్ని ఇటుకలతో గోడకట్టి మూసివేయాలని, అసలు వారు ఎవరో, వారి అంతస్తు ఏమిటో, వారు ఎట్టి ప్రతిఫలానికి అర్హులో వారి ప్రభువునకే తెలుసు అని వారి అభిప్రాయం.

32–44 ప్రవక్తా! వారి ముందు ఒక ఉపమానం పేర్కొను: ఇద్దరు వ్యక్తులు ఉండేవారు. వారిలో ఒకనికి మేము రెండు ద్రాక్షతోటలు ఇచ్చాము. వాటి చుట్టూ ఖర్జూరపు చెట్ల కంచెను పెంచాము. ఇంకా వాటి మధ్య సేద్యపు భూమిని ఉంచాము. ఆ రెండు తోటలు పుష్కలంగా పండాయి. పండటంలో అవి ఎంత మాత్రమూ కొరత చూపలేదు. ఆ తోటల మధ్య ఒక కాలువను ప్రవహింపజేశాము. యజమానికి మంచి లాభాలు వచ్చాయి. ఇదంతా పొంది కూడ అతడు ఒకనాడు తన పొరుగు మిత్రునితో మాట్లాడుతూ ఇలా అన్నాడు: “నేను నీ కంటే ఎక్కువ ధనంకలవాణ్ణి, ఎక్కువ బలవంతులైన జనం కలవాణ్ణి.”

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَّثَلًا رَّجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِاَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ اَعْنَابٍ وَّحَفَفْنٰهُمَا بِنَخْلٍ وَّ جَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا ۝ كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ اٰتَتْ اُكُلَهَا وَلَمْ تَظْلِمْ مِّنْهُ شَيْـًٔا ۙ وَّفَجَّرْنَا خِلٰلَهُمَا نَهَرًا ۝ وَّكَانَ لَهٗ ثَمَرٌ ۚ فَقَالَ لِصَاحِبِهٖ وَهُوَ يُحَاوِرُهٗٓ اَنَا اَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَّ اَعَزُّ نَفَرًا ۝

---

7 దీనికి కారణం ఏమిటంటే, ఆ కాలంలో సామాన్య క్రైస్తవ ప్రజల్లోకూడ బహుదైవారాధన భావాలు వ్యాపించి ఉన్నాయి. పాత విగ్రహాలకు మారుగా వారికి ఈ కొత్త దేవుళ్ళు పూజించటానికి దొరికారు.

8 దీని ద్వారా తెలిసేది ఏమిటంటే, ఈ సంఘటన జరిగిన 275 సంవత్సరాల తరువాత, దివ్య ఖురాను అవతరించిన కాలంలో, దాని వివరాలను గురించి విభిన్నములైన కథలు క్రైస్తవులలో వ్యాపించి ఉన్నాయి. సాధారణంగా ప్రజలకు ప్రామాణిక సమాచారం తెలియదు. అయినప్పటికీ, మూడో అభిప్రాయాన్ని అల్లాహ్ ఖండించలేదు. కాబట్టి వారి సంఖ్య ఏడే (7) అని ఊహించవచ్చు.

9 అంటే అసలు విషయం వారి సంఖ్యకాదు, అసలు విషయం, ఈ గాధ నేర్పే గుణపాఠాలు అని అర్థం.

10 ఇదొక అవాంతర వాక్యం. ఇంతకు ముందు వాక్యంలోని విషయ ఔచిత్యాన్నిబట్టి ప్రసంగాన్ని ఆపి, ఈ వాక్యాన్ని మధ్యలో చెప్పటం జరిగింది. ఇంతకు ముందు వాక్యంలో గుహవాసుల సంఖ్యకు సంబంధించిన నిర్దిష్ట సమాచారం అల్లాహ్‌కు తెలుసుననీ, దానిని గురించి పరిశోధించటం అనవసర శ్రమ అనీ బోధించబడింది. ఈ సందర్భంలో, తరువాతి విషయాన్ని బోధించేముందు, అవాంతర వాక్యంగా మరొక ఉపదేశం కూడ మహాప్రవక్త (సఅసమ్)కూ, విశ్వాసులకూ చేయబడింది. అదేమిటంటే “నేను ఫలానా పనిని రేపు తప్పకుండా చేస్తాను” అని మీరు ఎన్నడూ అనకండి. మీరు ఆ పనిని చేయగలరో లేదో మీకు తెలియదుకదా !

11 అంటే, గుహవాసుల సంఖ్యను గురించినట్లే, వారు గుహలో ఉన్న కాలాన్ని గురించి కూడ, ప్రజలలో అభిప్రాయ భేదాలు ఉన్నాయి. మీరు దానిని గురించి పరిశోధన చేసే అవసరం లేదు. వారు ఈ స్థితిలో ఎంతకాలం ఉన్నారో అల్లాహ్‌కే తెలుసు.

12 అంటే, అతడి మాటను వినవద్దు, అతడికి లొంగకు, అతడి ఏక్షైశ్యాన్ని నెరవేరనివ్వకు, అతడి ఆజ్ఞలను అనుసరించకు. ఇక్కడ ‘విధేయత’ అనే పదం విశాలమైన భావంలో వాడబడింది.

13 ప్రాచీన కాలంలో రాజులు బంగారు కంకణాలను ధరించేవారు. స్వర్గవాసుల వస్త్రధారణలో ఈ వస్తువును ప్రస్తావించటంలోని ఉద్దేశ్యం, అక్కడ వారికి రాజ వస్త్రాలు తొడిగించబడతాయి అని తెలుపటానికే. అవిశ్వాసి, దుష్టుడు అయిన రాజు అక్కడ అగౌరవం పాలవుతాడు, నీచుడుగా చూడబడతాడు. సజ్జనుడూ, విశ్వాసి అయిన ఒక శ్రామికుడు అక్కడ మహారాజులు మాదిరిగా దర్పంగా, ఠీవిగా ఉంటాడు.

తరువాత అతడు తన స్వర్గంలో ప్రవేశించాడు; తన ఆత్మకు అన్యాయం చేసుకున్నవాడై ఇలా ప్రకటించాడు: "ఎన్నటికైనా ఈ సంపద నశిస్తుందని నేను భావించటంలేదు. ఎప్పటికైనా ప్రళయఘడియ వస్తుందనే నమ్మకం కూడ నాకులేదు. అయినప్పటికీ, ఒకవేళ ఎప్పుడైనా నేను నా ప్రభువు సన్నిధికి మరలింపబడినట్లయితే తప్పకుండా దీనికంటే మహోజ్వలమైన స్థానాన్ని పొందుతాను." అప్పుడు అతని పొరుగువాడు మాట్లాడుతూ అతనితో ఇలా అన్నాడు: "నిన్ను మట్టితోనూ, తరువాత వీర్యబిందువుతోనూ పుట్టించి ఒక సంపూర్ణమానవునిగా తీర్చి దిద్దిన ఆయనను నీవు తిరస్కరిస్తున్నావా? ఇక నా విషయం, నా ప్రభువైతే అల్లాహ్‌యే. నేను ఎవరినీ ఆయనకు భాగస్వామిగా చేయను. నీవు నీవనంలోకి ప్రవేశిస్తూ ఉన్న సమయంలో నీ నోట 'మాషా అల్లాహ్' 'లాఖువ్వత ఇల్లా బిల్లాహ్'[14] అనే మాటలు ఎందుకు రాలేదు? ఒకవేళ నీవు నన్ను సంపదలో, సంతానంలో నీ కంటె తక్కువ వాడిగా చూస్తూ ఉన్నప్పటికీ, నా ప్రభువు నీ స్వర్గం కంటే ఉత్తమమైన దానిని నాకు ప్రసాదించటమూ, నీ 'స్వర్గం' మీదకు ఆకాశం నుండి ఏదైనా ఆపదను పంపించటమూ, ఆ కారణంగా అది చదునైన మైదానంగా మారిపోవటమూ లేదా దాని నీరు భూమిలో ఇంకిపోవటమూ తరువాత నీవు దానిని ఏ విధంగానూ తిరిగి పొందలేకపోవటమూ అనేది అసంభవమేమీ కాదు." చివరకు జరిగిందేమిటంటే, అతని పంట మొత్తం ధ్వంసం అయింది, తన ద్రాక్షతోట తలక్రిందులుగా తడికలపై కూలి పోవటాన్ని చూచి అతడు తాను పెట్టిన పెట్టుబడిని గురించి చేతులు నులుముకుంటూ ఉండిపోయాడు. ఇంకా "అయ్యో! నేను నా ప్రభువునకు ఇతరులెవరినీ భాగస్థులుగా చేయకుండా ఉంటే ఎంత బాగుండేది!" అని వాపోయాడు - అల్లాహ్‌కు వ్యతిరేకంగా అతనికి సహాయపడటానికి అతని వద్ద ఏ జన సమూహమూ లేకుండాపోయింది. అతడు స్వయంగానూ ఆ ఆపదను ఎదుర్కోలేకపోయాడు - అప్పుడు తెలిసింది ఆదుకునే శక్తి ఒక్క సత్యదేవునికే ఉందని, ఆయన ప్రసాదించే బహుమానమే ఉత్తమమైనదని, ఆయన చూపించే ఫలితమే శ్రేష్ఠమైనదని.

وَدَخَلَ جَنَّتَهٗ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهٖ ۚ قَالَ
مَآ اَظُنُّ اَنْ تَبِيْدَ هٰذِهٖٓ اَبَدًا ﴿٣٥﴾ وَّمَآ اَظُنُّ
السَّاعَةَ قَآئِمَةً ۙ وَّلَئِنْ رُّدِدْتُّ اِلٰى
رَبِّيْ لَاَجِدَنَّ خَيْرًا مِّنْهَا مُنْقَلَبًا ﴿٣٦﴾
قَالَ لَهٗ صَاحِبُهٗ وَهُوَ يُحَاوِرُهٗٓ
اَكَفَرْتَ بِالَّذِيْ خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ
مِنْ نُّطْفَةٍ ثُمَّ سَوّٰىكَ رَجُلًا ﴿٣٧﴾ لٰكِنَّا۠
هُوَ اللّٰهُ رَبِّيْ وَلَآ اُشْرِكُ بِرَبِّيْٓ اَحَدًا ﴿٣٨﴾
وَلَوْلَآ اِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا
شَآءَ اللّٰهُ ۙ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ ۚ اِنْ تَرَنِ اَنَا
اَقَلَّ مِنْكَ مَالًا وَّوَلَدًا ﴿٣٩﴾ فَعَسٰى رَبِّيْٓ
اَنْ يُّؤْتِيَنِ خَيْرًا مِّنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلَ
عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِّنَ السَّمَآءِ فَتُصْبِحَ
صَعِيْدًا زَلَقًا ﴿٤٠﴾ اَوْ يُصْبِحَ مَآؤُهَا غَوْرًا
فَلَنْ تَسْتَطِيْعَ لَهٗ طَلَبًا ﴿٤١﴾ وَاُحِيْطَ بِثَمَرِهٖ
فَاَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَّيْهِ عَلٰى مَآ اَنْفَقَ فِيْهَا
وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلٰى عُرُوْشِهَا وَيَقُوْلُ
يٰلَيْتَنِيْ لَمْ اُشْرِكْ بِرَبِّيْٓ اَحَدًا ﴿٤٢﴾ وَلَمْ
تَكُنْ لَّهٗ فِئَةٌ يَّنْصُرُوْنَهٗ مِنْ دُوْنِ
اللّٰهِ وَمَا كَانَ مُنْتَصِرًا ﴿٤٣﴾ هُنَالِكَ
الْوَلَايَةُ لِلّٰهِ الْحَقِّ ۭ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا وَّخَيْرٌ
عُقْبًا ﴿٤٤﴾ ع

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَّثَلَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
كَمَآءٍ اَنْزَلْنٰهُ مِنَ السَّمَآءِ فَاخْتَلَطَ بِهٖ
نَبَاتُ الْاَرْضِ فَاَصْبَحَ هَشِيْمًا تَذْرُوْهُ
الرِّيٰحُ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ
مُّقْتَدِرًا ۝ اَلْمَالُ وَالْبَنُوْنَ زِيْنَةُ الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا ۚ وَالْبٰقِيٰتُ الصّٰلِحٰتُ خَيْرٌ عِنْدَ
رَبِّكَ ثَوَابًا وَّخَيْرٌ اَمَلًا ۝ وَيَوْمَ
نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْاَرْضَ بَارِزَةً ۙ
وَّحَشَرْنٰهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ اَحَدًا ۝
وَعُرِضُوْا عَلٰى رَبِّكَ صَفًّا ؕ لَقَدْ جِئْتُمُوْنَا
كَمَا خَلَقْنٰكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ ۢ بَلْ زَعَمْتُمْ
اَلَّنْ نَّجْعَلَ لَكُمْ مَّوْعِدًا ۝ وَوُضِعَ
الْكِتٰبُ فَتَرَى الْمُجْرِمِيْنَ مُشْفِقِيْنَ
مِمَّا فِيْهِ وَيَقُوْلُوْنَ يٰوَيْلَتَنَا مَالِ هٰذَا
الْكِتٰبِ لَا يُغَادِرُ صَغِيْرَةً وَّلَا كَبِيْرَةً
اِلَّاۤ اَحْصٰىهَا ۚ وَوَجَدُوْا مَا عَمِلُوْا
حَاضِرًا ؕ وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ اَحَدًا ۝
وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا لِاٰدَمَ ع ٦
فَسَجَدُوْۤا اِلَّاۤ اِبْلِيْسَ ؕ كَانَ مِنَ الْجِنِّ
فَفَسَقَ عَنْ اَمْرِ رَبِّهٖ ؕ اَفَتَتَّخِذُوْنَهٗ وَ
ذُرِّيَّتَهٗۤ اَوْلِيَآءَ مِنْ دُوْنِىْ وَهُمْ
لَكُمْ عَدُوٌّ ؕ بِئْسَ لِلظّٰلِمِيْنَ بَدَلًا ۝

45–49 ప్రవక్తా! ఐహిక జీవిత వాస్తవాన్ని వారికి ఈ ఉపమానం ద్వారా బోధించు: ఈనాడు మేము ఆకాశం నుండి వర్షాన్ని కురిపిస్తే నేలపై పచ్చిక బాగా దట్టంగా పెరుగుతుంది. మరునాడు అదే పచ్చిక పొట్టుగా మారిపోతుంది. దానిని గాలులు లేపుకుపోయి తిరుగుతూ ఉంటాయి. అల్లాహ్ ప్రతి దానిపై అధికారం కలవాడు. ఈ సంపదా, ఈ సంతానమూ కేవలం ఐహిక జీవితపు తాత్కాలిక అలంకారాలు మాత్రమే. అసలు, శాశ్వతంగా ఉండిపోయే పుణ్యకార్యాలే నీ ప్రభువు దగ్గర పరిణామంరీత్యా ఉత్తమమైనవి. కాబట్టి వాటి మీదనే పెద్ద ఆశలు పెట్టుకోవచ్చు. ఆలోచించవలసినది ఆ రోజును గురించి: ఆ రోజున మేము పర్వతాలను నడిపిస్తాము, భూమి అంతా బోసిపోయినట్లుగా మీరు చూస్తారు. (ఆదిమానవులలో, అంత్య మానవులలో) ఒక్కరు కూడ మిగిలిపోకుండా మేము మానవులందరినీ చుట్టుముట్టి సమావేశపరుస్తాము. వారంతా నీ ప్రభువు సాన్నిధ్యంలో వరుసలు వరుసలుగా ప్రవేశపెట్టబడతారు – ఇదిగో చూడండి, మేము మిమ్మల్ని మొదటిసారి పుట్టించిన స్థితిలోనే మీరు మా వద్దకు వచ్చేశారుకదా! మాతో సమావేశమయ్యే కాలాన్ని దేనినీ మేము మీ కొరకు నిర్ణయించనేలేదని మీరు భ్రమపడ్డారు – అప్పుడు కర్మల పత్రం వారి ముందు ఉంచబడుతుంది. ఆ సమయంలో అపరాధులు తమ జీవిత గ్రంథంలో నమోదు చేయబడిన విషయాలకు భయపడుతూ ఉండటాన్ని నీవు చూస్తావు. వారు "అయ్యో మా దౌర్భాగ్యం! ఇదేమి గ్రంథం! మేము చేసిన చిన్న పనిగానీ, పెద్దపనిగానీ ఏదీ ఈ గ్రంథంలో నమోదు చేయబడకుండా ఉండలేదే" అని అంటూ ఉంటారు. వారు ఏమేమి చేశారో అదంతా తమ ముందు ప్రత్యక్షం కావటాన్ని చూస్తారు. నీ ప్రభువు ఎవరికీ ఏమాత్రమూ అన్యాయం చేయడు.

50 – 51 ఈ విషయాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో; ఆదమ్‌కు సజ్‌దా చేయమని మేము దైవదూతలతో అన్నప్పుడు వారు అతనికి సజ్‌దా చేశారు, కాని ఇబ్లీస్ చేయలేదు. అతడు జిన్నాతులలోనివాడు, కనుకనే తన ప్రభువు ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించటానికి ఒడిగట్టాడు.[15] మీరు నన్నుకాదని వాడూ, వాడి సంతతీ మీకు శత్రువులైనప్పటికీ, మీరు వారిని మీకు సంరక్షకులుగా చేసుకుంటారా? ఈ దుర్మార్గులెంత చెడ్డ ప్రత్యామ్నాయాన్ని వరిస్తున్నారు!

مَاۤ اَشۡهَدۡتُّهُمۡ خَلۡقَ السَّمٰوٰتِ وَالۡاَرۡضِ وَلَا خَلۡقَ اَنۡفُسِهِمۡ وَمَا كُنۡتُ مُتَّخِذَ الۡمُضِلِّيۡنَ عَضُدًا ۝ وَيَوۡمَ يَقُوۡلُ نَادُوۡا شُرَكَآءِىَ الَّذِيۡنَ زَعَمۡتُمۡ فَدَعَوۡهُمۡ فَلَمۡ يَسۡتَجِيۡبُوۡا لَهُمۡ وَجَعَلۡنَا بَيۡنَهُمۡ مَّوۡبِقًا ۝ وَرَاَ الۡمُجۡرِمُوۡنَ النَّارَ فَظَنُّوۡۤا اَنَّهُمۡ مُّوَاقِعُوۡهَا وَلَمۡ يَجِدُوۡا عَنۡهَا مَصۡرِفًا ۝ وَلَقَدۡ صَرَّفۡنَا فِىۡ هٰذَا الۡقُرۡاٰنِ لِلنَّاسِ مِنۡ كُلِّ مَثَلٍ‌ؕ وَكَانَ الۡاِنۡسَانُ اَكۡثَرَ شَىۡءٍ جَدَلًا ۝ وَمَا مَنَعَ النَّاسَ اَنۡ يُّؤۡمِنُوۡۤا اِذۡ جَآءَهُمُ الۡهُدٰى وَيَسۡتَغۡفِرُوۡا رَبَّهُمۡ اِلَّاۤ اَنۡ تَاۡتِيَهُمۡ سُنَّةُ الۡاَوَّلِيۡنَ اَوۡ يَاۡتِيَهُمُ الۡعَذَابُ قُبُلًا ۝

ركوع ١٩

నేను ఆకాశాన్నీ, భూమినీ సృష్టించేటప్పుడు వారిని ఆహ్వానించలేదు. స్వయంగా వారిని సృష్టించేటప్పుడు సైతం వారిని నాకు భాగస్వాములుగా చేసుకోలేదు. మార్గం తప్పించే వారిని సహాయకులుగా చేసుకోవటం నా పనికాదు.[16]

52 – 53 వారి ప్రభువు వారితో ఇలా అనే రోజున వారు ఏమిచేస్తారు? "ఇప్పుడు పిలవండి మీరు, నాకు భాగస్వాములని మీరు భావిస్తున్న ఆ శక్తులను." అప్పుడు వారు వారిని పిలుస్తారు. కాని వారు వారి సహాయానికై రారు. మేము వారికి ఒకే వినాశ గుండాన్ని ఏర్పాటు చేస్తాము. అపరాధులందరూ ఆ రోజున అగ్నిని చూస్తారు. ఇక తాము అందులో పడవలసి ఉన్నదని తెలుసుకుంటారు, దాని నుండి తప్పించుకోవటానికి వారు ఏ ఆశ్రయాన్నీ పొందలేరు.

54 – 55 మేము ఈ ఖురానులో ప్రజలకు పలువిధాలుగా హితవుగరపాము. కాని మానవుడు పరమ జగడాలమారి. వారి ముందుకు మార్గదర్శకత్వం వచ్చినప్పుడు, దానిని స్వీకరించ కుండా, తమ ప్రభువు సన్నిధానంలో క్షమాభిక్షను కోరకుండా, అసలు వారిని ఏ విషయం వారించింది? ఆ విషయం ఇది తప్ప మరొకటేమీకాదు– పూర్వపు జాతుల విష యంలో జరిగినదే తమ విషయంలో కూడ జరగాలని వారు నిరీక్షిస్తున్నారు. లేదా శిక్ష తమ ముందుకు వస్తూ ఉండగా చూడాలని వారు కోరుకుంటున్నారు.

---

14 అంటే, అల్లాహ్ కోరేదే జరుగుతుంది. నా శక్తిగానీ, మరెవరి శక్తిగానీ ఎందుకూ కొరగాదు. ఒకవేళ మనమేదైనా చేయగలిగితే, అది కేవలం దైవ సహాయంవల్లనే, ఆయన ప్రసాదించే సద్బుద్ధి వల్లనే చేయగలము.

15 అంటే, షైతాను, దైవదూతల జాతికి చెందినవాడు కాడు. జిన్నాతుల జాతికి చెందినవాడు. కనుకనే విధేయతా పరిధిని ఉల్లంఘించటం వాడికి సాధ్యపడింది. దైవదూతలలోని వాడయినట్లయితే, అవిధేయతకు పాల్పడగలిగేవాడే కాడు. దీనికి భిన్నంగా వాడు మానవుల మాదిరిగానే స్వేచ్ఛా, అధికారమూగల ప్రాణి. విధేయుడుగా పుట్టించబడలేదు. అవిశ్వాస విశ్వాసాలు, విధేయతా, అవిధేయతలు – ఈ రెంటి మధ్య తనకు ఇష్టమైన దానిని ఎన్నుకునే అధికారం వాడికి ఇవ్వబడింది.

16 అర్థం ఏమిటంటే, మీరు విధేయత చూపటానికీ, దాస్యం చేయటానికీ, అసలు ఈ షైతానులు అర్హులెలా అయ్యారు? దాస్యానికి అర్హుడు కేవలం సృష్టికర్త మాత్రమే కాగలడు. ఈ షైతానులకు భూమ్యాకాశాలను సృష్టించటంలో ఎలాంటి భాగస్వామ్యమూ లేదు. ఎందుకంటే వారే సృష్టింపబడినారు.

56 – 57 మేము ప్రవక్తలను, శుభవార్తను అందజేసేందుకూ హెచ్చరికను చేసేందుకూ తప్ప మరే ఉద్దేశ్యంతోనూ పంపము. కాని, అవిశ్వాసులు అసత్యవాదపు ఆయుధాలతో సత్యాన్ని ఖండించటానికి ప్రయత్నం చేస్తారు, వారు నా వాక్యాలనూ, వారికి చేయబడిన హెచ్చరికలనూ హాస్యంగా తీసుకున్నారు. ఇక తన ప్రభువు వాక్యాలను అతనికి వినిపించి హితోపదేశం చేయగా, వాటికి విముఖుడై, తనకు తానే చేతులారా చేసుకున్న దాని యొక్క దుష్పరిణామాన్ని మరచిపోయే వ్యక్తి కంటే దుర్మార్గుడెవడు? (ఈ వైఖరిని అవలంబించిన) వారి హృదయాలకు మేము గలీబులు తొడిగాము. అవి వారిని ఖురానును అర్థం చేసుకోనీయవు; వారి చెవులకు మేము చెవుడు కలిగించాము. నీవు వారిని సన్మార్గం వైపునకు ఎంత పిలిచినా, వారు ఈ స్థితిలో ఎన్నటికీ సన్మార్గాన్ని పొందలేరు.

58 నీ ప్రభువు ఎంతో మన్నించేవాడు, కరుణించేవాడూను, వారి చేష్టలకు ఆయన వారిని పట్టుకోదలిస్తే, తొందరగానే శిక్షను పంపి ఉండేవాడు. కాని వారి శిక్షకోసం ఒక సమయం నిర్ణయించబడి ఉన్నది. దాని నుండి తప్పించుకుని పారిపోయే ఏ మార్గాన్నీ వారు పొందలేరు.

59 శిక్షకు గురి అయిన ఈ పట్టణాలు మీ ఎదుట ఉన్నాయి. వారు దుర్మార్గం చేయగా, మేము వారిని నాశనం చేశాము. వారిలోని ప్రతి ఒక్కరి వినాశానికి మేము సమయం నిర్ణయం చేసి ఉంచాము.

60 – 65 (మూసాకు సంబంధించిన గాథను వారికి వినిపించు) అప్పుడు మూసా తన సేవకునితో ఇలా అన్నాడు: “రెండు నదుల సంగమ స్థలానికి చేరనంత వరకు, నేను నా ప్రయాణాన్ని ఆపను. లేకపోతే నేను సుదీర్ఘకాలం నడుస్తూనే ఉంటాను.”[17] తరువాత వారు వాటి సంగమ ప్రదేశానికి చేరినప్పుడు, తమ చేప విషయంలో అశ్రద్ధవహించారు. అది నదిలోకి సొరంగం గుండా పోయినట్లు దూసుకు పోయింది. ముందుకు పోయిన తరువాత, మూసా తన సేవకునితో ఇలా అన్నాడు, “మా ఉదయపు ఆహారం తీసుకురా. ఈనాటి ప్రయాణంలో మేము బాగా అలసిపోయాము.”

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِيْنَ اِلَّا مُبَشِّرِيْنَ
وَمُنْذِرِيْنَ ۚ وَيُجَادِلُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوْا بِهِ الْحَقَّ
وَاتَّخَذُوْٓا اٰيٰتِيْ وَمَآ اُنْذِرُوْا هُزُوًا ۝
وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِاٰيٰتِ رَبِّهٖ
فَاَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدٰهُ ؕ
اِنَّا جَعَلْنَا عَلٰى قُلُوْبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ
يَّفْقَهُوْهُ وَفِيْٓ اٰذَانِهِمْ وَقْرًا ؕ وَاِنْ تَدْعُهُمْ
اِلَى الْهُدٰى فَلَنْ يَّهْتَدُوْٓا اِذًا اَبَدًا ۝
وَرَبُّكَ الْغَفُوْرُ ذُو الرَّحْمَةِ ؕ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ
بِمَا كَسَبُوْا لَعَجَّلَ لَهُمُ الْعَذَابَ ؕ بَلْ
لَّهُمْ مَّوْعِدٌ لَّنْ يَّجِدُوْا مِنْ دُوْنِهٖ
مَوْىِٕلًا ۝ وَتِلْكَ الْقُرٰٓى اَهْلَكْنٰهُمْ
لَمَّا ظَلَمُوْا وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَّوْعِدًا ۝
وَاِذْ قَالَ مُوْسٰى لِفَتٰىهُ لَآ اَبْرَحُ حَتّٰٓى
اَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ اَوْ اَمْضِيَ حُقُبًا ۝
فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنِهِمَا نَسِيَا حُوْتَهُمَا
فَاتَّخَذَ سَبِيْلَهٗ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ۝ فَلَمَّا
جَاوَزَا قَالَ لِفَتٰىهُ اٰتِنَا غَدَآءَنَا ۖ لَقَدْ
لَقِيْنَا مِنْ سَفَرِنَا هٰذَا نَصَبًا ۝

సేవకుడు ఇలా అన్నాడు, "చూశారా ఏమయిందో! మనం ఆ రాయి వద్ద విశ్రాంతికై ఆగి ఉన్న సమయంలో నాకు చేప విషయమే జ్ఞాపకం లేకుండాపోయింది. షైతాను నన్ను ఏమరుపాటుకు గురిచేశాడు. నేను దాని ప్రస్తావనను (మీతో చెయ్యటం) మరచిపోయాను. చేప విచిత్రమైన రీతిలో బయట పడి నదిలోకి వెళ్లిపోయింది." మూసా "మనం అన్వేషిస్తూ వచ్చినది దీని కొరకేకదా!"[18] అని అన్నాడు. కనుక వారు ఉభయులూ తమ అడుగుజాడలలో వెనక్కి తిరిగి వెళ్లారు. అక్కడ వారు మా దాసులలోని ఒక దాసుని కనుగొన్నారు; మేము అతనికి మా కారుణ్యాన్ని ప్రసాదించాము. మా తరఫు నుండి ఒక ప్రత్యేక జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించాము.[19]

66 – 70 మూసా అతనితో ఇలా అన్నాడు, "మీరు నేర్చుకున్న వివేకాన్ని, మీరు నాకు కూడ బోధించేందుకు నేను మీ వెంట ఉండవచ్చా?" అతను ఇలా అన్నాడు, "మీరు నా విషయంలో సహనంతో వ్యవహరించలేరు. అసలు మీకు తెలియని విషయాన్ని గురించి సహనం చూపటం మీకు ఎలా సాధ్యం?" మూసా ఇలా జవాబు పలికాడు, "ఇన్షాఅల్లాహ్ (అల్లాహ్ సంకల్పిస్తే) మీరు నన్ను సహనశీలునిగా చూస్తారు. ఏ వ్యవహారంలోనూ నేను మీకు అవిధేయత చూపను." అతను ఇలా అన్నాడు, "మంచిది ఒకవేళ మీరు నాతో ఉంటలస్తే స్వయంగా నేను మీతో ప్రస్తావించే వరకు నన్ను ఏ విషయమూ అడగకండి."

71 – 73 అప్పుడు వారు ఉభయులూ బయల్దేరారు, చివరకు వారు ఒక పడవ ఎక్కినప్పుడు, ఆ వ్యక్తి పడవకు రంధ్రం చేశాడు. మూసా అప్పుడు ఇలా అన్నాడు, "పడవలో ఉన్న వారందరినీ ముంచటానికా మీరు దానికి రంధ్రం చేశారు? మీరు చేసినది దారుణమైన పనే." అతను ఇలా పలికాడు, "మీరు నాపట్ల సహనం చూపలేరని నేను మీకు చెప్పలేదా?" మూసా ఇలా అన్నాడు, "మరచిపోయి చేసిన దానికి నన్ను తప్పు పట్టకండి నా విషయంలో కఠినంగా వ్యవహరించకండి."

قَالَ اَرَءَيْتَ اِذْ اَوَيْنَآ اِلَى الصَّخْرَةِ فَاِنِّىْ
نَسِيْتُ الْحُوْتَ ؗ وَمَآ اَنْسٰنِيْهُ اِلَّا
الشَّيْطٰنُ اَنْ اَذْكُرَهٗ ۚ وَاتَّخَذَ سَبِيْلَهٗ فِى
الْبَحْرِ ۖ عَجَبًا ﴿٦٣﴾ قَالَ ذٰلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِ ۖ
فَارْتَدَّا عَلٰٓى اٰثَارِهِمَا قَصَصًا ﴿٦٤﴾ فَوَجَدَا
عَبْدًا مِّنْ عِبَادِنَآ اٰتَيْنٰهُ رَحْمَةً
مِّنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنٰهُ مِنْ لَّدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٥﴾
قَالَ لَهٗ مُوْسٰى هَلْ اَتَّبِعُكَ عَلٰٓى
اَنْ تُعَلِّمَنِ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا ﴿٦٦﴾
قَالَ اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيْعَ مَعِىَ صَبْرًا ﴿٦٧﴾
وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلٰى مَا لَمْ تُحِطْ بِهٖ
خُبْرًا ﴿٦٨﴾ قَالَ سَتَجِدُنِىْٓ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ
صَابِرًا وَّلَآ اَعْصِىْ لَكَ اَمْرًا ﴿٦٩﴾ قَالَ فَاِنِ
اتَّبَعْتَنِىْ فَلَا تَسْـَٔلْنِىْ عَنْ شَىْءٍ
حَتّٰٓى اُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٧٠﴾
فَانْطَلَقَا ٚ حَتّٰٓى اِذَا رَكِبَا فِى السَّفِيْنَةِ
خَرَقَهَا ؕ قَالَ اَخَرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ اَهْلَهَا ۚ
لَقَدْ جِئْتَ شَيْـًٔا اِمْرًا ﴿٧١﴾ قَالَ اَلَمْ اَقُلْ
اِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيْعَ مَعِىَ صَبْرًا ﴿٧٢﴾ قَالَ
لَا تُؤَاخِذْنِىْ بِمَا نَسِيْتُ وَلَا
تُرْهِقْنِىْ مِنْ اَمْرِىْ عُسْرًا ﴿٧٣﴾

17 హజ్రత్ మూసా (అస్సలామ్) ప్రవక్త చేసిన ఈ ప్రయాణం ఎప్పుడు జరిగింది అనే విషయమూ, ఏ రెండు నదుల సంగమం వద్ద ఈ సంఘటన జరిగింది, ఆ రెండు నదులు ఏవి అనే విషయమూ, తెలుసుకోవటానికి ప్రామాణికమైన

74 – 76 తరువాత వారు ప్రయాణం సాగించారు. చివరకు వారిని ఒక బాలుడు కలిశాడు; ఆ వ్యక్తి అతనిని చంపివేశాడు. మూసా ఇలా అన్నాడు, "మీరు ఒక అమాయకుని ప్రాణాన్ని తీశారు. వాస్తవానికి అతడు ఎవరినీ హత్యచేయలేదు కదా! మీరు చేసిన పని చాల చెడ్డది." అతను ఇలా అన్నాడు, "మీరు నాతో సహనంగా ఉండలేరని నేను మీకు చెప్పలేదా!" మూసా ఇలా పలికాడు, "దీని తరువాత ఒకవేళ నేను మిమ్మల్ని ఏదైనా అడిగితే, మీరు నన్ను మీ వెంట ఉండనీయకండి. ఇదిగో, ఇప్పుడు మీకు నావైపు నుండి సాకు దొరికిపోయింది."

77 – 82 తరువాత వారు ముందుకు సాగిపోయారు. చివరకు ఒక పట్టణానికి చేరుకున్నారు. అక్కడి ప్రజలను అన్నం పెట్టమని అభ్యర్థించారు. కాని వారు వీరిద్దరికీ ఆతిథ్య మీయటానికి తిరస్కరించారు. అక్కడవారు కూలిపోనున్న ఒక గోడను చూశారు. ఆ వ్యక్తి ఆ గోడను మళ్లీ నిలబెట్టాడు. మూసా ఇలా అన్నాడు, "మీకు ఇష్టమైతే ఈ శ్రమకు ప్రతిఫలం తీసుకునేవారు." ఆయన ఇలా అన్నారు, "ఇక చాలు మన సహవాసం ముగిసింది. ఇక మీరు సహనం చూపలేకపోయిన ఆ విషయాల తత్వాన్ని నేను మీకు వివరిస్తాను. ఆ పడవ వృత్తాంతం ఏమిటంటే, అది నదిలో కష్టపడి పని చేసుకునే కొందరు నిరుపేదలది. నేను దానికి లోపం కల్పించాలని ఎందుకు అనుకొన్నానంటే ప్రతి పడవను బలవంతంగా వశపర చుకొనే ఒకరాజుకు చెందిన ప్రాంతం ముందు రాబోతోంది. ఇక ఆ బాలుని విషయం- అతని తల్లిదండ్రులు విశ్వాసులు. అతడు తన తలబిరుసుతనం వల్లా, తన అవిశ్వాసం వల్లా, వారిని వేధిస్తాడనే భయం మాకు కలిగింది. ఈ కారణం వల్ల మేము కోరుకున్నదేమిటంటే, వారి ప్రభువు అతనికి మారుగా, నడవడికలో అతని కంటే మంచి వాడునూ, రక్త సంబంధీకులను ఎక్కువగా కనికరిస్తాడని ఆశించదగిన వాడునూ అయిన మరొక బిడ్డను వారికి ఇవ్వాలని. ఇక గోడ విషయం ఏమిటంటే, అది యీ పట్టణంలోనే నివసిస్తున్న ఇద్దరు అనాథబాలురిది. ఆ గోడ క్రింద ఈ బాలుర కోసం ఒక నిధి పాతిపెట్టబడి ఉన్నది. వారి తండ్రి చాల మంచివాడు. అందుకని ఈ ఇద్దరు బాలురూ యుక్తవయస్కులైన పిమ్మట తమ నిధిని తాము తీసుకోవాలని నీ ప్రభువు సంకల్పించాడు. ఇదంతా నీ ప్రభువు కారుణ్యం మూలంగా నేను చేశాను. నా అంతట నేను చేయలేదు. నీవు సహనం[20] చూపలేని విషయాల వాస్తవికత ఇది."

فَانْطَلَقَا حَتّٰٓى اِذَا لَقِيَا غُلٰمًا فَقَتَلَهٗ ۙ قَالَ
اَقَتَلْتَ نَفْسًا زَكِيَّةً ۢ بِغَيْرِ نَفْسٍ ؕ لَقَدْ جِئْتَ
شَيْـًٔا نُّكْرًا ﴿۷۴﴾ قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَّكَ اِنَّكَ لَنْ
تَسْتَطِيْعَ مَعِىَ صَبْرًا ﴿۷۵﴾ قَالَ اِنْ سَاَلْتُكَ
عَنْ شَىْءٍۢ بَعْدَهَا فَلَا تُصٰحِبْنِىْ ۚ قَدْ بَلَغْتَ
مِنْ لَّدُنِّىْ عُذْرًا ﴿۷۶﴾ فَانْطَلَقَا ٚ حَتّٰٓى اِذَآ
اَتَيَآ اَهْلَ قَرْيَةِ ۣاسْتَطْعَمَآ اَهْلَهَا فَاَبَوْا اَنْ
يُّضَيِّفُوْهُمَا فَوَجَدَا فِيْهَا جِدَارًا يُّرِيْدُ اَنْ
يَّنْقَضَّ فَاَقَامَهٗ ؕ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَّخَذْتَ
عَلَيْهِ اَجْرًا ﴿۷۷﴾ قَالَ هٰذَا فِرَاقُ بَيْنِىْ
وَبَيْنِكَ ۚ سَاُنَبِّئُكَ بِتَاْوِيْلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ
عَّلَيْهِ صَبْرًا ﴿۷۸﴾ اَمَّا السَّفِيْنَةُ فَكَانَتْ
لِمَسٰكِيْنَ يَعْمَلُوْنَ فِى الْبَحْرِ فَاَرَدْتُّ اَنْ
اَعِيْبَهَا وَكَانَ وَرَآءَهُمْ مَّلِكٌ يَّاْخُذُ كُلَّ
سَفِيْنَةٍ غَصْبًا ﴿۷۹﴾ وَاَمَّا الْغُلٰمُ فَكَانَ
اَبَوٰهُ مُؤْمِنَيْنِ فَخَشِيْنَآ اَنْ يُّرْهِقَهُمَا
طُغْيَانًا وَّكُفْرًا ﴿۸۰﴾ فَاَرَدْنَآ اَنْ يُّبْدِلَهُمَا
رَبُّهُمَا خَيْرًا مِّنْهُ زَكٰوةً وَّاَقْرَبَ رُحْمًا ﴿۸۱﴾
وَاَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلٰمَيْنِ يَتِيْمَيْنِ فِى الْمَدِيْنَةِ
وَكَانَ تَحْتَهٗ كَنْزٌ لَّهُمَا وَكَانَ اَبُوْهُمَا صَالِحًا ۚ
فَاَرَادَ رَبُّكَ اَنْ يَّبْلُغَآ اَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا
كَنْزَهُمَا ۖ رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ ۚ وَمَا فَعَلْتُهٗ
عَنْ اَمْرِىْ ؕ ذٰلِكَ تَاْوِيْلُ مَا لَمْ تَسْطِعْ
عَّلَيْهِ صَبْرًا ﴿۸۲﴾

83 ప్రవక్తా! ఈ ప్రజలు నిన్ను జుల్‌ఖర్‌నైన్‌ను గురించి అడుగుతున్నారు. వారితో "నేను అతనిని గురించి మీకు కొంచెం వినిపిస్తాను" అని అను.

84 – 88 మేము అతనికి ధరణిలో అధికారాన్ని ప్రసాదించాము. అతనికి అన్ని రకాల సాధనాలనూ, వనరులనూ ఇచ్చాము. అతను (మొదట పశ్చిమదిశకు దండయాత్ర చేయటానికి) సన్నాహాలు చేశాడు. చివరకు అతను సూర్యుడు అస్తమించే హద్దుకు చేరినప్పుడు,[21] నల్లని నీటిలో సూర్యుడు మునుగుతూ ఉండగా[22] అతను చూశాడు. అక్కడ అతనికి ఒక జాతి ప్రజలు కనిపించారు. అప్పుడు మేము ఇలా అన్నాము, "జుల్‌ఖర్‌నైన్! ఆ జాతి ప్రజలను శిక్షించటానికి గానీ, వారి పట్ల ఉదారవైఖరిని అవలంబించటానికి గానీ నీకు అధికారం ఉన్నది." అతను ఇలా అన్నాడు, "వారిలో దౌర్జన్యం చేసేవాడిని మేము శిక్షిస్తాము. ఆపై అతడు తన ప్రభువు వైపునకు మరలింపబడతాడు. అప్పుడు ఆయన అతనికి మరింత తీవ్రమైన శిక్ష విధిస్తాడు. వారిలో విశ్వసించిన వాడికీ, సత్కార్యాలు చేసేవాడికీ మంచి ప్రతిఫలం లభిస్తుంది. అంతేకాదు మేము అతడికి తేలికపాటి ఆజ్ఞలను ఇస్తాము."

وَيَسْـَٔلُوْنَكَ عَنْ ذِي الْقَرْنَيْنِ ۖ قُلْ سَاَتْلُوْا
عَلَيْكُمْ مِّنْهُ ذِكْرًا ۝ اِنَّا مَكَّنَّا لَهٗ فِي
الْاَرْضِ وَاٰتَيْنٰهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ۝
فَاَتْبَعَ سَبَبًا ۝ حَتّٰٓى اِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ
وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِيْ عَيْنٍ حَمِئَةٍ وَّوَجَدَ
عِنْدَهَا قَوْمًا ۗ قُلْنَا يٰذَا الْقَرْنَيْنِ اِمَّآ اَنْ
تُعَذِّبَ وَاِمَّآ اَنْ تَتَّخِذَ فِيْهِمْ حُسْنًا ۝
قَالَ اَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهٗ ثُمَّ يُرَدُّ
اِلٰى رَبِّهٖ فَيُعَذِّبُهٗ عَذَابًا نُّكْرًا ۝ وَاَمَّا
مَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهٗ جَزَآءً ۨ
الْحُسْنٰى ۚ وَسَنَقُوْلُ لَهٗ مِنْ اَمْرِنَا يُسْرًا ۝

ఆధారం ఏదీ లేదు. అయితే, సంఘటనను గురించి ఆలోచిస్తే, హజ్రత్ మూసా ప్రవక్త (అస్సలామ్) ఈజిప్టులో ఉన్న కాలంలో ఇది జరిగిందనీ, అపుడు ఆయనకూ, ఫిరౌనుకూ మధ్య సంఘర్షణ జరుగుతూ ఉన్నదనీ అనిపిస్తుంది. ఇదే గనుక నిజమైతే, ఆ రెండు నదులు నీలం నైలు, తెల్ల నైలు అవుతాయి. వాటి సంగమస్థలం వద్దనే ఇపుడు 'ఖార్తూమ్' అనే ప్రముఖ నగరం ఉన్నది. పూర్తి వివరాలకోసం, తఫ్‌హీముల్ ఖురాన్, 3వ సంపుటం, కహఫ్ సూరాలోని మా వ్యాఖ్యానాన్ని చూడండి.

18 అంటే, గమ్యస్థానం గుర్తు ఇదే అని మనకు తెలియజేయబడింది.

19 ఈ భక్తుని పేరు 'ఖిజర్' అని ప్రామాణికములైన హదీసులన్నింటిలోనూ పేర్కొనబడింది.

20 ఈ గాధలో హజ్రత్ ఖిజర్ చేసిన మూడు పనులు, అల్లాహ్ ఆదేశానుసారమే చేశారు అనే విషయం సుస్పష్టం. అయితే, వాటిలో మొదటి రెండు పనుల విషయంలో, దేవుడు ఇంతవరకు పంపిన ఏ షరీఅత్‌లోను ఏ మానవుడికీ అనుమతి ఎన్నడూ ఇవ్వటం జరగలేదు అనే విషయం కూడ సుస్పష్టమే. ఒకరి సొంత పడవను, దుర్మార్గుడెవడో అన్యాయంగా అపహరించబోతున్నాడని దైవ ప్రేరణ ద్వారా తెలుసుకుని దానిని పాడు చేసే అధికారం ఏ మానవుడికీ లేదు. ఒక కుర్రవాణ్ణి, అతడు భవిష్యత్తులో తిరుగుబాటుదారుగానో లేక అవిశ్వాసిగానో మారబోనున్నాడని, హత్య జేసే అధికారం కూడ ఏ మానవుడికీ లేదు. కనుక హజ్రత్ ఖిజర్ ఈ పనులను షరీఅత్ ఆజ్ఞలు ఆధారంగా కాక, దైవాజ్ఞలు ఆధారంగా చేశారు. మరి అటువంటి ఆజ్ఞలను అమలు చేయడానికి అల్లాహ్ మానవ జాతిని కాక, తన సృష్టిలోని మరొక ప్రాణిని వినియోగించుకుంటాడు అని నమ్మటం కంటే గత్యంతరం లేదు. అల్లాహ్ తన దాసుడైన ఖిజర్ వద్దకు హజ్రత్ మూసాను పంపటానికి గల కారణమేమిటంటే, దైవ సంకల్పం ప్రకారం నడిచే ఈ సృష్టి మర్మాలను ఆయనకు ఎరుక

21 అంటే పశ్చిమ దిక్కు చివరి వరకు.

22 అంటే, అక్కడ సూర్యాస్తమయ సమయంలో, సూర్యుడు సముద్రపు నల్లని మురికి నీటిలో మునుగుతూ ఉన్నట్లు అనిపిస్తుంది.

23 అంటే తూర్పు దిక్కు చివరి వరకు.

24 యాజూజ్, మాజూజ్ అంటే, ఆసియా ఖండపు ఈశాన్య భాగంలో ఉండే ఆటవిక జాతులు. పూర్వకాలం నుండి ఈ జాతులు ఆసియా, ఐరోపా ఖండములందలి నాగరిక దేశాలపై దండయాత్రలు చేసి వాటిని సర్వనాశనం చేసేవి. యజకియల్ గ్రంథంలోని 38, 39 అధ్యాయాల ప్రకారం, ఈ జాతులు రష్యాలోనూ, తూబల్‌లోనూ, మాస్కోలోనూ ఉండేవి. ఇస్రాయీల్ చరిత్రకారుడైన జోసెఫస్ ప్రకారం, ఈ జాతులు సిధియన్ జాతులు. ఇవి నల్ల సముద్రపు ఉత్తర, తూర్పు ప్రాంతాలలో ఉండేవి. 'జెరూమ్' ప్రకారం, మాజూజ్ జాతి కాస్పియన్ సముద్రానికి సమీపంలో ఉన్న కౌకాషియాకు ఉత్తరభాగంలో ఉండేది.

25 అంటే ప్రళయదినం. ప్రళయానికి సంబంధించిన సత్య వాగ్దానం గురించి జుల్‌ఖర్నైన్ చేసిన సూచనను బలపరుస్తూ ఈ ఆయతులు (99 - 101) సెలవీయబడ్డాయి.

26 "ప్రభువు మాటలు" అంటే, ఆయన చేతలు, ఘనతలు, ఆయన శక్తికీ, వివేచనకూ సంబంధించిన అద్భుతాలు అని భావం.

19. మర్యమ్

ఆయతులు : 98 **అవతరణ : మక్కాలో**

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

1–3 కాఫ్.హా.యా.ఐన్.సాద్. ఇది నీ ప్రభువు తన దాసుడైన జకరియ్యాపై చూపిన కారుణ్య ప్రస్తావన – అపుడు అతను తన ప్రభువునకు ఏకాంతంగా మొరపెట్టుకున్నాడు.

4–11 అతను ఇలా మనవి చేసుకున్నాడు, "ప్రభూ! నా ఎముకలు సైతం కృశించిపోయాయి. ముదిమి వల్ల తల (నెరసి) మెరిసిపోతోంది. ప్రభూ! నిన్ను వేడుకుని నేను ఎన్నడూ నిష్ఫలుణ్ణి కాలేదు. నా తరువాత నా బంధుమిత్రులు చేసే చెడుపనులను గురించి నేను భయపడుతున్నాను; నా భార్యేమో గొడ్రాలు కనుక నీవు నీ ప్రత్యేక అనుగ్రహం ద్వారా నాకు ఒక వారసుణ్ణి ప్రసాదించు. అతడు నాకు వారసుడూ కావాలి, యాఖూబ్ సంతతి వారసత్వాన్నీ పొందాలి. ప్రభూ! అతనిని అందరికీ ఇష్టుడైన వ్యక్తిగా చేయి." (ఇలా జవాబు ఇవ్వబడింది) "జకరియ్యా! మేము నీకు యహ్యా అనే పేరుగల ఒక కుమారుని శుభవార్తను తెలియజేస్తున్నాము. ఈ పేరుగల మనిషిని మేము ఇంతకు పూర్వం ఎన్నడూ పుట్టించలేదు." ఇలా మనవి చేసుకున్నాడు, "ప్రభూ! నాకు కుమారుడెలా పుడతాడు, నా భార్యయేమో గొడ్రాలు, నేనా, వృద్ధుడనై కృశించిపోయాను." బదులు లభించింది, "అలాగే జరుగుతుంది."[1] నీ ప్రభువు ఇలా సెలవిస్తున్నాడు, "ఇది నాకు చాల చిన్న విషయం. వాస్తవానికి ఇంతకు ముందు నీవు అసలు ఏమీ కానపుడు, నేను నిన్ను పుట్టించాను కదా!" జకరియ్యా ఇలా అన్నాడు, "ప్రభూ! నా కొరకేదైనా గుర్తును నిర్ణయించు." సెలవిచ్చాడు, "నీ కొరకు గుర్తు ఏమిటంటే, నీవు వరుసగా మూడు రోజుల వరకు ప్రజలతో మాట్లాడలేవు." తరువాత అతను తన ప్రత్యేకమైన గదినుండి బయటకు వచ్చి తన జాతివారి వద్దకు వెళ్ళి, ఉదయం, సాయంత్రం దేవుని పవిత్రతను కొనియాడండి అని సైగ ద్వారా వారికి హితోపదేశం చేశాడు.

(١٩) سُوْرَةُ مَرْيَمَ مَكِّيَّةٌ (٤٤)

اٰيَاتُهَا ٩٨ رُكُوْعَاتُهَا ٦

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

كٓهٰيٰعٓصٓ ۟ ١ ذِكْرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهٗ
زَكَرِيَّا ٢ اِذْ نَادٰى رَبَّهٗ نِدَآءً خَفِيًّا ٣
قَالَ رَبِّ اِنِّيْ وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّيْ وَاشْتَعَلَ
الرَّاْسُ شَيْبًا وَّلَمْ اَكُنْ بِدُعَآئِكَ رَبِّ
شَقِيًّا ٤ وَاِنِّيْ خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ
وَّرَآءِيْ وَكَانَتِ امْرَاَتِيْ عَاقِرًا فَهَبْ لِيْ
مِنْ لَّدُنْكَ وَلِيًّا ٥ يَّرِثُنِيْ وَيَرِثُ مِنْ اٰلِ
يَعْقُوْبَ ۖ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ٦ يٰزَكَرِيَّآ اِنَّا
نُبَشِّرُكَ بِغُلٰمِ اسْمُهٗ يَحْيٰى ۙ لَمْ نَجْعَلْ لَّهٗ
مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا ٧ قَالَ رَبِّ اَنّٰى يَكُوْنُ
لِيْ غُلٰمٌ وَّكَانَتِ امْرَاَتِيْ عَاقِرًا وَّقَدْ
بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا ٨ قَالَ كَذٰلِكَ ۚ
قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَّقَدْ خَلَقْتُكَ
مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْـًٔا ٩ قَالَ رَبِّ
اجْعَلْ لِّيْٓ اٰيَةً ۭ قَالَ اٰيَتُكَ اَلَّا تُكَلِّمَ
النَّاسَ ثَلٰثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ١٠ فَخَرَجَ عَلٰى قَوْمِهٖ
مِنَ الْمِحْرَابِ فَاَوْحٰٓى اِلَيْهِمْ اَنْ سَبِّحُوْا بُكْرَةً
وَّعَشِيًّا ١١

12–15 మేము అతనితో, "యహ్యా! దైవగ్రంథాన్ని గట్టిగా పట్టుకో"[2] అని అన్నాము. మేము అతనికి బాల్యంలోనే 'హుక్మ్'[3] (వివేకం)ను ప్రసాదించాము. తరువాత మా తరఫునుండి అతనికి దయార్ద్ర హృదయాన్నీ, పరిశుద్ధతనూ అనుగ్రహించాము. అతను ఎక్కువ భయభక్తులు కలవాడు. తల్లిదండ్రుల హక్కులను గుర్తించినవాడు. అతను దౌర్జన్యపరుడూకాడు, అవిధేయుడూ కాడు. అతను పుట్టిన రోజునా, అతను మరణించే రోజునా, అతనిని బ్రతికించి లేపే రోజునా అతనిపై శాంతి నెలకొనుగాక.

16–21 ప్రవక్తా! ఈ గ్రంథంలో, మర్యమ్ తన వారినుండి వేరైపోయి, తూర్పుదిక్కున ఏకాంతంగా[4] కూర్చుండి, వారికి చాటుగా తెర కట్టుకుని[5] ఉండిపోయినప్పటి వృత్తాంతాన్ని ప్రస్తావించు. ఈ స్థితిలో మేము ఆమె వద్దకు మా 'ఆత్మ'ను (అంటే దూతను) పంపాము. అప్పుడు అతడు ఆమె ముందు పరిపూర్ణమైన మానవాకారంలో ప్రత్యక్షమయ్యాడు. వెంటనే మర్యమ్ ఇలా పలికింది, "నీవు దైవభీతి గల మనిషివే అయితే, నేను నీ బారినుండి రక్షించవలసినదిగా దయామయుడైన దేవుని శరణుకోరుకుంటున్నాను." అతను "నేను నీ ప్రభువు దూతను మాత్రమే. నీకు ఒక పరిశుద్ధ పుత్రుణ్ణి ఇచ్చేందుకు పంపబడ్డాను" అని చెప్పాడు. మర్యమ్ "నాకు పుత్రుడు ఎలా పుడతాడు, నన్ను పురుషుడు ఎవడూ తాకనైనా లేదు, నేను చెడునడత గల దానినీ కాను" అని అన్నది. దైవదూత ఇలా అన్నాడు, "అలాగే జరుగుతుంది"[6] నీ ప్రభువు, "అలా చేయటం నాకు చాల సులభం. ఆ బాలుణ్ణి ప్రజల కొరకు ఒక సూచనగా[7], మా తరఫునుండి ఒక కారుణ్యంగా చేయాలని మేము ఈ పని చేస్తున్నాము. ఇది జరిగి తీరవలసిన విషయమే" అని సెలవిస్తున్నాడు.

يٰيَحْيٰى خُذِ الْكِتٰبَ بِقُوَّةٍ ۗ وَاٰتَيْنٰهُ الْحُكْمَ
صَبِيًّا ﴿١٢﴾ وَّحَنَانًا مِّنْ لَّدُنَّا وَزَكٰوةً ۗ وَكَانَ
تَقِيًّا ﴿١٣﴾ وَّبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا
عَصِيًّا ﴿١٤﴾ وَسَلٰمٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ
يَمُوْتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ﴿١٥﴾ وَاذْكُرْ فِي
الْكِتٰبِ مَرْيَمَ ۘ اِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ اَهْلِهَا
مَكَانًا شَرْقِيًّا ﴿١٦﴾ فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُوْنِهِمْ
حِجَابًا ۫ فَاَرْسَلْنَآ اِلَيْهَا رُوْحَنَا فَتَمَثَّلَ
لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ﴿١٧﴾ قَالَتْ اِنِّيْٓ اَعُوْذُ
بِالرَّحْمٰنِ مِنْكَ اِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ﴿١٨﴾ قَالَ
اِنَّمَآ اَنَا رَسُوْلُ رَبِّكِ ۖ لِاَهَبَ لَكِ غُلٰمًا
زَكِيًّا ﴿١٩﴾ قَالَتْ اَنّٰى يَكُوْنُ لِيْ غُلٰمٌ وَّلَمْ يَمْسَسْنِيْ
بَشَرٌ وَّلَمْ اَكُ بَغِيًّا ﴿٢٠﴾ قَالَ كَذٰلِكِ ۚ قَالَ رَبُّكِ
هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ ۚ وَلِنَجْعَلَهٗٓ اٰيَةً لِّلنَّاسِ
وَرَحْمَةً مِّنَّا ۚ وَكَانَ اَمْرًا مَّقْضِيًّا ﴿٢١﴾

1 అంటే, నీవు వృద్ధాప్యంలో ఉన్నా, నీ భార్య గొడ్రాలు అయినా, నీకు ఒక కుమారుడు కలుగుతాడు అని అర్థం.

2 ఈ దైవాజ్ఞ ప్రకారం హజ్రత్ యహ్యా పుట్టడం, యౌవన దశకు చేరటం అనే వివరాలు మధ్యలో విడిచిపెట్టబడ్డాయి.

3 "హుక్మ్" అంటే, నిర్ణయ సామర్థ్యం, ధర్మబద్ధంగా అభిప్రాయాలు వ్యక్తీకరించే ప్రజ్ఞ, దైవ శాసనానికి సరియైన వివరణ ఇచ్చే నేర్పు, వ్యవహారదక్షత, అల్లాహ్ తరఫునుండి వ్యవహారాలలో తీర్పుచెప్పే అధికారం.

4 అంటే 'బైతుల్ మఖ్దిస్' కు తూర్పు భాగాన.

22 – 26 మర్యమ్ ఆ మగ శిశువును గర్భంలో దాల్చింది. గర్భవతి అయిన ఆమె ఒక దూర ప్రదేశానికి వెళ్ళిపోయింది. తరువాత ప్రసవవేదన పడుతూ ఆమె ఒక ఖర్జూరపు చెట్టు క్రిందకు చేరింది. ఆమె ఇలా వాపోయింది, "అయ్యో! నేను ఇంతకు ముందే మరణించి ఉంటే, నామరూపాలు[8] లేకుండా నశించి ఉంటే ఎంత బాగుండేది!" అపుడు దైవదూత కాళ్ళవైపు నుండి ఆమెను పిలిచి ఇలా అన్నాడు, "బాధపడకు. నీ ప్రభువు నీకు దిగువ భాగంలో ఒక సెలయేరును సృజించాడు. నీవు ఈ చెట్టు మొదలు కొంచెం ఊపు. నీపై స్వచ్ఛమైన తాజా ఖర్జూరపు పండ్లురాల్తాయి. నీవు తిను, త్రాగు, నీ కళ్లను చల్లబరచుకో. తరువాత ఎవరైనా మనిషి నీకు కనిపిస్తే, అతనికి, నేను కరుణామయుని కోసం ఉపవాసముంటానని మొక్కుకున్నాను. కనుక ఈ రోజు నేను ఎవరితోనూ మాట్లాడను" అని చెప్పు.

27 – 33 తరువాత ఆమె ఆ బాలుణ్ణి తీసుకొని తన జాతి వారి వద్దకు వచ్చింది. ప్రజలు ఇలా అన్నారు, "మర్యమ్! నీవు పెద్ద పాపమే చేశావు. ఓ హారున్ సోదరీ![9] నీ తండ్రి కూడ చెడ్డ మనిషికాడే; నీ తల్లి కూడ నీతి బాహ్యమైన నడతగల స్త్రీ కాదే!" మర్యమ్ బాలునివైపు సైగజేసి చూపింది. దానికి ప్రజలు, "ఉయ్యాలలోని ఈ పసిపిల్లవానితో మేము ఏం మాట్లాడము?" అని అన్నారు. పిల్లవాడు ఇలా పలికాడు, "నేను అల్లాహ్ దాసుణ్ణి.[10] ఆయన నాకు గ్రంథాన్ని ఇచ్చాడు, నన్ను ప్రవక్తగా నియమించాడు. నేను ఎక్కడున్నా సరే, ఆయన నన్ను శుభవంతునిగా చేశాడు. నేను జీవించి ఉన్నంతకాలం నమాజును, జకాతును పాటించు అని ఆజ్ఞాపించాడు. నా తల్లి హక్కును నెరవేర్చేవానిగా నన్ను చేశాడు.[11] నన్ను దౌర్జన్యపరునిగాను, పాషాణ హృదయుని గాను చేయలేదు. నేను పుట్టిన రోజునా, నేను మరణించేరోజునా, బ్రతికింపబడి లేపబడే[12] రోజునా నాకు శాంతి కలుగుతుంది."

فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهٖ مَكَانًا قَصِيًّا ﴿٢٢﴾
فَاَجَآءَهَا الْمَخَاضُ اِلٰى جِذْعِ النَّخْلَةِ ۚ قَالَتْ
يٰلَيْتَنِيْ مِتُّ قَبْلَ هٰذَا وَكُنْتُ نَسْيًا
مَّنْسِيًّا ﴿٢٣﴾ فَنَادٰىهَا مِنْ تَحْتِهَآ اَلَّا تَحْزَنِيْ
قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾ وَهُزِّيْٓ
اِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسٰقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا
جَنِيًّا ﴿٢٥﴾ فَكُلِيْ وَاشْرَبِيْ وَقَرِّيْ عَيْنًا ۚ فَاِمَّا
تَرَيِنَّ مِنَ الْبَشَرِ اَحَدًا ۙ فَقُوْلِيْٓ اِنِّيْ نَذَرْتُ
لِلرَّحْمٰنِ صَوْمًا فَلَنْ اُكَلِّمَ الْيَوْمَ اِنْسِيًّا ﴿٢٦﴾
فَاَتَتْ بِهٖ قَوْمَهَا تَحْمِلُهٗ ۗ قَالُوْا يٰمَرْيَمُ لَقَدْ
جِئْتِ شَيْـًٔا فَرِيًّا ﴿٢٧﴾ يٰٓاُخْتَ هٰرُوْنَ مَا كَانَ
اَبُوْكِ امْرَاَ سَوْءٍ وَّمَا كَانَتْ اُمُّكِ بَغِيًّا ﴿٢٨﴾
فَاَشَارَتْ اِلَيْهِ ۗ قَالُوْا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ
فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا ﴿٢٩﴾ قَالَ اِنِّيْ عَبْدُ اللّٰهِ ۗ اٰتٰىنِيَ
الْكِتٰبَ وَجَعَلَنِيْ نَبِيًّا ﴿٣٠﴾ وَّجَعَلَنِيْ مُبٰرَكًا اَيْنَ
مَا كُنْتُ ۠ وَاَوْصٰنِيْ بِالصَّلٰوةِ وَالزَّكٰوةِ
مَا دُمْتُ حَيًّا ﴿٣١﴾ وَّبَرًّا ۢ بِوَالِدَتِيْ ۫ وَلَمْ يَجْعَلْنِيْ
جَبَّارًا شَقِيًّا ﴿٣٢﴾ وَالسَّلٰمُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُّ
وَيَوْمَ اَمُوْتُ وَيَوْمَ اُبْعَثُ حَيًّا ﴿٣٣﴾

---

5 అంటే ప్రార్థనకోసం, ఆమె ఏకాంతంలోకి వెళ్ళిపోయింది.

6 అంటే ఏ పురుషుడూ నిన్ను తాకకుండానే, నీకు ఒక కుమారుడు పుడతాడు.

7 అంటే మేము ఈ బాలుణ్ణి ఒక సజీవమహిమగా చేయదలచుకున్నాము.

41 – 50 ఈ గ్రంథంలో ఇబ్రాహీమ్ గాథను ప్రస్తావించు. నిస్సందేహంగా అతను సత్యసంధుడైన వ్యక్తి. ఒక దైవ ప్రవక్త.(వారికి ఆ సందర్భాన్ని జ్ఞాపకం చెయ్యి). అప్పుడు అతను తన తండ్రితో ఇలా అన్నాడు, "తండ్రీ! వినలేని, కనలేని, మీ ఏ పనినీ చేసిపెట్టలేని వాటిని మీరు ఎందుకు ఆరాధిస్తున్నారు? తండ్రీ! నా వద్దకు వచ్చిన జ్ఞానం మీ వద్దకు రాలేదు. మీరు నన్ను అనుసరించండి, నేను మీకు సరియైన మార్గం చూపుతాను. తండ్రీ! మీరు షైతానుకు దాస్యం చేయకండి. షైతాను కరుణామయుణ్ణి ధిక్కరించాడు. తండ్రీ! మీరు కరుణామయుని శిక్షకు గురి అవుతారేమో అని, షైతాను సహచరులై పోతారేమో అని నాకు భయంగా ఉంది." తండ్రి ఇలా అన్నాడు, "ఓ ఇబ్రాహీమ్! నీవు నాకు ఆరాధ్యులైన వాటికి విముఖుడవు అయ్యావా? నీవు దీనిని మానుకోకపోతే, నేను నిన్ను రాళ్లతో కొట్టి చంపేస్తాను. కనుక నీవు శాశ్వతంగా నాకు దూరంగా వెళ్లిపో." ఇబ్రాహీమ్ ఇలా అన్నాడు, "మీకు సలామ్. మిమ్మల్ని మన్నించవలసిందని నేను నా ప్రభువును ప్రార్థిస్తాను. నా ప్రభువు నాపై ఎంతో దయకలవాడు. నేను మిమ్మల్ని కూడ విడిచిపోతున్నాను, మీరు దేవుణ్ణి కాదని ప్రార్థిస్తున్న శక్తులను కూడ విడిచిపోతున్నాను. నేను నా ప్రభువునే ప్రార్థిస్తాను. నా ప్రభువును ప్రార్థించి నేను విఫలుణ్ణి కాబోనని నమ్ముతున్నాను." ఈ విధంగా అతను వారినుండి, వారి అల్లాహ్‌యేతర ఆరాధ్యుల నుండి వేరైపోయినపుడు, మేము అతనికి ఇస్‌హాఖ్, యాఖూబ్‌లవంటి సంతానాన్ని ప్రసాదించాము, ప్రతి ఒక్కరినీ ప్రవక్తగా చేశాము, వారికి మా కరుణను ప్రసాదించాము. వారికి నిజమైన, ఉన్నతమైన కీర్తి ప్రతిష్ఠలను కలుగజేశాము.

51 – 53 మూసాను గురించి ఈ గ్రంథంలో ప్రస్తావించు. అతను ఎన్నుకోబడిన వ్యక్తి, ఒక సందేశహరుడైన ప్రవక్త.[14] మేము అతనిని తూర్ పర్వతం కుడివైపు నుండి పిలిచాము. రహస్యసంభాషణల ద్వారా అతనికి సాన్నిధ్యాన్ని ప్రసాదించాము. దయతో మేము అతని సోదరుడు హారూన్‌ను ప్రవక్తగా నియమించి అతనికి (సహాయకునిగా) ఇచ్చాము.

وَاذْكُرْ فِي الْكِتٰبِ اِبْرٰهِيْمَ ۬ اِنَّهٗ كَانَ
صِدِّيْقًا نَّبِيًّا ۝ اِذْ قَالَ لِاَبِيْهِ يٰۤاَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ
مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِيْ عَنْكَ
شَيْـًٔا ۝ يٰۤاَبَتِ اِنِّيْ قَدْ جَآءَنِيْ مِنَ الْعِلْمِ
مَا لَمْ يَاْتِكَ فَاتَّبِعْنِيْۤ اَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ۝
يٰۤاَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطٰنَ ؕ اِنَّ الشَّيْطٰنَ كَانَ
لِلرَّحْمٰنِ عَصِيًّا ۝ يٰۤاَبَتِ اِنِّيْۤ اَخَافُ اَنْ
يَّمَسَّكَ عَذَابٌ مِّنَ الرَّحْمٰنِ فَتَكُوْنَ
لِلشَّيْطٰنِ وَلِيًّا ۝ قَالَ اَرَاغِبٌ اَنْتَ عَنْ
اٰلِهَتِيْ يٰۤاِبْرٰهِيْمُ ۚ لَئِنْ لَّمْ تَنْتَهِ لَاَرْجُمَنَّكَ
وَاهْجُرْنِيْ مَلِيًّا ۝ قَالَ سَلٰمٌ عَلَيْكَ ۚ سَاَسْتَغْفِرُ
لَكَ رَبِّيْ ؕ اِنَّهٗ كَانَ بِيْ حَفِيًّا ۝ وَاَعْتَزِلُكُمْ وَمَا
تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَاَدْعُوْا رَبِّيْ ۖ عَسٰۤى
اَلَّاۤ اَكُوْنَ بِدُعَآءِ رَبِّيْ شَقِيًّا ۝ فَلَمَّا
اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۙ
وَهَبْنَا لَهٗۤ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ ؕ وَكُلًّا جَعَلْنَا
نَبِيًّا ۝ وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِّنْ رَّحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا
لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيًّا ۝ وَاذْكُرْ فِي
الْكِتٰبِ مُوْسٰۤى ۬ اِنَّهٗ كَانَ مُخْلَصًا وَّكَانَ
رَسُوْلًا نَّبِيًّا ۝ وَنَادَيْنٰهُ مِنْ جَانِبِ الطُّوْرِ
الْاَيْمَنِ وَقَرَّبْنٰهُ نَجِيًّا ۝ وَوَهَبْنَا لَهٗ
مِنْ رَّحْمَتِنَاۤ اَخَاهُ هٰرُوْنَ نَبِيًّا ۝

54 – 55 ఈ గ్రంథంలో ఇస్మాయీల్‌ను గురించి ప్రస్తావించు. అతను వాగ్దాన పాలకుడు, సందేశహరుడైన ప్రవక్త. అతను తన ఇంటివారిని నమాజు, జకాత్ లను పాటించండి అని ఆజ్ఞాపించేవాడు. తన ప్రభువునకు ప్రీతిపాత్రుడు.

56 – 57 ఈ గ్రంథంలో ఇద్రీస్‌ను గురించి ప్రస్తావించు. అతను ఒక నిజాయితీపరుడైన మనిషి, ఒక ప్రవక్త. మేము అతనిని ఉన్నత స్థాయికి లేపాము.

وَاذْكُرْ فِي الْكِتٰبِ إِسْمٰعِيْلَ ۚ إِنَّهٗ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُوْلًا نَّبِيًّا ۚ وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهٗ بِالصَّلٰوةِ وَالزَّكٰوةِ ۖ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهٖ مَرْضِيًّا ۝ وَاذْكُرْ فِي الْكِتٰبِ إِدْرِيْسَ ۚ إِنَّهٗ كَانَ صِدِّيْقًا نَّبِيًّا ۝ وَّرَفَعْنٰهُ مَكَانًا عَلِيًّا ۝

తరువాత, దైవ ప్రవక్తగా సందేశ ప్రచారం ప్రారంభించగానే, ఆ జాతివారు ఆయనను తిరస్కరించటం మాత్రమేకాదు, ఆయన ప్రాణం తీయటానికి సైతం సంసిద్ధులయ్యారు, అంతేకాదు పరమ పవిత్ర అయిన ఆయన తల్లిపై వ్యభిచార నేరం మోపటానికిక్కూడ వెనుకాడలేదు. అపుడు అల్లాహ్ ఏ జాతికీ విధించని శిక్షను ఆ జాతికి విధించాడు.

13 ఇది క్రైస్తవులకు వ్యతిరేకంగా మరొకవాదన. కేవలం మహిమద్వారా పుట్టటం అనేది ఆయనను దేవుని బిడ్డగా నిర్ణయించటానికి ప్రమాణం కానేకాదు.

14 'సందేశహరుడు' అంటే 'పంపబడినవాడు' అని అర్థం. 'ప్రవక్త' – దీని అర్థం విషయంలో నిఘంటుకర్తలలో అభిప్రాయ భేదం ఉంది. ప్రవక్త అంటే కొందరి దృష్టిలో వార్తలు తెచ్చేవాడని, మరికొందరి దృష్టిలో 'ఉన్నత శ్రేణికి చెందిన వ్యక్తి' అని, ఇంకొందరి దృష్టిలో 'మహోన్నతమైన స్థానం కలవ్యక్తి' అనే భావాలు ఉన్నాయి. కనుక "సందేశహరుడైన ప్రవక్త" అని ఏ వ్యక్తినైనా అంటే, అతను "మహోన్నతమైన స్థానం కల ప్రవక్త" లేదా "అల్లాహ్ తరపునుండి వార్తలు తెచ్చే ప్రవక్త" అని దీని అర్థం. దివ్య ఖురాన్‌లో ఈ రెండు పదాలు సాధారణంగా ఒకే అర్థంలో వాడబడ్డాయి. కాని కొన్ని చోట్ల రసూల్-నబీ అనే పదాలు వాడబడిన విధానాన్నిబట్టి వాటిలో "స్థానం" లేదా పనిస్వభావం రీత్యా ఏదో పారిభాషికపరమైన వ్యత్యాసం ఉన్నట్లు స్పష్టమవుతోంది. ఉదాహరణకు, హజ్ సూరాలో, 52వ వాక్యంలో ఇలా అనబడింది : "మేము నీకు పూర్వం ఏ సందేశహరుణ్ణీ, ఏ ప్రవక్తనూ పంపలేదు, కానీ...", రసూల్, నబీ అనే పదాలు వేర్వేరు పదాలనీ, వాటి మధ్య అర్థానికి సంబంధించిన వ్యత్యాసం తప్పకుండా ఉందనీ స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. ఈ కారణంవల్లనే ఖురాన్ వ్యాఖ్యాతల మధ్య ఈ వ్యత్యాసం స్వభావం గురించి వివాదం తలెత్తింది. కాని యదార్థం ఏమిటంటే, నిర్దిష్టమైన ఆధారాలతో ఎవ్వరూ రసూల్, నబీల భిన్నస్థితిని నిర్ధారించలేకపోయారు. రూఢిగా చెప్పదగిన విషయం ఏమిటంటే, రసూల్ అనే పదం నబీ అనే పదం కంటే ప్రత్యేకమైనది అంటే ప్రతి రసూల్ నబీ కూడ కావచ్చును కాని, ప్రతి నబీ మాత్రం రసూల్ కాదు. వేరేవిధంగా చెప్పాలంటే ప్రవక్తలలో సాధారణ ప్రవక్తలకంటే అతి ముఖ్యమైన కార్యభారం మోపబడిన మహావ్యక్తుల కోసం రసూల్ అనే పదం ఉపయోగించబడింది. మహాప్రవక్త (సఅసమ్) గారి ఒక హదీసు కూడ ఈ విషయాన్ని బలపరుస్తోంది. అందులో మహాప్రవక్తను సందేశహరుల సంఖ్య ఎంత అని అడగ్గా, ఆయన 313 లేక 315 అని తెలిపారు; ప్రవక్తల సంఖ్య ఎంత అని అడుగగా ఆయన ఒక లక్షా 24 వేలు అని తెలిపారు.

58 అల్లాహ్ అనుగ్రహించిన దైవప్రవక్తలు వీరు, ఆదమ్ సంతతిలోనివారు, మేము నూహ్‌తో పాటు పడవపైకి ఎక్కించిన వారి వంశంలోనివారు, ఇబ్రాహీమ్ సంతతికి చెందినవారు, ఇస్రాయీల్ వంశానికి చెందినవారు, మేము ఋజుమార్గం చూపిన వారు, మేము ఎన్నుకున్న ప్రజలలోనివారు. కరుణామయుని వాక్యాలు వారికి వినిపించినపుడు వారు విలపిస్తూ సజ్‌దాలో పడిపోయేవారు.

59 – 63 వారి తరువాత కొందరు అయోగ్యులు వారి స్థానంలో వచ్చారు. వారు నమాజును త్యజించారు, మనో వాంఛలను అనుసరించారు. కనుక వారు త్వరలోనే మార్గం తప్పిన దానికి ఫలితం అనుభవిస్తారు. అయితే పశ్చాత్తాపపడి మరలేవారూ, విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసేవారూ స్వర్గంలో ప్రవేశిస్తారు. వారికి రవ్వంత అన్యాయం కూడ జరగదు. వారికై శాశ్వతంగా ఉండే స్వర్గవనాలు ఉన్నాయి. అవి అగోచర జగత్తులో లభిస్తాయని కరుణామయుడు తన దాసులకు వాగ్దానం చేసి ఉన్నాడు. నిశ్చయంగా ఈ వాగ్దానం నెరవేరి తీరుతుంది. అక్కడవారు వ్యర్థమైన మాట ఏదీ వినరు. అక్కడ దేనిని విన్నా సరియైన దానినే వింటారు. వారి ఆహారం వారికి ఉదయం, సాయంత్రం నియమం తప్పకుండా లభిస్తూ ఉంటుంది. మేము మా దాసులలో భయభక్తుల జీవితం గడిపే వాణ్ణి వారసుడుగా చేసే స్వర్గం ఇదే.

64 – 65 ప్రవక్తా! మేము నీ ప్రభువు ఆజ్ఞలేకుండా క్రిందికి దిగిరాము.[15] మా ముందు ఉన్నదానికీ, మా వెనుక ఉన్నదానికీ, ఈ రెండింటి మధ్య ఉన్నదానికీ, ప్రతిదానికీ ప్రభువు ఆయనే. నీ ప్రభువు ఎన్నడూ మరచిపోయేవాడుకాడు. ఆకాశాలకూ, భూమికీ, భూమ్యాకాశాల మధ్య ఉన్న సర్వానికీ ఆయన ప్రభువు. కాబట్టి మీరు ఆయనకు దాస్యం చేయండి. ఆయన దాస్యంలోనే స్థిరంగా ఉండండి. మీకు తెలిసినంత వరకు, ఆయనతో సమానమైన స్థాయిగలవాడెవడైనా ఉన్నాడా?

أُولَٰٓئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِّنَ النَّبِيِّۦنَ
مِنْ ذُرِّيَّةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا
مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَّةِ إِبْرَٰهِيمَ وَ
إِسْرَٰٓءِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَآ
إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَٰتُ الرَّحْمَٰنِ خَرُّوا سُجَّدًا
وَبُكِيًّا ۩ فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ
أَضَاعُوا الصَّلَوٰةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَٰتِ
فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ
وَعَمِلَ صَٰلِحًا فَأُولَٰٓئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ
وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْـًٔا جَنَّٰتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ
الرَّحْمَٰنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ
مَأْتِيًّا لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَٰمًا
وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًّا تِلْكَ
الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ
تَقِيًّا وَمَا نَتَنَزَّلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ
مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَٰلِكَ
وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا رَبُّ السَّمَٰوَٰتِ
وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ
لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا

السجدة

15 ఇక్కడ మాటలు అల్లాహ్‌వే అయినప్పటికీ, వాటిని పలికినవారు దైవదూతలు. అంటే, దైవదూతలు మహనీయసందేశహరునితో, "మా అంతట మేము రాము, అల్లాహ్ పంపినప్పుడే వస్తాము" అని అంటున్నారు.

66 – 72 "ఏమిటి, నేను చనిపోయిన తరువాత, మళ్లీ నన్ను బ్రతికించటం నిజంగానే జరుగుతుందా?" అని అంటాడు మనిషి. అసలు అతడు ఏమీకానపుడే మేము అతనిని సృష్టించామన్న విషయం అతడికి జ్ఞాపకం రావటం లేదా? నీ ప్రభువు సాక్షిగా! మేము వారందరినీ, వారితోపాటు షైతానులను కూడ తప్పకుండా పోగుచేస్తాము. తరువాత నరకం చుట్టూ హాజరుపరచి, వారిని మోకాళ్లపై కూలదోస్తాము. ఆ తరువాత కరుణామయునికి వ్యతిరేకంగా అహంకారంతో తిరుగుబాటు చేసిన ప్రతివ్యక్తినీ ప్రతి వర్గం నుండీ వేరు చేస్తాము. ఇంకా వారిలో నరకంలో త్రోయబడటానికి ఎక్కువగా అర్హులెవరో మాకు తెలుసు. మీలో నరకం దరిదాపులకు పోనివాడెవడూలేడు. ఇది ఒక నిర్ణీత విషయమే. దానిని నెరవేర్చటం నీ ప్రభువు బాధ్యత. తరువాత మేము (ప్రపంచంలో) భయభక్తులు కలిగి ఉన్నవారిని రక్షిస్తాము. దుర్మార్గులను అందులో వారుపడి ఉన్న స్థితిలోనే విడిచి పెడతాము.

73 – 76 స్పష్టమైన మా ఆయతులను వారికి వినిపించినపుడు, తిరస్కారులు విశ్వాసులతో ఇలా అంటారు; "మన ఇరు వర్గాలలో మంచి స్థితిలో ఉన్న వర్గం ఏదో, ఎవరి సభలు అద్భుతంగా[16] ఉన్నాయో చెప్పండి." వాస్తవానికి మేము వారికి పూర్వం ఇలాంటి జాతులను ఎన్నింటినో నాశనం చేశాము. అవి వారికంటే అపారమైన వస్తుసామగ్రిని కలిగి ఉండేవి; బాహ్య ఆడంబరాల విషయంలో వారికన్న ఎంతో మిన్నగా ఉండేవి. వారితో ఇలా అనండి, మార్గం తప్పిన వ్యక్తికి కరుణామయుడు వ్యవధినిస్తూపోతాడు. చిట్ట చివరకు ఇలాంటి వ్యక్తులు తమకు వాగ్దానం చేయబడిన దానిని గమనించినప్పుడు –అదిదైవ శిక్ష అయినా కావచ్చు లేదా ప్రళయవేళ అయినాకావచ్చు - వారు తెలుసుకుంటారు, హీన స్థితిలో ఎవరు ఉన్నారో, బలహీనపక్షం ఎవరిదో, దానికి ప్రతిగా ఋజువైన మార్గం అవలంబించిన వారికి అల్లాహ్ ఋజు మార్గావలంబనలో వృద్ధిని ప్రసాదిస్తాడు. చిరస్థాయిగా ఉండిపోయే సత్కార్యాలు మాత్రమే నీ ప్రభువు దృష్టిలో ప్రతిఫలం రీత్యా, పర్యవసానం దృష్ట్యా ఉత్తమమైనవి.

وَيَقُولُ الْإِنسَانُ أَإِذَا مَا مِتُّ لَسَوْفَ أُخْرَجُ
حَيًّا ﴿٦٦﴾ أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِن
قَبْلُ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا ﴿٦٧﴾ فَوَرَبِّكَ لَنَحْشُرَنَّهُمْ
وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ
جِثِيًّا ﴿٦٨﴾ ثُمَّ لَنَنزِعَنَّ مِن كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ
أَشَدُّ عَلَى الرَّحْمَٰنِ عِتِيًّا ﴿٦٩﴾ ثُمَّ لَنَحْنُ أَعْلَمُ
بِالَّذِينَ هُمْ أَوْلَىٰ بِهَا صِلِيًّا ﴿٧٠﴾ وَإِن مِّنكُمْ
إِلَّا وَارِدُهَا ۚ كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ﴿٧١﴾
ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوا وَّنَذَرُ الظَّالِمِينَ
فِيهَا جِثِيًّا ﴿٧٢﴾ وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ
قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ
الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدِيًّا ﴿٧٣﴾
وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّن قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ
أَثَاثًا وَرِئْيًا ﴿٧٤﴾ قُلْ مَن كَانَ فِي الضَّلَالَةِ
فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَٰنُ مَدًّا ۚ حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا
يُوعَدُونَ إِمَّا الْعَذَابَ وَإِمَّا السَّاعَةَ
فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضْعَفُ
جُندًا ﴿٧٥﴾ وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا
هُدًى ۗ وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِندَ
رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ مَّرَدًّا ﴿٧٦﴾

77 – 80 ఇంకా, మా ఆయతులను తిరస్కరించి, "నేను సంపదతోనూ, సంతానంతోనూ అనుగ్రహింపబడుతూనే ఉంటాను" అని ప్రగల్భాలు పలికే వ్యక్తిని నీవు చూశావా? అగోచర విషయమేమైనా అతనికి తెలిసిపోయిందా లేక కరుణామయుడి నుండి అతడేమైనా వాగ్దానం పొంది ఉన్నాడా?- ఎంతమాత్రం కాదు, అతడు వాగేదానిని మేము వ్రాసుకుంటాము, అతడి శిక్షను మరింత పెంచుతాము. అతడు ప్రస్తావిస్తున్నటువంటి వస్తు సామగ్రీ, మందీ మార్బలమూ, అంతా తిరిగి మా వద్దకే చేరిపోతుంది. అతడు ఒక్కడే ఒంటరిగా మా ముందు హాజరవుతాడు.

81 – 82 వారు అల్లాహ్‌ను కాదని, కొందరిని తమ దేవుళ్ళుగా చేసుకున్నారు, తమకు వారు అండగా ఉంటారని భావించారు. కాని అండగా ఎవరూ ఉండరు. ఆ దేవుళ్ళు అందరూ వారి ఆరాధనను నిరాకరిస్తారుః పైగా వారికి ప్రత్యర్థులవుతారు.

83 – 87 మేము సత్యధిక్కారుల మీదకు షైతానులను వదలిపెట్టి ఉన్న విషయాన్ని నీవు చూడటం లేదా? అవి వారిని (సత్యాన్ని వ్యతిరేకించండి అని) అమితంగా పురికొల్పు తున్నాయి. సరే, ఇక వారిపై శిక్ష అవతరించే విషయంలో నీవు తొందరపడకు. మేము వారి రోజులను లెక్కిస్తున్నాము. భయభక్తులు కలవారిని మేము అతిథులుగా కరుణామయుని సన్నిధిలో ప్రవేశపెట్టబోయే రోజు, అపరాధులను దప్పిక గొన్న జంతువులవలే నరకం వైపునకు తోలుకొని పోయే రోజు రానున్నది. అపుడు ప్రజలు ఏ సిఫారసునూ తీసుకురాగలిగే శక్తిని కలిగి ఉండరు; కరుణామయుని సమ్ముఖం నుండి అనుమతి పత్రం పొంది ఉన్నవాడు తప్ప.

أَفَرَءَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَٰتِنَا وَقَالَ لَأُوتَيَنَّ
مَالًا وَوَلَدًا ﴿٧٧﴾ أَطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمِ اتَّخَذَ
عِندَ الرَّحْمَٰنِ عَهْدًا ﴿٧٨﴾ كَلَّا ۚ سَنَكْتُبُ مَا
يَقُولُ وَنَمُدُّ لَهُ مِنَ الْعَذَابِ مَدًّا ﴿٧٩﴾
وَنَرِثُهُ مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا ﴿٨٠﴾ وَاتَّخَذُوا
مِن دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِّيَكُونُوا لَهُمْ عِزًّا ﴿٨١﴾
كَلَّا ۚ سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ
عَلَيْهِمْ ضِدًّا ﴿٨٢﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّا أَرْسَلْنَا
الشَّيَٰطِينَ عَلَى الْكَٰفِرِينَ تَؤُزُّهُمْ أَزًّا ﴿٨٣﴾ فَلَا
تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ ۖ إِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَدًّا ﴿٨٤﴾ يَوْمَ
نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَٰنِ وَفْدًا ﴿٨٥﴾ وَنَسُوقُ
الْمُجْرِمِينَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وِرْدًا ﴿٨٦﴾ لَّا يَمْلِكُونَ
الشَّفَٰعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِندَ الرَّحْمَٰنِ
عَهْدًا ﴿٨٧﴾

16 మక్కా అవిశ్వాసుల తర్కం ఏమిటంటే; చూడండి, ప్రపంచంలో అల్లాహ్ అనుగ్రహాలు, ఆయన కానుకలు ఎవరిని వరిస్తున్నాయో? ఎవరి గృహాలు బ్రహ్మాండంగా ఉన్నాయో? ఎవరి జీవన ప్రమాణం ఉన్నతంగా ఉన్నదో? ఎవరి సభలు ఘనంగా జరుగుతున్నాయో? ఇదంతా మాకు లభించినప్పుడు, మీరు, ముస్లిమ్‌లు ఇదంతా లేకుండా చేయబడినప్పుడు, స్వయంగా మీరే ఆలోచించండి, మేము గనుక అసత్యంపై ఉంటే, భోగభాగ్యాలు అనుభవించటం, మీరు గనుక సత్యంపై ఉంటే, లేమికి, దౌర్భాగ్యానికి గురికావటం ఎలా సాధ్యం?

88 – 95 కరుణామయుడు ఎవరినో కుమారునిగా చేసు కున్నాడు అని వారు అంటారు – ఎంత ఘోరమైన విషయాన్ని మీరు కల్పించి తెచ్చారు! కరుణామయునికి సంతానం ఉన్నదని వారు చేసే వాదం కారణంగా, త్వరలోనే ఆకాశాలు పగిలిపోతా యేమో, భూమి బ్రద్దలవుతుందేమో, పర్వతాలు పడిపోతా యేమో! ఎవరినైనా కుమారునిగా చేసుకోవటం అనేది కరుణా మయుని ఔన్నత్యానికి తగినది కాదు. భూమ్యాకాశాలలో ఉన్న వారందరూ ఆయన సమక్షంలో దాసులుగా హాజరుకానున్నారు. ఆయన అందరినీ పరివేష్టించి ఉన్నాడు, వారిని సరిగ్గా లెక్కపెట్టి ఉంచాడు. ప్రళయంనాడు అందరూ ఆయన ముందు ఒక్కొక్కరే హాజరవుతారు.

96 – 98 నిశ్చయంగా, విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేస్తూ ఉన్నవారి పట్ల త్వరలోనే కరుణామయుడు ప్రేమను హృద యాలలో కలుగజేస్తాడు.[17] కనుక ప్రవక్తా! నీవు భయభక్తులు కలవారికి శుభవార్తను అందజేయాలనీ, వితండవాదులను భయపెట్టాలనీ మేము ఈ గ్రంథాన్ని సులభతరం చేసి నీ భాషలో అవతరింపజేశాము. వారికి పూర్వం మేము ఎన్నో జాతులను నాశనం చేశాము. ఈనాడు ఎక్కడైనా నీవు వారి గుర్తులను చూస్తున్నావా? లేక ఎక్కడన్నా వారిని గురించిన గుసగుస ఏదైనా నీకు వినిపిస్తోందా?

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا ۝ لَقَدْ جِئْتُمْ
شَيْـًٔا اِدًّا ۝ تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ
وَ تَنْشَقُّ الْاَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ۝ اَنْ دَعَوْا
لِلرَّحْمٰنِ وَلَدًا ۝ وَمَا يَنْۢبَغِيْ لِلرَّحْمٰنِ اَنْ يَّتَّخِذَ
وَلَدًا ۝ اِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ
اِلَّآ اٰتِي الرَّحْمٰنِ عَبْدًا ۝ لَقَدْ اَحْصٰىهُمْ وَعَدَّهُمْ
عَدًّا ۝ وَكُلُّهُمْ اٰتِيْهِ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَرْدًا ۝
اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ سَيَجْعَلُ
لَهُمُ الرَّحْمٰنُ وُدًّا ۝ فَاِنَّمَا يَسَّرْنٰهُ بِلِسَانِكَ
لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِيْنَ وَ تُنْذِرَ بِهٖ قَوْمًا لُّدًّا ۝
وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ ؕ هَلْ تُحِسُّ
مِنْهُمْ مِّنْ اَحَدٍ اَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا ۝

17 అంటే, ఈనాడు మక్కా వీధులలో వారు పీడనకు గురిచేయబడుతున్నారు, అవమానించబడుతున్నారు. కాని ఈ పరిస్థితులు ఎంతోకాలం ఉండవు. వారు తమ సత్కార్యాలవల్ల, తమ మంచి నడతవల్ల ప్రజలచే ప్రేమించబడే సమయం, గౌరవించబడే సమయం దగ్గరలోనే ఉంది. హృదయాలు వారివైపునకు ఆకర్షించబడతాయి, ప్రపంచం వారిని ఉన్నత గౌరవ ప్రపత్తులతో ఆదరిస్తుంది. దౌష్ట్యము, గర్వము, మదము, అబద్ధము, వంచనల ఆధారంగా నడిచే నాయకత్వం, మెడలను వంచవచ్చు, కాని హృదయాలను వశపరచుకోలేదు. దీనికి భిన్నంగా సత్యం, నిజాయితీ, చిత్తశుద్ధి, సత్ప్రవర్తనలతో సన్మార్గంవైపునకు పిలిచే వారిని ప్రపంచం మొదట తృణీకరించినా, చివరకు వారు ప్రజల హృదయాలను చూరగొంటారు. నిజాయితీ లేనివారు చెప్పే అబద్ధాలు వారి మార్గంలో ఎంతో కాలం అడ్డంకులు సృష్టించలేవు.

20. తాహా

(٢٠) سُوْرَةُ طٰهٰ مَكِّيَّةٌ (٤٥)

اٰيَاتُهَا ١٣٥ رُكُوْعَاتُهَا ٨

ఆయతులు : 135 **అవతరణ : మక్కాలో**

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 8 తాహా, మేము ఈ ఖుర్ఆన్‌ను నీపై అవతరింపజేసింది నిన్ను కష్టానికి గురిచేయటానికి మాత్రం కాదు. ఇది భయపడే[1] ప్రతి వ్యక్తికీ ఒక జ్ఞాపిక. భూమినీ, ఎత్తైన ఆకాశాలనూ సృష్టించిన వాని తరఫునుండి ఇది అవతరింపజేయబడింది. ఆ కరుణామయుడు (సృష్టి) సామ్రాజ్య పీఠంపై ఆసీనుడై ఉన్నాడు. ఆకాశాలలో, భూమిలో మరియు భూమ్యాకాశాల మధ్య, ఇంకా నేలక్రింద ఉన్నవాటినన్నింటికీ ఆయన యజమాని. నీవు నీ మాటను బిగ్గరగా పలికినా పరవాలేదు. ఆయన మెల్లగా పలికిన మాటను మాత్రమే కాదు, దానికంటే అతి గోప్యమైన మాటను సైతమూ ఎరుగును. ఆయనే అల్లాహ్, ఆయన తప్ప మరొక దేవుడేలేడు. ఆయనకు ఉత్తమమైన పేర్లు ఉన్నాయి.

9 – 10 మూసా వృత్తాంతం కూడ నీకేమైనా అందిందా? అప్పుడు అతను ఒక మంటను చూసి[2] తన ఆలుబిడ్డలతో ఇలా అన్నాడు, "కొంచెం ఆగండి, నేను ఒక మంటను చూశాను. బహుశా మీ కోసం కాస్త నిప్పును తీసుకురాగలనేమో లేదా ఆ మంట వద్ద నాకేదైనా (దారికి సంబంధించిన) మార్గదర్శకత్వం లభిస్తుందేమో."[3]

طٰهٰ ۚ مَآ اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْاٰنَ لِتَشْقٰٓى ۙ اِلَّا
تَذْكِرَةً لِّمَنْ يَّخْشٰى ۙ تَنْزِيْلًا مِّمَّنْ خَلَقَ
الْاَرْضَ وَ السَّمٰوٰتِ الْعُلٰى ۗ اَلرَّحْمٰنُ عَلَى
الْعَرْشِ اسْتَوٰى ۝ لَهٗ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَ مَا فِى
الْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرٰى ۝ وَاِنْ
تَجْهَرْ بِالْقَوْلِ فَاِنَّهٗ يَعْلَمُ السِّرَّ وَاَخْفٰى ۝ اَللّٰهُ
لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۗ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ۝ وَهَلْ
اَتٰىكَ حَدِيْثُ مُوْسٰى ۘ اِذْ رَاٰ نَارًا فَقَالَ لِاَهْلِهِ
امْكُثُوْٓا اِنِّىْٓ اٰنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّىْٓ اٰتِيْكُمْ مِّنْهَا
بِقَبَسٍ اَوْ اَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى ۝

---

1 అంటే, ఓ ప్రవక్తా ! ఈ ఖురాన్‌ను అవతరింపజేసి మేము నీచేత అసాధ్యమైన ఏ పనినీ చేయించదలచలేదు. విశ్వసించదలచని వారిని తప్పనిసరిగా విశ్వసించేలా చేయటం, విశ్వాసానికి తావీయని హృదయాలలో విశ్వాసాన్ని తప్పనిసరిగా నెలకొల్పడం అనే బాధ్యతను మేము నీకు అప్పగించలేదు. ఇది కేవలం ఒక హితబోధ, ఒక జ్ఞాపిక మాత్రమే. దైవభీతికలవాడు దీనిని విని చైతన్యవంతుడు కావాలని ఇది పంపబడింది.

2 హజ్రత్ మూసా (అ) మద్యన్‌లో కొన్ని సంవత్సరాల దేశ బహిష్కార జీవితం గడపిన తరువాత, తన భార్యను (ఆమెతో మద్యన్‌లోనే వివాహం జరిగింది) తీసుకుని ఈజిప్టు వైపునకు తిరిగి వెళుతూ ఉన్నప్పుడు ఈ సంఘటన జరిగింది.

3 ఏమనితోస్తుందంటే, అపుడు అది రాత్రి సమయం, పైగా చలికాలం. హజ్రత్ మూసా (అ) సినాయ్ ద్వీపకల్పం దక్షిణ ప్రాంతంగుండా ప్రయాణం చేస్తున్నారు. దూరంగా ఒక మంటను చూచి, ఆయన "అక్కడకు పోతే కొంత నిప్పు

మూసా ఇలా మనవి చేసుకున్నాడు, "ప్రభూ! నా హృదయాన్ని తెరువు. నా కార్యాన్ని నా కొరకు సులభతరం చెయ్యి. ప్రజలు నా మాటలు అర్థం చేసుకోగలగటానికి, నా నాలుక ముడిని విప్పు. ఇంకా నా కొరకు నా కుటుంబం నుండే ఒక సహాయకుణ్ణి నియమించు - నా సోదరుడు హారూన్‌ని - అతని ద్వారా నా చేతులను పటిష్ఠంచెయ్యి. అతనిని నా కార్యంలో నాకు సహాయపడేలా చెయ్యి, మేము నీ పరిశుద్ధతను అత్యధికంగా ప్రకటించేటందుకు, నిన్ను అమితంగా స్మరించేటందుకు. నీవు నిత్యమూ మా స్థితిని కనిపెట్టే ఉన్నావు." ఇలా సెల విచ్చాడు; "మూసా! నీవు కోరినది ఇవ్వబడింది. మేము మరొక సారి నీకు ఉపకారం చేశాము. మేము నీ తల్లికి సూచన ఇచ్చిన సందర్భాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో. అది వహీ ద్వారా మాత్రమే ఇవ్వబడే సూచన. అది ఏమిటంటే; ఈ బాలుణ్ణి పెట్టెలో పెట్టి, ఆ పెట్టెను నదిలోకి వదలివెయ్యి. నది దానిని ఒడ్డున పడవేస్తుంది. నాకూ, ఈ బాలుడికీ శత్రువు అయిన వాడు దానిని పట్టుకునెళతాడు."

...39 – 44 నేను నా తరఫు నుండి నీపై ప్రేమను ఆవరింపజేశాను, నీవు నా పర్యవేక్షణలో పెంచబడే ఏర్పాటు చేశాను. జ్ఞాపకం తెచ్చుకో, అప్పుడు నీ సోదరి అనుసరిస్తూ అక్కడకు వెళ్ళి, "ఈ బాలుణ్ణి చక్కగా పెంచి పోషించే ఆమెను గురించి మీకు తెలుసునా"? అని అంటుంది. ఇలా మేము నిన్ను మళ్ళీ నీ తల్లి వద్దకే చేర్చాము, ఆమె కళ్ళు చల్లబడేందుకు, ఆమె దుఃఖించకుండా ఉండేందుకు. ఇంకా (ఈ విషయం కూడ జ్ఞాపకం తెచ్చుకో) నీవు ఒక వ్యక్తిని హత్య చేశావు. మేము ఆ ఉచ్చు నుండి నీకు విముక్తి కలిగించాము, తరువాత నిన్ను విభిన్న పరీక్షలకు గురిచేశాము. నీవు మద్యన్ ప్రజలమధ్య ఎన్నో సంవత్సరాలు గడిపావు. మూసా! ఇప్పుడు నీవు సరిగ్గా సమయానికి వచ్చేశావు. నేను నిన్ను నా కొరకు తీర్చిదిద్దుకున్నాను. వెళ్ళండి, నీవూ, నీ సోదరుడూ, నా సూచనలతో. చూడండి, మీరు నన్ను స్మరించే విషయంలో అశ్రద్ధ చెయ్యకండి. మీరు ఇద్దరూ కలసి ఫిరౌన్ వద్దకు వెళ్ళండి, అతడు ధిక్కారి అయిపోయాడు. అతనితో మృదువుగా మాట్లాడండి, బహుశా అతడు హితబోధను స్వీకరిస్తాడేమో లేదా (దేవునికి) భయపడతాడేమో."

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٢٥﴾ وَيَسِّرْ لِي
أَمْرِي ﴿٢٦﴾ وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِّن لِّسَانِي ﴿٢٧﴾ يَفْقَهُوا
قَوْلِي ﴿٢٨﴾ وَاجْعَل لِّي وَزِيرًا مِّنْ أَهْلِي ﴿٢٩﴾
هَارُونَ أَخِي ﴿٣٠﴾ اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي ﴿٣١﴾ وَ
أَشْرِكْهُ فِي أَمْرِي ﴿٣٢﴾ كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ﴿٣٣﴾ وَ
نَذْكُرَكَ كَثِيرًا ﴿٣٤﴾ إِنَّكَ كُنتَ بِنَا بَصِيرًا ﴿٣٥﴾
قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَىٰ ﴿٣٦﴾ وَلَقَدْ
مَنَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَىٰ ﴿٣٧﴾ إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ
أُمِّكَ مَا يُوحَىٰ ﴿٣٨﴾ أَنِ اقْذِفِيهِ فِي
التَّابُوتِ فَاقْذِفِيهِ فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ
الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ لِّي وَ
عَدُوٌّ لَّهُ ۚ وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِّنِّي ۚ
وَلِتُصْنَعَ عَلَىٰ عَيْنِي ﴿٣٩﴾ إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ
فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن يَكْفُلُهُ ۖ
فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا
تَحْزَنَ ۚ وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ
وَفَتَنَّاكَ فُتُونًا ۚ فَلَبِثْتَ سِنِينَ فِي أَهْلِ
مَدْيَنَ ۚ ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ يَا مُوسَىٰ ﴿٤٠﴾
وَاصْطَنَعْتُكَ لِنَفْسِي ﴿٤١﴾ اذْهَبْ أَنتَ وَ
أَخُوكَ بِآيَاتِي وَلَا تَنِيَا فِي ذِكْرِي ﴿٤٢﴾
اذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٤٣﴾ فَقُولَا لَهُ
قَوْلًا لَّيِّنًا لَّعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ ﴿٤٤﴾

45 – 48 ఉభయులూ ఇలా మనవి చేసుకున్నారు[6], "ప్రభూ! అతడు మాపై దౌర్జన్యం చేస్తాడేమో అని లేక మాపై విరుచుకు పడతాడేమో అని మేము భయపడుతున్నాము." ఇలా సెలవిచ్చాడు, "భయపడకండి, మీతో పాటు నేనూ ఉన్నాను, అంతా వింటూ ఉన్నాను. చూస్తూ ఉన్నాను. అతని వద్దకు వెళ్లి ఇలా అనండి, 'మేము నీ ప్రభువు సందేశహరులము. ఇస్రాయీల్ సంతతి వారు మాతో రావటానికి అనుమతించు. వారిని బాధపెట్టకు. మేము నీ వద్దకు నీ ప్రభువు సూచనలు తీసుకుని వచ్చాము. ఋజుమార్గం అనుసరించే వానికి శాంతి ఉంది. తిరస్కరించి విముఖుడయ్యే వానికి శిక్ష ఉంది' అని మాకు వహీ ద్వారా తెలుపబడింది."

49 – 55 ఫిరౌను[7] "సరే, అయితే మూసా! మీ ఇద్దరి ప్రభువు ఎవడు"? అని అడిగాడు. దానికి మూసా "ప్రతి వస్తువుకూ దాని స్వరూపాన్ని ప్రసాదించి, తరువాత దానికి మార్గం చూపిన వాడే[8] మా ప్రభువు" అని జవాబు చెప్పాడు. అప్పుడు ఫిరౌను, "అయితే పూర్వం గతించిన తరాల వారి స్థితి ఏమిటి"? [9] అని అన్నాడు. మూసా, "దానికి సంబంధించిన జ్ఞానం నా ప్రభువు వద్ద ఒక గ్రంథంలో సురక్షితంగా ఉంది. నా ప్రభువు పొరపాటూ చెయ్యడు, మరవడు కూడాను"[10] అని సమాధానం పలికాడు. ఆయనే[11] మీ కొరకు భూమిని పాన్పుగా పరిచాడు, దానిపై మీరు నడిచేందుకు మార్గాలను నిర్మించాడు; పై నుండి నీటిని కురిపించాడు. తరువాత దాని ద్వారా రకరకాల పంటలను పండించాడు. వాటిని తినండి, మీ పశువులను కూడ మేపండి. నిశ్చయంగా అర్థం చేసుకోగల వారికి ఇందులో ఎన్నో సూచనలు ఉన్నాయి. ఈ నేలనుండే మేము మిమ్మల్ని సృష్టించాము, దానిలోనికే మేము మిమ్మల్ని తిరిగి తీసుకు పోతాము. దాని నుండే మిమ్మల్ని మళ్లీ వెలికి తీస్తాము.

قَالَا رَبَّنَآ إِنَّنَا نَخَافُ أَن يَفْرُطَ عَلَيْنَآ أَوْ
أَن يَطْغَىٰ ۝٤٥ قَالَ لَا تَخَافَآ إِنَّنِى مَعَكُمَآ
أَسْمَعُ وَأَرَىٰ ۝٤٦ فَأْتِيَاهُ فَقُولَآ إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ
فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ وَلَا تُعَذِّبْهُمْ
قَدْ جِئْنَٰكَ بِـَٔايَةٍ مِّن رَّبِّكَ ۖ وَٱلسَّلَٰمُ عَلَىٰ
مَنِ ٱتَّبَعَ ٱلْهُدَىٰٓ ۝٤٧ إِنَّا قَدْ أُوحِىَ إِلَيْنَآ
أَنَّ ٱلْعَذَابَ عَلَىٰ مَن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۝٤٨ قَالَ
فَمَن رَّبُّكُمَا يَٰمُوسَىٰ ۝٤٩ قَالَ رَبُّنَا ٱلَّذِىٓ أَعْطَىٰ
كُلَّ شَىْءٍ خَلْقَهُۥ ثُمَّ هَدَىٰ ۝٥٠ قَالَ فَمَا بَالُ
ٱلْقُرُونِ ٱلْأُولَىٰ ۝٥١ قَالَ عِلْمُهَا عِندَ رَبِّى
فِى كِتَٰبٍ ۖ لَّا يَضِلُّ رَبِّى وَلَا يَنسَى ۝٥٢ ٱلَّذِى
جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ
فِيهَا سُبُلًا وَأَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً
فَأَخْرَجْنَا بِهِۦٓ أَزْوَٰجًا مِّن نَّبَاتٍ شَتَّىٰ ۝٥٣
كُلُوا۟ وَٱرْعَوْا۟ أَنْعَٰمَكُمْ ۗ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَءَايَٰتٍ
لِّأُو۟لِى ٱلنُّهَىٰ ۝٥٤ مِنْهَا خَلَقْنَٰكُمْ وَفِيهَا
نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ ۝٥٥

5 అంటే, నదీ తీరం వెంట పెట్టెతో పాటు నడుస్తూ ఉంది. తరువాత ఫిరౌన్ కుటుంబం వారు బాలుణ్ణి ఎత్తుకున్నప్పుడు, అక్కడ ఆ బాలుని కోసం ఒక ఆయాను గురించి అన్వేషించగా, మూసా సోదరి అక్కడకు పోయి వారితో ఈ మాట అన్నది.

6 హజ్రత్ మూసా (అ) ఈజిప్టుకు పోయిన తరువాత, హజ్రత్ హారూన్ క్రియా శీలకంగా ఆయనతో కలిసి సందేశ ప్రచారం చేస్తున్నప్పటి విషయం ఇది. అప్పుడు, ఫిరౌన్ వద్దకు పోయేముందు వారు ఉభయులూ అల్లాహ్ సన్నిధిలో ఈ విజ్ఞప్తి చేసి ఉండవచ్చు.

وَلَقَدْ أَرَيْنَٰهُ ءَايَٰتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَىٰ ﴿٥٦﴾
قَالَ أَجِئْتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ
يَٰمُوسَىٰ ﴿٥٧﴾ فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِّثْلِهِۦ فَٱجْعَلْ
بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَّا نُخْلِفُهُۥ نَحْنُ وَ
لَآ أَنتَ مَكَانًا سُوًى ﴿٥٨﴾ قَالَ مَوْعِدُكُمْ
يَوْمُ ٱلزِّينَةِ وَأَن يُحْشَرَ ٱلنَّاسُ
ضُحًى ﴿٥٩﴾ فَتَوَلَّىٰ فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُۥ
ثُمَّ أَتَىٰ ﴿٦٠﴾ قَالَ لَهُم مُّوسَىٰ وَيْلَكُمْ لَا
تَفْتَرُوا۟ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا فَيُسْحِتَكُم
بِعَذَابٍ ۖ وَقَدْ خَابَ مَنِ ٱفْتَرَىٰ ﴿٦١﴾

56 – 61 మేము ఫిరౌనుకు మా సమస్త సూచనలనూ చూపాము. కాని అతడు నిరాకరించాడు, విశ్వసించలేదు. ఇలా అన్నాడు, "మూసా! నీవు నీ మంత్రజాల శక్తితో మమ్మల్ని మా దేశం నుండి వెళ్ళగొట్టటానికి మా వద్దకు వచ్చావా? సరే మేము కూడ నీకు పోటీగా అటువంటి మంత్ర జాలాన్నే తీసుకువస్తాము ఎప్పుడు, ఎక్కడ ఎదుర్కోవాలో నిర్ణయించుకో. మేమూ ఈ ఒప్పందం నుండి మళ్ళిపోము, నీవూ మళ్ళిపోకూడదు. బహిరంగ మైదానంలోనికి రా." మూసా, "ఉత్సవ దినం నిర్ణయమైంది. పొద్దెక్కిన తరువాత ప్రజలు సమావేశం కావాలి"[12] అని చెప్పాడు. ఫిరౌను మరలిపోయి, తన కుతంత్ర సామగ్రిని సమీకరించుకుని పోటీకి వచ్చాడు. (పోటీ ప్రారంభంలోనే ప్రత్యర్థి వర్గాన్ని సంబోధిస్తూ) మూసా ఇలా అన్నాడు, "దౌర్భాగ్యులారా; అల్లాహ్‌పై అపనిందలు మోపకండి.[13] అలా చేస్తే ఆయన మిమ్మల్ని ఒక కఠిన శిక్ష ద్వారా సర్వనాశనం చేస్తాడు. అబద్ధాన్ని ఎవడు కల్పించినా, వాడు విఫలుడే అయ్యాడు.

---

7 సోదరులిద్దరూ ఫిరౌన్ వద్దకు వెళ్ళినప్పటి కథ ఇప్పుడు ప్రారంభమవుతుంది.

8 అంటే, ప్రపంచంలోని ప్రతి వస్తువూ, అది ఏదయినప్పటికీ, ఆయన సృష్టించటం వల్లనే ఉనికిలోకి వచ్చింది. తరువాత ఆయన ప్రతి వస్తువుకూ దాని ప్రత్యేక ఆకారాన్ని ఇచ్చి, ఇట్టే వదిలిపెట్టలేదు. ఆపైన ఆయన ఆ అన్ని వస్తువులకూ మార్గం కూడ చూపుతాడు. ఆయన ప్రపంచంలోని ప్రతి వస్తువుకూ అది తన దేహాన్ని ఉపయోగించుకునే విధానం ఏమిటో, తన సృష్టి లక్ష్యాన్ని నెరవేర్చుకునే పద్ధతి ఏమిటో నేర్పాడు. చెవికి వినటాన్ని, కళ్ళకు చూడటాన్ని, చేపకు ఈదటాన్నీ, పక్షికి ఎగురటాన్నీ నేర్పినవాడు ఆయనే. ఆయన ప్రతి వస్తువుయొక్క సృష్టికర్తయే కాదు, మార్గదర్శకుడు, గురువుకూడ.

9 అంటే, ప్రభువు అనేవాడు కేవలం ఆ ఒక్క దేవుడే అయితే వందల సంవత్సరాలనుండి మా తాత ముత్తాతలు వంశపారంపర్యంగా ఎంతోమంది దేవుళ్లను పూజిస్తూ వస్తున్నారు, నీ దృష్టిలో వారి స్థితి ఏమిటి? వారందరూ శిక్షకు అర్హులేనా? వారు తెలివి తక్కువవారేనా?

10 ఫిరౌన్ ప్రశ్న ఉద్దేశ్యం, సభికులలో విద్వేషాగ్నిని రగిలించి, వారిద్వారా ప్రజలలో కూడా విద్వేషాగ్నిని రగిలింపజేయటం. హజ్రత్ మూసా (అ) ఇచ్చిన ఈ సమాధానం అతడి విషపు కోరలను పెరికేసింది. వారు ఎటువంటి వారైనాసరే, తమ వంతు పాత్రను నిర్వహించి దేవుని దగ్గరకు వెళ్ళిపోయారు. వారు చేసిన ఒక్కొక్క పనీ, దానికి కలిగిన ప్రేరణలూ అల్లాహ్‌కు తెలుసు. వారితో ఎలా వ్యవహరించాలో కూడ ఆయనకే బాగా తెలుసు.

11 గ్రంథంలోని సంభాషణా వైఖరినిబట్టీ, సందర్భాన్నిబట్టి తెలిసేది ఏమిటంటే "నా ప్రభువు పొరపాటూ చెయ్యడు, మరచిపోడు" అని హజ్రత్ మూసా సమాధానం ముగించారు. ఇక్కడనుండి 55వ వాక్యం వరకు గల భాగం అల్లాహ్ తరఫునుండి ఒక వివరణగా, హితబోధగా చెప్పబడింది.

12 ఫిరౌను ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, ఒకసారి మంత్రగాళ్లచేత కర్రలనూ, త్రాళ్లనూ పాములుగా చేయించి చూపినట్లయితే, మూసా ప్రదర్శించిన మహాత్మ్యాల ప్రభావం ప్రజల హృదయాలనుండి దూరమైపోతుంది. హజ్రత్ మూసా కోరికకూడ

62 – 64 ఇది విన్న తరువాత వారి మధ్య అభిప్రాయ భేదం తలెత్తింది. వారు తమలోతాము రహస్యంగా సంప్రదించుకో సాగారు.[14] చివరకు కొందరు ఇలా అన్నారు, "ఈ ఇద్దరు కేవలం మాంత్రికులే. వారి ఉద్దేశ్యం తమ మంత్ర బలం ద్వారా మిమ్మల్ని మీ దేశం నుండి తరిమివేయటం. అంతేకాదు మీ ఆదర్శ జీవన విధానాన్ని అంతమొందించటం. కావున మీరు ఈనాడు మీ శక్తి యుక్తులను సమీకరించుకోండి, సమైక్యంగా రంగంలోకి దిగండి. ఈనాడు ప్రాబల్యం వహించిన వాడే గెలిచాడు అనే విషయం తెలుసుకోండి."

65 – 76 మాంత్రికులు, "మూసా! మొదట నీవు విసురుతావా లేక మేము విసరమా?" అని అడిగారు. దానికి మూసా, "లేదు, మీరే విసరండి" అని అన్నాడు. అపుడు అకస్మాత్తుగా వారి త్రాళ్లు, వారి కర్రలూ వారి మంత్రశక్తి వల్ల పరుగెత్తుతూ ఉన్నట్లు మూసాకు అనిపించింది. మూసా తన మనస్సులో భయపడ్డాడు.[15] మేము ఇలా అన్నాము, "భయ పడకు, నీవే ఆధిక్యం వహిస్తావు. నీ చేతిలో ఉన్న దానిని విసిరివెయ్యి. ఇప్పుడే అది వారు కల్పించిన వాటి నన్నింటినీ మింగివేస్తుంది. వారు కల్పించి తీసుకు వచ్చింది కేవలం మాంత్రికుని తంత్రమే. మాంత్రికుడు ఎన్నడూ సఫలుడు కాలేడు, వాడు ఎంత నేర్పరి అయినా సరే. చివరకు జరిగిందే మిటంటే, మాంత్రికులందరూ సజ్‌దా (సాష్టాంగ పడటం)లో పడవేయబడ్డారు.[16] వారు ఎలుగెత్తి, "మేము హారూన్, మూసాల ప్రభువును విశ్వసించాము" అని ప్రకటించారు. ఫిరౌను ఇలా అన్నాడు, "నేను మిమ్మల్ని అనుమతించకముందే మీరు ఇతన్ని విశ్వసించారా? ఇతడు మీకు మంత్ర విద్య నేర్పిన గురువని తెలిసిపోయింది. సరే, ఇప్పుడు నేను మీ చేతులను, మీ కాళ్లను వ్యతిరేక పార్శ్వాల నుండి (కుడి చెయ్యి, ఎడమకాలు, ఎడమ చెయ్యి కుడికాలు) నరికిస్తాను. ఖర్జూరపు దూలాలపై శిలువవేయిస్తాను. అప్పుడు మా ఇద్దరి శిక్షలలో ఏది ఎక్కువ కఠినమైనదో, ఏది దీర్ఘకాలిక మైనదో మీకు తెలుస్తుంది. (అంటే మీకు నేను ఎక్కువ కఠినమైన శిక్ష విధించగలనా లేక మూసా విధించగలడా అని).

فَتَنَازَعُوْٓا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ وَ أَسَرُّوا
النَّجْوٰى ٦٢ قَالُوْٓا إِنْ هٰذٰنِ لَسٰحِرٰنِ
يُرِيْدٰنِ أَنْ يُّخْرِجٰكُمْ مِّنْ أَرْضِكُمْ
بِسِحْرِهِمَا وَ يَذْهَبَا بِطَرِيْقَتِكُمُ
الْمُثْلٰى ٦٣ فَأَجْمِعُوْا كَيْدَكُمْ ثُمَّ ائْتُوْا
صَفًّا ۚ وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلٰى ٦٤
قَالُوْا يٰمُوْسٰٓى إِمَّآ أَنْ تُلْقِيَ وَ إِمَّآ أَنْ
نَّكُوْنَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقٰى ٦٥ قَالَ بَلْ
أَلْقُوْا ۚ فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ يُخَيَّلُ
إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعٰى ٦٦ فَأَوْجَسَ
فِيْ نَفْسِهٖ خِيْفَةً مُّوْسٰى ٦٧ قُلْنَا لَا
تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلٰى ٦٨ وَأَلْقِ مَا
فِيْ يَمِيْنِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوْا ۚ إِنَّمَا صَنَعُوْا
كَيْدُ سٰحِرٍ ۚ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتٰى ٦٩
فَأُلْقِيَ السَّحَرَةُ سُجَّدًا قَالُوْٓا اٰمَنَّا بِرَبِّ
هٰرُوْنَ وَمُوْسٰى ٧٠ قَالَ اٰمَنْتُمْ لَهٗ قَبْلَ أَنْ
اٰذَنَ لَكُمْ ۚ إِنَّهٗ لَكَبِيْرُكُمُ الَّذِيْ عَلَّمَكُمُ
السِّحْرَ ۚ فَلَأُقَطِّعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ
خِلَافٍ وَّلَأُصَلِّبَنَّكُمْ فِيْ جُذُوْعِ النَّخْلِ
وَلَتَعْلَمُنَّ أَيُّنَآ أَشَدُّ عَذَابًا وَّأَبْقٰى ٧١

مانం్రతికులు ఇలా జవాబు పలికారు, "మమ్మల్ని సృష్టించిన శక్తి సాక్షిగా! స్పష్టమైన సూచనలు ముందుకు వచ్చిన తరువాత కూడ (సత్యంపై)నీకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వటం అనేది జరగని పని. నీవు చెయ్యదలచుకున్నది చేసుకో. మహా అయితే నీవు ఈ ప్రపంచ జీవితం గురించి మాత్రమే నిర్ణయం చెయ్యగలవు. మేము మా ప్రభువును విశ్వసించాము. మా తప్పులను ఆయన క్షమించాలని, నీవు బలవంతంగా మా చేత చేయించిన మంత్ర తంత్రాలకు మమ్మల్ని మన్నించాలని. అల్లాహ్‌యే మంచివాడు, కలకాలం ఉండేవాడు." -యదార్థం[17] ఏమిటంటే, దోషిగా తన ప్రభువు ముందు హాజరయ్యే వాడికి నరకం తప్పదు. అందులో వాడు చావనూ లేడు, బ్రతకనూ లేడు. ఆయన సాన్నిధ్యంలో విశ్వాసిగా హాజరు అయి, సత్కార్యాలు చేసి ఉన్నవాడు, - అలాంటి వారందరికీ ఉన్నత స్థానాలు ఉన్నాయి. నిత్యం పచ్చగా ఉండే ఉద్యానవనాలు ఉన్నాయి. వాటి క్రింద కాలువలు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి. వాటిలో వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు. పరిశుద్ధతను పాటించే వ్యక్తికి లభించే ప్రతిఫలం ఇదే.

قَالُوْا لَنْ نُّؤْثِرَكَ عَلٰى مَا جَآءَنَا مِنَ الْبَيِّنٰتِ
وَالَّذِيْ فَطَرَنَا فَاقْضِ مَآ اَنْتَ قَاضٍ ؕ
اِنَّمَا تَقْضِيْ هٰذِهِ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ؕ﴿٧٢﴾ اِنَّآ
اٰمَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا خَطٰيٰنَا وَمَآ
اَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِ ؕ وَاللّٰهُ خَيْرٌ
وَّاَبْقٰى ﴿٧٣﴾ اِنَّهٗ مَنْ يَّاْتِ رَبَّهٗ مُجْرِمًا
فَاِنَّ لَهٗ جَهَنَّمَ ؕ لَا يَمُوْتُ فِيْهَا وَلَا
يَحْيٰى ﴿٧٤﴾ وَمَنْ يَّاْتِهٖ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ
الصّٰلِحٰتِ فَاُولٰٓئِكَ لَهُمُ الدَّرَجٰتُ الْعُلٰى ﴿٧٥﴾
جَنّٰتُ عَدْنٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ
خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ وَذٰلِكَ جَزٰٓؤُا مَنْ تَزَكّٰى ﴿٧٦﴾

ఇదే. ఆయన ఇలా అన్నారు, "ప్రత్యేకంగా మరొకదినం, మరొక స్థలం నిర్ణయించే అవసరమేముంది. ఉత్సవ దినం దగ్గరలోనే ఉంది కదా! ఆనాడు దేశంలోని ప్రజలందరూ రాజధానికి ఎలానూ వస్తారు. తిరునాళ్ళ మైదానంలోనే పోటీ జరిగితే బాగుంటుంది, జాతి ప్రజలందరూ చూసుకుంటారు. అనుమానానికీ, సంశయానికీ ఆస్కారం లేకుండా ఉండేందుకు సమయం కూడ పట్టపగలే కావాలి."

13 అంటే, ఈ మహాత్మ్యాన్ని మంత్రజాలంగానూ, దానిని చూపే దైవప్రవక్తను మాంత్రికునిగానూ నిర్ణయించకండి.

14 దీనిద్వారా తెలిసేది ఏమిటంటే, వారు మనస్సులలో తమ బలహీనతను గురించి స్వయంగా తెలుసుకున్నారు. హజ్రత్ మూసాగారు ఫిరౌను దర్బారులో చూపించినదంతా మంత్రజాలం కాదని వారికి తెలుసు. వారు మొదటినుంచే ఈ పోటీలో భయపడుతూ, సంకోచిస్తూ పాల్గొనటానికి వచ్చారు. సరిగ్గా సమయం వచ్చినప్పుడు, హజ్రత్ మూసాగారు వారిని బెదిరిస్తూ హెచ్చరించినప్పుడు, వారి పట్టుదల సడలిపోయింది. వారి మధ్య ఈ విషయం గురించి అభిప్రాయభేదం తలెత్తి ఉండవచ్చు: ఈ పెద్ద పండుగ జరిగే సందర్భంలో, దేశం నలు మూలలనుంచి ప్రజలు వచ్చి ఒకచోట సమావేశమయినప్పుడు, బహిరంగ మైదానంలో, పట్టపగలు ఈ పోటీ జరగటం శ్రేయస్కరమా? కాదా? అనేది. ఒకవేళ మనం ఇక్కడ ఓడిపోతే, అందరిముందు ఇంద్రజాలానికీ, మహిమకూ మధ్య ఉన్న భేదం స్పష్టమైపోతే, అప్పుడు మాట దక్కదు కదా!

15 అంటే, "విసరండి" అని హజ్రత్ మూసా మాంత్రికులతో అనగానే వారు ఒకేసారి తమ కర్రలనూ, త్రాళ్లనూ ఆయన వైపునకు విసిరారు. అకస్మాత్తుగా వందల సంఖ్యలో సర్పాలు తన వైపునకు పరుగెత్తుకుంటూ రావటం మూసాకు కనిపించింది. ఈ దృశ్యాన్ని చూసిన వెంటనే ఒకవేళ మూసా తన అంతరంగంలో భయపడితే, అది వింత విషయమేమీ కాదు. ఎంతయినా మానవుడు మానవుడే కదా! దైవప్రవక్తే అయినా, మానవత్వపు బలహీనతలకు ఆయన అతీతుడు కాలేడు. సాధారణ మానవుల మాదిరిగానే దైవప్రవక్తకూడ మంత్రజాలానికి ప్రభావితుడు కాకుండా ఉండలేడు అనేదే ప్రస్తావించవగిన విషయం. ఆ విషయాన్నే ఇక్కడ ఖురాను ధ్రువీకరిస్తోంది. మంత్రజాలం ఆయన దైవ దౌత్య బాధ్యతల

77 మేము[18] మూసాకు వహీ ద్వారా ఇలా తెలిపాము, "ఇక రాత్రికి రాత్రే నా దాసులను తీసుకుని బయలుదేరు, వారి కొరకు సముద్రంలో పొడిబాటను ఏర్పాటు చెయ్యి, ఎవరైనా వెంటాడుతారేమో అనే భయం నీకు ఏమాత్రం వద్దు, (సముద్రం మధ్యగా పోతున్నప్పుడు) భయపడనూవద్దు."

78 – 79 వెనుక నుండి ఫిరౌను తన సేనలతో అక్కడకు చేరాడు. తరువాత సముద్రం వారిని క్రమ్ముకుంది, క్రమ్ముకో వలసిన విధంగా, ఫిరౌను తన జాతి ప్రజలను మార్గభ్రష్టులుగానే చేశాడు, వారికి సరియైన మార్గదర్శకత్వాన్ని ఇవ్వలేదు.

80 – 82 ఇస్రాయీల్ సంతానమా![19] మేము మీకు మీ శత్రువు నుండి విముక్తి కలిగించాము. తూర్ పర్వతం కుడి ప్రక్కన మీరు హాజరయ్యేందుకు గడువు నిర్ణయించాము. ఇంకా మీపై మన్న్‌ను, సల్‌వాను అవతరింపజేశాము– మేము ఇచ్చిన పరిశుద్ధమైన ఆహారాన్ని తినండి. దానిని తిని తిరుగుబాటు చెయ్యకండి. చేస్తే నా ఆగ్రహం మీపై విరుచుకుపడుతుంది. ఎవడి మీద నా ఆగ్రహం విరుచుకు పడుతుందో, అతడు పతనం కావటం తథ్యం. అయితే ఎవడు పశ్చాత్తాపపడతాడో మరియు విశ్వసించి మంచిపనులు చేస్తాడో, ఆ తరువాత సక్రమంగా నడుచుకుంటాడో, అతనిని నేను అమితంగా మన్నిస్తాను.

وَلَقَدْ اَوْحَيْنَآ اِلٰى مُوْسٰٓى ۙ اَنْ اَسْرِ
بِعِبَادِىْ فَاضْرِبْ لَهُمْ طَرِيْقًا فِى الْبَحْرِ
يَبَسًا ۙ لَّا تَخٰفُ دَرَكًا وَّلَا تَخْشٰى ﴿۷۷﴾
فَاَتْبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُوْدِهٖ فَغَشِيَهُمْ
مِّنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَهُمْ ﴿۷۸﴾ وَاَضَلَّ فِرْعَوْنُ
قَوْمَهٗ وَمَا هَدٰى ﴿۷۹﴾ يٰبَنِىْٓ اِسْرَآءِيْلَ
قَدْ اَنْجَيْنٰكُمْ مِّنْ عَدُوِّكُمْ وَوٰعَدْنٰكُمْ
جَانِبَ الطُّوْرِ الْاَيْمَنَ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ
الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى ﴿۸۰﴾ كُلُوْا مِنْ طَيِّبٰتِ مَا
رَزَقْنٰكُمْ وَلَا تَطْغَوْا فِيْهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ
غَضَبِىْ ۚ وَمَنْ يَّحْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبِىْ فَقَدْ
هَوٰى ﴿۸۱﴾ وَاِنِّىْ لَغَفَّارٌ لِّمَنْ تَابَ وَاٰمَنَ
وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدٰى ﴿۸۲﴾

నిర్వహణలో ఆటంకాలు సృష్టించలేదుగాని, ఆయనలో ఉన్న మానవీయ శక్తులను తప్పకుండా ప్రభావితం చేయగలదు. హదీసులలో మహాప్రవక్త ముహమ్మద్(స) పై మంత్రజాల ప్రభావం పడింది అని చెప్పే ఉల్లేఖనాలను చదివి వాటిని తిరస్కరించటమే కాదు ఇంకా కొంచెం ముందుకుపోయి, ఆ హదీసులేవీ నమ్మదగినవి కావని ప్రకటించేవారి అభిప్రాయాలు కూడ తప్పుడు అభిప్రాయాలని తెలియవస్తోంది.

16 అంటే, వారు మూసా చేతి కర్ర ప్రతిభను చూసినప్పుడు, అది నిస్సందేహంగా మహిమే అనీ, అది మంత్రజాలం ఎంతమాత్రం కాదని వారికి నమ్మకం కలిగింది. అందువల్ల వారు ఏకాయెకిన, నిస్సంకోచంగా, ఎవరో వారిని పట్టుకుని అటూ ఇటూ ఊపి క్రిందపడవేసిన విధంగా, సాష్టాంగపడ్డారు.

17 మాంత్రికుల మాటలకు అదనంగా అల్లాహ్ తన తరఫునుండి చేర్చిన విషయం ఇది. ఈ వాక్యం మాంత్రికుల ప్రకటనలోని భాగం కాదని ఉపన్యాసం తీరే తెలుపుతోంది.

18 తరువాత మూసా ఈజిప్టులో గడిపిన సుదీర్ఘ కాలంలో జరిగిన విషయాలకు సంబంధించిన వివరాలు మధ్యలో వదలివేయబడ్డాయి. ఇక, ఇస్రాయీల్ సంతతిని తీసుకుని ఈజిప్టునుండి బయలుదేరమని, మూసాకు ఆజ్ఞాపించినప్పటి విషయాల ప్రస్తావన ప్రారంభమవుతుంది.

83 – 85 మూసా! ఏ విషయం నిన్ను నీ జాతి ప్రజల కంటే, ముందుగానే ఇక్కడకు తీసుకువచ్చింది?[20] అతను ఇలా మనవి చేసుకున్నాడు, "ఇదిగో వారు నా వెనుక వస్తూనే ఉన్నారు. నేనే త్వర త్వరగా నీ సాన్నిధ్యానికి వచ్చాను, నా ప్రభూ, నీవు నా పట్ల ప్రసన్నుడవు కావాలని." ఇలా సెలవిచ్చాడు, "అయితే విను మేము నీ వెనుక (నీవు లేనప్పుడు) నీ జాతి ప్రజలను పరీక్షకు గురిచేశాము. 'సామిరీ' వారిని మార్గం తప్పించాడు."[21]

86 – 91 మూసా ఆగ్రహోదగ్రుడై, దుఃఖిస్తూ తన జాతి వారి వైపునకు మరలాడు. అక్కడకు వెళ్లి ఇలా అన్నాడు, "నా జాతి ప్రజలారా! మీ ప్రభువు మీకు మంచి వాగ్దానాలు చేయలేదా?[22] అప్పుడే మీకు ఎన్నో రోజులు గడిచినట్లు అనిపించిందా? లేక మీరు మీ ప్రభువు ఆగ్రహాన్ని మీపైకి కొని తెచ్చుకోవాలని కోరుకున్నందువల్లనే మీరు నాకు చేసిన వాగ్దానాన్ని భంగం చేశారా?" దానికి సమాధానంగా వారు ఇలా అన్నారు, "మేము నీకు చేసిన వాగ్దానాన్ని మాకు మేమై భంగపరచలేదు. జరిగిందేమిటంటే, ప్రజల ఆభరణాల బరువు మాపై పడగా మేము వాటిని క్రింద పడవేశాము,[23] అంతే– తరువాత[24] ఇలానే సామిరీ కూడ ఏదో కొంత వేశాడు, వారికై ఒక ఆవుదూడ విగ్రహాన్ని చేసి వెలికి తీశాడు, దానిలో నుండి ఎద్దు అరుపువంటి శబ్దం వచ్చేది. ప్రజలు అరుస్తూ; "ఇదే మీ దైవమూ, మూసా దైవము కూడా. మూసా దీనిని మరచి పోయాడు" అని అన్నారు. అది వారు అడిగిన దానికి సమాధానం చెప్పజాలదనే విషయాన్నీ, వారి లాభనష్టాలపై దానికి ఏ అధికారమూ లేదు అనే విషయాన్నీ వారు గమనించటం లేదా? హారూన్ (మూసా రాకకు) ముందే వారితో ఇలా అన్నాడు, "ప్రజలారా! దీనివలన మీరు పెద్ద విపత్తులోనే పడిపోయారు. రహ్మానే (కరుణామయుడు) మీ ప్రభువు. కనుక మీరు నన్ను అనుసరించండి, నా మాట వినండి". కాని వారు అతనితో ఇలా అననే అన్నారు, "మావద్దకు మూసా తిరిగి వచ్చే వరకు, మేము దీనినే పూజిస్తూ ఉంటాము."

وَمَآ اَعۡجَلَكَ عَنۡ قَوۡمِكَ يٰمُوۡسٰى ﴿۸۳﴾ قَالَ
هُمۡ اُولَاۤءِ عَلٰۤى اَثَرِىۡ وَعَجِلۡتُ اِلَيۡكَ
رَبِّ لِتَرۡضٰى ﴿۸۴﴾ قَالَ فَاِنَّا قَدۡ فَتَنَّا قَوۡمَكَ
مِنۡۢ بَعۡدِكَ وَاَضَلَّهُمُ السَّامِرِىُّ ﴿۸۵﴾
فَرَجَعَ مُوۡسٰٓى اِلٰى قَوۡمِهٖ غَضۡبَانَ اَسِفًا ۚ
قَالَ يٰقَوۡمِ اَلَمۡ يَعِدۡكُمۡ رَبُّكُمۡ وَعۡدًا
حَسَنًا ۚ اَفَطَالَ عَلَيۡكُمُ الۡعَهۡدُ اَمۡ
اَرَدۡتُّمۡ اَنۡ يَّحِلَّ عَلَيۡكُمۡ غَضَبٌ مِّنۡ
رَّبِّكُمۡ فَاَخۡلَفۡتُمۡ مَّوۡعِدِىۡ ﴿۸۶﴾ قَالُوۡا مَاۤ
اَخۡلَفۡنَا مَوۡعِدَكَ بِمَلۡكِنَا وَلٰكِنَّا حُمِّلۡنَاۤ
اَوۡزَارًا مِّنۡ زِيۡنَةِ الۡقَوۡمِ فَقَذَفۡنٰهَا
فَكَذٰلِكَ اَلۡقَى السَّامِرِىُّ ۙ ﴿۸۷﴾ فَاَخۡرَجَ
لَهُمۡ عِجۡلًا جَسَدًا لَّهٗ خُوَارٌ فَقَالُوۡا هٰذَاۤ
اِلٰهُكُمۡ وَاِلٰهُ مُوۡسٰى ۙ فَنَسِىَ ﴿۸۸﴾ اَفَلَا
يَرَوۡنَ اَلَّا يَرۡجِعُ اِلَيۡهِمۡ قَوۡلًا ۙ وَّلَا يَمۡلِكُ
لَهُمۡ ضَرًّا وَّلَا نَفۡعًا ﴿۸۹﴾ وَلَقَدۡ قَالَ لَهُمۡ ع
هٰرُوۡنُ مِنۡ قَبۡلُ يٰقَوۡمِ اِنَّمَا فُتِنۡتُمۡ بِهٖ ۚ
وَاِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحۡمٰنُ فَاتَّبِعُوۡنِىۡ وَاَطِيۡعُوۡۤا
اَمۡرِىۡ ﴿۹۰﴾ قَالُوۡا لَنۡ نَّبۡرَحَ عَلَيۡهِ عٰكِفِيۡنَ
حَتّٰى يَرۡجِعَ اِلَيۡنَا مُوۡسٰى ﴿۹۱﴾

---

19 ఎర్ర సముద్రాన్ని దాటటం దగ్గరనుండి తూర్ కొండకు చేరే వరకుగల కథాక్రమం వదలివేయబడింది. దీనికి సంబంధించిన వివరాలు ఆరాఫ్ సూరాలోని 16, 17 రుకూలలో ఇదివరకే వచ్చాయి.

92–98 మూసా (తన జాతివారిని మందలించిన తరువాత హారూన్ వైపునకు తిరిగి ఇలా) అన్నాడు, "హారూన్! వారు మార్గం తప్పుతున్నారనే విషయాన్ని నీవు గమనించినప్పుడు నా మార్గాన్ని అనుసరించకుండా నిన్ను వారించిన విషయం ఏమిటి? నీవు నా ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించావా?"[25] హారూన్ ఇలా జవాబు చెప్పాడు, "నాతల్లి కుమారుడా! నా గడ్డాన్ని పట్టుకోకు, నాతల వెంట్రుకలను పట్టిలాగకు. 'ఇస్రాయీలు సంతతిలో నీవు చీలికలు తీసుకువచ్చావు. నా మాటను లక్ష్యపెట్టలేదు'[26] అని నీవు అంటావని నేను భయపడ్డాను." అప్పుడు మూసా, "అయితే, సామిరీ! నీ సంగతేమిటో చెప్పు" అని అడిగాడు. అతడు ఇలా అన్నాడు, "నేను వారికి కనిపించని దాన్ని ఒక దానిని చూశాను. అప్పుడు నేను సందేశహరుని అడుగుజాడలలో నుండి ఒక పిడికెడు మట్టిని తీసుకున్నాను. దానిని (ఆవు దూడపై)పోశాను. నా ఆత్మనాకు అలానే సూచించింది[27]" మూసా ఇలా అన్నాడు, "సరే, వెళ్లిపో, ఇక జీవితాంతం నీవు 'నన్ను ముట్టుకోకండి'[28] అనే అరుస్తూ ఉంటావు. నీ విచారణ కొరకు ఒక సమయం నిర్ణయమయ్యే ఉంది. అది నీ విషయంలో ఏమాత్రం తొలగదు. ఇకచూడు, శ్రద్ధా భక్తులతో నీవు ఆరాధించే నీ ఈ దైవాన్ని, ఇప్పుడు మేము కాల్చి పారవేస్తాము, భస్మంగా చేసి సముద్రంలో కలిపివేస్తాము. ప్రజలారా! మీ దేవుడు కేవలం ఒక్క అల్లాహ్ మాత్రమే. ఆయన తప్ప మరొక దేవుడు లేనేలేడు. ఆయన జ్ఞానం ప్రతి విషయాన్ని ఆవరించి ఉన్నది."

قَالَ يٰهٰرُوْنُ مَا مَنَعَكَ اِذْ رَاَيْتَهُمْ ضَلُّوْٓا ۙ﴿٩٢﴾
اَلَّا تَتَّبِعَنِ ؕ اَفَعَصَيْتَ اَمْرِيْ ﴿٩٣﴾ قَالَ يَبْنَؤُمَّ
لَا تَاْخُذْ بِلِحْيَتِيْ وَلَا بِرَاْسِيْ ۚ اِنِّيْ خَشِيْتُ
اَنْ تَقُوْلَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ وَلَمْ
تَرْقُبْ قَوْلِيْ ﴿٩٤﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يٰسَامِرِيُّ ﴿٩٥﴾
قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوْا بِهٖ فَقَبَضْتُ
قَبْضَةً مِّنْ اَثَرِ الرَّسُوْلِ فَنَبَذْتُهَا وَ
كَذٰلِكَ سَوَّلَتْ لِيْ نَفْسِيْ ﴿٩٦﴾ قَالَ فَاذْهَبْ
فَاِنَّ لَكَ فِي الْحَيٰوةِ اَنْ تَقُوْلَ لَا مِسَاسَ ۪
وَاِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّنْ تُخْلَفَهٗ ۚ وَانْظُرْ اِلٰٓى
اِلٰهِكَ الَّذِيْ ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا ؕ
لَنُحَرِّقَنَّهٗ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهٗ فِي الْيَمِّ نَسْفًا ﴿٩٧﴾
اِنَّمَآ اِلٰهُكُمُ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ
وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿٩٨﴾

---

20 ఇక హజ్రత్ మూసా, తూర్ పర్వతం క్రింది భాగంలో ఇస్రాయీలు వంశీయులను వదలిపెట్టి, షరీఅత్ ఆజ్ఞలను అందుకోవటానికి తూర్ పర్వతం పైకి వెళ్లినప్పటి సమయం ప్రస్తావించబడుతోంది. అల్లాహ్ యొక్క ఈ సూక్తిద్వారా తెలిసే విషయం ఏమిటంటే, హజ్రత్ మూసా తన జాతి వారిని మార్గమధ్యంలోనే వదలిపెట్టి, తన ప్రభువును కలుసుకోవాలనే ఆరాటంతో ఒంటరిగా ముందుకు వెళ్లారు.

21 అంటే బంగారపు ఆవు దూడను చేసి, వారు దానిని పూజించేలా చేశాడు.

22 అంటే, ఈరోజు వరకు మీ ప్రభువు మీకు ఎన్ని మేళ్లను చేస్తానని వాగ్దానం చేశాడో, అవన్నీ మీకు లభిస్తూ వచ్చాయి. మిమ్మల్ని ఈజిప్టునుండి క్షేమంగా బయటకు తీశాడు; బానిసత్వం నుండి విముక్తి కలిగించాడు, మీ శత్రువులను పూర్తిగా నిర్మూలించాడు, మీ కోసం ఎడారులలో, పర్వత ప్రాంతాలలో నీడనూ, ఆహార పదార్థాలనూ ఏర్పాటు చేశాడు. ఈ మంచి వాగ్దానాలన్నీ నెరవేరలేదా? ఆయన ఇపుడు మీకు షరీఅత్‌నూ, మార్గదర్శక పత్రాన్నీ ప్రసాదిస్తానని చేసిన వాగ్దానం మీ దృష్టిలో మేలుతో కూడుకున్న వాగ్దానం కాదా?

99 – 112 ప్రవక్తా! ఇలా మేము పూర్వం జరిగిన సంఘటనల చరిత్రను నీకు వినిపిస్తున్నాము. మేము ప్రత్యేకంగా మా వద్దనుండి నీకు ఒక "జ్ఞాపిక" (హితోపదేశం)ను ప్రసాదించాము. దానికి విముఖుడయ్యే వాడు ప్రళయంనాడు పెద్ద పాపభారాన్ని మోస్తాడు. అటువంటి వారందరూ ఆ సంకటంలో సదా చిక్కుకుని ఉంటారు. ప్రళయంనాడు (ఈ నేరం యొక్క బాధ్యతా భారం) వారికి ఎంతో బాధాకరమైన బరువుగా ఉంటుంది. శంఖం ఊదబడే ఆ రోజున మేము అపరాధులను ఒకచోట చేరుస్తాము. వారి కనుగుడ్లు భయంవల్ల తెలిపోయి ఉంటాయి. అప్పుడు వారు "ప్రపంచంలో మహాఅయితే మీరు పదిరోజులు గడిపారేమో" అని పరస్పరం గుసగుసలాడుకుంటారు. –వారు మాట్లాడుకుంటూ ఉండేది ఏమిటో మాకు బాగా తెలుసు. (ఇది కూడ మాకు తెలుసు). అప్పుడు వారిలో అతి జాగ్రత్తగా అంచనా వేసేవాడు సైతం "కాదు, ప్రపంచంలో మీ జీవితం కేవలం ఒక రోజు జీవితంమాత్రమే" అనే అంటాడు.

كَذٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْۢبَآءِ مَا قَدْ
سَبَقَ ۚ وَقَدْ اٰتَيْنٰكَ مِنْ لَّدُنَّا ذِكْرًا ﴿٩٩﴾
مَنْ اَعْرَضَ عَنْهُ فَاِنَّهٗ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
وِزْرًا ﴿١٠٠﴾ خٰلِدِيْنَ فِيْهِ ۗ وَسَآءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
حِمْلًا ﴿١٠١﴾ يَّوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّوْرِ وَنَحْشُرُ
الْمُجْرِمِيْنَ يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿١٠٢﴾ يَّتَخَافَتُوْنَ
بَيْنَهُمْ اِنْ لَّبِثْتُمْ اِلَّا عَشْرًا ﴿١٠٣﴾ نَحْنُ
اَعْلَمُ بِمَا يَقُوْلُوْنَ اِذْ يَقُوْلُ اَمْثَلُهُمْ
طَرِيْقَةً اِنْ لَّبِثْتُمْ اِلَّا يَوْمًا ﴿١٠٤﴾

---

23 ఇది సామిరీ సృష్టించిన ఉపద్రవానికి గురి అయిన వారి సాకు. వారు అనేది ఏమిటంటే, "మేము ఆభరణాలను విసరివేశాము. వాటితో ఆవుదూడను తయారుచేసే ఉద్దేశ్యమే మాకు లేదు. ఏమి తయారు కానున్నదో మాకు తెలియదు కూడ. తరువాత జరిగింది ఏమిటంటే, మేము అసంకల్పితంగా షిర్కుకు గురిఅయ్యాము."

24 ఇక్కడ నుండి 91వ ఆయతు చివరివరకు ఉన్న విషయం గురించి ఆలోచిస్తే, "విసరి వేశాము" అనే పదాలతో ప్రజల సమాధానం ముగిసింది. తరువాతి వివరాలను స్వయంగా అల్లాహ్‌యే తెలియజేస్తున్నాడు.

25 ఆజ్ఞ అంటే, పర్వతం మీదకు పోయేటప్పుడు, తన స్థానంలో హజ్రత్ హారూన్‌ను ఇస్రాయీల్ వంశీయులకు నాయకునిగా నియమించేటప్పుడు హజ్రత్ మూసా ఇచ్చిన ఆజ్ఞ అని అర్థం. ఆరాఫ్ సూరాలోని 142వ ఆయతులో ఇదివరకే ఈ విషయం వచ్చేసింది : హజ్రత్ మూసా పోతూ పోతూ తన సోదరునితో, "నేను తిరిగి వచ్చేవరకు నా బాధ్యతలను నా ప్రతినిధిగా నిర్వహించు. జాతిని సంస్కరించు, అధర్మవర్తనుల పద్ధతులను అనుసరించకు" అని అన్నాడు.

26 హజ్రత్ హారూన్ ఇచ్చిన జవాబు అర్థం ఇది ఎంతమాత్రం కాదు : జాతి ఐకమత్యంగా ఉండటం అనేది, అది రుజుమార్గంపై ఉండటం అనేదానికంటే ఎంతో ముఖ్యమైనది; ఐకమత్యం అనేది, దాని పునాది షిర్కు అయినాసరే అనైకృత కంటే ఉత్తమమైనది. ఎవరైనా ఈ వాక్యానికి ఈ రీతిగా అర్థం తీసుకుంటే, అతడు ఖురాను ద్వారా మార్గదర్శకత్వాన్ని కాదు, మార్గభ్రష్టత్వాన్ని పొందుతాడు. హజ్రత్ హారూన్ వివరణను పూర్తిగా అర్థంచేసుకోవటానికి, ఈ ఆయతును ఆరాఫ్ సూరాలోని 150వ ఆయతుతో కలిపి చదవాలి. అక్కడ హజ్రత్ హారూన్ ఇలా అన్నారు: "నా తల్లి కుమారా! ఈ ప్రజలు నన్ను లోబరచుకున్నారు. ఇంకాస్తయితే నన్ను చంపేసేవారే. కనుక నీవు శత్రువులకు, నన్ను చూసి నవ్వే అవకాశం ఇవ్వకు. ఈ దుర్మార్గపు ముఠాతో నన్ను కలపకు." ఇపుడు ఈ సంఘటన స్వరూపాన్నిబట్టి, అసలు విషయం ఏమిటో స్పష్టంగా అర్థమవుతుంది; హజ్రత్ హారూన్ ప్రజలను ఈ దురాచారంనుండి, ఈ దుర్మార్గంనుండి నిరోధించటానికి గట్టి ప్రయత్నమే చేశారు. కాని వారు ఆయనకు వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేశారు, ఆయనను చంపటానికి సిద్ధపడ్డారు. గత్యంతరంలేకపోవటం వల్లనే ఆయన ఈ భయంవల్ల మౌనంగా

వారు నిన్ను, "ఇంతకూ, ఆ రోజున ఈ పర్వతాలు ఏమవుతాయి" అని అడుగుతారు. ఇలా చెప్పు, "నా ప్రభువు వాటిని ధూళిగా చేసి ఎగురవేస్తాడు. భూమిని చదునైన ప్రదేశంగా చేస్తాడు. అందులో మీరు వంకరలు గాని, మిట్టపల్లాలు గాని చూడరు." - ఆ రోజున ప్రజలందరూ పిలిచేవాని పిలుపు వినగానే నేరుగా వచ్చేస్తారు, ఎవ్వడూ తలబిరుసుగా ప్రవర్తించలేడు. కంఠ స్వరాలన్నీ కరుణామయుని ముందు అణగిపోతాయి. ఒక్క చిరుసవ్వడి తప్ప మీరు ఏమీ వినలేరు. ఆ రోజున సిఫారసు ఏమాత్రమూ పని చెయ్యదు. కరుణామయుడు ఎవరికైనా దానికి అనుమతిని ఇచ్చి అతని మాటను ఆలకించ డానికి ఇష్టపడితే తప్ప - ఆయన ప్రజల పూర్వోత్తరాలను అన్నింటినీ ఎరుగును. ఇతరులకు వాటిని గురించి పూర్తిగా తెలియదు.- సజీవుడు, నిత్యుడు అయిన ఆయన ముందు ప్రజల శిరస్సులు వంగిపోతాయి. ఏదైనా అన్యాయం చేసి దాని పాప భారాన్ని తన నెత్తిపై మోసేవాడు అప్పుడు నష్ట పోతాడు. సత్కార్యాలు చేసినవానికి అతడు విశ్వాసి కూడ అయితే, ఏ అన్యాయమూ జరగదు. అతని హక్కులు కాజేయబడే ప్రమాదమూ ఉండదు.

113 ఓ ప్రవక్తా! ఈ విధంగా మేము దీనిని అరబ్బీ ఖురాన్‌గా అవతరింపజేశాము,[28] అందులో పలురకాలుగా హెచ్చరికలు చేశాము, బహుశా వారు వక్రవైఖరిని విడనాడుతారేమో అని, లేక దీని కారణంగా వారిలో చేతన కలిగే సూచనలు జనిస్తాయేమో అని.

وَيَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا
رَبِّي نَسْفًا ﴿١٠٥﴾ فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿١٠٦﴾
لَا تَرَىٰ فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ﴿١٠٧﴾ يَوْمَئِذٍ
يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُ ۖ وَخَشَعَتِ
الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَٰنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا
هَمْسًا ﴿١٠٨﴾ يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ
أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَٰنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا ﴿١٠٩﴾
يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا
يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ﴿١١٠﴾ وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ
الْقَيُّومِ ۖ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ﴿١١١﴾
وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ﴿١١٢﴾ وَكَذَٰلِكَ
أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ
مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ
يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا ﴿١١٣﴾

ఉండిపోయారు; హజ్రత్ మూసా రాకముందు, ఇక్కడ అంతర్యుద్ధం ప్రజ్వరిల్లుతుందేమో అని, ఆయన వచ్చిన తరువాత, పరిస్థితులను అదుపుచేసే శక్తి నీకు లేనట్లయితే, పరిస్థితిని ఇంతగా ఎందుకు చెడిపోనిచ్చావు, నేను వచ్చేవరకు ఎందుకు ఆగలేకపోయావు అని నిందిస్తారేమో అని ఆయన భయపడి మౌనంగా ఉండిపోయారు.

27 సందేశహరుడు అంటే ఇక్కడ బహుశా హజ్రత్ మూసాయేనేమో. సామిరీ ఒక పచ్చి మోసగాడు. నయవంచకుడు. అతడు హజ్రత్ మూసాను సైతం తన వంచనా వలయంలో చిక్కుకునేలా చేయదలచుకున్నాడు; "అయ్యా, ఇది మీ పవిత్ర పాద ధూళి మహిమే! నేను దానిని కరిగిన బంగారపు ద్రవంలో వేసినంతనే, ఈ దర్పంగల ఆవుదూడ అందులో నుండి పుట్టుకొచ్చింది" అని ఆయనతో అన్నాడు.

28 అంటే, కేవలం జీవితాంతం వరకు సమాజంతో అతని సంబంధాలు త్రెంచివేయబడటం మాత్రమే కాదు, అతనిని అంటరానివాడుగా చేయటం మాత్రమే కాదు, ప్రతి వ్యక్తి తన అంటరానితనం గురించి తెలియజేసే, "నేను అంటరానివాణ్ణి, నన్ను తాకకండి" అని దూరంనుండే ప్రజలకు చెప్పే బాధ్యత కూడ అతని మీదనే వేయబడింది.

114 కనుక అందరికంటే ఉన్నతుడు, గొప్పవాడు అల్లాహ్‌యే, ఆయనే నిజమైన చక్రవర్తి.[30] చూడు, ఖుర్‌ఆన్ చదవటంలో తొందరపడకు, నీవైపునకు దాని వహీ పూర్తికానంత వరకు, ఇలా ప్రార్థించు, "ఓ ప్రభూ! నాకు మరింత జ్ఞానం ప్రసాదించు.[31]"

115 – 127 దీనికి పూర్వం మేము ఆదమ్‌కు ఒక ఆజ్ఞ ఇచ్చాము. కాని అతను దానిని మరచిపోయాడు. మేము అతనిలో నిలకడను[32] చూడలేదు. మేము దైవదూతలతో ఆదమ్‌కు సజ్‌దా చేయండి అని చెప్పిన సందర్భాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో. వారందరూ సజ్‌దా చేశారు. కాని ఒక్క ఇబ్లీస్ మాత్రం తిరస్కరించాడు. అప్పుడు మేము ఆదమ్‌తో ఇలా అన్నాము, "చూడు, ఇతడు నీకూ, నీ భార్యకూ శత్రువు. కనుక జాగ్రత్త. ఇతడు మిమ్మల్ని స్వర్గం నుండి బహిష్కరింపజేస్తాడేమో, మీరు ఆపదల పాలవుతారేమో, ఇక్కడ మీకు చాల సౌకర్యాలు ఉన్నాయి. వస్త్రులూ ఉండరు, దిగంబరులుగానూ ఉండరు. దప్పికా, ఎండా మిమ్మల్ని వేధించవు." కాని షైతాను అతనిని మోసం చేశాడు, ఇలా అన్నాడు, "ఓ ఆదమ్! శాశ్వత జీవితాన్నీ అంతంకాని సామ్రాజ్యాన్ని ఇచ్చే వృక్షాన్ని నీకు చూపేదా"? చివరకు వారు ఉభయులు (భార్యాభర్తలు) ఆ వృక్ష ఫలాన్ని తినేశారు. పర్యవసానంగా వెంటనే వారి మర్మాంగాలు ఒకరివి ఒకరి ముందు బహిర్గతమయ్యాయి. వారిరువురు స్వర్గపు ఆకులతో తమను తాము కప్పుకో[33] సాగారు. ఆదమ్ తన ప్రభువు పట్ల అవిధేయత చూపాడు. ఋజు మార్గం తప్పిపొయ్యాడు. దాని తరువాత అతని ప్రభువు అతనిని ఎన్నుకుని, అతని పశ్చాత్తాపాన్ని అంగీకరించాడు. అంతేకాదు, అతనికి మార్గదర్శకత్వాన్ని ప్రసాదించాడు.[34]

فَتَعٰلَى اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ ۚ وَلَا تَعْجَلْ
بِالْقُرْاٰنِ مِنْ قَبْلِ اَنْ يُّقْضٰٓى اِلَيْكَ
وَحْيُهٗ ۫ وَقُلْ رَّبِّ زِدْنِيْ عِلْمًا ﴿١١٤﴾ وَلَقَدْ عَهِدْنَآ
اِلٰٓى اٰدَمَ مِنْ قَبْلُ فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهٗ
عَزْمًا ﴿١١٥﴾ وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوْا ع ١٥
لِاٰدَمَ فَسَجَدُوْٓا اِلَّآ اِبْلِيْسَ ؕ اَبٰى ﴿١١٦﴾
فَقُلْنَا يٰٓاٰدَمُ اِنَّ هٰذَا عَدُوٌّ لَّكَ
وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ
فَتَشْقٰى ﴿١١٧﴾ اِنَّ لَكَ اَلَّا تَجُوْعَ فِيْهَا وَلَا
تَعْرٰى ﴿١١٨﴾ وَاَنَّكَ لَا تَظْمَؤُا فِيْهَا وَلَا
تَضْحٰى ﴿١١٩﴾ فَوَسْوَسَ اِلَيْهِ الشَّيْطٰنُ قَالَ
يٰٓاٰدَمُ هَلْ اَدُلُّكَ عَلٰى شَجَرَةِ الْخُلْدِ
وَمُلْكٍ لَّا يَبْلٰى ﴿١٢٠﴾ فَاَكَلَا مِنْهَا
فَبَدَتْ لَهُمَا سَوْاٰتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفٰنِ
عَلَيْهِمَا مِنْ وَّرَقِ الْجَنَّةِ ۫ وَ
عَصٰٓى اٰدَمُ رَبَّهٗ فَغَوٰى ﴿١٢١﴾ ۖ ثُمَّ
اجْتَبٰهُ رَبُّهٗ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدٰى ﴿١٢٢﴾

29 అంటే, అటువంటి విషయాలతో, హితబోధలతో, హెచ్చరికలతో నిండివున్నది అని భావం. ఇది దివ్యఖురానులో ఉన్నటువంటి అన్ని విషయాలను సూచిస్తుంది.

30 సాధారణంగా ఇటువంటి వాక్యాలు దివ్య ఖురానులో ఒక ఉపన్యాసాన్ని ముగిస్తూ చెప్పబడతాయి. ఉపన్యాసం ముగింపు అల్లాహ్ స్తోత్రంతో కావాలనేదే దాని ఉద్దేశ్యం. ఉపన్యాసధోరణిని గురించీ, సందర్భాన్ని గురించీ ఆలోచిస్తే ఇక్కడ ఒక ఉపన్యాసం ముగిసిందనీ, "వలఖద్ అహిద్‌నా ఇలా ఆదమ" అనే పదాలతో మరొక ఉపన్యాసం ప్రారంభమయిందని అర్థమవుతోంది.

ఇంకా ఇలా సెలవిచ్చాడు, "మీరిద్దరు (ప్రత్యర్థులు అంటే మానవుడు, షైతాన్) ఇక్కడి నుండి దిగిపోండి. మీరొకరి కొకరు శత్రువులుగా ఉంటారు. ఇక నా తరఫు నుండి మార్గదర్శకత్వం ఏదైనా మీ వద్దకు వస్తే, ఎవడు నా ఈ మార్గదర్శకత్వాన్ని అనుసరిస్తాడో, అతడు మార్గమూ తప్పడు, దౌర్భాగ్యానికీ గురికాడు. నా జ్ఞాపికకు (హితోపదేశం) విముఖుడైన వానికి ప్రపంచంలో జీవితం ఇరుకవుతుంది.[35] ప్రళయంనాడు మేము అతనిని అంధుడుగా లేపుతాము"- అప్పుడు అతడు "ప్రభూ! ప్రపంచంలో నేను చూడగలవాణ్ణికదా! నన్ను ఇక్కడ అంధునిగా ఎందుకు లేపావు"? అని అడుగుతాడు. అల్లాహ్ ఇలా సెలవిస్తాడు, "మా ఆయతులు, నీ వద్దకు వచ్చినప్పుడు నీవు వాటిని విస్మరించావు. అదే విధంగా ఈనాడు నీవు కూడ విస్మరించబడుతున్నావు." - ఈ విధంగా మేము హద్దులు అతిక్రమించేవాడికి, తన ప్రభువు ఆయత్‌లను విశ్వసించని వాడికి (ప్రపంచంలో) ప్రతిఫలం ఇస్తాము. ఇక పరలోక శిక్ష అయితే ఎక్కువ కఠినమైనదీ ఎక్కువ కాలం ఉండేదీనూ.

128 వీరికి పూర్వం మేము ఎన్నో జాతులను నాశనం చేసివేశాము. ఆజాతుల (శిధిలమైన) నివాస స్థలాలలో ఈనాడు వీరు సంచరిస్తున్నారు. అయినా వీరికి (చరిత్ర నేర్పే ఈ గుణపాఠం ద్వారా) మార్గదర్శకత్వం లభించలేదా? వాస్తవంగా వివేకవంతులకు ఇందులో ఎన్నో సూచనలు ఉన్నాయి.

قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ
عَدُوٌّ ۖ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدًى ۙ فَمَنِ
اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَىٰ ﴿١٢٣﴾ وَمَنْ
أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً
ضَنكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَىٰ ﴿١٢٤﴾ قَالَ
رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَىٰ وَقَدْ كُنتُ
بَصِيرًا ﴿١٢٥﴾ قَالَ كَذَٰلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا
فَنَسِيتَهَا ۖ وَكَذَٰلِكَ الْيَوْمَ تُنسَىٰ ﴿١٢٦﴾ وَ
كَذَٰلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِن بِآيَاتِ
رَبِّهِ ۚ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَىٰ ﴿١٢٧﴾
أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم
مِّنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسَاكِنِهِمْ ۗ إِنَّ
فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي النُّهَىٰ ﴿١٢٨﴾

---

31 ఈ పదాల ద్వారా స్ఫురించే విషయం ఏమిటంటే, మహాప్రవక్త (సఅసమ్) వహీ సందేశాన్ని పొందే సమయంలో, దానిని జ్ఞాపకం చెయ్యటానికీ, నోటితో తిరిగి చదవటానికీ, బహుశా ప్రయత్నం చేస్తూ ఉండేవారేమో; ఈ కారణం వల్ల వహీని శ్రద్ధగా వినే విషయంలో దృష్టిని కేంద్రీకరించటం సాధ్యపడటం లేదేమో. ఈ పరిస్థితిని చూసి వహీ అవతరించే సమయంలో ఆయన దానిని జ్ఞాపకం చేసే ప్రయత్నం చేయవలదని బోధించబడింది.

32 తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే, తరువాత హజ్రత్ ఆదమ్ (అస్సలామ్) ఈ ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించటం అనేది బుద్ధిపూర్వకంగా జరగలేదు, తిరుగుబాటు చేయటం వల్ల కాదు, అశ్రద్ధవల్ల, మరచిపోవటంవల్ల, పట్టుదలలో, నిర్ణయంలో బలహీనతకు గురికావటంవల్ల అలా జరిగింది.

33 వేరే మాటలలో చెప్పాలంటే, అవిధేయతకు పాల్పడినంతనే, వారికి అధికారికంగా ఇవ్వబడుతూ ఉన్న సౌకర్యాలు అన్నీ ఉపసంహరించుకోబడ్డాయి. మొట్టమొదట ప్రభుత్వపరంగా లభించే వస్త్రాలు ఒలువబడ్డాయి. ఆహార పానీయాలూ, ఇతర వసతులూ లేకుండా చేయటం అనేది తరువాత సంభవిస్తుంది.

34 అంటే, షైతాను మాదిరిగా ఆయన శపింపబడలేదు, తన తప్పును గ్రహించినంతనే సిగ్గుపడుతూ, దుఃఖిస్తూ పశ్చాత్తాపపడినప్పుడు, అల్లాహ్ ఆయన పట్ల కనికరంతో వ్యవహరించాడు.

129 – 132 నీ ప్రభువు తరఫునుండి మొదట్లోనే ఒక విషయం నిశ్చయమై ఉండకపోతే, ఒక గడువుకాలం నిర్ణయమై ఉండకపోతే, వీరి తీర్పు కూడ జరిగే ఉండేది. కనుక ఓ ప్రవక్తా! వీరు కల్పించే మాటల పట్ల సహనం వహించు; నీ ప్రభువు స్తోత్రంతో పాటు, ఆయన పవిత్రతను కొనియాడు, సూర్యుడు ఉదయించే ముందు, అస్తమించేముందు, రాత్రి సమయాల్లో కూడ పగటి అంచులలో[36] కూడ ఆయనను స్తుతించు. బహుశా నీవు సంతుష్టుడవౌతావేమో.[37] వీరిలోని రకరకాల ప్రజలకు మేము ఇచ్చిన ప్రపంచ జీవితపు శోభావైభవాలను కన్నెత్తి కూడ చూడకు. వాటిని మేము వారిని పరీక్షకు గురి చెయ్యటానికే ఇచ్చాము. నీ ప్రభువు అనుగ్రహించిన హలాల్ ఉపాధి[38]యే ఉత్తమమైనది, చిరకాలం ఉండేది. నీ కుటుంబ సభ్యులను నమాజు చెయ్యండి అని ఆజ్ఞాపించు. స్వయంగా నీవు కూడ దానిని పాటించు. మేము నీ నుండి ఉపాధినేమీ కోరడం లేదు. ఉపాధిని మేమే నీకు ఇస్తూ ఉన్నాము. చివరకు మేలు జరిగేది భయభక్తులకే.

133 – 135 వారు, ఈ వ్యక్తి తన ప్రభువు దగ్గర నుండి ఏదైనా సూచనను (మహిమను) ఎందుకు తీసుకురాడూ? అని అడుగుతారు. పూర్వ గ్రంథాలలోని సమస్త బోధలుగల స్పష్టమైన నిదర్శనం వారి వద్దకు రాలేదా?[39] ఒకవేళ మేము దాని రాకకు పూర్వమే వారిని ఏదైనా శిక్ష ద్వారా నాశనం చేసి ఉంటే, వారే తరువాత ఇలా అని ఉండేవారు, "ఓ ప్రభూ! నీవు మా వద్దకు ప్రవక్తను ఎవరినైనా ఎందుకు పంపలేదు? అగౌరవ అవమానాల పాలుకాకముందే మేము నీ ఆయత్‌లను అనుసరించి ఉండే వారముకదా!" ఓ ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను, "ప్రతివాడు అంతిమ ఫలితం కోసం నిరీక్షిస్తున్నాడు. కనుక మీరు కూడ నిరీక్షించండి. త్వరలోనే మీరు తెలుసుకుంటారు. ఋజు మార్గంలో నడిచే వారెవరో, మార్గదర్శకత్వం పొందిన వారెవరో."

وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ لَكَانَ
لِزَامًا وَّاَجَلٌ مُّسَمًّى ﴿١٢٩﴾ فَاصْبِرْ عَلٰى مَا
يَقُوْلُوْنَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوْعِ
الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوْبِهَا ۚ وَمِنْ اٰنَآئِ الَّيْلِ
فَسَبِّحْ وَاَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضٰى ﴿١٣٠﴾
وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ اِلٰى مَا مَتَّعْنَا بِهٖۤ
اَزْوَاجًا مِّنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۙ۬
لِنَفْتِنَهُمْ فِيْهِ ؕ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَّ
اَبْقٰى ﴿١٣١﴾ وَاْمُرْ اَهْلَكَ بِالصَّلٰوةِ وَاصْطَبِرْ
عَلَيْهَا ؕ لَا نَسْـَٔلُكَ رِزْقًا ؕ نَحْنُ نَرْزُقُكَ ؕ
وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوٰى ﴿١٣٢﴾ وَقَالُوْا لَوْلَا
يَاْتِيْنَا بِاٰيَةٍ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ اَوَلَمْ تَاْتِهِمْ
بَيِّنَةُ مَا فِى الصُّحُفِ الْاُوْلٰى ﴿١٣٣﴾ وَلَوْ اَنَّآ
اَهْلَكْنٰهُمْ بِعَذَابٍ مِّنْ قَبْلِهٖ لَقَالُوْا
رَبَّنَا لَوْلَآ اَرْسَلْتَ اِلَيْنَا رَسُوْلًا فَنَتَّبِعَ
اٰيٰتِكَ مِنْ قَبْلِ اَنْ نَّذِلَّ وَنَخْزٰى ﴿١٣٤﴾ قُلْ
كُلٌّ مُّتَرَبِّصٌ فَتَرَبَّصُوْا ۚ فَسَتَعْلَمُوْنَ مَنْ
اَصْحٰبُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدٰى ﴿١٣٥﴾ ع ٨ ١٧

35 ప్రపంచంలో జీవితం ఇరుకైపోవటమంటే అర్థం, అతడు పేదరికానికి గురి అవుతాడు అని కాక, ఇక్కడ "అతడు మనశ్శాంతికి నోచుకోడు" అని అర్థం. కోటీశ్వరుడైనా అశాంతి అసుఖాలతో బాధపడతాడు. ఒక మహా సామ్రాజ్యానికి ఏలిక అయినా, అతడు అసంతృప్తినుండి విముక్తి పొందలేడు. అతడి ప్రాపంచిక విజయాలు అన్నీ అతడు అవలంబించిన అనేక అధర్మ మార్గాల కారణంగా లభించినవి అవుతాయి. వాటి కారణంగా, అతని అంతరాత్మతో పాటు, అతని చుట్టూ

ఉన్న సామూహిక వాతావరణంలో ఉన్న ప్రతి వస్తువుతో అతను పోరాడుతూ ఉంటాడు; అది అతనికి శాంతినీ, తృప్తినీ, నిజమైన ఆనందాన్నీ లేకుండా చేస్తుంది.

36 "నీ ప్రభువు స్తోత్రంతోపాటు, ఆయన పవిత్రతను కొనియాడు" అంటే నమాజు అని అర్థం. దాని సమయాలను కూడ ఇక్కడ స్పష్టంగా సూచించటం జరిగింది. సూర్యుడు ఉదయించే ముందు ఉదయపు నమాజు, సూర్యుడు అస్తమించేముందు అసరు నమాజు, రాత్రి సమయంలో ఇషా, తహజ్జుద్ నమాజులు, ఇక పగటి చివరలు, అవి మూడే మూడు కాగలవు. ఒక చివర ఉదయం, రెండో చివర పొద్దువాలే సమయం; మూడో చివర సాయంత్రం. కనుక పగటి చివరలు అంటే ఉదయం, జొహర్, అసరు నమాజులే కాగలవు.

37 దీనికి రెండు అర్థాలు ఉన్నాయి: ఒకటి, మీరు ప్రస్తుతం ఉన్న స్థితితో రాజీపడండి, తృప్తిపడండి; ఈ స్థితిలో మీరు చేపట్టిన పనికోసం మీరు ఎన్నో చెడ్డ విషయాలను భరిస్తున్నారు. రెండో అర్థం, మీరు ఈ పనిచేస్తూపోండి, దానివల్ల కలిగే ఫలితానికి మీ మనస్సు సంతోషపడుతుంది.

38 "రిజ్క్"ను మేము హలాల్ ఉపాధిగా అనువాదం చేశాము, ఎందుకంటే దేవుడు దివ్యఖురాన్‌లో నిషిద్ధ సంపదను "ప్రభువు పెట్టిన ఉపాధి" తో ఎక్కడా పోల్చలేదు.

39 అంటే, వారిలోనుంచే చదువురాని ఒక వ్యక్తి, వారికి దివ్య ఖురానును అందించటం తక్కువ మహాత్మ్యమా? అందులో, మొదటినుంచీ ఇప్పటివరకు వచ్చిన ఆకాశగ్రంథాలలో ఉన్న బోధనల సారం ఉంది. మానవుడికి మార్గం చూపటానికి ఆ గ్రంథాలలో ఉన్నదంతా ఇందులో కూర్చబడింది. అంతేకాదు దానిని ఎంత స్పష్టంగా చెప్పటం జరిగిందంటే, ఒక ఎడారి మనిషికూడ దానిని అర్థం చేసుకొని దానిద్వారా లాభం పొందగలడు.

21. అల్ అంబియా

(٢١) سُوْرَةُ الْاَنْبِيَاۗءِ مَكِّيَّةٌ (٧٣)

ఆయతులు : 112 అవతరణ : మక్కాలో

ركوعاتها ٧ — اٰياتها ١١٢

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 3 మానవుల లెక్కల (పరిశీలన) సమయం సమీపించింది. అయినా వారు ఏమరుపాటులోపడి విముఖులై ఉన్నారు. వారి ప్రభువు తరఫు నుండి వారి వద్దకు ఏ తాజా ఉపదేశం వచ్చినా, దానిని వారు అనాసక్తితో వింటారు; ఆటలలో మునిగిపోయి ఉంటారు. వారి మనస్సులు (వేరే ఆలోచనలలో) లగ్నమై ఉన్నాయి.

దుర్మార్గులు పరస్పరం ఇలా గుసగుసలాడుకుంటారు, "ఇంతకూ ఈ వ్యక్తి మీలాంటి ఒక మానవుడే కదా! అయినా మీరు చూస్తూ చూస్తూ మాంత్రిక వలయంలో చిక్కుకుపోతారా?"

4 – 6 ప్రవక్త, "నా ప్రభువు ఆకాశంలోనూ, భూమిపైనా పలుకబడే ప్రతి మాటను ఎరుగును. ఆయన సర్వం వినేవాడూ, సర్వమూ తెలిసినవాడూ[1]ను" అని అన్నాడు. వారు ఇలా అన్నారు, "కాదు, ఇవి అస్పష్టములైన కలలు, కాదు, ఇది అతని కల్పన, కాదు ఇతను ఒక కవి. పూర్వకాలపు ప్రవక్తలు సూచనలతో పంపబడిన విధంగా ఇతన్ని కూడ ఏదైనా ఒక సూచనను తీసుకురమ్మనండి." యదార్థం ఏమిటంటే, వారికి పూర్వం మేము నాశనం చేసిన ఏ జనవాసం కూడా విశ్వసించలేదు. ఇక వీరు మాత్రం విశ్వసిస్తారా?

7 – 9 ఓ ప్రవక్తా! నీకు పూర్వం కూడ మేము మానవులనే ప్రవక్తలుగా పంపాము. వారికి మేము వహీని అందజేశాము. ఒకవేళ మీకు ఇది తెలియకపోతే, గ్రంథ ప్రజలను అడగండి. ఆ ప్రవక్తలకు మేము అన్నం తినే అవసరంలేని శరీరాలనూ ఇవ్వలేదు, వారు చిరంజీవులు కూడ కాదు. చూడు, చివరకు మేము వారికి చేసిన వాగ్దానాలను నెరవేర్చాము, వారినీ, ఇంకా మేము ఇష్టపడిన వారినీ కాపాడాము; హద్దులు మీరిన వారిని నాశనం చేశాము.

اِقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِيْ غَفْلَةٍ
مُّعْرِضُوْنَ ۝ مَا يَاْتِيْهِمْ مِّنْ ذِكْرٍ مِّنْ رَّبِّهِمْ
مُّحْدَثٍ اِلَّا اسْتَمَعُوْهُ وَهُمْ يَلْعَبُوْنَ ۝
لَاهِيَةً قُلُوْبُهُمْ ۭ وَاَسَرُّوا النَّجْوَى ڰ الَّذِيْنَ
ظَلَمُوْا ڰ هَلْ هٰذَآ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ۚ اَفَتَاْتُوْنَ
السِّحْرَ وَاَنْتُمْ تُبْصِرُوْنَ ۝ قٰلَ رَبِّيْ يَعْلَمُ
الْقَوْلَ فِي السَّمَاۗءِ وَالْاَرْضِ ۡ وَهُوَ السَّمِيْعُ
الْعَلِيْمُ ۝ بَلْ قَالُوْٓا اَضْغَاثُ اَحْلَامٍۢ بَلِ
افْتَرٰىهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ ښ فَلْيَاْتِنَا بِاٰيَةٍ
كَمَآ اُرْسِلَ الْاَوَّلُوْنَ ۝ مَآ اٰمَنَتْ
قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْيَةٍ اَهْلَكْنٰهَا ۚ اَفَهُمْ
يُؤْمِنُوْنَ ۝ وَمَآ اَرْسَلْنَا قَبْلَكَ اِلَّا
رِجَالًا نُّوْحِيْٓ اِلَيْهِمْ فَسْـَٔلُوْٓا اَهْلَ
الذِّكْرِ اِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ۝ وَمَا
جَعَلْنٰهُمْ جَسَدًا لَّا يَاْكُلُوْنَ الطَّعَامَ وَ
مَا كَانُوْا خٰلِدِيْنَ ۝ ثُمَّ صَدَقْنٰهُمُ الْوَعْدَ
فَاَنْجَيْنٰهُمْ وَمَنْ نَّشَاۗءُ وَ اَهْلَكْنَا
الْمُسْرِفِيْنَ ۝

الجزء ١٧

10 ప్రజలారా! మేము మీ వద్దకు ఒక గ్రంథాన్ని పంపాము, అందులో మీ ప్రస్తావనే ఉంది. అయినా మీరు అర్థం చేసుకోరేమిటి?[2]

11 – 15 దుష్ట జనవాసాలను ఎన్నింటినో మేము పిండి పిండిగా చేసి వేశాము; వారి తరువాత మరొక జాతి వారిని ఆవిర్భవింపజేశాము. వారు మా శిక్ష (రాక)ను గ్రహించి, అక్కణ్ణుంచి పారిపోసాగారు. (అప్పుడు వారికి ఇలా చెప్పటం జరిగింది) "పారిపోకండి; మీరు సుఖాలు అనుభవిస్తున్న ఆ ఇళ్ళల్లోకే, ఆ విలాస వస్తువుల వైపునకే మరలిపోండి. బహుశా మీరు దానిని గురించి అడగబడతారేమో[3]"? అప్పుడు వారు ఇలా అనసాగారు, "అయ్యో, మా దౌర్భాగ్యం! నిస్సందేహంగా మేము అపరాధులమే." మేము వారిని నూర్పిడి చేసిన పంటవలె చేసే వరకు వారు ఇలానే అరుస్తూ ఉండిపోయారు. నిప్పు రవ్వంత ప్రాణమైనా వారిలో మిగలలేదు.

16 – 18 మేము ఈ ఆకాశాన్నీ, ఈ భూమినీ వాటిలో ఉన్న సమస్తాన్నీ కాలక్షేపం కోసం సృష్టించలేదు. ఒకవేళ మేము ఏదైనా ఆట వస్తువును చేయదలిస్తే- అసలు మేము చేయవలసింది కేవలం ఇంతే అయితే - మేము మా వద్ద ఉన్న దానినే చేసుకునే వారము.[4] కాని మేము అసత్యాన్ని సత్యంతో దెబ్బతీస్తాము, అది దాని తలను పగలగొడుతుంది. చూస్తూ ఉండగానే అది సమసిపోతుంది. మీరు కల్పన చేస్తున్న విషయాల కారణంగా మీకు సర్వనాశనం తప్పదు.

لَقَدْ اَنْزَلْنَاۤ اِلَيْكُمْ كِتٰبًا فِيْهِ ذِكْرُكُمْ ؕ
اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ۝ وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ
قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَّاَنْشَاْنَا
بَعْدَهَا قَوْمًا اٰخَرِيْنَ ۝ فَلَمَّاۤ اَحَسُّوْا
بَاْسَنَاۤ اِذَا هُمْ مِّنْهَا يَرْكُضُوْنَ ۝ لَا
تَرْكُضُوْا وَارْجِعُوْۤا اِلٰى مَاۤ اُتْرِفْتُمْ فِيْهِ
وَمَسٰكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْـَٔلُوْنَ ۝ قَالُوْا يٰوَيْلَنَاۤ
اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ۝ فَمَا زَالَتْ تِّلْكَ
دَعْوٰىهُمْ حَتّٰى جَعَلْنٰهُمْ حَصِيْدًا خٰمِدِيْنَ ۝
وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاۤءَ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا
لٰعِبِيْنَ ۝ لَوْ اَرَدْنَاۤ اَنْ نَّتَّخِذَ لَهْوًا
لَّاتَّخَذْنٰهُ مِنْ لَّدُنَّاۤ ۖۗ اِنْ كُنَّا
فٰعِلِيْنَ ۝ بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى
الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهٗ فَاِذَا هُوَ زَاهِقٌ ؕ وَلَكُمُ
الْوَيْلُ مِمَّا تَصِفُوْنَ ۝

---

1 అంటే, మహాప్రవక్త (సఅసమ్) ఈ దుష్ప్రచారానికీ, ఈ గుసగుసల ఉద్యమానికీ సమాధానంగా "మీరు కల్పించే విషయాలన్నీ దేవునికి తెలుసు. ఆయన వాటిని వింటున్నాడు, మీరు పైకి బిగ్గరగా చెప్పినా, మెల్లమెల్లగా చెవులు కొరుక్కున్నా అన్యాయపరులైన శత్రువులకు మాటకు మాట, దెబ్బకు దెబ్బ అనే రీతిలో సమాధానం చెప్పే స్థితికి ఆయన దిగలేదు" అని అన్నారు.

2 అంటే, ఇందులో ఊహాజనిత విషయాలు లేవు. మీకు సంబంధించిన ప్రస్తావనే ఇందులో ఉంది. మీ మనస్తత్వం, మీ జీవిత విషయాలే చర్చించబడ్డాయి. మీ నైజం, మీ స్వభావం, మీ పుట్టుక, మీ అంతం గురించే చెప్పబడింది. మీ చుట్టుపక్కల ఉన్న వాతావరణం నుంచే అసలైన సత్యాన్ని సూచించే కొన్ని సూచనలను ఎన్నుకుని చూపటం జరిగింది. మీ నైతిక గుణాలలో ఏవి మంచివో, ఏవి చెడ్డవో సుస్పష్టంగా చెప్పబడుతున్నాయి, అవి నిజమని మీ అంతరాత్మలు కూడ సాక్ష్యమిస్తున్నాయి. ఆలోచిస్తే నిజానికి ఈ విషయాలలో చిక్కు, అస్పష్టత, ఏమీ లేవే? మీరెందుకు అర్థంచేసుకోలేకపోతున్నారు?

19 – 20 భూమిపైనా, ఆకాశాలలోనూ సృజింపబడినవన్నీ అల్లాహ్‌వే. ఆయన వద్ద ఉండే (దైవదూతలు)వారు తమను తాము గొప్పవారుగా భావించుకుని ఆయన దాస్యాన్ని ధిక్కరించరు, బాధపడరు కూడ.[5] రేయింబవళ్లు ఆయన స్తోత్రం చేస్తూనే ఉంటారు, విశ్రమించరు.

21 వారు ప్రపంచంలో కల్పించుకున్న దేవుళ్లు (ప్రాణంలేని వాటికి ప్రాణం పోసి) లేపి నిలబెట్టగలరా?

22 – 23 ఒకవేళ ఆకాశంలో, భూమిలో ఒక్క అల్లాహ్ తప్ప ఇతర దేవుళ్లు కూడ ఉంటే, అప్పుడు (భూమ్యాకాశాల) రెండింటి వ్యవస్థ ఛిన్నాభిన్నమై ఉండేది. కనుక అధికార పీఠానికి ప్రభువైన అల్లాహ్ వారు కల్పించే విషయాలనుండి పరిశుద్ధుడు. ఆయన తాను చేసే పనులకు (ఎవరి ముందూ) జవాబుదారుకాడు. కాని అందరూ (ఆయన ముందు) జవాబుదారులే.

24 – 25 ఆయనను కాదని వారు వేరే దేవుళ్లను కల్పించుకున్నారా? ఓ ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను, "మీ రుజువును తీసుకురండి. ఈ గ్రంథం కూడ ఉన్నది. అందులో నా యుగపు ప్రజల కొరకు హితబోధ ఉన్నది. నాకు పూర్వం ఉన్న ప్రజల కొరకు హితబోధ గరిపిన గ్రంథాలు కూడ ఉన్నాయి." కాని వారిలో చాల మందికి యదార్థమేమిటో తెలియదు. కాబట్టి వారు విముఖులై ఉన్నారు. మేము నీకు పూర్వం ఏ ప్రవక్తను పంపినా, అతనికి వహీ ద్వారా, "నేను తప్ప దేవుడు లేడు. కనుక మీరు నాకే దాస్యం చేయండి" అనే విషయాన్నే తెలియజేశాము.

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَمَنْ
عِنْدَهٗ لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِهٖ
وَلَا يَسْتَحْسِرُوْنَ ۚ﴿۱۹﴾ يُسَبِّحُوْنَ الَّيْلَ وَ
النَّهَارَ لَا يَفْتُرُوْنَ ﴿۲۰﴾ اَمِ اتَّخَذُوْۤا اٰلِهَةً
مِّنَ الْاَرْضِ هُمْ يُنْشِرُوْنَ ﴿۲۱﴾ لَوْ كَانَ
فِيْهِمَاۤ اٰلِهَةٌ اِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا ۚ فَسُبْحٰنَ
اللّٰهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُوْنَ ﴿۲۲﴾
لَا يُسْـَٔلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْـَٔلُوْنَ ﴿۲۳﴾
اَمِ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖۤ اٰلِهَةً ؕ قُلْ هَاتُوْا
بُرْهَانَكُمْ ۚ هٰذَا ذِكْرُ مَنْ مَّعِيَ وَذِكْرُ مَنْ
قَبْلِيْ ؕ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ۙ الْحَقَّ
فَهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ﴿۲۴﴾ وَمَاۤ اَرْسَلْنَا مِنْ
قَبْلِكَ مِنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا نُوْحِيْۤ اِلَيْهِ اَنَّهٗ
لَاۤ اِلٰهَ اِلَّاۤ اَنَا فَاعْبُدُوْنِ ﴿۲۵﴾

---

3 దీనికి ఎన్నో అర్థాలు ఉన్నాయి – ఉదాహరణకు, (1) రేపు ఎవరైనా మిమ్మల్ని ఈ శిక్షను గురించి అడిగితే, ఉన్నది ఉన్నట్టుగా చెప్పగలందుకు దానిని జాగ్రత్తగా పరిశీలించండి. (2) పూర్వం మాదిరిగానే మీ సభలను అత్యంత వైభవంగా నిర్వహించండి, బహుశా ఇప్పుడు కూడ మీ సేవకులు చేతులు కట్టుకుని మీ ముందుకు వచ్చి "ప్రభూ ! ఆజ్ఞాపించండి" అని అడుగుతారు. (3) లోగడ వలెనే మీ కౌన్సిళ్ళనూ, మీ కమిటీలనూ సమావేశపరచుకోండి, బహుశా ఇప్పుడు కూడ వివేకవంతమైన మీ సలహాలవలనా, ఉన్నతమైన మీ ఆలోచనల వలనా లాభం పొందటానికి లోకమంతా మీ వద్దకు రావచ్చు.

4 అంటే, మాకు ఆడుకోవాలనే అభిలాష ఉంటే, ఏవో కొన్ని ఆట బొమ్మలను చేసి మేమే ఆడుకునేవారం. ఆ పక్షంలో, ఉత్త పుణ్యానికే, వివేకవంతుడూ, ప్రతిభాశాలీ, బాధ్యతాయుతుడూ అయిన మీ వంటి మానవ సృష్టి జరిగేదేకాదు,

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا سُبْحٰنَهٗ
بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُوْنَ ۝ لَا يَسْبِقُوْنَهٗ بِالْقَوْلِ
وَهُمْ بِاَمْرِهٖ يَعْمَلُوْنَ ۝ يَعْلَمُ مَا
بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُوْنَ
اِلَّا لِمَنِ ارْتَضٰى وَهُمْ مِّنْ خَشْيَتِهٖ
مُشْفِقُوْنَ ۝ وَمَنْ يَّقُلْ مِنْهُمْ اِنِّيْٓ
اِلٰهٌ مِّنْ دُوْنِهٖ فَذٰلِكَ نَجْزِيْهِ جَهَنَّمَ
كَذٰلِكَ نَجْزِي الظّٰلِمِيْنَ ۝ اَوَلَمْ يَرَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَنَّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ
كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنٰهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ
الْمَآءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ اَفَلَا يُؤْمِنُوْنَ ۝ وَ
جَعَلْنَا فِي الْاَرْضِ رَوَاسِيَ اَنْ تَمِيْدَ
بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيْهَا فِجَاجًا سُبُلًا
لَّعَلَّهُمْ يَهْتَدُوْنَ ۝ وَجَعَلْنَا السَّمَآءَ
سَقْفًا مَّحْفُوْظًا وَّهُمْ عَنْ اٰيٰتِهَا
مُعْرِضُوْنَ ۝ وَهُوَ الَّذِيْ خَلَقَ الَّيْلَ
وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ
فِيْ فَلَكٍ يَّسْبَحُوْنَ ۝

26 – 29 వారు, "కరుణామయుడు సంతానవంతుడు" అని అంటారు. అల్లాహ్ ఎంతో పరిశుద్ధుడు. వారు (దైవదూతలు) దాసులు, వారికి గౌరవం ఇవ్వబడింది. వారు ఆయన సాన్నిధ్యంలో ముందుకు వచ్చి మాట్లాడరు, కేవలం ఆయన ఆజ్ఞ ప్రకారమే నడుచుకుంటారు. ఆయన వారికి ముందు ఉన్న దానినీ ఎరుగును, వారికి గుప్తంగా ఉన్న దానినీ ఎరుగును. వారు ఎవరిని గురించీ సిఫారసు చేయరు, సిఫారసు వినటానికి అల్లాహ్ ఇష్టపడిన వాని విషయంలో తప్ప. ఆయన భయం వల్ల వారు భీతావహులై ఉంటారు. వారిలో ఎవరైనా, "అల్లాహ్‌తో పాటు, నేను కూడ ఒకదేవుడినే" అని అంటే, అతనికి మేము నరక శిక్ష విధిస్తాము. దుర్మార్గులకు మా వద్ద లభించే ప్రతిఫలం ఇదే.

30 – 33 (ప్రవక్త మాటలను విశ్వసించకుండా) తిరస్కరించిన వారు ఈ విషయాలను గురించి ఆలోచించరా; ఆకాశాలూ భూమీ పరస్పరం కలిసి ఉండేవనీ, తరువాత మేము వాటిని వేరు చేశామనీ, ప్రాణం ఉన్న ప్రతిదానిని నీళ్లతో సృష్టించామనీ? వారు (సృష్టించే మా ఈ శక్తిని) అంగీకరించరా? మేము భూమిపై పర్వతాలను పటిష్ఠంగా నిలబెట్టాము, అది వాటితో దొర్లిపోకుండా ఉండాలని. మేము దానిపై విశాలమైన మార్గాలను నిర్మించాము, బహుశా ప్రజలు తమ దారిని తెలుసుకుంటారని. మేము ఆకాశాన్ని ఒక సురక్షితమైన కప్పుగా చేశాము. కాని వారేమో సృష్టి యొక్క ఈ సూచనలవైపునకు తమ దృష్టినే మళ్లించరు. రాత్రినీ, పగలునూ సృష్టించిన వాడూ, సూర్యచంద్రులను పుట్టించిన వాడూ అల్లాహ్‌యే. అవన్నీ తమ తమ కక్ష్యలలో తేలియాడుతూ ఉన్నాయి.[6]

పరస్పర విరుద్ధములైన సత్యాసత్యాల మధ్య ఈ పోరాటాలూ, ఈ పెనుగులాటలూ జరిగి ఉండేవికావు, కేవలం మా వినోదానికైతే పుణ్యమూర్తులైన మా దాసులను కష్టాలకు గురిచేసే వారముకాము.

5 అంటే, దైవదాస్యం చెయ్యటం వారికి అప్రియమూకాదు; కనుక వారు ఆయన దాస్యం నిరంతరం చేస్తున్నా విసుగుచెందరు; ఆయన ఆజ్ఞలను పాలించటంలోనూ అలసిపోరు.

6 అరబ్బీ భాషలో ఆకాశానికున్న సుప్రసిద్ధమైన పేర్లలో "ఫలక్" ఒకటి. "అవన్నీ ఒక్కొక్క కక్ష్యలో తేలియాడుతున్నాయి" అనే దానిద్వారా రెండు విషయాలు అర్థమవుతాయి - ఒకటి ఏమిటంటే, ఈ నక్షత్రాలన్నీ ఒకే కక్ష్యలో లేవు; ప్రతిదానికీ ఒక్కొక్క కక్ష్య వేర్వేరుగా ఉన్నది. రెండో విషయం ఏమిటంటే, ఈ నక్షత్రాలన్నీ 'ఫలక్'లో మేకులు మాదిరిగా స్థిరంగా ఉన్నాయనీ, అది వాటితో పరిభ్రమిస్తోందనీ దీని అర్థం కాదు. అది ఒక ద్రవస్థితి లేదా వాతావరణం లేక వట్టి బయలు. అందులో ఈ నక్షత్రాల కదలిక నీటిలో తేలియాడుతున్నట్లుంటుంది.

34 – 35 ఓ ప్రవక్తా! శాశ్వత జీవితాన్ని మేము నీకు పూర్వం కూడ ఏ మానవునికీ ప్రసాదించలేదు. ఒకవేళ నీవు మరణిస్తే, వారు మాత్రం శాశ్వతంగా జీవించి ఉంటారా? ప్రతిప్రాణీ మృత్యువును తప్పకుండా చవిచూస్తుంది. మేము మీ అందరినీ మంచి పరిస్థితులకూ చెడు పరిస్థితులకూ గురిచేసి, పరీక్షిస్తున్నాము. చివరకు మీరు మా వైపునకే మరలవలసి ఉన్నది.

36 ఈ సత్య తిరస్కారులు నిన్ను చూసినప్పుడు నీ పట్ల పరిహాసంతో వ్యవహరిస్తారు. "మీ దేవుళ్లను గురించి ప్రస్తావిస్తూ ఉండే వ్యక్తి ఇతనేనా?" అని అంటారు. కాని వారేమో కరుణామయుని ప్రస్తావనను తిరస్కరిస్తున్నారు.

37 – 41 మానవుడు తొందరపడే ప్రాణి. ఇప్పుడే నేను నా సూచనలను నీకు చూపిస్తాను, నన్ను తొందరపెట్టకు – వారు "నీవు సత్యవంతుడవే అయితే, అసలు ఈ బెదిరింపు ఎప్పుడు నెరవేరుతుందో చెప్పు" అని అంటారు. అయ్యో! ఈ అవిశ్వాసులకు ఆ సమయం గురించి కొద్దిగానైనా తెలిసి ఉంటే ఎంత బాగుండును! అప్పుడు వారు అగ్ని నుండి తమ ముఖాలను గానీ తమ వీపులను గానీ కాపాడుకోలేరు. వారికి ఎక్కడ నుంచీ సహాయమూ అందదు. ఆ విపత్తు అకస్మాత్తుగా వచ్చిపడుతుంది. అది వారిని ఎంత హఠాత్తుగా చుట్టుముట్టుతుందంటే, వారు దాన్ని వారించనూలేరు, వారికి ఒక్క క్షణం వ్యవధి కూడ దొరకదు. నీకు పూర్వం కూడ దైవప్రవక్తలు ఎగతాళి చేయబడ్డారు. కాని వారిని ఎగతాళి చేసేవారు, తాము ఎగతాళి చేసేసిన దానిలోనే చిక్కుకుపోయారు.

42 – 46 ఓ ప్రవక్తా! వారిని "రాత్రిగానీ, పగలుగానీ మిమ్మల్ని కరుణామయుని నుండి కాపాడగలవాడెవడు?" అని అడుగు. కాని వారు తమ ప్రభువు హితబోధకు విముఖులవుతున్నారు. మాకు ప్రతికూలంగా వారికి సహాయం చేసే దేవుళ్లు ఎవరైనా వారికి ఉన్నారా? వారు తమకు తామే సహాయం చేసుకోనూలేరు; వారికి మా సహాయ సహకారాలూ లేవు. అసలు విషయం ఏమిటంటే, వారికీ, వారి పూర్వీకులకూ మేము జీవితావసరాలను ఇస్తూ వచ్చాము; ఇలా వారిపై చాల కాలం గడచిపోయింది. కాని మేము భూమిని విభిన్న దిశలనుండి తగ్గిస్తూ[7] వస్తున్న విషయం వారికి కనిపించటంలేదా? వారు ఆధిక్యం వహించగలుగుతారా?

وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِّنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ ۖ
أَفَإِنْ مِّتَّ فَهُمُ الْخٰلِدُوْنَ ۝ كُلُّ
نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ ۗ وَنَبْلُوْكُمْ بِالشَّرِّ
وَالْخَيْرِ فِتْنَةً ۗ وَإِلَيْنَا تُرْجَعُوْنَ ۝
وَإِذَا رَاٰكَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا إِنْ يَّتَّخِذُوْنَكَ
إِلَّا هُزُوًا ۗ أَهٰذَا الَّذِيْ يَذْكُرُ اٰلِهَتَكُمْ ۚ
وَهُمْ بِذِكْرِ الرَّحْمٰنِ هُمْ كٰفِرُوْنَ ۝
خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ ۗ سَاُورِيْكُمْ
اٰيٰتِيْ فَلَا تَسْتَعْجِلُوْنِ ۝ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى
هٰذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ۝ لَوْ
يَعْلَمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا حِيْنَ لَا يَكُفُّوْنَ عَنْ
وُّجُوْهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُوْرِهِمْ وَلَا
هُمْ يُنْصَرُوْنَ ۝ بَلْ تَأْتِيْهِمْ بَغْتَةً
فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ
يُنْظَرُوْنَ ۝ وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ
مِّنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِيْنَ سَخِرُوْا
مِنْهُمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ۝ ع ٣
قُلْ مَنْ يَّكْلَؤُكُمْ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ
الرَّحْمٰنِ ۗ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ
مُّعْرِضُوْنَ ۝ أَمْ لَهُمْ اٰلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِّنْ
دُوْنِنَا ۗ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ نَصْرَ أَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ
مِّنَّا يُصْحَبُوْنَ ۝ بَلْ مَتَّعْنَا هٰٓؤُلَآءِ وَاٰبَآءَهُمْ حَتّٰى
طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ ۗ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ
نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا ۗ أَفَهُمُ الْغٰلِبُوْنَ ۝

వారితో, "నేను వహీ ఆధారంగానే మిమ్మల్ని హెచ్చరిస్తున్నాను" అని అను - కాని చెవిటివారిని హెచ్చరించినప్పటికీ వారు పిలుపును వినలేరు. ఒకవేళ నీ ప్రభువు శిక్ష వారిని ఏమాత్రం ముట్టుకున్నా వెంటనే, "అయ్యో మా దౌర్భాగ్యం! నిస్సందేహంగా మేము దోషులమే" అని ఆక్రందన చేస్తారు.

47 కచ్చితంగా తూచేటటువంటి తరాజులను మేము ప్రళయంనాడు ఏర్పాటు చేస్తాము. ఏ వ్యక్తికైనా రవ్వంత అన్యాయం కూడ జరగదు. ఎవరైనా ఆవగింజంత పనిని చేసి ఉన్నా, దానిని మేము ముందుకు తీసుకువస్తాము. లెక్క చూడటానికి మేమే చాలు.

48 – 50 పూర్వం మేము మూసా, హారూన్‌లకు గీటురాయినీ, జ్యోతినీ, జ్ఞాపికనూ ప్రసాదించి ఉన్నాము; దైవభీతి కలవారి మేలు కొరకు - వారు తమ ప్రభువుకు భయపడతారు, (లెక్క తీసుకునే) ఘడియను గురించి వారు బెదురుతూ ఉంటారు. ఇప్పుడు శుభప్రదమైన ఈ జ్ఞాపికను మేము (మీ కొరకు) అవతరింపజేశాము. అయితే మీరు దీనిని నిరాకరిస్తున్నారా?

51 – 73 దానికి పూర్వమే మేము ఇబ్రాహీమ్‌కు బుద్ధికుశలతను ప్రసాదించాము, అతనిని గురించి మాకు బాగా తెలుసు. అతను తన తండ్రితో, తన జాతి వారితో ఇలా అన్నప్పటి సందర్భాన్నీ జ్ఞాపకం తెచ్చుకో, "మీరు అమిత భక్తితో ఆరాధిస్తున్న ఈ విగ్రహాలు ఏమిటి?" వారు దానికి ఇలా బదులు చెప్పారు, "మా పితృపితామహులు వాటిని ఆరాధిస్తూ ఉండగా మేము చూశాము." అతను, "మీరూ మార్గభ్రష్టులే, మీ పితృపితామహులు కూడా పూర్తిగా మార్గభ్రష్టులే" అని అన్నాడు. వారు, "నీవు మా ముందు అసలైన నీ ఆలోచనలనే ప్రకటిస్తున్నావా లేక పరిహాసమాడుతున్నావా"? అని అడిగారు. అతను ఇలా జవాబు పలికాడు, "లేదు, వాస్తవానికి భూమికీ, ఆకాశాలకూ ప్రభువైనవాడే, వాటిని సృష్టించిన వాడే మీ ప్రభువు. ఈ విషయం గురించి నేను మీ ముందు సాక్ష్యమిస్తున్నాను, దేవునిపై ప్రమాణంచేసి చెబుతున్నాను. మీరు లేనప్పుడు తప్పకుండా మీ విగ్రహాల పని పడతాను."

قُلْ اِنَّمَآ اُنْذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ ۖ وَلَا يَسْمَعُ
الصُّمُّ الدُّعَآءَ اِذَا مَا يُنْذَرُوْنَ ۝
وَلَئِنْ مَّسَّتْهُمْ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ
لَيَقُوْلُنَّ يٰوَيْلَنَآ اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ۝
وَنَضَعُ الْمَوَازِيْنَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيٰمَةِ
فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا ۭ وَاِنْ كَانَ مِثْقَالَ
حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ اَتَيْنَا بِهَا ۭ وَكَفٰى بِنَا
حٰسِبِيْنَ ۝ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسٰى وَ
هٰرُوْنَ الْفُرْقَانَ وَ ضِيَآءً وَّذِكْرًا
لِّلْمُتَّقِيْنَ ۝ الَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ
بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِّنَ السَّاعَةِ مُشْفِقُوْنَ ۝
وَ هٰذَا ذِكْرٌ مُّبٰرَكٌ اَنْزَلْنٰهُ ۭ اَفَاَنْتُمْ لَهٗ
مُنْكِرُوْنَ ۝ وَلَقَدْ اٰتَيْنَآ اِبْرٰهِيْمَ رُشْدَهٗ
مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا بِهٖ عٰلِمِيْنَ ۝ اِذْ قَالَ
لِاَبِيْهِ وَقَوْمِهٖ مَا هٰذِهِ التَّمَاثِيْلُ الَّتِيْٓ
اَنْتُمْ لَهَا عٰكِفُوْنَ ۝ قَالُوْا وَجَدْنَآ
اٰبَآءَنَا لَهَا عٰبِدِيْنَ ۝ قَالَ لَقَدْ
كُنْتُمْ اَنْتُمْ وَاٰبَآؤُكُمْ فِيْ ضَلٰلٍ
مُّبِيْنٍ ۝ قَالُوْٓا اَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ اَمْ
اَنْتَ مِنَ اللّٰعِبِيْنَ ۝ قَالَ بَلْ رَّبُّكُمْ
رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ الَّذِيْ فَطَرَهُنَّ ۖ
وَاَنَا عَلٰى ذٰلِكُمْ مِّنَ الشّٰهِدِيْنَ ۝ وَتَاللّٰهِ
لَاَكِيْدَنَّ اَصْنَامَكُمْ بَعْدَ اَنْ تُوَلُّوْا مُدْبِرِيْنَ ۝

ఆ విధంగా అతను వాటిని ముక్కలు ముక్కలుగా చేశాడు. కేవలం వాటిలో ఒక పెద్ద విగ్రహాన్ని మాత్రం విడిచిపెట్టాడు, బహుశా వారు దాని వైపునకు మరలటానికేమో (వారు వచ్చి, విగ్రహాల ఈ స్థితిని చూసి) ఇలా అన్నారు, "మా దేవుళ్లను ఇలా చేసిందెవరు? వాడెవడో పరమ దుర్మార్గుడే." (కొందరు) ఇలా అన్నారు, "ఒక యువకుడు వీటిని గురించి ప్రస్తావిస్తూ ఉండగా మేము విన్నాము. అతని పేరు ఇబ్రాహీమ్." వారు ఇలా అన్నారు, "అయితే వాణ్ణి అందరిముందుకు పట్టుకురండి (అతన్ని ఎలా శిక్షిస్తారో) ప్రజలు చూస్తారు," వారు (ఇబ్రాహీమ్ వచ్చినప్పుడు) "ఏమిటి ఇబ్రాహీమ్! మా దేవుళ్లను ఇలా చేసింది నీవేనా?" అని అడిగారు. అతను, "వాస్తవానికి వాటి ఈ నాయకుడే ఇదంతా చేశాడు. వాటినే అడగండి, అవి మాట్లాడ గలిగితే[8]" అని సమాధానం చెప్పాడు. ఇది విని వారు తమ అంతరాత్మల వైపునకు మరలారు, (తమ మనస్సులలో) ఇలా అనుకోసాగారు, "వాస్తవానికి స్వయంగా మీరే దుర్మార్గులు." కాని తరువాత వారి బుద్ధి తలక్రిందులైపోయింది; "ఇవి మాట్లాడలేవని నీకు తెలుసుగా!" అని అన్నారు. ఇబ్రాహీమ్ ఇలా అన్నాడు, "అయితే, మీరు అల్లాహ్‌ను కాదని మీకు లాభంకానీ, నష్టం కానీ కలిగించగల సామర్థ్యం లేని వాటిని పూజిస్తున్నారా? ధూత్కారం, మీపైనా, అల్లాహ్‌ను కాదని మీరు పూజించే దేవుళ్లపైనా, మీకు ఏమాత్రం బుద్ధిలేదా?" వారు ఇలా అన్నారు, "మీరేదైనా చేయదలిస్తే, ఇతనిని సజీవంగా దహనం చేయండి, మీ దేవుళ్లకు అండగా నిలవండి." అప్పుడు మేము ఇలా అన్నాము, "ఓ అగ్నీ! చల్లగా అయిపో ఇబ్రాహీమ్‌కు[9] భద్రత అయిపో." వారు ఇబ్రాహీమ్‌కు కీడు తలపెట్టారు. కాని మేము వారి కుతంత్రాలను వమ్ము చేశాము. మేము అతనిని, లూత్‌నూ కాపాడి, ప్రపంచ వాసులకు మేము శుభాలను నిక్షేపించిన భూభాగం వైపునకు వారిని తీసుకుని వెళ్లాము. మేము అతనికి ఇస్‌హాఖ్‌ను ప్రసాదించాము, అదనంగా[10] యాఖూబ్‌ను కూడ ఇచ్చాము; ప్రతి ఒక్కడినీ మేము సౌశీల్యవంతుడుగా చేశాము. మా ఆజ్ఞానుసారం మార్గదర్శకత్వం నెరపేవారిని మేము నాయకులుగా చేశాము. మేము వహీ ద్వారా సత్కార్యాలు చెయ్యండి అనీ, నమాజ్‌ను స్థాపించండి అనీ, జకాత్ ఇవ్వండి అనీ వారికి బోధించాము. వారు మమ్మల్ని ఆరాధించేవారు.

فَجَعَلَهُمْ جُذٰذًا اِلَّا كَبِيْرًا لَّهُمْ لَعَلَّهُمْ
اِلَيْهِ يَرْجِعُوْنَ ۝ قَالُوْا مَنْ فَعَلَ هٰذَا
بِاٰلِهَتِنَآ اِنَّهٗ لَمِنَ الظّٰلِمِيْنَ ۝ قَالُوْا سَمِعْنَا
فَتًى يَّذْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهٗٓ اِبْرٰهِيْمُ ۝ قَالُوْا فَاْتُوْا
بِهٖ عَلٰٓى اَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُوْنَ ۝
قَالُوْٓا ءَاَنْتَ فَعَلْتَ هٰذَا بِاٰلِهَتِنَا
يٰٓاِبْرٰهِيْمُ ۝ قَالَ بَلْ فَعَلَهٗ ۖ كَبِيْرُهُمْ هٰذَا
فَسْـَٔلُوْهُمْ اِنْ كَانُوْا يَنْطِقُوْنَ ۝ فَرَجَعُوْٓا اِلٰٓى
اَنْفُسِهِمْ فَقَالُوْٓا اِنَّكُمْ اَنْتُمُ الظّٰلِمُوْنَ ۝
ثُمَّ نُكِسُوْا عَلٰى رُءُوْسِهِمْ ۚ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا
هٰٓؤُلَآءِ يَنْطِقُوْنَ ۝ قَالَ اَفَتَعْبُدُوْنَ
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْـًٔا وَّلَا
يَضُرُّكُمْ ۝ اُفٍّ لَّكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُوْنَ
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۚ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ۝ قَالُوْا
حَرِّقُوْهُ وَانْصُرُوْٓا اٰلِهَتَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
فٰعِلِيْنَ ۝ قُلْنَا يٰنَارُ كُوْنِيْ بَرْدًا
وَّسَلٰمًا عَلٰٓى اِبْرٰهِيْمَ ۝ وَاَرَادُوْا بِهٖ
كَيْدًا فَجَعَلْنٰهُمُ الْاَخْسَرِيْنَ ۝ وَنَجَّيْنٰهُ
وَلُوْطًا اِلَى الْاَرْضِ الَّتِيْ بٰرَكْنَا فِيْهَا
لِلْعٰلَمِيْنَ ۝ وَوَهَبْنَا لَهٗٓ اِسْحٰقَ ۭ وَ
يَعْقُوْبَ نَافِلَةً ۭ وَكُلًّا جَعَلْنَا
صٰلِحِيْنَ ۝ وَجَعَلْنٰهُمْ اَىِٕمَّةً يَّهْدُوْنَ
بِاَمْرِنَا وَاَوْحَيْنَآ اِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرٰتِ
وَاِقَامَ الصَّلٰوةِ وَاِيْتَاۗءَ الزَّكٰوةِ ۚ وَكَانُوْا
لَنَا عٰبِدِيْنَ ۝

78 – 79 ఈ కానుకనే ఇచ్చి మేము దావూద్‌నూ, సులైమాన్‌నూ అనుగ్రహించాము. వారు ఉభయులూ ఒక చేను వ్యాజ్యం విషయంలో తీర్పు చేస్తున్నప్పటి సందర్భాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో: రాత్రివేళ ఇతరులమేకలు ఆ చేనులో పడి తిరిగాయి. వారు తీర్పు చేసే విధానాన్ని స్వయంగా మేము చూస్తూ ఉన్నాము. ఆ సమయంలో మేము సులైమాన్‌కు సరియైన తీర్పు అవగాహననూ కలుగజేశాము. యదార్థానికి న్యాయాన్నీ, జ్ఞానాన్నీ మేము ఉభయులకూ ప్రసాదించాము.

80 – 82 దావూద్‌తో పాటు పర్వతాలు, పక్షులు (మా) స్తోత్రం చేసే కట్టుబాటు మేము చేశాము. ఈ పనిని చేసినవారము మేమే. మేము మీ ప్రయోజనం కోసం అతనికి కవచాలు తయారు చేసే కళను నేర్పాము, తద్వారా మిమ్మల్ని పరస్పర హాని నుండి రక్షిద్దామని. అలాంటప్పుడు మీరు కృతజ్ఞులుగా ఉన్నారా? మేము తీవ్రంగా వీచే గాలిని సులైమాన్‌కు లొంగేలా చేశాము. అది అతని ఆదేశం ప్రకారం మేము శుభాలను ఉంచిన భూభాగంవైపునకు పయనించేది. మేము సకల విషయ పరిజ్ఞానం కలవారము. మేము షైతానులలో చాలామందిని అతనికి విధేయులుగా చేశాము. అవి అతని కొరకు సముద్రంలో మునకలు వేసేవి. ఇదే కాక అవి ఇంకా వేరే పనులు కూడ చేసేవి. వీరందరినీ కనిపెట్టి ఉండేవారం కూడ మేమే.

83 – 84 మరియు దీనినే (బుద్ధికుశలత, తీర్పు చేసే సామర్థ్యం, జ్ఞానం అనే వరాన్ని) మేము అయ్యూబ్‌కు ప్రసాదించాము. అతను తన ప్రభువును ఇలా వేడుకున్నప్పటి సందర్భాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో; "నాకు వ్యాధి సోకింది. నీవు కరుణామయులలోకెల్లా గొప్ప కరుణామయుడవు." మేము అతని ప్రార్థనను అంగీకరించాము మరియు అతనికున్న బాధను తొలగించాము. అతనికి కేవలం అతని కుటుంబ సభ్యులను తిరిగి ఇవ్వటమే కాకుండా వారితోపాటు, ఇంకా అంతే మందిని కూడ ఇచ్చాము, మా నుండి ప్రత్యేక అనుగ్రహంగా. ఎందుకంటే ఇది ఆరాధకులకు గుణపాఠంగా ఉండాలని.

85 – 86 ఇదే వరాన్ని ఇస్మాయీల్‌కూ, ఇద్రీస్‌కూ, జుల్‌కిఫ్లుకూ ఇచ్చాము, ఎందుకంటే వారందరూ సహనశీలురు. వారు సజ్జనుల్లోనివారు కాబట్టి మేము వారిని మా కారుణ్యంలోకి ప్రవేశింపజేశాము.

وَدَاوٗدَ وَسُلَيْمٰنَ اِذْ يَحْكُمٰنِ فِى
الْحَرْثِ اِذْ نَفَشَتْ فِيْهِ غَنَمُ الْقَوْمِۚ
وَكُنَّا لِحُكْمِهِمْ شٰهِدِيْنَ ۝ فَفَهَّمْنٰهَا
سُلَيْمٰنَۚ وَكُلًّا اٰتَيْنَا حُكْمًا وَّعِلْمًاؗ
وَّسَخَّرْنَا مَعَ دَاوٗدَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ
وَالطَّيْرَؕ وَكُنَّا فٰعِلِيْنَ ۝ وَعَلَّمْنٰهُ صَنْعَةَ
لَبُوْسٍ لَّكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِّنْۢ بَاْسِكُمْۚ
فَهَلْ اَنْتُمْ شٰكِرُوْنَ ۝ وَلِسُلَيْمٰنَ
الرِّيْحَ عَاصِفَةً تَجْرِىْ بِاَمْرِهٖۤ اِلَى الْاَرْضِ
الَّتِىْ بٰرَكْنَا فِيْهَاؕ وَكُنَّا بِكُلِّ شَىْءٍ
عٰلِمِيْنَ ۝ وَمِنَ الشَّيٰطِيْنِ مَنْ يَّغُوْصُوْنَ
لَهٗ وَيَعْمَلُوْنَ عَمَلًا دُوْنَ ذٰلِكَۚ وَكُنَّا
لَهُمْ حٰفِظِيْنَ ۝ وَاَيُّوْبَ اِذْ نَادٰى
رَبَّهٗۤ اَنِّىْ مَسَّنِىَ الضُّرُّ وَاَنْتَ اَرْحَمُ
الرّٰحِمِيْنَ ۝ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ فَكَشَفْنَا مَا بِهٖ
مِنْ ضُرٍّ وَّاٰتَيْنٰهُ اَهْلَهٗ وَمِثْلَهُمْ مَّعَهُمْ
رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَذِكْرٰى لِلْعٰبِدِيْنَ ۝
وَاِسْمٰعِيْلَ وَاِدْرِيْسَ وَذَا الْكِفْلِؕ كُلٌّ
مِّنَ الصّٰبِرِيْنَ ۝ وَاَدْخَلْنٰهُمْ فِىْ
رَحْمَتِنَاؕ اِنَّهُمْ مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ۝

87 – 88 చేప వానిని[11] కూడ మేము అనుగ్రహించాము. అతను కోపంతో వెళ్ళిపోయినప్పటి[12] సందర్భాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో. దానికి మేము సంజాయిషీ అడగబోమని అతను భావించాడు. చివరకు అతను అగాధమైన చీకట్లల్లోనుండి ఇలా మొరపెట్టుకున్నాడు,[13] "నీవు తప్ప దేవుడు లేనే లేడు. నీవు పరిశుద్ధుడవు. నిస్సందేహంగా నేను తప్పు చేశాను." అప్పుడు మేము అతని ప్రార్ధనను అంగీకరించి, అతనికి దుఃఖం నుండి విముక్తి కలిగించాము. ఈ విధంగానే మేము విశ్వాసులను కాపాడుతూ ఉంటాము.

89 – 90 మరియు జకరియ్యాను కూడా అనుగ్రహించాము. అప్పుడు అతను తన ప్రభువును ఇలా వేడుకున్నాడు, "ప్రభూ! నన్ను ఒంటరివాడు (సంతానహీనుడు)గా విడిచిపెట్టకు. మేలైన వారసుడవు నీవు మాత్రమే." మేము అతని ప్రార్ధనను అంగీకరించాము మరియు అతనికి యహ్యాను ప్రసాదించాము. అతని భార్యను అతనికి (సంతానంకనే) యోగ్యురాలుగా సరిచేశాము. వారు మంచి పనులకోసం ఎక్కువగా శ్రమించేవారు. ప్రేమతోనూ, భయంతోనూ మమ్మల్ని ప్రార్థించేవారు, మా సమక్షంలో వినమ్రులై ఉండేవారు.

91 మరియు తన శీలాన్ని కాపాడుకున్న[14] ఆ మహిళను కూడ (అనుగ్రహించాము). మేము ఆమెలో మా ఆత్మ నుండి ఊదాము. ఆమెనూ, ఆమె కుమారుణ్ణీ సర్వప్రపంచానికి ఒక సూచనగా చేశాము.

92 – 103 మీ ఈ సంఘం వాస్తవానికి ఒకే ఒక సంఘం, నేను మీ ప్రభువును. కనుక మీరు నన్ను ఆరాధించండి. కాని (ఇది ప్రజలు చేసుకున్న నిర్వాకమే) వారు తమలో తాము ధర్మాన్ని ముక్కలు ముక్కలుగా చేసుకున్నారు. - అందరూ మా వైపునకు మరలవలసినదే. తరువాత విశ్వాసిగా ఉండి సత్కార్యాలు చేసేవాడి సత్కార్యాలను నిరాదరించటం జరగదు. వాటిని మేము వ్రాస్తున్నాము.

وَ ذَا النُّوْنِ اِذْ ذَّهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ
اَنْ لَّنْ نَّقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادٰى فِي الظُّلُمٰتِ
اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّآ اَنْتَ سُبْحٰنَكَ
اِنِّيْ كُنْتُ مِنَ الظّٰلِمِيْنَ ۝ فَاسْتَجَبْنَا
لَهٗ وَنَجَّيْنٰهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذٰلِكَ
نُـْجِي الْمُؤْمِنِيْنَ ۝ وَزَكَرِيَّآ اِذْ نَادٰى
رَبَّهٗ رَبِّ لَا تَذَرْنِيْ فَرْدًا وَّاَنْتَ خَيْرُ
الْوٰرِثِيْنَ ۝ فَاسْتَجَبْنَا لَهٗ وَوَهَبْنَا لَهٗ
يَحْيٰى وَاَصْلَحْنَا لَهٗ زَوْجَهٗ اِنَّهُمْ
كَانُوْا يُسٰرِعُوْنَ فِي الْخَيْرٰتِ وَ
يَدْعُوْنَنَا رَغَبًا وَّرَهَبًا وَكَانُوْا لَنَا
خٰشِعِيْنَ ۝ وَالَّتِيْٓ اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا
فِيْهَا مِنْ رُّوْحِنَا وَجَعَلْنٰهَا وَابْنَهَآ اٰيَةً
لِّلْعٰلَمِيْنَ ۝ اِنَّ هٰذِهٖٓ اُمَّتُكُمْ اُمَّةً
وَّاحِدَةً وَّاَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوْنِ ۝ وَتَقَطَّعُوْٓا
اَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلٌّ اِلَيْنَا رٰجِعُوْنَ ۝
فَمَنْ يَّعْمَلْ مِنَ الصّٰلِحٰتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا
كُفْرَانَ لِسَعْيِهٖ وَاِنَّا لَهٗ كٰتِبُوْنَ ۝

11 అంటే హజ్రత్ యూనుస్ (అస్సలామ్). గ్రంథంలో ఒకచోట ఆయనను ఈ పేరుతో ప్రస్తావించటం జరిగింది. మరొకచోట "జున్నూన్", "సాహెబుల్ హూత్" అంటే చేపలవాడు అనే బిరుదులతో ప్రస్తావించటం జరిగింది. ఆయన చేపలు

మేము నాశనం చేసిన నగరం మళ్లీ మరలి రావటం సంభవం కాని విషయం. చివరకు యాజూజ్, మాజూజ్ లు వదలిపెట్టబడినప్పుడు, వారు ప్రతి ఎత్తైన ప్రదేశం నుండి బయల్పడినప్పుడు, సత్యవాగ్దానం నెరవేరే సమయం[15] దగ్గర పడినప్పుడు, హఠాత్తుగా అవిశ్వాసుల కనుగుడ్లు విచ్చుకున్నవి విచ్చుకున్నట్లుగానే ఉండిపోతాయి. వారు ఇలా అంటారు, "అయ్యో మా దౌర్భాగ్యం! మేము దీని విషయంలో అశ్రద్ధకు లోనయ్యాము. అంతేకాదు మేము తప్పుచేశాము." నిస్సంశయంగా మీరూ, అల్లాహ్‌నుకాదని మీరు పూజించే మీ దైవాలూ నరకానికి ఇంధనం అవుతారు. అక్కడికే మీరు పోవలసి ఉన్నది.[16] వారు నిజంగానే దేవుళ్లే అయితే, అక్కడకు పోయేవారుకాదు. ఇక అందరూ శాశ్వతంగా అందులోనే ఉండాలి. అక్కడ వారు రొప్పుతూ రోజుతూ బుసలు కొడతారు. ఇంకా అక్కడ పరిస్థితి ఎలా ఉంటుందంటే, అందులో వారికి ఏ శబ్దమూ వినిపించదు. ఇక, మా తరఫునుండి మేలుకలుగుతుందని మొదట్లోనే తీర్పు ఇవ్వబడిన ప్రజల విషయానికి వస్తే వారు నిశ్చయంగా దానికి దూరంగా ఉంచబడతారు: దాని రెపరెపను సైతం వారు వినరు. వారు సదా తమ మనస్సులు కోరుకునే వస్తువుల మధ్య ఉంటారు. మిక్కిలి కలవరపెట్టే ఆ సమయం వారిని ఏమాత్రం బాధపెట్టదు. దైవ దూతలు ఎదురువచ్చి వారికి స్వాగతం పలికి, "మీకు వాగ్దానం చేయబడిన మీ దినం ఇదే" అని అంటారు.

104 – 106 ఆ రోజున మేము ఆకాశాన్ని చిట్టా కాగితాలను చుట్టే విధంగా చుట్టిపడేస్తాము. మేము మొదట్లో సృష్టిని చేసినట్లే మళ్లీ దానిని చేస్తాము. ఇది మాపై బాధ్యతగా ఉన్న ఒక వాగ్దానం. మేము ఈ పనిని ఎలాగైనా చేయవలసే ఉన్నది. మేము జబూర్ గ్రంథంలో హితబోధ చేసిన తరువాత, సాత్విక వంతులైన మా దాసులే భూమికి వారసులవు[17]తారని వ్రాసి పెట్టాము. ఆరాధనాపరుల కొరకు ఇందులో గొప్ప సమాచారం ఉన్నది.

وَحَرٰمٌ عَلٰى قَرْيَةٍ اَهْلَكْنٰهَآ اَنَّهُمْ لَا
يَرْجِعُوْنَ ۝ حَتّٰىٓ اِذَا فُتِحَتْ يَاْجُوْجُ
وَمَاْجُوْجُ وَهُمْ مِّنْ كُلِّ حَدَبٍ يَّنْسِلُوْنَ ۝
وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَاِذَا هِيَ
شَاخِصَةٌ اَبْصَارُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۭ يٰوَيْلَنَا
قَدْ كُنَّا فِيْ غَفْلَةٍ مِّنْ هٰذَا بَلْ كُنَّا
ظٰلِمِيْنَ ۝ اِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ
اللّٰهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ ۭ اَنْتُمْ لَهَا وٰرِدُوْنَ ۝
لَوْ كَانَ هٰٓؤُلَاۗءِ اٰلِهَةً مَّا وَرَدُوْهَا ۭ
وَكُلٌّ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ۝ لَهُمْ فِيْهَا زَفِيْرٌ
وَّهُمْ فِيْهَا لَا يَسْمَعُوْنَ ۝ اِنَّ الَّذِيْنَ
سَبَقَتْ لَهُمْ مِّنَّا الْحُسْنٰٓى ۙ اُولٰۗىِٕكَ عَنْهَا
مُبْعَدُوْنَ ۝ لَا يَسْمَعُوْنَ حَسِيْسَهَا ۚ
وَهُمْ فِيْ مَا اشْتَهَتْ اَنْفُسُهُمْ
خٰلِدُوْنَ ۝ لَا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْاَكْبَرُ
وَتَتَلَقّٰىهُمُ الْمَلٰۗىِٕكَةُ ۭ هٰذَا يَوْمُكُمُ
الَّذِيْ كُنْتُمْ تُوْعَدُوْنَ ۝ يَوْمَ نَطْوِي
السَّمَاۗءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ ۭ كَمَا بَدَاْنَآ
اَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيْدُهٗ ۭ وَعْدًا عَلَيْنَا ۭ اِنَّا
كُنَّا فٰعِلِيْنَ ۝ وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُوْرِ
مِنْۢ بَعْدِ الذِّكْرِ اَنَّ الْاَرْضَ يَرِثُهَا
عِبَادِيَ الصّٰلِحُوْنَ ۝ اِنَّ فِيْ هٰذَا
لَبَلٰغًا لِّقَوْمٍ عٰبِدِيْنَ ۝

పడతాడనిగానీ, వాటిని అమ్ముతాడనిగానీ ఆయనను చేపలవాడని వ్యవహరించలేదు. అల్లాహ్ ఆజ్ఞానుసారం ఒక చేప ఆయనను మింగడంవల్ల చేపలవాడు అని అనటం జరిగింది, సాఫ్ఫాత్ సూరా 142వ ఆయత్‌లో ప్రవచింపబడినవిధంగా.

107 – 111 ఓ ప్రవక్తా! మేము నిన్ను ప్రపంచ మానవులకు కారుణ్యంగా పంపాము. వారితో ఇలా అను, "నా వద్దకు వచ్చే వహీ ఏమిటంటే; మీ దేవుడు కేవలం ఒక్కడే. ఇకనైనా మీరు విధేయులవుతారా?" ఒకవేళ వారు విముఖులైతే, అప్పుడు ఇలా అను, "నేను బహిరంగంగా మిమ్మల్ని హెచ్చరించాను. ఇక మీకు వాగ్దానం చేయబడుతూ ఉన్న విషయం దగ్గర్లో ఉందో లేక దూరంలో ఉందో నాకు తెలియదు. బిగ్గరగా పలికే మాటలను కూడ అల్లాహ్ ఎరుగును. మీరు రహస్యంగా పలికే మాటలను కూడ ఆయన ఎరుగును. బహుశా ఇది (ఆలస్యం) మీ కొరకు ఒక పరీక్షయేమో, ఒక ప్రత్యేక వ్యవధి వరకు ప్రపంచాన్ని అనుభవించటానికి మీకు అవకాశం ఇవ్వబడుతూ ఉన్నదేమో అని నేను అనుకుంటున్నాను."

112 (చివరకు) దైవప్రవక్త ఇలా అన్నాడు, "నా ప్రభూ! సత్యంతో తీర్పు చేయి. ప్రజలారా! మీరు కల్పించే విషయాల బారినుండి కరుణామయుడైన మా ప్రభువే మాకు సహాయ పడతాడని మేము నమ్ముకున్నాము."

وَمَآ أَرْسَلْنٰكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعٰلَمِينَ ﴿١٠٧﴾ قُلْ
إِنَّمَا يُوحٰىٓ إِلَىَّ أَنَّمَآ إِلٰهُكُمْ إِلٰهٌ
وٰحِدٌ ۚ فَهَلْ أَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴿١٠٨﴾ فَإِن
تَوَلَّوْا فَقُلْ ءَاذَنتُكُمْ عَلٰى سَوَآءٍ ۚ وَإِنْ
أَدْرِىٓ أَقَرِيبٌ أَم بَعِيدٌ مَّا تُوعَدُونَ ﴿١٠٩﴾
إِنَّهُۥ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ
مَا تَكْتُمُونَ ﴿١١٠﴾ وَإِنْ أَدْرِى لَعَلَّهُۥ
فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَتٰعٌ إِلٰى حِينٍ ﴿١١١﴾
قُلْ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ ۗ وَرَبُّنَا الرَّحْمٰنُ
الْمُسْتَعَانُ عَلٰى مَا تَصِفُونَ ﴿١١٢﴾

---

12 అంటే, ఆయన వలసపోయేందుకు ప్రభువు ఆదేశం రాకమునుపే, తన జాతి ప్రజల మీద ఆగ్రహంతో వెళ్లిపోయారు.

13 అంటే, అంధకారబంధురమైన చేపకడుపులోనుండి; దానితోపాటు చీకట్లమయమైన సముద్ర గర్భంనుండి.

14 అంటే, హజ్రత్ మర్యమ్ (అస్సలామ్) అని అర్థం.

15 అంటే, ప్రళయం సంభవించే సమయం.

16 ఒక హదీసు ప్రకారం ఈ ఆయతును గురించి ముష్రిక్కుల సర్దారు ఒకడు ఒక అధిక్షేపణను లేవనెత్తాడు. అదేమిటంటే, ఇలా చూస్తే కేవలం మేము పూజించే దేవుళ్లు మాత్రమే కాక, ప్రవక్తలైన ఏసు, ఉజైర్‌లతోపాటు దేవదూతలు కూడ నరకానికి పోతారు. ఎందుకంటే, ప్రపంచంలో వారు కూడ పూజింపబడేవారు. దానికి మహాప్రవక్త (సఅసమ్) ఇలా సెలవిచ్చారు : అవును, అల్లాహ్‌కు బదులుగా తనను ఆరాధించటాన్ని ఇష్టపడిన ప్రతి వ్యక్తీ తనను ఆరాధించిన వారితోపాటు నరకానికే పోతాడు.

17 ఈ ఆయతును అర్థంచేసుకోవటానికి, జుమర్ సూరాలోని 73, 74 ఆయతులను చూడగలరు.

22. అల్ హజ్

ఆయతులు : 78 **అవతరణ : మదీనాలో**

అనంతకరుణామయుడు, అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

1 – 2 మానవులారా! మీ ప్రభువు ఆగ్రహం నుండి మిమ్మల్ని మీరు రక్షించుకోండి. యదార్థం ఏమిటంటే, ప్రళయం నాటి భూకంపం మహా (భయంకరమైన) విషయం. దానిని మీరు చూచినప్పుడు దాని స్థితి ఎలా ఉంటుందంటే; పాలు పట్టే ప్రతి స్త్రీ పాలు త్రాగే తన పాపను మరచిపోతుంది, ప్రతి గర్భిణి యొక్క గర్భం పడిపోతుంది, ప్రజలు మీకు మత్తులో ఉన్నట్లు కనిపిస్తారు, వాస్తవానికి వారు త్రాగి ఉండరు. కాని అల్లాహ్ శిక్షయే అంత తీవ్రంగా ఉంటుంది.

3 – 7 ప్రజలలో కొందరు జ్ఞానం లేకపోయినా అల్లాహ్‌ను గురించి వాదిస్తారు. తిరగబడిన ప్రతి షైతాన్‌ను అనుసరిస్తారు. వాస్తవానికి అతడి అదృష్టం ఇలా వ్రాయబడి ఉంది: వాడిని స్నేహితుడుగా చేసుకునే మనిషిని వాడు మార్గం తప్పించి మరీ వదలిపెడతాడు, నరక యాతన వైపునకు మార్గం చూపుతాడు. మానవులారా! ఒకవేళ మీకు మరణానంతర జీవితం గురించి ఏదైనా సందేహం ఉంటే, మీరు ఈ విషయాన్ని తెలుసుకోవాలి: మేము మిమ్మల్ని మట్టితో సృష్టించాము, తరువాత వీర్య బిందువుతో, ఆ తరువాత నెత్తుటి గడ్డతో, ఆపై మాంసపు కండతో; అది రూపం కలదిగానూ, రూపంలేనిదిగానూ ఉంటుంది. (మేము ఈ విషయాన్ని) మీకు యదార్థం ఏమిటో స్పష్టం చెయ్యాలని (తెలుపుతున్నాము). మేము కోరిన (వీర్య బిందువును) దానిని ఒక ప్రత్యేక కాలం వరకు మాతృ గర్భాలలో నిలిపి ఉంచుతాము. తరువాత మిమ్మల్ని ఒక శిశువు రూపంలో బయటికి తీస్తాము. (ఆ తరువాత మీకు పెట్టి పోషిస్తాము) మీరు నిండు యౌవనదశకు చేరటానికి. మీలో ఒకడు ముందుగానే వెనుకకు పిలుచుకోబడతాడు, మరొకడు అతి నికృష్టమైన వయస్సువైపునకు మరలింపబడతాడు, అంతా తెలిసిన తరువాత కూడ ఏమీ తెలియకుండా ఉండటానికి.

(٢٢) سُوْرَةُ الْحَجِّ مَدَنِيَّةٌ (١٠٣)

اٰیاتها ٧٨ رکوعاتها ١٠

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوْا رَبَّكُمْ ۚ اِنَّ زَلْزَلَةَ
السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيْمٌ ۝ يَوْمَ تَرَوْنَهَا
تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّاۤ اَرْضَعَتْ
وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَ
تَرَى النَّاسَ سُكٰرٰى وَمَا هُمْ بِسُكٰرٰى
وَلٰكِنَّ عَذَابَ اللّٰهِ شَدِيْدٌ ۝ وَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يُّجَادِلُ فِي اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ
وَّيَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطٰنٍ مَّرِيْدٍ ۝ كُتِبَ
عَلَيْهِ اَنَّهٗ مَنْ تَوَلَّاهُ فَاَنَّهٗ يُضِلُّهٗ
وَيَهْدِيْهِ اِلٰى عَذَابِ السَّعِيْرِ ۝
يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنْ كُنْتُمْ فِيْ رَيْبٍ مِّنَ
الْبَعْثِ فَاِنَّا خَلَقْنٰكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ
نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُّضْغَةٍ
مُّخَلَّقَةٍ وَّغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ ۚ
وَنُقِرُّ فِي الْاَرْحَامِ مَا نَشَآءُ اِلٰۤى اَجَلٍ
مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوْۤا
اَشُدَّكُمْ ۚ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّتَوَفّٰى وَ
مِنْكُمْ مَّنْ يُّرَدُّ اِلٰۤى اَرْذَلِ الْعُمُرِ
لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْۢ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْـًٔا ؕ

16 ఇటువంటి స్పష్టమైన బోధలతోనే మేము ఈ ఖుర్ఆన్‌ను అవతరింపజేశాము. అల్లాహ్ తాను కోరిన వారికి మార్గం చూపుతాడు.

17–18 విశ్వసించినవారు, యూదులుగా మారిన వారు, సాబియీలు, క్రైస్తవులు, మజూసీలు (అగ్నిపూజారులు) షిర్క్ చేసిన వారు– వారందరిని గురించి అల్లాహ్ ప్రళయంనాడు తీర్పు చెబుతాడు. ప్రతి విషయమూ అల్లాహ్ దృష్టిలో ఉన్నది. ఆకాశాలలోనూ, భూమిలోనూ ఉన్న సమస్తమూ, సూర్యుడు, చంద్రుడు, నక్షత్రాలు, పర్వతాలు, వృక్షాలు, జంతువులు, చాలమంది మానవులు, శిక్షకు అర్హులైన చాలమంది ప్రజలు అల్లాహ్ ముందు వినమ్రులై ఉండటాన్ని నీవు చూడటంలేదా? అల్లాహ్ ఎవరినైతే అవమానం పాలు జేస్తాడో, ఇక అతనికి గౌరవం ఇచ్చేవాడెవ్వడూ ఉండడు. అల్లాహ్ తాను కోరిన దానిని చేస్తాడు.

19 – 24 అవి రెండు వర్గాలు, వాటి మధ్య తమ ప్రభువును గురించి వివాదం[2] తలెత్తింది. వారిలో అవిశ్వాసులైన వారి కొరకు అగ్ని వస్త్రాలు కత్తిరించబడి ఉన్నాయి, వారి శిరస్సులపై మరిగే నీరు పోయబడుతుంది. దాని వల్ల వారి చర్మాలే కాదు, కడుపు లోపలి భాగాలు సైతం కరిగిపోతాయి. వారిని దండించటానికి ఇనుపగదలు ఉంటాయి. ఎప్పుడైనా వారు కంగారుపడి నరకం నుండి బయటపడే ప్రయత్నం చేస్తే, వారు మళ్ళీ అందులోకే నెట్టబడతారు, "ఇప్పుడు చవి చూడండి దహన శిక్షను" అని అనబడుతూ (మరొకవైపు) విశ్వసించి, మంచిపనులు చేసిన వారిని అల్లాహ్, క్రింద సెలయేళ్ళు ప్రవహించే ఉద్యానవనాలలో ప్రవేశింపజేస్తాడు. అక్కడ వారు స్వర్ణకంకణాలతో, ముత్యాలతో అలంకరించబడతారు. వారు పట్టు వస్త్రాలు ధరిస్తారు. (దీనికి కారణం) పరిశుద్ధ వచనాన్ని స్వీకరించే మార్గం వారికి ప్రసాదించబడింది, స్తుతింపబడే గుణ విశేషాలు గల దేవుని మార్గం వారికి చూపబడింది.

وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنٰهُ اٰيٰتٍ بَيِّنٰتٍ ۙ وَّ اَنَّ اللّٰهَ
يَهْدِيْ مَنْ يُّرِيْدُ ۝ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَالَّذِيْنَ هَادُوْا وَالصّٰبِـِٕيْنَ وَالنَّصٰرٰى
وَالْمَجُوْسَ وَالَّذِيْنَ اَشْرَكُوْٓا ۖ اِنَّ اللّٰهَ يَفْصِلُ
بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ
شَيْءٍ شَهِيْدٌ ۝ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَسْجُدُ لَهٗ
مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ
وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُوْمُ وَالْجِبَالُ
وَالشَّجَرُ وَالدَّوَاۗبُّ وَكَثِيْرٌ مِّنَ
النَّاسِ ۭ وَكَثِيْرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ ۭ وَ
مَنْ يُّهِنِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ مُّكْرِمٍ ۭ
اِنَّ اللّٰهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاۗءُ ۝ۧ هٰذٰنِ سجدة
خَصْمٰنِ اخْتَصَمُوْا فِيْ رَبِّهِمْ ۡ فَالَّذِيْنَ
كَفَرُوْا قُطِّعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِّنْ
نَّارٍ ۭ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوْسِهِمُ
الْحَمِيْمُ ۝ يُصْهَرُ بِهٖ مَا فِيْ بُطُوْنِهِمْ
وَالْجُلُوْدُ ۝ وَلَهُمْ مَّقَامِعُ مِنْ
حَدِيْدٍ ۝ كُلَّمَآ اَرَادُوْٓا اَنْ يَّخْرُجُوْا مِنْهَا
مِنْ غَمٍّ اُعِيْدُوْا فِيْهَا ۤ وَذُوْقُوْا عَذَابَ
الْحَرِيْقِ ۝ اِنَّ اللّٰهَ يُدْخِلُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ع ٢ ٩
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ
تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ يُحَلَّوْنَ فِيْهَا مِنْ اَسَاوِرَ
مِنْ ذَهَبٍ وَّلُؤْلُؤًا ۭ وَلِبَاسُهُمْ فِيْهَا
حَرِيْرٌ ۝ وَهُدُوْٓا اِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ ښ
وَهُدُوْٓا اِلٰى صِرَاطِ الْحَمِيْدِ ۝

25 ఎవరు తిరస్కరించారో, ఇంకా (ఈనాడు) అల్లాహ్ మార్గం వైపునకు రాకుండా (ప్రజలను) అడ్డగిస్తున్నారో,- మేము సర్వ మానవుల కొరకు నిర్మించిన[3] పరిశుద్ధ మసీదులో స్థానిక ప్రజలయొక్క మరియు బయటనుండి వచ్చే వారి యొక్క హక్కులు సరిసమానంగా ఉన్నాయి - దాని సందర్శనానికి అవరోధంగా ఉన్నారో. (వారివైఖరి నిశ్చయముగా శిక్షార్హమైనదే). దీని (పరిశుద్ధ మసీదు)లో, నిజాయితీ నుండి వైదొలగి, అన్యాయపు పద్ధతిని అవలంబించే వాడికి మేము వ్యథాభరితమైన శిక్షను రుచి చూపిస్తాము.

26 – 29 మేము ఇబ్రాహీమ్‌కు ఈ గృహం (కాబాగృహం) కొరకు స్థలాన్ని సూచించినప్పటి సందర్భాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో. (అప్పుడు మేము ఇలా ఉపదేశించాము) నాకు దేనినీ భాగస్వామిగా చేయకు, ప్రదక్షిణం చేసేవారి కొరకూ, ఖియామ్, రుకూ, సజ్దాలు చేసే వారి కొరకూ నా గృహాన్ని పరిశుద్ధంగా ఉంచు, హజ్ కొరకై మానవులందరికీ పిలుపు ఇవ్వు, వారు నీ వద్దకు ప్రతిసుదూర ప్రాంతం నుండి కాలినడకతోనూ, ఒంటెలపైనా ఎక్కిరావాలని మరియు వచ్చి వారు తమకొరకు ఇక్కడ ఉంచబడిన ప్రయోజనాలను చూసుకోవాలని. అల్లాహ్ వారికి ప్రసాదించిన పశువుల మీద కొన్ని నిర్ణీత దినాలలో ఆయన పేరును స్మరించాలి, స్వయంగా వారూ తినాలి, లేమికి గురి అయిన అగత్యపరులకూ పెట్టాలి. తరువాత వారు తమ మాలిన్యాన్ని దూరం చేసుకోవాలి, తమ మొక్కుబడులను చెల్లించుకోవాలి మరియు ఆ ప్రాచీన గృహానికి ప్రదక్షిణం చెయ్యాలి.

30... (కాబా నిర్మాణ లక్ష్యం) ఇది. ఎవడైనా అల్లాహ్ విధించిన పవిత్ర నియమాలను గౌరవిస్తే, అది అతని ప్రభువు దృష్టిలో స్వయంగా అతడికి శ్రేష్ఠమైనది.

...30 – 31 మీ కొరకు పశువులు ధర్మసమ్మతము చేయబడ్డాయి[4], ఇది వరకే మీకు తెలుపబడినవి తప్ప. కనుక విగ్రహాల మాలిన్యానికి దూరంగా ఉండండి, అబద్ధపు మాటలు పలక్కండి, ఏకాగ్రతతో అల్లాహ్‌కు దాసులు అవండి, దైవత్వంలో ఆయనకు ఎవరినీ భాగస్వాములుగా చేయకండి. ఇతరులను అల్లాహ్‌కు భాగస్వాములుగా చేసేవాడు ఆకాశం నుండి క్రింద పడిపోయినట్లే. అతనిని, ఇక పక్షులైనా తన్నుకుపోతాయి లేదా గాలి అతనిని ముక్కలు ముక్కల[5]య్యే ప్రదేశానికైనా విసరివేస్తుంది.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَن
سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي
جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِفُ فِيهِ
وَالْبَادِ ۚ وَمَن يُرِدْ فِيهِ بِإِلْحَادٍ
بِظُلْمٍ نُّذِقْهُ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ۝
وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ
أَن لَّا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ
لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ
السُّجُودِ ۝ وَأَذِّن فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ
يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ
مِن كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ۝ لِّيَشْهَدُوا
مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي
أَيَّامٍ مَّعْلُومَاتٍ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُم مِّن
بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ ۖ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا
الْبَائِسَ الْفَقِيرَ ۝ ثُمَّ لْيَقْضُوا تَفَثَهُمْ
وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ
الْعَتِيقِ ۝ ذَٰلِكَ ۖ وَمَن يُعَظِّمْ حُرُمَاتِ اللَّهِ
فَهُوَ خَيْرٌ لَّهُ عِندَ رَبِّهِ ۗ وَأُحِلَّتْ
لَكُمُ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ۖ فَاجْتَنِبُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ
الزُّورِ ۝ حُنَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ
بِهِ ۚ وَمَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ
السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ
الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ ۝

32 ఇదీ అసలు విషయం. (దానిని అర్థం చేసుకో) ఎవరైనా అల్లాహ్ నిర్ణయించిన చిహ్నాలను గౌరవిస్తున్నారంటే అది హృదయాలలోని దైవభీతి[6] వలననే.

33 ఒక నిర్ణీత కాలం వరకు వాటి (హదీపశువులు) ద్వారా లాభం పొందే హక్కు[7] మీకు ఉన్నది. ఆ తరువాత వాటిని (ఖుర్బానీ చేసే) స్థలం ఆ ప్రాచీన గృహం వద్దనే ఉన్నది.

34 – 35 ప్రతి అనుచర సంఘానికి మేము ఒక ఖుర్బానీ పద్ధతిని నిర్ణయించాము; (ఆ అనుచర సంఘం) ప్రజలు అల్లాహ్ వారికి ప్రసాదించిన[8] పశువులమీద ఆయన పేరును స్మరించటానికి. (ఈ విభిన్న పద్ధతుల ఉద్దేశ్యం ఒక్కటే). కనుక మీ దేవుడు ఒక్కడే. మీరు ఆయనకే విధేయులు అవండి. ఓ ప్రవక్తా! అణకువగల వైఖరిని అవలంబించే వారికి శుభవార్తను అందజెయ్యి. వారి పరిస్థితి ఎలా ఉంటుందంటే, అల్లాహ్ ప్రస్తావన విన్నప్పుడు వారి గుండెలు అదిరిపోతాయి. వారి మీదకు ఏ ఆపద వచ్చిపడినా, దానికి వారు ఓరిమి వహిస్తారు, నమాజ్‌ను స్థాపిస్తారు, మేము వారికి ఇచ్చిన ఉపాధి నుండి ఖర్చుపెడతారు.

ذٰلِكَ ۗ وَمَنْ يُّعَظِّمْ شَعَآئِرَ اللّٰهِ فَاِنَّهَا مِنْ
تَقْوَى الْقُلُوْبِ ﴿٣٢﴾ لَكُمْ فِيْهَا مَنَافِعُ اِلٰٓى
اَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ مَحِلُّهَآ اِلَى الْبَيْتِ
الْعَتِيْقِ ﴿٣٣﴾ وَلِكُلِّ اُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا
لِّيَذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلٰى مَا رَزَقَهُمْ مِّنْۢ
بَهِيْمَةِ الْاَنْعَامِ ؕ فَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ
فَلَهٗٓ اَسْلِمُوْا ؕ وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِيْنَ ﴿٣٤﴾
الَّذِيْنَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ قُلُوْبُهُمْ
وَالصّٰبِرِيْنَ عَلٰى مَآ اَصَابَهُمْ وَالْمُقِيْمِي
الصَّلٰوةِ ۙ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ﴿٣٥﴾

1 అంటే, అవిశ్వాసం, ఇస్లాముల సరిహద్దురేఖపై నిలబడి దాస్యం చేస్తాడు, సైన్యం పరిసరాలలో సంచరించే సంశయగ్రస్తుడైన సైనికుని మాదిరిగా. విజయం లభించే సూచనలు కనిపిస్తే, సైన్యంలోకి దూకుతాడు, పరాజయం సూచనలు చూసి మెల్లగా కాలికి బుద్ధిచెబుతాడు.

2 ఇక్కడ దేవుణ్ణి గురించి తర్కించే అన్ని వర్గాలవారిని, వారి సంఖ్యాబలంతో నిమిత్తం లేకుండా, రెండు ప్రధాన వర్గాలుగా విభజించటం జరిగింది. ఒకటి, దైవప్రవక్తల సందేశాన్ని విశ్వసించి, యథార్థ దైవ దాస్యాన్ని అవలంబించేవర్గం. రెండోది, దైవప్రవక్తల సందేశాన్ని విశ్వసించక, అవిశ్వాస మార్గాన్ని అవలంబించే వర్గం. ఈ వర్గంలో వారికి ఎన్ని అభిప్రాయ భేదాలు ఉన్నప్పటికీ, వారి అవిశ్వాసంలో ఎన్ని పోకడలు ఉన్నప్పటికీ.

3 అంటే మహాప్రవక్త ముహమ్మద్(సఅసమ్)నూ, ఆయన అనుచరులనూ హజ్, ఉమ్రాలు చేయకుండా అడ్డుకున్నారు.

4 ఈ సందర్భంగా, మేసే పశువుల నిషేధం గురించి ప్రస్తావించటానికి కారణం, రెండు అపోహలను తొలగించటానికే. మొదటిది, ఖురైషులు, అరేబియా ముష్రిక్కులు బహీరాను, సాయిబాను, వశీలాను, హామ్‌ను అల్లాహ్ విధించిన నిషేధాలుగా పరిగణించేవారు. ఇవి ఆయన విధించిన నిషేధాలు కావు, ఆయన మేసే పశువులన్నింటినీ ధర్మసమ్మతం చేశాడు. రెండోది, ఇహ్రామ్ స్థితిలో వేటాడటాన్ని నిషేధించినట్లు, ఆ స్థితిలో మేసే పశువులను జిబహ్ చేయటం, వాటిని తినటం కూడ నిషిద్ధమని భావించకూడదు. ఇవి అల్లాహ్ విధించిన నిషేధాలలోనివి కావని తెలుపబడుతోంది.

5 ఈ దృష్టాంతంలో ఆకాశం అంటే, మానవుని సహజ స్థితి అని అర్థం. ఆ స్థితిలో అతడు ఒక్క దేవునికి తప్ప మరెవరికీ దాసుడు కాలేడు, దేవుడు ఒక్కడే అనే విషయాన్ని తప్ప అతని నైజం మరొక మతాన్ని దేనినీ ఎరుగదు. ఒకవేళ మానవుడు దైవ ప్రవక్తలు అందజేసిన మార్గాన్ని అంగీకరిస్తే, అతడు ఆ సహజస్థితిలోనే, జ్ఞానంతో, దూరదృష్టితో, స్థిరచిత్తంతో ఉండిపోతాడు. అతడు మరింత ఉన్నత స్థితికి చేరుకోవటానికి అగ్రులు చాస్తూ ఉంటాడు, తక్కువ స్థితికి అంగీకరించడు. కాని షిర్కును అవలంబించినంతనే అతడు తన స్వాభావిక ఆకాశం నుండి హఠాత్తుగా క్రిందపడిపోతాడు.

36–37 (ఖుర్బానీ) ఒంటెలను మేము మీ కొరకు అల్లాహ్ చిహ్నాలలో చేర్చాము. మీకు వాటిలో మేలు ఉన్నది. కనుక వాటిని నిలబెట్టి వాటిపై అల్లాహ్ పేరును[9] స్మరించండి. (ఖుర్బానీ తరువాత) వాటి వీపులు నేలపై ఆనినప్పుడు[10], వాటిలో నుండి స్వయంగానూ తినండి, (యాచించని) సంతుష్టులకూ తినిపించండి, తమ అవసరాలకు అడిగేవారికీ తినిపించండి. ఈ విధంగా మేము ఈ జంతువులను మీకు వశపరిచాము, మీరు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకునేందుకు. వాటి మాంసమూ అల్లాహ్‌కు చేరదు, వాటి రక్తమూ చేరదు. కాని మీ భయభక్తులు ఆయనకు చేరుతాయి. ఆయన వాటిని మీకు ఈ విధంగా వశపరిచాడు; ఆయన ప్రసాదించిన మార్గదర్శకత్వానికి మీరు ఆయన గొప్పతనాన్ని చాటేందుకు.[11] ఓ ప్రవక్తా! సత్కార్యాలు చేసే వారికి శుభవార్త అందించు.

38 – 41 నిశ్చయముగా అల్లాహ్ విశ్వసించినవారిని కాపాడతాడు. నిశ్చయముగా అల్లాహ్ నమ్మక ద్రోహి అయిన కృతఘ్నుణ్ణి ప్రేమించడు. ఎవరికి వ్యతిరేకంగా యుద్ధం చెయ్యబడుతూ ఉందో, వారికి (యుద్ధం చేయటానికి) అనుమతి ఇవ్వబడింది; ఎందుకంటే వారు అన్యాయానికి గురిఅయిన వారు.[12] నిశ్చయముగా అల్లాహ్ వారికి సహాయం చేయగల సమర్థుడు. వారు అన్యాయంగా తమ ఇళ్లనుండి తరిమివేయబడినవారు. వారి తప్పు కేవలం, "అల్లాహ్ మా ప్రభువు" అని అనటమే. అల్లాహ్ గనక ప్రజలను ఒకరి ద్వారా మరొకరిని తొలగిస్తూ ఉండకపోతే, ఆశ్రమాలు, చర్చీలు, యూదుల ప్రార్థనాలయాలు, మసీదులు – వేటిలో అల్లాహ్ పేరు అత్యధికంగా స్మరింపబడుతుందో – అన్నీ ధ్వంసం చేయబడి ఉండేవే. అల్లాహ్ తనకు సహాయం[13] చేసేవారికి తప్పకుండా సహాయపడతాడు. అల్లాహ్ మహాశక్తిమంతుడు, మహాబలవంతుడూను. మేము గనక వారికి భూమిపై అధికారాన్ని ప్రసాదిస్తే, వారు నమాజ్‌ను స్థాపిస్తారు, జకాత్ ఇస్తారు, మంచి చేయమని ఆజ్ఞాపిస్తారు, చెడునుండి నిరోధిస్తారు. సకల వ్యవహారాల అంతిమ నిర్ణయం అల్లాహ్ చేతులలో ఉంది.

وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُم مِّن شَعَائِرِ اللَّهِ
لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ ۖ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ
عَلَيْهَا صَوَافَّ ۖ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا
فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَ
الْمُعْتَرَّ ۚ كَذَٰلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝ لَن يَنَالَ اللَّهَ
لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَٰكِن يَنَالُهُ
التَّقْوَىٰ مِنكُمْ ۚ كَذَٰلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ
لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ ۗ وَبَشِّرِ
الْمُحْسِنِينَ ۝ إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ
آمَنُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ
كَفُورٍ ۝ أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ
ظُلِمُوا ۚ وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ ۝
الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِن دِيَارِهِم بِغَيْرِ حَقٍّ
إِلَّا أَن يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ ۗ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ
النَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَّهُدِّمَتْ
صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدُ
يُذْكَرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا ۗ وَ
لَيَنصُرَنَّ اللَّهُ مَن يَنصُرُهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ
لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ۝ الَّذِينَ إِن مَّكَّنَّاهُمْ
فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا
الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا
عَنِ الْمُنكَرِ ۗ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ۝

42 – 46 ఓ ప్రవక్తా! వారు (అంటే అవిశ్వాసులు) నిన్ను నిరాకరిస్తున్నారంటే, వారికి పూర్వం నూహ్, ఆద్, సమూద్ జాతులు, ఇంకా ఇబ్రాహీమ్ జాతివారు, లూత్ జాతివారు, మద్యన్ వాసులు కూడ (తమ తమ ప్రవక్తలను) నిరాకరించారు (అనే విషయాన్ని జ్ఞాపకముంచుకో), ఇంకా మూసా కూడ తిరస్కరించబడ్డారు. ఈ సత్య తిరస్కారులందరికీ మొదట్లో నేను వ్యవధినిచ్చాను, తరువాత పట్టుకున్నాను. ఇక చూడు నా శిక్ష ఎంత భయంకరంగా ఉండినదో! పాపాల పుట్టలైన ఎన్నో జనపదాలను మేము నాశనం చేశాము, ఈనాడు అవి తమ కప్పులపై తలక్రిందులుగా పడి ఉన్నాయి, ఎన్నో బావులు నిరుపయోగంగా పడిఉన్నాయి, ఎన్నో ఎత్తైన భవనాలు శిథిలాలుగా మారిపోయాయి. వారు భూమిపై సంచరించలేదా వారి హృదయాలు అర్థం చేసుకోగలవిగా, వారి చెవులు వినగలవిగా కావటానికి? యథార్థం ఏమిటంటే, కళ్లు గుడ్డివి అవవు, కాని వక్షములలోపల ఉన్న హృదయాలు మాత్రం గుడ్డివి అయిపోతాయి.

وَ اِنْ يُّكَذِّبُوْكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ
قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ وَّعَادٌ وَّثَمُوْدُ ۝ وَ
قَوْمُ اِبْرٰهِيْمَ وَقَوْمُ لُوْطٍ ۝ وَّاَصْحٰبُ
مَدْيَنَ ۚ وَ كُذِّبَ مُوْسٰى فَاَمْلَيْتُ
لِلْكٰفِرِيْنَ ثُمَّ اَخَذْتُهُمْ ۚ فَكَيْفَ
كَانَ نَكِيْرِ ۝ فَكَاَيِّنْ مِّنْ قَرْيَةٍ
اَهْلَكْنٰهَا وَهِىَ ظَالِمَةٌ فَهِىَ خَاوِيَةٌ
عَلٰى عُرُوْشِهَا ۚ وَبِئْرٍ مُّعَطَّلَةٍ وَّ قَصْرٍ
مَّشِيْدٍ ۝ اَفَلَمْ يَسِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ
فَتَكُوْنَ لَهُمْ قُلُوْبٌ يَّعْقِلُوْنَ بِهَآ
اَوْ اٰذَانٌ يَّسْمَعُوْنَ بِهَا ۚ فَاِنَّهَا لَا تَعْمَى
الْاَبْصَارُ وَ لٰكِنْ تَعْمَى الْقُلُوْبُ
الَّتِىْ فِى الصُّدُوْرِ ۝

తరువాత అతనికి రెండే రెండు మార్గాలు శరణ్యాలు. ఒకటి, షైతానులు గానీ, సన్మార్గం తప్పించే మానవులు గానీ అతనిని చుట్టు ముట్టి గద్దలు తన్నుకుపోయినట్టు తన్నుకుపోతారు. రెండు, స్వయంగా అతని మనోవాంఛలు, అతని ఉద్రేకాలు, అతని ఆలోచనలు అతనిని నిలవకుండా అటూ ఇటూ త్రిప్పి అగాధంలోకి ఒకనాడు విసరి వేస్తాయి.

6 అంటే, ఈ గౌరవించటం అనేది వ్యక్తి హృదయంలోని భయభక్తుల ఫలితం; అతని హృదయంలో కొద్దో గొప్పో దైవభీతి ఉన్నదనే విషయానికి నిదర్శనం. కనుకనే అతను దేవుని చిహ్నాలను గౌరవిస్తున్నాడు.

7 మొదటి ఆయతులో అల్లాహ్ చిహ్నాలకు సంబంధించిన సాధారణ ఉత్తరువు ఇచ్చిన తరువాత, ఈ వాక్యం ఒక అపోహను తొలగించటానికి చెప్పటం జరిగింది. అల్లాహ్ చిహ్నాలలో ఖుర్బానీ పశువులు కూడా చేరివున్నాయి. ఈ ఖుర్బానీ పశువులను అల్లాహ్ గృహమైన కాబాకు తీసుకువెళ్లేటప్పుడు, వాటిపై స్వారీ చేయటంగానీ, వాటిపై సామానులను తీసుకువెళ్లడంగానీ, వాటి పాలు త్రాగుట కానీ నిషిద్ధమని అరేబియా వాసులు తలంచేవారు. ఈ అపోహను తొలగించటానికి, అవసరమైన పనికోసం వాటిని వినియోగించుకోవచ్చని ఇక్కడ చెప్పబడింది.

8 ఈ ఆయతు ద్వారా రెండు విషయాలు తెలుస్తున్నాయి. ఒకటి, ఖుర్బానీ అనేది దేవుని షరియత్తులలోని ఆరాధనా వ్యవస్థలో ఒక తప్పని సరి కార్యం. రెండు, అసలు విషయం అల్లాహ్ పేరుతో ఖుర్బానీ ఇవ్వటం అనేది. ఇది అన్ని షరియత్తులలోనూ సమానముగా ఉన్నది. ఇక దాని సమయ సందర్భాలు, ఇతర వివరాలు; వాటిని గురించి భిన్నభిన్న కాలాలలో వచ్చిన షరియత్తులలోని ఆజ్ఞలు వేర్వేరుగా ఉన్నాయి.

9 వాటిపై అల్లాహ్ పేరును స్మరించండి అంటే, వాటిని జిబహ్‌చేసేటప్పుడు అల్లాహ్ పేరును ఉచ్చరించండి అని అర్థం. మొదట ఒంటెను నిలబెట్టి, దాని గొంతును బల్లెముతో పొడవాలి. దీనినే నహ్ర్ ఇవ్వటం అంటారు.

وَ يَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ وَ لَنْ
يُّخْلِفَ اللّٰهُ وَعْدَهٗ ؕ وَ اِنَّ يَوْمًا عِنْدَ
رَبِّكَ كَاَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّوْنَ ﴿٤٧﴾ وَ
كَاَيِّنْ مِّنْ قَرْيَةٍ اَمْلَيْتُ لَهَا وَهِيَ
ظَالِمَةٌ ثُمَّ اَخَذْتُهَا ۚ وَ اِلَيَّ الْمَصِيْرُ ﴿٤٨﴾
قُلْ يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّمَاۤ اَنَا لَكُمْ
نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٤٩﴾ فَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَ عَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّ رِزْقٌ
كَرِيْمٌ ﴿٥٠﴾ وَ الَّذِيْنَ سَعَوْا فِيْۤ اٰيٰتِنَا
مُعٰجِزِيْنَ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ﴿٥١﴾

47 – 48 వారు శిక్షకొరకై తొందరపెడుతున్నారు. అల్లాహ్ తన వాగ్దానానికి భంగకరంగా ఎంతమాత్రం వ్యవహరించడు. కాని నీ ప్రభువు వద్ద ఒకరోజు అంటే మీ లెక్కలో వెయ్యి సంవత్సరాలకు సమానమవుతుంది.[14] దుర్మార్గపు జనపదాలు ఎన్నో ఉండేవి, నేను మొదట వాటికి వ్యవధి ఇచ్చాను, తరువాత పట్టుకున్నాను. అందరూ తిరిగి నా వైపునకే రావలసి ఉంది.

49–51 ఓ ప్రవక్తా! ఇలా అను, "మానవులారా! నేను మీకు కేవలం (కష్టకాలం రాకముందు) స్పష్టంగా హెచ్చరించే వ్యక్తిని మాత్రమే." కనుక విశ్వసించి మంచి పనులు చేసే వారికి క్షమాభిక్ష లభిస్తుంది, గౌరవ ప్రదమైన ఉపాధి కూడ లభిస్తుంది. మా ఆయతులను కించపరచటానికి ప్రయత్నం చేసే వారు నరకానికి మిత్రులు.

---

10 పశువులు నేలపై ఆనినప్పుడు అంటే, కేవలం అవి నేలపై ఒరిగిపోవటం అని మాత్రమే అర్థం కాదు. అవి నేలపై పడి ప్రాణరహితమై పోవాలి, అంటే, విలవిలలాడటంమానెయ్యాలి, బొందినుండి ప్రాణం పూర్తిగా పోవాలి.

11 అంటే, మనఃపూర్వకంగా ఆయన ఘనతనూ, ఔన్నత్యాన్నీ అంగీకరించండి, దానిని ఆచరణ ద్వారా ప్రకటించండి, ప్రదర్శించండి. ఇది ఖుర్బానీ లక్ష్యాన్ని సూచిస్తుంది. ఖుర్బానీని విధిగా నిర్దేశించడానికి కారణం అల్లాహ్ పశువులను మన అధీనం చేసినందుకు కృతజ్ఞతా సూచకంగా మాత్రమే కాదు, ఈ పశువులు ఎవడివో, వాటిని ఎవడైతే మన అధీనంలో ఉంచాడో, వాడి యాజమాన్యపు హక్కులను మనము త్రికరణ శుద్ధిగా గౌరవించాలనేది కూడా ఒక కారణం, ఇదంతా మనసొత్తే అనే తలంపు కలలో కూడా రాకుండా ఉండేందుకు.

12 అల్లాహ్ మార్గంలో పోరాటం చేయటం గురించి అవతరించిన మొట్టమొదటి ఆయతు ఇది. ఈ ఆయతులో కేవలం అనుమతి మాత్రమే ఇవ్వబడింది. తరువాత బఖరా సూరాలో 190 నుంచి 193 వరకు గల ఆయతులు, ఆపై 216, 224 ఆయతులు అవతరించాయి. వాటిలో యుద్ధం చేయటానికి ఆదేశం ఇవ్వబడింది. ఈ ఉత్తరువుల మధ్య కేవలం కొన్ని మాసాల వ్యవధి మాత్రమే ఉన్నది. మా పరిశోధన ప్రకారం యుద్ధమునకు అనుమతి హిజ్రాశకారంభంలో జిల్ హజ్జా మాసంలో అవతరించింది; యుద్ధపుటుత్తరువు బదర్ సంగ్రామానికి కొంచెం ముందు హిజ్రీశకం రెండో సంవత్సరం రజ్జబ్ లేదా షాబాన్ మాసంలో అవతరించింది.

13 దేవుడు ఒక్కడే అనే విశ్వాసం వైపునకు మానవాళిని పిలిచేందుకు సత్య ధర్మ సంస్థాపనార్థమూ, చెడును త్రుంచి మంచిని పెంచటానికి పాటుపడేవారు అల్లాహ్ సహాయకులు అనే విషయం దివ్య ఖుర్ఆన్‌లో పలుచోట్ల ప్రస్తావనకు వచ్చింది. ఎందుకంటే ఇది దైవకార్యం. దాని నిర్వహణలో వారు తోడ్పడుతారు.

14 అంటే, మానవ జాతి చరిత్రకు సంబంధించిన దైవ నిర్ణయాలు మీ పంచాంగాలకు, మీరు గుణించే కాలానికి లోబడి ఉండవు, ఈ రోజు మీరు చేసే మంచి పనులకూ, చెడ్డపనులకూ వెంటనే ఫలితం మీకు కనిపించదు, ఒక జాతి వారితో, మీరు ఫలానా వైఖరిని అవలంబిస్తే, అది మీ పతనానికి దారితీస్తుంది అని అన్నపుడు, వారు, మేము ఈ వైఖరిని అవలంబించి 10 సంవత్సరాలో లేక 20 సంవత్సరాలో లేక 50 సంవత్సరాలో కావచ్చినా మాకు కిడేమీ జరగలేదు అని అంటే, ఆ జాతి తెలివి తక్కువ జాతి అని గ్రహించాలి. చారిత్రక ఫలితాలు సంభవించటానికి, రోజులూ, వారాలూ నెలలూ సంవత్సరాలే కాదు, శతాబ్దాలు కూడ పెద్ద లెక్కలోనికి రావు.

52 – 54 ఓ ప్రవక్తా! నీకు పూర్వం, అతను కోరుకున్నప్పుడు, అతని ఆ కోరికలో షైతాన్ జోక్యం చేసుకోని ఏ సందేశహరుణ్ణీ, ఏ ప్రవక్తనూ మేము పంపి ఉండలేదు. ఇటువంటి షైతాన్ జోక్యాలను అల్లాహ్ నిర్మూలిస్తాడు మరియు తన ఆయతులను పటిష్ఠ పరుస్తాడు. అల్లాహ్ సర్వజ్ఞాని, మహా వివేకి. (ఆయన ఇలా ఎందుకు జరగనిస్తాడంటే) ఎవరి హృదయాలకు (కపటం) రోగం తగిలిందో, మరెవరి హృదయాలు మొద్దుబారి పోయాయో, వారి కొరకై, షైతాన్ కల్పించిన చెడును, ఒక పరీక్షగా చెయ్యటానికీ – యదార్థం ఏమిటంటే ఈ దుర్మార్గులు శత్రుత్వంలో చాల దూరం వెళ్లిపోయారు – జ్ఞాన సంపన్నులైన ప్రజలు ఇది నీ ప్రభువు నుండి వచ్చిన సత్యమని తెలుసుకోవటానికీ, వారు దాన్ని విశ్వసించటానికీ, వారి హృదయాలు ఆయన ముందు వంగిపోవటానికీ. నిశ్చయంగా అల్లాహ్, విశ్వసించే వారికి ఎల్లప్పుడూ ఋజువైన మార్గం చూపుతాడు.[15]

55 – 60 అవిశ్వాసులు దానిని గురించి సంశయంలోనే పడి ఉంటారు, చివరికి వారిపైకి ప్రళయ ఘడియ అయినా వచ్చి పడుతుంది లేదా ఒక దౌర్భాగ్య దినపు శిక్ష అయినా అవతరిస్తుంది. ఆనాడు రాజ్యాధికారం అల్లాహ్‌దవుతుంది, ఆయన వారి మధ్య తీర్పు చేస్తాడు. విశ్వసించినవారు, మంచి పనులు చేసినవారు వరాలతో నిండి ఉన్న ఉద్యానవనాలలోకి పోతారు. అవిశ్వాసానికి పాల్పడి, మా ఆయతులను తిరస్కరించిన వారికి అవమానకరమైన శిక్షపడుతుంది. ఎవరు అల్లాహ్ మార్గంలో వలసపోయారో, తరువాత చంపబడ్డారో లేక మరణించారో వారికి అల్లాహ్ మంచి ఉపాధిని ప్రసాదిస్తాడు. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ మాత్రమే ఉత్తమ ఉపాధి ప్రదాత. వారు తృప్తిపడే స్థలానికి ఆయన వారిని చేరుస్తాడు. నిస్సందేహంగా అల్లాహ్ సర్వమూ తెలిసినవాడు, సంయమనం కలవాడూను. ఇదీ వారి పరిణామం. ఇక, ఎవరయితే తనపై జరిగినమేరకే ప్రతీకారం చేస్తాడో, పైగా అతనిపై అత్యాచారం కూడా జరిగి వుంటే అల్లాహ్ అతనికి తప్పకుండా సహాయం చేస్తాడు. అల్లాహ్ క్షమించేవాడు, మన్నించేవాడూను.

وَمَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُوْلٍ وَّلَا
نَبِيٍّ اِلَّآ اِذَا تَمَنّٰٓى اَلْقَى الشَّيْطٰنُ فِيْٓ
اُمْنِيَّتِهٖ ۚ فَيَنْسَخُ اللّٰهُ مَا يُلْقِى الشَّيْطٰنُ
ثُمَّ يُحْكِمُ اللّٰهُ اٰيٰتِهٖ ۗ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ
حَكِيْمٌ ۙ۝ لِّيَجْعَلَ مَا يُلْقِى الشَّيْطٰنُ
فِتْنَةً لِّلَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ وَّ
الْقَاسِيَةِ قُلُوْبُهُمْ ۗ وَاِنَّ الظّٰلِمِيْنَ لَفِيْ
شِقَاقٍۢ بَعِيْدٍ ۙ۝ وَّلِيَعْلَمَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا
الْعِلْمَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ فَيُؤْمِنُوْا
بِهٖ فَتُخْبِتَ لَهٗ قُلُوْبُهُمْ ۗ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهَادِ
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۝
وَلَا يَزَالُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فِيْ مِرْيَةٍ
مِّنْهُ حَتّٰى تَاْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً اَوْ
يَاْتِيَهُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَقِيْمٍ ۝ اَلْمُلْكُ
يَوْمَئِذٍ لِّلّٰهِ ۗ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ ۗ فَالَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فِيْ جَنّٰتِ
النَّعِيْمِ ۝ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا
فَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ۝ وَ ع
الَّذِيْنَ هَاجَرُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ثُمَّ قُتِلُوْٓا
اَوْ مَاتُوْا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللّٰهُ رِزْقًا حَسَنًا ۗ
وَاِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ خَيْرُ الرّٰزِقِيْنَ ۝
لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُّدْخَلًا يَّرْضَوْنَهٗ ۗ وَاِنَّ اللّٰهَ
لَعَلِيْمٌ حَلِيْمٌ ۝ ذٰلِكَ ۚ وَمَنْ عَاقَبَ
بِمِثْلِ مَا عُوْقِبَ بِهٖ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ
لَيَنْصُرَنَّهُ اللّٰهُ ۗ اِنَّ اللّٰهَ لَعَفُوٌّ غَفُوْرٌ ۝

67 – 70 ప్రతి అనుచర సంఘానికి మేము ఒక ఆరాధనా పద్ధతిని నిర్ణయించాము, అది దానిని అనుసరిస్తోంది. కనుక ఓ ప్రవక్తా! వారు ఈ విషయంలో నీతో తగాదాపడకూడదు.[18] నీవు నీ ప్రభువు వైపునకు పిలువు. నిశ్చయంగా నీవు ఋజు మార్గంలో ఉన్నావు. ఒకవేళ వారు నీతో వివాదానికి తలపడితే, ఇలా అను, "మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్‌కు బాగా తెలుసు. ప్రళయంనాడు అల్లాహ్ మీ మధ్య మీరు విభేదించుకుంటూ వచ్చిన అన్ని విషయాలను గురించి తీర్పు చెబుతాడు." ఆకాశంలోనూ, భూమిపైనా ఉన్న ప్రతి వస్తువును గురించి అల్లాహ్‌కు తెలుసని నీవు ఎరుగవా? అంతా ఒక గ్రంథంలో వ్రాయబడి ఉంది. అల్లాహ్‌కు ఇదేమంత కష్టమైనది కానేకాదు.

71 – 72 ఈ జనం అల్లాహ్‌ను కాదని ఎవరినైతే ఆరాధిస్తున్నారో, వారి కొరకు అల్లాహ్ కూడ ఏ ప్రమాణాన్నీ అవతరింపజేయలేదు, వీరు కూడ వారిని గురించి ఏమీ ఎరుగరు. ఈ దుర్మార్గులకు సహాయపడేవాడెవ్వడూలేడు. వారికి స్పష్టమైన మా ఆయతులను వినిపించినప్పుడు, సత్య తిరస్కారుల ముఖాలు మాడిపోవటాన్ని నీవు చూస్తావు. ఇంకా వారు మా ఆయతులను వినిపించే వారిపై వెంటనే విరుచుకు పడతారేమో అనిపిస్తుంది. వారికి ఇలా చెప్పు, "దీనికంటే కూడ ఘోరమైన విషయమేమిటో నేను మీకు తెలిపేదా? అది అగ్ని. సత్యాన్ని స్వీకరించక నిరాకరించే వారి విషయంలో అల్లాహ్ దానిని గురించిన వాగ్దానమే చేశాడు. అది అతి చెడ్డనివాస స్థలం."

لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ
فَلَا يُنَازِعُنَّكَ فِي الْأَمْرِ ۚ وَادْعُ إِلَىٰ
رَبِّكَ ۖ إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُّسْتَقِيمٍ ۝ وَإِن
جَادَلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝
اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كُنتُمْ
فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ۝ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ
فِي كِتَابٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۝
وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ
بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُم بِهِ عِلْمٌ ۗ وَ
مَا لِلظَّالِمِينَ مِن نَّصِيرٍ ۝ وَإِذَا تُتْلَىٰ
عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ
الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنكَرَ ۖ يَكَادُونَ يَسْطُونَ
بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا ۗ قُلْ
أَفَأُنَبِّئُكُم بِشَرٍّ مِّن ذَٰلِكُمُ ۗ النَّارُ وَعَدَهَا
اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ۖ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ۝

---

16 అంటే అవిశ్వాసముతోనూ, అన్యాయముతోనూ కూడిన వైఖరిని అవలంబించిన వారిపై శిక్షను అవతరింపజేయటమూ, విశ్వాసులూ, సజ్జనులూ అయిన భక్తులకు బహుమానం ఇవ్వటమూ; పీడితులైన సత్య విశ్వాసులను ఓదార్చటమూ; శక్తియుక్తులతో అన్యాయాన్ని ఎదిరించే వారికి తోడ్పడటమూ ఇవన్నీ ఆయనలోని గుణవిశేషాలకు ప్రతిరూపాలు.

17 అంటే, ఇదంతా చూస్తూ కూడా, మానవుడు దైవప్రవక్తలు అందజేసిన యథార్థాన్ని తిరస్కరిస్తున్నాడు.

18 అంటే, పూర్వపు దైవప్రవక్తలు తమ తమ కాలాల సంఘాలకు ఒక ఆరాధనా వ్యవస్థను తీసుకువచ్చిన విధంగానే, ఈ కాలపు సంఘం కోసం నీవు ఒక ఆరాధనా వ్యవస్థను తీసుకువచ్చావు. ఇక దీని విషయంలో నీతో చర్చించే హక్కు ఎవరికీ లేనే లేదు. ఎందుకంటే ఈ కాలానికి ఇదియే సత్యమైన ఆరాధనా వ్యవస్థ.

73 – 74 మానవులారా! ఒక ఉదాహరణ ఇవ్వబడుతోంది; దానిని శ్రద్ధగా వినండి: అల్లాహ్‌ను కాదని మీరు ఏ దేవుళ్లను వేడుకుంటున్నారో, వారందరూ కలసి సమైక్యంగా ఒక్క ఈగను సృష్టించదలచినా, అలా చేయలేరు. అంతేకాదు, ఒకవేళ ఈగ వారినుండి ఏదైనా వస్తువును లాక్కుపోయినా, వారు దానిని విడిపించుకురానూలేరు. సహాయాన్ని అర్థించేవారూ బలహీనులే, సహాయం కోసం అర్థింపబడేవారూ బలహీనులే. అల్లాహ్ గొప్పతనాన్నే వారు గుర్తించవలసిన విధంగా గుర్తించలేదు. నిజానికి అల్లాహ్ మాత్రమే శక్తిమంతుడు, గౌరవనీయుడూను.

75 – 76 యదార్థం ఏమిటంటే, అల్లాహ్ (తన ఉత్తరువులను అందజేయటానికి) సందేశహరులను దైవదూతలనుండీ, మానవులనుండీ ఎన్నుకుంటాడు. ఆయన అన్నీ వింటాడు, అన్నీ చూస్తాడు. ప్రజల ముందు ఉన్న దానిని ఆయన ఎరుగును, వారికి గోప్యంగా ఉన్న దాన్నీ ఆయన ఎరుగును. వ్యవహారాలన్నీ ఆయన వైపునకే మరలుతాయి.

77 – 78 విశ్వాసులారా! రుకూ చేయండి, సజ్దా చెయ్యండి, మీ ప్రభువుకు దాస్యం చెయ్యండి, మంచిపనులు చెయ్యండి. దీని ద్వారానే మీకు సాఫల్య భాగ్యం లభిస్తుందని ఆశించవచ్చు. అల్లాహ్ మార్గంలో జిహాద్ చెయ్యండి, జిహాద్ చెయ్యవలసిన విధంగా. ఆయన మిమ్మల్ని తన సేవకై ఎన్నుకున్నాడు. ధర్మంలో మీకు ఏ ఇబ్బందినీ ఉంచలేదు. మీ తండ్రి ఇబ్రాహీమ్ ధర్మంపై స్థిరంగా ఉండండి. పూర్వం కూడ అల్లాహ్ మీకు "ముస్లిమ్" అనే పేరునే పెట్టాడు, ఇందులో (ఖుర్ఆన్‌లో) కూడ (మీ పేరు ఇదే); దైవప్రవక్త మీ విషయంలో సాక్షిగా ఉండటానికీ మరియు మీరు ప్రజల విషయంలో సాక్షులుగా ఉండటానికీ. కనుక నమాజును స్థాపించండి, జకాతు ఇవ్వండి, అల్లాహ్‌తో గట్టి సంబంధం కలిగి ఉండండి. ఆయన మీకు సంరక్షకుడు, ఎంతో మంచి సంరక్షకుడు, ఎంతో మంచి సహాయకుడు.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا
لَهُ ۚ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوِ اجْتَمَعُوا لَهُ ۖ
وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا
يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ۚ ضَعُفَ الطَّالِبُ
وَالْمَطْلُوبُ ۝ مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ
قَدْرِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ۝
اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ
النَّاسِ ۚ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۝
يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۗ
وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ۝ يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا
رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝
وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ ۚ هُوَ
اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي
الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ ۚ مِلَّةَ أَبِيكُمْ
إِبْرَاهِيمَ ۚ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ
قَبْلُ وَفِي هَٰذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ
شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ
عَلَى النَّاسِ ۚ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ
آتُوا الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ
مَوْلَاكُمْ ۖ فَنِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ ۝

23. అల్ మూ’మినూన్

(٢٣) سُوْرَةُ الْمُؤْمِنُوْنَ مَكِّيَّةٌ (٦٤)

ఆయతులు : 118 **అవతరణ : మక్కాలో**

అనంత కరుణామయుడు అపారకృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

1 – 11 నిశ్చయముగా సాఫల్యం పొందే విశ్వాసులు తమ నమాజులో వినమ్రతను పాటిస్తారు, వ్యర్థ విషయాల జోలికిపోరు. జకాత్ విధానాన్ని ఆచరిస్తారు, తమ మర్మాంగాలను పరిరక్షించుకుంటారు[1],- తమ భార్యల, తమ అధీనంలో ఉన్న స్త్రీల విషయంలో తప్ప.[2] వీరి విషయంలో పరిరక్షించుకోని పక్షంలో వారు నిందార్హులుకారు. అయితే ఎవరైనా దీనిని మించి కోరుకుంటే వారే అత్యాచారం చేసేవారు – తమ అమానతులకు, తమ వాగ్దానాలకు కట్టుబడి ఉంటారు, తమ నమాజులను శ్రద్ధగా కాపాడుకుంటారు. వారే స్వర్గాన్ని వారసత్వంగా పొందేవారు. అందులో వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు.

12 – 16 మేము మానవుణ్ణి మట్టియొక్క సారంతో సృష్టించాము; తరువాత అతనిని ఒక సురక్షితమైన స్థానంలో పడే బిందువుగా మార్చాము, ఆ తరువాత ఈ బిందువుకు ముద్ద ఆకారాన్ని ఇచ్చాము, ఆపైన ముద్దను కండగా చేశాము, తరువాత మాంసపుకండను ఎముకలుగా చేశాము, ఆ తరువాత ఎముకలకు మాంసాన్ని తొడిగాము, ఆపైన దానిని భిన్నమైన సృష్టిగా చేసి నిలబెట్టాము.[3] కనుక అల్లాహ్ ఎంతో శుభప్రదుడు, సృజనకారులందరిలోకెల్లా ఉత్తమ సృజనకారుడు. దాని తరువాత మీరు తప్పనిసరిగా మరణిస్తారు, మళ్ళీ ప్రళయంనాడు నిస్సందేహంగా లేపబడతారు.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿١﴾ الَّذِيْنَ هُمْ فِيْ صَلَاتِهِمْ
خٰشِعُوْنَ ﴿٢﴾ وَالَّذِيْنَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُوْنَ ﴿٣﴾
وَ الَّذِيْنَ هُمْ لِلزَّكٰوةِ فٰعِلُوْنَ ﴿٤﴾ وَالَّذِيْنَ هُمْ
لِفُرُوْجِهِمْ حٰفِظُوْنَ ﴿٥﴾ اِلَّا عَلٰۤى اَزْوَاجِهِمْ اَوْ مَا
مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ فَاِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُوْمِيْنَ ﴿٦﴾
فَمَنِ ابْتَغٰى وَرَآءَ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ
الْعٰدُوْنَ ﴿٧﴾ وَالَّذِيْنَ هُمْ لِاَمٰنٰتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ
رٰعُوْنَ ﴿٨﴾ وَ الَّذِيْنَ هُمْ عَلٰى صَلَوٰتِهِمْ
يُحَافِظُوْنَ ﴿٩﴾ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْوٰرِثُوْنَ ﴿١٠﴾ الَّذِيْنَ
يَرِثُوْنَ الْفِرْدَوْسَ ؕ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿١١﴾
وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ مِنْ سُلٰلَةٍ مِّنْ
طِيْنٍ ﴿١٢﴾ ثُمَّ جَعَلْنٰهُ نُطْفَةً فِيْ قَرَارٍ
مَّكِيْنٍ ﴿١٣﴾ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً
فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ
عِظٰمًا فَكَسَوْنَا الْعِظٰمَ لَحْمًا ۗ ثُمَّ اَنْشَاْنٰهُ
خَلْقًا اٰخَرَ ؕ فَتَبٰرَكَ اللّٰهُ اَحْسَنُ الْخٰلِقِيْنَ ﴿١٤﴾
ثُمَّ اِنَّكُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ لَمَيِّتُوْنَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ اِنَّكُمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ تُبْعَثُوْنَ ﴿١٦﴾

1 దీనికి రెండు అర్థాలు ఉన్నాయి; ఒకటి, తమ శరీరంలో సిగ్గు కలిగించే భాగాలను గోప్యంగా ఉంచుతారు అంటే దిగంబరత్వానికి దూరంగా ఉంటారు. తమ ఆచ్ఛాదనను ఇతరుల ముందు తీసివేయరు. రెండు, వారు తమ

17–20 మీపైన మేము ఏడు మార్గాలను నిర్మించాము[4]; సృష్టిక్రియను మేము ఎరుగనివారముకాము.[5] ఆకాశం నుండి మేము సరిగ్గా లెక్క ప్రకారం ఒక ప్రత్యేక పరిమాణంలో నీటినిదించాము, దానిని భూమిలోపల నిలువచేశాము. మేము దానిని ఎలాకోరితే అలా మాయం చేయగలం. తరువాత ఆ నీటి ద్వారా మేము మీ కొరకు ఖర్జూరపు తోటలనూ, ద్రాక్ష తోటలనూ సృష్టించాము. ఈ తోటలలో మీ కొరకు అత్యంత రుచికరమైన పండ్లు ఉన్నాయి; వాటి ద్వారా మీరు ఉపాధిని పొందుతారు. ఇంకా మేము తూరుసీనా ప్రాంతంలో పుట్టే చెట్టును[6] కూడ సృష్టించాము, అది నూనెను కూడ ఇస్తుంది. ఇంకా తినేవారికి కూరగా కూడ ఉపయోగపడుతుంది.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَآئِقَ ۖ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غٰفِلِيْنَ ۝ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءًۢ بِقَدَرٍ فَاَسْكَنّٰهُ فِى الْاَرْضِ ۖ وَ اِنَّا عَلٰى ذَهَابٍۢ بِهٖ لَقٰدِرُوْنَ ۝ فَاَنْشَاْنَا لَكُمْ بِهٖ جَنّٰتٍ مِّنْ نَّخِيْلٍ وَّ اَعْنَابٍ ۘ لَكُمْ فِيْهَا فَوَاكِهُ كَثِيْرَةٌ وَّمِنْهَا تَاْكُلُوْنَ ۝ وَ شَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُوْرِ سَيْنَآءَ تَنْۢبُتُ بِالدُّهْنِ وَصِبْغٍ لِّلْاٰكِلِيْنَ ۝ وَاِنَّ لَكُمْ فِى الْاَنْعَامِ لَعِبْرَةً ۚ نُسْقِيْكُمْ مِّمَّا فِىْ بُطُوْنِهَا وَ لَكُمْ فِيْهَا مَنَافِعُ كَثِيْرَةٌ وَّ مِنْهَا تَاْكُلُوْنَ ۝ وَ عَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُوْنَ ۝

21–22 నిజంగానే పశువులలో కూడ మీకు ఒక గుణపాఠం ఉంది. వాటి గర్భాలలో ఉన్న దానినుంచే మేము ఒక వస్తువును (అంటే పాలు) మీకు త్రాపుతున్నాము. మీకు వాటిలో ఇంకా ఎన్నో ఇతర లాభాలుకూడ ఉన్నాయి. వాటిని మీరు తింటారు, వాటిపైనా, పడవలలోనూ ఎక్కుతారు కూడ.

పవిత్రతనూ, తమ శీలాన్నీ కాపాడుకుంటారు. అంటే, కామ సంబంధమైన విషయాలలో విశృంఖలతను పాటించరు. ఇంద్రియ శక్తిని వినియోగించటంలో కూడ అతిగా వ్యవహరించరు.

2 అంటే, యుద్ధంలో అదుపులోకి తీసుకోబడిన బానిస స్త్రీలు. యుద్ధ ఖైదీల మార్పిడి జరగక పోవటం వల్ల, ఇస్లామ్ ప్రభుత్వము వారిని ప్రజలకు కేటాయించింది.

3 అంటే జంతువుల విషయంలో కూడ, ఇదే సృష్టి ప్రక్రియ జరుగుతుంది, కాని అల్లాహ్ ఈ సృష్టి క్రమంలో మానవుణ్ని ప్రత్యేక ప్రాణిగా మలచాడు. ఈ ప్రాణికోటిలో మానవుడు పూర్తిగా భిన్నమైనవాడు.

4 బహుశా దీని అర్థం సప్త గ్రహాలు పరిభ్రమించే మార్గాలు కావచ్చు. ఆ కాలం నాటి మానవుడికి సప్త గ్రహాలను గురించి మాత్రమే తెలుసు కాబట్టి, సప్తగ్రహాలను గురించి మాత్రమే చెప్పబడింది. అంత మాత్రం చేత అవి తప్ప ఇతర మార్గములు లేవనే అర్థం కాదు.

5 దీనిని ఇలా కూడ అనువాదం చెయ్యవచ్చు: సృష్టి పట్ల మేము అశ్రద్ధగా వ్యవహరించలేదు, వ్యవహరించటంలేదు. మొదటి అనువాదం ప్రకారం ఆయతు అర్థం ఏమిటంటే మేము సృష్టించినదంతా గుడ్డిగా సృష్టించలేదు, నైపుణ్యం లేకుండా సృష్టించినదీ కాదు. అంతేకాదు, ఇది బాగా ఆలోచించి తయారు చేసిన ఒక పథకం ప్రకారం, సంపూర్ణజ్ఞానంతో, ఒక ఉన్నత లక్ష్యంతో సృష్టించబడింది. ఇందులో అతి ముఖ్యమైన భౌతిక ధర్మాలు పనిచేస్తున్నాయి. సృష్టి వ్యవస్థ అంతా అతి చిన్న వస్తువు నుండి అతి పెద్ద వస్తువు వరకు గల సర్వ విషయాలలో పరిపూర్ణమైన పొందిక కనబడుతుంది. ఈ మహత్తర సృష్టిలో అంతటా ఒక ఉన్నతాశయం గోచరిస్తుంది, అది సృష్టికర్త సర్వజ్ఞతను చాటుతుంది. రెండో అనువాదం ప్రకారం అర్థం ఏమిటంటే, ఈ సకల చరాచర సృష్టిలో ఏ సృష్టి అవసరం పట్లా మేము అజాగ్రత్తగా లేము, ఏ సృష్టిస్థితిని గురించి కూడ మాకు అవగాహనలేకుండా లేదు. మేము ఏ వస్తువునూ మా యోజనకు వ్యతిరేకంగా

23–29 మేము నూహ్‌ను అతని జాతి వారి వద్దకు పంపాము. అతను ఇలా అన్నాడు, "ఓ నా జాతి ప్రజలారా! అల్లాహ్‌కు దాస్యం చేయండి, ఆయన తప్ప మీకు ఆరాధ్య దైవమెవ్వడూ లేడు. కాబట్టి మీరు ఆయనకు భయపడరా?" విశ్వసించటానికి తిరస్కరించిన అతని జాతిలోని సర్దారులు ఇలా అనసాగారు, "ఈ వ్యక్తి మీవంటి ఒక మానవుడే తప్ప మరేమీకాడు. మీపై ఆధిక్యత సాధించటం ఇతని అభిమతం. అల్లాహ్ గనుక పంపదలిస్తే, దైవదూతలను పంపి ఉండేవాడు. (మానవులు దైవప్రవక్తలుగా వస్తారనే) ఈ విషయాన్ని మేము మా పెద్దల కాలాలలో కూడ ఎన్నడూ వినలేదు. ఏమీలేదు, ఈ మనిషికి కొంచెం పిచ్చిపట్టింది. ఇంకా కొంతకాలం వేచి చూడండి, (బహుశా నయమవుతుందేమో). నూహ్ ఇలా అన్నాడు, "ప్రభూ! ఈ ప్రజలు నన్ను నిరాకరించారు ఇక నీవే నాకు దిక్కు." మేము అతనిపైకి ఇలా వహీ పంపాము, "మా పర్యవేక్షణలో, మా వహీ ప్రకారం ఒక నావను తయారు చెయ్యి. తరువాత మా ఆజ్ఞవచ్చినప్పుడు, పొయ్యిపొంగినప్పుడు, ప్రతిరకపు జంతుజాతినుండి ఒక్కొక్క జంటను తీసుకుని అందులో ఎక్కు, నీ కుటుంబ సభ్యులను కూడ వెంట తీసుకునిపో, ఎవరికి వ్యతిరేకంగానైతే ఇదివరకే నిర్ణయం జరిగినదో వారిని తప్ప. దుర్మార్గుల విషయంలో నాతో ఏమీ చెప్పవద్దు. ఇక వారు మునిగిపోయేవారే. తరువాత నీవు నీ సహచరులతో పాటు నావపైకి ఎక్కినప్పుడు, "దుర్మార్గుల నుండి మాకు విమోచనం కలిగించిన దేవునికి కృతజ్ఞతలు" అని అను. ఇంకా, "స్వామీ! నన్ను శుభప్రదమైన స్థలంలో దించు, నీవు స్థలం ఇచ్చేవారిలో ఉత్తముడవు" అని పలుకు.

30 ఈ గాథలో గొప్ప సూచనలు ఉన్నాయి. మేము ప్రజలను తప్పకుండా పరీక్షకు గురి చేస్తాము.

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰى قَوْمِهٖ فَقَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا
اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿٢٣﴾
فَقَالَ الْمَلَؤُا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖ مَا
هٰذَاۤ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ۙ يُرِيْدُ اَنْ يَّتَفَضَّلَ
عَلَيْكُمْ ؕ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَاَنْزَلَ مَلٰٓئِكَةً ۖۚ مَّا سَمِعْنَا
بِهٰذَا فِيْۤ اٰبَآئِنَا الْاَوَّلِيْنَ ﴿٢٤﴾ اِنْ هُوَ اِلَّا
رَجُلٌۢ بِهٖ جِنَّةٌ فَتَرَبَّصُوْا بِهٖ حَتّٰى حِيْنٍ ﴿٢٥﴾
قَالَ رَبِّ انْصُرْنِيْ بِمَا كَذَّبُوْنِ ﴿٢٦﴾ فَاَوْحَيْنَاۤ
اِلَيْهِ اَنِ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِاَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا فَاِذَا
جَآءَ اَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّوْرُ ۙ فَاسْلُكْ فِيْهَا مِنْ كُلٍّ
زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَاَهْلَكَ اِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ
الْقَوْلُ مِنْهُمْ ۚ وَلَا تُخَاطِبْنِيْ فِي الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ۚ
اِنَّهُمْ مُّغْرَقُوْنَ ﴿٢٧﴾ فَاِذَا اسْتَوَيْتَ اَنْتَ وَمَنْ
مَّعَكَ عَلَى الْفُلْكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ
نَجّٰىنَا مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٢٨﴾ وَقُلْ رَّبِّ
اَنْزِلْنِيْ مُنْزَلًا مُّبٰرَكًا وَّاَنْتَ خَيْرُ
الْمُنْزِلِيْنَ ﴿٢٩﴾ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ وَّاِنْ
كُنَّا لَمُبْتَلِيْنَ ﴿٣٠﴾

పెరగనీయనూలేదు, వ్యాప్తికి అవకాశం ఇవ్వనూలేదు. ఏ వస్తువునకైననూ దాని ప్రాథమిక అవసరాలను తీర్చుటలో మేము అలక్ష్యం చేయలేదు. ప్రతి అణువును గురించీ, ప్రతి ఆకు స్థితిని గురించీ, వాటి అవసరాలను గురించీ మాకు తెలుసు.

6 అంటే జైతూన్ వృక్షము; ఇది మధ్యధరా సముద్రం చుట్టుప్రక్కలా ఉన్న ప్రాంతంలో అధికంగా పండేపంట. దీనికి సినాయ్ పర్వతప్రాంతానికి ఆరోపించటానికి కారణం, బహుశా జైతూన్ జన్మస్థానంలో సినాయ్ పర్వతం ప్రఖ్యాతిగాంచిన స్థలం కావచ్చు.

ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْۢ بَعْدِهِمْ قَرْنًا اٰخَرِيْنَ ۝٣١
فَاَرْسَلْنَا فِيْهِمْ رَسُوْلًا مِّنْهُمْ اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ
مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ۝٣٢ وَ
قَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا
بِلِقَآءِ الْاٰخِرَةِ وَاَتْرَفْنٰهُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۙ مَا
هٰذَآ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ۙ يَاْكُلُ مِمَّا تَاْكُلُوْنَ
مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُوْنَ ۝٣٣ وَلَئِنْ اَطَعْتُمْ
بَشَرًا مِّثْلَكُمْ اِنَّكُمْ اِذًا لَّخٰسِرُوْنَ ۝٣٤ اَيَعِدُكُمْ
اَنَّكُمْ اِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَّعِظَامًا اَنَّكُمْ
مُّخْرَجُوْنَ ۝٣٥ هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ لِمَا تُوْعَدُوْنَ ۝٣٦
اِنْ هِيَ اِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوْتُ وَنَحْيَا وَمَا
نَحْنُ بِمَبْعُوْثِيْنَ ۝٣٧ اِنْ هُوَ اِلَّا رَجُلُ ِۨافْتَرٰى
عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا وَّمَا نَحْنُ لَهٗ بِمُؤْمِنِيْنَ ۝٣٨
قَالَ رَبِّ انْصُرْنِيْ بِمَا كَذَّبُوْنِ ۝٣٩ قَالَ
عَمَّا قَلِيْلٍ لَّيُصْبِحُنَّ نٰدِمِيْنَ ۝٤٠ فَاَخَذَتْهُمُ
الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنٰهُمْ غُثَآءً ۚ فَبُعْدًا لِّلْقَوْمِ
الظّٰلِمِيْنَ ۝٤١ ثُمَّ اَنْشَاْنَا مِنْۢ بَعْدِهِمْ قُرُوْنًا
اٰخَرِيْنَ ۝٤٢ مَا تَسْبِقُ مِنْ اُمَّةٍ اَجَلَهَا وَمَا
يَسْتَاْخِرُوْنَ ۝٤٣ ثُمَّ اَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرَا ؕ
كُلَّمَا جَآءَ اُمَّةً رَّسُوْلُهَا كَذَّبُوْهُ فَاَتْبَعْنَا
بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَّجَعَلْنٰهُمْ اَحَادِيْثَ ۚ فَبُعْدًا
لِّقَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُوْنَ ۝٤٤

31 – 41 వారి తరువాత మేము మరొక తరం వారిని లేపాము. వారి వద్దకు వారి జాతికే చెందిన ఒక ప్రవక్తను పంపాము. (అతను వారికి ఇలా సందేశమిచ్చాడు) "అల్లాహ్‌కు దాస్యం చెయ్యండి. మీకు ఆయన తప్ప మరొక ఆరాధ్య దైవం కూడాలేడు. మీరు ఆయనకు భయపడరా?" విశ్వసించటానికి తిరస్కరించినటువంటి, పరలోక సమావేశం అబద్ధమని నిరాకరించినటువంటి, ఇహలోక జీవితంలో మేము భాగ్యవంతులుగా చేసినటువంటి అతని జాతి సర్దారులు ఇలా అనటం ప్రారంభించారు, "ఈ వ్యక్తి ఏమీకాడు, మీవంటి ఒక మానవుడు తప్ప. మీరు తినే దాన్నే ఇతడూ తింటాడు, మీరు త్రాగే దాన్నే ఇతడూ త్రాగుతాడు. ఇప్పుడు మీరు గనుక మీ వంటి వాడే అయిన ఒక మానవుడికి విధేయతను చూపినట్లైతే, మీరు నష్టానికే గురిఅవుతారు. ఇతను మీకు తెలియజేసేదేమిటంటే, మీరు మరణించి మట్టిగా మారిపోయిన తరువాత, ఎముకల గూడుగా అయిపోయిన తరువాత, మీరు (గోరీలనుండి) బయటికి తీయబడతారట. అసంభవం, మీకు చేయబడే ఈ వాగ్దానం అసంభవం. ఇహలోక జీవితం తప్ప మరొక జీవితం లేనేలేదు. మనం ఇక్కడే జీవిస్తాము, ఇక్కడే మరణిస్తాము. మనం ఎంతమాత్రం తిరిగి లేపబడము. ఈ వ్యక్తి దేవుని పేరుతో కేవలం అబద్ధాలు కల్పిస్తున్నాడు. మేము అతను చెప్పేదానిని ఎన్నటికీ విశ్వసించం." దానిపై దైవప్రవక్త ఇలా ప్రార్థించాడు, "ప్రభూ! ఈ ప్రజలు నన్ను నిరాకరించారు. ఇక దాని విషయంలో నీవే నాకు సహాయపడు." దానికి బదులుగా ఇలా సెలవీయబడింది, "ఆ సమయం దగ్గరలోనే ఉంది. అప్పుడు వారు తాము చేసిన దానికి పశ్చాత్తాపపడతారు." చివరకు సరిగ్గా సత్యం ప్రకారమే ఒక పెద్ద కల్లోలం వారిని చుట్టుముట్టింది. దుష్టులారా దూరంగా పొండి, అని మేము వారిని కసువులాగా ఊడ్చి పారవేశాము.

42 – 44 మేము వారి తరువాత ఇతర జాతులను లేపాము. ఏ జాతి అయినా తన గడువుకు ముందు నశింపనూ లేదు. తన గడువుకు తరువాత జీవింపనూ లేదు. తరువాత మేము మా ప్రవక్తలను ఒకరి తరువాత ఒకరిని పంపాము. ఏ జాతి వద్దకైనా దాని ప్రవక్త వచ్చినప్పుడల్లా అది అతనిని నిరాకరిస్తూనే వచ్చింది. మేము ఒక జాతి తరువాత మరొక జాతిని నాశనం చేస్తూనే పోయాము; చివరకు వాటిని గాథలుగానే చేసి వదిలాము – విశ్వసించని వారిపై శాపం విరుచుకుపడుగాక!

45 – 49 తరువాత మేము మూసానూ, అతని సోదరుడు హారూన్‌నూ మా సూచనలతో, స్పష్టమైన అధికారిక ప్రమాణంతోనూ, ఫిరౌను వద్దకూ అతని అధికారుల వద్దకూ పంపాము. కాని వారు అహంభావం కనబరచారు మరీ పొగరుబోతులై. "మేము మా వంటివారే అయిన ఇద్దరు మనుష్యులను విశ్వసించాలా? ఆ మనుష్యులైనా మా వద్ద బందీగా ఉన్న జాతికి చెందిన వారు" అని వారు ఆ ఇద్దరినీ తిరస్కరించారు, నాశనమయ్యే వారిలో చేరిపోయారు. ప్రజలు మార్గదర్శకత్వాన్ని పొందటానికి మేము మూసాకు గ్రంథాన్ని ప్రసాదించాము.

50 మర్యమ్ కుమారుణ్ణి, అతని తల్లినీ మేము ఒక సూచనగా చేశాము, వారిని ఒక పీఠభూమిపై ఉంచాము: అది మిక్కిలి ప్రశాంతమైన స్థలం, అందులో సెలయేళ్లు ప్రవహించేవి.

51 – 52 ఓ ప్రవక్తలారా! స్వచ్ఛమైన వస్తువులను తినండి, మంచిపనులు చేయండి. మీరు ఏది చేసినా, అది నాకు తెలియక పోదు. మీ యీ సంఘం ఒకే సంఘం, నేను మీ ప్రభువును, కనుక మీరు నాకు మాత్రమే భయపడండి.

53 – 54 కాని తరువాత ప్రజలు తమ ధర్మాన్ని వారిలో వారే ముక్కలు ముక్కలుగా చేసుకున్నారు. ప్రతివర్గం తన వద్ద ఉన్న దానితోనే ఆనందపరవశమై ఉన్నది – మంచిది, వారిని విడిచిపెట్టండి, ఒక ప్రత్యేక కాలం వరకు తమ అజాగ్రత్త లోనే మునిగి ఉండనివ్వండి.

55 – 67 మేము వారికి సంపదలూ సంతానమూ ప్రసాదించి సహాయపడుతూ ఉన్నాము అంటే, వారికి మేళ్లుచేయటంలో మేమే తొందరపడుతున్నామని వారు అనుకుంటున్నారా? లేదు, అసలు విషయమేమిటో వారికి తెలియదు. యథార్థానికి, ఎవరు తమ ప్రభువు భయంవల్ల భయపడుతూ ఉంటారో, ఎవరు తమ ప్రభువు వాక్యాలను విశ్వసిస్తారో, ఎవరు తమ ప్రభువునకు ఇతరులను భాగస్వాములుగా చేయరో ఎవరు, తాము ఇవ్వగలిగినది ఇస్తుంటారో, కాని వారి హృదయాలు తమ ప్రభువు వైపునకు మరలి పోవలసి వున్నది అనే భావనవల్ల వణుకుతూ ఉంటాయో వారే మేళ్ల వైపునకు పరుగులు తీస్తారు, పోటీపడి వాటిని పొందుతారు.

ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا
وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿٤٥﴾ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ﴿٤٦﴾ فَقَالُوا
أَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا عَابِدُونَ ﴿٤٧﴾
فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ ﴿٤٨﴾ وَلَقَدْ
آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾
وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَ
آوَيْنَاهُمَا إِلَىٰ رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ ﴿٥٠﴾
يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا
صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٥١﴾ وَإِنَّ
هَٰذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ ﴿٥٢﴾
فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا
لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٥٣﴾ فَذَرْهُمْ فِي غَمْرَتِهِمْ حَتَّىٰ
حِينٍ ﴿٥٤﴾ أَيَحْسَبُونَ أَنَّمَا نُمِدُّهُم بِهِ مِن
مَّالٍ وَبَنِينَ ﴿٥٥﴾ نُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَل لَّا
يَشْعُرُونَ ﴿٥٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ هُم مِّنْ خَشْيَةِ رَبِّهِم
مُّشْفِقُونَ ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ هُم بِآيَاتِ رَبِّهِمْ
يُؤْمِنُونَ ﴿٥٨﴾ وَالَّذِينَ هُم بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿٥٩﴾
وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوا وَّقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ
أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ ﴿٦٠﴾ أُولَٰئِكَ
يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ ﴿٦١﴾

75 – 77 ఒకవేళ మేము వారిపై దయచూపితే, వారు ఈనాడు గురి అయినటువంటి ఆపదను తొలగిస్తే, అప్పుడు వారు తమ తలబిరుసుతనంతో పూర్తిగా అంధులైపోతారు. అసలు వారి పరిస్థితి ఎలా ఉందంటే; మేము వారిని ఆపదకు గురిచేశాము, అయినా వారు తమ ప్రభువుముందు వంగలేదు; అణకువనూ అవలంబించలేదు. కాని చివరకు మేము వారికై కఠిన శిక్షా ద్వారాన్ని తెరిచేటంతటి పరిస్థితి ఏర్పడినప్పుడు, వారు ప్రతిశుభం పట్ల హతాశులు కావటాన్ని నీవు అకస్మాత్తుగా చూస్తావు.

78 – 83 మీకు వినేశక్తినీ చూసే శక్తినీ ఇచ్చినవాడు, ఆలోచించటానికి హృదయం ఇచ్చినవాడూ అల్లాహ్‌యే. కాని మీరు కృతజ్ఞత చూపటం అనేది చాల అరుదు. మిమ్మల్ని ధరణిపై వ్యాపింపజేసినవాడు ఆయనే, ఆయన వైపునకే మీరు సమీకరింపబడతారు. ఆయనే జీవితాన్ని ప్రసాదిస్తాడు మరియు ఆయనే మరణాన్నీ కలిగిస్తాడు. రేయింబవళ్ల పరిభ్రమణం ఆయన అధీనంలోనే ఉన్నది. ఈ విషయం మీకు అర్థం కావటం లేదా? కాని వారు తమ పూర్వీకులు అన్నదానినే అంటున్నారు. వారు ఇలా అంటారు, "మేము చచ్చి, మట్టిగా మారినప్పుడు, అస్థిపంజరంగా అయిపోయినప్పుడు, మమ్మల్ని మళ్ళీ బ్రతికించిలేపటం అనేది జరుగుతుందా? మేము కూడ ఇటువంటి వాగ్దానాలు ఎన్నో విని ఉన్నాము; మాకు పూర్వం మా తాతముత్తాతలు కూడ వింటూనే వచ్చారు. ఇవికేవలం పాతకాలపు కట్టుకథలే."

84 – 92 వారిని ఇలా అడుగు, "మీకు తెలిస్తే చెప్పండి, ఈ భూమీ, దానిలోని ప్రాణులన్నీ ఎవరివో?" వారు తప్పకుండా, "అల్లాహ్‌కు చెందుతాయి" అని అంటారు. "అలాంటప్పుడు మీరు ఈ విషయాన్ని ఎందుకు అర్థం చేసుకోరు?" అని అను. వారిని ఇంకా ఇలా అడుగు, "సప్తాకాశాలకూ, మహోన్నతమైన పీఠానికీ ప్రభువు ఎవరు?" వారు తప్పకుండా, "అల్లాహ్" అని అంటారు. "అలాంటప్పుడు మీరు ఎందుకు ఆయనకు భయపడరు"? అని అను.

وَلَوْ رَحِمْنٰهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِّنْ ضُرٍّ لَّلَجُّوْا
فِيْ طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُوْنَ ﴿٧٥﴾ وَلَقَدْ اَخَذْنٰهُمْ
بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوْا لِرَبِّهِمْ وَمَا
يَتَضَرَّعُوْنَ ﴿٧٦﴾ حَتّٰٓى اِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا ذَا
عَذَابٍ شَدِيْدٍ اِذَا هُمْ فِيْهِ مُبْلِسُوْنَ ﴿٧٧﴾ ع
وَهُوَ الَّذِيْٓ اَنْشَاَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ
وَالْاَفْـِٕدَةَ ۭ قَلِيْلًا مَّا تَشْكُرُوْنَ ﴿٧٨﴾ وَهُوَ الَّذِيْ
ذَرَاَكُمْ فِي الْاَرْضِ وَاِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ﴿٧٩﴾
وَهُوَ الَّذِيْ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ
الَّيْلِ وَالنَّهَارِ ۭ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿٨٠﴾ بَلْ قَالُوْا
مِثْلَ مَا قَالَ الْاَوَّلُوْنَ ﴿٨١﴾ قَالُوْٓا ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا
تُرَابًا وَّعِظَامًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ ﴿٨٢﴾ لَقَدْ
وُعِدْنَا نَحْنُ وَاٰبَاۗؤُنَا هٰذَا مِنْ قَبْلُ اِنْ
هٰذَآ اِلَّآ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٨٣﴾ قُلْ لِّمَنِ
الْاَرْضُ وَمَنْ فِيْهَآ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٨٤﴾
سَيَقُوْلُوْنَ لِلّٰهِ ۭ قُلْ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿٨٥﴾ قُلْ مَنْ
رَّبُّ السَّمٰوٰتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ﴿٨٦﴾
سَيَقُوْلُوْنَ لِلّٰهِ ۭ قُلْ اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿٨٧﴾

వారితో ఇంకా ఇలా అను, "మీరు గనక ఎరిగి ఉంటే చెప్పండి, ప్రతి దానిపై ఆధిపత్యం ఎవరికున్నదో? ఇంకా శరణు ఇచ్చేవాడెవడో చెప్పండి? ఆయనకు ప్రతిగా శరణు ఇవ్వగలవాడెవ్వడూలేడు." వారు తప్పకుండా, "ఈ శక్తిగలవాడు అల్లాహ్‌యే" అని అంటారు. "అలాంటప్పుడు మీరు ఎలా మోసపోతున్నారు"? అని అను. సత్య విషయాన్ని మేము వారి ముందుకు తీసుకువచ్చాము. వారు అబద్ధం చెప్పేవారు[9] అనటంలో ఏమాత్రం సందేహంలేదు. అల్లాహ్ ఎవరినీ తన సంతానంగా చేసుకోలేదు[10] మరియు మరొకదేవుడెవ్వడూ ఆయనతో పాటులేడు. ఒకవేళ అలా అయితే, ప్రతి దేవుడు తన సృష్టిని తీసుకుని వేరుపడిపోయేవాడు; తరువాత వారు ఒకరిపై ఒకరు దండయాత్రలు చేసి ఉండేవారు. వారు కల్పించే విషయాలు ఏమాత్రం వర్తించని పరిశుద్ధుడు అల్లాహ్. గోప్యంగా ఉన్నదానినీ, బహిరంగంగా ఉన్న దానినీ ఎరిగినవాడు, దైవత్వంలో వారు ప్రతిపాదించే భాగస్వామ్యానికి ఆయన అతీతుడు.

قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَّهُوَ يُجِيرُ
وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝٨٨ سَيَقُولُونَ
لِلّٰهِ ۚ قُلْ فَأَنّٰى تُسْحَرُونَ ۝٨٩ بَلْ أَتَيْنٰهُمْ
بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكٰذِبُونَ ۝٩٠ مَا اتَّخَذَ
اللّٰهُ مِنْ وَّلَدٍ وَّمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلٰهٍ
إِذًا لَّذَهَبَ كُلُّ إِلٰهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَا بَعْضُهُمْ
عَلٰى بَعْضٍ ۚ سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يَصِفُونَ ۝٩١
عٰلِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعٰلٰى عَمَّا يُشْرِكُونَ ۝٩٢

---

7 అంటే ప్రతి మనిషి కర్మపత్రం అని భావం. అందులో అతను చేసినదంతా వ్రాయబడి ఉంటుంది.

8 అంటే, మక్కానగరంలో వచ్చిన కరువు కాటకాలు. అవి మహాప్రవక్త (స) ప్రవక్త పదవిని అలంకరించిన తరువాత కొంతకాలం వరకు ఉన్నాయి.

9 అంటే, అల్లాహ్‌కే కాక ఇతరులకు కూడ ఆయన దైవత్వంలో ఆయన గుణవిశేషాలలో ఆయన హక్కులలో ఆయన అధికారాలలో భాగం కలదు అనే తమ ప్రకటనలో వారు అసత్యవాదులు. మరణానంతర జీవితం లేదు అనే వారి మాటకూడ అసత్యమే. వారు చెప్పేదంతా అబద్ధమేనని వారి ఆక్షేపణలే స్పష్టం చేస్తున్నాయి. ఒకసారి భూమ్యాకాశాలకూ, సృష్టిలోని సకల విషయాలకూ అల్లాహ్‌యే ప్రభువు అని ఒప్పుకుంటారు. మరొక సారి దైవత్వం కేవలం ఆయన ఒక్కడిదే కాదు, ఇతరులకు (తప్పనిసరిగా వారు ఆయన దాసులు, ఇతర జీవాలునూ) కూడా అందులో భాగం కలదని అంటారు. ఈ రీతిగా ఈ రెండు విషయాలు పరస్పర విరుద్ధాలని తేటతెల్లమవుతోంది. ఇదే విధంగా ఒకసారి, మమ్మల్నీ అద్భుతమైన ఈ సృష్టినీ దేవుడు సృష్టించాడు అని అంటూనే, మరొకసారి తాను సృష్టించిన జీవరాసిని ఈ దేవుడు రెండోసారి సృష్టించలేడు అని అంటారు. ఇది బుద్ధికి అందనిది. కనుక వారు నమ్మిన సత్యాలే, వారు అనుసరించిన షిర్కు, పరలోక తిరస్కారం అనే విశ్వాసాలు అబద్ధపు విశ్వాసాలని స్పష్టం చేస్తున్నాయి.

10 ఇక్కడ ఈ ఖురాను వాక్యం కేవలం క్రైస్తవాన్ని మాత్రమే ఖండిస్తుందని ఎవరూ అపోహపడకూడదు. అరేబియా ముష్రిక్కులు కూడ తమ దైవాలను దేవుని సంతానంగా చెప్పుకునేవారు. ప్రపంచంలో ముష్రిక్కులు అనేకులు ఇదే అపమార్గంలో వారితో పాటు ఉన్నారు.

93 – 95 ఓ ప్రవక్తా! ఇలా ప్రార్థించు, "ప్రభూ! ఏ శిక్షను గురించి వారిని బెదిరించటం జరుగుతోందో, దానిని నేను ఉన్నప్పుడే నీవు అమలుపరచినట్లయితే, నా ప్రభూ! నన్ను ఈ దుర్మార్గులలో చేర్చకు."[11] యదార్థమేమిటంటే, మేము దేనిని గురించి వారిని బెదిరిస్తున్నామో దానిని నీకళ్ల ముందే అమలు చేయగల సకల శక్తిని మేము కలిగి ఉన్నాము."

96 – 98 ఓ ప్రవక్తా! చెడును ఉత్తమమైన పద్ధతి ద్వారా నివారించు. ఏ విషయాలను వారు నిన్ను గురించి కల్పిస్తున్నారో, అవి మాకు బాగా తెలుసు. ఇలా ప్రార్థించు, "ప్రభూ! షైతానుల ప్రేరణల నుండి నేను నిన్ను శరణు వేడుకుంటున్నాను. నా ప్రభూ! అవి నా వద్దకు అసలు రాకుండేటట్లు నిన్ను శరణువేడుకుంటున్నాను."

99 – 115 (వారు తమ చేష్టలను మానుకోరు) చివరకు వారిలో ఎవడికైనా మరణంవస్తే వాడు ఇలా అనటం ప్రారంభిస్తాడు, "ఓ నా ప్రభూ! నేను వదలిపెట్టివచ్చిన లోకానికే నన్ను తిరిగి పంపెయ్యి; ఇక నేను మంచిపనులు చేస్తానని ఆశిస్తున్నాను." ఇది ఎంత మాత్రమూ జరిగేది కాదు, అతడు పలికేది కేవలం ఒక మాట మాత్రమే. ఇప్పుడు ఈ (మరణించేవారి) అందరి వెనుక ఒక గోడ అడ్డంగా ఉన్నది. అట ఒంరొక జీవితం వచ్చే రోజు[12] వరకు ఉంటుంది. తరువాత శంఖం ఊదబడినంతనే వారిమధ్య ఏ బంధుత్వమూ ఉండదు, వారు ఒకరినొకరు పరామర్శించుకోరు. అప్పుడు ఎవరి (త్రాసు) పళ్లెములు బరువుగా ఉంటాయో వారే సాఫల్యం పొందుతారు.

قُلْ رَّبِّ إِمَّا تُرِيَنِّي مَا يُوعَدُونَ ﴿٩٣﴾ رَبِّ فَلَا
تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٩٤﴾ وَإِنَّا عَلَىٰ
أَن نُّرِيَكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَادِرُونَ ﴿٩٥﴾ ادْفَعْ
بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةَ ۚ نَحْنُ أَعْلَمُ
بِمَا يَصِفُونَ ﴿٩٦﴾ وَقُل رَّبِّ أَعُوذُ بِكَ
مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ﴿٩٧﴾ وَأَعُوذُ بِكَ
رَبِّ أَن يَحْضُرُونِ ﴿٩٨﴾ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ
الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ ﴿٩٩﴾ لَعَلِّي أَعْمَلُ
صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ ۚ كَلَّا ۚ إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ
قَائِلُهَا ۖ وَمِن وَرَائِهِم بَرْزَخٌ إِلَىٰ يَوْمِ
يُبْعَثُونَ ﴿١٠٠﴾ فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنسَابَ
بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ﴿١٠١﴾ فَمَن
ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾

---

11 ఆ శిక్షకు మహాప్రవక్త (సఅసమ్) కూడ గురిఅయ్యే (అల్లాహ్ అలా చేయకుండుగాక) ప్రమాదం తప్పక ఉన్నదనీ, లేదా ఆయన ఈ ప్రార్థన చేయకపోతే ఆ శిక్షకు గురి అవుతారనీ దీని అర్థం కాదు. కాని ఈ రీతి ప్రకటనలోని ఆంతర్యం ఏమిటంటే, అల్లాహ్ విధించే శిక్ష సర్వులూ భయపడవలసినంతటిదనీ, అది ఎంత భయంకరమైనదంటే, పాపాత్ములే కాదు, పుణ్యాత్ములైననూ ఆ శిక్షనుండి తప్పించుకోవటానికి అల్లాహ్‌ను శరణువేడవలసినదే అనే తలంపు కల్గించడం కొరకే.

116 – 117 కనుక అల్లాహ్ మహోన్నతుడు, నిజమైన చక్రవర్తి. ఆయన తప్ప మరొక దేవుడు లేనేలేడు, గౌరవ పీఠానికి స్వామి. ఎవడైనా అల్లాహ్‌తో పాటు మరొక ఆరాధ్యుణ్ణి వేడుకుంటే, దానికి అతని వద్ద ఏ ప్రమాణమూ[13] లేదు. అతని లెక్క అతని ప్రభువు వద్ద ఉన్నది. అటువంటి అవిశ్వాసులు ఎన్నటికీ సాఫల్యం పొందలేరు.

118 ఓ ప్రవక్తా! ఇలా అను: "నా ప్రభూ! మన్నించు, కరుణించు. కరుణామయులందరిలోకెల్లా నీవు ఉత్తమ కరుణామయుడవు."

فَتَعٰلَى اللّٰهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ رَبُّ
الْعَرْشِ الْكَرِيْمِ ﴿١١٦﴾ وَمَنْ يَّدْعُ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا
اٰخَرَ ۙ لَا بُرْهَانَ لَهٗ بِهٖ ۙ فَاِنَّمَا حِسَابُهٗ
عِنْدَ رَبِّهٖ ۭ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الْكٰفِرُوْنَ ﴿١١٧﴾
وَقُلْ رَّبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاَنْتَ خَيْرُ
الرّٰحِمِيْنَ ﴿١١٨﴾

---

13 మరొక రీతిలో కూడ ఇలా అనువాదం చేయవచ్చు: ఎవడైనా అల్లాహ్‌తో పాటు మరొకదేవుణ్ణి వేడుకుంటే, తాను చేసే పని సత్యమని చెప్పటానికి అతని వద్ద ఆధారమేమీ ఉండదు.

24. అన్ నూర్

(٢٤) سُوْرَةُ النُّوْرِ مَدَنِيَّةٌ (١٠٢)

ఆయతులు : 64 అవతరణ : మదీనాలో

رکوعاتها ٩ آياتها ٦٤

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

1 ఇది మేము అవతరింపజేసిన ఒక సూరా. మేము దానిని విధిగా[1] జేశాము, మీరు గుణపాఠం నేర్చుకుంటారేమో అని, అందులో మేము స్పష్టమైన ఉపదేశాలను అవతరింప చేశాము.

2 వ్యభిచారిణి, వ్యభిచారి – ఈ ఇద్దరిలో ప్రతి ఒక్కరినీ నూరేసి కొరడా[2] దెబ్బలు కొట్టండి. మీరు అల్లాహ్‌పై, అంతిమ దినంపై విశ్వాసం ఉన్నవారే అయితే, వారి మీద కనికరం చూపే తలంపు అల్లాహ్ ప్రసాదించిన ధర్మ (నిర్వహణ) విషయంలో మిమ్మల్ని అడ్డుకోరాదు. వారిని శిక్షించేటప్పుడు విశ్వాసుల వర్గం ఒకటి అక్కడ ఉండాలి.[3]

3 ఒక వ్యభిచారి, వ్యభిచారిణిని లేక ముష్రిక్ స్త్రీని తప్ప మరెవరినీ వివాహం చేసుకోకూడదు. వ్యభిచారిణిని ఒక వ్యభిచారి లేక ఒక ముష్రిక్కు పురుషుడు తప్ప మరెవ్వరూ వివాహం చేసుకోకూడదు. అటువంటి వివాహాలు విశ్వాసులకు నిషేధించ బడ్డాయి.[4]

سُوْرَةٌ اَنْزَلْنٰهَا وَفَرَضْنٰهَا وَاَنْزَلْنَا فِيْهَآ
اٰيٰتٍۭ بَيِّنٰتٍ لَّعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ ۝ اَلزَّانِيَةُ
وَالزَّانِيْ فَاجْلِدُوْا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ
جَلْدَةٍ ۖ وَّلَا تَاْخُذْكُمْ بِهِمَا رَاْفَةٌ فِيْ
دِيْنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ
الْاٰخِرِ ۚ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَآئِفَةٌ مِّنَ
الْمُؤْمِنِيْنَ ۝ اَلزَّانِيْ لَا يَنْكِحُ اِلَّا زَانِيَةً
اَوْ مُشْرِكَةً ۫ وَّالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَآ اِلَّا زَانٍ
اَوْ مُشْرِكٌ ۚ وَحُرِّمَ ذٰلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ ۝

---

1 అంటే ఈ సూరాలో చెప్పబడిన విషయాలు మీకు ఇష్టమైతే అనుసరించటానికీ, లేకుంటే, మానివేయటానికి కాని "సలహాలు" కావు. ఇవి తప్పనిసరిగా పాటించవలసిన స్పష్టమైన ఆదేశాలు. మీరు విశ్వాసులైతే, వాటిని పాటించటం మీ విధి.

2 వ్యభిచారానికి సంబంధించిన తొలి ఆదేశం నిసా సూరాలోని 15వ వాక్యంలో వచ్చింది. ఇపుడు ఈ నేరానికి ఈ శిక్ష కడపటి శిక్షగా నిర్ణయించబడింది. వ్యభిచారులైన స్త్రీ పురుషులు ఇద్దరూ అవివాహితులైన పక్షంలోనే వారికి ఈ శిక్ష విధించబడుతుంది. ఈ విషయం నిసా సూరాలోని 25వ ఆయతులో కూడ సూచింపబడింది. ఎన్నో హదీసులు, మహాప్రవక్త గారు, ఖలీఫాలు అమలుపరచిన విధానం, ముస్లిమ్ సమాజంలోని ఏకాభిప్రాయం –వీటినసుసరించి వివాహితులైన స్త్రీ పురుషులు వ్యభిచరించినచో వారికి రాళ్లతో కొట్టి చంపే శిక్ష (రజమ్) విధించబడుతుంది.

3 అంటే శిక్షను బహిరంగంగా అమలుపరచాలి. ఇందులోని ఆంతర్యం, నేరస్థుడు పరాభవం పాలు కావటం, ఇతరులు గుణపాఠాన్ని నేర్చుకోవటం, హితోపదేశాన్ని పొందటం, ఈ పాపకార్యం ముస్లిం సమాజంలో ప్రబలకుండా ఉండటం.

4 అంటే, పశ్చాత్తాపపడని ఒక వ్యభిచారికి ఒక వ్యభిచారిణి మాత్రమే తగినది లేదా ఒక ముష్రిక్కు స్త్రీయే తగినది. యోగ్యురాలూ, విశ్వాసురాలూ అయిన స్త్రీకి వాడు తగినవాడు కాడు. విశ్వాసులు తమ కూతుళ్లను తెలిసీ అటువంటి

4 – 5 ఎవరైనా శీలవతులైన స్త్రీలపై నిందమోపి[5] తరువాత నలుగురు సాక్షులను తీసుకురాకపోతే, వారిని ఎనభై కొరడా దెబ్బలు కొట్టండి, వారి సాక్ష్యాన్ని ఇక ఎన్నడూ అంగీకరించకండి. వారే దుర్మార్గులు – ఈ చేష్ట తరువాత పశ్చాత్తాపపడి తమను తాము సంస్కరించుకునేవారు తప్ప. అల్లాహ్ వారి విషయంలో తప్పకుండా క్షమించేవాడు, కరుణామయుడూను.[6]

وَالَّذِيْنَ يَرْمُوْنَ الْمُحْصَنٰتِ ثُمَّ لَمْ يَاْتُوْا بِاَرْبَعَةِ شُهَدَآءَ فَاجْلِدُوْهُمْ ثَمٰنِيْنَ جَلْدَةً وَّلَا تَقْبَلُوْا لَهُمْ شَهَادَةً اَبَدًا ۚ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ۙ اِلَّا الَّذِيْنَ تَابُوْا مِنْۢ بَعْدِ ذٰلِكَ وَاَصْلَحُوْا ۚ فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ

6 – 10 ఎవరైనా తమ భార్యలపై నింద[7] మోపినప్పుడు వారిద్దరూ తప్ప ఇతరులెవ్వరూ సాక్షులుగా వారి వద్దలేని పక్షంలో వారిలో ఒక వ్యక్తి సాక్ష్యం (ఏమిటంటే, తాను) నాలుగుసార్లు అల్లాహ్‌పై ప్రమాణం చేసి (తన నిందారోపణ) సత్యమని తాను సాక్ష్యం చెప్పాలి. ఐదోసారి, ఒకవేళ తాను (తన నిందారోపణలో) అబద్ధం చెప్పి ఉంటే, తనపై అల్లాహ్ శాపం అవతరించుగాక! అని అనాలి, భార్యకు శిక్ష ఎలా తప్పుతుందంటే, ఆమె నాలుగుసార్లు అల్లాహ్‌పై ప్రమాణం చేసి, ఈ వ్యక్తి (తన నిందారోపణలో) అబద్ధం చెపుతున్నాడని సాక్ష్యమివ్వాలి. ఐదోసారి, ఒకవేళ అతడు (తన నిందారోపణలో) సత్యవంతుడే అయితే, తనపై అల్లాహ్ ఆగ్రహం విరుచుకుపడుగాక! అని ఆమె అనాలి.[8] మీపై అల్లాహ్ అనుగ్రహం, కరుణ లేకపోతే, అల్లాహ్ క్షమించేవాడూ, వివేకవంతుడూ అయి ఉండకపోతే (భార్యలపై నిందమోపే వ్యవహారం మిమ్మల్ని పెద్ద చిక్కులో పడవేసి ఉండేదే).

وَالَّذِيْنَ يَرْمُوْنَ اَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ شُهَدَآءُ اِلَّآ اَنْفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ اَحَدِهِمْ اَرْبَعُ شَهٰدٰتٍۭ بِاللّٰهِ ۙ اِنَّهٗ لَمِنَ الصّٰدِقِيْنَ ۙ وَالْخَامِسَةُ اَنَّ لَعْنَتَ اللّٰهِ عَلَيْهِ اِنْ كَانَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ۙ وَيَدْرَؤُا عَنْهَا الْعَذَابَ اَنْ تَشْهَدَ اَرْبَعَ شَهٰدٰتٍۭ بِاللّٰهِ ۙ اِنَّهٗ لَمِنَ الْكٰذِبِيْنَ ۙ وَالْخَامِسَةَ اَنَّ غَضَبَ اللّٰهِ عَلَيْهَآ اِنْ كَانَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ۙ وَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهٗ وَاَنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ حَكِيْمٌ ع

చెడునడతకల వారికి ఇచ్చి వివాహం చేయటం నిషిద్ధం. ఇదే విధంగా, (పశ్చాత్తాపపడని) వ్యభిచారిణులకు అట్టి వ్యభిచారులే తగినవారు లేదా ముష్రిక్కులే తగినవారు. యోగ్యుడూ, విశ్వాసీ అయిన పురుషునికి ఆమె తగినది కాదు. ఫలానా స్త్రీలు చెడునడత కలవారు అని తెలిసినప్పటికీ వారిని వివాహం చేసుకోవటం విశ్వాసులకు నిషిద్ధం. తమ చెడు వైఖరిపై స్థిరంగా ఉండే స్త్రీ పురుషులకు మాత్రమే ఈ ఆదేశం వర్తిస్తుంది. పశ్చాత్తాపపడి, తమను తాము సంస్కరించుకోగలిగే వారికి మాత్రం ఇది వర్తించదు. ఎందుకంటే, పశ్చాత్తాప, సంస్కరణల తరువాత వారికి వ్యభిచారపు ముద్ర అంటదు.

5 అంటే వ్యభిచారపు నింద. శీలవంతులైన పురుషులపై ఇది ఆరోపించబడినప్పుడు కూడ ఈ ఆదేశమే వర్తిస్తుంది. షరియత్తు పరిభాషలో ఈ నిందారోపణను "ఖజఫ్" అని పేర్కొనబడింది.

6 పశ్చాత్తాపం వలన "ఖజఫ్" శిక్ష రద్దు కాదు అనే విషయంలో న్యాయవేత్తల మధ్య ఏకాభిప్రాయం ఉంది. పశ్చాత్తాపపడేవాడు ఎంత మాత్రం పాపాత్ముడుగా లెక్కింపబడడు, అల్లాహ్ అతనిని క్షమిస్తాడు అనే విషయంలో భిన్నాభిప్రాయం లేదు. అయితే పశ్చాత్తాపపడిన తరువాత అతని సాక్ష్యం ఆమోదయోగ్యమైనది అవునా, కాదా అనే విషయంలో మటుకు అభిప్రాయభేదం ఉన్నది. ఇమాము హనీఫా గారి అభిప్రాయంలో, అతని సాక్ష్యం ఆమోదయోగ్యం కాదు. కాని ఇమాము షాఫయీ, ఇమాము మాలిక్, ఇమాము అహ్మద్‌ల ప్రకారం అతని సాక్ష్యం ఆమోదయోగ్యమైనదే.

11 – 15 ఈ అభాండాన్ని సృష్టించి తీసుకువచ్చినవారు, మీలోని ఒక వర్గం వారే[9] ఈ సంఘటనను మీ విషయంలో కీడుగా భావించకండి, పైగా ఇది మీకు మేలైనదే.[10] ఎవడు ఇందులో ఎంత పాత్రవహించాడో, వాడు అంతే పాపాన్ని మూటగట్టుకున్నాడు. ఇంకా ఈ బాధ్యతలో పెద్ద భాగాన్ని తన నెత్తిపై[11] వేసుకున్న వ్యక్తికి పెద్ద శిక్షపడుతుంది. మీరు దానిని గురించి విన్నప్పుడే విశ్వాసులైన పురుషులూ, విశ్వాసులైన స్త్రీలూ తమను గురించి తాము సదభిప్రాయాన్ని ఎందుకు ఏర్పరచుకోలేదు?[12] ఇది స్పష్టమైన అభాండమని ఎందుకు ఖండించలేదు? వారు (తమ నిందారోపణకు రుజువుగా) నలుగురు సాక్షులను ఎందుకు తీసుకురాలేదు? వారు ఇప్పుడు సాక్షులను తీసుకురాలేదు కాబట్టి, అల్లాహ్ దృష్టిలో వారే అసత్యవాదులు.[13] మీపై ప్రపంచంలోనూ, పరలోకంలోనూ, అల్లాహ్ అనుగ్రహం, ఆయన కారుణ్యం, కృప ఉండకపోతే, మీరు ఏ విషయాలలోనైతే పడిపోయారో, ఆ విషయాల పర్యవసానంగా, ఒక పెద్ద శిక్ష మిమ్మల్ని పట్టుకొని ఉండేది. (కొంచెం ఆలోచించండి, అపుడు మీరు ఎంత ఘోరమైన తప్పుచేశారో) అప్పుడు మీ నాలుకలు ఒక దాని నుండి మరొకటి ఈ అబద్ధాన్ని అందుకుంటూ పోయాయి. మీరు మీకు తెలియని దాన్ని మీ నోటితో అంటూ పోయారు. మీరు దానిని మామూలు విషయంగా భావించారు. వాస్తవానికి అల్లాహ్ దృష్టిలో అది చాల పెద్ద విషయం.

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنكُمْ ۚ
لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم ۖ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ
لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُم مَّا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ ۚ
وَالَّذِي تَوَلَّىٰ كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿١١﴾ لَّوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ
وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَٰذَا إِفْكٌ
مُّبِينٌ ﴿١٢﴾ لَّوْلَا جَاءُوا عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ
شُهَدَاءَ ۚ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشُّهَدَاءِ
فَأُولَٰئِكَ عِندَ اللَّهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٣﴾ وَلَوْلَا
فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾ إِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِأَلْسِنَتِكُمْ وَ
تَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُم مَّا لَيْسَ لَكُم بِهِ عِلْمٌ وَ
تَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِندَ اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾

---

7 అంటే, వ్యభిచారపు నిందమోపటం.

8 షరియత్తు పరిభాషలో దీనిని "లియాన్" అంటారు. "లియాన్" ఇంట్లో జరగకూడదు, న్యాయస్థానంలో జరగాలి. లియాన్‌ను పురుషుడు కూడ కోరవచ్చును, స్త్రీ కూడ కోరవచ్చును. నిందమోపిన తరువాత, ఒకవేళ పురుషుడు లియాన్ నుండి వైదొలగితే, లేదా స్త్రీ ప్రమాణం చేయటానికి తిరస్కరిస్తే, హనఫీ అభిప్రాయం ప్రకారం నేరస్థుడికి లియాన్ జైలు శిక్ష విధించాలి. ఉభయుల తరపునుండి లియాన్ జరిగిన తరువాత, స్త్రీ పురుషులిద్దరూ ఒకరికొకరు నిషిద్ధులవుతారు.

9 ఇక్కడ నుండి 26వ ఆయతు వరకు "ఇఫ్క్" అనే పేరుతో చరిత్రలో ప్రసిద్ధిగాంచిన సంఘటనను గురించి చెప్పటం జరిగింది. అపుడు కపటులు హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్)పై (అల్లాహ్ క్షమించుగాక!) వ్యభిచారపు నిందను మోపారు, దానిని గురించి ఎంతప్రచారం చేశారంటే, కొంతమంది ముస్లిములు కూడ ప్రభావితులయ్యారు.

10 అర్థం ఏమిటంటే, భయపడకండి, కపటులు తమ ఎత్తుననుసరించి మీ మీద ఎంతో పెద్ద దెబ్బతీశారు. కాని, దేవుని సంకల్పమైతే, చివరకు అది తిరిగి వారి మీదనే పడుతుంది, మీకు శ్రేయోదాయకంగా పరిణమిస్తుంది.

11 అంటే, అబ్దుల్లా బిన్ ఉబై. అతడే ఈ నిందకు మూలకారకుడు, అతడే ఈ ఉపద్రవానికి కర్త.

16 – 18 దానిని వినగానే మీరు ఇలా ఎందుకనలేదు, "ఇటువంటి విషయాన్ని నోటితో అనటం మాకు శోభించదు, అల్లాహ్ పరిశుద్ధుడు. ఇది పెద్ద అభాండం." మీరు విశ్వాసులే అయితే, ఇక ముందు ఎన్నడూ ఇటువంటి చేష్ట చేయకూడదని అల్లాహ్ మీకు ఉపదేశిస్తున్నాడు. అల్లాహ్ మీకు స్పష్టమైన ఉపదేశాలు ఇస్తున్నాడు; ఆయన జ్ఞాని, వివేకవంతుడూను.

19 – 20 విశ్వాసుల వర్గంలో అశ్లీలత వ్యాపించాలని కోరేవారు, ప్రపంచంలోనూ, పరలోకంలోనూ వ్యధాభరితమైన శిక్షకు అర్హులు. అల్లాహ్ ఎరుగును, మీరు ఎరుగరు. ఒకవేళ అల్లాహ్ అనుగ్రహం, ఆయన కృపాకటాక్షాలు మీపైన లేకపోతే, అల్లాహ్ వాత్సల్యం కలవాడు, కరుణామయుడు అయి ఉండక పోతే, (ఇపుడు మీ మధ్య వ్యాపింపజేయబడిన విషయం దారుణమైన ఫలితాలకు కారణభూతమై ఉండేది).

وَلَوْلَآ إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُم مَّا يَكُونُ لَنَآ أَن نَّتَكَلَّمَ بِهَٰذَا سُبْحَٰنَكَ هَٰذَا بُهْتَٰنٌ عَظِيمٌ ⑯ يَعِظُكُمُ ٱللَّهُ أَن تَعُودُوا۟ لِمِثْلِهِۦٓ أَبَدًا إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ⑰ وَيُبَيِّنُ ٱللَّهُ لَكُمُ ٱلْءَايَٰتِ ۚ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ⑱ إِنَّ ٱلَّذِينَ يُحِبُّونَ أَن تَشِيعَ ٱلْفَٰحِشَةُ فِى ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِى ٱلدُّنْيَا وَٱلْءَاخِرَةِ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ⑲ وَلَوْلَا فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ وَأَنَّ ٱللَّهَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ⑳

12 ఇలా కూడ అనువాదం చేయవచ్చు: తమ సంఘానికీ, తమ సమాజానికీ చెందిన ప్రజలను గురించి వారికి సదభిప్రాయం ఎందుకు ఏర్పడలేదు. ఆయతులోని పదాలు రెండు భావాలను వ్యక్తం చేయటానికి అనువుగా ఉన్నాయి. కాని మేము అవలంబించిన అనువాదం మిక్కిలి అర్థవంతమైనది. దాని అర్థం ఏమిటంటే, మీలో ఎవరైనా హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్) ఉన్న స్థితిలో ఉండి ఉన్నట్లయితే, అపుడు మీరు వ్యభిచారం చేసినట్లేనా? అని మీరు ఎందుకు ఆలోచించరు?

13 ఇక్కడ ఎవరికీ ఇటువంటి అపోహకలగకూడదు; ఇక్కడ కేవలం సాక్షులు లేకపోవటాన్నే సాక్ష్యంగా, ఆధారంగా చూపి నిందారోపణ తప్పు అని ఖండించటం జరుగుతోందని, ఈ నిందారోపణ చేసేవారు నలుగురు సాక్షులను తీసుకురాలేకపోయారు కాబట్టి మీరు కూడ దీనిని కేవలం నిందగా మాత్రమే పరిగణించండి అని ముస్లిమ్‌లకు చెప్పబడుతోంది అని ఎవరూ అపోహపడకూడదు. అక్కడ జరిగిన సంఘటన స్వరూప స్వభావాలు దృష్టిలో ఉంచుకోకపోవటం వల్ల ఈ అపోహకలుగుతుంది. నిందారోపకులు తమ నోటితో అంటున్న విషయాన్ని (అల్లాహ్ క్షమించుగాక) తమ కళ్ల (తాము గాని తమలో ఎవరైనా గాని) తో చూపి ఈ నిందను మోపలేదు. యాదృచ్ఛికంగా హజ్రత్ ఆయెషా బిడారానికి వెనక ఉండిపోయారు. తరువాత ఆమెను హజ్రత్ సఫ్వాన్ తమ ఒంటె పైకి ఎక్కించి బిడారులోనికి తీసుకువచ్చారు అనే విషయం ఆధారంగా వారు ఇంత పెద్ద నిందను కల్పించిమోపారు. హజ్రత్ ఆయెషా ఈ విధంగా వెనుక ఉండిపోవటం అనేది, అల్లాహ్ క్షమించుగాక; ఉద్దేశ్య పూర్వకమని వివేకం ఉన్న ఏ మనిషీ అనుకోడు. ఒక సైన్యాధిపతి భార్య ఒక వ్యక్తితో బిడారానికి వెనుక ఉండిపోవటం, అదే వ్యక్తి ఆమెను తన ఒంటెపై ఎక్కించి పట్టపగలు మిట్టమధ్యాహ్నం బిడారం ఉన్న చోటుకు తీసుకురావటం అనేది జరగదు. ఉద్దేశ్యపూర్వకంగా చేసే వారు ఇలా చేయరు. పరిస్థితే స్వయంగా వారి అమాయకత్వానికి సాక్ష్యం పలుకుతోంది. ఈ పరిస్థితులలో ఒకవేళ నిందమోపటానికేదైనా అవకాశం ఉంటే, అది నిందమోపేవారు తమ కళ్లతో ఏదైనా విషయాన్ని చూశారు అనే దాని ఆధారంగానే నిందమోపబడుతుంది.

21 విశ్వసించిన ప్రజలారా! షైతాను అడుగుజాడలలో నడవకండి. వాడిని ఎవరైనా అనుసరిస్తే వాడు అతనికి అశ్లీలతనే, చెడునే ఆజ్ఞాపిస్తాడు. ఒకవేళ అల్లాహ్ అనుగ్రహం ఆయన కారుణ్యం మీ మీద లేకపోతే, మీలో ఏ వ్యక్తీ పరిశుద్ధుడు కాలేడు. కాని అల్లాహ్‌యే తాను కోరిన వారిని పరిశుద్ధులుగా చేస్తాడు. అల్లాహ్ అన్నీ వినేవాడు, అన్నీ తెలిసినవాడూను.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۚ
وَمَن يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ
بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنكَرِ ۚ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَىٰ مِنكُم مِّنْ أَحَدٍ
أَبَدًا وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝

22 మీలోని ప్రముఖులు, స్థితిపరులు తమ బంధువులకూ, నిరుపేదలకూ, అల్లాహ్ మార్గంలో వలస వచ్చిన ప్రజలకూ, సహాయం చేయకూడదని ప్రమాణం చేయరాదు. వారిని క్షమించాలి, వారి(తప్పులను)ని ఉపేక్షించాలి. మిమ్మల్ని అల్లాహ్ క్షమించాలని మీరు కోరుకోరా? అల్లాహ్ గుణం ఏమిటంటే, ఆయన క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడూను.[14]

وَلَا يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ
مِنكُمْ وَالسَّعَةِ أَن يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبَىٰ
وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ ۖ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا ۗ أَلَا تُحِبُّونَ أَن
يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝

23 – 25 శీలవతులు, అమాయికలు అయిన విశ్వాసం గల స్త్రీలపై అభాండం వేసేవారు ప్రపంచంలోనూ, పరలోకంలోనూ శపించబడ్డారు. వారికి పెద్ద శిక్షపడుతుంది. వారినోళ్ళూ, వారి కాళ్ళూ, చేతులూ వారి చేష్టలను గురించి స్వయంగా సాక్ష్యం పలికే రోజును వారు మరచిపోకూడదు. ఆ రోజు అల్లాహ్ వారికి తగిన ప్రతిఫలాన్ని పూర్తిగా ఇస్తాడు. ఇంకా సత్యాన్ని సత్యంగా చేసి చూపే అల్లాహ్‌యే సత్యమని, వారికి తెలిసిపోతుంది.

إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ
الْمُؤْمِنَاتِ لُعِنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝ يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنَتُهُمْ
وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝
يَوْمَئِذٍ يُوَفِّيهِمُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ
وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ۝

14 ఈ ఆయతు ఈ నేపథ్యంలో అవతరించింది: నిందమోపిన వారిలో అమాయకులైన కొందరు ముస్లిమ్‌లు కూడ ఉన్నారు. వారిలో ఒకరు హజ్రత్ అబూబకర్(రజిఅన్) గారి దగ్గరి బంధువు. ఈ చుట్టానికి ఆయన ఆర్థిక సహాయం చేస్తూ ఉండేవారు. బాధాకరమైన ఈ సంఘటన అనంతరం, అతనికి ఇకపై ఎట్టి సహాయ సంపత్తులూ అందీయరాదని ఒట్టుపెట్టుకున్నారు. కాని హజ్రత్ అబూబకర్ లాంటి గొప్ప వ్యక్తి మన్నించకపోవటం, క్షమించకపోవటం అనే విషయం అల్లాహ్‌కు నచ్చలేదు.

26 అపవిత్ర స్త్రీలు అపవిత్ర పురుషుల కొరకు, అపవిత్ర పురుషులు అపవిత్ర స్త్రీల కొరకే. పవిత్ర స్త్రీలు పవిత్ర పురుషుల కొరకు, పవిత్ర పురుషులు పవిత్ర స్త్రీల కొరకే. నిందలు మోపే వారి నిందలనుండి వారు పరిశుద్ధులు. వారికై క్షమాభిక్ష గౌరవప్రదమైన ఉపాధి ఉన్నాయి.

27 – 29 విశ్వసించిన ప్రజలారా![15] మీ ఇళ్లల్లోకి తప్ప ఇతరుల ఇళ్లల్లోకి ప్రవేశించకండి, ఇంటి వారి అంగీకారం పొందనంత వరకు, ఇంటి వారికి సలామ్ చేయనంత వరకు. ఈ పద్ధతి మీకు ఎంతో ఉత్తమమైనది. దీనిని మీరు పాటిస్తారని ఆశించబడుతోంది. ఇంకా ఒకవేళ అక్కడ మీరు ఎవరినీ కనుగొనకపోతే, మీకు అనుమతి ఈయబడనంత వరకు[16] ప్రవేశించకూడదు. ఒకవేళ, తిరిగి వెళ్లిపొమ్మని మీతో అంటే, తిరిగి వెళ్ళిపోండి. ఇది మీకు ఎంతో పరిశుద్ధమైన పద్ధతి.[17] మీరు ఏది చేస్తారో, అది అల్లాహ్‌కు బాగా తెలుసు. అయితే ఎవరికీ నివాస స్థలం కానటువంటి మీకు ప్రయోజనకరమైన (లేక పనికివచ్చే) వస్తువేదైనా[18] ఉన్నటువంటి ఇళ్లల్లోకి ప్రవేశిస్తే, అది మీకు దోషమేమి కాదు. మీరు బహిరంగ పరచేది, దాచేదీ అంతా అల్లాహ్‌కు తెలుసు.

اَلْخَبِيْثٰتُ لِلْخَبِيْثِيْنَ وَالْخَبِيْثُوْنَ لِلْخَبِيْثٰتِ
وَالطَّيِّبٰتُ لِلطَّيِّبِيْنَ وَالطَّيِّبُوْنَ لِلطَّيِّبٰتِ ۚ
اُولٰٓئِكَ مُبَرَّءُوْنَ مِمَّا يَقُوْلُوْنَ ؕ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ
وَّرِزْقٌ كَرِيْمٌ ۝ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا
تَدْخُلُوْا بُيُوْتًا غَيْرَ بُيُوْتِكُمْ حَتّٰى تَسْتَاْنِسُوْا
وَتُسَلِّمُوْا عَلٰٓى اَهْلِهَا ؕ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُوْنَ ۝ فَاِنْ لَّمْ تَجِدُوْا فِيْهَآ اَحَدًا فَلَا
تَدْخُلُوْهَا حَتّٰى يُؤْذَنَ لَكُمْ ۚ وَاِنْ قِيْلَ
لَكُمُ ارْجِعُوْا فَارْجِعُوْا هُوَ اَزْكٰى لَكُمْ ؕ
وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ عَلِيْمٌ ۝ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ اَنْ تَدْخُلُوْا بُيُوْتًا غَيْرَ مَسْكُوْنَةٍ
فِيْهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدُوْنَ
وَمَا تَكْتُمُوْنَ ۝

ع ٣ ٩

---

15 సూరా ప్రారంభంలో ఇవ్వబడిన ఉత్తరువులు సమాజంలో చెడు ప్రబలినపుడు దానిని రూపుమాపటానికి సంబంధించినవి. అసలు సమాజంలో చెడు తల ఎత్తకుండా చేయటానికే సమాజంలో ఉన్న నాగరితా పద్ధతులను సంస్కరించి, చెడు ప్రబలటానికి దోహదపడే కారణాలను నిర్మూలించటానికీ సంబంధించిన ఉత్తరువులు ఇప్పుడు ఇవ్వబడుతున్నాయి.

16 అంటే గృహయజమాని అనుమతిస్తే తప్ప ఇతరుల ఖాళీ గృహంలోకి ప్రవేశించటం ధర్మ సమ్మతం కాదు. ఉదాహరణకు, ఒకవేళ మీరు వచ్చినపుడు నేను లేకపోతే, మీరు నాగదిలో కూర్చోండి అని గృహయజమాని మీతో అనినా, లేదా యజమాని వేరొక చోట ఉండి మీరాకను గురించి తెలుసుకుని, నేను ఇప్పుడే వస్తున్నాను, మీరు కూర్చోండి, అని వర్తమానం పంపినా, మీరు కూర్చోవచ్చు.

17 అంటే దానికి అన్యధా భావించకూడదు. ఎవరినైనా కలుసుకోవటం ఇష్టంలేకపోతే, అలా తిరస్కరించేహక్కు ప్రతి మనిషికీ ఉంది. ఇతర వ్యాపకాలచే కలుసుకోవటం సాధ్యపడకపోతే, మన్నించమని అడిగే హక్కుకూడ అతనికి ఉంది.

30 ప్రవక్తా! విశ్వసించిన పురుషులకు తమ చూపులను కాపాడుకోండి[19] అనీ తమ మర్మాంగాలను రక్షించుకోండి అనీ చెప్పు. ఇది వారికి ఎంతో పరిశుద్ధమైన పద్ధతి. వారు చేసే దానిని గురించి అల్లాహ్‌కు బాగా తెలుసు.

31...ప్రవక్తా! విశ్వసించిన మహిళలకు ఇలా చెప్పు, తమ చూపులను కాపాడుకోండి అని, తమ మర్మాంగాలను రక్షించు కోండి అని, తమ అలంకరణను[20] ప్రదర్శించవలదని - దానంతట అదే కనిపించేది తప్ప - తమ వక్షఃస్థలాలను ఓణీ అంచులతో కప్పుకోవాలని, వారు తమ అలంకరణను వీరి ముందు తప్ప మరెవరి ముందూ ప్రదర్శించకూడదని: భర్త, తండ్రి, భర్తలతండ్రులు,[21] తమ కుమారులు, భర్తల కుమారులు,[22] అన్నదమ్ములు,[23] అన్నదమ్ముల కుమారులు, అక్కా చెల్లెళ్ళ కుమారులు[24] తమతో కలసీమెలసీ ఉండే స్త్రీలు.[25] తమ స్త్రీ పురుష బానిసలు, వేరే ఏ ఉద్దేశ్యమూ లేని[26] వారి కింద పనిచేసే పురుష సేవకులు..స్త్రీల గుప్త విషయాలను గురించి ఇంకా తెలియని బాలురు. తాము గుప్తంగా ఉంచిన తమ అలంకరణ ప్రజలకు తెలిసేలా వారు తమకాళ్లను నేలపై కొడుతూ నడవరాదని కూడ వారికి చెప్పు.

...31 విశ్వసించిన ప్రజలారా! మీరంతా కలసి అల్లాహ్ వైపు నకు మరలి క్షమాభిక్షను వేడుకొండి. మీకు సాఫల్యం కలగవచ్చు.

32 – 33... మీలో ఎవరు వివాహం లేకుండా ఒంటరిగా ఉంటున్నారో; మీ స్త్రీ పురుష బానిసలలో ఎవరు గుణవంతులో, వారి వివాహాలు చేసి వేయండి. వారు గనక పేదవారయితే, అల్లాహ్ తన అనుగ్రహంతో వారిని సంపన్నులుగా చేస్తాడు. అల్లాహ్ అంతులేని వనరులు కలవాడు. సర్వమూ తెలిసినవాడు. వివాహ అవకాశాన్ని ఇంకా పొందనివారు శీల శుద్ధతను పాటించాలి. అల్లాహ్ తన అనుగ్రహం ద్వారా వారికి కలిమి ఇచ్చేవరకు.

قُلْ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ يَغُضُّوْا مِنْ اَبْصَارِهِمْ
وَيَحْفَظُوْا فُرُوْجَهُمْ ؕ ذٰلِكَ اَزْكٰى لَهُمْ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا يَصْنَعُوْنَ ۝٣٠ وَقُلْ لِّلْمُؤْمِنٰتِ
يَغْضُضْنَ مِنْ اَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ
فُرُوْجَهُنَّ وَلَا يُبْدِيْنَ زِيْنَتَهُنَّ اِلَّا مَا
ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلٰى
جُيُوْبِهِنَّ ۖ وَلَا يُبْدِيْنَ زِيْنَتَهُنَّ اِلَّا
لِبُعُوْلَتِهِنَّ اَوْ اٰبَآئِهِنَّ اَوْ اٰبَآءِ بُعُوْلَتِهِنَّ
اَوْ اَبْنَآئِهِنَّ اَوْ اَبْنَآءِ بُعُوْلَتِهِنَّ اَوْ
اِخْوَانِهِنَّ اَوْ بَنِيْٓ اِخْوَانِهِنَّ اَوْ بَنِيْٓ
اَخَوٰتِهِنَّ اَوْ نِسَآئِهِنَّ اَوْ مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُنَّ
اَوِ التّٰبِعِيْنَ غَيْرِ اُولِي الْاِرْبَةِ مِنَ
الرِّجَالِ اَوِ الطِّفْلِ الَّذِيْنَ لَمْ يَظْهَرُوْا عَلٰى
عَوْرٰتِ النِّسَآءِ ۖ وَلَا يَضْرِبْنَ بِاَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ
مَا يُخْفِيْنَ مِنْ زِيْنَتِهِنَّ ؕ وَتُوْبُوْٓا اِلَى اللّٰهِ
جَمِيْعًا اَيُّهَ الْمُؤْمِنُوْنَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ۝٣١
وَاَنْكِحُوا الْاَيَامٰى مِنْكُمْ وَالصّٰلِحِيْنَ مِنْ
عِبَادِكُمْ وَاِمَآئِكُمْ ؕ اِنْ يَّكُوْنُوْا فُقَرَآءَ
يُغْنِهِمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ؕ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ
عَلِيْمٌ ۝٣٢ وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِيْنَ لَا يَجِدُوْنَ
نِكَاحًا حَتّٰى يُغْنِيَهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ؕ

18 అంటే హొటళ్లు, ధర్మసత్రాలు, అతిథిగృహాలు, దుకాణాలు అని అర్థం. ఈ ప్రదేశాలలో ప్రజలందరూ ప్రవేశించటానికి అనుమతి ఉంది.

19 అసలు "గజ్జె బసర్" ఆదేశం ఇవ్వబడింది. 'గజ్జె బసర్' ను సాధారణంగా 'చూపును క్రిందికి దించుట' లేదా 'చూపును క్రిందికే సారించి ఉంచుట' అని అనువాదం చేస్తారు. కాని ఎల్లప్పుడూ క్రిందికే చూస్తూ ఉండాలని దీని అర్థం కాదు. అర్థం

...33... మీ అధీనంలో ఉన్న వారిలో ఎవరైనా ముకాతబత్[27] (షరతుల పత్రం) కొరకు విజ్ఞప్తి చేస్తే, వారిలో మంచితనం[28] ఉందని మీరు గ్రహిస్తే, వారితో 'ముకాతబత్'ను కుదుర్చుకోండి. అల్లాహ్ మీకు ఇచ్చిన ధనం[29] నుండి మీరు వారికి ఇవ్వండి.

... 33 మీ లౌకిక ప్రయోజనాల నిమిత్తం మీ బానిస స్త్రీలను వేశ్యావృత్తికై బలవంత పెట్టకండి.[30] వారే శీలవతులుగా ఉండగోరినపుడు[31] ఎవరైనా వారిని బలవంతపెడితే, ఆ బలత్కారం తరువాత అల్లాహ్ వారి(బానిస స్త్రీల)ని క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడూను.

وَالَّذِيْنَ يَبْتَغُوْنَ الْكِتٰبَ مِمَّا مَلَكَتْ
اَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوْهُمْ اِنْ عَلِمْتُمْ فِيْهِمْ
خَيْرًا ۖ وَّاٰتُوْهُمْ مِّنْ مَّالِ اللّٰهِ الَّذِيْٓ
اٰتٰىكُمْ ۚ وَلَا تُكْرِهُوْا فَتَيٰتِكُمْ عَلَى الْبِغَآءِ
اِنْ اَرَدْنَ تَحَصُّنًا لِّتَبْتَغُوْا عَرَضَ الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا ۚ وَمَنْ يُّكْرِهْهُّنَّ فَاِنَّ اللّٰهَ مِنْ
بَعْدِ اِكْرَاهِهِنَّ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٣٣﴾

ఏమిటంటే, కళ్ళారా చూడరాదు, యధేచ్ఛగా కళ్లను సంచరించనీయవద్దు. అంటే చూపులను అదుపులో ఉంచుకోవాలని తాత్పర్యం. చూడదగని విషయాలనుండి చూపులను మరల్చుకోవాలి; దీనికై మనిషి తనముఖాన్ని క్రిందకు దించినా ఫర్వాలేదు, మరొక వైపునకు మరల్చుకున్నా ఇబ్బందిలేదు. సందర్భానిబట్టి తెలిసేది ఏమిటంటే, పురుషులు అన్య స్త్రీలను చూచుట, ఇతరుల ఆచ్ఛాదనీయ అవయవములను చూచుట, అసభ్యదృశ్యాలపై చూపును నిలుపుట అనే మూడు విషయాలకు ఈ కట్టుబాటు వర్తిస్తుంది.

20 దైవ శాసనం పురుషులకు విధించిన నియమాలతోపాటు చూపులను అదుపులో ఉంచుకొనుట, మర్మాంగాలను కాపాడు కొనుట – స్త్రీలకు మరికొన్ని విశేష నియమాలను కూడ విధించింది అనే విషయం దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. ఈ విషయంలో స్త్రీ పురుషులు సమానులు కారు అనే విషయం తెలుస్తోంది.

21 తండ్రులు అంటే తండ్రి తరఫు తాతముత్తాతలు, తల్లి తరఫు తాతముత్తాతలు అని అర్థం. ఒక స్త్రీ నిస్సంకోచంగా తన తండ్రి, తన మామల ఎదుటకు వచ్చినట్లుగా, తన తండ్రి తరఫు తాతముత్తాతలు, తన తల్లి తరఫు తాత ముత్తాతలు, తన భర్త తండ్రి తరఫు తాతముత్తాతలు, తన భర్త తల్లి తరఫు తాతముత్తాతల ఎదుటకు రావచ్చును.

22 కుమారులలో తల్లి దండ్రుల తరఫు మనుమలు, మునిమనుమలు అందరూ చేరి ఉన్నారు. ఈ విషయంలో కన్నకొడుకులు, సవతి కొడుకులు అనే భేదం లేదు. తన కన్న బిడ్డలు, వారి పిల్లలముందు ఒక స్త్రీ తన అలంకరణలను చూపినట్లు గానే, తన సవతి పిల్లల సంతానం ముందు కూడ చూపవచ్చును.

23 సోదరులలో ఏకోదరులు, సవతి సోదరులు చేరి ఉన్నారు.

24 అన్నదమ్ములు, అక్క చెల్లెళ్లు అంటే మూడు రకాల అన్నదమ్ములు, అక్క చెల్లెళ్లు అని అర్థం. వారి కుమారులు వారి తండ్రి తరఫు మనుమలు, తల్లి తరఫు మనుమలు అందరూ వారి సంతానంకిందకే వస్తారు.

25 చెడు నడతగల, నీతి బాహ్యమైన స్త్రీల ముందు కులీనులైన ముస్లిమ్ వనితలు తమ సింగారాన్ని ప్రదర్శించకూడదు అనే విషయం స్పష్టమవుతోంది.

26 అంటే సేవకులు కాబట్టి వారు తాము పని చేసే ఇంటి గృహిణుల విషయంలో చెడు తలంపులకు సాహసిస్తారనే అనుమానానికి ఆస్కారం ఉండదు.

27 'ముకాతబత్' అంటే ఒక బానిసగానీ, ఒక బానిస స్త్రీగానీ తన విమోచనకై తన యజమానికి కొంత ధనం ఇస్తానని చేసే మనవి; యజమాని దానికి అంగీకరించినపుడు, వారిద్దరి మధ్య కుదిరిన ఒడంబడిక వ్రాత రూపంలో ఉండాలి.

28 మంచితనం అంటే, ఈ రెండు విషయాలు ఉండాలి అని అర్థం: ఒకటి, బానిస తన విమోచన ధనాన్ని చెల్లించగల సమర్థుడై ఉండాలి. రెండు, అతని మాటను నమ్మి ఒడంబడికను ఖరారు చేయటానికి అతనిలో నిజాయితీ, న్యాయబుద్ధి వంటి గుణాలు ఉండాలి.

34 మేము స్పష్టమైన మార్గదర్శకత్వాన్నిచ్చే ఆయత్ లను మీ వద్దకు పంపాము. మీకు పూర్వం గతించిన జాతుల గుణపాఠం నేర్పే ఉదాహరణలను కూడ మేము మీ ముందు పెట్టాము. భయభక్తులు కలవారికి అవసరమైన ఉపదేశాలను కూడ మేము చేశాము.

وَلَقَدْ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكُمْ اٰيٰتٍ مُّبَيِّنٰتٍ وَّمَثَلًا مِّنَ الَّذِيْنَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِيْنَ ۝ اَللّٰهُ نُوْرُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ مَثَلُ نُوْرِهٖ كَمِشْكٰوةٍ فِيْهَا مِصْبَاحٌ ۭ اَلْمِصْبَاحُ فِيْ زُجَاجَةٍ ۭ اَلزُّجَاجَةُ كَاَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُّوْقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُّبٰرَكَةٍ زَيْتُوْنَةٍ لَّا شَرْقِيَّةٍ وَّلَا غَرْبِيَّةٍ ۙ يَّكَادُ زَيْتُهَا يُضِيْۗءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ ۭ نُوْرٌ عَلٰي نُوْرٍ ۭ يَهْدِي اللّٰهُ لِنُوْرِهٖ مَنْ يَّشَاۗءُ ۭ وَيَضْرِبُ اللّٰهُ الْاَمْثَالَ لِلنَّاسِ ۭ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ۝

35 – 40 అల్లాహ్ ఆకాశములకూ, భూమికీ వెలుగు.[32] (సృష్టిలో) ఆయన వెలుగు ఉపమానం ఇలా ఉంది: ఒక గూటిలో దీపం ఉన్నది, ఆ దీపం ఒక గాజు చిమ్నీలో ఉన్నది, ఆ గాజు కుప్పె ఆణిముత్యం మాదిరిగా మెరిసే నక్షత్రంలా ఉన్నది. ఆ దీపం శుభవంతమైన ఒక జైతూన్ వృక్షపు నూనెతో ప్రకాశింపజేయబడుతోంది. ఆ వృక్షం తూర్పుకూ చెందదు, పడమరకూ చెందదు; దాని నూనె నిప్పు తగలక పోయినా దానంతట అదే మండుతుంది. (ఈవిధంగా) వెలుగుపై వెలుగు (ద్విగుణీకృతమయ్యే కారణాలన్నీ ఏకమయ్యాయి[33]) అల్లాహ్ తన వెలుగు వైపునకు తనకు ఇష్టమైన వారికి మార్గం చూపుతాడు. ఆయన ప్రజలకు దృష్టాంతాల ద్వారా విషయాన్ని బోధిస్తాడు. ఆయన ప్రతి విషయాన్నీ బాగా ఎరుగును.

29 ఇది సాధారణ ఉత్తరువు. యజమాని కూడా విమోచనధనంలో ఎంతో కొంత తగ్గించి ఔదార్యం చూపాలి. ముస్లిమ్ ప్రజలు కూడా తగిన సహాయం చేయాలి. ప్రభుత్వ ఖజానా నుండి కొంత ధనం వారికి ఇవ్వాలి.

30 అజ్ఞాన కాలంలో అరేబియా వాసులు బానిస స్త్రీలచే బలవంతంగా వ్యభిచారం చేయించి, ఆ సంపాదనను అనుభవించే వారు. ఇస్లామ్‌లో ఈ వృత్తి నిషేధించబడింది.

31 అర్థం ఏమిటంటే, ఒకవేళ బానిస స్త్రీ తన ఇష్టానుసారంగా చెడునడతకు పాల్పడితే, ఆ నేరానికి బాధ్యత ఆమెదే, చట్టం ఆమె నేరానికి ఆమెనే పట్టుకుంటుంది. ఒకవేళ ఆమె యజమాని బలవంతంగా ఆమె చేత ఆ పనిని చేయించినట్లయితే, అప్పుడు బాధ్యత పూర్తిగా యజమానిదే, చట్టం అతన్నే పట్టుకుంటుంది.

32 అంటే, అల్లాహ్ వెలుగువల్లనే (సృష్టిలో ఉన్నదంతా ప్రకాశిస్తోంది) లోకాలన్నీ ప్రకాశిస్తున్నాయి.

33 ఈ దృష్టాంతంలో అల్లాహ్‌ను దీపంతోనూ, సృష్టిని గూటితోనూ పోల్చటం జరిగింది. గాజు చిమ్నీ ఒక తెర, దాని మరుగున దేవుడు సృష్టి దృష్టికి గోచరించకుండా ఉన్నాడు. అంటే ఈ తెర వాస్తవానికి ఆచ్ఛాదన తెర కాదు, తీవ్ర వ్యక్తీకరణ తెర. ఈ సృష్టి దానిని చూడడం అశక్యం. కారణం ఆ జ్యోతి తీవ్రత, విస్తృతి, సమృద్ధతలే. ఈ పరిమితమైన దృక్కులు దానిని అవగతం చేసుకోజాలవు. ఇక, "ఆ దీపం శుభప్రదమైన ఒక జైతూన్ వృక్షపు నూనెతో ప్రకాశింపజేయబడుతోంది. ఆ వృక్షం తూర్పునకూ చెందదు, పడమరకూ చెందదు" అని భావగర్భితంగా చెప్పబడింది. దీపపు వెలుగు యొక్క పరిపూర్ణతనూ, దాని తీవ్రతల భావనను జనింపజేయడానికి ఇలా చెప్పబడింది. ఎందుకంటే

(ఆయన వెలుగువైపునకు పోయేమార్గం పొందినవారు) ఏ గృహాలను మహోన్నతం చేయటానికీ, ఏ గృహాలలో తన నామాన్ని స్మరించటానికీ అల్లాహ్ అనుమతించాడో, ఆ గృహాలలో ఉంటారు. వ్యాపారంగానీ, క్రయవిక్రయాలు గానీ, అల్లాహ్ సంస్మరణ విషయంలో నమాజు సంస్థాపనం, జకాత్ ఇవ్వడం వంటి విషయాలలో, ఎవరినైతే అశ్రద్ధ వహించేలా చేయవో, అటువంటి వారు ఉదయం, సాయంత్రం ఆయన స్తోత్రం చేస్తారు. హృదయాలు తల క్రిందులై, కనుగుడ్లు తేలిపోయే పరిస్థితి ఏర్పడబోయే రోజును గురించి వారు భయపడతూ ఉంటారు. (వారు ఇదంతా ఎందుకు చేస్తారంటే) అల్లాహ్ వారి ఉత్తమ కర్మల ప్రతిఫలాన్ని వారికి ఇవ్వాలనీ, అదనంగా తన అనుగ్రహం నుండి ఇంకా ప్రసాదించాలనీ; అల్లాహ్ తానుకోరిన వారికి లెక్కలేకుండా ఇస్తాడు. (దానికి వ్యతిరేకంగా) అవిశ్వాసానికి పాల్పడిన వారి కర్మలకు ఉపమానంగా ఎడారిలోని ఎండమావిని చెప్పవచ్చు. దప్పిక గొన్నవాడు దానిని చూసి నీరు అనుకున్నాడు; కాని అక్కడకు చేరి ఏమీ పొందలేకపోయాడు. అయితే అతడు అక్కడ అల్లాహ్ ఉన్నట్లు కనుగొన్నాడు. ఆయన అతని లెక్కను పూర్తిగా తేల్చివేశాడు. లెక్క తేల్చడంలో అల్లాహ్‌కు ఏమాత్రం ఆలస్యం కాదు. లేదా (వారి కర్మలకు) ఒక లోతైన సముద్రంలోని చీకటిని ఉపమానంగా చెప్పవచ్చు. దాని (ఆ చీకటి)పై ఒక అల వ్యాపించి ఉన్నది. దానిపై మరొక అల, దానిపై మేఘం. చీకటిపై చీకటి. మనిషి తన చేతిని బయటకు సాచితే, దానిని కూడ చూడలేడు. ఎవరికి అల్లాహ్ తన వెలుగును ప్రసాదించడో, అతనికి మరే వెలుగూ లేదు.

41 – 42 ఆకాశాలలోను, భూమిపైనా ఉన్న సమస్తమూ, రెక్కలు విప్పి ఎగిరే పక్షులు సైతమూ అల్లాహ్ స్తోత్రం చేయటాన్ని నీవు చూడటం లేదా? ప్రతి ఒక్కటీ తన నమాజును, తన స్తోత్రం చేసే పద్ధతిని ఎరుగును. అవి చేసే వాటినన్నింటినీ అల్లాహ్ బాగా ఎరుగును. ఆకాశముల మీద, భూమి మీద సామ్రాజ్యాధికారం అల్లాహ్‌దే. ఆయన వైపునకే అంతా మరలవలసి ఉన్నది.

فِیْ بُیُوْتٍ اَذِنَ اللّٰهُ اَنْ تُرْفَعَ وَ یُذْكَرَ فِیْهَا
اسْمُهٗ ۙ یُسَبِّحُ لَهٗ فِیْهَا بِالْغُدُوِّ وَالْاٰصَالِ ﴿۳۶﴾
رِجَالٌ ۙ لَّا تُلْهِیْهِمْ تِجَارَةٌ وَّلَا بَیْعٌ عَنْ
ذِكْرِ اللّٰهِ وَ اِقَامِ الصَّلٰوةِ وَاِیْتَآءِ الزَّكٰوةِ ۪ۙ
یَخَافُوْنَ یَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِیْهِ الْقُلُوْبُ
وَالْاَبْصَارُ ﴿۳۷﴾ لِیَجْزِیَهُمُ اللّٰهُ اَحْسَنَ مَا عَمِلُوْا
وَیَزِیْدَهُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ ؕ وَاللّٰهُ یَرْزُقُ مَنْ
یَّشَآءُ بِغَیْرِ حِسَابٍ ﴿۳۸﴾ وَالَّذِیْنَ كَفَرُوْۤا
اَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍۭ بِقِیْعَةٍ یَّحْسَبُهُ الظَّمْاٰنُ
مَآءً ؕ حَتّٰۤی اِذَا جَآءَهٗ لَمْ یَجِدْهُ شَیْـًٔا
وَّوَجَدَ اللّٰهَ عِنْدَهٗ فَوَفّٰىهُ حِسَابَهٗ ؕ وَاللّٰهُ
سَرِیْعُ الْحِسَابِ ﴿۳۹﴾ اَوْ كَظُلُمٰتٍ فِیْ بَحْرٍ
لُّجِّیٍّ یَّغْشٰىهُ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهٖ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهٖ
سَحَابٌ ؕ ظُلُمٰتٌۢ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ ؕ
اِذَاۤ اَخْرَجَ یَدَهٗ لَمْ یَكَدْ یَرٰىهَا ؕ وَمَنْ لَّمْ
یَجْعَلِ اللّٰهُ لَهٗ نُوْرًا فَمَا لَهٗ مِنْ نُّوْرٍ ﴿۴۰﴾ ع 11
اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ یُسَبِّحُ لَهٗ مَنْ فِی السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ وَالطَّیْرُ صٰٓفّٰتٍ ؕ كُلٌّ قَدْ عَلِمَ
صَلَاتَهٗ وَ تَسْبِیْحَهٗ ؕ وَاللّٰهُ عَلِیْمٌۢ بِمَا
یَفْعَلُوْنَ ﴿۴۱﴾ وَ لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ
وَ اِلَی اللّٰهِ الْمَصِیْرُ ﴿۴۲﴾

43 – 44 అల్లాహ్ మేఘాన్ని మెల్లమెల్లగా నడపటాన్నీ, దాని తునకలను ఒక దానితో ఒకటి కలపటాన్నీ, తరువాత దానిని పోగుచేసి ఒక దట్టమైన మబ్బుగా మలచటాన్నీ నీవు చూడవా? తరువాత దాని పైపొరనుండి వర్షపు చినుకులు రాలుతూ ఉండటాన్ని నీవు చూస్తావు. ఆయన ఆకాశం నుండి, దానిలోని ఎత్తైన[34] పర్వతాలు కారణంగా, వడగండ్లను కురిపిస్తాడు. తానుతలచిన వారికి వాటి ద్వారా నష్టం కలిగిస్తాడు, తాను తలచిన వారిని వాటి నుండి రక్షిస్తాడు. దాని పిడుగు యొక్క మెరుపు చూపులను చెదరగొడుతుంది. రేయింబవళ్ల పరిభ్రమణను ఆయనే చేస్తున్నాడు. కళ్లున్నవారికి ఇందులో గుణపాఠం ఉంది.

45 అల్లాహ్ ప్రతిప్రాణిని ఒక విధమైన నీటితో సృష్టించాడు. ఒకటి పొట్టపై నడుస్తుంటే, మరొకటి రెండు కాళ్లపై, ఇంకొకటి నాలుగుకాళ్లపై నడుస్తోంది. ఆయన తనకు ఇష్టమైన దానిని సృష్టిస్తాడు. ఆయనకు ప్రతిదానిపై అధికారం ఉన్నది.

46 మేము నిజాన్ని స్పష్టంగా తెలిపే వాక్యాలను అవతరింపజేశాము. ఇక ఋజుమార్గం వైపునకు అల్లాహ్‌యే తనకు ఇష్టమైన వారికి దారి చూపుతాడు.

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُزْجِىْ سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ
بَيْنَهٗ ثُمَّ يَجْعَلُهٗ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ
يَخْرُجُ مِنْ خِلٰلِهٖ ۚ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَآءِ مِنْ
جِبَالٍ فِيْهَا مِنْۢ بَرَدٍ فَيُصِيْبُ بِهٖ
مَنْ يَّشَآءُ وَيَصْرِفُهٗ عَنْ مَّنْ يَّشَآءُ ؕ يَكَادُ
سَنَا بَرْقِهٖ يَذْهَبُ بِالْاَبْصَارِ ﴿٤٣﴾ يُقَلِّبُ اللّٰهُ
الَّيْلَ وَ النَّهَارَ ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَعِبْرَةً
لِّاُولِى الْاَبْصَارِ ﴿٤٤﴾ وَ اللّٰهُ خَلَقَ كُلَّ دَآبَّةٍ
مِّنْ مَّآءٍ ۚ فَمِنْهُمْ مَّنْ يَّمْشِىْ عَلٰى بَطْنِهٖ ۚ
وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّمْشِىْ عَلٰى رِجْلَيْنِ ۚ وَ مِنْهُمْ
مَّنْ يَّمْشِىْ عَلٰٓى اَرْبَعٍ ؕ يَخْلُقُ اللّٰهُ مَا يَشَآءُ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٤٥﴾ لَقَدْ
اَنْزَلْنَآ اٰيٰتٍ مُّبَيِّنٰتٍ ؕ وَاللّٰهُ يَهْدِىْ مَنْ
يَّشَآءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٤٦﴾

ప్రాచీన కాలంలో ఎక్కువగా జైతూన్ వృక్షపు నూనెతో వెలిగే దీపాల ద్వారా ప్రజలు కాంతిని పొందేవారు. మైదానములందలి మిట్ట ప్రాంతంలో పెరిగే జైతూన్ వృక్షాల నూనెతో వెలిగే దీపాలు ఎక్కువ కాంతిమంతముగా ఉండేవి. "దాని నూనె నిప్పుతగలకపోయినా దానంతట అదే మండుతుంది." ఇది కూడ దీపపు వెలుగుల తీక్షణతను చూపడానికి ఉద్దేశించింది.

34 దీని అర్థం చల్లదనంచే ఘనీభవించిన మేఘాలు కావచ్చు, వాటినే ఆలంకారికంగా ఆకాశపర్వతాలు అని అభివర్ణించి ఉండవచ్చు. భూమిపై ఉన్న పర్వతాలు కూడ కావచ్చు. అవి ఆకాశపు ఔన్నత్యంతో ఒప్పే శిఖరాలు కలవి. ఆ శిఖరములపై ఘనీభవించిన మంచు ప్రభావం వల్ల అనేక సమయాలలో గాలి అతిశీతలమై మేఘాలు ఘనీభవించి వడగండ్ల వానలు కురుస్తాయి.

47 – 52 మేము అల్లాహ్‌ను, దైవప్రవక్తను విశ్వసించాము, విధేయతను అంగీకరించాము, అని వారు అంటారు. కాని దాని తరువాత వారిలోని ఒక వర్గం (విధేయతపట్ల) విముఖతను చూపింది. అటువంటి వారు ఎంతమాత్రం విశ్వాసులు కారు. దైవప్రవక్త వారి మధ్య ఉన్న వ్యాజ్యం విషయంలో తీర్పు చెప్పటానికి వారిని అల్లాహ్ వైపునకూ, ప్రవక్త వైపునకూ రమ్మని పిలిచినప్పుడు, వారిలోని ఒక ప్రత్యర్థి వర్గం విముఖత చూపుతుంది. కాని ఒకవేళ సత్యం వారికి అనుకూలంగా ఉంటే, దైవప్రవక్త వద్దకు పెద్ద విధేయులు మాదిరిగా వచ్చేస్తారు. వారి హృదయాలకు (కపట) రోగమేదైనా తగిలిందా? లేదా వారు సంశయంలో పడిపోయారా? లేదా అల్లాహ్, మరియు ఆయన ప్రవక్త తమకు అన్యాయం చేస్తారని వారికి భయమా? అసలు విషయమేమిటంటే, అన్యాయపరులు స్వయంగా వారే. విశ్వసించే వారి పని ఏమిటంటే, తమ వ్యాజ్యాన్ని దైవప్రవక్త పరిష్కరించే విషయంలో వారు అల్లాహ్ వైపునకూ, ప్రవక్త వైపునకూ పిలువబడితే, "మేము విన్నాము, విధేయత చూపాము" అని అనాలి. అటువంటి వారే సాఫల్యం పొందుతారు. అల్లాహ్‌కూ, ప్రవక్తకూ విధేయత చూపేవారు, అల్లాహ్‌కు భయపడేవారు, ఆయన పట్ల అవిధేయతకు దూరంగా ఉండేవారు మాత్రమే విజయం పొందుతారు.

53 – 54 వారు (కపటులు) అల్లాహ్ పేరుతో గట్టి గట్టి ప్రమాణాలు చేసి, "మీరు ఆజ్ఞాపిస్తే, మేము ఇళ్లనుండి బయలు దేరుతాము" అని అంటారు. వారితో, "ప్రమాణాలు చేయకండి, మీ విధేయత ఎలాంటిదో తెలుసు, మీ చేష్టలు అల్లాహ్ ఎరుగని వేమీకావు" అని అను. ఇలా బోధించు, "అల్లాహ్‌కు విధేయులు కండి, దైవప్రవక్త ఆదేశాలను పాటించండి. కాని ఒకవేళ మీరు విముఖులైతే, బాగా తెలుసుకోండి, దైవప్రవక్తపై పెట్టబడిన కర్తవ్యభారం వరకే అతను బాధ్యుడు. మీపై మోపబడిన కర్తవ్యభారానికి మీరు బాధ్యులు. దైవప్రవక్తకు విధేయులైతే మీరే మార్గదర్శకత్వం పొందుతారు. లేకపోతే స్పష్టంగా ఆజ్ఞను అందజెయ్యటాన్ని మించి ఎక్కువ బాధ్యత దైవ ప్రవక్తపై లేదు."

وَيَقُوْلُوْنَ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَبِالرَّسُوْلِ وَاَطَعْنَا
ثُمَّ يَتَوَلّٰى فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ
ذٰلِكَ ؕ وَمَآ اُولٰٓئِكَ بِالْمُؤْمِنِيْنَ ۝٤٧ وَاِذَا
دُعُوْٓا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ
اِذَا فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ مُّعْرِضُوْنَ ۝٤٨ وَاِنْ يَّكُنْ
لَّهُمُ الْحَقُّ يَاْتُوْٓا اِلَيْهِ مُذْعِنِيْنَ ۝٤٩ اَفِيْ
قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ اَمِ ارْتَابُوْٓا اَمْ يَخَافُوْنَ
اَنْ يَّحِيْفَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُوْلُهٗ ؕ بَلْ
اُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ۝٥٠ اِنَّمَا كَانَ قَوْلَ ع
الْمُؤْمِنِيْنَ اِذَا دُعُوْٓا اِلَى اللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ لِيَحْكُمَ
بَيْنَهُمْ اَنْ يَّقُوْلُوْا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا ؕ وَاُولٰٓئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ۝٥١ وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ
وَيَخْشَ اللّٰهَ وَيَتَّقْهِ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفَآئِزُوْنَ ۝٥٢
وَاَقْسَمُوْا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ لَئِنْ
اَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجُنَّ ؕ قُلْ لَّا تُقْسِمُوْا ۚ طَاعَةٌ
مَّعْرُوْفَةٌ ؕ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ۝٥٣
قُلْ اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ ۚ فَاِنْ
تَوَلَّوْا فَاِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ
مَّا حُمِّلْتُمْ ؕ وَاِنْ تُطِيْعُوْهُ تَهْتَدُوْا ؕ
وَمَا عَلَى الرَّسُوْلِ اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ۝٥٤

وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِى الْاَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۪ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِيْنَهُمُ الَّذِى ارْتَضٰى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ خَوْفِهِمْ اَمْنًا ؕ يَعْبُدُوْنَنِىْ لَا يُشْرِكُوْنَ بِىْ شَيْـًٔا ؕ وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ۝ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ۝ لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مُعْجِزِيْنَ فِى الْاَرْضِ ۚ وَمَاْوٰىهُمُ النَّارُ ؕ وَلَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ۝ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لِيَسْتَاْذِنْكُمُ الَّذِيْنَ مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ وَالَّذِيْنَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلٰثَ مَرّٰتٍ ؕ مِنْ قَبْلِ صَلٰوةِ الْفَجْرِ وَحِيْنَ تَضَعُوْنَ ثِيَابَكُمْ مِّنَ الظَّهِيْرَةِ وَمِنْۢ بَعْدِ صَلٰوةِ الْعِشَآءِ ؕ ثَلٰثُ عَوْرٰتٍ لَّكُمْ ؕ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌۢ بَعْدَهُنَّ ؕ طَوّٰفُوْنَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلٰى بَعْضٍ ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمُ الْاٰيٰتِ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ۝ وَاِذَا بَلَغَ الْاَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَاْذِنُوْا كَمَا اسْتَاْذَنَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيٰتِهٖ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ۝

55 – 57 మీలో విశ్వసించి మంచిపనులు చేసేవారికి అల్లాహ్ చేసిన వాగ్దానమేమిటంటే, ఆయన వారిని, వారికి పూర్వం గతించిన ప్రజలను చేసిన విధంగా, భూమిపై ఖలీఫాలు (ప్రతినిధులు)గా చేస్తాడు, అల్లాహ్ వారికై అంగీకరించిన వారి ధర్మాన్ని వారికొరకు పటిష్ఠమైన పునాదులపై స్థాపిస్తాడు. వారి యొక్క (ప్రస్తుత) భయస్థితిని శాంతిభద్రతలతో కూడిన స్థితిగా మారుస్తాడు. కనుక వారు నాకు దాస్యం చేయాలి, ఎవరినీ నాకు భాగస్వాములుగా చేయకూడదు.[35] దీని తరువాత ఎవరైనా అవిశ్వాసానికి[36] పాల్పడితే, అటువంటి వారే హద్దులు మీరినవారు. నమాజును స్థాపించండి, జకాత్ ఇవ్వండి, దైవ ప్రవక్తకు విధేయులుగా ఉండండి. అప్పుడు మీరు కరుణింప బడతారని ఆశించవచ్చు. అవిశ్వాసానికి పాల్పడేవారు అల్లాహ్‌ను లొంగదీయగలరని భ్రమపడకండి. వారి నివాసం నరకం, అది బహుచెడ్డ నివాసం.

58 – 59 విశ్వసించిన ప్రజలారా! మీ బానిసలూ, యుక్తవయస్సుకు ఇంకా చేరని మీ పిల్లలు మూడు సమయాలలో తప్పనిసరిగా అనుమతి తీసుకున్న తరువాతనే మీ వద్దకు రావాలి, ఉదయం నమాజుకు ముందు, మధ్యాహ్నం మీరు బట్టలు మార్చుకున్నపుడు, ఇషా నమాజు తరువాత. ఈ మూడు సమయాలు మీకు పరదా సమయాలు. అవి మినహా వారు అనుమతి లేకుండా వస్తే, అది మీకూ పాపం కాదు, వారికీ పాపం కాదు. మీరు ఒకరి వద్దకు ఒకరు మాటిమాటికీ రావలసియే ఉంటుంది. ఈ విధంగా అల్లాహ్ మీకు తన సూక్తులను విశదీకరిస్తున్నాడు. ఆయన జ్ఞానీ, వివేకీను. మీ పిల్లలు యుక్తవయస్సుకు చేరుకున్నప్పుడు, తమ పెద్దలు అనుమతి తీసుకునే విధంగానే వారు కూడా అనుమతి తీసుకుని మరీ రావాలి. ఇలా అల్లాహ్ తన వాక్యాలను మీ ముందు విశదం చేస్తున్నాడు. ఆయన జ్ఞాని మరియు వివేకి.

---

35 కొందరు దీనిని ప్రభుత్వాధికారాలు పొందిన వాడు ఖిలాఫత్‌ను పొందినట్లే అని అర్థం చేసుకున్నారు. వాస్తవానికి, ఆయతులో, విశ్వాసులైన వారికే అల్లాహ్ ఖిలాఫత్‌ను ప్రసాదిస్తాడు అని చెప్పబడింది.

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاۗءِ الّٰتِيْ لَا يَرْجُوْنَ
نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ اَنْ يَّضَعْنَ
ثِيَابَهُنَّ غَيْرَ مُتَبَرِّجٰتٍۢ بِزِيْنَةٍ ۭ وَاَنْ
يَّسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَّهُنَّ ۭ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ۝٦٠
لَيْسَ عَلَي الْاَعْمٰى حَرَجٌ وَّلَا عَلَي الْاَعْرَجِ
حَرَجٌ وَّلَا عَلَي الْمَرِيْضِ حَرَجٌ وَّلَا
عَلٰٓي اَنْفُسِكُمْ اَنْ تَاْكُلُوْا مِنْۢ بُيُوْتِكُمْ
اَوْ بُيُوْتِ اٰبَاۗىِٕكُمْ اَوْ بُيُوْتِ اُمَّهٰتِكُمْ
اَوْ بُيُوْتِ اِخْوَانِكُمْ اَوْ بُيُوْتِ اَخَوٰتِكُمْ
اَوْ بُيُوْتِ اَعْمَامِكُمْ اَوْ بُيُوْتِ عَمّٰتِكُمْ
اَوْ بُيُوْتِ اَخْوَالِكُمْ اَوْ بُيُوْتِ خٰلٰتِكُمْ اَوْ
مَا مَلَكْتُمْ مَّفَاتِحَهٗٓ اَوْ صَدِيْقِكُمْ ۭ لَيْسَ
عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَاْكُلُوْا جَمِيْعًا اَوْ
اَشْتَاتًا ۭ فَاِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوْتًا فَسَلِّمُوْا
عَلٰٓي اَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ
مُبٰرَكَةً طَيِّبَةً ۭ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ
لَكُمُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ۝٦١

60 యౌవనం ఉడిగిపోయి, వివాహం పట్ల ఉత్సాహం సన్నగిల్లిన స్త్రీలు తమ దుప్పట్లను తీసివేస్తే, వారు ఏ దోషమూ చేసినట్లు కాదు; అయితే వారు తమ అలంకరణను ప్రదర్శించే వారు కాకూడదు. అయినప్పటికీ, వారు సిగ్గునే పాటిస్తే, అది వారికే శ్రేయస్కరమైనది. అల్లాహ్ అన్నీ వింటాడు, అన్నీ తెలిసినవాడు.

61 ఒకవేళ ఏ అంధుడైనా, ఏ కుంటివాడైనా, ఏ రోగి అయినా (ఎవరి ఇంట్లోనైనా అన్నం తినివేసినట్లయితే) అది దోషం కాదు. మీరు మీ ఇంట్లో తిన్నా, మీ తండ్రీ తాతల ఇళ్ళల్లో తిన్నా, మీ తల్లీ నాయనమ్మల ఇళ్ళల్లో, మీ సోదరుల ఇళ్ళల్లో లేదా మీ సోదరీమణుల ఇళ్ళల్లో లేదా మీ తండ్రుల సోదరుల ఇళ్ళల్లో లేదా మీ మేనత్తల ఇళ్ళల్లో లేదా మేనమామల ఇళ్ళల్లో లేదా మీ పిన్నమ్మల, పెద్దమ్మల ఇళ్ళల్లో లేదా తాళపు చేతులు మీ అధీనంలో ఉన్న ఇళ్ళల్లో లేదా మీ స్నేహితుల ఇళ్ళల్లో తిన్నా మీకు ఏ ఆక్షేపణా ఉండదు. మీరు కలసి తిన్నా వేర్వేరుగా తిన్నా దోషమేమీకాదు. అయితే ఇళ్ళల్లోకి ప్రవేశించినప్పుడు, మీ వారికి సలాము చేయండి. ఇది మేలు కొరకు చేయబడే ప్రార్థన. అల్లాహ్ తరఫునుండి నిర్ణయించబడింది. ఎంతో శుభవంతమైనది, పరిశుద్ధమైనది. ఈ విధంగా అల్లాహ్ తన ఆయతులను మీకు ఉపదేశిస్తున్నాడు, మీరు ఆలోచించి అర్థం చేసుకుని వ్యవహరిస్తారని ఆశించబడుతోంది.

---

36 దీని అర్థం ఇది కూడ కావచ్చు: ఖిలాఫత్ పొందిన తరువాత కృతఘ్నత చూపుట; కపట వైఖరిని అవలంబించటం కూడ కావచ్చు; పైకి విశ్వాసిగా కనిపించినా, యథార్థానికి లోపల విశ్వాసం లేకుండా ఉండటం.

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُوْنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ
وَرَسُوْلِهٖ وَاِذَا كَانُوْا مَعَهٗ عَلٰۤى اَمْرٍ
جَامِعٍ لَّمْ يَذْهَبُوْا حَتّٰى يَسْتَاْذِنُوْهُ ؕ اِنَّ
الَّذِيْنَ يَسْتَاْذِنُوْنَكَ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ
يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ۚ فَاِذَا اسْتَاْذَنُوْكَ
لِبَعْضِ شَاْنِهِمْ فَاْذَنْ لِّمَنْ شِئْتَ مِنْهُمْ
وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝٦٢
لَا تَجْعَلُوْا دُعَآءَ الرَّسُوْلِ بَيْنَكُمْ كَدُعَآءِ
بَعْضِكُمْ بَعْضًا ؕ قَدْ يَعْلَمُ اللّٰهُ الَّذِيْنَ
يَتَسَلَّلُوْنَ مِنْكُمْ لِوَاذًا ۚ فَلْيَحْذَرِ الَّذِيْنَ
يُخَالِفُوْنَ عَنْ اَمْرِهٖۤ اَنْ تُصِيْبَهُمْ فِتْنَةٌ
اَوْ يُصِيْبَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۝٦٣ اَلَاۤ اِنَّ لِلّٰهِ
مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ قَدْ يَعْلَمُ مَاۤ
اَنْتُمْ عَلَيْهِ ؕ وَيَوْمَ يُرْجَعُوْنَ اِلَيْهِ فَيُنَبِّئُهُمْ
بِمَا عَمِلُوْا ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَیْءٍ عَلِيْمٌ ۝٦٤

62 అల్లాహ్‌నూ, ఆయన ప్రవక్తనూ హృదయపూర్వకంగా విశ్వసించేవారు ఏదైనా సామూహిక కార్యం నిమిత్తం దైవప్రవక్తతో ఉన్నప్పుడు అతని అనుమతి లేకుండా వెళ్లని వారు మాత్రమే అసలైన విశ్వాసులు. ప్రవక్తా! నిన్ను అనుమతి అడిగేవారే అల్లాహ్‌ను, ప్రవక్తను విశ్వసించేవారు. కనుక వారు తమ ఏపనికైనా అనుమతి అడిగితే నీవు కోరిన వారికి అనుమతి ఇస్తూ ఉండు. అటువంటి వారిని క్షమించు అని అల్లాహ్‌ను ప్రార్థించు. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడూను.

63 – 64 ముస్లిములారా! దైవప్రవక్త పిలుపును మీలో ఒకరినొకరు పిలుచుకునే పిలుపుగా భావించకండి. మీలో ఒకరి చాటున ఒకరు దాక్కుంటూ మెల్లిగా జారిపోయేవారిని అల్లాహ్ బాగా ఎరుగును. దైవప్రవక్త ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించేవారు, తాము ఏదైనా ఉపద్రవంలో చిక్కుకుపోతామేమో అనీ, తమపై బాధాకరమైన శిక్ష ఏదైనా అవతరిస్తుందేమో అనీ భయపడాలి. జాగ్రత్త! ఆకాశాలలోనూ, భూమిపైనా ఏది ఉన్నదో అది అల్లాహ్‌దే. మీరు ఏ వైఖరి అవలంబించినా దానిని అల్లాహ్ ఎరుగును. ప్రజలు ఆయన వైపునకు మరలింపబడేనాడు, వారు ఏమేమి చేసివచ్చారో ఆయన వారికి తెలియజేస్తాడు. ఆయనకు ప్రతిదానిని గురించీ పూర్తిగా తెలుసు.

25. అల్ ఫుర్ఖాన్

﴿٢٥﴾ سُوْرَةُ الْفُرْقَانِ مَكِّيَّةٌ ﴿٤٢﴾

ఆయతులు : 77 అవతరణ : మక్కాలో

رُكُوْعَاتُهَا ٦ اٰيَاتُهَا ٧٧

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 3 ఎనలేని శుభాలవాడు ఈ గీటురాయిని తన దాసునిపై అవతరింపజేశాడు. సకల విశ్వవాసులకు హెచ్చరిక చేసేదిగా ఉండేటందుకు. ఆయన భూమ్యాకాశాల సామ్రాజ్యానికి ప్రభువు. ఆయన ఎవరినీ కొడుకుగా చేసుకోలేదు. విశ్వసామ్రాజ్యాధిపత్యంలో ఆయనకు భాగస్వాములెవ్వరూలేరు. ఆయన ప్రతి దానినీ సృష్టించాడు. తరువాత దానికి ఒక విధినీ నిర్ణయించాడు. ప్రజలు ఆయనను కాదని కల్పించుకున్నట్టి దేవుళ్లు ఏ వస్తువునూ సృష్టించలేరు, కాని వారే సృష్టింపబడతారు. వారు స్వయంగా తమ కొరకైనా ఏ లాభనష్టాల అధికారాన్నీ కలిగిలేరు. వారు చంపనూలేరు, బ్రతికించనూలేరు, మరణించిన వాణ్ణి మళ్లీ లేపనూలేరు.

4 – 6 దైవప్రవక్త మాటను విశ్వసించటానికి నిరాకరించిన వారు ఇలా అంటారు, "ఈ గీటురాయి ఒక కల్పన, దానిని ఇతనే స్వయంగా కల్పించాడు. ఇతరులు కొందరు ఈ పనిలో అతనికి సాయపడ్డారు." వారు ఘోర అన్యాయానికీ, పరమ అబద్ధానికీ ఒడిగట్టారు. ఇంకా ఇలా అంటారు, "ఇవి పూర్వకాలం నాటి వారు వ్రాసిన విషయాలు, వాటికి ఇతను నకలు వ్రాయిస్తున్నాడు. అవి ఇతనికి ఉదయం సాయంత్రం వినిపించబడతాయి." ప్రవక్తా! వారితో, "భూమియొక్క ఆకాశముల యొక్క రహస్యాన్ని ఎరిగినవాడు, దానిని అవతరింపజేశాడు" అని అను. యథార్థమేమిటంటే, ఆయన ఎక్కువగా క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడూను.

تَبٰرَكَ الَّذِىْ نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلٰى عَبْدِهٖ
لِيَكُوْنَ لِلْعٰلَمِيْنَ نَذِيْرَا ۙ﴿١﴾ الَّذِىْ لَهٗ
مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا
وَّلَمْ يَكُنْ لَّهٗ شَرِيْكٌ فِى الْمُلْكِ وَخَلَقَ
كُلَّ شَىْءٍ فَقَدَّرَهٗ تَقْدِيْرًا ﴿٢﴾ وَاتَّخَذُوْا
مِنْ دُوْنِهٖۤ اٰلِهَةً لَّا يَخْلُقُوْنَ شَيْـًٔا وَّهُمْ
يُخْلَقُوْنَ وَلَا يَمْلِكُوْنَ لِاَنْفُسِهِمْ ضَرًّا
وَّلَا نَفْعًا وَّلَا يَمْلِكُوْنَ مَوْتًا وَّلَا حَيٰوةً
وَّلَا نُشُوْرًا ﴿٣﴾ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْۤا اِنْ
هٰذَاۤ اِلَّاۤ اِفْكُ ۨافْتَرٰىهُ وَاَعَانَهٗ عَلَيْهِ
قَوْمٌ اٰخَرُوْنَ ۛۚ فَقَدْ جَآءُوْ ظُلْمًا
وَّزُوْرًا ۛۚ﴿٤﴾ وَقَالُوْۤا اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ
اكْتَتَبَهَا فَهِىَ تُمْلٰى عَلَيْهِ بُكْرَةً
وَّاَصِيْلًا ﴿٥﴾ قُلْ اَنْزَلَهُ الَّذِىْ يَعْلَمُ
السِّرَّ فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ اِنَّهٗ
كَانَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿٦﴾

7 – 10 వారు ఇలా అంటారు, "ఇతనేమి ప్రవక్త, అన్నం తింటాడు, బజారులలో తిరుగుతూ ఉంటాడు? ఇతని వద్దకు ఒక దైవదూత అయినా ఎందుకు పంపబడలేదు, ఇతనితో ఉంటూ (విశ్వసించని వారిని) బెదిరించటానికి? లేదా ఏదిలేకపోయినా కనీసం ఇతని కొరకు ఒక నిధి అయినా ఎందుకు దించబడలేదు? లేదా ఇతనికి ఒక తోట అయినా ఎందుకు లేదు, దాని ద్వారా ఇతను (నిశ్చింతగా) ఉపాధిని పొందటానికి?" ఇంకా ఆ దుర్మార్గులు, "మీరు చేతబడి చేయబడిన ఒక మనిషి వెంట నడుస్తున్నారు" అని అంటారు. చూడు, ఎటువంటి విచిత్రమైన వాదాలను నీముందు పెడుతున్నారో! వారు ఎంతగా మార్గం తప్పిపోయారంటే, స్థిరమైన మాట అనేది వారికసలు తోచదు. శుభప్రదుడైన ఆయన తాను కోరితే, వారు ప్రతిపాదించిన వస్తువుల కంటే ఎంతో ఎక్కువగా నీకు ఇవ్వగలుగుతాడు. (ఒకటి కాదు) క్రింద కాలువలు ప్రవహించే ఎన్నో తోటలు, పెద్ద పెద్ద భవనాలు.

11 – 14 అసలు విషయమేమిటంటే, వారు ఆ "ఘడియ"ను తిరస్కరించారు.[1] ఆ ఘడియను తిరస్కరించే వాడి కోసం మేము జ్వలించే అగ్నిని సిద్ధం చేసి ఉంచాము. అది వారిని దూరం నుంచి చూచినప్పుడు, వారు దాని క్రోధ ధ్వనులను, విజృంభణ ధ్వనులను వింటారు. దానిలోని ఒక ఇరుకైన స్థలంలో వారు కాళ్ళూ, చేతులూ బంధింపబడిన స్థితిలో క్రుక్కబడినప్పుడు, చావును పిలవటం ప్రారంభిస్తారు. (అప్పుడు వారితో ఇలా అనబడుతుంది), "ఈనాడు ఒక చావునే కాదు, ఎన్నోచావుల కోసం అరవండి."

15 – 16 వారిని అడగండి, ఈ పర్యవసానం మంచిదా లేక శాశ్వతంగా ఉండే స్వర్గం మంచిదా అని. ఆ స్వర్గం దైవభక్తీ, దైవభీతీ కలవారికి వాగ్దానం చేయబడింది, అది వారి కర్మలకు ప్రతిఫలం. వారి ప్రయాణానికి చివరి గమ్యస్థానం, అందులో వారి ప్రతికోరికా తీరుతుంది. అందులో వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు. దానిని ప్రసాదించటం అనేది నీ ప్రభువు తప్పని సరిగా నెరవేర్చవలసిన ఒక వాగ్దానం.

وَقَالُوْا مَالِ هٰذَا الرَّسُوْلِ يَأْكُلُ
الطَّعَامَ وَيَمْشِيْ فِي الْأَسْوَاقِ ۭ لَوْلَآ
أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُوْنَ مَعَهٗ
نَذِيْرًا ۝ أَوْ يُلْقٰٓى إِلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ تَكُوْنُ
لَهٗ جَنَّةٌ يَّأْكُلُ مِنْهَا ۭ وَقَالَ الظّٰلِمُوْنَ
إِنْ تَتَّبِعُوْنَ إِلَّا رَجُلًا مَّسْحُوْرًا ۝ اُنْظُرْ
كَيْفَ ضَرَبُوْا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوْا
فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ سَبِيْلًا ۝ تَبٰرَكَ
الَّذِيْٓ إِنْ شَآءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِّنْ
ذٰلِكَ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهٰرُ ۙ وَيَجْعَلْ لَّكَ قُصُوْرًا ۝
بَلْ كَذَّبُوْا بِالسَّاعَةِ ۣ وَأَعْتَدْنَا
لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيْرًا ۝ إِذَا
رَأَتْهُمْ مِّنْ مَّكَانٍۢ بَعِيْدٍ سَمِعُوْا
لَهَا تَغَيُّظًا وَّ زَفِيْرًا ۝ وَإِذَآ أُلْقُوْا مِنْهَا
مَكَانًا ضَيِّقًا مُّقَرَّنِيْنَ دَعَوْا هُنَالِكَ
ثُبُوْرًا ۝ لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُوْرًا وَّاحِدًا
وَّادْعُوْا ثُبُوْرًا كَثِيْرًا ۝ قُلْ أَذٰلِكَ خَيْرٌ
أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِيْ وُعِدَ الْمُتَّقُوْنَ ۭ
كَانَتْ لَهُمْ جَزَاۗءً وَّمَصِيْرًا ۝ لَهُمْ فِيْهَا
مَا يَشَاۗءُوْنَ خٰلِدِيْنَ ۭ كَانَ عَلٰي رَبِّكَ
وَعْدًا مَّسْـُٔوْلًا ۝

17 – 19 అదే రోజున (నీ ప్రభువు) ఈ ప్రజలను కూడ ఒక చోటకు చేరుస్తాడు. వారు అల్లాహ్‌ను కాదని ఈ రోజున పూజిస్తున్న దేవుళ్లను కూడ పిలుస్తాడు. తరువాత ఆయన ఆదేవుళ్లను, "నా ఈ దాసులను మీరే మార్గం తప్పించారా లేక స్వయంగా వారే ఋజుమార్గం తప్పిపోయారా?" అని అడుగుతాడు. అప్పుడు వారు ఇలా విన్నవించుకుంటారు, "నీవు అత్యంత పరిశుద్ధుడవు. నిన్ను తప్ప మరొకరిని మారక్షకుడుగా చేసుకునే ధైర్యం కూడ మాకు లేదు. కాని నీవు వారికి, వారి పూర్వీకులకు జీవితావసర వస్తువులను పుష్కలంగా ఇచ్చావు. చివరకు వారు బోధనను మరచిపోయి దౌర్భాగ్య స్థితికి గురి అయ్యారు." మీరు ఈనాడు అంటున్న మాటలను[2] ఈ విధంగా వారు (మీ దేవుళ్లు) తిరస్కరిస్తారు. ఇక మీరు మీ దౌర్భాగ్యాన్నీ ఆపలేరు, ఎక్కడ నుండీ సహాయాన్నీ పొందలేరు. మీలో ఎవడు దుర్మార్గం చేసినా, అతనికి మేము కఠిన శిక్షను రుచి చూపిస్తాము.

20 "ప్రవక్తా! నీకు పూర్వం మేము పంపిన ప్రవక్తలందరూ అన్నం తినేవారే, బజారులలో సంచరించేవారే. అసలు మేము మిమ్మల్ని ఒకరి కొరకు మరొకరిని పరీక్షా సాధనాలుగా చేశాము.[3] నీవు సహనంతో ఉంటావా?[4] నీ ప్రభువు సర్వాన్నీ చూస్తున్నాడు."

وَ يَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ
اللّٰهِ فَيَقُولُ ءَاَنْتُمْ اَضْلَلْتُمْ عِبَادِي
هٰٓؤُلَآءِ اَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ۝ قَالُوا
سُبْحٰنَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَآ اَنْ نَتَّخِذَ
مِنْ دُونِكَ مِنْ اَوْلِيَآءَ وَلٰكِنْ
مَتَّعْتَهُمْ وَاٰبَآءَهُمْ حَتّٰى نَسُوا الذِّكْرَ
وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا ۝ فَقَدْ كَذَّبُوكُمْ
بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَّ لَا
نَصْرًا وَمَنْ يَّظْلِمْ مِّنْكُمْ نُذِقْهُ
عَذَابًا كَبِيرًا ۝ وَمَآ اَرْسَلْنَا قَبْلَكَ
مِنَ الْمُرْسَلِينَ اِلَّآ اِنَّهُمْ لَيَاْكُلُونَ
الطَّعَامَ وَ يَمْشُونَ فِي الْاَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا
بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً اَتَصْبِرُونَ
وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ۝ ع ٢ ١٧

1 అంటే ప్రళయాన్ని తిరస్కరించారు అని భావం.

2 సందర్భాన్ని బట్టి తెలిసే విషయం ఏమిటంటే, ఈ ఆయతులలో దేవుళ్లు అంటే విగ్రహాలూ కాదు, సూర్యచంద్రాదులూ కాదు, కాని దైవ దూతలు, సజ్జనులు అని అర్థం. ప్రజలు వారిని ప్రపంచంలో దేవుళ్లుగా చేసేశారు.

21 – 30 మా సాన్నిధ్యంలో హాజరు కావలసి ఉన్నది అనే భయంలేని వారు ఇలా అంటారు, "దైవదూతలు మా వద్దకు ఎందుకు పంపబడటం లేదు? మేము మా ప్రభువును ఎందుకు చూడకూడదు?" వారి మనస్సులలో మిక్కిలి అహంభావం ఉన్నది. వారు తమ తలబిరుసుతనంతో హద్దులుమీరిపోయారు. వారు దైవదూతలను చూసే రోజు నేరస్తులకు శుభవార్తల రోజేమీ కాదు – "అల్లాహ్ శరణు" అని వారు కేక వేస్తారు. అప్పుడు వారు చేసి ఉన్న దానినంతటినీ మేము తీసుకుని దుమ్ముమాదిరిగా ఎగురవేస్తాము. ఇక స్వర్గానికి అర్హులైన వారే ఆ రోజున మంచి స్థలంలో ఉంటారు. అంతేకాదు మధ్యాహ్నం విశ్రాంతి కొరకు చక్కని స్థలాన్ని పొందుతారు. ఆకాశాన్ని చీలుస్తూ ఒక మేఘం ఆ రోజున ప్రత్యక్షమవుతుంది. దైవదూతలు వరుసలు వరుసలుగా దింపబడతారు. ఆ రోజున నిజమైన రాజ్యాధికారం కేవలం కరుణామయుని చేతులలో ఉంటుంది. అది అవిశ్వాసులకు ఎంతో కఠినమైన రోజు. దుర్మార్గపు మానవుడు తన చేతులను కొరుక్కుంటూ ఇలా అంటాడు, "అయ్యో నేను దైవప్రవక్తకు తోడుగా ఉంటే ఎంత బాగుండేది! అయ్యో నా దౌర్భాగ్యం! నేను ఫలానా వ్యక్తితో స్నేహం చేయకుండా ఉంటే ఎంత బాగుండేది! అతడి మాయలోపడి నేను నా వద్దకు వచ్చిన హితబోధను స్వీకరించలేదు. షైతాను మానవుని విషయంలో నమ్మకద్రోహి అని తేలిపోయింది." దైవప్రవక్త ఇలా అంటాడు, "నా ప్రభూ! నా జాతి వారు ఈ ఖురానును ఒక పరిహాస విషయంగా చేసుకున్నారు."

31 ప్రవక్తా! మేము ఇలానే అపరాధులను ప్రతి దైవప్రవక్తకు శత్రువులుగా చేశాము. నీ కొరకు నీ ప్రభువే మార్గదర్శకత్వం చేయటానికీ, సహాయపడటానికీ సరిపోతాడు.

32 – 34 అవిశ్వాసులు ఇలా అడుగుతారు, "ఈ వ్యక్తిపై పూర్తి ఖురాను ఒకేసారి ఎందుకు అవతరింపబడలేదు?" – అవును, అలా ఎందుకు చేయబడిందంటే, మేము దానిని నీ మనస్సులో నాటుకునేలా చేస్తూ ఉండాలని. (ఈ ఉద్దేశ్యంతోనే) మేము దానిని ఒక ప్రత్యేకమైన క్రమంతో వేర్వేరు భాగాలుగా రూపొందించాము. ఇంకా (ఇందులో ఈ హేతువు కూడ ఉంది). వారు నీ ముందు ఏదైనా వినూత్న విషయాన్ని (వింత ప్రశ్నను) తీసుకువచ్చినప్పుడల్లా దానికి సరియైన జవాబును మేము సకాలంలో నీకు ఇచ్చాము.

وَقَالَ الَّذِيْنَ لَا يَرْجُوْنَ لِقَآءَنَا لَوْلَآ اُنْزِلَ
عَلَيْنَا الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ نَرٰى رَبَّنَا ۭ لَقَدِ
اسْتَكْبَرُوْا فِيْٓ اَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْ عُتُوًّا كَبِيْرًا ۝
يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلٰٓئِكَةَ لَا بُشْرٰى يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُجْرِمِيْنَ وَيَقُوْلُوْنَ حِجْرًا مَّحْجُوْرًا ۝ وَقَدِمْنَآ
اِلٰى مَا عَمِلُوْا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنٰهُ هَبَآءً مَّنْثُوْرًا ۝
اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا وَّاَحْسَنُ
مَقِيْلًا ۝ وَيَوْمَ تَشَقَّقُ السَّمَآءُ بِالْغَمَامِ
وَنُزِّلَ الْمَلٰٓئِكَةُ تَنْزِيْلًا ۝ اَلْمُلْكُ يَوْمَئِذِ
الْحَقُّ لِلرَّحْمٰنِ ۭ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكٰفِرِيْنَ
عَسِيْرًا ۝ وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلٰى يَدَيْهِ
يَقُوْلُ يٰلَيْتَنِى اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُوْلِ سَبِيْلًا ۝
يٰوَيْلَتٰى لَيْتَنِيْ لَمْ اَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيْلًا ۝
لَقَدْ اَضَلَّنِيْ عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ اِذْ جَآءَنِيْ ۭ
وَكَانَ الشَّيْطٰنُ لِلْاِنْسَانِ خَذُوْلًا ۝ وَقَالَ
الرَّسُوْلُ يٰرَبِّ اِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوْا هٰذَا
الْقُرْاٰنَ مَهْجُوْرًا ۝ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ
عَدُوًّا مِّنَ الْمُجْرِمِيْنَ ۭ وَكَفٰى بِرَبِّكَ هَادِيًا وَّ
نَصِيْرًا ۝ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ
الْقُرْاٰنُ جُمْلَةً وَّاحِدَةً ۚ كَذٰلِكَ ۚ لِنُثَبِّتَ
بِهٖ فُؤَادَكَ وَرَتَّلْنٰهُ تَرْتِيْلًا ۝ وَلَا يَاْتُوْنَكَ
بِمَثَلٍ اِلَّا جِئْنٰكَ بِالْحَقِّ وَاَحْسَنَ تَفْسِيْرًا ۝

ఉత్తమమైన రీతిలో విషయాన్ని విస్పష్టం చేశాము – బోర్లగా నరకం వైపునకు నెట్టబడనున్న వారి పరిస్థితి ఎంతో చెడ్డది, వారి మార్గం ఎంతో తప్పైనది.

35 – 40 మేము మూసాకు గ్రంథాన్ని ఇచ్చాము.[5] అతని సోదరుడు హారూన్‌ను అతనికి సహాయకుడుగా చేశాము. వారితో ఇలా అన్నాము, "మా ఆయతులను తిరస్కరించిన జాతి వద్దకు వెళ్లండి." చివరకు మేము ఆ జాతి ప్రజలను నాశనం చేసి వేశాము. ఇదే గతి నూహు జాతి వారికీ పట్టింది; వారు దైవప్రవక్తలను తిరస్కరించారు. మేము వారిని ముంచి వేశాము. ప్రపంచ ప్రజలందరికీ గుణపాఠం గరపే గుర్తుగా చేశాము. ఆ దుర్మార్గుల కొరకు ఒక వ్యధాభరితమైన శిక్షను సిద్ధపరచి ఉంచాము. ఈ విధంగానే ఆద్ జాతివారు, సమూద్ జాతివారు, అర్ రస్[6] ప్రజలు, ఇంకా ఆ మధ్యకాలంలో ఎన్నోతరాల వారు నాశనం చేయబడ్డారు. వారిలో ప్రతి ఒక్కరికీ మేము (పూర్వం నాశనమైనవారి) దృష్టాంతాలను ఇచ్చి నచ్చజెప్పాము. చివరకు ప్రతి ఒక్కరినీ నాశనం చేశాము. వారు ఆ పట్టణం మీదుగా ప్రయాణం చేశారు. దాని మీద వినాశకరమైన వర్షం కురిపించబడింది.[7] వారు దాని స్థితిని చూచి ఉండరా? అయినా వారు మరణానంతరం మరొక జీవితం సంభవమని తలంచరు.

41 – 42 వారు నిన్ను చూచినప్పుడు నిన్ను పరిహసనీయ వస్తువుగా చేసుకుంటారు. ఇలా అంటారు, "ఈ వ్యక్తినేనా దేవుడు ప్రవక్తగా చేసి పంపినది? మేము మా దేవుళ్ల పట్ల విశ్వాసంపై స్థిరంగా ఉండకపోయినట్లయితే, ఇతను మమ్మల్ని మార్గం తప్పించి వాటికి దూరం చేసి ఉండేవాడు." సరేమంచిది, శిక్షను చూచినప్పుడు మార్గభ్రష్టత్వంలో ఎవరు ఎక్కువ దూరం వెళ్లిపోయారో స్వయంగా వారే తెలిసికొనే సమయం ఎంతో దూరంలో లేదు.

اَلَّذِيْنَ يُحْشَرُوْنَ عَلٰى وُجُوْهِهِمْ اِلٰى جَهَنَّمَ ۙ
اُولٰٓئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَّاَضَلُّ سَبِيْلًا ۝
وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ وَجَعَلْنَا
مَعَهٗٓ اَخَاهُ هٰرُوْنَ وَزِيْرًا ۝ فَقُلْنَا اذْهَبَآ
اِلَى الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ۭ
فَدَمَّرْنٰهُمْ تَدْمِيْرًا ۝ وَقَوْمَ نُوْحٍ لَّمَّا كَذَّبُوا
الرُّسُلَ اَغْرَقْنٰهُمْ وَجَعَلْنٰهُمْ لِلنَّاسِ اٰيَةً ۭ
وَاَعْتَدْنَا لِلظّٰلِمِيْنَ عَذَابًا اَلِيْمًا ۝ وَّعَادًا
وَّثَمُوْدَا۟ وَاَصْحٰبَ الرَّسِّ وَقُرُوْنًۢا بَيْنَ ذٰلِكَ
كَثِيْرًا ۝ وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْاَمْثَالَ ۡ وَكُلًّا
تَبَّرْنَا تَتْبِيْرًا ۝ وَلَقَدْ اَتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِيْٓ
اُمْطِرَتْ مَطَرَ السَّوْءِ ۭ اَفَلَمْ يَكُوْنُوْا يَرَوْنَهَا ۚ
بَلْ كَانُوْا لَا يَرْجُوْنَ نُشُوْرًا ۝ وَاِذَا رَاَوْكَ اِنْ
يَّتَّخِذُوْنَكَ اِلَّا هُزُوًا ۭ اَهٰذَا الَّذِيْ بَعَثَ
اللّٰهُ رَسُوْلًا ۝ اِنْ كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ اٰلِهَتِنَا
لَوْلَآ اَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا ۭ وَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ
حِيْنَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ اَضَلُّ سَبِيْلًا ۝

---

3 అంటే, దైవ ప్రవక్తకూ, విశ్వాసులకూ అవిశ్వాసులు ఒక పరీక్ష వంటివారు. అదే విధంగా అవిశ్వాసులకు దైవ ప్రవక్తా, విశ్వాసులూ ఒక పరీక్షవంటివారు.

4 అంటే, ఈ ఆంతర్యాన్ని తెలుసుకున్న తరువాత ఇక నీవు సహనంతో ఉంటావా? నీవు పాటుపడే మేలైన లక్ష్యసిద్ధికి ఈ పరీక్ష అనివార్యం. ఈ పరీక్షలో తప్పనిసరిగా కలిగే కష్టనష్టాలను భరించటానికి నీవు సిద్ధంగా ఉన్నావా?

43 – 44 తన మనోవాంఛను తన దేవుడుగా చేసుకున్న వ్యక్తి యొక్క స్థితిని ఎప్పుడైనా నీవు గమనించావా? నీవు అలాంటి వ్యక్తిని రుజుమార్గానికి తెచ్చే బాధ్యతను స్వీకరించ గలవా? వారిలో చాలమంది వింటారని, అర్థం చేసుకుంటారని నీవు అనుకుంటున్నావా? వారు పశువులలాంటివారు, కాదు వాటి కంటే కూడ దిగజారిపోయినవారు.

45 – 46 నీ ప్రభువు ఎలా నీడను విస్తరింపజేస్తాడో నీవు చూడలేదా? ఒకవేళ ఆయన కోరితే, దానిని శాశ్వతమైన నీడగా చేసేవాడు. మేము సూర్యుణ్ణి దానికి మార్గదర్శి[8] (దలీల్)గా చేశాము. తరువాత (సూర్యుడు పైకి లేస్తూ పోయే కొద్దీ) మేము ఈ నీడను క్రమక్రమంగా మా వైపునకు లాక్కుంటూ పోతాము.[9]

47 మీ కొరకు రాత్రిని వస్త్రంగానూ, నిద్రను మృత్యు శాంతి గానూ, పగలును బ్రతికిలేచే సమయంగాను చేసినవాడు అల్లాహ్‌యే.

48 – 50 తన కారుణ్యానికి ముందు గాలులను శుభ వార్తలుగా చేసి పంపేవాడూ ఆయనే. తరువాత ఆకాశం నుండి పరిశుద్ధ జలాన్ని అవతరింపజేస్తాడు. దాని ద్వారా ఒక మృత ప్రదేశానికి ప్రాణం పోస్తాడు. తన సృష్టిలోని ఎన్నో జంతువులకు, ఎంతో మంది మానవులకు దప్పిక తీర్చుతాడు. మేము ఈ అద్భుతాన్ని వారు గుణపాఠం నేర్చుకోవాలని మాటిమాటికి వారి ముందు ప్రదర్శిస్తాము. కాని అధిక సంఖ్యాకులు అవిశ్వాసం, కృతఘ్నతలు తప్ప మరొక వైఖరిని అవలంబించటానికి తిరస్కరిస్తున్నారు.

اَرَءَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ اِلٰهَهٗ هَوٰىهُ ؕ اَفَاَنْتَ
تَكُوْنُ عَلَيْهِ وَكِيْلًا ۙ اَمْ تَحْسَبُ اَنَّ
اَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُوْنَ اَوْ يَعْقِلُوْنَ ؕ اِنْ هُمْ
اِلَّا كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ سَبِيْلًا ۝
اَلَمْ تَرَ اِلٰى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ ۚ وَلَوْ شَآءَ
لَجَعَلَهٗ سَاكِنًا ۚ ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ
دَلِيْلًا ۙ ثُمَّ قَبَضْنٰهُ اِلَيْنَا قَبْضًا يَّسِيْرًا ۝
وَهُوَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الَّيْلَ لِبَاسًا
وَّالنَّوْمَ سُبَاتًا وَّجَعَلَ النَّهَارَ نُشُوْرًا ۝
وَهُوَ الَّذِيْٓ اَرْسَلَ الرِّيٰحَ بُشْرًاۢ بَيْنَ يَدَيْ
رَحْمَتِهٖ ۚ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً طَهُوْرًا ۙ
لِّنُحْيِۦَ بِهٖ بَلْدَةً مَّيْتًا وَّنُسْقِيَهٗ مِمَّا خَلَقْنَآ
اَنْعَامًا وَّاَنَاسِيَّ كَثِيْرًا ۝ وَلَقَدْ صَرَّفْنٰهُ
بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوْا ۖ فَاَبٰۤى اَكْثَرُ النَّاسِ اِلَّا كُفُوْرًا ۝

ع

---

5 ఇక్కడ గ్రంథం అంటే బహుశా, ఈజిప్టునుండి వెళ్లిపోయిన తరువాత హ్రజత్ మూసాకు ఇవ్వబడిన గ్రంథంకాదు, కాని ప్రవక్త పదవిని అలంకరించినప్పటి నుండి ఈజిప్టును వదిలే వరకు హ్రజత్ మూసాకు ఇవ్వబడిన మార్గదర్శక సూత్రాలు. అందులో అల్లాహ్ ఆజ్ఞానుసారం ఫిరౌను దర్బారులో హ్రజత్ మూసా చేసిన ఉపన్యాసాలు కూడ చేరి ఉన్నాయి; ఇంకా ఆయన ఫిరౌనుకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమం నడిపేటప్పుడు ఆయనకు ఇవ్వబడినటువంటి మార్గదర్శక సూత్రాలు కూడ చేరి ఉన్నాయి. దివ్య ఖుర్‌ఆన్‌లో పలుసందర్భాలలో ఈ విషయాలప్రస్తావన జరిగింది. కాని ఈ విషయాలు బహుశా తౌరాతు గ్రంథంలో చేర్చబడి ఉండవు. ఈజిప్టు నుండి వలసపోయిన తరువాత సినాయిపర్వతం మీద హ్రజత్ మూసాకు రాతిపలకల రూపంలో ఇవ్వబడిన పది శాసనాలతో తౌరాతు గ్రంథం ప్రారంభమయింది.

6 'రస్'ను అరబ్బీ భాషలో పాడుబడిన బావి లేదా చీకటి బావి అని అంటారు. తమ ప్రవక్తను బావిలోకి త్రోసిగానీ, వ్రేలాడ దీసిగానీ చంపిన ప్రజలు అర్రస్‌వాసులు.

51 – 52 ఒకవేళ మేము కోరినట్లయితే, ఒక్కొక్క ఊరిలో ఒక్కొక్క హెచ్చరిక చేసేవాణ్ణి ప్రభవింప జేసి ఉండేవారమే.[10] కనుక ప్రవక్తా! అవిశ్వాసుల మాటను ఎంతమాత్రం నమ్మకు. ఈ ఖురాను ద్వారా వారితో మహత్తరమైన పోరాటం జరుపు.

53 రెండు సముద్రాలనూ కలిపి ఉంచినవాడు ఆయనే. ఒకటేమో రుచికరమైనది, మధురమైనదీను. రెండోది చేదైనది, ఉప్పైనదీను. ఆ రెంటి మధ్య ఒక తెర అడ్డంగా ఉన్నది. అది వాటిని కలసిపోకుండా ఆపి ఉంచే[11] అవరోధం.

54 ఆయనే నీటితో మానవుణ్ణి సృష్టించాడు. తరువాత అతని ద్వారా (తన) వంశము, అత్తవారి వంశము అనే రెండు వేర్వేరు బంధుత్వపు క్రమాలను రూపొందించాడు. నీ ప్రభువు సర్వశక్తి సంపన్నుడు.

55 అయినా, మానవులు అల్లాహ్‌ను కాదని తమకు లాభంగాని, నష్టంగాని కలిగించలేని వారిని పూజిస్తున్నారు. అదీగాక, అవిశ్వాసి తన ప్రభువునకు వ్యతిరేకంగా ప్రతి తిరుగుబాటుదారుడికి సహాయపడుతున్నాడు.

56 – 57 ప్రవక్తా! నిన్ను మేము కేవలం ఒక శుభవార్తాహరునిగా, హెచ్చరిక చేసే వానిగా మాత్రమే పంపాము.[12] కనుక వారితో ఇలా అను, "నేను ఈ పనికై మిమ్మల్ని ఏ ప్రతిఫలాన్నీ కోరను. ఇష్టమున్న వ్యక్తి తన ప్రభువు మార్గాన్ని అవలంబించటమే నా ప్రతిఫలం."

وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَّذِيرًا ﴿٥١﴾
فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُم بِهِ جِهَادًا كَبِيرًا ﴿٥٢﴾
وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ
وَهَٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا
وَحِجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٥٣﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ
بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا ۗ وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٤﴾
وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنفَعُهُمْ
وَلَا يَضُرُّهُمْ ۗ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ ظَهِيرًا ﴿٥٥﴾
وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٦﴾
قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا
مَن شَاءَ أَن يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٥٧﴾

---

7 అంటే దైవప్రవక్త హజ్రత్ లూత్‌జాతి ప్రజల పట్టణం అని అర్థం. వినాశకరమైన వర్షం అంటే రాళ్లవర్షం అని అర్థం.

8 నావికుల పరిభాషలో ఓడలకు మార్గం చూపే వ్యక్తిని మార్గదర్శి (దలీల్) అని అంటారు. సూర్యుణ్ణి నీడకు మార్గదర్శిగా చేయటం అంటే, నీడ పెరుగుదల, తరుగుదలలు, సూర్యుని ఎదుగుదల, వాలువంగులు, ఉదయాస్తమయాలపై ఆధారపడి ఉన్నాయి.

9 మావైపునకు లాక్కోవటం అంటే కనుమరుగు చేయటం, నాశనం చేయటం అని అర్థం. ఎందుకంటే నాశనమయ్యే ప్రతి వస్తువూ అల్లాహ్ వైపునకే మరలుతుంది. ప్రతి వస్తువూ ఆయన దగ్గర నుండే వస్తుంది. ఆయన దగ్గరకే తిరిగి చేరుతుంది.

10 అంటే, అలా చేయటం మా శక్తికిమించిన పని ఎంత మాత్రం కాదు. ఒకవేళ మేము తలంచినట్లయితే, ఊరూరా ఒక ప్రవక్తను ఆవిర్భవింపజేసేవారము. కాని మేము అలా చేయలేదు. ఈ ప్రపంచం అంతకీ ఒకే ప్రవక్తను ప్రభవింపజేశాము. ఎందుకంటే, లోకం అంతటికీ ఒకే సూర్యుడు సరిపోయినట్లు, ఈ సన్మార్గపు సూర్యుడు ఒక్కడేసరిపోతాడు.

58 – 59 ప్రవక్తా! సజీవుడూ, ఎన్నడూ మరణించనివాడూ అయిన దేవునిపై నమ్మకం ఉంచు. ఆయనను స్తుతించటంతోపాటు ఆయన పవిత్రతను కొనియాడు. తన దాసుల పాపాలను గురించి కేవలం ఆయనకు తెలిస్తే చాలు. ఆయన ఆరుదినాలలో భూమినీ, ఆకాశాలనూ, భూమ్యాకాశాల మధ్య ఉన్న సకల వస్తుజాలాన్నీ సృష్టించాడు. తరువాత ఆయనే "అర్ష్" (అధికార పీఠం)ను అధిష్టించాడు. ఆయన కరుణామయుడు, ఆయన ఘనతను గురించి ఎరిగిన వాడిని అడుగు.

60 ఆ కరుణామయునికి సజ్దా చేయండి అని వారితో అన్నప్పుడు వారు ఇలా అంటారు, "ఈ కరుణామయుడన్నది ఏమిటి? నీవు చెప్పిన దానికల్లా మేము సజ్దా చేయవలసిందేనా?" ఈ సందేశం వారి ద్వేషాన్ని మరింత అధికమే చేస్తుంది.

61 – 62 ఆకాశంలో బురుజులను నిర్మించినవాడూ, అందులో ఒక దీపాన్ని, ఒక మెరిసే చంద్రుణ్ణి వెలిగించినవాడూ ఎంతో శుభప్రదుడు. ఆయనే రేయింబవళ్లను ఒక దాని వెంట ఒకటి వచ్చేలా చేశాడు, గుణపాఠం నేర్చుకోదలచిన లేదా కృతజ్ఞతలు తెలుపుకోదలచిన ప్రతి వ్యక్తి కోసం.

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ
وَكَفَىٰ بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا ۝ الَّذِي
خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي
سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۚ
الرَّحْمَٰنُ فَاسْأَلْ بِهِ خَبِيرًا ۝ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ
اسْجُدُوا لِلرَّحْمَٰنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَٰنُ أَنَسْجُدُ
لِمَا تَأْمُرُنَا وَزَادَهُمْ نُفُورًا ۩ ۝ تَبَارَكَ الَّذِي
جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَ
قَمَرًا مُنِيرًا ۝ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ
خِلْفَةً لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ۝

---

11 ఒక పెద్దనది సముద్రంలో కలిసే ప్రతి చోట ఇది సంభవిస్తుంది. ఇదే కాక సముద్రంలోనే వివిధ ప్రాంతాలలో మంచి నీటి చెలమలు ఉన్నాయి. వాటి నీరు సముద్రపు ఉప్పునీటి మధ్య ఉన్నప్పటికీ తన తీయదనాన్ని వదలిపెట్టదు. ఉదాహరణకు, బెహ్రైన్, పర్షియన్ గల్ఫ్‌లోని ఇతర ప్రాంతాలలో ఇటువంటి చెలమలు ఎన్నో ఏర్పడి ఉన్నాయి. వాటి నుండి ప్రజలు మంచి నీటిని త్రాగుతారు.

12 అంటే, విశ్వసించే వాడికి ప్రతిఫలం ఇవ్వటంగానీ, తిరస్కరించేవాడికి శిక్ష విధించటంగానీ నీ పనికాదు. ఎవరినైనా విశ్వాసం వైపునకు బలవంతంగా లాక్కురావటం కోసం గానీ, తిరస్కరించేవాడిని బలవంతంగా తిరస్కరించకుండా ఆపటం కోసంగానీ నీవు నియమించబడలేదు. రుజు మార్గాన్ని అవలంబించినవాడికి మంచిఫలితం లభిస్తుందనే శుభవార్తను అందించటం, మూర్ఖంగా చెడుమార్గంపై ఉండే వారిని అల్లాహ్ శిక్షను గురించి హెచ్చరించటం మాత్రమే నీ బాధ్యత.

63 – 76 కరుణామయుని (అసలు) దాసులు ఎవరంటే, నేలపై అణకువతో నడిచేవారూ,[13] మూర్ఖులు వారిని పలుకరించినప్పుడు, మీకో సలామ్ అని అనేవారూ, తమ ప్రభువు సన్నిధిలో సాష్టాంగపడీ (సజ్దాలోను) నిలబడి రాత్రులు గడిపేవారు, "మా ప్రభూ, నరకయాతన నుండి మమ్మల్ని కాపాడు, దాని శిక్ష ప్రాణాంతకమైనది, అది ఎంతో చెడు ప్రదేశం, ఎంతో చెడు నివాసం" అని ప్రార్థించేవారు. ఖర్చు పెడితే, దుబారాగానూ ఖర్చు పెట్టకుండా, లోభత్వాన్నీ ప్రదర్శించకుండా ఈ రెండు తీవ్రవైఖరుల మధ్య సమతూకాన్ని పాటించేవారు, అల్లాహ్‌ను తప్ప ఏ ఇతర దేవుణ్ణీ వేడుకోనివారు, అల్లాహ్ నిషేధించిన ఏ ప్రాణాన్నీ అన్యాయంగా హతమార్చని వారు, వ్యభిచారానికి పాల్పడనివారు – ఈ పనులను చేసినవాడు ఎవడైనా తన పాపఫలాన్ని పొందితీరుతాడు; తీర్పుదినంనాడు అతనికి రెట్టింపు శిక్షపడుతుంది. అందులోనే అతడు శాశ్వతంగా హీనస్థితిలో పడి ఉంటాడు. (ఈ పాపాల తరువాత) పశ్చాత్తాపపడి, విశ్వసించి మంచిపనులు చెయ్యటం ప్రారంభించేవాడు తప్ప. అటువంటి వాడి చెడులను అల్లాహ్ శుభాలుగా మారుస్తాడు. ఆయన క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడూను. పశ్చాత్తాపపడి సద్వర్తనాన్ని అవలంబించే వ్యక్తి అల్లాహ్ వైపునకు మరలివస్తాడు. మరలిరావలసినరీతిలో – (ఇంకా కరుణామయుని దాసులు ఎలాంటివారంటే) అబద్ధానికి సాక్షులు కానివారు, వ్యర్థమైనవాటి వైపుగా పోవటం జరిగితే, సంస్కారవంతులు మాదిరిగా దాటిపోతారు. వారికి తమ ప్రభువు ఆయతులను వినిపించి హితబోధ చేయటం జరిగితే, వారు దానిని గురించి అంధులుగా, చెవిటివారుగా ఉండిపోరు. వారు ఇలా ప్రార్థిస్తూ ఉంటారు, "మా ప్రభూ! మాకు మా భార్యల ద్వారానూ మాసంతానం ద్వారానూ కన్నుల చల్లదనాన్ని ప్రసాదించు, మమ్మల్ని భయ భక్తులు కలవారికి ఇమాములు[14]గా చేయి." – తమ సహనానికి ప్రతిఫలంగా మహోన్నతమైన సౌధాలను పొందేవారువారే. అక్కడ గౌరవ మర్యాదలతో, శాంతివచనాలతో వారికి స్వాగతం పలుకబడుతుంది.

وَعِبَادُ الرَّحْمٰنِ الَّذِيْنَ يَمْشُوْنَ عَلَى الْاَرْضِ
هَوْنًا وَّاِذَا خَاطَبَهُمُ الْجٰهِلُوْنَ قَالُوْا سَلٰمًا ۝
وَالَّذِيْنَ يَبِيْتُوْنَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَّقِيَامًا ۝
وَالَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ
جَهَنَّمَ ۖ اِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ۝ اِنَّهَا سَآءَتْ
مُسْتَقَرًّا وَّمُقَامًا ۝ وَالَّذِيْنَ اِذَآ اَنْفَقُوْا لَمْ
يُسْرِفُوْا وَلَمْ يَقْتُرُوْا وَكَانَ بَيْنَ ذٰلِكَ
قَوَامًا ۝ وَالَّذِيْنَ لَا يَدْعُوْنَ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا
اٰخَرَ وَلَا يَقْتُلُوْنَ النَّفْسَ الَّتِيْ حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا
بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُوْنَ ۚ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ يَلْقَ
اَثَامًا ۝ يُّضٰعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَ
يَخْلُدْ فِيْهِ مُهَانًا ۝ اِلَّا مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ
وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَاُولٰٓئِكَ يُبَدِّلُ اللّٰهُ
سَيِّاٰتِهِمْ حَسَنٰتٍ ۭ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا
رَّحِيْمًا ۝ وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَاِنَّهٗ يَتُوْبُ
اِلَى اللّٰهِ مَتَابًا ۝ وَالَّذِيْنَ لَا يَشْهَدُوْنَ الزُّوْرَ
وَاِذَا مَرُّوْا بِاللَّغْوِ مَرُّوْا كِرَامًا ۝ وَالَّذِيْنَ اِذَا
ذُكِّرُوْا بِاٰيٰتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوْا عَلَيْهَا صُمًّا وَّ
عُمْيَانًا ۝ وَالَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا
مِنْ اَزْوَاجِنَا وَذُرِّيّٰتِنَا قُرَّةَ اَعْيُنٍ وَّاجْعَلْنَا
لِلْمُتَّقِيْنَ اِمَامًا ۝ اُولٰٓئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ
بِمَا صَبَرُوْا وَيُلَقَّوْنَ فِيْهَا تَحِيَّةً وَّسَلٰمًا ۝

వారు కలకాలం అక్కడనే ఉంటారు. ఎంతమంచిది ఆ స్థలం, ఎంత మంచిది ఆ నివాసం.

خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۭ حَسُنَتْ مُسْتَقَرًّا وَّمُقَامًا ۝

77 ప్రవక్తా! ప్రజలతో ఇలా అను, "మీరు నా ప్రభువును వేడుకోకపోతే,[15] ఆయన మిమ్మల్ని ఎందుకు పట్టించుకోవాలి? ఇప్పుడు మీరు నిరాకరించారు, త్వరలోనే తప్పించుకోనలవికాని శిక్షను మీరు అనుభవిస్తారు.

قُلْ مَا يَعْبَؤُا بِكُمْ رَبِّيْ لَوْلَا دُعَاۗؤُكُمْ ۚ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُوْنُ لِزَامًا ۝

---

13 అంటే అహంభావంతో నిక్కుతూ నీల్గుతూ భూమిపై నడవరు, నిరంకుశులు, ఉపద్రవకారులు మాదిరిగా తమ పెత్తనాన్నీ, దౌర్జన్యాన్నీ చలాయించటానికి ప్రయత్నించరు. కాని వారి నడవడిక ఒక పెద్ద మనిషి, ఒక మృదు స్వభావుడు, ఒక ఉదాత్తహృదయుడూ అయిన ఒక మనిషి నడవడిక మాదిరిగా ఉంటుంది.

14 అంటే, మనం దైవభీతిలో, దైవ విధేయతలో అందరినీ అధిగమించాలి, మేలు చేయటంలో, పుణ్యకార్య నిర్వహణలో అందరికంటే ముందు ఉండాలి, కేవలం పుణ్యవంతులుగా ఉండటమే కాదు, పుణ్యవంతులకు నాయకులు కావాలి. మన కారణంగా లోకంలో మంచిపెరగాలి. ఇక్కడ ఈ విషయాన్ని ప్రస్తావించటానికి కారణం, వీరు సిరిసంపదలూ, పేరు ప్రతిష్ఠలూ పొందటంలో కాక దైవ భీతిలో, పుణ్యకార్యాలలో పోటీ పడుతూ ఒకరినొకరు అధిగమించటానికి ప్రయత్నిస్తారు అనే విషయం తెలుపటానికే.

15 అంటే, ఒకవేళ మీరు అల్లాహ్‌ను ప్రార్థించకపోతే, ఆయనను ఆరాధించకపోతే, మీ అవసరాలు తీరటానికి ఆయన సహాయాన్ని మీరు అర్థించకపోతే, అల్లాహ్ దృష్టిలో మీకు ఏ విలువాలేదు. ఈ కారణంగా, ఆయన మిమ్మల్ని గడ్డిపోచకంటే హీనంగా చూస్తాడు. కేవలం ఆయన సృష్టిగా, మీకూ రాళ్లకూ మధ్య ఏ భేదమూ లేదు. అల్లాహ్ యొక్క ఏ అవసరమూ మీతో ముడివడిలేదు, కనుక మీరు ఆయనను సేవించకపోతే ఆయనపనులేవీ ఆగిపోవు. ఆయన దయార్ద్ర దృష్టిని మీ వైపునకు మరలేలా చేసే విషయం ఏమిటంటే, మీరు ఆయనవైపునకు చేతులెత్తి ప్రార్థించటమే. ఈ పని చేయకపోతే, మీరు చెత్తా చెదారంలా వదలివేయబడతారు.

26. అష్ షుఅరా

(٢٦) سُورَةُ الشُّعَرَآءِ مَكِّيَّةٌ (٤٧)

ఆయతులు : 227 అవతరణ : మక్కాలో

ركوعاتها ١١ آياتها ٢٢٧

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 2 తా. సీన్. మీమ్. ఇవి స్పష్టమైన గ్రంథంలోని వాక్యాలు.[1]

3 – 6 ప్రవక్తా! వారు విశ్వసించరు అని దుఃఖపడుతూ, బహుశా నీవు నీ ప్రాణాలను కోల్పోతావేమో. మేము కోరితే ఆకాశం నుండి ఒక సూచనను దించి దాని ముందు వారి మెడలు వంగిపోయేలా చేయగలం.[2] కరుణామయుని తరఫు నుండి వారి వద్దకు ఏ కొత్త ఉపదేశం వచ్చినా, దానికి వారు విముఖులే అవుతారు. ఇపుడు వారు తిరస్కరించారు కాబట్టి, త్వరలోనే వారికి, వారు ఎగతాళి చేస్తూ వచ్చిన విషయమందలి యథార్థమేమిటో (విభిన్నరూపాలలో) తెలుస్తుంది.

7 – 9 వారు ఎన్నడూ తమ దృష్టిని భూమి వైపునకు మళ్లించలేదా; మేము దానిపై ఎంత పుష్కలంగా శ్రేష్ఠమైన రకరకాల చక్కని వృక్షసంపదను సృష్టించామో? నిశ్చయంగా ఇందులో ఒక సూచన[3] ఉన్నది. కాని వారిలో అనేకులు విశ్వసించరు. వాస్తవం ఏమిటంటే నీ ప్రభువు శక్తిమంతుడే కాదు, కరుణామయుడు కూడా.[4]

طٰسٓمٓ ۝ تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ الْمُبِيْنِ ۝
لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَّفْسَكَ اَلَّا يَكُوْنُوْا مُؤْمِنِيْنَ ۝
اِنْ نَّشَاْ نُنَزِّلْ عَلَيْهِمْ مِّنَ السَّمَآءِ اٰيَةً
فَظَلَّتْ اَعْنَاقُهُمْ لَهَا خٰضِعِيْنَ ۝ وَمَا
يَاْتِيْهِمْ مِّنْ ذِكْرٍ مِّنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثٍ اِلَّا كَانُوْا
عَنْهُ مُعْرِضِيْنَ ۝ فَقَدْ كَذَّبُوْا فَسَيَاْتِيْهِمْ
اَنْۢبٰٓؤُا مَا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ۝
اَوَلَمْ يَرَوْا اِلَى الْاَرْضِ كَمْ اَنْۢبَتْنَا
فِيْهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيْمٍ ۝ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ
لَاٰيَةً ؕ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ۝
وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ۝ ع

---

1 అంటే, తన ఉద్దేశ్యాన్ని స్పష్టంగా వివరించే గ్రంథంలోని ఆయతులు. ఆ గ్రంథం ఏ విషయం వైపునకు పిలుస్తోంది, ఏ విషయం నుండి ఆపుతోంది, దేనిని సత్యమని, దేనిని అసత్యమని నిర్ధారిస్తోంది అనే విషయాలు దానిని చదివే ప్రతి వ్యక్తీ అర్థం చేసుకోగలుగుతాడు. ఒప్పుకోవటం, ఒప్పుకోక పోవటం, అది వేరే విషయం. కాని ఏ వ్యక్తీ, ఈ గ్రంథం తత్వం ఏమిటో తనకు అర్థం కాలేదని, అది తనను ఏ విషయాన్ని విసర్జించమని, దేనిని అవలంబించమని ఆహ్వానిస్తుందో తాను తెలుసుకోలేకపోయాననీ కుంటిసాకులు చెప్పలేడు.

2. అంటే, అవిశ్వాసులందరూ విశ్వాస, విధేయతల వైఖరిని తప్పనిసరిగా అవలంబించేలా చేయగల ఒక సూచనను మేము అవతరింపజేసి ఉండేవారము, ఇది అల్లాహ్‌కు ఏమంత కష్టమైన పనికాదు. ఆయన అలా చేయటంలేదు అంటే దానికి కారణం అది ఆయన శక్తికి మించినపని అని భావం కాదు. కాని దానికి కారణం ఏమిటంటే, బలవంతపు విశ్వాసం ఆయనకు సమ్మతం కాదు.

3 అంటే, సత్యాన్వేషణకోసం ఎవరికైనా ఒక సూచన అవసరమైతే, ఎక్కడికో పోనవసరం లేదు. వారు కళ్లు తెరచి ఈ

10 – 17 నీ ప్రభువు మూసాను ఇలా ఆదేశించినప్పటి గాథను వారికి వినిపించు, "దుష్టులైన ఫిరౌను జాతి ప్రజల వద్దకు వెళ్ళు – వారు భయపడరా?" అతడు ఇలా విన్నవించు కున్నాడు, "నా ప్రభూ! వారు నన్ను అసత్యవాది అని తిరస్కరిస్తారేమో అని నా భయం. నా హృదయం కుంచించుకు పోతోంది. నేను ధారాళంగా మాట్లాడలేను. కనుక నీవు హారూన్‌ను ప్రవక్త పదవిలో నియమించు. నా మీద వారు ఒక నేరాన్ని కూడ మోపారు. ఈ కారణంగా నన్ను వారు హత్య చేస్తారేమో అని నేను భయపడుతున్నాను." ఇలా సెలవిచ్చాడు, "అలా ఎంత మాత్రం జరగదు. మీరు ఉభయులూ నా సూచనలను తీసుకుని వెళ్ళండి. మేము మీతో పాటు అంతా వింటూ ఉంటాము. ఫిరౌనువద్దకు వెళ్లి అతనితో ఇలా అనండి – నీవు ఇస్రాయీల్ సంతతి వారిని మాతో పంపు. ఇందుకే సకల లోకాల ప్రభువు మమ్మల్ని (నీ వద్దకు) పంపాడు."

18 – 31 ఫిరౌను ఇలా అన్నాడు, "మేము నిన్ను బాల్యంలో మా ఇంట్లో పెంచలేదా? నీవు నీ వయస్సులోని ఎన్నో సంవత్సరాల కాలం మావద్ద గడిపావు. దాని తరువాత చేసిందేదో చేశావు. నీవు మిక్కిలి కృతఘ్నుడవు." మూసా ఇలా సమాధానం చెప్పాడు, "అప్పుడు నేను ఆ పనిని పొరపాటు వల్ల చేశాను. తరువాత నేను మీకు భయపడి పారిపోయాను. ఆ తరువాత నా ప్రభువు నాకు వివేకాన్ని, జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించాడు, నన్ను సందేశహరులలో చేర్చుకున్నాడు. పోతే ఇక నీవు నాకు ఉపకారం చేసి ఎత్తి పొడుస్తూ ఉన్న విషయం, దాని యథార్థం ఏమిటంటే, నీవు ఇస్రాయీలు సంతతి వారిని బానిసలుగా చేసుకున్నావు."[5]

وَاِذۡ نَادٰى رَبُّكَ مُوۡسٰۤى اَنِ ائۡتِ الۡقَوۡمَ
الظّٰلِمِيۡنَ ۙ قَوۡمَ فِرۡعَوۡنَ ؕ اَلَا يَتَّقُوۡنَ
قَالَ رَبِّ اِنِّىۡۤ اَخَافُ اَنۡ يُّكَذِّبُوۡنِ ؕ وَيَضِيۡقُ
صَدۡرِىۡ وَلَا يَنۡطَلِقُ لِسَانِىۡ فَاَرۡسِلۡ اِلٰى
هٰرُوۡنَ وَلَهُمۡ عَلَىَّ ذَنۡۢبٌ فَاَخَافُ اَنۡ
يَّقۡتُلُوۡنِ ۚ قَالَ كَلَّا ۚ فَاذۡهَبَا بِاٰيٰتِنَاۤ
اِنَّا مَعَكُمۡ مُّسۡتَمِعُوۡنَ فَاۡتِيَا فِرۡعَوۡنَ
فَقُوۡلَاۤ اِنَّا رَسُوۡلُ رَبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ ۙ اَنۡ
اَرۡسِلۡ مَعَنَا بَنِىۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ ؕ
قَالَ اَلَمۡ نُرَبِّكَ فِيۡنَا وَلِيۡدًا وَّلَبِثۡتَ فِيۡنَا
مِنۡ عُمُرِكَ سِنِيۡنَ ۙ وَفَعَلۡتَ فَعۡلَتَكَ الَّتِىۡ
فَعَلۡتَ وَاَنۡتَ مِنَ الۡكٰفِرِيۡنَ قَالَ فَعَلۡتُهَاۤ
اِذًا وَّاَنَا مِنَ الضَّآلِّيۡنَ ؕ فَفَرَرۡتُ مِنۡكُمۡ لَمَّا
خِفۡتُكُمۡ فَوَهَبَ لِىۡ رَبِّىۡ حُكۡمًا وَّجَعَلَنِىۡ
مِنَ الۡمُرۡسَلِيۡنَ وَتِلۡكَ نِعۡمَةٌ تَمُنُّهَا
عَلَىَّ اَنۡ عَبَّدْتَّ بَنِىۡۤ اِسۡرَآءِيۡلَ ؕ

భూమిపైనే గల చెట్టు చేమలను, పైరుపచ్చలను చూస్తే చాలు. దైవ ప్రవక్తలు తెలియజేసే ఈ సృష్టి వ్యవస్థ మర్మము నిజమైనదా లేక ముష్రిక్కులు, దైవ తిరస్కారులు చెప్పే సిద్ధాంతాలు నిజమైనవా అనే విషయం వారికి తెలిసిపోతుంది.

4 అంటే, ఆయనకున్న శక్తి సామర్థ్యాలు ఎంత అద్భుతమైనవంటే, ఆయన ఎవరినైనా శిక్షించదలిస్తే, వారిని రెప్పపాటులో సర్వనాశనం చేయగలడు. కాని అలా చేయగలిగినప్పటికీ, ఆయన కరుణామయుడు కాబట్టి, శిక్షించటంలో తొందరపడడు. సంవత్సరాలు, శతాబ్దాల వరకు సడలింపు ఇస్తాడు, ఆలోచించటానికీ, అర్థం చేసుకోవటానికీ, పరివర్తన చెందటానికీ వ్యవధి ఇస్తాడు; యావజ్జీవితంలో చేసిన పాపాలను ఒక్క పశ్చాత్తాపంతో క్షమించివేయటానికి సిద్ధమవుతాడు.

5 అంటే, నీ ఇంటిలో పెరగవలసిన అవసరం నాకెందుకు వచ్చింది? నీవు ఇస్రాయీల్ సంతతి వారికి అన్యాయాలు

قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ۝٢٣ قَالَ
رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۭ اِنْ
كُنْتُمْ مُّوْقِنِيْنَ ۝٢٤ قَالَ لِمَنْ حَوْلَهٗٓ اَلَا
تَسْتَمِعُوْنَ ۝٢٥ قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ اٰبَاۗىِٕكُمُ
الْاَوَّلِيْنَ ۝٢٦ قَالَ اِنَّ رَسُوْلَكُمُ الَّذِيْٓ
اُرْسِلَ اِلَيْكُمْ لَمَجْنُوْنٌ ۝٢٧ قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ
وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۭ اِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُوْنَ ۝٢٨
قَالَ لَىِٕنِ اتَّخَذْتَ اِلٰــهًا غَيْرِيْ لَاَجْعَلَنَّكَ
مِنَ الْمَسْجُوْنِيْنَ ۝٢٩ قَالَ اَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ
مُّبِيْنٍ ۝٣٠ قَالَ فَاْتِ بِهٖٓ اِنْ كُنْتَ مِنَ
الصّٰدِقِيْنَ ۝٣١ فَاَلْقٰى عَصَاهُ فَاِذَا هِىَ
ثُعْبَانٌ مُّبِيْنٌ ۝٣٢ وَّنَزَعَ يَدَهٗ فَاِذَا هِىَ
بَيْضَاۗءُ لِلنّٰظِرِيْنَ ۝٣٣ قَالَ لِلْمَلَاِ حَوْلَهٗٓ اِنَّ
هٰذَا لَسٰحِرٌ عَلِيْمٌ ۝٣٤ يُّرِيْدُ اَنْ يُّخْرِجَكُمْ مِّنْ
اَرْضِكُمْ بِسِحْرِهٖ ڰ فَمَاذَا تَاْمُرُوْنَ ۝٣٥ قَالُوْٓا
اَرْجِهْ وَاَخَاهُ وَابْعَثْ فِي الْمَدَاۗىِٕنِ
حٰشِرِيْنَ ۝٣٦ يَاْتُوْكَ بِكُلِّ سَحَّارٍ عَلِيْمٍ ۝٣٧
فَجُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيْقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُوْمٍ ۝٣٨
وَّقِيْلَ لِلنَّاسِ هَلْ اَنْتُمْ مُّجْتَمِعُوْنَ ۝٣٩
لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ اِنْ كَانُوْا هُمُ الْغٰلِبِيْنَ ۝٤٠

ع ٢

ఫిరౌను ఇలా అన్నాడు, "ఈ సకల లోకాల ప్రభువు ఏమిటి?" దానికి మూసా, "ఆకాశాలకూ, భూమికీ ప్రభువు, భూమ్యాకాశాల మధ్య ఉన్న సమస్తానికీ ప్రభువు, నీవు (దేవుణ్ణి) నమ్మేవాడివే అయితే" అని జవాబు చెప్పాడు. ఫిరౌను తనచుట్టూ ఉన్న వారితో, "వింటున్నారా?" అని అన్నాడు. మూసా ఇలా అన్నాడు, "ఆయనే మీ ప్రభువు కూడ, పూర్వం గతించిన మీ తాతముత్తాతల ప్రభువు కూడా." ఫిరౌను (అక్కడి వారితో) ఇలా అన్నాడు, "మీ వద్దకు పంపబడిన మీ దైవప్రవక్త గారు పూర్తిగా పిచ్చివారుగా కనిపిస్తున్నారు." మూసా ఇంకా ఇలా అన్నాడు, "తూర్పుకూ, పడమరకూ, వాటి మధ్య ఉన్న సర్వానికీ ప్రభువు; మీరు వివేకం కలవారే అయితే." ఫిరౌను ఇలా అన్నాడు, "నీవు నన్ను కాదని మరెవరినైనా ఆరాధ్యుడుగా చేసుకుంటే, నిన్ను కూడ జైళ్లల్లో పడి మ్రగ్గిపోతున్న వారిలో చేరుస్తాను." మూసా ఇలా అన్నాడు, "నేను నీ ముందుకు ఒక స్పష్టమైన విషయాన్ని తీసుకువచ్చిన తరువాత కూడానా?" దానికి ఫిరౌన్, "మంచిది తీసుకురా, నీవు సత్యవాదివే అయితే" అని అన్నాడు.

32 – 33 (అతడు ఈ మాట అన్నంతనే) మూసా తన చేతికర్రను విసిరాడు; వెంటనే స్పష్టంగా అదొక పెద్దపామై పోయింది. తరువాత అతను తన చేతిని (చంకనుండి) లాగాడు. అది చూపరుల ముందు మెరిసిపోసాగింది.[6]

34 – 40 ఫిరౌను తన చుట్టూ ఉన్న సర్దారులతో ఇలా అన్నాడు, "ఈ వ్యక్తి నిజంగానే చేయి తిరిగిన మంత్రగాడు. తన మంత్రబలం ద్వారా మిమ్మల్ని మీ దేశం నుండి తరిమివేయాలని[7], చూస్తున్నాడు. ఇప్పుడు చెప్పండి మీ ఆజ్ఞ ఏమిటో?" వారు ఇలా అన్నారు, "అతనినీ, అతని సోదరుణ్ణీ ఆపి ఉంచండి, పట్టణాలలోకి వార్తాహరులను పంపండి, నేర్పరులైన మంత్రగాళ్లను మీ వద్దకు తీసుకురమ్మనండి." ఆ విధంగా ఒకనాడు నిర్ణీతసమయానికి మంత్రగాళ్లు సమావేశపరచబడ్డారు. ప్రజలకు ఇలా చెప్పబడింది, "మీరు సభకు వస్తున్నారా? మంత్రగాళ్లు గెలిస్తే,[8] బహుశా మనం వారి ధర్మాన్నే అనుసరించవచ్చు.

చేయటం వల్లనే కదా! నీ కిరాతకం వల్లనే నా తల్లి నన్ను బుట్టలో పెట్టి నదిలో వదలిపెట్టేసింది. నేను పెరగటానికి నాకు నా ఇల్లు లేదా? "నిన్ను పెంచి పెద్ద చేశాను" అని నీవు నాకు చేసిన ఉపకారాన్ని జ్ఞాపకం చేయటం నీకు తగినది కాదు.

41 – 51 మంత్రగాళ్లు రంగంలోకి దిగినప్పుడు, ఫిరౌనుతో ఇలా అన్నారు, "మేము గెలిస్తే, మాకు బహుమానం దొరుకుతుంది కదా?" అతడు, "అవును. అప్పుడు మీరు నా సన్నిహితులలో చేరిపోతారు" అని అన్నాడు. అప్పుడు మూసా, "విసరండి, మీరు విసరదలచుకున్న దానిని" అని అన్నాడు. వారు వెంటనే తమ త్రాళ్లనూ చేతికర్రలనూ విసిరి, "ఫిరౌను ఔన్నత్యం సాక్షిగా! మేమే విజయం సాధిస్తాము" అని అన్నారు. తరువాత మూసా తన చేతి కర్రను విసిరినప్పుడు, అది అకస్మాత్తుగా వారి బూటకపు మహిమలను కబళింపసాగింది. అప్పుడు మాంత్రికు లందరూ అమాంతంగా సజ్దాలో పడిపోయారు. ఇలా అన్నారు, "విశ్వసించాము మేము, సకల లోకాల ప్రభువును – మూసా, హారూన్‌ల ప్రభువును." ఫిరౌను ఇలా అన్నాడు, "నేను మీకు అనుమతి ఇవ్వకముందే మీరు మూసా మాటను విశ్వసించారా? నిస్సందేహంగా ఇతడు మీకు గురువు, మీకు మంత్రవిద్యను నేర్పాడు. సరే మంచిది, ఇప్పుడే మీరు తెలుసుకుంటారు. నేను మీ చేతులను, కాళ్లను అభిముఖదిశలలో నరికిస్తాను, మీ అందరినీ శిలువ పైకి ఎక్కిస్తాను." దానికి వారు ఇలా పలికారు, "ఏమీ పర్వాలేదు, మేము మా ప్రభువు సాన్నిధ్యానికి చేరుకుంటాము. మా ప్రభువు మా పాపాలను క్షమిస్తాడని మేము ఆశిస్తున్నాము. ఎందుకంటే, అందరికంటే ముందు మేమే విశ్వసించాము."

فَلَمَّا جَآءَ السَّحَرَةُ قَالُوْا لِفِرْعَوْنَ اَئِنَّ لَنَا
لَاَجْرًا اِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغٰلِبِيْنَ ۝٤١ قَالَ نَعَمْ
وَاِنَّكُمْ اِذًا لَّمِنَ الْمُقَرَّبِيْنَ ۝٤٢ قَالَ لَهُمْ مُّوْسٰۤى
اَلْقُوْا مَاۤ اَنْتُمْ مُّلْقُوْنَ ۝٤٣ فَاَلْقَوْا حِبَالَهُمْ
وَعِصِيَّهُمْ وَقَالُوْا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنَ اِنَّا لَنَحْنُ
الْغٰلِبُوْنَ ۝٤٤ فَاَلْقٰى مُوْسٰى عَصَاهُ فَاِذَا هِىَ
تَلْقَفُ مَا يَاْفِكُوْنَ ۝٤٥ فَاُلْقِىَ السَّحَرَةُ
سٰجِدِيْنَ ۝٤٦ قَالُوْۤا اٰمَنَّا بِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝٤٧
رَبِّ مُوْسٰى وَهٰرُوْنَ ۝٤٨ قَالَ اٰمَنْتُمْ لَهٗ
قَبْلَ اَنْ اٰذَنَ لَكُمْ اِنَّهٗ لَكَبِيْرُكُمُ
الَّذِىْ عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۝
لَاُقَطِّعَنَّ اَيْدِيَكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ مِّنْ خِلَافٍ
وَّلَاُصَلِّبَنَّكُمْ اَجْمَعِيْنَ ۝٤٩ قَالُوْا لَا ضَيْرَ
اِنَّاۤ اِلٰى رَبِّنَا مُنْقَلِبُوْنَ ۝٥٠ اِنَّا نَطْمَعُ
اَنْ يَّغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطٰيٰنَاۤ اَنْ كُنَّاۤ
اَوَّلَ الْمُؤْمِنِيْنَ ۝٥١

---

6 హజ్రత్ మూసా తన చేతిని చంకనుండి తీసినంతనే, హఠాత్తుగా పరిసరాలన్నీ దేదీప్యమానంగా ప్రకాశించాయి; సూర్యుడే కిందికి దిగివచ్చాడా అని అనిపించింది.

7 ఈ రెండు మహిమల ప్రభావం ఎంత పడిందో ఈ విషయం ద్వారా ఊహించవచ్చు: ఒక క్షణం పూర్వం ఫిరౌను, తన ప్రజలలోని ఒక వ్యక్తిని, "నేను దైవ ప్రవక్తను, ఇస్రాయీల్ సంతతిని నాతో పంపు" అని కోరగా చూచి, పిచ్చివాడు అని తేల్చేశాడు; అంతే కాదు, "నీవు గనక నన్ను కాదని ఇతరులను ప్రభువుగా అంగీకరిస్తే, నేను నిన్ను జైలులో పడవేసి, మగ్గేలా చేసి చంపేస్తాను" అని కూడా బెదిరించాడు. ఇప్పుడు ఈ సూచనలను చూడగానే తన రాజ్యాధికారానికీ తన దేశానికీ ప్రమాదం ఏర్పడిందనీ, అవి తన నుండి లాక్కోబడతాయనీ అతనికి బెంగపట్టుకుంది.

8 అంటే, కేవలం చాటింపులూ, ప్రకటనలూ చేయించటంతోటే తృప్తి పడలేదు, ప్రజలను ప్రేరేపించి ఈ పోటీని చూడటానికి వచ్చేలా చేయటానికి మనుషులు పంపబడ్డారు. దీనివల్ల తెలిసేదేమిటంటే, నిండు దర్బారులో హజ్రత్ మూసా ప్రదర్శించిన రెండు మహిమలకు సంబంధించిన సమాచారం జన సామాన్యంలో కూడా వ్యాపించింది. కనుక దేశ పౌరులు దానికి ప్రభావితులవుతూ పోతున్నారని ఫిరౌను భయపడ్డాడు. రాజ దర్బారులో హజ్రత్ మూసా చూపిన మహిమలను చూచిన వారూ, దానికి సంబంధించిన విశ్వసనీయ సమాచారం తెలుసుకున్నవారూ తమ పూర్వీకుల

52 – 59 "రాత్రికి రాత్రే నా దాసులను తీసుకుని వెళ్లిపో. మిమ్మల్ని తప్పక వెంటాడటం జరుగుతుంది" అని మేము[9] మూసాకు వహీ పంపాము. తరువాత ఫిరౌన్ (సైన్యాన్ని సమాయత్తపరిచే నిమిత్తం) పట్టణాలలోకి వార్తాహరులను పంపి ఇలా ప్రకటన చేయించాడు, "వీరు గుప్పెడు మంది మాత్రమే, మాకు చాల కోపం తెప్పించారు. మనం ఎల్లప్పుడూ అప్రమత్తంగా ఉండే లక్షణం గల జాతి ప్రజలం." ఈ విధంగా మేము వారిని తమ తోటల నుండీ, చెలమలనుండీ, ఖజానాల నుండీ, మహోన్నతమైన వారి నివాస స్థలాల నుండీ బయటికి తీసుకువచ్చాము. వారి విషయంలో ఇలా జరిగింది. (రెండో వైపు) ఇస్రాయీల్ సంతతి వారిని మేము వీటన్నిటికీ వారసులుగా చేశాము.

60 – 66 తెల్లవారుతూ ఉండగా, వీరు వారిని వెంటాడసాగారు. ఇరుపక్షాలవారు ఒకరికొకరు ఎదురు పడినప్పుడు, మూసా సహచరులు, "మేము పట్టుబడ్డాము" అని కేక వేశారు. మూసా, "అలా ఎంతమాత్రం జరగదు. నా ప్రభువు నాతో ఉన్నాడు. తప్పకుండా ఆయన నాకు మార్గం చూపుతాడు" అని అన్నాడు. మేము మూసాను, "నీ చేతికర్రతో సముద్రాన్ని కొట్టు" అని వహీ ద్వారా ఆజ్ఞాపించాము. అప్పుడు హఠాత్తుగా సముద్రం చీలిపోయింది. దాని ప్రతి భాగం ఒక మహోన్నతమైన పర్వతం మాదిరిగా అయిపోయింది. ఆ చోటికే మేము రెండోవర్గం వారిని కూడ చేర్చాము. మూసానూ, అతనితో ఉన్న వారందరినీ మేము రక్షించాము. మిగతావారి నందరినీ ముంచివేశాము.

67 – 68 ఈ సంఘటనలో ఒక సూచన ఉన్నది. కాని వారిలో చాలా మంది విశ్వసించరు. యధార్థమేమిటంటే, నీ ప్రభువు మహాశక్తిమంతుడు, అనంతకరుణామయుడు.

وَاَوْحَيْنَآ اِلٰى مُوْسٰٓى اَنْ اَسْرِ بِعِبَادِيْٓ
اِنَّكُمْ مُّتَّبَعُوْنَ ۝ فَاَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِى
الْمَدَاۤىِٕنِ حٰشِرِيْنَ ۝ اِنَّ هٰٓؤُلَاۤءِ لَشِرْذِمَةٌ
قَلِيْلُوْنَ ۝ وَاِنَّهُمْ لَنَا لَغَاۤىِٕظُوْنَ ۝ وَاِنَّا
لَجَمِيْعٌ حٰذِرُوْنَ ۝ فَاَخْرَجْنٰهُمْ مِّنْ جَنّٰتٍ
وَّعُيُوْنٍ ۝ وَّكُنُوْزٍ وَّمَقَامٍ كَرِيْمٍ ۝
كَذٰلِكَ ۗ وَاَوْرَثْنٰهَا بَنِيْٓ اِسْرَاۤءِيْلَ ۝
فَاَتْبَعُوْهُمْ مُّشْرِقِيْنَ ۝ فَلَمَّا تَرَاۤءَ الْجَمْعٰنِ
قَالَ اَصْحٰبُ مُوْسٰٓى اِنَّا لَمُدْرَكُوْنَ ۝ قَالَ كَلَّا ۚ
اِنَّ مَعِيَ رَبِّيْ سَيَهْدِيْنِ ۝ فَاَوْحَيْنَآ اِلٰى
مُوْسٰٓى اَنِ اضْرِبْ بِّعَصَاكَ الْبَحْرَ ۗ فَانْفَلَقَ
فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيْمِ ۝ وَاَزْلَفْنَا
ثَمَّ الْاٰخَرِيْنَ ۝ وَاَنْجَيْنَا مُوْسٰى وَمَنْ
مَّعَهٗٓ اَجْمَعِيْنَ ۝ ثُمَّ اَغْرَقْنَا الْاٰخَرِيْنَ ۝
اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ۗ وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ
مُّؤْمِنِيْنَ ۝ وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ۝ ع

మతం పట్ల నమ్మకాన్ని కోల్పోసాగారు. ఇప్పుడు ఏదో ఒక విధంగా వారి మాంత్రికులు కూడ మూసా చూపిన మహిమల్లాంటివి చూపిస్తేనే వారి మతం మనగలుగుతుంది. ఫిరౌను, అతని ముఖ్యులు ఈ పోటీని అతి ముఖ్యమైనదిగా భావించారు. వారు పంపిన మనుషులు ప్రజాబాహుళ్యానికి, "మన మాంత్రికులు గెలిస్తే మనం మూసా మతం బారి నుండి కాపాడబడతాము, లేకపోతే మన ధర్మానికీ, మన విశ్వాసానికీ భద్రతలేదు" అని చెప్పారు.

9 ఇపుడు ఒక దీర్ఘ కాలపు సంఘటనలను వదలిపెట్టి, వలసపొమ్మని మూసాను ఆజ్ఞాపించినప్పటి విషయం ప్రస్తావించబడుతోంది.

69 – 89 ఇంకా వారికి ఇబ్రాహీముగాథను వినిపించు. అప్పుడు అతను తన తండ్రినీ, తన జాతి వారినీ, "మీరు వేటిని పూజిస్తున్నారు?" అని అడిగాడు. వారు, "ఇవి కొన్ని విగ్రహాలు, వాటిని మేము పూజిస్తాము. వాటి సేవలోనే మేము నిమగ్నులమై ఉంటాము" అని జవాబు పలికారు. అతను వారిని ఇలా అడిగాడు, "మీరు వీటిని పిలిచినప్పుడు, ఇవి మీ మొర ఆలకిస్తాయా? లేదా ఇవి మీకేమైనా లాభాన్నిగానీ, నష్టాన్నిగానీ కలిగిస్తాయా?" వారు ఇలా అన్నారు, "లేదు, కాని మేము మా తాతముత్తాతలు ఇలా చేస్తూ ఉండగా చూశాము." అప్పుడు ఇబ్రాహీము ఇలా అన్నాడు, "మీరూ, పూర్వం మీ తాతముత్తాలూ పూజిస్తూ వస్తున్న వాటిని ఎప్పుడైనా మీరు (కళ్ళు తెరచి) చూశారా? నాకు ఇవన్నీ శత్రువులే, ఒక్క సకల లోకాల ప్రభువు తప్ప. ఆయన నన్ను సృష్టించాడు. తరువాత ఆయనే నాకు మార్గం చూపుతున్నాడు. ఆయనే నాకు తినిపిస్తాడు, త్రాగిస్తాడు. నేను వ్యాధికి గురి అయినప్పుడు, ఆయనే నాకు స్వస్థతను చేకూరుస్తాడు. ఆయనే నాకు మృత్యువును కలిగిస్తాడు. తరువాత మళ్ళీ నాకు జీవితాన్ని అనుగ్రహిస్తాడు. తీర్పు దినం నాడు నా పాపాలను క్షమిస్తాడని నేను ఆయన మీద ఆశలు పెట్టుకున్నాను." (దీని తరువాత ఇబ్రాహీమ్ ఇలా ప్రార్థించాడు): "నా ప్రభూ! నాకు వివేకాన్ని ప్రసాదించు, నన్ను సజ్జనులలో కలుపు. తరువాత తరాల వారిలో నాకు మంచి పేరు ప్రసాదించు. నన్ను సుఖసౌభాగ్యాల స్వర్గవనానికి వారసులైన వారిలో చేర్చు. నా తండ్రిని క్షమించు. నిస్సందేహంగా ఆయన మార్గం తప్పిన వారిలోని వాడే. మానవులందరూ బ్రతికింపబడే రోజున నన్ను అవమానం పాలుజేయకు. అపుడు సంపదవల్లగానీ, సంతానం వల్లగానీ ఏ లాభమూ కలగదు; ఏ వ్యక్తి అయినా మంచి మనస్సుతో అల్లాహ్ సాన్నిధ్యంలో హాజరైతే తప్ప."

90 – 102 (ఆ రోజున)[10] స్వర్గం భయభక్తులు కలవారి దగ్గరకు తీసుకురాబడుతుంది. నరకం మార్గం తప్పిన వారి ముందు తెరువబడుతుంది. వారిని ఇలా అడగటం జరుగుతుంది, "అల్లాహ్‌ను వదలిపెట్టి, మీరు ఆరాధించేవారు ఇప్పుడెక్కడున్నారు? వారు మీకేమైనా సహాయం చేస్తున్నారా? లేదా తమను తాము రక్షించుకోగలరా?" తరువాత ఆ దేవుళ్ళూ, మార్గం తప్పిన ఈ మానవులూ, ఇబ్లీస్ సైన్యమూ, అందరూ దానిలోకి ఒకరి మీద ఒకరు పడేటట్లుగా త్రోయబడతారు.

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ اِبْرٰهِيْمَ ۝ اِذْ قَالَ لِاَبِيْهِ وَقَوْمِهٖ
مَا تَعْبُدُوْنَ ۝ قَالُوْا نَعْبُدُ اَصْنَامًا فَنَظَلُّ لَهَا
عٰكِفِيْنَ ۝ قَالَ هَلْ يَسْمَعُوْنَكُمْ اِذْ تَدْعُوْنَ ۝
اَوْ يَنْفَعُوْنَكُمْ اَوْ يَضُرُّوْنَ ۝ قَالُوْا بَلْ وَجَدْنَآ
اٰبَآءَنَا كَذٰلِكَ يَفْعَلُوْنَ ۝ قَالَ اَفَرَءَيْتُمْ
مَّا كُنْتُمْ تَعْبُدُوْنَ ۝ اَنْتُمْ وَاٰبَآؤُكُمُ
الْاَقْدَمُوْنَ ۝ فَاِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّيْٓ اِلَّا رَبَّ
الْعٰلَمِيْنَ ۝ الَّذِيْ خَلَقَنِيْ فَهُوَ يَهْدِيْنِ ۝
وَالَّذِيْ هُوَ يُطْعِمُنِيْ وَيَسْقِيْنِ ۝ وَاِذَا
مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِيْنِ ۝ وَالَّذِيْ يُمِيْتُنِيْ
ثُمَّ يُحْيِيْنِ ۝ وَالَّذِيْٓ اَطْمَعُ اَنْ يَّغْفِرَ لِيْ
خَطِيْٓـَٔتِيْ يَوْمَ الدِّيْنِ ۝ رَبِّ هَبْ لِيْ حُكْمًا
وَّاَلْحِقْنِيْ بِالصّٰلِحِيْنَ ۝ وَاجْعَلْ لِّيْ
لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْاٰخِرِيْنَ ۝ وَاجْعَلْنِيْ
مِنْ وَّرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيْمِ ۝ وَاغْفِرْ
لِاَبِيْٓ اِنَّهٗ كَانَ مِنَ الضَّآلِّيْنَ ۝ وَلَا
تُخْزِنِيْ يَوْمَ يُبْعَثُوْنَ ۝ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ
مَالٌ وَّلَا بَنُوْنَ ۝ اِلَّا مَنْ اَتَى
اللّٰهَ بِقَلْبٍ سَلِيْمٍ ۝ وَاُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ
لِلْمُتَّقِيْنَ ۝ وَبُرِّزَتِ الْجَحِيْمُ لِلْغٰوِيْنَ ۝ وَقِيْلَ
لَهُمْ اَيْنَمَا كُنْتُمْ تَعْبُدُوْنَ ۝ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
هَلْ يَنْصُرُوْنَكُمْ اَوْ يَنْتَصِرُوْنَ ۝ فَكُبْكِبُوْا فِيْهَا
هُمْ وَالْغَاوٗنَ ۝ وَجُنُوْدُ اِبْلِيْسَ اَجْمَعُوْنَ ۝

అక్కడ వారందరూ పరస్పరం పోట్లాడుకుంటారు. మార్గం తప్పిన ఈ మానవులు (తమ దేవుళ్లతో) ఇలా అంటారు, "దేవుని సాక్షిగా! సకల లోకాల ప్రభువుతో సమానమైన స్థానాన్ని మీకు ఇచ్చినప్పుడు మేము స్పష్టమైన మార్గభ్రష్టత్వానికి గురి అయ్యాము. మమ్మల్ని మార్గం తప్పించిన వారు నిజంగానే అపరాధులు. ఇప్పుడు మాకు సిఫారసు చేసేవాడు గానీ, ప్రాణ స్నేహితుడు గానీ, ఎవడూ లేడు. అయ్యో! ఒకసారి మళ్లీ మరలి వెళ్లే అవకాశం మాకు దొరికితే, మేము తప్పకుండా విశ్వాసుల మవుతాము."

103 – 104 నిశ్చయంగా ఇందులో ఒక గొప్ప సూచన[11] ఉన్నది. కాని వారిలో అత్యధికులు విశ్వసించరు. యథార్థమేమిటంటే, నీ ప్రభువు అత్యంతశక్తిమంతుడు, కరుణామయుడూను.

105 – 120 నూహు జాతి వారు దైవప్రవక్తలను తిరస్కరించారు. అప్పుడు వారి సోదరుడు నూహు వారితో (ఇలా) అన్న విషయాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో. "మీరు భయపడరా? నేను మీ కొరకు ఒక విశ్వసనీయుడైన సందేశహరుడను. కనుక మీరు అల్లాహ్‌కు భయపడండి, విధేయతచూపండి. నేను ఈ పనికిగాను మీ నుండి ఏ ప్రతిఫలాన్నీ కోరను. నాకు ప్రతిఫలం ఇవ్వటం అనేది సకలలోకాల ప్రభువు బాధ్యత. కనుక మీరు అల్లాహ్‌కు భయపడండి, (నిస్సంకోచంగా) నాకు విధేయత చూపండి." వారు ఇలా జవాబు పలికారు, "ఏమిటీ, మేము నిన్ను విశ్వసించాలా? వాస్తవానికి అధములైన వారే నిన్ను అనుసరిస్తున్నారు." దానికి నూహ్ ఇలా అన్నాడు, "వారు చేసే పనులెలాంటివో నాకేమి తెలుసు? వారి లెక్క చూడటం నా ప్రభువు బాధ్యత. అయ్యో! మీరు కొంచెం తెలివిగా వ్యవహరిస్తే ఎంత బాగుంటుంది. విశ్వసించిన వారిని గెంటివేయడం నాపని కాదు. నేను కేవలం స్పష్టంగా హెచ్చరిక చేసే వ్యక్తిని మాత్రమే." వారు దానికి, "ఓ నూహ్! ఒకవేళ నీవు దీనిని మానుకోకపోతే, తప్పక శాపగ్రస్తులలో చేరిపోతావు," అని అన్నారు. నూహ్ ఇలా ప్రార్థించాడు, "ఓ నా ప్రభూ! నా జాతివారు నేను అసత్యవాదినని నన్ను తిరస్కరించారు. ఇక నాకూ వారికీ మధ్య స్పష్టమైన తీర్పుచెయ్యి. నన్నూ, నాతోపాటు ఉన్న విశ్వాసులనూ కాపాడు." చివరకు మేము అతన్నీ, అతని సహచరులనూ ఒక నిండు పడవలో రక్షించాము.[12] దాని తరువాత మిగతావారినందరినీ ముంచి వేశాము.

121 – 122 నిశ్చయంగా ఇందులో ఒక సూచన ఉన్నది. కాని వారిలో చాలా మంది విశ్వసించరు. యథార్థమేమిటంటే, నీ ప్రభువు మహాశక్తిమంతుడు, అత్యంత కరుణామయుడు.

قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ ۝٩٦ تَاللَّهِ إِنْ
كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۝٩٧ إِذْ نُسَوِّيكُمْ
بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۝٩٨ وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا
الْمُجْرِمُونَ ۝٩٩ فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ۝١٠٠
وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ ۝١٠١ فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً
فَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝١٠٢ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۝١٠٣
وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝١٠٤ ع ٩
كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ۝١٠٥ إِذْ قَالَ
لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ۝١٠٦ إِنِّي لَكُمْ
رَسُولٌ أَمِينٌ ۝١٠٧ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ۝١٠٨
وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝١٠٩ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ۝١١٠
قَالُوا أَنُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ ۝١١١
قَالَ وَمَا عِلْمِي بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝١١٢ إِنْ
حِسَابُهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي ۖ لَوْ تَشْعُرُونَ ۝١١٣ وَمَا
أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ۝١١٤ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ
مُبِينٌ ۝١١٥ قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا نُوحُ
لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ۝١١٦ قَالَ رَبِّ إِنَّ
قَوْمِي كَذَّبُونِ ۝١١٧ فَافْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا
وَنَجِّنِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝١١٨
فَأَنْجَيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ۝١١٩
ثُمَّ أَغْرَقْنَا بَعْدُ الْبَاقِينَ ۝١٢٠ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۝١٢١
وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝١٢٢ ع ١٠

123 – 139... ఆద్ జాతి దైవప్రవక్తలను తిరస్కరించింది. వారి సోదరుడు హూద్ వారితో ఇలా అన్నప్పటి విషయాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో, "మీరు భయపడరా? నేను మీ కొరకు ఒక విశ్వసనీయుడైన దైవప్రవక్తను. కనుక మీరు అల్లాహ్‌కు భయపడండి, విధేయత చూపండి. నేను ఈ పనికి మిమ్మల్ని ఏ ప్రతిఫలమూ కోరను. నాకు ప్రతిఫలం ఇవ్వటం అనేది సకల లోకాల ప్రభువు బాధ్యత. ఏమిటీ మీ వ్యవహారం, ఎత్తుగా ఉన్న ప్రతి స్థలం మీదా ఏమీ ప్రయోజనం లేని ఒక స్మారక కట్టడాన్ని నిర్మిస్తున్నారు, మీరిక్కడే శాశ్వతంగా ఉండిపోతారనే విధంగా పెద్ద పెద్ద భవనాలను కడుతున్నారు? మీరు ఎవరినైనా పట్టుకుంటే, దౌర్జన్యపరులై పట్టుకుంటారు. కనుక మీరు అల్లాహ్‌కు భయపడండి. నా యెడల విధేయత చూపండి. ఆయనకు భయపడండి. ఆయనే మీకు తెలిసినవన్నీ ప్రసాదించాడు. మీకు పశువులు ఇచ్చాడు, సంతానం అనుగ్రహించాడు, తోటలు ప్రసాదించాడు, చెలమలు ఇచ్చాడు. ఒక మహాదినపు శిక్ష మీకు పడుతుందని నేను భయపడుతున్నాను." వారు ఇలా సమాధానం చెప్పారు, "నీవు బోధించినా, బోధించక పోయినా, మాకు అంతా ఒకటే. ఈ విషయాలు పూర్వం నుండీ ఇలానే జరుగుతూవచ్చాయి. మేము శిక్షకు గురిఅయ్యే వారం మాత్రం కాము." చివరకు వారు అతనిని తిరస్కరించారు. మేము వారిని నాశనం చేశాము.

...139 – 140 నిశ్చయంగా ఇందులో ఒక సూచన ఉన్నది. కాని వారిలో చాల మంది విశ్వసించరు. యథార్థ మేమిటంటే నీ ప్రభువు అత్యంత శక్తిమంతుడు, అపార కరుణామయుడూను.

141 – 158... సమూద్ జాతి దైవప్రవక్తలను తిరస్కరించింది. వారి సోదరుడు సాలెహ్ వారికి ఇలా చెప్పిన విషయాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో, "ఏమిటీ మీరు భయపడరా? నేను మీకొరకు (వచ్చిన) ఒక విశ్వసనీయుడనైన దైవప్రవక్తను. కనుక మీరు అల్లాహ్‌కు భయపడండి. నా యెడల విధేయత చూపండి.

كَذَّبَتْ عَادُ ۨالْمُرْسَلِيْنَ ۝ اِذْ قَالَ لَهُمْ
اَخُوْهُمْ هُوْدٌ اَلَا تَتَّقُوْنَ ۝ اِنِّيْ لَكُمْ رَسُوْلٌ
اَمِيْنٌ ۝ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَ اَطِيْعُوْنِ ۝ وَمَاۤ
اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ ۚ اِنْ اَجْرِيَ اِلَّا عَلٰى
رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝ اَتَبْنُوْنَ بِكُلِّ رِيْعٍ اٰيَةً
تَعْبَثُوْنَ ۝ وَتَتَّخِذُوْنَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ
تَخْلُدُوْنَ ۝ وَاِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ
جَبَّارِيْنَ ۝ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَ اَطِيْعُوْنِ ۝
وَ اتَّقُوا الَّذِيْۤ اَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُوْنَ ۝
اَمَدَّكُمْ بِاَنْعَامٍ وَّبَنِيْنَ ۝ وَجَنّٰتٍ وَّ
عُيُوْنٍ ۝ اِنِّيْۤ اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ
عَظِيْمٍ ۝ قَالُوْا سَوَآءٌ عَلَيْنَاۤ اَوَعَظْتَ
اَمْ لَمْ تَكُنْ مِّنَ الْوٰعِظِيْنَ ۝ اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا
خُلُقُ الْاَوَّلِيْنَ ۝ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِيْنَ ۝
فَكَذَّبُوْهُ فَاَهْلَكْنٰهُمْ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً ؕ
وَمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ۝ وَاِنَّ رَبَّكَ
لَهُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ۝ كَذَّبَتْ ثَمُوْدُ
الْمُرْسَلِيْنَ ۝ اِذْ قَالَ لَهُمْ اَخُوْهُمْ صٰلِحٌ
اَلَا تَتَّقُوْنَ ۝ اِنِّيْ لَكُمْ رَسُوْلٌ
اَمِيْنٌ ۝ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَ اَطِيْعُوْنِ ۝

10 ఇక్కడ నుండి 102వ ఆయతు వరకు ఉన్నటువంటి విషయం హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్ ప్రసంగంలోని భాగం కాదు. దానిని అల్లాహ్ అదనంగా చేర్చాడు.

11 అంటే, హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్ గాధలో.

وَمَآ اَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَيۡهِ مِنۡ اَجۡرٍ ۚ اِنۡ اَجۡرِىَ
اِلَّا عَلٰى رَبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ ؕ﴿١٤٥﴾ اَتُتۡرَكُوۡنَ فِىۡ مَا
هٰهُنَاۤ اٰمِنِيۡنَۙ ﴿١٤٦﴾ فِىۡ جَنّٰتٍ وَّعُيُوۡنٍۙ ﴿١٤٧﴾
وَّزُرُوۡعٍ وَّنَخۡلٍ طَلۡعُهَا هَضِيۡمٌ ۚ﴿١٤٨﴾ وَتَنۡحِتُوۡنَ
مِنَ الۡجِبَالِ بُيُوۡتًا فٰرِهِيۡنَ ۚ﴿١٤٩﴾ فَاتَّقُوا اللّٰهَ
وَاَطِيۡعُوۡنِ ۚ﴿١٥٠﴾ وَلَا تُطِيۡعُوۡۤا اَمۡرَ الۡمُسۡرِفِيۡنَ ۙ﴿١٥١﴾
الَّذِيۡنَ يُفۡسِدُوۡنَ فِى الۡاَرۡضِ وَلَا
يُصۡلِحُوۡنَ ﴿١٥٢﴾ قَالُوۡۤا اِنَّمَاۤ اَنۡتَ مِنَ الۡمُسَحَّرِيۡنَ ۚ﴿١٥٣﴾
مَاۤ اَنۡتَ اِلَّا بَشَرٌ مِّثۡلُنَا ۖۚ فَاۡتِ بِاٰيَةٍ اِنۡ كُنۡتَ
مِنَ الصّٰدِقِيۡنَ ﴿١٥٤﴾ قَالَ هٰذِهٖ نَاقَةٌ لَّهَا شِرۡبٌ
وَّلَـكُمۡ شِرۡبُ يَوۡمٍ مَّعۡلُوۡمٍ ۚ﴿١٥٥﴾ وَلَا تَمَسُّوۡهَا بِسُوۡۤءٍ
فَيَاۡخُذَكُمۡ عَذَابُ يَوۡمٍ عَظِيۡمٍ ﴿١٥٦﴾ فَعَقَرُوۡهَا
فَاَصۡبَحُوۡا نٰدِمِيۡنَ ۙ﴿١٥٧﴾ فَاَخَذَهُمُ الۡعَذَابُ ؕ
اِنَّ فِىۡ ذٰ لِكَ لَاٰيَةً ؕ وَمَا كَانَ اَكۡثَرُهُمۡ
مُّؤۡمِنِيۡنَ ﴿١٥٨﴾ وَاِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الۡعَزِيۡزُ الرَّحِيۡمُ ﴿١٥٩﴾ ع
كَذَّبَتۡ قَوۡمُ لُوۡطٍ اۨلۡمُرۡسَلِيۡنَ ۖۚ﴿١٦٠﴾ اِذۡ قَالَ
لَهُمۡ اَخُوۡهُمۡ لُوۡطٌ اَلَا تَتَّقُوۡنَ ۚ﴿١٦١﴾ اِنِّىۡ لَـكُمۡ
رَسُوۡلٌ اَمِيۡنٌ ۙ﴿١٦٢﴾ فَاتَّقُوا اللّٰهَ وَاَطِيۡعُوۡنِ ۚ﴿١٦٣﴾
وَمَاۤ اَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَيۡهِ مِنۡ اَجۡرٍ ۚ اِنۡ اَجۡرِىَ اِلَّا
عَلٰى رَبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ ؕ﴿١٦٤﴾ اَتَاۡتُوۡنَ الذُّكۡرَانَ مِنَ
الۡعٰلَمِيۡنَ ۙ﴿١٦٥﴾ وَتَذَرُوۡنَ مَا خَلَقَ لَـكُمۡ رَبُّكُمۡ
مِّنۡ اَزۡوَاجِكُمۡ ؕ بَلۡ اَنۡتُمۡ قَوۡمٌ عٰدُوۡنَ ﴿١٦٦﴾

నేను ఈ పనికై మీ నుండి ఏ ప్రతిఫలాన్నీ కోరను. నా ప్రతిఫలం సకల లోకాల ప్రభువు బాధ్యత. ఇక్కడున్న ఈ వస్తువుల మధ్య మిమ్మల్ని ఇలానే ప్రశాంతంగా ఉండనివ్వటం జరుగుతుందనుకుంటున్నారా, ఈ తోటలలో, ఈ జలధారల మధ్య? ఈ పొలాలలో, మాగిన పండ్లగుత్తులు గల ఈ ఖర్జూరపు చెట్లనడుమ? మీరు కొండలను తొలిచి విర్రవీగుతూ వాటిలో భవనాలను నిర్మిస్తారు. అల్లాహ్‌కు భయపడండి, నా యెడల విధేయత చూపండి. హద్దులు మీరే వారి పట్ల విధేయత చూపకండి; వారు భూమిలో ఉపద్రవాన్ని సృష్టిస్తారు. ఏ సంస్కరణనూ చేపట్టరు." వారు జవాబుగా ఇలా అన్నారు, "నీవు చేతబడి చేయబడిన ఒక వ్యక్తివి మాత్రమే. నీవు మా వంటి ఒక మానవుడవు తప్ప మరేమీ కావు. నీవు సత్యవంతుడవే అయితే, ఏదైనా సూచనను తీసుకురా." సాలిహ్ ఇలా అన్నాడు, "ఇదిగో ఈ ఒంటెను చూడండి. ఒక రోజు అది నీళ్లు త్రాగుతుంది, ఒక రోజు మీరందరూ నీళ్లుతోడుకుంటారు. ఆ ఒంటెకు ఏమాత్రం హాని కలిగించకండి. అలా చేస్తే, ఒక మహాదినపు శిక్ష మిమ్మల్ని చుట్టుముట్టుతుంది." కాని వారు దాని వెనుక కాలి పెద్ద నరాన్ని కోసివేశారు. చివరకు విచారపడుతూ ఉండిపోయారు. శిక్ష వారిని పట్టుకుంది.

...158 – 159 నిశ్చయంగా ఇందులో ఒక సూచన ఉన్నది. కాని వారిలో అధికులు విశ్వసించరు. యథార్థమేమిటంటే, నీ ప్రభువు శక్తిమంతుడు, కరుణామయుడు.

160 – 173 లూత్ జాతి దైవప్రవక్తలను తిరస్కరించింది. వారి సోదరుడు లూత్ వారితో ఇలా అన్నప్పటి విషయాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో. "మీరు భయపడరా? నేను మీ కొరకు (వచ్చిన) ఒక విశ్వసనీయుడనైన దైవప్రవక్తను. కనుక మీరు అల్లాహ్‌కు భయపడండి. నా యెడల విధేయత చూపండి. నేను ఈ పనికై మీ నుండి ఏ ప్రతిఫలాన్నీ కోరను. నా ప్రతిఫలం సకల లోకాల ప్రభువు బాధ్యత. మీరు ప్రపంచంలోని ప్రాణులలో పురుషుల వద్దకు పోతారేమిటి, మీ ప్రభువు మీ భార్యలలో మీకై సృష్టించిన దానిని విడిచి పెడుతున్నారేమిటి? మీరు హద్దులన్నీ అతిక్రమించారు."

వారు ఇలా అన్నారు, "ఓ లూత్! నీవు ఈ మాటలు మానుకోకపోతే, మా నగరాల నుండి గెంటి వేయబడిన వారిలో నీవు కూడ తప్పక చేరిపోతావు." అతను ఇలా అన్నాడు, "మీ చేష్టలకు కుమిలిపోయేవారిలో నేనూ ఉన్నాను. ఓ ప్రభూ! నన్నూ, నా కుటుంబసభ్యులనూ వారి అశ్లీల చేష్టల నుండి కాపాడు." చివరకు మేము అతనినీ, అతని కుటుంబసభ్యులందరినీ కాపాడాము. వెనుకనే ఉండిపోయిన వారిలోని ఒక ముసలి స్త్రీని తప్ప.[13] తరువాత మిగిలిపోయిన వారిని మేము నాశనం చేశాము, వారిపై ఒక వర్షాన్ని కురిపించాము, అతిభయంకరమైన వర్షాన్ని. అది హెచ్చరింపబడిన వారిపై అవతరించింది.

174 – 175 నిశ్చయంగా ఇందులో ఒక సూచన ఉన్నది. అయితే వారిలో చాలా మంది విశ్వసించరు. యథార్థమేమిటంటే నీ ప్రభువు మహాశక్తిమంతుడు, అనంత కరుణామయుడు.

176 – 189 'అయ్‌కహ్' ప్రజలు[14] దైవప్రవక్తలను తిరస్కరించారు. అప్పుడు షుఐబ్ వారితో ఇలా అన్న విషయాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో. "మీరు భయపడరా? నేను మీ కొరకు (వచ్చిన) ఒక విశ్వసనీయుడనైన దైవప్రవక్తను. కనుక మీరు అల్లాహ్‌కు భయపడండి. నా యెడల విధేయత చూపండి. నేను ఈ పనికై, మీ నుండి ఏ ప్రతిఫలాన్నీ కోరను. నా ప్రతిఫలం సకల లోకాల ప్రభువు బాధ్యత. కొలపాత్రలను పూర్తిగా నింపండి, ఎవరికీ తక్కువ చేసి ఇవ్వకండి. సరియైన తరాజుతో తూయండి. ప్రజలకు వారి వస్తువులను తక్కువ జేసి ఇవ్వకండి. భూమిపై కల్లోలాన్ని వ్యాపింపజేస్తూ తిరగకండి; మిమ్మల్నీ, మీకు పూర్వపు తరాల వారినీ సృష్టించిన ఆయనకు భయపడండి." వారు ఇలా అన్నారు, "నీవు కేవలం చేతబడి చేయబడిన ఒక వ్యక్తివి. నీవు ఏమీ కావు, మా వంటి ఒక మానవుడవు తప్ప. మేము నిన్ను అసత్యవాదిగా పరిగణిస్తున్నాము. నీవు సత్యవంతుడవే అయితే, ఆకాశపు తునకను దేనినయినా మామీద పడేలా చేయి." షుఐబ్ ఇలా అన్నాడు, "నా ప్రభువుకు మీరు చేస్తున్నదంతా తెలుసు." వారు అతనిని తిరస్కరించారు. చివరకు ఛత్రదినపు శిక్ష వారిపైకి వచ్చిపడింది.[15] అది అతి భయంకరమైన దినపు శిక్ష.

190 – 191 నిశ్చయంగా ఇందులో ఒక సూచన ఉన్నది. అయితే వారిలో అత్యధికులు విశ్వసించరు. యథార్థమేమిటంటే, నీ ప్రభువు శక్తిమంతుడు కూడ, కరుణామయుడు కూడ.

قَالُوا لَئِن لَّمْ تَنتَهِ يَا لُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ
الْمُخْرَجِينَ ۝ قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُم مِّنَ
الْقَالِينَ ۝ رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ ۝
فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ۝ إِلَّا عَجُوزًا فِي
الْغَابِرِينَ ۝ ثُمَّ دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ ۝ وَأَمْطَرْنَا
عَلَيْهِم مَّطَرًا ۖ فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنذَرِينَ ۝
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُم
مُّؤْمِنِينَ ۝ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝
كَذَّبَ أَصْحَابُ لْئَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ ۝ إِذْ قَالَ
لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ۝ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ
أَمِينٌ ۝ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ۝ وَمَا
أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ
الْمُخْسِرِينَ ۝ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ۝
وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي
الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ۝ وَاتَّقُوا الَّذِي
خَلَقَكُمْ وَالْجِبِلَّةَ الْأَوَّلِينَ ۝ قَالُوا إِنَّمَا
أَنتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ ۝ وَمَا أَنتَ إِلَّا بَشَرٌ
مِّثْلُنَا وَإِن نَّظُنُّكَ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ۝ فَأَسْقِطْ
عَلَيْنَا كِسَفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِن كُنتَ مِنَ
الصَّادِقِينَ ۝ قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا
تَعْمَلُونَ ۝ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابُ
يَوْمِ الظُّلَّةِ ۚ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُم
مُّؤْمِنِينَ ۝ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝

192 – 203 ఇది సకలలోకాల ప్రభువు అవతరింపజేసినది.[16] దీనిని తీసుకుని విశ్వసనీయమైన ఆత్మ[17] నీ హృదయ ఫలకంపై అవతరించింది. స్వచ్ఛమైన అరబ్బీ భాషలో (దేవుని తరఫున దైవసృష్టికి) హెచ్చరిక చేసేవారిలో నీవు చేరిపోవాలని. పూర్వీకుల గ్రంథాలలో కూడ ఇది ఉన్నది.[18] దీనిని ఇస్రాయీలు సంతతి వారి విద్వాంసులు ఎరుగుదురనే[19] విషయం వారికి (మక్కావాసులకు) ఏ సూచనా కాదా? (వారి మంకుపట్టు ఎలా ఉందంటే) ఒకవేళ మేము దీనిని ఏ అరబ్బీయేతరునిపైనయినా అవతరింప జేసి ఉంటే, దీనిని (శిష్ట అరబ్బీ గ్రంథాన్ని) అతడు వారికి చదివి[20] వినిపించినప్పుడు కూడ వారు విశ్వసించే వారు కారు. ఇదే విధంగా మేము దీనిని (ఖురాన్‌ను) అపరాధుల హృదయాలలోకి చొచ్చుకుపోయేలా చేశాము. వ్యథాభరితమైన శిక్షను చూడనంతవరకు వారు దీనిని విశ్వసించరు. తరువాత అనూహ్య స్థితిలో అది వారిపైకి అకస్మాత్తుగా వచ్చిపడినప్పుడు వారు, "ఇప్పుడు మాకు కొంచెం గడువేమైనా దొరుకుతుందా?" అని అంటారు.

204 – 207 అయితే వారు మేము విధించే శిక్షకై తొందరపడుతున్నారా? దీనిని గురించి నీవేమైనా ఆలోచించావా; ఒకవేళ మేము వారికి ఏళ్లతరబడి విలాస జీవితం గడిపే వ్యవధిని ఇచ్చినా, వారిని దేన్ని గురించి భయపెట్టటం జరుగుతూ వచ్చిందో, అదే తరువాత వారిపైకి వచ్చిపడినపుడు, వారికి లభించిన జీవిత సామాగ్రి వారికి దేనికి పనికి వస్తుంది?

208 – 209 (చూడు) హితబోధ బాధ్యతను నిర్వహించేందుకు హెచ్చరిక చేయువారు లేకుండానే మేము ఎన్నడూ, ఏ నగరాన్నీ నాశనం చేయలేదు. మేము అన్యాయపరులము కాము.

وَإِنَّهُ لَتَنزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ نَزَلَ بِهِ
الرُّوحُ الْأَمِينُ ۝ عَلَىٰ قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ
الْمُنذِرِينَ ۝ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُّبِينٍ ۝
وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ۝ أَوَلَمْ يَكُن لَّهُمْ
آيَةً أَن يَعْلَمَهُ عُلَمَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ ۝
وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ۝ فَقَرَأَهُ
عَلَيْهِم مَّا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ۝ كَذَٰلِكَ
سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ۝ لَا يُؤْمِنُونَ
بِهِ حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ۝
فَيَأْتِيَهُم بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۝
فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنظَرُونَ ۝
أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ۝ أَفَرَأَيْتَ إِن
مَّتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ۝ ثُمَّ جَاءَهُم مَّا كَانُوا
يُوعَدُونَ ۝ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُم مَّا كَانُوا يُمَتَّعُونَ ۝
وَمَا أَهْلَكْنَا مِن قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنذِرُونَ ۝ ع ٩
ذِكْرَىٰ ۝ وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ۝

12 నిండుపడవ అంటే అర్థం, ఆ పడవ విశ్వాసులతోనూ, సమస్త జాతులకు చెందిన జంతువుల ఒక్కొక్క జంటతోనూ నిండిపోయింది. హూద్ సూరాలోని 40వ ఆయత్‌లో ఈ ప్రస్తావన వచ్చింది.

13 అంటే హజ్రత్ లూత్ (అ) భార్య అని అర్థం.

14 'అయ్‌కహ్' వాసులకు సంబంధించిన స్థూల ప్రస్తావన హిజ్ర్ సూరాలోని 78-84 ఆయతులలో ఇది వరకే వచ్చింది.

15 ఈ మాటల ద్వారా అర్థమయ్యే విషయం ఏమిటంటే, వారు ఆకాశపు శిక్షను కోరారు కాబట్టి, అల్లాహ్ వారిపైకి ఒక మేఘాన్ని పంపాడు. అది ఒక గొడుగు మాదిరిగా వారిపై వ్రేలాడుతూ ఉన్నది. జడివాన రూపంలో శిక్ష అవతరించి

210 –212 దీనిని (సుబోధకమైన గ్రంథాన్ని) తీసుకుని కిందికి దిగిన వారు షైతానులుకారు, ఈ పని వాటికి యుక్తమైనదీ కాదు, అవి అలా చేయనూ లేవు. దీనిని వినే విషయంలో కూడ అవి దూరంగా ఉంచబడ్డాయి.[21]

وَمَا تَنَزَّلَتْ بِهِ الشَّيٰطِيْنُ ۝ وَمَا يَنْۢبَغِيْ لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيْعُوْنَ ۝ اِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُوْلُوْنَ ۝

213 – 220 కనుక ప్రవక్తా! అల్లాహ్‌తో పాటు మరొక దేవుణ్ణి ఎవడినీ వేడుకోకు. అలా చేస్తే నీవు కూడ శిక్షింపబడే వారిలో చేరిపోతావు. నీ దగ్గరి బంధువులను భయపెట్టు. విశ్వాసులలో నిన్ను అనుసరించే వారిపట్ల మృదువుగా మెలుగు. కాని ఒకవేళ వారు నీ పట్ల అవిధేయత చూపితే, అపుడు వారితో, "మీరు చేస్తున్న దానికి నేను బాధ్యుడను కాను" అని అను. మహాశక్తిమంతుడైన ఆ అనంతకరుణామయుడిపై భారంమోపు. ఆయన నిన్ను, నీవు లేచినపుడు[22] చూస్తాడు, సజ్‌దా చేసేవారిలో నీరాకపోకలను గమనిస్తాడు. ఆయన అన్నీ వింటాడు, అన్నీ తెలిసినవాడు.

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَتَكُوْنَ مِنَ الْمُعَذَّبِيْنَ ۝ وَاَنْذِرْ عَشِيْرَتَكَ الْاَقْرَبِيْنَ ۝ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ۝ فَاِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ اِنِّيْ بَرِيْٓءٌ مِّمَّا تَعْمَلُوْنَ ۝ وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيْزِ الرَّحِيْمِ ۝ الَّذِيْ يَرٰىكَ حِيْنَ تَقُوْمُ ۝ وَتَقَلُّبَكَ فِي السّٰجِدِيْنَ ۝ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ۝

221 – 223 ప్రజలారా! షైతానులు ఎవరిపై దిగుతాయో నేను మీకు తెలుపనా? అవి వంచకుడైన ప్రతి దుర్మార్గుడిపై దిగుతాయి. గాలి వార్తలను చెవులలో ఊదుతాయి; వాటిలో అబద్ధాలు[23] చెప్పేవే ఎక్కువ.

هَلْ اُنَبِّئُكُمْ عَلٰى مَنْ تَنَزَّلُ الشَّيٰطِيْنُ ۝ تَنَزَّلُ عَلٰى كُلِّ اَفَّاكٍ اَثِيْمٍ ۝ يُّلْقُوْنَ السَّمْعَ وَاَكْثَرُهُمْ كٰذِبُوْنَ ۝

వారిని సర్వనాశనం చేసేవరకు అది అలాగే వ్రేలాడుతూ ఉన్నది. హజ్రత్ షుఐబ్ మద్యన్ వైపునకూ ప్రవక్తగా పంపబడ్డారు, అలానే అయ్‌కహ్ వైపునకు కూడ పంపబడ్డారు అనే విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. ఆ రెండు జాతులపై శిక్ష రెండు భిన్న రూపాలలో అవతరించింది.

16 అంటే, దివ్య ఖుర్‌ఆన్ దాని ఆయతులే ఇప్పుడు వినిపించబడుతున్నాయి.

17 అంటే జిబ్రీల్ (అస్సలామ్) అని అర్థం.

18 అంటే, ఇదే ప్రస్తావన, ఇదే అవతరణ, ఇదే బోధన పూర్వం వచ్చిన ఆకాశ గ్రంథాలలో కూడ ఉన్నది.

19 అంటే, దివ్య ఖుర్‌ఆన్‌లో ఉన్నటువంటి ఉపదేశాలు పూర్వపు ఆకాశగ్రంథాలలో ఉన్నటువంటి ఉపదేశాలే అని ఇస్రాయీల్ సంతతి వారి పండితులకు తెలుసు. పూర్వపు గ్రంథాల ఉపదేశాలు దీనికి భిన్నంగా ఉన్నాయని వారు అనలేరు.

20 అంటే, ఇది సత్యప్రియుల హృదయాలలోకి ఆత్మశాంతిగా, హృదయస్వస్థతగా దిగినట్లు వారిలోనికి దిగదు; ఒక వేడి ఇనప కమ్మీ మాదిరిగా దిగుతుంది, దానికి వారు ఆగ్రహోదగ్రులవుతారు. దాని వాక్యాలను గురించి ఆలోచించటానికి బదులుగా దానిని ఖండించటానికి ఉపాయాలు వెతుకుతూ ఉంటారు.

21 అంటే, మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్)పై దివ్య ఖుర్‌ఆన్ అవతరించేటప్పుడు, షైతానులు కనీసం దానిని విననైనా లేరు; ఆయనపై ఏ విషయం అవతరిస్తోందో వారికి తెలియటం అనేది సుదూర విషయం.

224 – 227 ఇక కవులు[24] వారి వెనుక మార్గభ్రష్టులే నడుస్తూ ఉంటారు. వారు ప్రతిలోయలో దారి తప్పటాన్నీ, తాము ఆచరించని దానిని చెప్పటాన్నీ నీవు చూడటం లేదా?- విశ్వసించి మంచి పనులు చేసేవారూ, అల్లాహ్‌ను అమితంగా స్మరించేవారూ, తమకు అన్యాయం జరిగినప్పుడు, కేవలం ప్రతిగా చర్యతీసుకునే[25] వారూ తప్ప – అన్యాయం చేసే వారికి త్వరలోనే తెలిసిపోతుంది, వారు ఏ పర్యవసానానికి గురి అవుతారో.[26]

وَالشُّعَرَآءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوٗنَ ۝ اَلَمْ تَرَ اَنَّهُمْ فِيْ كُلِّ وَادٍ يَّهِيْمُوْنَ ۝ وَاَنَّهُمْ يَقُوْلُوْنَ مَا لَا يَفْعَلُوْنَ ۝ اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَذَكَرُوا اللّٰهَ كَثِيْرًا وَّانْتَصَرُوْا مِنْۢ بَعْدِ مَا ظُلِمُوْا ۗ وَسَيَعْلَمُ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْٓا اَيَّ مُنْقَلَبٍ يَّنْقَلِبُوْنَ ۝

---

22 లేచినపుడు అంటే రాత్రిళ్లు నమాజు కోసం లేచినపుడు అని కూడ అర్థం వస్తుంది, దైవ ప్రవక్తగా తన కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించటానికి లేచినపుడు అని కూడ అర్థం.

23 మక్కా అవిశ్వాసులు మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మాంత్రికుడు అని మోపిన అభియోగానికి ఇది జవాబు.

24 మహాప్రవక్త (సఅసమ్) ఒక కవి అని వారు మోపిన అభియోగానికి ఇది కూడ ప్రత్యుత్తరమే.

25 ఇక్కడ నాలుగు ప్రత్యేక లక్షణాలు గల కవులను పైన నిరసించబడిన కవుల పరిధినుండి మినహాయించటం జరిగింది. ఒకటి, వారు విశ్వాసులై ఉండాలి. రెండు, ఆచరణలో సత్ప్రవర్తన కలిగి ఉండాలి. మూడు, అల్లాహ్‌ను నిరంతరం స్మరిస్తూ ఉండాలి. నాలుగు, అతను తన వ్యక్తిగత ప్రయోజనాలను ఆశించి ఎవరినీ ఎన్నడూ అగౌరవం పాలు చేయకూడదు. అయితే అన్యాయానికి వ్యతిరేకంగా సత్యాన్ని సమర్థించే అవసరం కలిగినప్పుడు, యుద్ధవీరుడు రణరంగంలో బాణాలనూ, ఖడ్గాలనూ, ఉపయోగించిన విధంగా అతడు తన వాక్ శక్తిని వినియోగించాలి.

26 అన్యాయం చేసేవారు అంటే, ఇక్కడ సత్యాన్ని కించపరచటానికి మొండిగా మహాప్రవక్తపై కవిత్వమూ, మతిభ్రమణమూ, ఇంద్రజాలమూ వంటి నీలాపనిందలు మోపేవారు, తెలియనివారిలో ఆయన సందేశం పట్ల అనుమానాలు, సందేహాలు కలగాలని, ఆయన ఉపదేశాలను గురించి ప్రజలు శ్రద్ధ చూపకూడదని.

27. అన్ నమ్ల్

(٢٧) سُوْرَةُ النَّمْلِ مَكِّيَّةٌ (٤٨)

ఆయతులు : 93 అవతరణ : మక్కాలో

آياتها ركوعاتها

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

1 – 6 తా. సీన్. ఇవి ఖురాన్‌కు, స్పష్టమైన గ్రంథానికి[1] చెందిన వాక్యాలు; విశ్వాసులకు పూర్తిగా మార్గదర్శకత్వం, శుభవార్తలూను. వారు నమాజును స్థాపిస్తారు, జకాత్‌ను ఇస్తారు ఇంకా వారు పరలోకాన్ని పూర్తిగా నమ్ముతారు. యథార్థం ఏమిటంటే, పరలోకాన్ని విశ్వసించని వారి కొరకు మేము వారి చేష్టలను ఆకర్షవంతమైనవిగా చేశాము. అందువల్ల వారు దారి తప్పి తిరుగుతూ ఉంటారు. నీచమైన శిక్షకు గురి అయ్యేదివారే. పరలోకంలో అందరికంటే ఎక్కువ నష్టపోయేది కూడా వారే. (ఓ ప్రవక్తా!) నిస్సందేహంగా నీవు ఈ ఖురాన్‌ను వివేకవంతుడూ, జ్ఞానసంపన్నుడూ అయిన వానివైపు నుండి పొందుతున్నావు.

7 – 12 (వారికి అప్పటి గాథను వినిపించు) అప్పుడు మూసా తన ఇంటి వారితో ఇలా అన్నాడు, "నాకు అగ్నిలాంటి దొకటి కనిపించింది. నేను ఇప్పుడే అక్కడకుపోయి ఏదైనా వార్తను తీసుకువస్తాను లేదా మీరు కాచుకోవటానికి అగ్ని కణాన్నయినా తీసుకువస్తాను." అతను అక్కడకు చేరినప్పుడు, ఒక ధ్వని ఇలా వినిపించింది, "ఈ అగ్నిలోనూ, దాని పరిసరాల లోనూ ఉన్నవాడు శుభాలు కలవాడు. అల్లాహ్ పరిశుద్ధుడు, సకల లోకాలకు ప్రభువు. మూసా! ఇదిగో, నేను, అల్లాహ్‌ను, సర్వశక్తిమంతుడను, వివేకవంతుడను. ఏదీ, నీవు కొంచెం నీ చేతికర్రను విసరివెయ్యి." ఆ చేతికర్ర పాముమాదిరిగా కదలా డుతూ ఉండటం చూడగానే, మూసా వెన్ను చూపి పారిపోయాడు. వెనుకకు తిరిగి అయినా చూడలేదు. "మూసా! భయపడకు. నా సన్నిధిలో ప్రవక్తలు భయపడరు, తప్పు చేసినవారు తప్ప. దుష్కార్యం చేసిన తరువాత అతను గనక దాన్ని సత్కార్యంగా మార్చుకుంటే, అప్పుడు నేను క్షమించే కరుణామయుణ్ణి.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

طٰسٓ تِلْكَ اٰيٰتُ الْقُرْاٰنِ وَ كِتَابٍ
مُّبِيْنٍ ۝١ هُدًى وَّبُشْرٰى لِلْمُؤْمِنِيْنَ ۝٢ الَّذِيْنَ
يُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ
بِالْاٰخِرَةِ هُمْ يُوْقِنُوْنَ ۝٣ اِنَّ الَّذِيْنَ لَا
يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ زَيَّنَّا لَهُمْ اَعْمَالَهُمْ
فَهُمْ يَعْمَهُوْنَ ۝٤ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ لَهُمْ
سُوْٓءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ هُمُ
الْاَخْسَرُوْنَ ۝٥ وَاِنَّكَ لَتُلَقَّى الْقُرْاٰنَ مِنْ
لَّدُنْ حَكِيْمٍ عَلِيْمٍ ۝٦ اِذْ قَالَ مُوْسٰى لِاَهْلِهٖٓ
اِنِّيْٓ اٰنَسْتُ نَارًا ۭ سَاٰتِيْكُمْ مِّنْهَا
بِخَبَرٍ اَوْ اٰتِيْكُمْ بِشِهَابٍ قَبَسٍ لَّعَلَّكُمْ
تَصْطَلُوْنَ ۝٧ فَلَمَّا جَاۗءَهَا نُوْدِيَ اَنْۢ
بُوْرِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا ۭ
وَسُبْحٰنَ اللّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝٨ يٰمُوْسٰٓى
اِنَّهٗٓ اَنَا اللّٰهُ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝٩ وَاَلْقِ
عَصَاكَ ۭ فَلَمَّا رَاٰهَا تَهْتَزُّ كَاَنَّهَا جَاۗنٌّ
وَّلّٰى مُدْبِرًا وَّلَمْ يُعَقِّبْ ۭ يٰمُوْسٰى
لَا تَخَفْ ۣ اِنِّيْ لَا يَخَافُ لَدَيَّ الْمُرْسَلُوْنَ ۝١٠
اِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلَ حُسْنًۢا بَعْدَ
سُوْۗءٍ فَاِنِّيْ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝١١

కొంచెం నీ చేతిని చొక్కాలోకి దూర్చు. అది మెరిసిపోతూ ఎలాంటి బాధలేకుండానే బయటికి వస్తుంది. ఇవి (ఈ రెండు సూచనలు) తొమ్మిది సూచనలలోనివి. ఫిరౌను వద్దకూ అతడి జాతి ప్రజల వద్దకూ (తీసుకు పోయేందుకు ఇవ్వబడినవి) వారు పరమ దుర్మార్గులు."

13 – 14 కాని, స్పష్టమైన మా సూచనలు వారి ముందుకు వచ్చినప్పుడు, వారు "ఇది స్పష్టమైన మాయాజాలమే" అని అన్నారు. వారు అన్యాయంగా, అహంకారంతో ఆ సూచనలను తిరస్కరించారు. అయితే వారి హృదయాలుమట్టుకు వాటిని అంగీకరించాయి. ఇక చూడు ఆ దుర్మార్గులకు ఎలాంటి గతి పట్టిందో.

15 – 19 (మరోవైపు) మేము దావూద్‌కు, సులైమాన్‌కు జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించాము. "విశ్వాసులైన అనేకమంది తన దాసులకంటే మాకు ఘనతను ప్రసాదించిన అల్లాహ్‌కు కృతజ్ఞతలు" అని వారు అన్నారు. సులైమాన్, దావూద్‌కు వారసుడయ్యాడు. అతను ఇలా అన్నాడు, "ప్రజలారా! మాకు పక్షుల భాషలు నేర్పబడ్డాయి. ఇంకా మాకు అన్ని రకాల వస్తువులు ఇవ్వబడ్డాయి.[2] నిస్సందేహంగా ఇది స్పష్టమైన (దేవుని) అనుగ్రహం." సులైమాన్ కొరకు జిన్నాతుల, మానవుల, పక్షుల సైన్యాలు సమీకరించబడ్డాయి. అవి గట్టి క్రమశిక్షణలో ఉంచబడేవి. (ఒకసారి అతను వాటిని తీసుకుని దండయాత్రకు బయలుదేరాడు). చివరకు వారంతా చీమల లోయకు చేరుకున్నప్పుడు, ఒక చీమ ఇలా అన్నది, "చీమలారా! మీరు మీ పుట్టలలోకి దూరిపొండి, లేకపోతే సులైమాన్, అతని సైనికులు మిమ్మల్ని నలిపివేస్తారు. ఆ సంగతి వారికి తెలియకపోవచ్చు కూడా." సులైమాన్ దాని మాటలకు మందహాసంతో నవ్వి ఇలా అన్నాడు, "ప్రభూ! నన్ను[3] అదుపులో ఉంచు, నీవు నాకూ, నా తల్లిదండ్రులకూ చేసిన ఉపకారానికి నేను కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ ఉండేందుకు, నీకు నచ్చిన మంచిపనులు చేస్తూ ఉండేందుకు. నీ కారుణ్యంతో నన్ను సజ్జనులైన నీదాసులలో చేర్చు."

وَاَدْخِلْ يَدَكَ فِيْ جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضَآءَ
مِنْ غَيْرِ سُوْٓءٍ فِيْ تِسْعِ اٰيٰتٍ اِلٰى فِرْعَوْنَ
وَقَوْمِهٖ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا فٰسِقِيْنَ ۝
فَلَمَّا جَآءَتْهُمْ اٰيٰتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوْا
هٰذَا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ۝ وَجَحَدُوْا بِهَا
وَاسْتَيْقَنَتْهَآ اَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَّعُلُوًّا ؕ
فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِيْنَ ۝ ع ۱۶
وَلَقَدْ اٰتَيْنَا دَاوٗدَ وَسُلَيْمٰنَ عِلْمًا ۚ
وَقَالَا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ فَضَّلَنَا عَلٰى كَثِيْرٍ
مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِيْنَ ۝ وَوَرِثَ
سُلَيْمٰنُ دَاوٗدَ وَقَالَ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا
مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَاُوْتِيْنَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ ؕ اِنَّ هٰذَا
لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِيْنُ ۝ وَحُشِرَ لِسُلَيْمٰنَ
جُنُوْدُهٗ مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ
يُوْزَعُوْنَ ۝ حَتّٰٓى اِذَآ اَتَوْا عَلٰى وَادِ
النَّمْلِ ۙ قَالَتْ نَمْلَةٌ يّٰٓاَيُّهَا النَّمْلُ
ادْخُلُوْا مَسٰكِنَكُمْ ۚ لَا يَحْطِمَنَّكُمْ سُلَيْمٰنُ
وَجُنُوْدُهٗ ۙ وَهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ۝ فَتَبَسَّمَ
ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ اَوْزِعْنِيْٓ
اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِيْٓ اَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَ
عَلٰى وَالِدَيَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا
تَرْضٰىهُ وَاَدْخِلْنِيْ بِرَحْمَتِكَ فِيْ عِبَادِكَ
الصّٰلِحِيْنَ ۝

20 – 26 (మరొక సందర్భంలో) సులైమాన్, పక్షులను పరిశీలించి ఇలా అన్నాడు, "హుద్ హుద్ పక్షి నాకు కనిపించటం లేదేమిటి? అది ఎక్కడైనా అదృశ్యమైపోయిందా? నేను దానిని కఠినంగా శిక్షిస్తాను లేదా నరికివేస్తాను. అలా కాకపోతే, అది నాకు సరైన కారణం చూపవలసి ఉంటుంది." ఆ తరువాత ఎంతో సేపు గడవలేదు, అది వచ్చి ఇలా అన్నది, "మీకు తెలియని సమాచారాన్ని నేను సేకరించాను. నేను సబాను[4] గురించి నమ్మకమైన సమాచారాన్ని తీసుకువచ్చాను. నేను అక్కడ ఒక స్త్రీని చూశాను. ఆమె ఆ జాతిని ఏలుతోంది. ఆమెకు అన్ని రకాల వస్తుసామగ్రి ప్రసాదించబడింది. ఆమె సింహాసనం మహోజ్జ్వలంగా ఉంది. నేను చూశాను, ఆమె, ఆమె జాతివారు అల్లాహ్‌కు బదులు సూర్యుడి ముందు సాష్టాంగపడుతున్నారు."– షైతాన్ [5] వారి పనులను వారికి మనోహరమైనవిగా కనిపించేలా చేశాడు. వారిని రాజమార్గంపైకి పోకుండా నిరోధించాడు. అందువల్ల వారు ఈ ఋజుమార్గాన్ని పొందలేకపోతున్నారు: ఆకాశాలలోనూ, భూమిలోనూ దాగి ఉన్న వస్తువులను వెలికి తీసేవాడూ, మీరు దాచేదాన్ని, వ్యక్తపరచే దాన్నీ ఎరిగినవాడూ అయిన దేవునికి సాష్టాంగపడటం అనే ఋజుమార్గం. అల్లాహ్; ఆయన తప్ప ఆరాధనకు అర్హుడైన వాడు ఎవ్వడూలేడు. ఆయన మహోన్నతమైన అధికార పీఠానికి ప్రభువు.

وَ تَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَآ أَرَى الْهُدْهُدَ ۖ أَمْ كَانَ مِنَ الْغَآئِبِينَ ۝ لَأُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَأَاْذْبَحَنَّهُ أَوْ لَيَأْتِيَنِّي بِسُلْطَٰنٍ مُّبِينٍ ۝ فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطتُ بِمَا لَمْ تُحِطْ بِهِ وَجِئْتُكَ مِن سَبَإٍ بِنَبَإٍ يَقِينٍ ۝ إِنِّي وَجَدتُّ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَ أُوتِيَتْ مِن كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ ۝ وَجَدتُّهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِن دُونِ اللَّهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَٰنُ أَعْمَٰلَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ۝ أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي السَّمَٰوَٰتِ وَ الْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ۝ اللَّهُ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ۩ ۝

---

1 అంటే, తన బోధనలనూ, తన ఆదేశాలనూ, తన ఉపదేశాలనూ స్పష్టంగా, సులభంగా వివరించే గ్రంథంలోని ఆయతులు అని అర్థం.

2 అంటే మాకు అల్లాహ్ అన్ని రకాల వస్తువులు ప్రసాదించాడు.

3 అంటే, నీవు నాకు ప్రసాదించినటువంటి మహత్తరమైన శక్తి సామర్థ్యాలు ఎలాంటివంటే, ఒకవేళ నేను వాటి పట్ల ఏమాత్రం అజాగ్రత్తగా ఉన్నా, దాస్యపు హద్దులను అతిక్రమించి అహంభావపు మత్తులోపడి ఏమవుతానో తెలియదు. కనుక ప్రభూ! నీ వరాల పట్ల కృతఘ్నత కలుగకుండా, కృతజ్ఞతా బుద్ధితో ఉండేందుకు నన్ను అదుపులో ఉంచు.

4 సబా అంటే దక్షిణ అరేబియాలో ప్రసిద్ధిగాంచిన వర్తక జాతి. వారి రాజధాని మారిబ్, అది 'సన్‌ఆ'కు రమారమి 55 మైళ్ల దూరంలో ఉంది.

5 వాక్య రచనను అనుసరించి స్పష్టమయ్యే విషయం ఏమిటంటే ఇక్కడ నుండి 26వ ఆయతు చివరి వరకు గల విషయం హుద్ హుద్ అను పక్షి పలుకులకు అదనంగా అల్లాహ్ చేర్చినది.

27 – 28 సులైమాన్ ఇలా అన్నాడు, "ఇప్పుడే మేము చూస్తాము, నీవు నిజం చెప్పావో లేక అబద్ధాలు చెప్పేవారిలోని దానవో. నా ఈ ఉత్తరాన్ని తీసుకుపో, దానిని వారివైపునకు విసరివేయి, తరువాత ఒకవైపునకు తొలగి, వారి ప్రతిస్పందన ఎలా ఉంటుందో చూడు."

29 – 31 రాణి ఇలా పలికింది,[6] "ఆస్థాన సభ్యులారా! నావైపునకు అతిముఖ్యమైన ఒక లేఖ విసరివేయబడింది. అది సులైమాన్ తరఫు నుండి వచ్చింది. కరుణామయుడూ, కృపాశీలుడూ అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభించబడింది. అందులోని విషయం ఇలా ఉంది: "నాకు వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు వైఖరిని అవలంబించకు. ముస్లిమ్ అయి[7] నా వద్దకు వచ్చెయ్యి."

32 – 35 (లేఖ వినిపించిన తరువాత) రాణి ఇలా అన్నది, "జాతి నాయకులారా! ఈ విషయంలో మీరు నాకు సలహా ఇవ్వండి. నేను ఏ విషయంలోనూ మిమ్మల్ని సంప్రదించకుండా నిర్ణయం తీసుకోను." దానికి వారు ఇలా సమాధానం చెప్పారు, " మేము బలవంతులం, పోరాడగలవారం. అయితే నిర్ణయం మాత్రం మీ చేతులలో ఉన్నది. ఏ ఆజ్ఞ ఇవ్వాలో స్వయంగా మీరే ఆలోచించుకోండి." రాణి ఇలా అన్నది, "రాజులు ఏదేశంలోనైనా జొరబడినప్పుడు, దానిని వారు నాశనం చేస్తారు. అక్కడి గౌరవనీయులను అవమానిస్తారు. వారు చేసేది ఇదే. నేను వారివద్దకు ఒక కానుకను పంపిస్తాను, తరువాత నా దూతలు ఏమి జవాబు తీసుకువస్తారో చూస్తాను."

36 – 37 అతడు (రాణిగారి దూత) సులైమాన్ వద్దకు చేరుకున్నాడు. అప్పుడు సులైమాన్ ఇలా అన్నాడు, "ఏమిటి, మీరు ధనం ఇచ్చి నాకు సహాయం చేయదలచుకున్నారా? దేవుడు మీకు ఇచ్చిన దానికంటే నాకు ఇచ్చినది ఎంతో ఎక్కువ. మీ కానుకను మీరే అనుభవించండి. (ఓ దూతా) నిన్ను పంపిన వారి వద్దకు తిరిగి వెళ్లిపో, మేము వారిపైకి వారు ఎదిరించలేని సైన్యాలను తీసుకువస్తాము. మేము వారిని పరాభవించి అక్కడి నుండి పారద్రోలుతాము. వారు అవమానితులై ఉండిపోతారు."

قَالَ سَنَنْظُرُ اَصَدَقْتَ اَمْ كُنْتَ مِنَ
الْكٰذِبِيْنَ ۝ اِذْهَبْ بِّكِتٰبِيْ هٰذَا فَاَلْقِهْ
اِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَانْظُرْ مَاذَا
يَرْجِعُوْنَ ۝ قَالَتْ يٰۤاَيُّهَا الْمَلَؤُا اِنِّيْۤ اُلْقِيَ
اِلَيَّ كِتٰبٌ كَرِيْمٌ ۝ اِنَّهٗ مِنْ سُلَيْمٰنَ
وَاِنَّهٗ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝
اَلَّا تَعْلُوْا عَلَيَّ وَاْتُوْنِيْ مُسْلِمِيْنَ ۝ ع ٢ ١٤
قَالَتْ يٰۤاَيُّهَا الْمَلَؤُا اَفْتُوْنِيْ فِيْۤ اَمْرِيْ ۚ مَا
كُنْتُ قَاطِعَةً اَمْرًا حَتّٰى تَشْهَدُوْنِ ۝ قَالُوْا
نَحْنُ اُولُوْا قُوَّةٍ وَّاُولُوْا بَاْسٍ شَدِيْدٍ ۙ
وَّالْاَمْرُ اِلَيْكِ فَانْظُرِيْ مَاذَا تَاْمُرِيْنَ ۝ قَالَتْ
اِنَّ الْمُلُوْكَ اِذَا دَخَلُوْا قَرْيَةً اَفْسَدُوْهَا وَ
جَعَلُوْۤا اَعِزَّةَ اَهْلِهَاۤ اَذِلَّةً ۚ وَكَذٰلِكَ
يَفْعَلُوْنَ ۝ وَاِنِّيْ مُرْسِلَةٌ اِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ
فَنٰظِرَةٌ ۢبِمَ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُوْنَ ۝ فَلَمَّا
جَآءَ سُلَيْمٰنَ قَالَ اَتُمِدُّوْنَنِ بِمَالٍ
فَمَاۤ اٰتٰىنِۦَ اللّٰهُ خَيْرٌ مِّمَّاۤ اٰتٰىكُمْ ۚ بَلْ اَنْتُمْ
بِهَدِيَّتِكُمْ تَفْرَحُوْنَ ۝ اِرْجِعْ اِلَيْهِمْ
فَلَنَاْتِيَنَّهُمْ بِجُنُوْدٍ لَّا قِبَلَ لَهُمْ بِهَا
وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِّنْهَاۤ اَذِلَّةً وَّهُمْ صٰغِرُوْنَ ۝

38 – 40 సులైమాన్ ఇలా అన్నాడు, "ఆస్థాన సభ్యులారా! వారు విధేయులై నా వద్దకు రాకమునుపే, మీలో ఎవరు ఆమె సింహాసనాన్ని నా దగ్గరకు తీసుకురాగలరు?" జిన్నాతులలో బలిష్ఠుడైన ఒకడు ఇలా మనవి చేసుకున్నాడు, "మీరు మీ స్థానం నుండి లేవకముందే నేను దానిని తీసుకువస్తాను. నాకు ఆ శక్తి ఉంది, నమ్మకస్తుణ్ణి కూడా." గ్రంథజ్ఞానం కల ఒకతను ఇలా అన్నాడు, "మీరు కళ్లుమూసి తెరిచేలోగా నేను దానిని తీసుకువస్తాను." సులైమాన్ తనముందు సింహాసనం పెట్టబడటం చూడగానే ఇలా అరిచాడు, "ఇది నా ప్రభువు అనుగ్రహం: నేను కృతజ్ఞతలు తెలుపుతానో లేక కృతఘ్నుడనై పోతానో పరీక్షించటానికి ఆయన ఇలా చేశాడు. ఎవడైనా కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటే, అతని కృతజ్ఞతలు అతనికే లాభదాయకమవుతాయి. అలా చేయకుండా ఎవడైనా కృతఘ్నతకు పాల్పడితే, నా ప్రభువు నిరపేక్షాపరుడు, తనంతటతానే ఘనుడైనవాడు."

41 – 43 సులైమాన్ [8] ఇలా అన్నాడు, "మెదలకుండా ఆమె సింహాసనాన్ని ఆమె ముందు పెట్టండి. సరైన విషయానికి చేరుతుందో లేక ఋజుమార్గం పొందని వారిలోనే ఉండిపోతుందో చూద్దాము." రాణి వచ్చినప్పుడు, ఆమెను, "నీ సింహాసనం ఇలాంటిదేనా?" అని అడగబడింది. దానికి ఆమె, "ఇది అచ్చంగా అలాంటిదే. మేము ఇంతకు ముందే విషయం తెలుసుకుని విధేయులమైపోయాము [9] (లేక ముస్లిములమైపోయాము)" అని అన్నది. (విశ్వసించకుండా) ఆమెను ఆపి ఉంచిన విషయం, అల్లాహ్‌ను వదలి ఆమె పూజిస్తూ ఉండిన దైవాల ఆరాధనే. ఎందుకంటే, ఆమె అవిశ్వాస జాతికి చెందిన స్త్రీ.

44 రాజగృహంలో ప్రవేశించు అని ఆమెకు చెప్పటం జరిగింది. ఆమె దానిని చూచి, అది నీటికొలను అని అనుకున్నది. అందులో దిగటానికి ఆమె తన కాళ్ల మీది వస్త్రాన్ని పైకి ఎత్తి పట్టుకున్నది. అప్పుడు సులైమాన్, "ఇది గాజుతో చేయబడిన నున్నని నేలమాత్రమే" అని అన్నాడు. అప్పుడు ఆమె ఎలుగెత్తి ఇలా అన్నది, "నా ప్రభూ! (ఈ నాటి వరకు) నేను నా ఆత్మకు అన్యాయం చేసుకుంటూ ఉండేదాన్ని. ఇప్పుడు నేను సులైమాన్‌తోపాటు సకలలోకాల ప్రభువైన అల్లాహ్ పట్ల విధేయతను స్వీకరిస్తున్నాను."

قَالَ يٰٓاَيُّهَا الْمَلَؤُا اَيُّكُمْ يَاْتِيْنِيْ
بِعَرْشِهَا قَبْلَ اَنْ يَّاْتُوْنِيْ مُسْلِمِيْنَ ۝ قَالَ
عِفْرِيْتٌ مِّنَ الْجِنِّ اَنَا اٰتِيْكَ بِهٖ قَبْلَ اَنْ
تَقُوْمَ مِنْ مَّقَامِكَ ۚ وَاِنِّيْ عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ
اَمِيْنٌ ۝ قَالَ الَّذِيْ عِنْدَهٗ عِلْمٌ مِّنَ
الْكِتٰبِ اَنَا اٰتِيْكَ بِهٖ قَبْلَ اَنْ يَّرْتَدَّ اِلَيْكَ
طَرْفُكَ ۭ فَلَمَّا رَاٰهُ مُسْتَقِرًّا عِنْدَهٗ قَالَ
هٰذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّيْ ڐ لِيَبْلُوَنِيْٓ ءَاَشْكُرُ
اَمْ اَكْفُرُ ۭ وَمَنْ شَكَرَ فَاِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهٖ ۚ
وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ رَبِّيْ غَنِيٌّ كَرِيْمٌ ۝
قَالَ نَكِّرُوْا لَهَا عَرْشَهَا نَنْظُرْ اَتَهْتَدِيْٓ اَمْ
تَكُوْنُ مِنَ الَّذِيْنَ لَا يَهْتَدُوْنَ ۝ فَلَمَّا جَاۗءَتْ
قِيْلَ اَهٰكَذَا عَرْشُكِ ۭ قَالَتْ كَاَنَّهٗ هُوَ ۚ وَ
اُوْتِيْنَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِيْنَ ۝
وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَّعْبُدُ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۭ
اِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كٰفِرِيْنَ ۝ قِيْلَ
لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ ۚ فَلَمَّا رَاَتْهُ حَسِبَتْهُ
لُجَّةً وَّكَشَفَتْ عَنْ سَاقَيْهَا ۭ قَالَ اِنَّهٗ
صَرْحٌ مُّمَرَّدٌ مِّنْ قَوَارِيْرَ ڛ قَالَتْ رَبِّ اِنِّيْ
ظَلَمْتُ نَفْسِيْ وَاَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمٰنَ لِلّٰهِ ع ٣ ١٨
رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝

45 – 47 సమూద్ జాతివైపునకు మేము వారి సోదరుడు సాలిహ్‌ను, "అల్లాహ్‌ను ఆరాధించండి" అనే (సందేశాన్ని ఇచ్చి) పంపాము. అప్పుడు వారు ఒక్కసారిగా ఘర్షించుకునే రెండు వర్గాలుగా చీలిపోయారు. సాలిహ్ ఇలా అన్నాడు, "నా జాతి ప్రజలారా! మేలుకు బదులు కీడు కోసం ఎందుకు తొందరపెడుతున్నారు? అల్లాహ్‌ను క్షమాభిక్ష కోసం ఎందుకు అర్థించరు? మీరు కనికరించబడవచ్చుకదా!" వారు ఇలా అన్నారు, "మేము నిన్నూ, నీ సహచరులనూ అపశకునపు సూచనలుగా పరిగణిస్తున్నాము." సాలిహ్ ఇలా జవాబు చెప్పాడు, "మీ మంచిశకునాలు మీ చెడ్డశకునాలు అన్నీ అల్లాహ్ వద్దనే ఉన్నాయి. అసలువిషయం ఏమిటంటే, మీరు పరీక్షింపబడుతున్నారు."

48 – 53 ఆ నగరంలో తొమ్మిదిమంది ముఠానాయకులు ఉన్నారు. వారు దేశంలో అల్లకల్లోలాన్ని సృష్టిస్తూ ఉంటారు, ఎలాంటి సంస్కరణ కార్యాన్నీ చేసేవారు కాదు. వారు పరస్పరం ఇలా అనుకున్నారు, "దేవునిపై ప్రమాణం చేసి ఇలా ప్రతిజ్ఞ చెయ్యండి; మేము సాలిహ్‌పై, అతని కుటుంబ సభ్యులపై దాడి చేస్తాము. ఆ తరువాత అతని సంరక్షకునితో[10], అతని కుటుంబం హత్య చేయబడినప్పుడు మేము అక్కడ లేము. మేము నిజమే పలుకుతున్నాము అని చెబుదాము." వారు ఈ విధంగా పన్నాగం పన్నారు. ఒక పన్నాగాన్ని మేము కూడ పన్నాము. దానిని గురించి వారికి తెలియనే తెలియదు. ఇక చూడండి, వారి పన్నాగం పర్యవసానం ఏమయిందో! మేము వారినీ, వారి జాతి మొత్తాన్ని సర్వనాశనం చేసివేశాము. అవిగో వారి గృహాలు, ఎలా ఖాళీగా పడి ఉన్నాయో చూడండి, వారు చేస్తూ ఉన్న దుర్మార్గానికి ఫలితంగా. జ్ఞానులకు ఇందులో ఒక గుణపాఠం ఉంది. విశ్వసించి, అవిధేయతకు దూరంగా ఉన్న వారిని మేము కాపాడాము.

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَآ اِلٰى ثَمُوْدَ اَخَاهُمْ صٰلِحًا
اَنِ اعْبُدُوا اللّٰهَ فَاِذَا هُمْ فَرِيْقٰنِ
يَخْتَصِمُوْنَ ۝ قَالَ يٰقَوْمِ لِمَ
تَسْتَعْجِلُوْنَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ ۚ
لَوْلَا تَسْتَغْفِرُوْنَ اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ۝ قَالُوا
اطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَّعَكَ ۚ قَالَ طٰۤئِرُكُمْ
عِنْدَ اللّٰهِ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُوْنَ ۝
وَكَانَ فِى الْمَدِيْنَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُّفْسِدُوْنَ
فِى الْاَرْضِ وَلَا يُصْلِحُوْنَ ۝ قَالُوْا تَقَاسَمُوْا
بِاللّٰهِ لَنُبَيِّتَنَّهٗ وَ اَهْلَهٗ ثُمَّ لَنَقُوْلَنَّ
لِوَلِيِّهٖ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ اَهْلِهٖ
وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ۝ وَمَكَرُوْا مَكْرًا وَّمَكَرْنَا
مَكْرًا وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ۝ فَانْظُرْ كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ ۙ اَنَّا دَمَّرْنٰهُمْ
وَقَوْمَهُمْ اَجْمَعِيْنَ ۝ فَتِلْكَ بُيُوْتُهُمْ
خَاوِيَةًۢ بِمَا ظَلَمُوْا ۗ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ
لَاٰيَةً لِّقَوْمٍ يَّعْلَمُوْنَ ۝ وَ اَنْجَيْنَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَ كَانُوْا يَتَّقُوْنَ ۝

---

6 మధ్యలోని గాథను వదలిపెట్టి, హుద్ హుద్ పక్షి రాణి ఎదుటకు ఉత్తరాన్ని విసరివేసినప్పటి ప్రస్తావన ఇక్కణ్ణుంచి ప్రారంభమవుతుంది.

7 అంటే, ఇస్లామ్ ధర్మాన్ని స్వీకరించి గానీ లేదా విధేయత చూపుతూ గానీ అని అర్థం.

8 ఇక రాణి సబా హజ్రత్ సులైమాన్‌ను కలుసుకోవటానికి వచ్చినప్పటి ప్రస్తావన ప్రారంభమవుతోంది.

9 అంటే, ఈ మహిమను చూడటానికి ముందే, మేము ఎరిగిన సులైమాన్(అస్సలామ్) గుణ విశేషాలు ఆయన స్థితిగతులు

54 – 58 మేము లూత్‌ను పంపాము. అతను తన జాతి వారితో, ఇలా అనిన సందర్భాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో, "మీరు చూస్తూ అశ్లీల కార్యం చేస్తారేమిటి?[11] ఇదేనా మీ నడవడిక, కామతృష్ణను తీర్చుకోవటానికి స్త్రీలను వదలిపెట్టి పురుషుల వద్దకుపోతారేమిటి? వాస్తవానికి మీరు చాల అజ్ఞానపు పని చేస్తున్నారు." కానీ, ఈ సమాధానం తప్ప మరొకటి అతని జాతివారు ఇవ్వలేదు: వారు ఇలా అన్నారు, "లూత్ కుటుంబాన్ని మీ పట్టణం నుంచి వెళ్లగొట్టండి. వారు మహాపవిత్రులట!" చివరకు మేము అతనినీ అతని కుటుంబాన్నీ రక్షించాము, అతని భార్యనుతప్ప. ఆమె, వెనుక ఉండిపోవాలని మేము నిర్ణయించాము. మేము వారిపై ఒక వర్షాన్ని కురిపించాము. అది హెచ్చరించబడిన వారి విషయంలో అత్యంత ఘోరమైన వర్షం.

59... ఓ ప్రవక్తా! ఇలా అను: "స్తోత్రం అల్లాహ్‌కు మాత్రమే తగినది. ఆయన ఎన్నుకున్న ఆయన దాసులకు శాంతి కలుగుగాక!"

...59 – 60 (వారిని ఇలా అడగండి) అల్లాహ్ శ్రేష్ఠుడా లేక ఆయనకు సాటిగా వారు కల్పించే దేవుళ్లు శ్రేష్ఠులా? సరే, ఆకాశాలనూ, భూమినీ, ఎవరు సృష్టించారు? మీ కొరకు ఆకాశం నుండి నీటిని కురిపించి, తద్వారా మనోహరమైన తోటలను ఎవరు పండించారు? వాటిలోని చెట్లను మొలిపించటం మీకు సాధ్యమయ్యేపనికాదు. అల్లాహ్‌తోపాటు మరొకదేవుడు కూడ ఎవడైనా ఉన్నాడా (ఈ పనులలో పాలుపంచుకోవటానికి)? (లేదు) కాని వారే ఋజుమార్గం నుండి తొలగిపోతున్నారు.

61 భూమిని నివాస స్థలంగా చేసినవాడు ఎవడు? అందులో నదులను ప్రవహింపజేసినవాడు ఎవడు? దానిమీద (పర్వతాల) మేకులను పాతినవాడు ఎవడు? రెండు రకాల జలధుల మధ్య అడ్డు తెరలను పెట్టినవాడు ఎవడు? అల్లాహ్‌తోపాటు మరొక దేవుడు కూడ ఎవడైనా ఉన్నాడా (ఈ పనులలో పాలుపంచుకోవటానికి)? లేదు. కాని వారిలో అనేకమందికి తెలియదు.

وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ
الْفَاحِشَةَ وَأَنتُمْ تُبْصِرُونَ ۝ أَئِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ
الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّن دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنتُمْ
قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ۝ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَن
قَالُوا أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِّن قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ
أُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ۝ فَأَنجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا
امْرَأَتَهُ قَدَّرْنَاهَا مِنَ الْغَابِرِينَ ۝ وَأَمْطَرْنَا
عَلَيْهِم مَّطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنذَرِينَ ۝
قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَىٰ عِبَادِهِ
الَّذِينَ اصْطَفَىٰ آللَّهُ خَيْرٌ أَمَّا يُشْرِكُونَ ۝
أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنزَلَ لَكُم
مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ
بَهْجَةٍ مَّا كَانَ لَكُمْ أَن تُنبِتُوا شَجَرَهَا
أَإِلَٰهٌ مَّعَ اللَّهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ يَعْدِلُونَ ۝
أَمَّن جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا
أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ
بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا أَإِلَٰهٌ مَّعَ اللَّهِ
بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝

ఆధారంగా, ఆయన అల్లాహ్ పంపిన ఒక ప్రవక్త అనీ, కేవలం ఒక సామ్రాజ్యానికి అధిపతి మాత్రమే కాదనీ మాకు నమ్మకం కలిగింది.

10 అంటే, ప్రవక్త సాలిహ్ (అ) తెగ యొక్క సర్దారుతో అని అర్థం. ప్రాచీన కాలపు తెగల ఆచార వ్యవహారములననుసరించి, ఆ సర్దారుకు తన తెగవారిని హత్య చేసిన వారి ఎడల ప్రతీకారం చేసే హక్కు సంక్రమిస్తుంది. మహాప్రవక్త (సఅసమ్)

62 బాధితుడు మొరపెట్టుకున్నప్పుడు, అతని మొరను ఆలకించి అతని బాధను తొలగించేవాడు ఎవడు? భూమిపై మిమ్మల్ని ప్రతినిధులుగా చేసినవాడు ఎవడు? అల్లాహ్‌తో పాటు (ఈ పనులు చేసే) మరొక దేవుడు కూడ ఎవడైనా ఉన్నాడా? మీరు చాలా తక్కువగా ఆలోచిస్తారు.

63 నేలపై, సముద్రంపై అంధకారంలో మీకు దారి చూపేవాడు ఎవడు? తన కారుణ్యానికి ముందు గాలులను శుభవార్తతో పంపేవాడు ఎవడు? అల్లాహ్‌తోపాటు మరొక దేవుడు ఎవడైనా ఉన్నాడా (ఈ పనులు చేయటానికి)? వారు చేస్తూ ఉన్న షిర్క్‌కు అల్లాహ్ ఎంతో అతీతుడు, ఎంతో ఉన్నతుడు.

64 సృష్టిని మొదటిసారిగా చేసినవాడు ఎవడు? దానిని పునఃసృష్టించేవాడు ఎవడు? నింగి నుండీ, నేలనుండీ మీకు ఉపాధినిచ్చేవాడు ఎవడు? అల్లాహ్‌తో పాటు మరొక దేవుడు ఎవడైనా ఉన్నాడా (ఈ పనులలో పాలు పంచుకోవటానికి)? "మీరు సత్యవంతులే అయితే మీ ఆధారాన్ని తీసుకురండి" అని అడుగు.

65 వారితో ఇలా అను, "ఆకాశాలలోనూ, భూమిలోనూ అల్లాహ్ తప్ప అగోచర జ్ఞానం కలవాడు మరెవ్వడూలేడు. వారికి (మీ దేవుళ్లకు) తాము ఎప్పుడు లేపబడతారో కూడ తెలియదు కదా!

66 – 75 కాని పరలోకం గురించిన జ్ఞానమే వారి నుండి కనుమరుగైపోయింది. కాదు, దానిని గురించివారు సంశయంలో పడిపోయారు. కాదు, వారు అసలు ఆ విషయం పట్ల అంధులైపోయారు. ఆ సత్యతిరస్కారులు ఇలా అంటారు, "మేమూ, మా తాతముత్తాతలూ మట్టిలో కలిసిపోయిన తరువాత కూడ నిజంగానే మమ్మల్ని సమాధుల నుండి లేపటం జరుగుతుందా? ఇలాంటి వార్తలు ఎన్నో మాకు కూడ అందించ బడ్డాయి, పూర్వం మా తాతముత్తాతలకు కూడ అందించబడుతూ ఉండేవి. కాని ఇవి మేము పూర్వ కాలం నుంచి వింటూ వస్తున్న కట్టుకథలు మాత్రమే."

اَمَّنْ يُّجِيْبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ
السُّوْٓءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ الْاَرْضِ ءَاِلٰهٌ
مَّعَ اللّٰهِ قَلِيْلًا مَّا تَذَكَّرُوْنَ ۝ اَمَّنْ
يَّهْدِيْكُمْ فِيْ ظُلُمٰتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
وَمَنْ يُّرْسِلُ الرِّيٰحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ
رَحْمَتِهٖ ءَاِلٰهٌ مَّعَ اللّٰهِ تَعٰلَى اللّٰهُ عَمَّا
يُشْرِكُوْنَ ۝ اَمَّنْ يَّبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ
وَمَنْ يَّرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ ءَاِلٰهٌ
مَّعَ اللّٰهِ قُلْ هَاتُوْا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِيْنَ ۝ قُلْ لَّا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ الْغَيْبَ اِلَّا اللّٰهُ وَمَا يَشْعُرُوْنَ اَيَّانَ
يُبْعَثُوْنَ ۝ بَلِ ادّٰرَكَ عِلْمُهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ بَلْ
هُمْ فِيْ شَكٍّ مِّنْهَا بَلْ هُمْ مِّنْهَا عَمُوْنَ ۝ وَقَالَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا ءَاِذَا كُنَّا تُرٰبًا وَّاٰبَآؤُنَآ اَئِنَّا
لَمُخْرَجُوْنَ ۝ لَقَدْ وُعِدْنَا هٰذَا نَحْنُ وَاٰبَآؤُنَا
مِنْ قَبْلُ اِنْ هٰذَآ اِلَّآ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ۝

ع ٥

قُلْ سِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِيْنَ ۝ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ
فِىْ ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُوْنَ ۝ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا
الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ۝ قُلْ عَسٰٓى اَنْ يَّكُوْنَ
رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِىْ تَسْتَعْجِلُوْنَ ۝ وَاِنَّ رَبَّكَ
لَذُوْ فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا
يَشْكُرُوْنَ ۝ وَاِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ
صُدُوْرُهُمْ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ۝ وَمَا مِنْ غَآئِبَةٍ فِى
السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ اِلَّا فِىْ كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ۝
اِنَّ هٰذَا الْقُرْاٰنَ يَقُصُّ عَلٰى بَنِىْٓ اِسْرَآءِيْلَ
اَكْثَرَ الَّذِىْ هُمْ فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ۝ وَاِنَّهٗ
لَهُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ۝ اِنَّ رَبَّكَ
يَقْضِىْ بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهٖ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْعَلِيْمُ ۝
فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ؕ اِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِيْنِ ۝ اِنَّكَ لَا
تُسْمِعُ الْمَوْتٰى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَآءَ اِذَا وَلَّوْا
مُدْبِرِيْنَ ۝ وَمَآ اَنْتَ بِهٰدِى الْعُمْىِ
عَنْ ضَلٰلَتِهِمْ ؕ اِنْ تُسْمِعُ اِلَّا مَنْ يُّؤْمِنُ
بِاٰيٰتِنَا فَهُمْ مُّسْلِمُوْنَ ۝

ఇలా అను, "భూమిపై తిరిగి చూడండి, నేరస్తులకు ఎటువంటి గతి పట్టినదో!" ఓ ప్రవక్తా! వారి స్థితిని గురించి బాధపడకు. వారి కుట్రల విషయంలో వ్యధ చెందకు – వారు, "నీవు చెబుతున్నది నిజమే అయితే ఈ బెదిరింపు ఎప్పుడు నెరవేరుతుంది?" అని అడుగుతారు. ఇలా అను, "మీరు ఏ శిక్షను గురించి తొందరపెడుతున్నారో, అందులోని ఒక భాగం మీ సమీపంలోనికే వచ్చి ఉందన్నా, ఆశ్చర్యంలేదు." యదార్థం ఏమిటంటే, నీ ప్రభువు ప్రజల పట్ల ఎంతో అనుగ్రహం కలవాడు. కాని చాల మంది కృతజ్ఞతలు తెలుపరు. వారి హృదయాలు తమలో ఏమి దాచి ఉంచాయో, మరేమి బహిర్గతం చేస్తున్నాయో, నిస్సందేహంగా నీ ప్రభువుకు బాగా తెలుసు. ఆకాశంలో, భూమిలో దాగి ఉన్న ఏ వస్తువు అయినా, ఒక స్పష్టమైన గ్రంథంలో వ్రాయబడకుండాలేదు.[12]

76 – 81 ఇస్రాయీల్ సంతతివారు విభేదిస్తూ ఉన్న విషయాల వాస్తవం ఏమిటో, ఈ ఖురాన్ వారికి ఎక్కువగా తెలియజేస్తోంది. ఇది విశ్వసించే వారికి మార్గదర్శకత్వం, కారుణ్యమూను. నిశ్చయంగా (ఇలాగే) నీ ప్రభువు వీరి మధ్య కూడ తన ఆజ్ఞ ద్వారా తీర్పు చేస్తాడు.[13] ఆయన ఎంతో శక్తిమంతుడు, అన్నీ ఎరిగినవాడూను. కనుక ఓ ప్రవక్తా! అల్లాహ్ మీద భారం వెయ్యి. నిశ్చయంగా నీవు స్పష్టంగా సత్యంపై ఉన్నావు. నీవు మృతులకు వినిపించలేవు.[14] వీపు త్రిప్పపరుగెత్తే బధిరులకు కూడ నీ పిలుపును వినిపించలేవు. అంధులకు మార్గం చూపి, వారు తప్పిపోకుండా కాపాడనూలేవు. మా వాక్యాలను విశ్వసించి, విధేయులయ్యే వారికి మాత్రమే నీవు నీ మాటను వినిపించగలవు.

గారి కాలంలో ఆయన పినతండ్రి అబూ తాలిబ్‌కు గల స్థానం కూడా ఇదే. ఖురైష్ ఒగకు చెందిన అవిశ్వాసులు కూడ ఇలానే భయపడేవారు; ఒకవేళ వారు మహాప్రవక్త (సఅసమ్)ను హత్య చేసినట్లయితే, బనీహాషిమ్ తెగ సర్దారు అయిన అబూతాలిబ్ తన తెగ వైపు నుండి బంధురక్త ప్రతీకారానికి నడుం బిగిస్తాడు.

11 అంటే, పదిమందిలో సిగ్గువిడిచి అసభ్యకరమైన పని చేస్తారేమిటి; వారు తమ సభలలో, సమావేశాలలో ఈ అశ్లీలపు పని చేసేవారని ముందు అన్‌కబూత్ సూరా 29వ ఆయత్‌లో వివరించబడింది.

12 స్పష్టమైన గ్రంథం అంటే విధి వ్రాత అని అర్థం.

82 – 86 మా మాట నెరవేరే సమయం వారిని సమీపించినప్పుడు, మేము వారి కొరకు భూమినుండి ఒక జంతువును తీస్తాము. అది[15] వారితో ఇలా మాట్లాడుతుంది, "ప్రజలు మా వాక్యాలను విశ్వసించలేదు." ఆ రోజును గురించి కొంచెం ఆలోచించు. అప్పుడు మేము ప్రతి సముదాయం నుండి మా వాక్యాలను తిరస్కరించే ఒక్కొక్క జనసమూహాన్ని సమీకరిస్తాము. ఆపై వారిని (వారి వారి తరగతుల ప్రకారం అంతస్తుల వారీగా) ఒక క్రమపద్ధతిలో ఉంచటం జరుగుతుంది. చివరకు అందరూ వచ్చేసిన తరువాత (వారి ప్రభువు వారిని) ఇలా అడుగుతాడు, "మీరు నా వాక్యాలను శాస్త్రీయ పరిశీలన చేయకుండానే ఇట్టే తిరస్కరించారు. ఇది కాక మీరు చేసింది ఏమిటి?" వారు చేసిన దుర్మార్గం వల్ల శిక్షకు సంబంధించిన వాగ్దానం వారి విషయంలో నెరవేరుతుంది. అప్పుడు వారు ఏమీ మాట్లాడలేరు. వారు విశ్రాంతి పొందటానికి మేము రాత్రిని సృష్టించాము. మేము పగటిని ప్రకాశవంతంగా చేశాము. వారి బుద్ధికి ఈ విషయాలు తట్టేవికావా? విశ్వసించే వారికి ఇందులో అనేక సూచనలు ఉండేవి.

87 – 90 శంఖం ఊదబడే రోజున ఏమి జరుగుతుందో! ఆ రోజున, ఆకాశాలలోని, భూమిలోని సకల సృష్టిరాసులు భయంతో కంపించిపోతాయి. – ఆ భయానక పరిస్థితులనుండి అల్లాహ్ కాపాడదలచిన వారు తప్ప.– అందరూ లొంగిపోయి, వినమ్రులై ఆయన ముందు హాజరవుతారు. ఈ రోజున నీవు పర్వతాలను చూచి అవి బాగా స్థిరంగా ఉన్నాయని అనుకుంటున్నావు. కాని అప్పుడు మేఘాల మాదిరిగా అవి ఎగురుతూ ఉంటాయి. ఇది అల్లాహ్ శక్తి సామర్ధ్యాల మహిమ. ఆయన ప్రతివస్తువునూ వివేకంతో తీర్చిదిద్దాడు. మీరు చేసేదంతా ఆయనకు బాగా తెలుసు. మంచిని తీసుకువచ్చే వ్యక్తికి అంతకంటే మేలైన ప్రతిఫలం లభిస్తుంది. అటువంటి వారు ఆనాటి భయంకర పరిస్థితినుండి సురక్షితంగా ఉంటారు. చెడును తీసుకువచ్చే వారందరూ బోర్లగా అగ్నిలో విసరివేయబడతారు. మీరు చేసిన కర్మల ప్రకారం తప్ప మీరు మరొక విధమైన ప్రతిఫలాన్ని ఎలా పొందగలుగుతారు?

وَاِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ اَخْرَجْنَا لَهُمْ دَآبَّةً
مِّنَ الْاَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ ۙ اَنَّ النَّاسَ كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا
لَا يُوْقِنُوْنَ ۝ وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ اُمَّةٍ فَوْجًا
مِّمَّنْ يُّكَذِّبُ بِاٰيٰتِنَا فَهُمْ يُوْزَعُوْنَ ۝ حَتّٰٓى
اِذَا جَآءُوْ قَالَ اَكَذَّبْتُمْ بِاٰيٰتِيْ وَلَمْ تُحِيْطُوْا بِهَا
عِلْمًا اَمَّاذَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝ وَوَقَعَ الْقَوْلُ
عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوْا فَهُمْ لَا يَنْطِقُوْنَ ۝
اَلَمْ يَرَوْا اَنَّا جَعَلْنَا الَّيْلَ لِيَسْكُنُوْا فِيْهِ
وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ
لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ۝ وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّوْرِ
فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ اِلَّا
مَنْ شَآءَ اللّٰهُ ؕ وَكُلٌّ اَتَوْهُ دٰخِرِيْنَ ۝
وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَّهِيَ تَمُرُّ
مَرَّ السَّحَابِ ؕ صُنْعَ اللّٰهِ الَّذِيْٓ اَتْقَنَ كُلَّ
شَيْءٍ ؕ اِنَّهٗ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَفْعَلُوْنَ ۝ مَنْ جَآءَ
بِالْحَسَنَةِ فَلَهٗ خَيْرٌ مِّنْهَا ۚ وَهُمْ مِّنْ فَزَعٍ
يَّوْمَئِذٍ اٰمِنُوْنَ ۝ وَمَنْ جَآءَ بِالسَّيِّئَةِ
فَكُبَّتْ وُجُوْهُهُمْ فِي النَّارِ ؕ هَلْ تُجْزَوْنَ
اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝

91 – 93 (ఓ ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను;) "ఈ నగరం
(మక్కా) ప్రభువును మాత్రమే ఆరాధించాలని నాకు ఆజ్ఞ
ఇవ్వబడింది. ఆయన దానిని పవిత్రమైన క్షేత్రంగా చేశాడు;
ఆయన ప్రతిదానికీ యజమాని. నేను విధేయుడనై ఉండాలనీ,
ఈ ఖురాన్‌ను చదివి వినిపించాలనీ నాకు ఆజ్ఞ ఇవ్వబడింది."ఇక
సన్మార్గాన్ని అవలంబించేవాడు తనమేలు కొరకే సన్మార్గాన్ని
అవలంబిస్తాడు. మార్గభ్రష్టుడైన వాడితో, "నేను కేవలం
హెచ్చరించేవాణ్ణిమాత్రమే" అని అను. వారితో ఇంకా ఇలా
అను, "స్తోత్రం కేవలం అల్లాహ్‌కు మాత్రమే తగినది, అతి
త్వరలోనే ఆయన మీకు తన సూచనలను చూపుతాడు, మీరు
వాటిని గుర్తిస్తారు." మీరు చేసే పనులన్నీ నీ ప్రభువునకు
తెలియకుండాలేవు.

إِنَّمَآ أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَٰذِهِ ٱلْبَلْدَةِ
ٱلَّذِى حَرَّمَهَا وَلَهُۥ كُلُّ شَىْءٍ ۖ وَأُمِرْتُ أَنْ
أَكُونَ مِنَ ٱلْمُسْلِمِينَ ۝ وَأَنْ أَتْلُوَا۟ ٱلْقُرْءَانَ ۖ
فَمَنِ ٱهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِى لِنَفْسِهِۦ ۖ وَمَن
ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَآ أَنَا۠ مِنَ ٱلْمُنذِرِينَ ۝
وَقُلِ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ سَيُرِيكُمْ ءَايَٰتِهِۦ فَتَعْرِفُونَهَا ۚ
وَمَا رَبُّكَ بِغَٰفِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ۝

13 అంటే, ఖురైషు తెగకు చెందిన అవిశ్వాసులు, విశ్వాసుల మధ్య అని భావం.

14 అంటే, అంతరాత్మ మృతి చెందిన వారికి. వారిలో ఉన్నటువంటి మూర్ఖత్వం, మొండితనం, ఆచార వ్యవహారాల పట్ల వెర్రి వ్యామోహం - సత్యాసత్యాల మధ్య ఉన్న భేదాన్ని గుర్తించే సామర్థ్యాన్ని మట్టుపెట్టేశాయి.

15 హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ గారి మాట ప్రకారం, లోకంలో మంచి చేయమని ఆజ్ఞాపించే వాడూ, చెడు చేయవద్దని నిరోధించేవాడూ ఒక్కడు కూడా లేనప్పుడు ఇది సంభవిస్తుంది. ఇదే విషయాన్ని స్వయంగా మహాప్రవక్త (సఅసమ్) చెప్పగా తాను విన్నానని హజ్రత్ అబూసయీద్ ఖుద్రీ (రజిఅన్) ఒక హదీసులో ఉల్లేఖించారు. దీని ద్వారా తెలిసే విషయమేమిటంటే, మానవులు, మంచిని చేయమనీ చెడును వీడమనీ చెప్పటం మానివేసినపుడు, ప్రళయానికి ముందు అల్లాహ్ ఒక జంతువు ద్వారా చివరి సారిగా హెచ్చరిస్తాడు. కాని ఇది ఒకే మృగమా లేక ఒక ప్రత్యేక జాతికి చెందిన మృగములా అనే విషయం స్పష్టంగా చెప్పబడలేదు. "దాబ్బ-తన్-మిన్-అల్-అర్జ్" అనే పదాలలో ఈ రెండు అర్థాలకూ ఆస్కారం ఉన్నది. ఈ జంతువు ఎప్పుడు వస్తుంది అనే విషయం గురించి మహాప్రవక్త ఇలా అన్నారు: "సూర్యుడు పడమర దిక్కు నుండి ఉదయిస్తాడు. ఒక రోజున పట్టపగలు ఉన్నట్లు ఉండి ఈ మృగం ప్రత్యక్షమవుతుంది." ఇక ఒక మృగం మానవులతో మానవ భాషలో మాట్లాడటం, అదైతే దేవుని మహిమ. ఆయన తన ఇష్టప్రకారం దేనికైనా మాట్లాడే శక్తిని ప్రసాదించగలడు. ప్రళయానికి ముందు ఆయన ఒక మృగానికి మాత్రమే మాట్లాడే శక్తిని ప్రసాదిస్తాడు. కాని ప్రళయం వచ్చినప్పుడు, అల్లాహ్ న్యాయస్థానంలో మానవుని కళ్ళూ, చెవులూ, చివరకు అతని శరీరం యొక్క చర్మం కూడ పలుకుతుంది. ఈ విషయం దివ్య ఖురానులో 'హామీమ్ అస్సజ్దా' సూరాలోని 20-21 ఆయతులలో వచ్చింది.

28. అల్ ఖసస్

(٢٨) سُوْرَةُ الْقَصَصِ مَكِّيَّةٌ (٤٩)

ఆయతులు : 88 అవతరణ : మక్కాలో

(اٰياتها ٨٨) (ركوعاتها ٩)

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 3 తా - సీన్ - మీమ్. ఇవి స్పష్టమైన గ్రంథంలోని వాక్యాలు. మేము మూసా, ఫిరౌనుల కొంత వృత్తాంతాన్ని విశ్వసించే వారి ప్రయోజనం కోసం జరిగింది జరిగినట్లుగా మీకు వినిపిస్తున్నాము.

4 – 6 అసలు విషయం ఏమిటంటే, ఫిరౌను భూమి మీద తిరుగుబాటు వైఖరిని అవలంబించాడు. దాని ప్రజలను వర్గాలుగా విభజించాడు. వారిలోని ఒక వర్గాన్ని అతడు నీచపరచేవాడు. వారి బాలురను హతమార్చేవాడు; వారి బాలికలను మాత్రం బ్రతుకనిచ్చేవాడు. నిశ్చయంగా అతడు దుష్టులలోని వాడు. భూమిలో అణచివేయబడిన వారిని కనికరించాలనీ, వారిని నాయకులుగా చేయాలనీ, వారినే వారసులుగా చేయాలనీ, భూమిలో వారికి అధికారాన్ని ప్రసాదించాలనీ, వారి ద్వారా ఫిరౌను, హామానులకూ, వారి సైన్యాలకూ తాము భయపడుతూ వచ్చిన దానినే చూపాలనీ మేము కోరాము.

7 – 9 మేము మూసా తల్లికి ఇలా సూచించాము,[1] "అతనికి పాలుపట్టు, అతని ప్రాణానికి ప్రమాదముందని నీకు అనిపిస్తే అపుడు అతనిని నదిలో విడిచిపెట్టు, ఏమాత్రం భయపడకు, బాధపడకు, మేము అతనిని నీ వద్దకే తిరిగి తీసుకువస్తాము, అతనిని ప్రవక్తలలో ఒకడుగా చేస్తాము." చివరకు ఫిరౌను ఇంటి వారు అతనిని (నదిలో నుండి) బయటకి తీశారు, అతను వారికి శత్రువై శోక కారణం అవటానికి. నిజంగానే ఫిరౌను, హామాను, వారిసైన్యాలు (తమ వ్యూహాలరీత్యా) ఎంతో పాపిష్ఠులు. ఫిరౌను భార్య (అతడితో) ఇలా అన్నది, "ఇతడు నీకూ నాకూ కంటి చలువ. ఇతనిని చంపకు. బహుశా ఇతడు మనకు ఉపయోగపడవచ్చు లేదా మనం ఇతనిని కుమారునిగానైనా చేసుకోవచ్చు." కాని వారికి (పరిణామం) తెలియదు.

طٰسٓمّٓ ۝ تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ الْمُبِيْنِ ۝
نَتْلُوْا عَلَيْكَ مِنْ نَّبَاِ مُوْسٰى وَفِرْعَوْنَ
بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ۝ اِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا
فِي الْاَرْضِ وَجَعَلَ اَهْلَهَا شِيَعًا
يَّسْتَضْعِفُ طَآئِفَةً مِّنْهُمْ يُذَبِّحُ اَبْنَآءَهُمْ وَيَسْتَحْيٖ
نِسَآءَهُمْ ۭ اِنَّهٗ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِيْنَ ۝
وَنُرِيْدُ اَنْ نَّمُنَّ عَلَى الَّذِيْنَ اسْتُضْعِفُوْا
فِي الْاَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ اَئِمَّةً وَّنَجْعَلَهُمُ
الْوٰرِثِيْنَ ۝ وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْاَرْضِ وَنُرِيَ
فِرْعَوْنَ وَهَامٰنَ وَجُنُوْدَهُمَا مِنْهُمْ مَّا
كَانُوْا يَحْذَرُوْنَ ۝ وَاَوْحَيْنَآ اِلٰٓى اُمِّ مُوْسٰٓى
اَنْ اَرْضِعِيْهِ ۚ فَاِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَاَلْقِيْهِ
فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِيْ وَلَا تَحْزَنِيْ ۚ اِنَّا رَآدُّوْهُ
اِلَيْكِ وَجَاعِلُوْهُ مِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ۝ فَالْتَقَطَهٗٓ
اٰلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُوْنَ لَهُمْ عَدُوًّا وَّحَزَنًا ۭ اِنَّ
فِرْعَوْنَ وَهَامٰنَ وَجُنُوْدَهُمَا كَانُوْا خٰطِئِيْنَ ۝
وَقَالَتِ امْرَاَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتُ عَيْنٍ لِّيْ
وَلَكَ ۭ لَا تَقْتُلُوْهُ ۖ عَسٰٓى اَنْ يَّنْفَعَنَآ اَوْ
نَتَّخِذَهٗ وَلَدًا وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ۝

10 – 13 అటు మూసా తల్లి హృదయం తల్లడిల్లిపోతోంది. ఆమె (మా వాగ్దానం ఆధారంగా) విశ్వసించే వారిలో ఉండి పోవాలని, మేము ఆమె హృదయాన్ని ధైర్యంతో నింపాము. లేకపోతే, ఆమె అతని రహస్యాన్ని బయట పెట్టి ఉండేదే. ఆమె మూసా సోదరితో, "అతనిని వెంబడిస్తూ వెళ్ళు" అని అన్నది. తదనుగుణంగా ఆమె దూర దూరంగా ఉంటూ అతనిని గమనించసాగింది. కాని అది వారికి (శత్రువులకు) తెలియదు. మేము మొదట్లోనే పాలు పట్టే స్త్రీల స్తనాల నుండి పిల్లవాడు పాలు తాగకుండా నిషేధించాము. (ఈ పరిస్థితిని చూసి) ఆ బాలిక వారితో ఇలా అన్నది, "అతనిని పెంచి పోషించే బాధ్యతను స్వీకరించే, అతని మేలును కోరే ఇంటి వారిని గురించి నేను మీకు తెలిపేదా?" ఈ విధంగా మేము మూసాను అతని తల్లి వద్దకు తిరిగి తీసుకువచ్చాము. ఆమె కన్నులకు చల్లదనం కలగాలని, ఆమె దుఃఖపడకుండా ఉండాలని. అల్లాహ్ వాగ్దానం నిజమైనదని ఆమె తెలుసుకోవాలని. కాని చాలా మందికి ఈ విషయం తెలియదు.

14 – 17 మూసా తన నిండు యౌవనదశకు చేరుకున్నప్పుడు, అతని పెరుగుదల పరిపక్వతను సంతరించుకున్నప్పుడు, మేము అతనికి వివేకాన్నీ, జ్ఞానాన్నీ ప్రసాదించాము. మేము సజ్జనులకు ఇలాంటి ప్రతిఫలాన్నే ఇస్తూ ఉంటాము. (ఒకనాడు) నగరవాసులు ఏమరుపాటులో ఉన్న సమయంలో అతను నగరంలోకి ప్రవేశించాడు. అక్కడ అతను ఇద్దరు వ్యక్తులు ఘర్షణపడుతూ ఉండటాన్ని చూశాడు. ఒకడు స్వయంగా అతని జాతికి చెందినవాడు, రెండోవాడు అతని శత్రుజాతికి చెందినవాడు. అతని జాతి వ్యక్తి శత్రుజాతి వానికి వ్యతిరేకంగా సహాయపడమని అతనిని పిలిచాడు. మూసా అతనిని ఒక గుద్దుతో కడతేర్చాడు. (ఇది జరగగానే) మూసా, "ఇది షైతాను నిర్వాకం. అతడు ప్రబల శత్రువు, స్పష్టంగా దారితప్పించేవాడు" అని అన్నాడు. తరువాత అతను ఇలా అన్నాడు, "నా ప్రభూ! నేను నా ఆత్మకు అన్యాయం చేశాను, నన్ను క్షమించు." అప్పుడు అల్లాహ్ అతనిని క్షమించాడు.[2] ఆయన క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడూను. మూసా ఇలా ప్రతిజ్ఞ చేశాడు, "నా ప్రభూ! నీవు నాకు మహోపకారం చేశావు.[3] ఇకపై నేను ఎన్నడూ నేరస్థులకు సహాయపడబోను."

وَاَصْبَحَ فُؤَادُ اُمِّ مُوْسٰى فٰرِغًا ؕ اِنْ كَادَتْ
لَتُبْدِيْ بِهٖ لَوْلَاۤ اَنْ رَّبَطْنَا عَلٰى قَلْبِهَا
لِتَكُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ۝١٠ وَقَالَتْ لِاُخْتِهٖ
قُصِّيْهِ ۫ فَبَصُرَتْ بِهٖ عَنْ جُنُبٍ وَّهُمْ
لَا يَشْعُرُوْنَ ۝١١ وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعَ مِنْ
قَبْلُ فَقَالَتْ هَلْ اَدُلُّكُمْ عَلٰۤى اَهْلِ بَيْتٍ
يَّكْفُلُوْنَهٗ لَكُمْ وَهُمْ لَهٗ نٰصِحُوْنَ ۝١٢
فَرَدَدْنٰهُ اِلٰۤى اُمِّهٖ كَيْ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا
تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ اَنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّلٰكِنَّ
اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝١٣ وَلَمَّا بَلَغَ اَشُدَّهٗ
وَاسْتَوٰۤى اٰتَيْنٰهُ حُكْمًا وَّعِلْمًا ؕ وَكَذٰلِكَ نَجْزِى
الْمُحْسِنِيْنَ ۝١٤ وَدَخَلَ الْمَدِيْنَةَ عَلٰى حِيْنِ غَفْلَةٍ
مِّنْ اَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيْهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلٰنِ ۫
هٰذَا مِنْ شِيْعَتِهٖ وَهٰذَا مِنْ عَدُوِّهٖ ۚ
فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِيْ مِنْ شِيْعَتِهٖ عَلَى الَّذِيْ مِنْ
عَدُوِّهٖ ۙ فَوَكَزَهٗ مُوْسٰى فَقَضٰى عَلَيْهِ ۫ قَالَ
هٰذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطٰنِ ؕ اِنَّهٗ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ
مُّبِيْنٌ ۝١٥ قَالَ رَبِّ اِنِّيْ ظَلَمْتُ نَفْسِيْ
فَاغْفِرْ لِيْ فَغَفَرَ لَهٗ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ
الرَّحِيْمُ ۝١٦ قَالَ رَبِّ بِمَاۤ اَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ
اَكُوْنَ ظَهِيْرًا لِّلْمُجْرِمِيْنَ ۝١٧

18 – 21 మరుసటి రోజు ఉదయం అతను భయపడుతూ, ఏదైనా ప్రమాదం ముంచుకొస్తుందేమో అని జాగ్రత్తగా నలువైపులా పరికిస్తూ నగరంలో పోతూ ఉండగా అంతకు ముందురోజు సహాయానికై తనను పిలిచిన వ్యక్తే ఈ రోజు మళ్ళీ తనను పిలుస్తూ ఉండటాన్ని అకస్మాత్తుగా చూశాడు. అపుడు "నీవు పూర్తిగా మార్గం తప్పిన వాడవు" అని మూసా అన్నాడు. తరువాత శత్రుజాతి వ్యక్తిపై దాడి చేద్దామని మూసా అనుకున్నప్పుడు, అతడు బిగ్గరగా ఇలా అన్నాడు,[4] "మూసా! నీవు నిన్న ఒక వ్యక్తిని చంపినట్లుగానే ఈ రోజు నన్ను కూడ చంపేస్తావా? నీవు ఈ దేశంలో దౌర్జన్య పరుడవుగా ఉండ దలచుకున్నావా, సంస్కరణ చేయదలచుకోలేదా?" దీని తరువాత ఒక వ్యక్తి నగరంయొక్క ఆ చివరనుండి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి ఇలా చెప్పాడు,[5] "మూసా! సర్దారులు నిన్ను హత్య చేయటానికి సంప్రదింపులు జరుపుతున్నారు. ఇక్కడ నుంచి వెళ్ళిపో, నేను నీ శ్రేయోభిలాషిని." ఈ వార్త విన్నంతనే, మూసా భయపడుతూ జాగ్రత్తగా బయలుదేరాడు. అతను ఇలా ప్రార్థించాడు, "నా ప్రభూ! నన్ను దుర్మార్గుల నుండి రక్షించు."

22 – 25 (ఈజిప్టు నుండి బయలుదేరి) మూసా మద్యన్ వైపునకు తిరిగినప్పుడు ఇలా అనుకున్నాడు, "నా ప్రభువు నన్ను సరియైన మార్గంలో నడుపుతాడని ఆశిస్తున్నాను."[6] అతడు మద్యన్ బావి వద్దకు చేరుకున్నప్పుడు చాల మంది ప్రజలు తమ పశువులకు నీరు త్రాపటాన్నీ, వారికి దూరంగా ఒక ప్రక్క ఇద్దరు స్త్రీలు తమ పశువులను ఆపుతూ ఉండటాన్నీ చూశాడు. మూసా ఆ స్త్రీలను, "మీకు వచ్చిన చిక్కు ఏమిటి?" అని అడిగాడు. వారు ఇలా జవాబు చెప్పారు, "ఈ పశువుల కాపరులు తమ పశువులను తోలుకుపోవనంతవరకు మేము మా పశువులకు నీరు తాపలేము. మా తండ్రి గారు చాలా వృద్ధులు." ఇది విని మూసా వారి పశువులకు నీరుత్రాపాడు. తరువాత నీడ ఉన్న ఒక స్థలంలోకి పోయి కూర్చున్నాడు, ఇలా అన్నాడు, "స్వామీ! నీవు నాపై ఏమేలును అవతరింపజేసినా, నేను దాని అవసరం కలవాడనే." (ఎంతో సేపు కాలేదు) ఆ ఇద్దరు స్త్రీలలోని ఒకామె సిగ్గుపడుతూ, బిడియపడుతూ అతని వద్దకు నడచి వచ్చి ఇలా చెప్పసాగింది, "నా తండ్రి గారు మిమ్మల్ని పిలుస్తున్నారుః మీరు మా పశువులను నీరు త్రాపించిన దానికి గాను మీకు ప్రతిఫలమీయడానికి." మూసా ఆయన వద్దకు వెళ్లి తన పూర్తి వృత్తాంతాన్ని వినిపించినప్పుడు, ఆయన ఇలా అన్నారు, "ఏమాత్రం భయపడకు. ఇప్పుడు నీవు దుర్మార్గపు ప్రజల బారినుండి బయటపడ్డావు."

فَاَصْبَحَ فِي الْمَدِيْنَةِ خَآئِفًا يَّتَرَقَّبُ فَاِذَا
الَّذِي اسْتَنْصَرَهٗ بِالْاَمْسِ يَسْتَصْرِخُهٗ ؕ قَالَ
لَهٗ مُوْسٰٓى اِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُّبِيْنٌ ﴿۱۸﴾ فَلَمَّآ اَنْ
اَرَادَ اَنْ يَّبْطِشَ بِالَّذِيْ هُوَ عَدُوٌّ لَّهُمَا ۙ
قَالَ يٰمُوْسٰٓى اَتُرِيْدُ اَنْ تَقْتُلَنِيْ كَمَا قَتَلْتَ
نَفْسًۢا بِالْاَمْسِ ۖ اِنْ تُرِيْدُ اِلَّآ اَنْ
تَكُوْنَ جَبَّارًا فِي الْاَرْضِ وَمَا تُرِيْدُ اَنْ
تَكُوْنَ مِنَ الْمُصْلِحِيْنَ ﴿۱۹﴾ وَجَآءَ رَجُلٌ مِّنْ
اَقْصَا الْمَدِيْنَةِ يَسْعٰى ؗ قَالَ يٰمُوْسٰٓى اِنَّ
الْمَلَاَ يَاْتَمِرُوْنَ بِكَ لِيَقْتُلُوْكَ فَاخْرُجْ اِنِّيْ
لَكَ مِنَ النّٰصِحِيْنَ ﴿۲۰﴾ فَخَرَجَ مِنْهَا خَآئِفًا
يَّتَرَقَّبُ ؗ قَالَ رَبِّ نَجِّنِيْ مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۲۱﴾ ع
وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَآءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسٰى رَبِّيْٓ اَنْ
يَّهْدِيَنِيْ سَوَآءَ السَّبِيْلِ ﴿۲۲﴾ وَلَمَّا وَرَدَ مَآءَ
مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ اُمَّةً مِّنَ النَّاسِ يَسْقُوْنَ ۟ؗ
وَوَجَدَ مِنْ دُوْنِهِمُ امْرَاَتَيْنِ تَذُوْدٰنِ ۚ قَالَ
مَا خَطْبُكُمَا ؕ قَالَتَا لَا نَسْقِيْ حَتّٰى يُصْدِرَ
الرِّعَآءُ ٜ وَاَبُوْنَا شَيْخٌ كَبِيْرٌ ﴿۲۳﴾ فَسَقٰى لَهُمَا
ثُمَّ تَوَلّٰٓى اِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ اِنِّيْ لِمَآ
اَنْزَلْتَ اِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيْرٌ ﴿۲۴﴾ فَجَآءَتْهُ اِحْدٰىهُمَا
تَمْشِيْ عَلَى اسْتِحْيَآءٍ ؗ قَالَتْ اِنَّ اَبِيْ يَدْعُوْكَ
لِيَجْزِيَكَ اَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا ؕ فَلَمَّا
جَآءَهٗ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ ۙ قَالَ
لَا تَخَفْ ٚ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿۲۵﴾

26 – 28 ఆ ఇద్దరు స్త్రీలలోని ఒకామె తన తండ్రితో ఇలా అన్నది, "నాన్నా ఈ వ్యక్తిని నౌకరుగా పెట్టుకొనండి. బలవంతుడూ, నమ్మకస్తుడూ అయినవాడే మీరు నౌకరుగా పెట్టుకోవటానికి అన్నివిధాలా ఉత్తముడు." ఆమె తండ్రి (మూసాతో) ఇలా అన్నాడు, "నీవు నా వద్ద ఎనిమిది సంవత్సరాల వరకు నౌకరుగా ఉండే షరతుకు ఒప్పుకుంటే నా ఇద్దరు కుమార్తెలలో ఒకామెను నీకిచ్చి వివాహం చేయదలచుకున్నాను. ఒకవేళ పది సంవత్సరాలు పూర్తిచేయదలిస్తే అది నీ ఇష్టం. నేను నిన్ను బలవంతం చేయదలచుకోలేదు. అల్లాహ్ కోరితే నీవు నన్ను మంచి మనిషిగా చూస్తావు." మూసా ఇలా జవాబు పలికాడు, "ఈ విషయం మీకూ నాకూ మధ్య నిర్ణయమైపోయినట్లే. ఈ రెండు గడువులలో నేను దేన్ని పూర్తి చేసినా, దాని తరువాత మటుకు నాపై ఏ విధమైన ఒత్తిడి తీసుకు రాకూడదు. మనం ఖరారు చేసుకున్న మాటకు అల్లాహ్‌యే సాక్షి."

29 – 35 గడువును పూర్తి చేసిన మూసా తన కుటుంబ సభ్యులను తీసుకుని ప్రయాణమైపోతూ ఉండగా, తూర్ పర్వతం ఉన్న దిక్కున ఒక మంట కనిపించింది. అతను తన ఇంటివారితో ఇలా అన్నాడు, "ఆగండి, నేను ఒక మంటను చూశాను, బహుశా నేను అక్కడ నుంచి ఏదైనా సమాచారాన్నయినా తీసుకొనివస్తాను, లేదా ఆ మంట నుండి నిప్పురవ్వనైనా పట్టుకొని వస్తాను, దానితో మీరు చలి కాచుకుందురు గాని."

قَالَتْ اِحْدٰىهُمَا يٰۤاَبَتِ اسْتَاْجِرْهُ ؗ اِنَّ خَيْرَ
مَنِ اسْتَاْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْاَمِيْنُ ۝ قَالَ اِنِّيْۤ اُرِيْدُ
اَنْ اُنْكِحَكَ اِحْدَى ابْنَتَيَّ هٰتَيْنِ عَلٰۤى اَنْ
تَاْجُرَنِيْ ثَمٰنِيَ حِجَجٍ ۚ فَاِنْ اَتْمَمْتَ عَشْرًا
فَمِنْ عِنْدِكَ ۚ وَمَاۤ اُرِيْدُ اَنْ اَشُقَّ عَلَيْكَ ؕ
سَتَجِدُنِيْۤ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ۝
قَالَ ذٰلِكَ بَيْنِيْ وَبَيْنَكَ ؕ اَيَّمَا الْاَجَلَيْنِ
قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى مَا
نَقُوْلُ وَكِيْلٌ ۝ فَلَمَّا قَضٰى مُوْسَى
الْاَجَلَ وَسَارَ بِاَهْلِهٖۤ اٰنَسَ مِنْ جَانِبِ
الطُّوْرِ نَارًا ۚ قَالَ لِاَهْلِهِ امْكُثُوْۤا اِنِّيْۤ
اٰنَسْتُ نَارًا لَّعَلِّيْۤ اٰتِيْكُمْ مِّنْهَا بِخَبَرٍ اَوْ
جَذْوَةٍ مِّنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُوْنَ ۝

ع

1 ఇటువంటి పరిస్థితులలోనే ఇస్రాయీలు వంశీయులందు ఒక ఇంట్లో ఒక బాలుడు పుట్టాడు. అతను తరువాత దైవ ప్రవక్త మూసా (అస్సలామ్)గా ప్రపంచంలో ప్రసిద్ధిగాంచాడు. ఈ ప్రస్తావన మధ్యలో విడిచిపెట్టబడింది.

2 క్షమించుట అంటే, ఉపేక్షించుట, మన్నించుట అనే అర్థాలు కూడా ఉన్నాయి. కప్పిపుచ్చుట, మరుగు పరచుట అనే అర్థం కూడ ఉన్నది. హజ్రత్ మూసా ప్రార్థనలోని ఆంతర్యం ఏమిటంటే, "నేను చేసిన ఈ నేరాన్ని (దానిని నేను బుద్ధిపూర్వకంగా చేసిందికాదని నీకు తెలుసు) క్షమించు, శత్రువులకు తెలియకుండా దానిని కప్పిపుచ్చు."

3 అంటే, నేను చేసిన నేరం పైకిపొక్క లేదు, శత్రు జాతికి చెందిన వ్యక్తి ఎవడూ నన్ను చూడలేదు. తప్పించుకుని సురక్షితంగా పారిపోయే అవకాశం లభించింది.

4 ఈ మొరపెట్టుకునేవాడు హజ్రత్ మూసా (అస్సలామ్) సహాయం చేసిన ఇస్రాయీలు సంతతివాడే. అతనిని చీవాట్లు పెట్టిన తరువాత, మూసా (అస్సలామ్) ఈజిప్టు వాసిని కొట్టటానికి ముందుకుపోయినప్పుడు, ఇస్రాయీలు సంతతివాడు మూసా తనను కొట్టటానికి వస్తున్నాడనే భావంతో, అరవటం ప్రారంభించాడు; తెలివి తక్కువతనం వలన, గత దినం జరిగిన హత్యారహస్యాన్ని బయట పెట్టాడు.

5 అంటే రెండో ఘర్షణలో హత్యారహస్యం బయటకు పొక్కగా ఈజిప్టువాసి ఈ విషయాన్ని పై అధికారులకు యథారీతిగా వివరించినపుడు ఈ సంఘటన జరిగింది.

అక్కడకు చేరినప్పుడు లోయకుడిగట్టు[7] పై ఉన్న ఒక శుభవంతమైన స్థలంలోని ఒక చెట్టు నుండి ఒక పిలుపు విన వచ్చింది. "మూసా! నేను అల్లాహ్ను, సకలలోకాలకు ప్రభువును." తరువాత "నీ కర్రను విసురు" (అని ఆజ్ఞాపించ బడింది). ఆ కర్ర పాము మాదిరిగా కదలటం చూడగానే మూసా వెనక్కి తిరిగి పరుగెత్తాడు - తిరిగి కూడా చూడలేదు. (ఇలా సెలవీయబడింది). "మూసా! తిరిగి రా, భయపడకు, నీవు సురక్షితంగానే ఉన్నావు. నీచేతిని ఛాతీ చొక్కాలోనికి పైకి దూర్చు, నీకు ఏ విధమైన నొప్పీ కలిగించకుండానే అది ప్రకాశిస్తూ బయటికి వస్తుంది. భయం నుండి కాపాడుకోవటానికి నీభుజాన్ని ప్రక్కకు అదుముకో.[8] ఇవి స్పష్టమైన రెండు సూచనలు, నీ ప్రభువు తరఫు నుండి, ఫిరౌన్, అతడి దర్బారీల ముందు ఉంచటానికి. వారు పరమ అవిధేయులు." మూసా ఇలా మనవి చేసుకున్నాడు, "నా ప్రభూ నేను వారి మనిషి నొకణ్ణి హత్య చేశాను. వారు నన్ను హత్య చేస్తారేమో అని భయపడుతున్నాను. నా సోదరుడు హారూన్ నా కంటే మంచి వాగ్ధాటి కలవాడు, నన్ను సమర్థించటానికి అతనిని సహాయకుడుగా నాతో పంపు. వారు నన్ను అసత్యవాదిగా తిరస్కరిస్తారేమో అని భయపడుతున్నాను." ఇలా సెలవిచ్చాడు, "మేము నీ సోదరుని ద్వారా నీ చేతులకు బలాన్ని సమకూరుస్తాము. మేము మీ ఉభయులకు ఒక విశేషశక్తిని ప్రసాదిస్తాము. కాబట్టి వారు మీకు ఏమాత్రం హాని చేయలేరు. మా సూచనల బలం ఆధారంగా, ప్రాబల్యం మీదే, మీ అనుచరులదే అవుతుంది."

36 – 37 తరువాత మూసా, ఆ ప్రజల వద్దకు స్పష్టమైన మా సూచనలతో వెళ్లినప్పుడు, వారు ఇలా అన్నారు, "ఇది మాయాజాలం తప్ప మరేమీకాదు. ఈ మాటలను మేము మా తాతముత్తాతల కాలంలో కూడ ఎన్నడూ వినలేదు." మూసా ఇలా సమాధానమిచ్చాడు, "నా ప్రభువు తన వద్దనుండి మార్గదర్శకత్వాన్ని తీసుకొనివచ్చిన వ్యక్తి స్థితి ఎటువంటిదో బాగా ఎరుగును. ఇంకా చివర్లో ఎవరి పర్యవసానం మంచిదవు తుందో ఆయనకే బాగా తెలుసు. సత్యం ఏమిటంటే దుర్మార్గులు ఎన్నడూ సాఫల్యం పొందలేరు."

فَلَمَّآ اَتٰىهَا نُوْدِيَ مِنْ شَاطِئِ الْوَادِ
الْاَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبٰرَكَةِ مِنَ
الشَّجَرَةِ اَنْ يّٰمُوْسٰٓى اِنِّيْٓ اَنَا اللّٰهُ رَبُّ
الْعٰلَمِيْنَ ۙ وَ اَنْ اَلْقِ عَصَاكَ ؕ فَلَمَّا رَاٰهَا
تَهْتَزُّ كَاَنَّهَا جَآنٌّ وَّلّٰى مُدْبِرًا وَّلَمْ يُعَقِّبْ ؕ
يٰمُوْسٰٓى اَقْبِلْ وَلَا تَخَفْ ۟ اِنَّكَ مِنَ
الْاٰمِنِيْنَ ۝ اُسْلُكْ يَدَكَ فِيْ جَيْبِكَ تَخْرُجْ
بَيْضَآءَ مِنْ غَيْرِ سُوْٓءٍ ۫ وَّاضْمُمْ اِلَيْكَ
جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذٰنِكَ بُرْهَانٰنِ مِنْ
رَّبِّكَ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَ مَلَا۟ئِهٖ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا
قَوْمًا فٰسِقِيْنَ ۝ قَالَ رَبِّ اِنِّيْ قَتَلْتُ مِنْهُمْ
نَفْسًا فَاَخَافُ اَنْ يَّقْتُلُوْنِ ۝ وَاَخِيْ هٰرُوْنُ
هُوَ اَفْصَحُ مِنِّيْ لِسَانًا فَاَرْسِلْهُ مَعِيَ رِدْاً
يُّصَدِّقُنِيْٓ ۟ اِنِّيْٓ اَخَافُ اَنْ يُّكَذِّبُوْنِ ۝ قَالَ
سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِاَخِيْكَ وَنَجْعَلُ
لَكُمَا سُلْطٰنًا فَلَا يَصِلُوْنَ اِلَيْكُمَا ۚ
بِاٰيٰتِنَا ۚ اَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْغٰلِبُوْنَ ۝
فَلَمَّا جَآءَهُمْ مُّوْسٰى بِاٰيٰتِنَا بَيِّنٰتٍ قَالُوْا
مَا هٰذَآ اِلَّا سِحْرٌ مُّفْتَرًى وَّمَا سَمِعْنَا
بِهٰذَا فِيْٓ اٰبَآئِنَا الْاَوَّلِيْنَ ۝ وَقَالَ
مُوْسٰى رَبِّيْٓ اَعْلَمُ بِمَنْ جَآءَ بِالْهُدٰى
مِنْ عِنْدِهٖ وَمَنْ تَكُوْنُ لَهٗ عَاقِبَةُ
الدَّارِ ؕ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ۝

6 అంటే నేను సురక్షితంగా మద్యన్కు చేరుకోగల మార్గము అని అర్థము.

7 అంటే హజ్రత్ మూసా (అస్సలామ్)కు కుడిపక్కన ఉన్నటువంటి గట్టు అని అర్థం.

38 ఫిరౌను ఇలా అన్నాడు, "సభ్యులారా! నేను కాక మీకు మరొక దేవుడెవడైనా ఉన్నాడేమో నేను ఎరుగను. హామాన్! ఇటుకలను కాల్చి నాకై ఒక ఎత్తైన కట్టడాన్ని నిర్మాణం చేయించు. దానిపైకి ఎక్కి బహుశా నేను మూసా దేవుణ్ణి చూడగలనేమో. నేను అతణ్ణి అసత్యవాదిగా పరిగణిస్తున్నాను."

39 – 42 భూమిపై అతడూ, అతడి సైన్యాలూ ఏ విధమైన హక్కు లేకుండానే తమ పెద్దరికపు అహంభావాన్ని ప్రదర్శించారు. మా వైపునకు తాము ఎన్నడూ మరలిరావటమనేదే ఉండదని వారు భావించారు. చివరకు మేము అతనినీ అతని సైన్యాలనూ పట్టుకుని సముద్రంలోకి విసరివేశాము. చూడు ఆ దుర్మార్గులకు ఏ గతి పట్టిందో. మేము వారిని నరకం వైపునకు ప్రజలను ఆహ్వానించే నాయకులుగా చేశాము. ప్రళయం నాడు వారు ఎక్కడ నుంచీ ఏ సహాయాన్నీ పొందలేరు. మేము ఈ ప్రపంచంలో అభిశాపం వారిని వెంటాడేలా చేశాము. ప్రళయం నాడు వారు ఘోర దురవస్థకు గురి అవుతారు.

43 – 47 పూర్వపు తరాల వారిని నాశనం చేసిన తరువాత, మేము మూసాకు గ్రంథాన్ని ప్రసాదించాము; మానవులకొరకు దూరదృష్టి సాధనంగా చేసి, మార్గదర్శకత్వంగా, కారుణ్యంగా చేసి, తద్ద్వారా వారు బహుశా గుణపాఠం నేర్చుకుంటారేమో అని. (ప్రవక్తా!) మేము మూసాకు ఈ షరియత్తు ఆదేశాన్ని ప్రసాదించినప్పుడు నీవు పశ్చిమ దిశలో లేవు.[9] ఇంకా, నీవు సాక్షులలోనూ లేవు. అంతే కాదు, దాని తరువాత (నీ కాలం వరకు) మేము ఎన్నో తరాల వారిని ప్రభవింపజేశాము, వారి మీదుగా ఒక సుదీర్ఘ కాలం గడిచిపోయింది. నీవు మద్యన్ వాసులలో కూడా నివసించి ఉండలేదు, వారికి మా ఆయతులను వినిపించి ఉండటానికి. కాని (అప్పటి ఈ వార్తలను) పంపేవారము మేమే. మేము (మూసాను ప్రప్రథమంగా) పిలిచినప్పుడు, నీవు తూర్ పర్వతం అడుగుభాగాన కూడా లేవు. కాని ఇది నీ ప్రభువు కారుణ్యం (నీకు ఈ సమాచారం అందించబడుతోంది), నీకు పూర్వం హెచ్చరిక చేసే వాడెవ్వడూ రాని ప్రజల వద్దకు నీవు పోయి హెచ్చరించటానికి; బహుశా వారు స్పృహలోకి వస్తారేమో అని. (మేము ఇలా ఎందుకు చేశామంటే), వారు స్వయంగా తాము చేసుకున్న కర్మల ఫలితంగా ఏదైనా ఆపద వారిపైకి వచ్చినప్పుడు, వారు "ప్రభూ! నీవు మావద్దకు ఒక ప్రవక్తను ఎందుకు పంపలేదు. మేము నీ ఆయతులను తలదాల్చి ఉండేవారము కదా, విశ్వాసులలో చేరి ఉండే వారము కదా!" అని అనకుండా ఉండేటందుకు.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يٰۤاَيُّهَا الْمَلَاُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ
مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرِيْ ۚ فَاَوْقِدْ لِيْ يٰهَامٰنُ
عَلَى الطِّيْنِ فَاجْعَلْ لِّيْ صَرْحًا لَّعَلِّيْۤ
اَطَّلِعُ اِلٰۤى اِلٰهِ مُوْسٰى ۙ وَاِنِّيْ لَاَظُنُّهٗ
مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ﴿٣٨﴾ وَاسْتَكْبَرَ هُوَ وَجُنُوْدُهٗ
فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُّوْۤا اَنَّهُمْ
اِلَيْنَا لَا يُرْجَعُوْنَ ﴿٣٩﴾ فَاَخَذْنٰهُ وَجُنُوْدَهٗ
فَنَبَذْنٰهُمْ فِي الْيَمِّ ۚ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٤٠﴾ وَجَعَلْنٰهُمْ اَىِٕمَّةً يَّدْعُوْنَ
اِلَى النَّارِ ۚ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ لَا يُنْصَرُوْنَ ﴿٤١﴾
وَاَتْبَعْنٰهُمْ فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً ۚ
وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ هُمْ مِّنَ الْمَقْبُوْحِيْنَ ﴿٤٢﴾
وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوْسَى الْكِتٰبَ مِنْۢ بَعْدِ مَاۤ
اَهْلَكْنَا الْقُرُوْنَ الْاُوْلٰى بَصَاۤىِٕرَ لِلنَّاسِ
وَهُدًى وَّرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٤٣﴾ وَمَا
كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ اِذْ قَضَيْنَاۤ اِلٰى مُوْسَى
الْاَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشّٰهِدِيْنَ ﴿٤٤﴾ وَلٰكِنَّاۤ
اَنْشَاْنَا قُرُوْنًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ ۚ
وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِيْۤ اَهْلِ مَدْيَنَ تَتْلُوْا
عَلَيْهِمْ اٰيٰتِنَا ۙ وَلٰكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِيْنَ ﴿٤٥﴾ وَمَا
كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّوْرِ اِذْ نَادَيْنَا وَلٰكِنْ
رَّحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَّاۤ اَتٰىهُمْ
مِّنْ نَّذِيْرٍ مِّنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٤٦﴾
وَلَوْلَاۤ اَنْ تُصِيْبَهُمْ مُّصِيْبَةٌ ۢ بِمَا
قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ فَيَقُوْلُوْا رَبَّنَا لَوْلَاۤ
اَرْسَلْتَ اِلَيْنَا رَسُوْلًا فَنَتَّبِعَ اٰيٰتِكَ
وَنَكُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٤٧﴾

48 – 51 కాని మా తరఫు నుండి వారి వద్దకు సత్యం వచ్చిన తరువాత వారు ఇలా అన్నారు, "మూసాకు ఇవ్వబడిందే ఇతనికీ ఎందుకీయబడలేదు." ఇది వరకు మూసాకు ఇవ్వబడిన దానిని[10] వారు తిరస్కరించి ఉండలేదా? వారు, "రెండూ మాయాజాలాలే.[11] అవి ఒక దాని కొకటి సహాయపడతాయి" అని అన్నారు. ఇంకావారు, "మేము దేనినీ విశ్వసించము" అని కూడా అన్నారు. (ప్రవక్తా!) వారితో ఇలా అను, "సరే మీరు నిజాయితీపరులే అయితే అల్లాహ్ దగ్గర నుండి, ఈ రెండింటి కంటే మెరుగైన మార్గదర్శకత్వాన్ని ప్రసాదించే ఒక గ్రంథాన్ని తీసుకురండి. నేను దానిని అనుసరిస్తాను." ఇప్పుడు వారు నీ ఈ కోర్కెను తీర్చకపోతే అసలు వారు తమ మనో వాంఛలను అనుసరించే వారని తెలుసుకో. దేవుని మార్గదర్శకత్వం లేకుండా కేవలం తన కోరికలను అనుసరించే వ్యక్తి కంటే పరమ మార్గభ్రష్టుడెవడు? అటువంటి దుర్మార్గులకు అల్లాహ్ తన మార్గదర్శకత్వాన్ని ఎంత మాత్రం ప్రసాదించడు. (హితబోధ యొక్క) వచనాన్ని మేము ఎడతెగకుండా వారికి అందజేశాము, వారు ఏమరుపాటు నుండి మేల్కోవాలని.

52 – 56 ఇంతకు పూర్వం మేము గ్రంథాన్ని ఇచ్చిన ప్రజలు దీనిని (ఖురాన్‌ను) విశ్వసిస్తారు.[12] ఇది వారికి వినిపించబడినప్పుడు, వారు ఇలా అంటారు, "మేము దీనిని విశ్వసించాము. ఇది నిజంగానే మా ప్రభువు తరఫునుండి వచ్చిన సత్యం. మేము మొదటి నుండీ ముస్లిములమే." తాము చూపిన స్థైర్యానికి ఫలితంగా తమ ప్రతిఫలాన్ని రెండు సార్లు[13] పొందేవారు వారే. వారు చెడును మంచితో నివారిస్తారు. మేము వారికి ఇచ్చిన జీవనోపాధి నుండి ఖర్చుపెడతారు. వారు ఎప్పుడైనా అసహ్య కరమైన మాటను వింటే, ఇలా అంటూ దూరంగా జరిగిపోతారు, "మా కర్మలు మావి. మీ కర్మలు మీవి. మీకో సలామ్. మేము అజ్ఞానుల పద్ధతిని అవలంబించ దలచుకోలేదు".[14] ప్రవక్తా! నీకు ఇష్టమైన వారికి నీవు మార్గదర్శకత్వాన్ని ప్రసాదించలేవు. కాని అల్లాహ్ తనకు ఇష్టమైన వారికి మార్గదర్శకత్వాన్ని ప్రసాదించగలడు, ఆయన తన మార్గదర్శకత్వాన్ని స్వీకరించే వారిని బాగా ఎరుగును.

فَلَمَّا جَآءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوْا لَوْلَآ
اُوْتِيَ مِثْلَ مَآ اُوْتِيَ مُوْسٰى ؕ اَوَلَمْ يَكْفُرُوْا
بِمَآ اُوْتِيَ مُوْسٰى مِنْ قَبْلُ ۚ قَالُوْا سِحْرٰنِ
تَظٰهَرَا ۟ وَقَالُوْٓا اِنَّا بِكُلٍّ كٰفِرُوْنَ ۝ قُلْ
فَأْتُوْا بِكِتٰبٍ مِّنْ عِنْدِ اللّٰهِ هُوَ اَهْدٰى
مِنْهُمَآ اَتَّبِعْهُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ۝ فَاِنْ لَّمْ
يَسْتَجِيْبُوْا لَكَ فَاعْلَمْ اَنَّمَا يَتَّبِعُوْنَ اَهْوَآءَهُمْ ؕ
وَمَنْ اَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوٰىهُ بِغَيْرِ هُدًى
مِّنَ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ
الظّٰلِمِيْنَ ۝ وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ۝ اَلَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ
مِنْ قَبْلِهٖ هُمْ بِهٖ يُؤْمِنُوْنَ ۝ وَاِذَا يُتْلٰى
عَلَيْهِمْ قَالُوْٓا اٰمَنَّا بِهٖٓ اِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّنَآ
اِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهٖ مُسْلِمِيْنَ ۝ اُولٰٓئِكَ يُؤْتَوْنَ
اَجْرَهُمْ مَّرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوْا وَيَدْرَءُوْنَ
بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ۝
وَاِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ اَعْرَضُوْا عَنْهُ وَقَالُوْا
لَنَآ اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ ؗ سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ ؗ
لَا نَبْتَغِى الْجٰهِلِيْنَ ۝ اِنَّكَ لَا تَهْدِىْ مَنْ
اَحْبَبْتَ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَهْدِىْ مَنْ
يَّشَآءُ ۚ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِيْنَ ۝

57...వారు ఇలా అంటారు, "ఒకవేళ నీతోపాటు మేము కూడా ఈ మార్గదర్శకత్వాన్ని అవలంబిస్తే, మేము మా భూభాగం నుండి తొలగింపబడతాము.[15]

... 57 మేము శాంతికి నిలయమైన ఒక పవిత్ర స్థలాన్ని వారికి స్థిర నివాసంగా చేయటం, దాని వైపునకు అన్ని రకాల పండ్లూ, ఫలాలూ మా తరఫు నుండి జీవనోపాధిగా రావటం వాస్తవం కాదా?" కాని వారిలో చాలా మందికి తెలియదు.[16]

58 మేము ఎన్ని జనపదాలను నాశనం చేయలేదు; వాటి ప్రజలు తమ సంపదను చూచుకుని పొంగిపోయేవారు. అవిగో చూడు, వారి నివాసాలు ఎలా పడి ఉన్నాయో, వారి తరువాత వాటిలో నివసించిన వారూ చాలా తక్కువే. చివరకు మేమే వారసులమయ్యాము.[17]

59 నీ ప్రభువు జనపదాలను ఎంత మాత్రం నాశనం చేయడు. వాటి కేంద్రాలకు మా ఆయతులను వినిపించే ప్రవక్తలను పంపనంత వరకు. మేము జనపదాలను, వాటి ప్రజలు దుర్మార్గులయిపోతే తప్ప[18] ఎంత మాత్రం నాశనం చేయము.

وَقَالُوْٓا اِنْ نَّتَّبِعِ الْهُدٰى مَعَكَ نُتَخَطَّفْ مِنْ اَرْضِنَا ؕ اَوَلَمْ نُمَكِّنْ لَّهُمْ حَرَمًا اٰمِنًا يُّجْبٰٓى اِلَيْهِ ثَمَرٰتُ كُلِّ شَىْءٍ رِّزْقًا مِّنْ لَّدُنَّا وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝ وَكَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍۢ بَطِرَتْ مَعِيْشَتَهَا ۚ فَتِلْكَ مَسٰكِنُهُمْ لَمْ تُسْكَنْ مِّنْۢ بَعْدِهِمْ اِلَّا قَلِيْلًا ؕ وَكُنَّا نَحْنُ الْوٰرِثِيْنَ ۝ وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرٰى حَتّٰى يَبْعَثَ فِىْٓ اُمِّهَا رَسُوْلًا يَّتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰيٰتِنَا ۚ وَمَا كُنَّا مُهْلِكِى الْقُرٰٓى اِلَّا وَاَهْلُهَا ظٰلِمُوْنَ ۝

---

8 అంటే ఎప్పుడైనా నీ హృదయంలో భయాన్ని కలిగించే విపత్కర సందర్భం ఏర్పడినప్పుడు, నీ భుజాన్ని వెనక్కి ముడుచుకో. దీని వలన నీ హృదయం గట్టిపడుతుంది. ఇక భయం అనేది నీలో మిగిలి ఉండదు.

9 పశ్చిమ దిశ అంటే, సినాయి పర్వతం. అది హిజాజ్‌కు పడమరగా ఉన్నది.

10 అంటే, మక్కా అవిశ్వాసులు మూసా ప్రవక్తను ఎప్పుడు విశ్వసించారు కనుక, మూసా ప్రవక్తకు ఇవ్వబడినటువంటి మహిమలు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) కు ఎందుకు ఇవ్వబడలేదు అని అడగటానికి.

11 అంటే, దివ్య ఖురాను, తౌరాతు గ్రంథాలు రెండూను.

12 గ్రంథ ప్రజలు అందరూ (యూదులు, క్రైస్తవులు) దివ్య ఖురానును విశ్వసిస్తారు అని దీని అర్థం కాదు. కాని వాస్తవానికి ఈ సూరా అవతరించేటప్పుడు జరిగిన ఒక సంఘటనను ఇది సూచిస్తుంది. మక్కా వాసులు సిగ్గుపడేలా చేయటమే దీని లక్ష్యం: "సిరి రా మోకాలొడ్డినట్లు" మీరు మీ ఇంటికి వచ్చిన అదృష్టాన్ని కాలదన్నారు కదా! ఎక్కడెక్కడ ప్రజలు ఈ వార్తను విని ఇక్కడకు వస్తున్నారు, దాని విలువను గుర్తిస్తున్నారు, దాని వలన ఫలాన్ని పొందుతున్నారు. ఇక్కడ సూచించబడిన సంఘటన ఏమిటంటే; హబష్ అనే ప్రాంతం నుండి సుమారు ఓ 20 మంది క్రైస్తవులు మహాప్రవక్త (సఅసమ్) ను దర్శించారు, ఆయన నుండి దివ్య ఖురానును విని, ఇస్లామ్ ధర్మాన్ని విశ్వసించారు.

13 అంటే, ఒక ప్రతిఫలం పూర్వపు గ్రంథాలను విశ్వసించినందుకు; రెండో ప్రతిఫలం దివ్య ఖురాను విశ్వసించినందుకు.

14 వారు ఇస్లామ్ ధర్మాన్ని విశ్వసించినప్పుడు అబూజహల్ వారిని దూషించాడు. ఈ విషయమే ఇక్కడ ప్రస్తావించబడింది.

60 – 61 మీకు ఇవ్వబడింది కేవలం ప్రాపంచిక జీవితపు సామగ్రి మరియు అలంకరణలు మాత్రమే. అల్లాహ్ వద్ద ఉన్నది దీనికంటె ఉత్తమమైనది, నిత్యమైనది. మీరు ఆలోచించరా? మేము తనకు చేసిన మంచి వాగ్దానాన్ని తప్పకుండా పొందనున్న వ్యక్తి, మేము కేవలం ఇహలోక జీవన సామగ్రి ఇచ్చిన తరువాత ప్రళయంనాడు శిక్షకై హాజరు పరచబడనున్న వ్యక్తీ ఒకటవుతారా?

62 – 64 (వారు మరచిపోకూడదు) ఆ దినాన్ని. అప్పుడు ఆయన వారిని పిలిచి, "మీరు, నా భాగస్వాములుగా భావించిన వారెక్కడున్నారు?" అని అడుగుతాడు. ఈ మాట ఎవరికి వర్తిస్తుందో వారు ఇలా అంటారు, "మా ప్రభూ! నిస్సందేహంగా మేము అపమార్గం పట్టించింది వారినే. స్వయంగా మేము అపమార్గం పట్టిన విధంగానే,[19] మేమూ వారిని అపమార్గం పట్టించాము. వారిని గురించి మాకు ఏ విధమైన బాధ్యత లేదని మేము నీ సమక్షంలో ప్రకటిస్తున్నాము. అసలు వారు మమ్మల్ని పూజించనే లేదు."[20] తరువాత వారితో, "మీరు నిలబెట్టిన భాగస్వాములను ఇప్పుడు పిలవండి," అని అనబడుతుంది. వారు వారిని పిలుస్తారు; కాని వారు వారికి ఏ సమాధానమూ ఇవ్వరు. వారు శిక్షను చూస్తారు. అయ్యో! వారు సన్మార్గాన్ని అవలంబించి ఉంటే ఎంత బాగుండేది.

65 – 67 (వారు విస్మరించకూడదు) ఆ దినాన్ని. అపుడు ఆయన వారిని పిలిచి, "పంపబడిన సందేశహరులకు మీరు ఏమని సమాధానమిచ్చారు?" అని అడుగుతాడు. ఆ సమయంలో వారికి ఏ సమాధానమూ తోచదు, వారు ఒకరినొకరు సంప్రదించుకోనూలేరు. అయితే ఎవడు ఇక్కడ పశ్చాత్తాప పడతాడో విశ్వసించి, మంచి పనులు చేస్తాడో, అతడు అక్కడ సాఫల్యం పొందే వారి మధ్య ఉండగలను అని ఆశించగలుగుతాడు.

وَمَآ اُوْتِيْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا وَزِيْنَتُهَا ۚ وَمَا عِنْدَ اللّٰهِ خَيْرٌ
وَّاَبْقٰى ۭ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ۝ اَفَمَنْ وَّعَدْنٰهُ
وَعْدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيْهِ كَمَنْ مَّتَّعْنٰهُ
مَتَاعَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
مِنَ الْمُحْضَرِيْنَ ۝ وَيَوْمَ يُنَادِيْهِمْ فَيَقُوْلُ اَيْنَ
شُرَكَآءِيَ الَّذِيْنَ كُنْتُمْ تَزْعُمُوْنَ ۝ قَالَ
الَّذِيْنَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هٰٓؤُلَآءِ
الَّذِيْنَ اَغْوَيْنَا ۚ اَغْوَيْنٰهُمْ كَمَا غَوَيْنَا ۚ تَبَرَّاْنَآ
اِلَيْكَ مَا كَانُوْٓا اِيَّانَا يَعْبُدُوْنَ ۝ وَقِيْلَ
ادْعُوْا شُرَكَآءَكُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيْبُوْا لَهُمْ
وَرَاَوُا الْعَذَابَ ۚ لَوْ اَنَّهُمْ كَانُوْا يَهْتَدُوْنَ ۝
وَيَوْمَ يُنَادِيْهِمْ فَيَقُوْلُ مَاذَآ اَجَبْتُمُ
الْمُرْسَلِيْنَ ۝ فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْاَنْۢبَآءُ
يَوْمَىِٕذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَآءَلُوْنَ ۝ فَاَمَّا
مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسٰٓى
اَنْ يَّكُوْنَ مِنَ الْمُفْلِحِيْنَ ۝

ع ٦

15 ఖురైషు తెగకు చెందిన అవిశ్వాసులు ఇస్లామ్ ధర్మాన్ని స్వీకరించకపోవటానికి ఈ విషయాన్ని ఒక మిషగా చెప్పారు. వారి అభిప్రాయం ఏమిటంటే, ఈనాడు మేము అరేబియాలోని బహుదైవారాధకులందరికీ మత నాయకులముగా గుర్తించబడ్డాము. కాని ఒకవేళ మేము ముహమ్మద్(సఅసమ్) చెప్పే విషయాన్ని అంగీకరిస్తే, అరేబియా మొత్తం మాపై కత్తికడుతుంది.

74 – 75 (వారు జ్ఞాపకముంచుకోవాలి) ఆ దినాన్ని: అపుడు ఆయన వారిని పిలిచి, "మీరు నాకు భాగస్వాములుగా కల్పించిన వారెక్కడున్నారు?" అని అడుగుతాడు. మేము ప్రతి సంఘం నుండి ఒక సాక్షిని తీసుకువస్తాము. తరువాత, "మీ రుజువును ఇప్పుడు తీసుకురండి" అని అంటాము. అపుడు వారికి తెలిసిపోతుంది, సత్యం అల్లాహ్ వైపే ఉందని. వారు కల్పించిన అసత్యాలన్నీ మటుమాయమైపోతాయి.

76 – 78 ఇదొక యథార్థం; ఖారూన్ మూసా జాతికి చెందిన ఒక వ్యక్తి. అతడు తన జాతికి వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేశాడు. మేము అతనికి ఎన్నో నిధులను ఇచ్చాము. వాటి తాళపు చెవులను బలాఢ్యులైన వ్యక్తుల ఒక సమూహం కూడా చాలా కష్టంగా ఎత్తగలదు. ఒకసారి అతని జాతి ప్రజలు అతనితో ఇలా అన్నారు, "విఱ్ఱవీగకు, విఱ్ఱవీగే వారిని అల్లాహ్ ప్రేమించడు. అల్లాహ్ నీకు ఇచ్చిన సంపదతో పరలోకంలో గృహాన్ని నిర్మించుకునే యోచన చేయి. ప్రపంచంలో కూడ నీ వాటాను విస్మరించకు, అల్లాహ్ నీకు ఉపకారం చేసిన విధం గానే నీవూ ఉపకారం చేయి. భూమిపై కల్లోలాన్ని సృష్టించే ప్రయత్నం చేయకు. అల్లాహ్ కల్లోలం సృష్టించే వారిని ప్రేమించడు." అపుడు అతడు ఇలా అన్నాడు, "నాకు అభ్యమైన జ్ఞానం మూలంగానే ఇదంతా నాకు ఇవ్వబడింది" – అతనికి పూర్వం అతని కంటె ఎక్కువ బలాన్నీ, అనుచర వర్గాన్ని కలిగి ఉన్న చాలామందిని అల్లాహ్ నాశనం చేశాడనే విషయం అతనికి తెలియదా? అపరాధులను మాత్రం వారి పాపాలను గురించి అడగటం జరగదు.[21]

وَيَوْمَ يُنَادِيْهِمْ فَيَقُوْلُ اَيْنَ شُرَكَآءِىَ
الَّذِيْنَ كُنْتُمْ تَزْعُمُوْنَ ۝ وَنَزَعْنَا مِنْ
كُلِّ اُمَّةٍ شَهِيْدًا فَقُلْنَا هَاتُوْا بُرْهَانَكُمْ
فَعَلِمُوْٓا اَنَّ الْحَقَّ لِلّٰهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ
مَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ۝ اِنَّ قَارُوْنَ كَانَ
مِنْ قَوْمِ مُوْسٰى فَبَغٰى عَلَيْهِمْ ۖ وَاٰتَيْنٰهُ
مِنَ الْكُنُوْزِ مَآ اِنَّ مَفَاتِحَهٗ لَتَنُوْٓاُ
بِالْعُصْبَةِ اُولِى الْقُوَّةِ ۗ اِذْ قَالَ لَهٗ قَوْمُهٗ
لَا تَفْرَحْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِيْنَ ۝
وَابْتَغِ فِيْمَآ اٰتٰىكَ اللّٰهُ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ
وَلَا تَنْسَ نَصِيْبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَاَحْسِنْ
كَمَآ اَحْسَنَ اللّٰهُ اِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ
فِى الْاَرْضِ ۗ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِيْنَ ۝
قَالَ اِنَّمَآ اُوْتِيْتُهٗ عَلٰى عِلْمٍ عِنْدِىْ ۗ اَوَلَمْ
يَعْلَمْ اَنَّ اللّٰهَ قَدْ اَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهٖ مِنَ
الْقُرُوْنِ مَنْ هُوَ اَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً وَّ
اَكْثَرُ جَمْعًا ۗ وَلَا يُسْـَٔلُ عَنْ ذُنُوْبِهِمُ
الْمُجْرِمُوْنَ ۝

ع ١٥ ١٠

చేయబడ్డారు; దేవుని మాటల కంటె, దైవప్రవక్తల మాటల కంటె, వారి మాటలకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యం ఇవ్వబడింది. వారిని నమ్మి ప్రజలు రుజుమార్గాన్ని వదలి పెట్టి, తప్పుడు జీవిత విధానాలను అవలంబించారు. అటువంటి వారిని ఎవరైనా ఆరాధ్యుడు, ప్రభువు అని పిలిచినా పిలవకపోయినా, ఎలా అయినా సరే, దేవుణ్ని అనుసరించే విధంగా, దేవుని పట్ల విధేయత చూపినట్లు వారి పట్ల వ్యవహరిస్తే, తప్పని సరిగా వారిని దేవునికి భాగస్వాములుగా చేసినట్లే.

20 అంటే, వారు తమ అంతరంగాలకే దాసులు కాని, మాకు దాసులు కారు.

21 అంటే, అపరాధులు ఎల్లప్పుడూ, "మేము చాల మంచివారము" అని నొక్కినొక్కి అంటూ ఉంటారు. వారు తమ చెడును ఎప్పుడు అంగీకరించారు? కాని వారికి పడే శిక్ష వారి ఒప్పుకోలుపై ఆధారపడి ఉండదు. వారిని పట్టుకున్నప్పుడు, మీరు చేసిన పాపాలు ఏమిటో చెప్పండి, అని అడిగి పట్టుకోవటం జరగదు.

79 – 80 ఒకనాడు అతడు తన జాతి ముందు తన పూర్తి వైభవంతో ప్రత్యక్షమయ్యాడు. ఐహిక జీవితం పట్ల వ్యామోహం కలవారు అతణ్ణి చూచి ఇలా అన్నారు, "ఖారూన్ కు ఇవ్వబడింది మాకూ లభిస్తే ఎంత బాగుండును. అతడు చాలా అదృష్టవంతుడు." కాని జ్ఞాన సంపన్నులు ఇలా అన్నారు, "అయ్యో దౌర్భాగ్యులారా! అల్లాహ్ ఇచ్చే ప్రతిఫలమే విశ్వసించి మంచి పనులు చేసే వ్యక్తికి శ్రేష్ఠమైనది. ఈ మహాభాగ్యం సహనం చూపే వారికి తప్ప మరెవరికీ దొరకదు."

81 – 82 చివరకు మేము అతన్నీ అతని గృహాన్నీ, భూమి లోనికి అణగద్రొక్కాము. తరువాత అల్లాహ్‌కు వ్యతిరేకంగా, అతనికి సహాయం చేయటానికి ముందుకు వచ్చే అతని మద్దతుదారుల వర్గం ఏదీ లేదు. స్వయంగా అతను కూడా తనకు తాను సహాయం చేసుకోలేకపోయాడు. నిన్న అతని అంతస్తు కోసం ఉవ్విళ్ళూరిన వారే ఇప్పుడు ఇలా అంటున్నారు, "అయ్యో, మా దౌర్భాగ్యం! మేము మరచేపోయాము, అల్లాహ్ తన ఇష్ట ప్రకారం తన దాసులలో కొందరి జీవనోపాధిని విస్తరింపజేస్తాడు అని, మరికొందరికి ఆచి తూచి ఇస్తాడని. అల్లాహ్ మాపై దయచూపి ఉండకపోతే, మమ్మల్ని కూడా భూమిలోనికి అణగద్రొక్కి ఉండేవాడే. అయ్యో, మా దౌర్భాగ్యం! అవిశ్వాసులు సాఫల్యం పొందరని మాకు జ్ఞాపకమే లేదు."

83 – 84 ఇక, పరలోకంలోని గృహాన్ని[22] మేము భూమిపై తమ పెద్దరికాన్ని కోరుకోనివారికీ, కల్లోలాన్ని సృష్టించగోరని వారికీ ప్రత్యేకించి ఉంచుతాము. మేలైన పరిణామం మాత్రం భయభక్తులు కలవారికే. మంచిని తెచ్చే వాడికి దాని కంటే మేలైన మంచి లభిస్తుంది. ఇక చెడును తెచ్చేవారి విషయం; చెడు పనులు చేసేవారికి వారు చేసిన దాని ప్రకారమే ప్రతిఫలం లభిస్తుంది.

فَخَرَجَ عَلٰى قَوْمِهٖ فِيْ زِيْنَتِهٖ ۖ قَالَ الَّذِيْنَ
يُرِيْدُوْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا يٰلَيْتَ لَنَا مِثْلَ مَآ
اُوْتِيَ قَارُوْنُ ۙ اِنَّهٗ لَذُوْ حَظٍّ عَظِيْمٍ ۝
وَقَالَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ وَيْلَكُمْ
ثَوَابُ اللّٰهِ خَيْرٌ لِّمَنْ اٰمَنَ وَعَمِلَ
صَالِحًا ۚ وَلَا يُلَقّٰىهَآ اِلَّا الصّٰبِرُوْنَ ۝
فَخَسَفْنَا بِهٖ وَبِدَارِهِ الْاَرْضَ ۗ فَمَا كَانَ
لَهٗ مِنْ فِئَةٍ يَّنْصُرُوْنَهٗ مِنْ دُوْنِ
اللّٰهِ ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنْتَصِرِيْنَ ۝
وَاَصْبَحَ الَّذِيْنَ تَمَنَّوْا مَكَانَهٗ بِالْاَمْسِ
يَقُوْلُوْنَ وَيْكَاَنَّ اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ
لِمَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ وَيَقْدِرُ ۚ لَوْلَآ
اَنْ مَّنَّ اللّٰهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا ۖ وَيْكَاَنَّهٗ
لَا يُفْلِحُ الْكٰفِرُوْنَ ۝ تِلْكَ الدَّارُ الْاٰخِرَةُ
نَجْعَلُهَا لِلَّذِيْنَ لَا يُرِيْدُوْنَ عُلُوًّا فِي
الْاَرْضِ وَلَا فَسَادًا ۚ وَالْعَاقِبَةُ
لِلْمُتَّقِيْنَ ۝ مَنْ جَآءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهٗ
خَيْرٌ مِّنْهَا ۚ وَمَنْ جَآءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا
يُجْزَى الَّذِيْنَ عَمِلُوا السَّيِّاٰتِ اِلَّا مَا
كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ۝

22 అంటే యదార్థ విజయానికి స్థావరం అయిన స్వర్గం అని అర్థం.

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُّكَ
إِلَىٰ مَعَادٍ ۚ قُلْ رَّبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ
بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝
وَمَا كُنتَ تَرْجُو أَن يُلْقَىٰ إِلَيْكَ
الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ
ظَهِيرًا لِّلْكَافِرِينَ ۝ وَلَا يَصُدُّنَّكَ عَنْ
آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ
إِلَىٰ رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝
وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ لَا
إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا
وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۝

85 – 88 ప్రవక్తా! నీపై ఈ ఖురానును విధించిన[23] వాడు, నిన్ను ఒక ఉత్తమమైన ముగింపునకు చేర్చనున్నాడని విశ్వసించు. వారితో ఇలా అను, "నా ప్రభువునకు బాగా తెలుసు, ఎవడు సన్మార్గం తీసుకువచ్చాడో, ఎవడు స్పష్టమైన మార్గభ్రష్టత్వానికి లోనయ్యాడో." నీపై గ్రంథం అవతరింప చేయబడుతుందనే విషయాన్ని నీవు ఏ మాత్రం ఆశించలేదు. ఇది కేవలం నీ ప్రభువు కారుణ్యం వల్లనే (నీపై అవతరించింది). కనుక నీవు అవిశ్వాసులకు సహాయకుడవు కాకూడదు. అల్లాహ్ వాక్యాలు నీపై అవతరించినప్పుడు, అవిశ్వాసులు నిన్ను వాటి నుండి వైదొలగించటం అనేది ఎన్నటికీ జరగకూడదు. నీ ప్రభువు వైపునకు ఆహ్వానించు. బహుదైవారాధకులలో ఎంతమాత్రం చేరిపోకు. అల్లాహ్‌తోపాటు ఏ ఇతర దేవుణ్ణి వేడుకోకు. ఆయన తప్ప మరొక ఆరాధ్యుడెవ్వడూ లేడు. ఒక్క ఆయన ఉనికి తప్ప ప్రతిదీ నశించేదే. విశ్వసామ్రాజ్యాధికారం ఆయనదే; ఆయన వైపునకే మీరంతా మరలింపబడతారు.

---

23 అంటే, ఈ ఖురానును ప్రజలకు అందజేయడం, దానిని వారికి బోధించడం, అది చూపే మార్గదర్శకత్వం ప్రకారం లోకాన్ని సంస్కరించటం అనే బాధ్యతలు నీ భుజస్కంధాలపై ఉన్నవి.

29. అల్ అన్ కబూత్

(٢٩) سُوْرَةُ الْعَنْكَبُوْتِ مَكِّيَّةٌ (٨٥)

ఆయతులు : 69 అవతరణ : మక్కాలో

(اٰياتها ٦٩) (ركوعاتها ٧)

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○

1–3 అలిఫ్, లామ్, మీమ్. కేవలం, "మేము విశ్వసించాము" అని అన్నంత మాత్రాన్నే వారిని వదలివేయటం జరుగుతుందనీ, వారిని పరీక్షించటం జరగదనీ ప్రజలు భావిస్తున్నారా? వాస్తవానికి మేము వారికి పూర్వం గతించిన వారందరినీ పరీక్షించాము, అల్లాహ్‌కు సత్యవాదులెవరో, అసత్యవాదులెవరో తప్పని సరిగా చూడవలసి ఉన్నది.

4 చెడు చేష్టలు చేస్తున్నవారు [1] మమ్మల్ని మీరి పోగలమని అనుకుంటున్నారా? వారి నిర్ణయం చాలా తప్పుడు నిర్ణయం.

5 – 7 ఎవడైనా అల్లాహ్‌ను కలిసే ఆశను కలిగి ఉంటే, (అతడు తెలుసుకోవాలి) అల్లాహ్ నిర్ణయించిన సమయం త్వరలోనే రానున్నదనీ, అల్లాహ్ అన్నీ వింటాడనీ, అన్నీ ఎరుగుననీ. ఏ వ్యక్తి అయినా అల్లాహ్ మార్గంలో తీవ్రంగా పరిశ్రమిస్తే అతడు తన మేలు కొరకే అలా చేస్తాడు.[2] నిశ్చయంగా అల్లాహ్ సకల లోకాలలోని వారి అక్కర ఎంతమాత్రం లేనివాడు.[3] విశ్వసించి మంచిపనులు చేసే వారి పాపాలను మేము వారి నుండి తొలగిస్తాము, వారికి తాము చేసిన ఉత్తమ కర్మలకు ప్రతిఫలం ఇస్తాము.

8 – 9 తన తల్లిదండ్రుల పట్ల సద్భావంతో మెలగుమని మేము మానవునికి ఉపదేశించాము. కాని ఒకవేళ వారు నా భాగస్వామిగా నీవు ఎరుగని వానిని (ఆరాధ్యుణ్ణి) నాకు భాగస్వామిగా చేయమని నిన్ను బలవంతపెడితే, అప్పుడు వారి యెడల విధేయత చూపకు.[4] నావైపునకే మీరందరూ మరలిరావలసి ఉంది. అప్పుడు నేను మీరు ఏమేమి చేస్తూ ఉండేవారో మీకు తెలియజేస్తాను. ఎవరైనా విశ్వసించి మంచిపనులు చేసి ఉన్నట్లయితే, వారిని మేము తప్పకుండా సజ్జనులలో కలుపుతాము.

الٓمّٓ ○ اَحَسِبَ النَّاسُ اَنْ يُّتْرَكُوْٓا اَنْ
يَّقُوْلُوْٓا اٰمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُوْنَ ○ وَلَقَدْ
فَتَنَّا الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ
الَّذِيْنَ صَدَقُوْا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِيْنَ ○
اَمْ حَسِبَ الَّذِيْنَ يَعْمَلُوْنَ السَّيِّاٰتِ اَنْ
يَّسْبِقُوْنَا ؕ سَآءَ مَا يَحْكُمُوْنَ ○ مَنْ كَانَ
يَرْجُوْا لِقَآءَ اللّٰهِ فَاِنَّ اَجَلَ اللّٰهِ لَاٰتٍ ؕ
وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ○ وَمَنْ جَاهَدَ
فَاِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَغَنِيٌّ عَنِ
الْعٰلَمِيْنَ ○ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّاٰتِهِمْ
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَحْسَنَ الَّذِيْ كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ○
وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا ؕ
وَاِنْ جَاهَدٰكَ لِتُشْرِكَ بِيْ مَا لَيْسَ لَكَ
بِهٖ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ؕ اِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَاُنَبِّئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ○ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصّٰلِحِيْنَ ○

10 – 11 ప్రజలలో, "మేము అల్లాహ్‌ను విశ్వసించాము" అని అనే వ్యక్తి ఒకడు ఉన్నాడు, కాని అతడు అల్లాహ్ మార్గంలో హింసించబడినప్పుడు, లోకులు పెట్టిన పరీక్షను అల్లాహ్ విధించిన శిక్షగా భావిస్తాడు, ఇప్పుడు ఒకవేళ నీ ప్రభువు తరఫునుండి సహాయం, విజయం వచ్చినట్లయితే, ఈ వ్యక్తియే, "మేము మీతోనే ఉన్నాము" అని అంటాడు. భూలోకవాసుల హృదయాల స్థితి అల్లాహ్‌కు బాగా తెలియదా? అల్లాహ్‌కు విశ్వాసులెవరో, కపటులెవరో తప్పని సరిగా చూడవలసి ఉంది.

12 – 13 ఈ అవిశ్వాసులు విశ్వాసులతో, "మీరు మా విధానాన్ని అనుసరించండి. అప్పుడు మేము మీ పాపాలను మాపైన వేసుకుంటాము" అని అంటారు. నిజానికి వారు వారి పాపాలలోని ఏ పాపాన్నీ తమపై వేసుకోరు. వారు పూర్తిగా అబద్ధం చెపుతున్నారు, ఔను, వారు తప్పకుండా తమ బరువులనూ మోస్తారు, తమ బరువులతోపాటు అనేక ఇతర బరువులను[5] కూడా మోస్తారు. ప్రళయంనాడు నిశ్చయంగా వారిని వారి అభూత కల్పనలను గురించి అడగటం జరుగుతుంది.

14 – 15 మేము నూహ్‌ను అతని జాతి వైపునకు పంపాము. అతను వారి మధ్య యాభై తక్కువ వేయి సంవత్సరాల వరకు ఉన్నాడు. చివరకు తుఫాను వచ్చి వారు దుర్మార్గులుగా ఉన్న స్థితిలో వారిని చుట్టుముట్టింది. తరువాత నూహ్‌నూ, నావలోని వారినీ మేము రక్షించాము, దానిని మేము ప్రపంచ వాసులకు ఒక గుణపాఠం వంటి సూచనగా చేశాము.[6]

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّقُوْلُ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ فَاِذَآ اُوْذِيَ
فِي اللّٰهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللّٰهِ ؕ
وَلَئِنْ جَآءَ نَصْرٌ مِّنْ رَّبِّكَ لَيَقُوْلُنَّ اِنَّا كُنَّا
مَعَكُمْ ؕ اَوَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَعْلَمَ بِمَا فِيْ صُدُوْرِ
الْعٰلَمِيْنَ ۝١٠ وَلَيَعْلَمَنَّ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ ۝١١ وَقَالَ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّبِعُوْا سَبِيْلَنَا
وَلْنَحْمِلْ خَطٰيٰكُمْ ؕ وَمَا هُمْ بِحٰمِلِيْنَ مِنْ
خَطٰيٰهُمْ مِّنْ شَيْءٍ ؕ اِنَّهُمْ لَكٰذِبُوْنَ ۝١٢
وَلَيَحْمِلُنَّ اَثْقَالَهُمْ وَاَثْقَالًا مَّعَ اَثْقَالِهِمْ ؗ
وَلَيُسْـَٔلُنَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عَمَّا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ۝١٣ ع ١٣
وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰى قَوْمِهٖ فَلَبِثَ
فِيْهِمْ اَلْفَ سَنَةٍ اِلَّا خَمْسِيْنَ عَامًا ؕ فَاَخَذَهُمُ
الطُّوْفَانُ وَهُمْ ظٰلِمُوْنَ ۝١٤ فَاَنْجَيْنٰهُ وَ
اَصْحٰبَ السَّفِيْنَةِ وَجَعَلْنٰهَآ اٰيَةً لِّلْعٰلَمِيْنَ ۝١٥

---

1 విశ్వాసులను నానారీతులుగా యాతనలకు గురి చేస్తున్నటువంటి, హీనాతి హీనమైన కుయుక్తులతో ఇస్లామ్ సందేశాన్ని భగ్నం చేయదలచుకున్నటువంటి దుర్మార్గులు అని గ్రంథ శైలి చెప్పకయే చెప్పుచున్నది.

2 "ముజాహిద్‌హ్" అంటే, అవిశ్వాసులకు వ్యతిరేకంగా, సత్యధర్మ ధ్వజాన్ని ఉన్నతం చేయటానికి, ఉన్నతంగా ఉంచటానికి తీవ్ర ప్రయత్నం చేయటం.

3 అంటే, అల్లాహ్ మిమ్మల్ని తీవ్ర ప్రయత్నం చేయమని కోరటానికి కారణం, ఆయన ప్రయోజనం ఏదో దీనితో ముడివడి ఉన్నది అని కాదు; కాని ఇది మీ నైతిక, ఆధ్యాత్మిక ప్రగతికి ఒక మార్గం.

4 మక్కా నగరంలో ఇస్లామ్ ధర్మాన్ని స్వీకరించిన యువకులను వారి తల్లి దండ్రులు దాని నుండి వైదొలగమని ఒత్తిడి చేశారు. దీనిపై ఇలా సెలవీయబడింది: తల్లి దండ్రులకు తమ సంతానంపై హక్కులు ఉన్నాయి. కాని తమ సంతానాన్ని దైవ మార్గం నుండి తప్పించే హక్కు మాత్రం వారికి లేదు.

5 అంటే, ఒక బరువేమో, స్వయంగా, తాము మార్గభ్రష్టులు కావటం అనేది. ఇతర బరువులు, ఇతరులను మార్గభ్రష్టులుగా చేయటం లేదా మార్గభ్రష్టులు అగుటకు బలవంతపెట్టటం అనేవి.

وَاِبْرٰهِيْمَ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللّٰهَ وَاتَّقُوْهُ
ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ۝ اِنَّمَا
تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَوْثَانًا وَّتَخْلُقُوْنَ
اِفْكًا اِنَّ الَّذِيْنَ تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
لَا يَمْلِكُوْنَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوْا عِنْدَ اللّٰهِ
الرِّزْقَ وَاعْبُدُوْهُ وَاشْكُرُوْا لَهٗ اِلَيْهِ
تُرْجَعُوْنَ ۝ وَاِنْ تُكَذِّبُوْا فَقَدْ كَذَّبَ اُمَمٌ
مِّنْ قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُوْلِ اِلَّا الْبَلٰغُ
الْمُبِيْنُ ۝ اَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللّٰهُ
الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ
يَسِيْرٌ ۝ قُلْ سِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا كَيْفَ
بَدَاَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللّٰهُ يُنْشِئُ النَّشْاَةَ الْاٰخِرَةَ
اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝ يُعَذِّبُ
مَنْ يَّشَآءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَّشَآءُ وَاِلَيْهِ
تُقْلَبُوْنَ ۝ وَمَآ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِيْنَ فِى الْاَرْضِ
وَلَا فِى السَّمَآءِ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ
مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا نَصِيْرٍ ۝ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا
بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَلِقَآئِهٖ اُولٰٓئِكَ يَئِسُوْا مِنْ
رَّحْمَتِيْ وَاُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۝

16 – 18 ఇబ్రాహీమ్‌ను పంపాము. అప్పుడు అతను తన జాతివారితో ఇలా అన్నాడు, "అల్లాహ్‌ను ఆరాధించండి, ఆయనకు భయపడండి. మీరు అర్థం చేసుకుంటే, ఇదే మీకు మేలైనది. అల్లాహ్‌ను కాకుండా మీరు పూజిస్తూ ఉన్నవి కేవలం విగ్రహాలు మాత్రమే. మీరు ఒక అభూత కల్పన చేస్తున్నారు. యథార్థానికి అల్లాహ్‌ను కాదని మీరు పూజిస్తున్నవి మీకు ఏ ఉపాధినీ ఇచ్చే అధికారం కలిగి లేవు, ఉపాధి కొరకు అల్లాహ్‌ను అడగండి, ఆయనకే దాస్యం చేయండి, ఆయనకు కృతజ్ఞతలు తెలుపండి. ఆయన వైపునకే మీరు మరలింపబడతారు. ఒకవేళ మీరు తిరస్కరిస్తే, మీకు పూర్వం ఎన్నో జాతులు తిరస్కరించాయి. స్పష్టంగా సందేశాన్ని అందజేయటం తప్ప దైవప్రవక్తపై మరొక బాధ్యత ఏదీలేదు."

19 – 23 అల్లాహ్ ఏ విధంగా సృష్టిని ప్రారంభిస్తాడో తిరిగి దాని పునఃసృష్టి ఎలా చేస్తాడో వారు ఎన్నడూ గమనించలేదా? నిశ్చయంగా ఇది (పునఃసృష్టి) అల్లాహ్‌కు ఎంతో సులువైనది. వారితో ఇలా అను, "భూమిపై తిరగండి, ఆయన, సృష్టిని ఏ విధంగా ప్రారంభించాడో చూడండి. అల్లాహ్ పునరుజ్జీవనాన్ని కూడా ప్రసాదిస్తాడు. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ ప్రతిదీ చేయగల సమర్థుడు. ఆయన తనకు ఇష్టమైన వారిని శిక్షిస్తాడు, తనకు ఇష్టమైన వారిని కరుణిస్తాడు. ఆయన వైపునకే మీరు మరలింపబడతారు. మీరు (ఆయనను) భూమిలోనూ లొంగదీయలేరు, ఆకాశంలోనూ లొంగదీయలేరు. అల్లాహ్ నుండి రక్షించటానికి మీకు ఏ సంరక్షకుడూ లేడు, ఏ సహాయకుడూలేడు. అల్లాహ్ ఆయతులనూ, ఆయన సందర్శనాన్నీ తిరస్కరించిన వారు నా కరుణపట్ల నిరాశచెందుతారు,[7] వారికి బాధాకరమైన శిక్షపడుతుంది.

---

6 దానిని అంటే, ఆ పడవను లేదా నూహ్ జాతిపై అవతరించిన శిక్షకు సంబంధించిన ఈ సంఘటనను గుణపాఠానికి సూచనగా చేశాము.

7 అంటే వారు నా కరుణకు ఏంతమాత్రం పాత్రులు కారు. నా కృపకు పాత్రులు అవటానికి ఆశించే ఆస్కారం వారికి ఏ మాత్రమూ లేదు. వారు పరలోకాన్నే తిరస్కరించినప్పుడు వారు దేవుని సన్నిధిలో నిలబడవలసి ఉన్నదనే విషయాన్నే నమ్మనప్పుడు, దాని అర్థం వారు దేవుని క్షమాభిక్షనూ, మన్నింపునూ ఆశించనే లేదు అన్నమాట.

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهٖٓ اِلَّآ اَنْ قَالُوا اقْتُلُوْهُ
اَوْ حَرِّقُوْهُ فَاَنْجٰىهُ اللّٰهُ مِنَ النَّارِ ؕ اِنَّ فِيْ
ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ۝٢٤ وَقَالَ اِنَّمَا
اتَّخَذْتُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَوْثَانًا ۙ مَّوَدَّةَ
بَيْنِكُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ ثُمَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَّيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ
بَعْضًا ۫ وَّمَاْوٰىكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِّنْ
نّٰصِرِيْنَ ۝٢٥ فَاٰمَنَ لَهٗ لُوْطٌ ۘ وَقَالَ اِنِّيْ
مُهَاجِرٌ اِلٰى رَبِّيْ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْعَزِيْزُ
الْحَكِيْمُ ۝٢٦ وَوَهَبْنَا لَهٗٓ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ
وَجَعَلْنَا فِيْ ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتٰبَ
وَاٰتَيْنٰهُ اَجْرَهٗ فِي الدُّنْيَا ۚ وَاِنَّهٗ فِي
الْاٰخِرَةِ لَمِنَ الصّٰلِحِيْنَ ۝٢٧ وَلُوْطًا
اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖٓ اِنَّكُمْ لَتَاْتُوْنَ الْفَاحِشَةَ ۡ
مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِّنَ الْعٰلَمِيْنَ ۝٢٨
اَئِنَّكُمْ لَتَاْتُوْنَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُوْنَ
السَّبِيْلَ ۙ۬ وَتَاْتُوْنَ فِيْ نَادِيْكُمُ
الْمُنْكَرَ ؕ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهٖٓ اِلَّآ
اَنْ قَالُوا ائْتِنَا بِعَذَابِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتَ
مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ۝٢٩ قَالَ رَبِّ انْصُرْنِيْ
عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِيْنَ ۝٣٠

24 – 27 ఇబ్రాహీమ్ జాతివారు ఇలా సమాధానం పలకటం తప్ప మరొక విషయమేదీ అనలేదు, "ఇతనిని చంపండి, లేదా కాల్చివేయండి." చివరకు అల్లాహ్ అతనిని అగ్ని జ్వాలల నుండి రక్షించాడు. నిశ్చయంగా విశ్వాసులకు ఇందులో సూచనలు ఉన్నాయి. అతను ఇలా అన్నాడు, "మీరు ప్రపంచ జీవితంలో అల్లాహ్‌ను కాదని విగ్రహాలను మీ మధ్య ప్రేమకు సాధనంగా చేసుకున్నారు,[8] కాని ప్రళయంనాడు మీరు ఒకరినొకరు తిరస్కరించుకుంటారు, ఒకరి నొకరు శపించుకుంటారు. అగ్ని మీ నివాస స్థలమవుతుంది, మీకు సహాయం చేసేవాడెవ్వడూ ఉండడు." అప్పుడు లూత్ అతనిని విశ్వసించాడు. ఇబ్రాహీమ్ ఇలా అన్నాడు, "నేను నా ప్రభువు వైపునకు వలసపోతాను. ఆయన సర్వశక్తిమంతుడు, మహావివేకవంతుడు." మేము అతనికి ఇస్హాఖ్, యాఖూబ్ (వంటి సంతానం)లను ప్రసాదించాము; అతని వంశంలో ప్రవక్త పదవినీ, గ్రంథాన్నీ ఉంచాము. ప్రపంచంలో అతనికి అతని ప్రతిఫలం ఇచ్చాము. పరలోకంలో అతను నిశ్చయంగా సజ్జనులలో చేర్చుకోబడతాడు.

28 – 30 మేము లూత్‌ను పంపాము; అప్పుడు అతను తన జాతివారితో ఇలా అన్నాడు, "మీకు పూర్వం ప్రపంచ మానవులలో ఎవ్వరూ చేయని అశ్లీల కార్యాన్ని మీరు చేస్తున్నారు. ఇదేమిటి, మీరు పురుషుల వద్దకుపోతారు, దారి దోపిడీలు చేస్తారు. మీ సభలో అసభ్యకరమైన పనులు చేస్తారు?" అప్పుడు అతని జాతి వారు ఇలా సమాధానం ఇవ్వటం తప్ప మరొక విషయమేదీ పలుకలేదు. "నీవు నిజాయితీపరుడవే అయితే, తీసుకురా అల్లాహ్ శిక్షను." లూత్ ఇలా అన్నాడు, "నా ప్రభూ! ఈ దుష్టులకు వ్యతిరేకంగా నాకు సహాయపడు."

---

8 అంటే మీరు దైవారాధనకు బదులుగా విగ్రహారాధన పునాదిపై మీ సామూహిక జీవితాన్ని ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. అది ఇహలోక జీవితానికి సంబంధించినంత వరకే మీ జాతి సమైక్యతను కాపాడగలుగుతుంది. ఎందుకంటే, ఇక్కడ ఏ విశ్వాసం ఆధారంగానయినా, సత్యా సత్యాలతో నిమిత్తం లేకుండా, ప్రజలను సమీకరించవచ్చు. ఎలాంటి తప్పుడు విశ్వాసాలు ఆధారంగా ఏర్పడే సమైక్యత అయినా, సంఘటన అయినా పరస్పర స్నేహితాలు, బంధుత్వాలు, సోదరభావాలు ఇంకా ఇతర సకల మత, సామాజిక, నాగరిక, ఆర్థిక, రాజకీయ సంబంధాల స్థాపనకు దోహదపడుతుంది.

31 – 32 మా దూతలు ఇబ్రాహీమ్ వద్దకు శుభవార్తను తీసుకువెళ్ళినప్పుడు, అతనితో వారు ఇలా అన్నారు, "మేము ఈ పట్టణవాసులను నాశనం చేయబోతున్నాము.[9] దాని ప్రజలు పరమ దుర్మార్గులైపోయారు" ఇబ్రాహీమ్, "అక్కడ లూత్ ఉన్నాడు కదా!" అని అన్నాడు. వారు ఇలా అన్నారు, "అక్కడ ఎవరెవరున్నారో మాకు బాగా తెలుసు. అతని భార్యను తప్ప, అతనినీ, మిగిలిన అతని ఇంటిల్లిపాదినీ రక్షిస్తాము" అతని భార్య వెనుక ఉండిపోయే వారిలో ఉండిపోయింది.

33 – 35 తరువాత మా దూతలు లూత్ వద్దకు వెళ్లినప్పుడు, వారి రాకను చూచి అతను ఎంతో ఆందోళన చెందాడు, మనస్సులో కుమిలిపోయాడు. వారు ఇలా అన్నారు, "భయపడకు, బాధపడకు, మేము నిన్నూ నీ ఇంటి వారినీ రక్షిస్తాము, ఒక్క నీ భార్యను తప్ప. ఆమె వెనుక ఉండిపోయే వారిలోనిది. మేము ఈ పట్టణవాసులపై ఆకాశం నుండి శిక్షను అవతరింపజేయ బోతున్నాము. వారు చేస్తూ వచ్చిన ఘోర పాతకం కారణంగా." మేము ఆ పట్టణానికి చెందిన ఒక స్పష్టమైన సూచనను వదలిపెట్టాము,[10] బుద్ధి విజ్ఞతలను ఉపయోగించే ప్రజలకొరకు.

36 – 37 మద్యన్ వైపునకు మేము వారి సోదరుడు షుఐబ్‌ను పంపాము. అతను ఇలా అన్నాడు, "నా జాతి ప్రజలారా! అల్లాహ్‌కు దాస్యం చేయండి. అంతిమ దినము కొరకు ఎదురు చూడండి. దుర్మార్గులై భూమిపై అత్యాచారాలు చేస్తూ తిరగకండి." కాని, వారు అతనిని తిరస్కరించారు. చివరకు ఒక తీవ్రమైన భూకంపం వారిని పట్టుకుంది; వారు తమ ఇళ్ళల్లో ఎక్కడ పడిపోయిన వారు అక్కడనే ఉండిపోయారు.

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرٰهِيمَ بِالْبُشْرٰى
قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا أَهْلِ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ ۚ إِنَّ
أَهْلَهَا كَانُوا ظٰلِمِينَ ۝ قَالَ إِنَّ فِيهَا
لُوطًا ۚ قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا ۫
لَنُنَجِّيَنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ ۫ كَانَتْ
مِنَ الْغٰبِرِينَ ۝ وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا
لُوطًا سِيءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذَرْعًا وَقَالُوا
لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ ۫ إِنَّا مُنَجُّوكَ وَأَهْلَكَ
إِلَّا امْرَأَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغٰبِرِينَ ۝ إِنَّا مُنْزِلُونَ
عَلٰى أَهْلِ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ
بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ۝ وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا
اٰيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۝ وَإِلٰى
مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا ۙ فَقَالَ يٰقَوْمِ
اعْبُدُوا اللّٰهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَلَا تَعْثَوْا
فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ۝ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ
الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جٰثِمِينَ ۝

9 'ఈ పట్టణం' ప్రవక్త లూత్ జాతి ఉండిన ప్రాంతాన్ని సూచిస్తుంది. ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్ అప్పుడు పాలస్తీనాలోని హెబ్రాన్ (ఈ నాటి అల్ ఖలీల్) పట్టణంలో ఉండేవారు. ఈ పట్టణానికి ఆగ్నేయ దిశగా కొన్ని మైళ్ల దూరాన మృత సముద్రపు భాగం కొంత ఉన్నది. అక్కడ లూత్ జాతి ప్రజలు ఉండేవారు. ఇప్పుడు ఆ ప్రాంతాన్ని సముద్రం ఆక్రమించింది. ఇది పల్లపు ప్రాంతం; హెబ్రాన్‌లోని ఎత్తైన పర్వతాల నుండి చూస్తే అది స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. అందుకనే దైవదూతలు దాని వైపు సైగ చేసి హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్‌తో, "మేము ఆ పట్టణాన్ని నాశనం చేయబోతున్నాము" అని అన్నారు.

38 – 40 ఆద్, సమూద్ జాతులను మేము నాశనం చేశాము. వారు నివసించిన ప్రదేశాలను నీవు చూసే ఉన్నావు. వారి పనులను సైతాను వారి కొరకు చక్కనివిగా తీర్చిదిద్దాడు; వారిని సన్మార్గం నుండి తప్పించాడు. వాస్తవానికి వారు తెలివిగలవారే. ఖారూన్, ఫిరౌన్, హామాన్‌లను మేము నాశనం చేశాము. మూసా వారి వద్దకు స్పష్టమైన సూచనలతో వచ్చాడు. కాని వారు తమ పెద్దరికం గురించి విర్రవీగారు. యథార్థానికి వారు మమ్మల్ని దాటిపోగలిగే వారేమీకాదు. చివరికి ప్రతి వాణ్ణీ మేము అతని పాపానికిగాను పట్టుకున్నాము. తరువాత వారిలోని కొందరిపైకి మేము రాళ్లు విసిరే పెనుగాలిని పంపాము, మరికొందరిని ఒక భయంకరమైన ప్రేలుడు కబళించింది, ఇంకా కొందరిని మేము భూమిలో కూరుకుపోయేలా చేశాము. మరికొందరిని ముంచివేశాము. అల్లాహ్ వారికి అన్యాయం చేయలేదు, వారే తమకు తాము అన్యాయం చేసుకున్నారు.

41 – 44 అల్లాహ్‌ను కాదని ఇతరులను సంరక్షకులుగా చేసుకున్నవారు సాలె పురుగును పోలి ఉన్నారు. అది తన కొరకు ఒక ఇల్లు కట్టుకుంటుంది. అన్ని ఇళ్ళకంటే అతి బలహీనమైన ఇల్లు సాలెపురుగు ఇల్లేఅవుతుంది. అయ్యో! వారికి ఈ విషయం తెలిస్తే ఎంత బాగుంటుంది! వారు అల్లాహ్‌ను కాదని దేనినివేడుకున్నా, అల్లాహ్ దానిని బాగా ఎరుగును. ఆయనే సర్వశక్తిమంతుడు, వివేచనాపరుడునూ. మేము ఈ దృష్టాంతాలను ప్రజల అవగాహన నిమిత్తం వివరిస్తాము. కాని జ్ఞానసంపన్నులే వాటిని అర్థం చేసుకుంటారు. అల్లాహ్ ఆకాశాలనూ, భూమినీ సత్యంతో సృష్టించాడు. యథార్థంగానే విశ్వాసులకు ఇందులో ఒక సూచన ఉంది.

وَعَادًا وَثَمُودَا۟ وَقَد تَّبَيَّنَ لَكُم مِّن
مَّسَٰكِنِهِمْ ۖ وَزَيَّنَ لَهُمُ ٱلشَّيْطَٰنُ
أَعْمَٰلَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ ٱلسَّبِيلِ وَ
كَانُوا۟ مُسْتَبْصِرِينَ ۝ وَقَٰرُونَ
وَفِرْعَوْنَ وَهَٰمَٰنَ ۖ وَلَقَدْ جَآءَهُم
مُّوسَىٰ بِٱلْبَيِّنَٰتِ فَٱسْتَكْبَرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ
وَمَا كَانُوا۟ سَٰبِقِينَ ۝ فَكُلًّا أَخَذْنَا
بِذَنۢبِهِۦ ۖ فَمِنْهُم مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ
حَاصِبًا ۚ وَمِنْهُم مَّنْ أَخَذَتْهُ ٱلصَّيْحَةُ ۚ
وَمِنْهُم مَّنْ خَسَفْنَا بِهِ ٱلْأَرْضَ ۚ وَمِنْهُم
مَّنْ أَغْرَقْنَا ۚ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ
وَلَٰكِن كَانُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ۝
مَثَلُ ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُوا۟ مِن دُونِ ٱللَّهِ
أَوْلِيَآءَ كَمَثَلِ ٱلْعَنكَبُوتِ ٱتَّخَذَتْ
بَيْتًا ۖ وَإِنَّ أَوْهَنَ ٱلْبُيُوتِ لَبَيْتُ
ٱلْعَنكَبُوتِ ۖ لَوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ۝ إِنَّ ٱللَّهَ
يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِن دُونِهِۦ مِن
شَىْءٍ ۚ وَهُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ ۝
وَتِلْكَ ٱلْأَمْثَٰلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ ۖ وَمَا
يَعْقِلُهَآ إِلَّا ٱلْعَٰلِمُونَ ۝ خَلَقَ ٱللَّهُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ بِٱلْحَقِّ ۚ إِنَّ فِى
ذَٰلِكَ لَءَايَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ۝

وقف لازم

ع ١٦/٤

10 ఒక స్పష్టమైన సూచన అంటే, మృత సముద్రం అని అర్థం. దీనిని బహ్రె లూత్ (లూత్ సముద్రం) అని కూడా అంటారు. దివ్య ఖురానులో పలుచోట్ల మక్కా అవిశ్వాసులను ఉద్దేశించి ఇలా అనబడింది: "ఈ దుర్మార్గపు జాతి చేసిన పాడుపనుల వల్ల దానిపైకి వచ్చి పడిన శిక్ష యొక్క ఒక సూచన ఈనాడు కూడ జాతీయ రహదారిపై ఉన్నది. దాన్ని మీరు సిరియా వైపునకు చేసే వర్తక ప్రయాణాలలో రేయింబవళ్లు చూస్తారు.

اُتْلُ مَآ اُوْحِيَ اِلَيْكَ مِنَ الْكِتٰبِ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ ؕ اِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْكَرِ ؕ وَلَذِكْرُ اللّٰهِ اَكْبَرُ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُوْنَ ۝ وَلَا تُجَادِلُوْٓا اَهْلَ الْكِتٰبِ اِلَّا بِالَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ ۖ اِلَّا الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مِنْهُمْ وَقُوْلُوْٓا اٰمَنَّا بِالَّذِيْٓ اُنْزِلَ اِلَيْنَا وَاُنْزِلَ اِلَيْكُمْ وَاِلٰهُنَا وَاِلٰهُكُمْ وَاحِدٌ وَّنَحْنُ لَهٗ مُسْلِمُوْنَ ۝ وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنَآ اِلَيْكَ الْكِتٰبَ ؕ فَالَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ ۚ وَمِنْ هٰٓؤُلَآءِ مَنْ يُّؤْمِنُ بِهٖ ؕ وَمَا يَجْحَدُ بِاٰيٰتِنَآ اِلَّا الْكٰفِرُوْنَ ۝ وَمَا كُنْتَ تَتْلُوْا مِنْ قَبْلِهٖ مِنْ كِتٰبٍ وَّلَا تَخُطُّهٗ بِيَمِيْنِكَ اِذًا لَّارْتَابَ الْمُبْطِلُوْنَ ۝ بَلْ هُوَ اٰيٰتٌۢ بَيِّنٰتٌ فِيْ صُدُوْرِ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ ؕ وَمَا يَجْحَدُ بِاٰيٰتِنَآ اِلَّا الظّٰلِمُوْنَ ۝

45 (ప్రవక్తా!) వహీ ద్వారా నీవద్దకు పంపబడిన గ్రంథాన్ని పారాయణం చెయ్యి, నమాజును స్థాపించు నిశ్చయంగా నమాజు అశ్లీలకార్యాలనుండి, చెడు పనుల నుండి నిరోధిస్తుంది. అల్లాహ్ సంస్మరణ దీనికంటె కూడా చాలా గొప్ప విషయం,[11] నీవు చేసేదంతా అల్లాహ్‌కు తెలుసు.

46 – 47 గ్రంథ ప్రజలతో వాదించకు, ఉత్తమమైన రీతిలో తప్ప – అయితే వారిలోని దుర్మార్గులతో[12] మాత్రం కాదు – వారితో ఇలా అను, "మేము మా వద్దకు పంపబడిన దానినీ విశ్వసించాము, మీ వద్దకు పంపబడిన దానినీ విశ్వసించాము. మా దేవుడూ, మీ దేవుడూ ఒక్కడే, మేము ఆయనకే విధేయులం." (ఓ ప్రవక్తా!) ఇదే విధంగా మేము నీపై గ్రంథాన్ని అవతరింపజేశాము.[13] అందువల్ల పూర్వం మేము గ్రంథాన్ని ఇచ్చిన వారు దీనిని విశ్వసిస్తారు.[14] ఈ ప్రజలలోని వారు కూడ చాలామంది దీనిని విశ్వసిస్తున్నారు.[15] మా ఆయతులను కేవలం అవిశ్వాసులు మాత్రమే తిరస్కరిస్తారు.

48 – 52 (ప్రవక్తా!) నీవు ఇంతకు పూర్వం ఏ గ్రంథాన్నీ చదివేవాడవు కావు; నీ చేతితో వ్రాసేవాడవూ కావు. ఒకవేళ అలా జరిగి ఉంటే, అసత్యవాదులు అనుమానానికిలోనై ఉండేవారు. అసలు ఇవి జ్ఞానం ప్రసాదించబడిన[16] వారి హృదయాలకు స్పష్టమైన సూచనలు. మా ఆయతులను దుర్మార్గపు ప్రజలు తప్ప మరెవ్వరూ తిరస్కరించరు.

11 అర్థం ఏమిటంటే, అశ్లీల కార్యాల నుండి నిరోధించటం అనేది గొప్ప విశేషం కాదు, అల్లాహ్ స్మరణ అంటే నమాజు యొక్క శుభాలు దీనికంటె పదింతలు.

12 ఎవరైనా దుర్మార్గపు వైఖరిని అవలంబిస్తే, వారు చేసినటువంటి దుర్మార్గాన్ని బట్టి వారిపట్ల భిన్నమైన వైఖరిని కూడ అవలంబించవచ్చు. అర్థం ఏమిటంటే, సర్వకాల సర్వావస్థలలో అన్ని రకాల ప్రజలతో మృదుత్వంతోనే, సౌమ్య భావంతోనే మెలగటం తగదు, ఎందుకంటే, సత్యం వైపునకు పిలిచే వాని మంచితనాన్ని ఈ లోకం బలహీనతగా భావిస్తుంది. ఇస్లామ్ తనను అనుసరించేవారికి మంచి మర్యాదలనూ, న్యాయవర్తననూ తప్పకుండా బోధిస్తుంది. కాని ప్రతి దుర్మార్గునికి అలుసయ్యేలా అశక్తతనూ, దైన్యమునూ ఎంత మాత్రం బోధించదు.

13 దీనికి రెండు అర్థాలు ఉన్నాయి: ఒకటి, పూర్వం మేము ఏ విధంగా ప్రవక్తలపై గ్రంథాలను అవతరింపజేశామో, అదే విధంగా ఇప్పుడు ఈ గ్రంథాన్ని నీపై అవతరింపజేశాము. రెండు, మా పూర్వపు గ్రంథాలను తిరస్కరించకుండా, వాటి పట్ల విశ్వాసం ప్రకటిస్తూనే దీనిని నమ్మాలి అనే ఉపదేశంతోనే మేము ఈ గ్రంథాన్ని అవతరింపజేశాము.

వారు ఇలా అంటారు, "ఇతని ప్రభువు తరఫునుండి ఇతనిపై సూచనలు ఎందుకు దించబడలేదు?" ఇలా అను, "సూచనలు అల్లాహ్ వద్ద ఉన్నాయి. నేను కేవలం స్పష్టంగా హెచ్చరించే వాణ్ణి మాత్రమే." మేము నీపై అవతరింపజేసిన గ్రంథం వారి ముందు చదివి వినిపింపబడుతోంది – ఇది (ఈ సూచన) వారి కొరకు సరిపోదా? వాస్తవానికి ఇందులో కారుణ్యం ఉన్నది. విశ్వాసులకు హితబోధ ఉన్నది. (ప్రవక్తా!) ఇలా అను, "నాకూ మీకూ మధ్య సాక్షిగా అల్లాహ్‌యే సరిపోతాడు. ఆయన ఆకాశాలలోనూ, భూమిలోనూ ఉన్న సమస్తాన్నీ ఎరిగినవాడు, అసత్యాన్ని విశ్వసించి, అల్లాహ్‌ను తిరస్కరించేవారే అసలు నష్టానికి గురి అయ్యేవారు.

53 – 55 వారు, శిక్షను త్వరగా తీసుకురావాలని నిన్ను కోరుతున్నారు. సమయం ఒకటి నిర్ణయమై ఉండకపోతే, వారి మీదకు శిక్ష ఎప్పుడో వచ్చిపడి ఉండేది. నిశ్చయంగా (సమయం రాగానే) ఆ శిక్ష వచ్చి తీరుతుంది, అకస్మాత్తుగా వస్తుంది, వారికి ఏమాత్రం తెలియని స్థితిలో వస్తుంది, వారు శిక్షను త్వరగా తీసుకురమ్మని కోరుతున్నారు. వాస్తవానికి ఈ అవిశ్వాసులను నరకం ఎప్పుడో చుట్టుముట్టింది. ఆ రోజున (వారికి ఈ విషయం తెలిసిపోతుంది); అప్పుడు శిక్ష వారిని పైనుండి కూడా కప్పివేస్తుంది, పాదాల క్రిందనుంచి కూడా కప్పివేస్తుంది; "ఇక రుచిచూడండి మీరు చేసిన చేష్టలకు" అని అంటుంది.

وَقَالُوا لَوْلَآ أُنْزِلَ عَلَيْهِ اٰيٰتٌ مِّنْ رَّبِّهٖ ؕ قُلْ
اِنَّمَا الْاٰيٰتُ عِنْدَ اللّٰهِ ؕ وَاِنَّمَآ اَنَا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ۝٥٠
اَوَلَمْ يَكْفِهِمْ اَنَّآ اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتٰبَ يُتْلٰى
عَلَيْهِمْ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَرَحْمَةً وَّذِكْرٰى
لِقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ۝٥١ قُلْ كَفٰى بِاللّٰهِ بَيْنِيْ
وَبَيْنَكُمْ شَهِيْدًا ۚ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ؕ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوْا
بِاللّٰهِ ۙ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ۝٥٢
وَيَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ ؕ وَلَوْلَآ اَجَلٌ
مُّسَمًّى لَّجَآءَهُمُ الْعَذَابُ ؕ وَلَيَاْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً
وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ۝٥٣ يَسْتَعْجِلُوْنَكَ بِالْعَذَابِ ؕ
وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيْطَةٌۢ بِالْكٰفِرِيْنَ ۝٥٤ يَوْمَ يَغْشٰهُمُ
الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ اَرْجُلِهِمْ
وَيَقُوْلُ ذُوْقُوْا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝٥٥

---

14 సందర్భమే ఈ విషయాన్ని తెలుపుతోంది: గ్రంథ ప్రజలందరూ కాదనీ, దైవగ్రంథాల యథార్థ జ్ఞానం, అవగాహనల భాగ్యం పొందిన గ్రంథ ప్రజలు మాత్రమే అని దీని భావం. అసలు వారే నిజమైన గ్రంథ ప్రజలు.

15 "ఈ ప్రజలు" అంటే అరేబియా వాసులు అని అర్థం. దీని భావం, సత్యకాముకులైన ప్రజలు ప్రతిచోట ఈ గ్రంథాన్ని విశ్వసిస్తున్నారు. గ్రంథ ప్రజలైనా కావచ్చు. తదితరులూ కావచ్చు.

16 అంటే, ఒక నిరక్షరాస్యుడు దివ్య ఖురాను వంటి గ్రంథాన్ని బోధించటమూ, అసాధారణమైన మహిమలను ఏ విధమైన ప్రయత్నమూ లేకుండానే ప్రదర్శించటమూ – విజ్ఞానం, వివేకం గల వారి దృష్టిలో ఈ విషయాలే ఆయన ప్రవక్త అని నిరూపించటానికి స్పష్టమైన సంకేతాలు.

56 – 60 విశ్వసించిన నా దాసులారా! నా భూమి విశాలమైనది. కనుక మీరు నన్ను మాత్రమే ఆరాధించండి.[17] ప్రతి ప్రాణీ మరణాన్ని రుచి చూడవలసి ఉన్నది. తరువాత మీరందరూ మావైపునకే మరలింపబడతారు, విశ్వసించి మంచి పనులు చేసేవారిని మేము స్వర్గంలోని ఎత్తైన భవనాలలో ఉంచుతాము, వాటి క్రింద సెలయేళ్లు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి. అక్కడనే వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు. ఎంతమంచి ప్రతిఫలం- ఆచరించే వారికి, సహనం వహించిన వారికి, ఇంకా తమ ప్రభువునే నమ్ముకునే వారికి. తమ ఆహారాన్ని మోసుకుంటూ తిరగని జంతువులు ఎన్నో ఉన్నాయి. అల్లాహ్ వాటికి ఉపాధిని సమకూరుస్తాడు, మీ ఉపాధి ప్రదాత కూడా ఆయనే. ఆయన అన్నీ వినేవాడూ, అన్నీ ఎరిగినవాడూను.

61 – 63 భూమినీ, ఆకాశాలనూ ఎవడు సృష్టించాడు, చంద్రుణ్ణీ, సూర్యుణ్ణీ ఎవడు అదుపులో ఉంచాడు, అని నీవు[18] వారిని అడిగితే, అప్పుడు వారు "అల్లాహ్" అని అంటారు. అయితే వారు ఎలా మోసపోతున్నారు? తన దాసులలో తనకు ఇష్టమైన వారి ఉపాధిని విస్తరింపజేసేవాడూ, తనకు ఇష్టమైన వారి ఉపాధిని పరిమితపరిచేవాడూ అల్లాహ్ మాత్రమే. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ ప్రతి విషయాన్నీ ఎరిగినవాడు. ఇంకా నీవు వారిని, "ఆకాశం నుండి ఎవడు వర్షాన్ని కురిపించాడు, దాని ద్వారా మృత భూమిని ఎవడు బ్రతికించాడు" అని అడిగితే అప్పుడు వారు, "అల్లాహ్" అని తప్పకుండా అంటారు. "అల్ హమ్దు లిల్లాహ్"[19] (అల్లాహ్‌యే స్తుతింపదగినవాడు) అని అను. కాని వారిలో చాలామంది అర్థం చేసుకోరు.

يٰعِبَادِيَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِنَّ اَرْضِيْ وَاسِعَةٌ
فَاِيَّايَ فَاعْبُدُوْنِ ۝ كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ
الْمَوْتِ ۣ ثُمَّ اِلَيْنَا تُرْجَعُوْنَ ۝ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا
تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۭ نِعْمَ
اَجْرُ الْعٰمِلِيْنَ ۝ الَّذِيْنَ صَبَرُوْا وَعَلٰي رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُوْنَ ۝ وَكَاَيِّنْ مِّنْ دَآبَّةٍ لَّا تَحْمِلُ
رِزْقَهَا ڰ اللّٰهُ يَرْزُقُهَا وَاِيَّاكُمْ ڮ وَهُوَ السَّمِيْعُ
الْعَلِيْمُ ۝ وَلَىِٕنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُوْلُنَّ
اللّٰهُ ۚ فَاَنّٰى يُؤْفَكُوْنَ ۝ اَللّٰهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ
لِمَنْ يَّشَاۗءُ مِنْ عِبَادِهٖ وَيَقْدِرُ لَهٗ ۭ اِنَّ اللّٰهَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ۝ وَلَىِٕنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ نَّزَّلَ
مِنَ السَّمَاۗءِ مَاۗءً فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ مِنْۢ
بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ۭ قُلِ
الْحَمْدُ لِلّٰهِ ۭ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ۝

---

17 ఇది వలసను సూచిస్తుంది. అర్థం ఏమిటంటే, ఒకవేళ మక్కా నగరంలో దేవుణ్ని ఆరాధించటం వీలుకానిచో, దేశాన్ని వదలిపెట్టి వెళ్లిపోండి. దైవభూమి ఇరుకైనది కాదు. ఎక్కడ మీరు దైవదాసులుగా జీవించగలరో, అక్కడకు వెళ్లండి.

18 ఇక్కడ నుండి దైవ గ్రంథం సంబోధన మళ్ళీ మక్కా అవిశ్వాసుల వైపునకు మరలుతోంది.

19 ఇక్కడ "అల్‌హమ్‌దులిల్లాహ్" అనే పదం రెండు అర్థాలను సూచిస్తోంది: ఒకటి, ఈ పనులన్నీ అల్లాహ్‌యే చేసినప్పుడు, కేవలం ఆయన మాత్రమే స్తోత్రానికి అర్హుడు, ఇక ఇతరులకు స్తోత్రార్హత ఎక్కడిది? రెండు, దైవానికి ధన్యవాదాలు; ఈ విషయాన్ని స్వయంగా మీరు కూడ అంగీకరిస్తున్నారు.

64 – 69 ఈ ప్రాపంచిక జీవితం ఒక క్రీడ, ఒక వినోదం తప్ప మరేమికాదు, అసలు జీవనగృహం పరలోక గృహమే. అయ్యో! వారు (ఈ విషయాన్ని) తెలుసుకుంటే ఎంత బాగుంటుంది. వారు పడవలోకి ఎక్కినపుడు తమ ధర్మాన్ని అల్లాహ్‌కే ప్రత్యేకించుకుని ఆయన్ని వేడుకుంటారు. తరువాత ఆయన వారిని రక్షించి నేలపైకి తీసుకురాగానే, అకస్మాత్తుగా వారు బహుదైవారాధన చేయటం ప్రారంభిస్తారు; అల్లాహ్ కలుగజేసిన విముక్తికి కృతఘ్నత చూపటానికి, (ప్రాపంచిక జీవితపు) భోగాలను అనుభవించటానికి. మంచిది, త్వరలోనే వారికి తెలిసిపోతుంది. వారు ఈ విషయాన్ని చూడటం లేదా; మేము శాంతి నిలయమైన ఒక హరమ్‌ను నెలకొల్పాము. వాస్తవానికి వారి చుట్టుప్రక్కల ఉన్న ప్రజలు మాయం చేయ బడుతున్నారు.[20] అయినా వారు అసత్యాన్నే విశ్వసిస్తారా? అల్లాహ్ కానుకలను తిరస్కరిస్తారా? అల్లాహ్‌కు అబద్ధం ఆపాదించే వాణ్ణి, సత్యం తన ముందుకువచ్చిన తరువాత కూడా దానిని తిరస్కరించే వాణ్ణి మించిన దుర్మార్గుడెవడు? అటువంటి అవిశ్వాసుల నివాసం నరకం కాదా? మా కొరకు తీవ్రప్రయత్నం చేసేవారికి మేము మా మార్గాలను చూపుతాము,[21] నిశ్చయంగా అల్లాహ్ సజ్జనులతోపాటే ఉంటాడు.

وَمَا هٰذِهِ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا لَهْوٌ وَّلَعِبٌ ۭ
وَاِنَّ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ لَهِىَ الْحَيَوَانُ ۘ
لَوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ ۝ فَاِذَا رَكِبُوْا فِى
الْفُلْكِ دَعَوُا اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ۚ
فَلَمَّا نَجّٰىهُمْ اِلَى الْبَرِّ اِذَا هُمْ يُشْرِكُوْنَ ۝
لِيَكْفُرُوْا بِمَآ اٰتَيْنٰهُمْ ۚ وَلِيَتَمَتَّعُوْا ۟ فَسَوْفَ
يَعْلَمُوْنَ ۝ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا
اٰمِنًا وَّيُتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ ۭ
اَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُوْنَ وَبِنِعْمَةِ اللّٰهِ
يَكْفُرُوْنَ ۝ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى
عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا
جَآءَهٗ ۭ اَلَيْسَ فِيْ جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكٰفِرِيْنَ ۝
وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ
سُبُلَنَا ۭ وَاِنَّ اللّٰهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِيْنَ ۝

---

20 సంపూర్ణ శాంతి భద్రతలు లభించే, వారి మక్కా నగరాన్ని లాత్‌గాని, హుబల్‌గాని పవిత్ర స్థలంగా చేశాయా? 2500 సంవత్సరాల నుంచి అరేబియాలో నెలకొని ఉన్నటువంటి కల్లోల వాతావరణంలో ఈ స్థలాన్ని సకల ఉపద్రవాల నుండి, అల్లకల్లోలాల నుండి కాపాడటం ఏ దేవునికైనా, ఏ దేవతకైనా సాధ్యమయ్యేదా? దాని పవిత్రతను యధాతథంగా ఉంచిన వారము మేము కాక ఇంకెవరు?

21 అర్థం ఏమిటంటే, తన మార్గంలో చిత్తశుద్ధితో పోరాడే వారినీ, తన కోసమై యావత్ ప్రపంచంతో విరోధాన్ని కొనితెచ్చుకున్న వారినీ అల్లాహ్ ఏకాకిగా వదలి పెట్టడు. ఆయన వారికి తన అండదండలను అందిస్తాడు, మార్గదర్శకత్వం వహిస్తాడు, తనవైపునకు వచ్చే మార్గాలను తెరచి ఉంచుతాడు. ఆయన వారికి అడుగడుగునా తన ప్రసన్నతను ఏ రీతి పొందగలరో తెలుపుతాడు, ఆయన ప్రతి మలుపులో వారికి వెలుగును చూపుతాడు, తద్వారా వారు ఋజుమార్గం ఎటు ఉన్నదో, తప్పుడు మార్గాలు ఏవో తెలుసుకుంటారు. ఎవరిలో ఎంత సత్‌సంకల్పబలం ఉంటుందో, ఎవరు ఎంత తీవ్రంగా మంచిని కాంక్షిస్తారో, దానిననుసరించి అల్లాహ్ వారికి అంతటి సహాయ సహకారాలనూ, భాగ్యాన్నీ, మార్గ దర్శకత్వాన్ని ప్రసాదిస్తాడు.

30. అర్ రూమ్

(٣٠) سُوْرَةُ الرُّوْمِ مَكِّيَّةٌ (٨٤)

ఆయతులు : 60 అవతరణ : మక్కాలో

اٰياتها ٦٠ رکوعاتها ٦

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 6 అలిఫ్. లామ్. మీమ్. రోమన్ ప్రజలు పొరుగు భూభాగంలో పరాజితులయ్యారు; తమ ఈ పరాజయం తరువాత కొన్ని సంవత్సరాలలోనే వారు విజేతలవుతారు.[1] ముందయినా తరువాత అయినా అధికారం మట్టుకు అల్లాహ్‌దే. ఆ రోజున అల్లాహ్ ప్రసాదించిన విజయానికి విశ్వాసులు వేడుకలు జరుపుకుంటారు.[2] అల్లాహ్ తనకు ఇష్టమైన వారికి సహాయపడతాడు. అల్లాహ్ అత్యంత శక్తిమంతుడు మరియు అనంతకరుణామయుడు. ఈ వాగ్దానం అల్లాహ్ చేసిన వాగ్దానం. అల్లాహ్ ఎన్నడూ తన వాగ్దానాన్ని భంగపరచడు. కాని ఈ విషయాన్ని చాలా మంది ఎరుగరు.

7 – 10 ప్రజలు ప్రాపంచిక జీవితపు బాహ్యరూపాన్ని మాత్రమే ఎరుగుదురు; పరలోకం గురించి స్వయంగా వారే ఉపేక్షా భావంతో ఉన్నారు. వారు తమనుగురించి తాము ఎన్నడూ ఆలోచించలేదా? అల్లాహ్ భూమినీ,ఆకాశాలనూ, వాటి మధ్య ఉన్న సమస్త వస్తువులనూ సత్యంతో, ఒక నిర్ణీత గడువు వరకు మాత్రమే సృష్టించాడు. కాని చాలామంది తమ ప్రభువుతో సమావేశం కావలసి ఉన్నది అనే విషయాన్ని తిరస్కరిస్తున్నారు.[3] వారు భూమిపై ఎన్నడూ ప్రయాణం చేసి ఉండలేదా? తమకు పూర్వం గతించిన ప్రజల ముగింపును వారు చూడగలందులకు? వారు (పూర్వీకులు) వీరికంటే ఎక్కువ బలవంతులు. వారు భూమిని బాగా త్రవ్వారు. వారు దానిని వీరు చేసిన దానికంటే ఎక్కువగా వసింప చేశారు. వారి వద్దకు వారి ప్రవక్తలు స్పష్టమైన సూచనలు తీసుకుని వచ్చారు. ఇంకా అల్లాహ్ వారికి అన్యాయం చేసేవాడు కాదు, కాని స్వయంగా వారే తమకుతాము అన్యాయం చేసుకుంటూ ఉండినారు. చివరకు చెడుపనులు చేసిన వారి ముగింపు చాలా చెడ్డగా జరిగింది. ఎందుకంటే, వారు అల్లాహ్ వాక్యాలను తిరస్కరించారు; వాటిని ఎగతాళి చేశారు.

الٓمّٓ ۝ غُلِبَتِ الرُّوْمُ ۝ فِيْۤ اَدْنَى الْاَرْضِ
وَهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُوْنَ ۝ فِيْ
بِضْعِ سِنِيْنَ ؕ لِلّٰهِ الْاَمْرُ مِنْ قَبْلُ
وَمِنْۢ بَعْدُ ؕ وَيَوْمَئِذٍ يَّفْرَحُ الْمُؤْمِنُوْنَ ۝
بِنَصْرِ اللّٰهِ ؕ يَنْصُرُ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَهُوَ الْعَزِيْزُ
الرَّحِيْمُ ۝ وَعْدَ اللّٰهِ ؕ لَا يُخْلِفُ اللّٰهُ وَعْدَهٗ
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝
يَعْلَمُوْنَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ وَهُمْ
عَنِ الْاٰخِرَةِ هُمْ غٰفِلُوْنَ ۝ اَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوْا فِيْۤ
اَنْفُسِهِمْ ۫ مَا خَلَقَ اللّٰهُ السَّمٰوٰتِ وَ
الْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَاۤ اِلَّا بِالْحَقِّ وَاَجَلٍ
مُّسَمًّى ؕ وَاِنَّ كَثِيْرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَآئِ
رَبِّهِمْ لَكٰفِرُوْنَ ۝ اَوَلَمْ يَسِيْرُوْا فِي
الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ كَانُوْۤا اَشَدَّ مِنْهُمْ
قُوَّةً وَّاَثَارُوا الْاَرْضَ وَعَمَرُوْهَاۤ
اَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوْهَا وَجَآءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ ؕ فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ
كَانُوْۤا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُوْنَ ۝ ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ
الَّذِيْنَ اَسَآءُوا السُّوْٓاٰى اَنْ كَذَّبُوْا
بِاٰيٰتِ اللّٰهِ وَكَانُوْا بِهَا يَسْتَهْزِءُوْنَ ۝

11 – 16 అల్లాహ్‌యే సృష్టిని ప్రారంభిస్తాడు, ఆయనే దానిని తిరిగి సృష్టిస్తాడు, తరువాత ఆయన వైపునకే మీరు మరలింపబడతారు. ఆ గడియ నెలకొన్ననాడు, అపరాధులు దిగ్భ్రమకు లోనవుతారు,[4] వారు అల్లాహ్‌కు భాగస్వాములుగా నిలబెట్టినవారెవరూ వారిని గురించి సిఫారసు చేయరు. అప్పుడు వారు తాము కల్పించుకున్న దైవాలను సైతం తిరస్కరిస్తారు.[5] ఆ గడియ నెలకొన్న రోజున (మానవులందరూ) విభిన్న వర్గాలుగా చీలిపోతారు. విశ్వసించి మంచి పనులు చేసినవారు ఒక ఉద్యానవనంలో సుఖంగా సంతోషంగా ఉంచబడతారు, కాని విశ్వసించనివారు మా వాక్యాలనూ, పరలోక సమావేశాన్నీ నిరాకరించిన వారు శిక్షలోనే ఉంచబడతారు.

17 – 19 కనుక నీవు అల్లాహ్ పరిశుద్ధతను కొనియాడు, సాయంత్రం అయినపుడు, ఉదయం అయినపుడు. ఆకాశాలలోనూ, భూమిలోనూ ఆయనే స్తుతింపదగినవాడు, మధ్యాహ్నం అయినపుడు[6] సూర్యాస్తమయం అయినప్పుడు (ఆయనను స్తుతించు). ఆయన జీవిని నిర్జీవి నుండి వెలికి తీస్తాడు, నిర్జీవిని జీవి నుండి వెలికి తీసుకువస్తాడు. భూమి మృతి చెందిన తరువాత దానికి ప్రాణం పోస్తాడు. ఇలానే నీవు కూడా (మరణావస్థ నుండి) వెలికి తీయబడతావు.

20 ఆయన సూచనలలో ఒకటి ఏమిటంటే; ఆయన మిమ్మల్ని మట్టితో సృష్టించాడు. తరువాత అకస్మాత్తుగా మీరు మానవులయ్యారు. (భూమిపై) వ్యాపిస్తూ ఉన్నారు.

اَللّٰهُ يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ ثُمَّ اِلَيْهِ
تُرْجَعُوْنَ ۝ وَيَوْمَ تَقُوْمُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ
الْمُجْرِمُوْنَ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ مِّنْ شُرَكَآئِهِمْ
شُفَعٰٓؤُا وَكَانُوْا بِشُرَكَآئِهِمْ كٰفِرِيْنَ ۝ وَيَوْمَ
تَقُوْمُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَّتَفَرَّقُوْنَ ۝ فَاَمَّا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَهُمْ
فِيْ رَوْضَةٍ يُّحْبَرُوْنَ ۝ وَاَمَّا الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَلِقَآئِ الْاٰخِرَةِ
فَاُولٰٓئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُوْنَ ۝ فَسُبْحٰنَ
اللّٰهِ حِيْنَ تُمْسُوْنَ وَ حِيْنَ تُصْبِحُوْنَ ۝
وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ
وَعَشِيًّا وَّحِيْنَ تُظْهِرُوْنَ ۝ يُخْرِجُ الْحَيَّ
مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ
الْحَيِّ وَ يُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۗ وَكَذٰلِكَ
تُخْرَجُوْنَ ۝ وَمِنْ اٰيٰتِهٖٓ اَنْ خَلَقَكُمْ مِّنْ
تُرَابٍ ثُمَّ اِذَآ اَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُوْنَ ۝

1 రోమను, ఇరాను రాజ్యాల మధ్య నాడు జరుగుతూ ఉండిన యుద్ధాన్ని ఇది సూచిస్తుంది. అప్పుడు రోము దేశం చిత్తు చిత్తుగా ఓడిపోయింది. అది తిరిగి నిలదొక్కుకోగలదనీ, అధికారాన్ని చేజిక్కించుకొనగలదనీ ఎవరూ ఊహించలేకపోయారు. కాని అల్లాహ్ ఈ వాక్యంలో, రోమనులు కొన్ని సంవత్సరాలలోనే తిరిగి ప్రాబల్యాన్ని పొందగలరని జోస్యం చెబుతున్నాడు.

2 ఇది రెండో జోస్యం. దీని అర్థం బదర్ సంగ్రామంలో ముస్లిమ్‌లను విజయం వరించినప్పుడూ రోమనులు ఇరానీయులపై విజయాన్ని సాధించినప్పుడూ ఈ జోస్యం ప్రజలకు అవగతమయింది.

3 అంటే, మానవుడు గనక సృష్టి వ్యవస్థను పరిశీలనా దృష్టితో చూచినట్లయితే, అతనికి రెండు యథార్థాలు స్పష్టంగా గోచరిస్తాయి. ఒకటి, ఇది పిల్లవాడు ఆడుకునే ఆట వస్తువు కాదు, బుద్ధి సంపన్నత ఆధారంగా ఉన్నటువంటి, ఒక నిర్దిష్ట లక్ష్యంతో పనిచేసే వ్యవస్థ. రెండు, ఈ వ్యవస్థ శాశ్వతమైనది కాదు, ఏదో ఒక నాటికి తప్పకుండా ఇది నశిస్తుంది. ఈ రెండు విషయాలు పరలోక నిరూపణకు సాక్ష్యాలు. అయినా ప్రజలు ఇదంతా చూస్తూ కూడా దానిని తిరస్కరిస్తున్నారు.

21 ఆయన సూచనలలో మరొకటి ఏమిటంటే; ఆయన మీ
కొరకు భార్యలను మీ జాతిలో నుండే సృష్టించాడు – మీరు
వారివద్ద శాంతిని పొందటానికి, మీ మధ్య ప్రేమనూ, కారుణ్యాన్నీ
సృజించాడు. నిశ్చయంగా ఆలోచనాపరులకు ఇందులో ఎన్నో
సూచనలు ఉన్నాయి.

22 ఆయన సూచనలలో, ఆకాశాలనూ, భూమినీ సృష్టించ
టమూ, మీ భాషల, మీ రంగుల వైవిధ్యాలూ ఉన్నాయి.
నిశ్చయంగా విజ్ఞులకు ఇందులో ఎన్నో సూచనలు ఉన్నాయి.

23 ఆయన సూచనలలో రాత్రి, పగలు, మీరు నిద్రపోవటం,
మీరు ఆయన అనుగ్రహాన్ని అన్వేషించటం కూడా ఉన్నాయి.
నిశ్చయంగా, (శ్రద్ధగా) వినేవారికి ఇందులో చాలా సూచనలు
ఉన్నాయి.

24 ఇంకా ఆయన సూచనలలో మరొకటి ఏమిటంటే
ఆయన మీకు మెరుపు తళతళలను చూపిస్తాడు, భయాన్ని
కలిగిస్తూనూ, ఆశను రేకెత్తిస్తూనూ; ఆకాశం నుండి నీటిని
కురిపిస్తున్నాడు, తరువాత దాని ద్వారా భూమికి, దాని
మరణానంతరం జీవితాన్ని ప్రసాదిస్తున్నాడు, నిశ్చయంగా
ఇందులో తెలివిని వినియోగించుకునే వారికి ఎన్నో సూచనలు
ఉన్నాయి.

25 – 27 ఆయన సూచనలలో ఇంకొకటి ఏమిటంటే,
ఆకాశమూ, భూమీ ఆయన ఆజ్ఞ మూలంగానే సుస్థిరంగా
ఉన్నాయి. తరువాత ఆయన మిమ్మల్ని భూమి నుండి రమ్మని
పిలిచినంతనే, కేవలం ఒకే ఒక పిలుపునకు మీరు అకస్మాత్తుగా
బయటికి వచ్చేస్తారు, ఆకాశాలలో, భూమిపై ఉన్న వారెవరైనా
ఆయన దాసులే. అందరూ ఆయన ఆజ్ఞకే కట్టుబడి ఉన్నారు.
ఆయనే సృష్టిని ప్రారంభిస్తాడు. ఆయనే దానిని మళ్ళీ సృష్టిస్తాడు.
ఇది ఆయనకు సులభతరం. ఆకాశాలలోనూ, భూమిపైనా
ఆయన గుణగణాలు సర్వోన్నతమైనవి, ఆయన శక్తిమంతుడు,
వివేకవంతుడూను.

وَمِنْ اٰيٰتِهٖٓ اَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ
اَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوْٓا اِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ
مَّوَدَّةً وَّرَحْمَةً ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ
لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ﴿٢١﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖ خَلْقُ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافُ اَلْسِنَتِكُمْ
وَاَلْوَانِكُمْ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّلْعٰلِمِيْنَ ﴿٢٢﴾
وَمِنْ اٰيٰتِهٖ مَنَامُكُمْ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَابْتِغَآؤُكُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ
لِّقَوْمٍ يَّسْمَعُوْنَ ﴿٢٣﴾ وَمِنْ اٰيٰتِهٖ يُرِيْكُمُ
الْبَرْقَ خَوْفًا وَّطَمَعًا وَّيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً
فَيُحْيٖ بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ اِنَّ فِيْ
ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ﴿٢٤﴾ وَمِنْ
اٰيٰتِهٖٓ اَنْ تَقُوْمَ السَّمَآءُ وَالْاَرْضُ بِاَمْرِهٖ ؕ
ثُمَّ اِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً ۖ مِّنَ الْاَرْضِ ۖ
اِذَآ اَنْتُمْ تَخْرُجُوْنَ ﴿٢٥﴾ وَلَهٗ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ؕ كُلٌّ لَّهٗ قٰنِتُوْنَ ﴿٢٦﴾ وَهُوَ الَّذِيْ
يَبْدَؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهٗ وَهُوَ اَهْوَنُ عَلَيْهِ ؕ
وَلَهُ الْمَثَلُ الْاَعْلٰى فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ
وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٢٧﴾ ع ٣ ٨

4 అసలు 'ముబ్లిసూన్' అనే పదం వాడబడింది. 'ఇబ్లాస్' అంటే, నిరాశ, నిస్పృహలవల్ల మనిషి నిశ్చేష్టుడై పోవడం.
5 అంటే, అప్పుడు ఈ ముష్రిక్కులే స్వయంగా తాము వారిని దేవునికి భాగస్వాములుగా చేసి తప్పుచేశామని అంగీకరిస్తారు.

28 – 29 ఆయన మీకు స్వయంగా మీకే చెందిన ఒక ఉపమానాన్ని ఇస్తున్నాడు. మీ అధీనంలో ఉన్న బానిసలలో కొందరు మేము మీకు ఇచ్చిన సిరిసంపదలలో మీతోపాటు సమానమైన భాగస్వాములుగా ఉన్నవారూ, మీరు పరస్పరం మీ సమానులకు భయపడే విధంగా,[7] మీరు భయపడేటటువంటి వారు వారిలో ఎవరైనా ఉన్నారా? – ఈ విధంగా బుద్ధి కుశలత కలవారికి మేము సూచనలను స్పష్టంగా వివరిస్తాము. కాని ఈ దుర్మార్గులు జ్ఞానం లేకుండానే తమ భ్రమలవెంట పడ్డారు. అల్లాహ్ అపమార్గం పట్టించిన వ్యక్తికి మార్గం చూపగలవాడెవడు? అటువంటి వారికి సాయపడేవాడెవడూ ఉండడు.

30 – 32 కనుక (ప్రవక్తా! ప్రవక్త యొక్క అనుచరులారా!) ఏకాగ్రచిత్తంతో మీ ముఖాన్ని ఈ ధర్మం దిశలో స్థిరంగా నిలపండి. అల్లాహ్ మానవులను ఏ స్వభావం ఆధారంగా సృష్టించాడో దానిపై స్థిరంగా ఉండండి. అల్లాహ్ సృజించిన స్వరూప స్వభావాలు మార్చటానికి శక్యం కానివి,[8] ఇదే సవ్యమైన, తిన్నని ధర్మమార్గం, కాని చాలామందికి తెలియదు. (స్థిరముగా ఉండండి ఈ విషయంలో) అల్లాహ్ వైపునకు మరలుతూ; ఆయనకు భయపడండి, నమాజును స్థాపించండి, తమ ధర్మాన్ని వేర్వేరుగా రూపొందించుకున్న మరియు వర్గాలుగా చీలిపోయిన ముష్రిక్కులలో కలసిపోవకండి. ప్రతి వర్గమూ తన వద్ద ఉన్న దానితోనే ఆనందపడుతున్నది.

ضَرَبَ لَكُمْ مَّثَلًا مِّنْ اَنْفُسِكُمْ ؕ هَلْ لَّكُمْ
مِّنْ مَّا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ مِّنْ شُرَكَآءَ فِيْ مَا
رَزَقْنٰكُمْ فَاَنْتُمْ فِيْهِ سَوَآءٌ تَخَافُوْنَهُمْ
كَخِيْفَتِكُمْ اَنْفُسَكُمْ ؕ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ
لِقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ۝ بَلِ اتَّبَعَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْۤا
اَهْوَآءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۚ فَمَنْ يَّهْدِيْ مَنْ
اَضَلَّ اللّٰهُ ؕ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ۝ فَاَقِمْ
وَجْهَكَ لِلدِّيْنِ حَنِيْفًا ؕ فِطْرَتَ اللّٰهِ
الَّتِيْ فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا ؕ لَا تَبْدِيْلَ
لِخَلْقِ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ الدِّيْنُ الْقَيِّمُ ۙ وَلٰكِنَّ
اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝ مُنِيْبِيْنَ اِلَيْهِ
وَاتَّقُوْهُ وَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَلَا تَكُوْنُوْا مِنَ
الْمُشْرِكِيْنَ ۝ مِنَ الَّذِيْنَ فَرَّقُوْا دِيْنَهُمْ وَكَانُوْا
شِيَعًا ؕ كُلُّ حِزْبٍۢ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُوْنَ ۝

---

6 ఈ వాక్యంలో, నమాజు యొక్క నాలుగు సమయాలను స్పష్టంగా సూచించటం జరిగింది, అవి ఫజర్ (ఉదయం), మగ్రిబ్ (సాయంత్రం) అసర్ (బాగా ప్రొద్దువాలక పూర్వం) జుహర్ (మధ్యాహ్నం తరువాత). దీనితోపాటు హూద్ సూరాలోని 114వ వాక్యాన్నీ, బనీ ఇస్రాయీల్ సూరాలోని 78వ వాక్యాన్నీ, తాహా సూరాలోని 130వ వాక్యాన్నీ కలిపి చదివితే, నమాజు యొక్క ఐదు సమయాలకు సంబంధించిన ఆజ్ఞ లభిస్తుంది.

7 నహల్ సూరాలోని 62వ వాక్యంలో వచ్చిన విషయమే ఇక్కడ కూడ వచ్చింది. రెండు చోట్లా వచ్చిన వాదము ఇదే: మీరు మీ సంపదలో మీ బానిసలకు భాగం ఇవ్వనప్పుడు, దేవుడు తన దైవత్వంలో తన దాసులకు భాగం ఇస్తాడు అని మీరు ఎలా అనుకోగలరు?

8 అంటే, దేవుడు మానవుణ్ణి తన దాసుడుగా చేసుకున్నాడు, తన దాస్యం నిమిత్తమే అతనిని పుట్టించాడు. ఈ సహజగుణం ఎవరు మార్చినా మారనిది, మార్చజాలనిది. మనిషి ఎల్లప్పుడూ దాసుడే, అతని ఈ స్థితి మార్చశక్యము కానిది. దైవేతరుణ్ణి తన దైవముగా చేసుకుంటే, ఆ దైవము వాస్తవానికి అతని దైవము కాలేదు. మానవుడు తన కోరిక మేరకు ఎంత మంది దేవుళ్లనైనా సృష్టించుకోవచ్చు. కాని యథార్థం ఏమిటంటే అతడు వారిలో ఎవరికినీ దాసుడు కాలేడు. లోకానికి దేవుడు ఒక్కడే కదా! దీనిని ఇలా కూడ అనువాదం చేయవచ్చు: "అల్లాహ్ ప్రసాదించిన సహజ ప్రకృతికి వికారం కలిగించవద్దు." అంటే, అల్లాహ్ మానవుణ్ణి ఏ ప్రకృతి ధర్మంపై సృష్టించాడో, దానిని రూపుమాపటం తగదు.

33 – 35 మానవులస్థితి ఎలాంటిదంటే, వారికి ఏదైనా కష్టం కలిగినపుడు, వారు తమ ప్రభువువైపునకు మరలి ఆయనకు మొరపెట్టుకుంటారు. తరువాత ఆయన తన కారుణ్యపు మాధుర్యాన్ని కొంచెం వారికి రుచి చూపిస్తే అపుడు వారిలో కొందరు వెంటనే షిర్క్ చేయటం ప్రారంభిస్తారు, మేము చేసిన ఉపకారానికి కృతఘ్నత చూపటానికిగాను. సరే, మంచిది, సుఖాలు అనుభవించండి, త్వరలోనే మీకు తెలిసి పోతుంది. వారు చేస్తూ ఉన్న షిర్క్ యొక్క సత్యతకు సాక్ష్యం పలికే ఏదైనా నిదర్శనాన్ని గానీ, ప్రమాణాన్ని గానీ మేము వారిపై అవతరింపజేశామా?

36 – 39 మేము మానవులకు కారుణ్యపు కమ్మదనాన్ని రుచి చూపించినప్పుడు, వారు దానికి పొంగిపోతారు. స్వయంగా వారు చేసుకున్న చేష్టలు కారణంగా వారి పైకి ఏదైనా ఆపద వచ్చిపడితే, వెంటనే వారు నిరాశకు లోనవుతారు. అల్లాహ్‌యే తనకు ఇష్టమైన వారి ఉపాధిని వృద్ధిపరుస్తాడు, (తనకు ఇష్టమైన వారి ఉపాధిని) తక్కువ చేస్తాడు. ఈ విషయాన్ని వారు చూడటం లేదా? నిశ్చయంగా ఇందులో విశ్వసించే వారికి ఎన్నో సూచనలు ఉన్నాయి. కనుక (విశ్వాసీ) బంధువునకు అతని హక్కును ఇచ్చివేయి, పేదవానికీ, బాటసారికీ (వారి హక్కులను)[9] ఇచ్చివేయి. అల్లాహ్ ప్రసన్నతను కోరుకునే వారికి ఈ పద్ధతి ఉత్తమమైనది. వారే సాఫల్యం పొందేవారు. ప్రజల సంపదలో చేరి పెరగాలని మీరు ఇచ్చే వడ్డీ అల్లాహ్ దృష్టిలో పెరగదు.[10] అల్లాహ్ ప్రసన్నతను పొందే ఉద్దేశ్యంతో, మీరు ఇచ్చే జకాతు – దానిని ఇచ్చేవారే వాస్తవంగా తమ సంపదను వృద్ధి చేసుకుంటారు.

وَاِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ
مُّنِيْبِيْنَ اِلَيْهِ ثُمَّ اِذَآ اَذَاقَهُمْ مِّنْهُ رَحْمَةً
اِذَا فَرِيْقٌ مِّنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُوْنَ ۝٣٣ لِيَكْفُرُوْا
بِمَآ اٰتَيْنٰهُمْ ۭ فَتَمَتَّعُوْا ۣ فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ۝٣٤
اَمْ اَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطٰنًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا
كَانُوْا بِهٖ يُشْرِكُوْنَ ۝٣٥ وَاِذَآ اَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً
فَرِحُوْا بِهَا ۭ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌۢ بِمَا قَدَّمَتْ
اَيْدِيْهِمْ اِذَا هُمْ يَقْنَطُوْنَ ۝٣٦ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّ
اللّٰهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَّشَاۗءُ وَيَقْدِرُ ۭ
اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ۝٣٧
فَاٰتِ ذَا الْقُرْبٰى حَقَّهٗ وَالْمِسْكِيْنَ وَابْنَ
السَّبِيْلِ ۭ ذٰلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يُرِيْدُوْنَ
وَجْهَ اللّٰهِ ۡ وَاُولٰۗىِٕكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ۝٣٨
وَمَآ اٰتَيْتُمْ مِّنْ رِّبًا لِّيَرْبُوَا۟ فِيْٓ اَمْوَالِ
النَّاسِ فَلَا يَرْبُوْا عِنْدَ اللّٰهِ ۚ وَمَآ اٰتَيْتُمْ مِّنْ
زَكٰوةٍ تُرِيْدُوْنَ وَجْهَ اللّٰهِ فَاُولٰۗىِٕكَ هُمُ
الْمُضْعِفُوْنَ ۝٣٩

9 బంధువులకూ, నిరుపేదలకూ, బాటసారులకూ దానం చేయండి అని చెప్పలేదు. ఇది వారి హక్కు, దానిని నీవు నెరవేర్చాలి, దానిని వారి హక్కుగా భావించి నీవు నెరవేర్చాలి, అని సెలవీయబడింది.

40 – 45 అల్లాహ్‌యే మిమ్మల్ని పుట్టించాడు. తరువాత మీకు ఉపాధిని ఇచ్చాడు. ఆ తరువాత ఆయన మీకు మరణం కలిగిస్తాడు, తరువాత ఆయన మిమ్మల్ని బ్రతికిస్తాడు. మీరు దైవ సమానులుగా నిర్ణయించుకున్నవారిలో, ఎవడైనా ఈ పనులలో ఏ పనినైనా చేసేవాడు ఉన్నాడా? ఈ మానవులు చేసే షిర్కునుండి ఆయన పరిశుద్ధుడు, మహోన్నతుడు. మానవులు చేజేతులా సంపాదించుకున్న[11] దాని ఫలితంగానే నేలపైనా, నీటిలోనూ కల్లోలం చెలరేగింది; వారి కొన్ని చేష్టల (ఫలితం)ను వారికి చవి చూపటానికి; బహుశా వారు తమను సంస్కరించుకుంటారేమో అని. (ప్రవక్తా) వారితో ఇలా అను, భూమిపై సంచారం చేసి చూడండి, పూర్వం గతించిన వారి ముగింపు ఎలా జరిగిందో, వారిలో చాలమంది బహుదైవారాధకులే. కనుక (ప్రవక్తా) ఈ సత్య ధర్మంవైపు నీముఖాన్ని స్థిరంగా నిలుపు – ఆ రోజు రాకమునుపే, ఏ రోజు తొలగిపోయే ఏ అవకాశమూ అల్లాహ్ తరఫునుండి లేదో. ఆ రోజున మానవులు చెదరిపోయి ఒకరినుండి ఒకరు వేరైపోతారు, అవిశ్వాసానికి పాల్పడిన వాడు తన అవిశ్వాసపు దుష్ఫలితాన్ని తానే అనుభవిస్తాడు. మంచిపనులు చేసేవారు తమకొరకే (సాఫల్య మార్గాన్ని) సుగమం చేసుకుంటున్నారు; విశ్వసించి మంచి పనులు చేసే వారికి అల్లాహ్ తన అనుగ్రహం నుండి ప్రతిఫలం ఇచ్చేందుకు. నిశ్చయంగా ఆయన అవిశ్వాసులను ప్రేమించడు.

46 – 47 ఇది, ఆయన సూచనలలోనిది. ఆయన వాయువులను పంపుతాడు, శుభవార్తను తెలిపేందుకూ, మీకు తన కారుణ్యాన్ని రుచి చూపేందుకూ, ఇంకా ఈ ఉద్దేశ్యంతో కూడా, పడవలు ఆయన ఆజ్ఞతో ప్రయాణించేటందుకు, మీరు ఆయన అనుగ్రహాన్ని అన్వేషించేటందుకు, ఆయనకు కృతజ్ఞతలు తెలిపేవారుగా అయ్యేటందుకు. మేము నీకు పూర్వం ప్రవక్తలను వారి జాతులవైపునకు పంపాము, వారు వారి వద్దకు స్పష్టమైన సూచనలను తీసుకుని వచ్చారు. తరువాత నేరం చేసిన వారికి మేము ప్రతీకారం చేశాము. మేము విశ్వాసులకు సహాయపడటం అనేది వారికి మాపై ఉన్నహక్కు.

48 – 53 అల్లాహ్‌యే గాలులను పంపేవాడు, అవి మేఘాలను లేపుతాయి, తరువాత ఆయన ఆ మేఘాలను తన ఇష్టం ప్రకారం ఆకాశంలో వ్యాపింపజేస్తాడు, వాటిని ఖండికలుగా విభజిస్తాడు, తరువాత మేఘంలో నుండి వర్షపు బిందువులు కురియటాన్ని నీవుచూస్తావు. ఆయన ఈ వర్షాన్ని తన దాసులలో తనకు ఇష్టమైన వారిపై కురిపించగానే, వారు ఆనందంతో పొంగిపోతారు.

اَللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيْتُكُمْ
ثُمَّ يُحْيِيْكُمْ ۭ هَلْ مِنْ شُرَكَاۗىِٕكُمْ مَّنْ يَّفْعَلُ
مِنْ ذٰلِكُمْ مِّنْ شَيْءٍ ۭ سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا
يُشْرِكُوْنَ ۝ ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا ع
كَسَبَتْ اَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيْقَهُمْ بَعْضَ
الَّذِيْ عَمِلُوْا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ۝ قُلْ سِيْرُوْا
فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلُ ۭ كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّشْرِكِيْنَ ۝
فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّيْنِ الْقَيِّمِ مِنْ قَبْلِ اَنْ
يَّاْتِيَ يَوْمٌ لَّا مَرَدَّ لَهٗ مِنَ اللّٰهِ يَوْمَىِٕذٍ
يَّصَّدَّعُوْنَ ۝ مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهٗ ۚ
وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِاَنْفُسِهِمْ يَمْهَدُوْنَ ۝
لِيَجْزِيَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
مِنْ فَضْلِهٖ ۭ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْكٰفِرِيْنَ ۝
وَمِنْ اٰيٰتِهٖٓ اَنْ يُّرْسِلَ الرِّيَاحَ مُبَشِّرٰتٍ
وَّلِيُذِيْقَكُمْ مِّنْ رَّحْمَتِهٖ وَلِتَجْرِيَ الْفُلْكُ
بِاَمْرِهٖ وَلِتَبْتَغُوْا مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُوْنَ ۝ وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا اِلٰى
قَوْمِهِمْ فَجَاۗءُوْهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ
الَّذِيْنَ اَجْرَمُوْا ۭ وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ
الْمُؤْمِنِيْنَ ۝ اَللّٰهُ الَّذِيْ يُرْسِلُ الرِّيٰحَ
فَتُثِيْرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهٗ فِي السَّمَاۗءِ كَيْفَ
يَشَاۗءُ وَيَجْعَلُهٗ كِسَفًا فَتَرَى الْوَدْقَ
يَخْرُجُ مِنْ خِلٰلِهٖ ۚ فَاِذَآ اَصَابَ بِهٖ مَنْ
يَّشَاۗءُ مِنْ عِبَادِهٖٓ اِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُوْنَ ۝

وَاِنْ كَانُوْا مِنْ قَبْلِ اَنْ يُّنَزَّلَ عَلَيْهِمْ
مِّنْ قَبْلِهٖ لَمُبْلِسِيْنَ ۝ فَانْظُرْ اِلٰٓى
اٰثٰرِ رَحْمَتِ اللّٰهِ كَيْفَ يُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۭ
اِنَّ ذٰلِكَ لَمُحْيِ الْمَوْتٰى ۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيْرٌ ۝ وَلَىِٕنْ اَرْسَلْنَا رِيْحًا فَرَاَوْهُ مُصْفَرًّا
لَّظَلُّوْا مِنْۢ بَعْدِهٖ يَكْفُرُوْنَ ۝ فَاِنَّكَ لَا تُسْمِعُ
الْمَوْتٰى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاۗءَ اِذَا وَلَّوْا
مُدْبِرِيْنَ ۝ وَمَآ اَنْتَ بِهٰدِ الْعُمْيِ عَنْ ضَلٰلَتِهِمْ ۭ
اِنْ تُسْمِعُ اِلَّا مَنْ يُّؤْمِنُ بِاٰيٰتِنَا فَهُمْ مُّسْلِمُوْنَ ۝ ع ٥ ١٣ ٨
اَللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَكُمْ مِّنْ ضُعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ
مِنْۢ بَعْدِ ضُعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْۢ
بَعْدِ قُوَّةٍ ضُعْفًا وَّشَيْبَةً ۭ يَخْلُقُ مَا يَشَاۗءُ ۚ
وَهُوَ الْعَلِيْمُ الْقَدِيْرُ ۝ وَيَوْمَ تَقُوْمُ
السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُوْنَ ڏ مَا لَبِثُوْا غَيْرَ
سَاعَةٍ ۭ كَذٰلِكَ كَانُوْا يُؤْفَكُوْنَ ۝ وَقَالَ
الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ وَالْاِيْمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِيْ
كِتٰبِ اللّٰهِ اِلٰى يَوْمِ الْبَعْثِ ۡ فَهٰذَا يَوْمُ
الْبَعْثِ وَلٰكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ۝
فَيَوْمَىِٕذٍ لَّا يَنْفَعُ الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا مَعْذِرَتُهُمْ وَلَا
هُمْ يُسْتَعْتَبُوْنَ ۝

వాస్తవానికి దాని అవతరణకు పూర్వం వారు నిరాశకు లోనై ఉండేవారు, అల్లాహ్ కారుణ్యం యొక్క ప్రభావాలను చూడు; నిర్జీవంగా పడి ఉన్న భూమిని ఆయన ఎలా బ్రతికించిలేపుతాడో; నిశ్చయంగా ఆయన మృతులకు ప్రాణం పోసేవాడు, ఆయన ప్రతి విషయంపై అధికారం కలవాడు. మేము గాలిని పంపితే, దాని ప్రభావం వల్ల వారు తమ పంటలు పసుపుపచ్చగా మారటాన్ని చూస్తే, అప్పుడు వారు అవిశ్వాసంపై మరింత స్థిరపడిపోతారు,[12] (ప్రవక్తా!) నీవు మృతులకు వినిపించలేవు,[13] వెనుతిరిగి వెళ్ళిపోయే చెవిటి వారికీ నీవు నీ సందేశాన్ని వినిపించలేవు; నీవు అంధులను అపమార్గం నుండి తప్పించి వారికి ఋజుమార్గమూ చూపలేవు. నీవు కేవలం మా వాక్యాలను విశ్వసించేవారికే, విధేయతతో తలవంచే వారికే వినిపించగలవు.

54 – 57 బలహీనావస్థ నుండి మీ పుట్టుకను ప్రారంభించిన వాడూ, మళ్ళీ ఆ బలహీనత తరువాత మీకు బలాన్ని ప్రసాదించిన వాడూ, ఆ బలం తరువాత మళ్ళీ మిమ్మల్ని బలహీనులుగా, ముసలివారుగా చేసిన వాడూ అల్లాహ్‌యేకదా! ఆయన తనకు ఇష్టమైన దానిని సృష్టిస్తాడు. ఆయన అన్నీ తెలిసినవాడు, ప్రతిదానిపై అధికారం కలవాడు. ఆ గడియ[14] సంభవించినప్పుడు, నేరస్తులు ప్రమాణాలు చేసి, మేము ఒక గంటసేపు కంటే ఎక్కువ కాలం ఉండలేదు అని అంటారు. ఈ విధంగానే వారు ప్రాపంచిక జీవితంలో మోసపోతూ ఉండేవారు. కాని జ్ఞానమూ, విశ్వాసమూ అనుగ్రహింపబడిన వారు ఇలా అంటారు, "దైవలేఖనం ప్రకారం మీరు ప్రళయదినం వరకు పడి ఉన్నారు, కనుక ఇదే ఆ ప్రళయదినం, కాని మీకు తెలియదు." కనుక ఆ రోజున దుర్మార్గులకు వారి సాకులు ఏ ప్రయోజనాన్నీ కలిగించలేవు. వారిని క్షమాభిక్ష కోరండి అని అడగటమూ జరగదు.[15]

---

10 దివ్యఖురానులో వడ్డీని నిరసిస్తూ అవతరించిన తొలి వాక్యం ఇది. తరువాత అవతరించిన ఆజ్ఞల కోసం చూడండి: ఆలి ఇమ్రాన్ సూరాలోని 130వ వాక్యం, బఖర సూరాలోని 275 నుండి 281వరకు గల వాక్యాలు.

11 ఆ కాలంలో, రెండు గొప్ప ప్రపంచ శక్తులైన ఈరాను, రోము దేశాల మధ్య చెలరేగిన యుద్ధాన్ని ఇది సూచిస్తుంది.

12 అంటే, వారు దేవుణ్ణి దూషిస్తారు, తమకు కలిగిన ఆపదలకు ఆయనే కారకుడని నిందిస్తారు. దేవుడు వారిపై వరాల వర్షాన్ని కురిపించినప్పుడు వారు దానికి కృతజ్ఞతలు తెలుపటానికి బదులుగా, కృతఘ్నులయ్యారు.

13 అంటే, మృతి చెందిన అంతరాత్మలు కల వారికి అనిభావం.

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِن كُلِّ
مَثَلٍ وَلَئِن جِئْتَهُم بِآيَةٍ لَّيَقُولَنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا إِنْ أَنتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ ۝ كَذَٰلِكَ
يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الَّذِينَ لَا
يَعْلَمُونَ ۝ فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ
وَلَا يَسْتَخِفَّنَّكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ۝

58 – 60 మేము ఈ ఖురానులో మానవులకు రకరకాలుగా బోధించాము. నీవు ఏ సూచనను తెచ్చినా, అవిశ్వాసులు, "నీవు అసత్యాన్ని ఆశ్రయించావు" అనే అంటారు. ఈ విధంగా అల్లాహ్ జ్ఞానహీనుల హృదయాలకు ముద్రవేస్తాడు. "కనుక (ప్రవక్తా!) సహనంతో ఉండు, నిశ్చయంగా అల్లాహ్ వాగ్దానం సత్యమైనది, అవిశ్వాసులు [16] నిన్ను తేలికగా తీసుకోరాదు."

---

14 అంటే ప్రళయం. అది రానున్నదనే వార్త ఇవ్వబడుతోంది.

15 ఇలా కూడ అనువాదం చేయవచ్చు: "మీరు మీ ప్రభువును ప్రసన్నుడుగా చేసుకోండి అని వారిని కోరటమూ జరగదు."

16 అరుపులు, అల్లరుల ద్వారా మీరు లొంగిపోయే అంత దుర్బలురనీ, తమ నిందారోపణల దూషణల, మహోధృత ఉద్యమం ద్వారా బెదరిపోగల అంత బలహీనులనీ, ఎగతాళి చేసి, ఎత్తి పొడుపులు పొడిచి, కించపరచి మిమ్మల్ని అధైర్యపరచవచ్చుననీ, బెదరింపుల ద్వారా, బలప్రదర్శనల ద్వారా, హింసా దౌర్జన్యాల ద్వారా మిమ్మల్ని భయపెట్టవచ్చుననీ, ఎరలు, లాలూచీల ద్వారా మీరు జారిపోగలరనీ, మీ శత్రువు భావించకూడదు.

31. లుఖ్మాన్

(٣١) سُوْرَةُ لُقْمٰنَ مَكِّيَّةٌ (٥٧)

رُكُوْعَاتُهَا ٤ اٰيَاتُهَا ٣٤

ఆయతులు : 34 అవతరణ : మక్కాలో

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

الٓمّٓ ۚ ﴿١﴾ تِلْكَ اٰيٰتُ الْكِتٰبِ الْحَكِيْمِ ﴿٢﴾
هُدًى وَّ رَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِيْنَ ﴿٣﴾ الَّذِيْنَ
يُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ
بِالْاٰخِرَةِ هُمْ يُوْقِنُوْنَ ﴿٤﴾ اُولٰٓئِكَ عَلٰى
هُدًى مِّنْ رَّبِّهِمْ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿٥﴾
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَّشْتَرِيْ لَهْوَ
الْحَدِيْثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ بِغَيْرِ
عِلْمٍ ۖ وَّيَتَّخِذَهَا هُزُوًا ۗ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ
عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ﴿٦﴾ وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِ اٰيٰتُنَا
وَلّٰى مُسْتَكْبِرًا كَاَنْ لَّمْ يَسْمَعْهَا كَاَنَّ فِيْٓ
اُذُنَيْهِ وَقْرًا ۚ فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٧﴾ اِنَّ
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ جَنّٰتُ
النَّعِيْمِ ﴿٨﴾ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۗ وَعْدَ اللّٰهِ حَقًّا ۗ
وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ﴿٩﴾

1 – 5 అలిఫ్. లామ్. మీమ్. ఇవి వివేచనగల గ్రంథంలోని వాక్యాలు,[1] సజ్జనులకు మార్గమును చూపేది మరియు కారుణ్యమూను. వారు నమాజును స్థాపిస్తారు. జకాత్ ఇస్తారు. పరలోకం పట్ల దృఢమైన నమ్మకం కలిగి ఉంటారు. ఇటువంటి వారే తమ ప్రభువు తరఫు నుండి లభించిన ఋజుమార్గంలో ఉన్నారు. వారే సాఫల్యం పొందేవారు.

6 – 9 జ్ఞానం లేకుండానే ప్రజలను అల్లాహ్ మార్గం నుండి తప్పించటానికీ, ఈ మార్గం వైపునకు పిలిచే పిలుపును ఎగతాళి చేయటానికీ మానవులలోనే మనస్సును రంజింపజేసే ప్రసంగాన్ని కొనుక్కొని తీసుకువచ్చేవాడు[2] కూడా ఒకడు ఉంటాడు; అటువంటి వారికి తీవ్ర అవమానకరమైన శిక్ష పడుతుంది, అతనికి మా వాక్యాలు వినిపించినపుడు, అతను వాటిని అసలు విననేలేదన్నట్లుగా, అతని చెవులలో చెవుడు ఉన్నట్లుగా అహంకారంతో తన ముఖాన్ని తిప్పుకుంటాడు. సరే మంచిది, అతిబాధాకరమైన ఒక శిక్ష ఉన్నది – అనే శుభ వార్తను అతనికి వినిపించు. అయితే విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేసేవారికి వరాలతో నిండియున్న ఉద్యానవనాలు ఉన్నాయి. వాటిలో వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు. ఇది అల్లాహ్ చేసిన సత్య వాగ్దానం. ఆయన శక్తిమంతుడు మరియు వివేకవంతుడు.

1 అంటే, వివేకంతో నిండి ఉన్న గ్రంథంలోని వాక్యాలు, దానిలోని ప్రతిమాట బుద్ధి సంపన్నమైనది.

2 అసలు పదాలు "లహ్‌వల్‌హదీస్" అనేవి. అంటే, మనిషిని పూర్తిగా తనలో లీనమైపోయేలా చేసి, పరిసరాలను పూర్తిగా అలక్ష్యం చేసేలా చేసే విషయం. హదీసులలో ఇలా చెప్పబడి ఉన్నది: ఖురైషు తెగ వారి తీవ్రప్రయత్నాల తరువాత కూడ, మహాప్రవక్త (స) గారి ధర్మప్రచారం వ్యాపించకుండా ఆగిపోనపుడు, వారు ఇరాను నుండి రుస్తుమ్, ఇస్‌ఫందియార్‌లకు సంబంధించిన కథలను తెప్పించుకొని వాటిని ప్రజలకు వినిపించటం ప్రారంభించారు. ఆటకత్తెలతో పాటకత్తెలతో వినోదాన్ని కల్పించారు, ప్రజలు వాటిలో మునిగి మహాప్రవక్త (సఅసమ్)గారి ఉపదేశాన్ని పెడచెవిని పెడతారనే భావంతో.

10 – 11 ఆయన, ఆకాశాలను నీవు చూడగలిగే స్తంభాలు లేకుండానే సృష్టించాడు, ఆయన భూమిలో పర్వతాలను అమర్చాడు, మీతో పాటు దొర్లిపోకుండా ఉండేటందుకు. ఆయన అన్ని రకాల జంతువులను భూమిలో వ్యాపింపజేశాడు. ఆకాశం నుండి నీళ్లను కురిపించాడు. భూమిలో రకరకాల శ్రేష్ఠమైన పదార్థాలను పండించాడు. ఇది అల్లాహ్ సృష్టి. ఇక నాకు చూపండి ఈ ఇతరులు ఏమి సృష్టించారో? – అసలు విషయమేమిటంటే, ఈ దుర్మార్గపు ప్రజలు స్పష్టమైన మార్గ భ్రష్టత్వానికి గురి అయ్యారు.

12 మేము లుఖ్మాన్‌కు వివేకాన్ని ప్రసాదించాము, అతను అల్లాహ్‌కు కృతజ్ఞుడు కావాలని, ఎవడైనా కృతజ్ఞతలు తెలిపితే, అతని కృతజ్ఞతలు అతనికే లాభకరం, ఎవడైనా కృతఘ్నతకు పాల్పడితే నిజానికి అల్లాహ్ అతీతుడు తనకు తానే స్తుతిపాత్రుడు.

13 – 15 లుఖ్మాన్ తన కుమారునికి హితబోధ చేసిన విషయాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో. అప్పుడు అతను ఇలా అన్నాడు, "కుమారా! దేవునికి భాగస్వాములుగా ఎవరినీ చేర్చకు, నిజం ఏమిటంటే, ఇతరులను దేవునికి భాగస్వాములుగా చేర్చటం పరమదుర్మార్గం" – మానవుడు తన తల్లిదండ్రుల హక్కును గుర్తించాలని స్వయంగా మేమే అతనికి నిర్దేశించాము. అతని తల్లి బలహీనతపై బలహీనతను సహించి అతనిని తన కడుపున మోసింది. అతను పాలు విడిచిపెట్టటానికి రెండు సంవత్సరాలు పట్టింది. (ఇందుకే మేము అతనికి ఇలా బోధించాము) "నాకు కృతజ్ఞుడవై ఉండు, నీ తల్లిదండ్రులకు కృతజ్ఞతలు తెలుపు. నావైపునకే నీవు మరలి రావలసి ఉన్నది. ఒకవేళ నీవు ఎరుగని[3] వారి నెవరినైనా నాకు భాగస్వామిగా చేర్చు అని వారు నిన్ను బలవంతం చేస్తే, వారి మాటను ఏమాత్రం వినకు, ప్రపంచంలో వారి పట్ల సద్భావంతో మెలగుతూ ఉండు; కాని నా వైపునకు మరలిన వ్యక్తి మార్గాన్నే అనుసరించు. తరువాత మీరందరూ నావైపునకే మరలవలసి ఉంది. అపుడు నేను మీకు తెలుపుతాను మీరు ఎలాంటి పనులు చేస్తూ ఉండేవారో.

خَلَقَ السَّمٰوٰتِ بِغَيۡرِ عَمَدٍ تَرَوۡنَهَا وَاَلۡقٰى
فِى الۡاَرۡضِ رَوَاسِىَ اَنۡ تَمِيۡدَ بِكُمۡ وَبَثَّ
فِيۡهَا مِنۡ كُلِّ دَآبَّةٍ‌ ؕ وَاَنۡزَلۡنَا مِنَ السَّمَآءِ
مَآءً فَاَنۡۢبَتۡنَا فِيۡهَا مِنۡ كُلِّ زَوۡجٍ كَرِيۡمٍ ۝ هٰذَا
خَلۡقُ اللّٰهِ فَاَرُوۡنِىۡ مَاذَا خَلَقَ الَّذِيۡنَ مِنۡ
دُوۡنِهٖ‌ ؕ بَلِ الظّٰلِمُوۡنَ فِىۡ ضَلٰلٍ مُّبِيۡنٍ ۝
وَلَقَدۡ اٰتَيۡنَا لُقۡمٰنَ الۡحِكۡمَةَ اَنِ اشۡكُرۡ
لِلّٰهِ‌ ؕ وَمَنۡ يَّشۡكُرۡ فَاِنَّمَا يَشۡكُرُ لِنَفۡسِهٖ‌ ۚ وَمَنۡ
كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِىٌّ حَمِيۡدٌ ۝ وَاِذۡ قَالَ
لُقۡمٰنُ لِابۡنِهٖ وَهُوَ يَعِظُهٗ يٰبُنَىَّ لَا تُشۡرِكۡ
بِاللّٰهِ‌ ؕ اِنَّ الشِّرۡكَ لَظُلۡمٌ عَظِيۡمٌ ۝ وَوَصَّيۡنَا
الۡاِنۡسَانَ بِوَالِدَيۡهِ‌ ۚ حَمَلَتۡهُ اُمُّهٗ وَهۡنًا عَلٰى
وَهۡنٍ وَّفِصٰلُهٗ فِىۡ عَامَيۡنِ اَنِ اشۡكُرۡ لِىۡ
وَلِـوَالِدَيۡكَ ؕ اِلَىَّ الۡمَصِيۡرُ ۝ وَاِنۡ جَاهَدٰكَ
عَلٰۤى اَنۡ تُشۡرِكَ بِىۡ مَا لَيۡسَ لَكَ بِهٖ
عِلۡمٌ ۙ فَلَا تُطِعۡهُمَا وَصَاحِبۡهُمَا فِى الدُّنۡيَا مَعۡرُوۡفًا ۖ
وَّاتَّبِعۡ سَبِيۡلَ مَنۡ اَنَابَ اِلَىَّ‌ ۚ ثُمَّ اِلَىَّ
مَرۡجِعُكُمۡ فَاُنَبِّئُكُمۡ بِمَا كُنۡتُمۡ تَعۡمَلُوۡنَ ۝

ع ١   ربع

3 అంటే, అతడు నాకు భాగస్వామికాడని నీకు తెలుసు.

16 – 19 (లుఖ్‌మాన్ ఇలా అన్నాడు) "కుమారా! ఒక వస్తువు, అది ఆవగింజంతటిదైనప్పటికీ అది కొండరాయిలోగాని, ఆకాశాలలోగాని, భూమిలోగాని, ఎక్కడ దాగి ఉన్నప్పటికీ, అల్లాహ్ దానిని బయటికి తీసుకువస్తాడు. ఆయన సూక్ష్మగ్రాహి మరియు సర్వజ్ఞుడు. కుమారా! నమాజును స్థాపించు, మంచిని ఆజ్ఞాపించు, చెడుపనుల నుండి నిరోధించు, ఏ కష్టం కలిగినా దానికి సహనంవహించు. ఈ విషయాలు ఎంతో గట్టిగా ఆజ్ఞాపించబడిన[4] విషయాలు. ప్రజలతో ముఖం ప్రక్కకు త్రిప్పి మాట్లాడకు, భూమిపై నిక్కుతూ నడవకు. అహంభావి, బడాయికోరు అయిన ఏ వ్యక్తినీ అల్లాహ్ ప్రేమించడు. నీ నడకలో సమమైన తూకంపాటించు, నీ కంఠస్వరాన్ని కొంచెం తగ్గించు, అన్ని స్వరాలకంటే అతిచెడ్డ స్వరం గార్దభాలస్వరం."

20 – 21 భూమిలోనూ, ఆకాశాలలోనూ ఉన్న సకల వస్తువులను అల్లాహ్ మీకు వశం[5] చేసిన విషయాన్నీ తన గోచర, అగోచర వరాలను మీకు ఇచ్చిన విషయాన్నీ మీరు చూడటం లేదా? అయినా, పరిస్థితి ఎలా ఉందంటే, మానవులలో కొందరు అల్లాహ్‌ను గురించి వాదులాడుతున్నారు. వారి వద్ద, ఏ జ్ఞానమూ, ఏ మార్గదర్శకత్వమూ, వెలుగును చూపే ఏ గ్రంథమూ లేకుండానే. అల్లాహ్ అవతరింపజేసిన దాన్ని అనుసరించండి అని వారితో అన్నప్పుడు, వారు, "మా పూర్వీకులు దేనిపై నడుస్తూ ఉండగా మేము చూశామో, దానినే మేము అనుసరిస్తాము" అని అంటారు. షైతాను వారిని జ్వలించే అగ్ని వైపునకే ఆహ్వానిస్తూ ఉండినప్పటికీ వీరు వారినే అనుసరిస్తారా?

يٰبُنَيَّ اِنَّهَآ اِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ
خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِيْ صَخْرَةٍ اَوْ فِي السَّمٰوٰتِ
اَوْ فِي الْاَرْضِ يَاْتِ بِهَا اللّٰهُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
لَطِيْفٌ خَبِيْرٌ ۝ يٰبُنَيَّ اَقِمِ الصَّلٰوةَ وَاْمُرْ
بِالْمَعْرُوْفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ
عَلٰى مَآ اَصَابَكَ ؕ اِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ
الْاُمُوْرِ ۝ وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا
تَمْشِ فِي الْاَرْضِ مَرَحًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ
لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُوْرٍ ۝ وَاقْصِدْ فِيْ
مَشْيِكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ ؕ اِنَّ اَنْكَرَ
الْاَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيْرِ ۝ اَلَمْ تَرَوْا
اَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمٰوٰتِ
وَمَا فِي الْاَرْضِ وَاَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهٗ
ظَاهِرَةً وَّبَاطِنَةً ؕ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ
يُّجَادِلُ فِي اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَّلَا هُدًى وَّلَا
كِتٰبٍ مُّنِيْرٍ ۝ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمُ اتَّبِعُوْا
مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوْا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا
عَلَيْهِ اٰبَآءَنَا ؕ اَوَلَوْ كَانَ الشَّيْطٰنُ
يَدْعُوْهُمْ اِلٰى عَذَابِ السَّعِيْرِ ۝

4 దీనికి రెండో అర్థం ఇది కూడ కావచ్చు: ఇవి అచంచల ధైర్యం, సాహసాలతో కూడిన పనులు.

5 ఒక వస్తువును ఒకరి అధీనం చేయటం అనేది రెండు విధాలుగా ఉంటుంది: ఒకటి, ఆ వస్తువు అతనికి లోబడి ఉండేలా చేయటం; తాను కోరిన విధంగా దానిని వినియోగించే అధికారం ఇవ్వటం. రెండు, ఆ వస్తువును ఒక నియమానికి, ఒక న్యాయానికి కట్టుబడి ఉండేలా చేయటం. ఆ కారణంగా అది ఆ వ్యక్తికి లాభదాయకంగా ఉండాలి, అతని ప్రయోజనాలను నెరవేర్చేదిగా ఉండాలి. భూమ్యాకాశాలలో ఉన్న సర్వ వస్తువులను మానవునికై ఒకే అర్థంలో లోబడి ఉండేలా చేయలేదు. కొన్ని వస్తువులు మొదటి అర్థంలో లోబడి ఉండేలా చేశాడు, మరికొన్ని వస్తువులను రెండో అర్థంలో లోబడి ఉండేలా చేశాడు. ఉదాహరణకు, గాలి, నీరు, నేల, నిప్పు, చెట్లూ చేమలూ, ఖనిజాలూ, పశువులూ మొదలైనటువంటి అసంఖ్యాకమైన వస్తువులు మొదటి అర్థంలో మనకై లోబడి ఉండేలా చేయబడ్డాయి. సూర్య చంద్రాదులు రెండో అర్థంలో లోబడి ఉండేలా చేయబడ్డాయి.

22 – 24 ఏ వ్యక్తి అయితే తనను తాను అల్లాహ్‌కు సమర్పించుకుంటాడో, ఆచరణ రీత్యా సద్వర్తనుడో, అతను నిజానికి నమ్మదగిన ఒక ఆధారాన్ని పట్టుకున్నాడు. సకల వ్యవహారాలకు సంబంధించిన చివరి తీర్పు అల్లాహ్ చేతులలోనే ఉన్నది, ఇక ఎవడైనా అవిశ్వాసానికి పాల్పడితే, అతని అవిశ్వాసం నిన్ను దుఃఖానికి గురిచేయకూడదు. వారు మరలిరావలసినది మావైపునకే కదా. అప్పుడు మేము వారికి తెలుపుతాము, వారు ఏమేమి చేసివచ్చారో. నిశ్చయంగా అల్లాహ్, హృదయాలలో దాగి ఉన్న రహస్యాలను సైతం ఎరుగును. మేము వారికి కొంత కాలం ప్రపంచంలో సుఖాలను అనుభవించే అవకాశాన్ని ఇస్తున్నాము, తరువాత వారిని అశక్తులుగా చేసి ఒక కఠోర యాతన వైపునకు లాగుకొనిపోతాము.

25 – 28 ఒకవేళ వారిని నీవు, భూమినీ, ఆకాశాలనూ ఎవడు సృష్టించాడు అని అడిగితే వారు "అల్లాహ్" అని తప్పకుండా అంటారు. ఇలా అను, "అల్ హమ్‌దులిల్లాహ్"(అల్లాహ్ మాత్రమే స్తుతింపదగినవాడు). కాని వారిలో చాలామంది ఎరుగరు, ఆకాశాలలోనూ భూమిపైనా ఉన్నదంతా అల్లాహ్‌దే. నిస్సందేహంగా అల్లాహ్ అక్కరలేని వాడు, తనకు తానే స్తోత్రాలకు అర్హుడు. భూమిపై ఉన్న వృక్షాలన్నీ కలములై, సముద్రం (సిరాబుడ్డి అయి), దానికి ఇంకా ఏడు సముద్రాల సిరాను కలిపినా, అప్పటికీ అల్లాహ్ మాటలు (వ్రాయటానికి) పూర్తికావు.[6] నిస్సంశయంగా అల్లాహ్ మహాశక్తిసంపన్నుడు, మహా వివేకవంతుడూను, మీ మానవులందరినీ సృష్టించటం, తరువాత మళ్లీ వారిని బ్రతికించి లేపటం అనేది (ఆయన కొరకు) కేవలం ఒక మానవుణ్ణి, (సృష్టించి, బ్రతికించిలేపటం) వంటిదే. యథార్థమేమిటంటే, అల్లాహ్ సర్వమూ వినేవాడు సర్వమూ చూసేవాడూను.

29 – 30 అల్లాహ్ రాత్రిని పగలులోకీ, పగలును రాత్రిలోకీ చొప్పించటాన్ని నీవు చూడటం లేదా? ఆయన సూర్యచంద్రులను నియమబద్ధులుగా చేసి ఉంచాడు. అన్నీ ఒక నిర్ణీత కాలం వరకు సాగిపోతున్నాయి.[7] నీవు ఏది చేసినా అది అల్లాహ్‌కు తెలుసు అని (నీవు ఎరుగవా?)

وَمَنْ يُّسْلِمْ وَجْهَهٗٓ اِلَى اللّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ
فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰى ۭ وَاِلَى
اللّٰهِ عَاقِبَةُ الْاُمُوْرِ ۝٢٢ وَمَنْ كَفَرَ فَلَا
يَحْزُنْكَ كُفْرُهٗ ۭ اِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا
عَمِلُوْا ۭ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ۝٢٣
نُمَتِّعُهُمْ قَلِيْلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ اِلٰى عَذَابٍ
غَلِيْظٍ ۝٢٤ وَلَىِٕنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضَ لَيَقُوْلُنَّ اللّٰهُ ۭ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ ۭ
بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝٢٥ لِلّٰهِ مَا فِي
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ
الْحَمِيْدُ ۝٢٦ وَلَوْ اَنَّ مَا فِي الْاَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ
اَقْلَامٌ وَّالْبَحْرُ يَمُدُّهٗ مِنْۢ بَعْدِهٖ سَبْعَةُ اَبْحُرٍ
مَّا نَفِدَتْ كَلِمٰتُ اللّٰهِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ
حَكِيْمٌ ۝٢٧ مَا خَلْقُكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ اِلَّا كَنَفْسٍ
وَّاحِدَةٍ ۭ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌۢ بَصِيْرٌ ۝٢٨ اَلَمْ تَرَ
اَنَّ اللّٰهَ يُوْلِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُوْلِجُ
النَّهَارَ فِي الَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
كُلٌّ يَّجْرِيْٓ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى وَّاَنَّ
اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ۝٢٩

6 ఈ విషయమే కొద్దిపాటి తేడాతో, కహ్ఫ్ సూరా 109వ వాక్యంలో వచ్చింది. ఇంత విశాలమైన సృష్టిని ఉనికిలోకి తీసుకువచ్చిన అనంతమైన శక్తి సామర్థ్యాలు కల ఆ దేవుని దైవత్వంలో అసలు ఏ సృష్టితమైనా ఎలా భాగస్వామి కాగలుగుతుంది.

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُوْنَ
مِنْ دُوْنِهِ الْبَاطِلُ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيْرُ ۝٣٠ اَلَمْ تَرَ اَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِيْ فِي
الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللّٰهِ لِيُرِيَكُمْ مِّنْ اٰيٰتِهٖ ۭ اِنَّ
فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُوْرٍ ۝٣١
وَاِذَا غَشِيَهُمْ مَّوْجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوُا
اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ۥ فَلَمَّا نَجّٰىهُمْ
اِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ ۭ وَمَا يَجْحَدُ بِاٰيٰتِنَآ
اِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُوْرٍ ۝٣٢ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ
اتَّقُوْا رَبَّكُمْ وَاخْشَوْا يَوْمًا لَّا يَجْزِيْ
وَالِدٌ عَنْ وَّلَدِهٖ ۡ وَلَا مَوْلُوْدٌ هُوَ جَازٍ
عَنْ وَّالِدِهٖ شَيْـــًٔا ۭ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا
تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا ۪ وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ
بِاللّٰهِ الْغَرُوْرُ ۝٣٣ اِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗ عِلْمُ
السَّاعَةِ ۚ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ ۚ وَيَعْلَمُ مَا فِي
الْاَرْحَامِ ۭ وَمَا تَدْرِيْ نَفْسٌ مَّا
ذَا تَكْسِبُ غَدًا ۭ وَمَا تَدْرِيْ نَفْسٌ بِاَيِّ
اَرْضٍ تَمُوْتُ ۭ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ ۝٣٤

ఇదంతా ఎందుచేతనంటే అల్లాహ్‌యే సత్యం కాబట్టి, ఆయనను కాదని వారు పిలిచేవన్నీ అసత్యాలు కాబట్టి, ఇంకా (ఈ కారణం చేతకూడా) అల్లాహ్‌యే మహనీయుడూ, మహోన్నతుడూ కాబట్టి.

31 – 32 అల్లాహ్ తన అనుగ్రహంతో నావను సముద్రంలో పయనింపచేయటాన్ని నీవు గమనించటంలేదా నీకు తన సూచనలు కొన్నింటిని చూపాలని? వాస్తవంగానే ఇందులో ఎన్నో సూచనలు ఉన్నాయి, సహనం, కృతజ్ఞతాభావం కల ప్రతి వ్యక్తి కొరకు. (సముద్రంలో) వారి మీదకు ఒక కెరటం కప్పుల మాదిరిగా క్రమ్ముకొని వచ్చినప్పుడు వారు అల్లాహ్‌కు మొరపెట్టుకుంటారు, తమ ధర్మాన్ని పూర్తిగా ఆయనకే ప్రత్యేకం చేసుకొని. తరువాత ఆయన వారిని రక్షించి నేలమీదకు చేరవేసినప్పుడు, వారిలో కొందరు మితముగా వ్యవహరిస్తారు.[8] మా సూచనలను ద్రోహీ, కృతఘ్నుడూ అయిన వ్యక్తి తప్ప మరెవ్వడూ తిరస్కరించడు.

33 మానవులారా! మీ ప్రభువు ఆగ్రహం నుండి మిమ్మల్ని మీరు రక్షించుకోండి. ఏ తండ్రీ తన కుమారునికి బదులుగా ముందుకు రాని, ఏ కుమారుడూ తన తండ్రికి బదులుగా నిలబడని ఆ రోజుకు భయపడండి, నిస్సందేహంగా అల్లాహ్ వాగ్దానం సత్యం.[9] కనుక ఈ ఐహిక జీవితం మిమ్మల్ని మోసానికి గురి చేయకూడదు. వంచకులు మిమ్మల్ని అల్లాహ్ విషయంలో వంచనకు గురి చేయకూడదు.

34 ఆ గడియకు సంబంధించిన జ్ఞానం అల్లాహ్ వద్ద మాత్రమే ఉన్నది. ఆయనే వర్షాన్ని కురిపిస్తాడు, తల్లుల గర్భాలలో పెరుగుతున్నదేమిటో ఆయనే ఎరుగును. తాను రేపటి రోజున ఏమి సంపాదించనున్నదో ఏ ప్రాణీ ఎరుగదు. ఏ భూభాగంపై తనకు మృత్యువు రానున్నదో ఏ వ్యక్తీ ఎరుగడు, అల్లాహ్‌యే అంతా తెలిసినవాడూ, అన్నీ ఎరిగినవాడూను.

---

7 అంటే, ఏ వస్తువుకు ఎంత ఆయుర్దాయం నిర్ణయింపబడిందో, అంత వరకు అది జీవించి ఉంటుంది. లోకంలో ఏదీ శాశ్వతంగా ఉండదు.

8 దీనికి రెండు అర్థాలు చెప్పవచ్చు: 'ఇఖ్తిసాద్' అనే పదాన్ని ఋజువర్తనం అనే అర్థంలో తీసుకుంటే, దాని భావం ఇది: వారిలో కొందరు ఆ కాలం గడచిపోయిన తరువాత కూడ, దేవుడు ఒక్కడే అనే అమిత విశ్వాసంతో ఉంటారు. దానిని ఒకవేళ మితము లేక సమతూకం అనే అర్థంలో తీసుకుంటే, దాని భావం ఇది: కొందరు తమ షిర్క్, తమనాస్తికత్వం అనే విశ్వాసాల పట్ల అంత ఎక్కువ అభిమానాన్ని చూపరు. లేదా కొందరిలో కష్టసమయంలో కలిగిన చిత్తశుద్ధి భావం చల్లబడిపోతుంది.

9 అంటే, ప్రళయానికి సంబంధించిన వాగ్దానం.

32. అస్ సజ్దహ్

(٣٢) سُوْرَةُ السَّجْدَةِ مَكِّيَّةٌ (٧٥)

ఆయతులు : 30 అవతరణ : మక్కాలో

اٰيَاتُهَا ٣٠ رُكُوْعَاتُهَا ٣

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 3 అలిఫ్. లామ్. మీమ్. నిస్సందేహంగా ఈ గ్రంథం సకలలోకాల ప్రభువు తరఫునుండి అవతరించింది. దీనిని స్వయంగా ఈ వ్యక్తియే కల్పించాడని వారు అంటున్నారా? కాదు, ఇది నీ ప్రభువు తరఫు నుండి వచ్చిన సత్యం; నీకు పూర్వం హెచ్చరించేవారెవరూ రాని జాతికి నీవు హెచ్చరిక చేసేందుకు, బహుశావారు మార్గదర్శకత్వం పొందుతారేమో అని.

4 – 9 ఆకాశాలనూ, భూమినీ, వాటి మధ్య ఉన్న సమస్త వస్తువులనూ ఆరు రోజులలో సృష్టించిన వాడు, దాని తరువాత అధికారపీఠాన్ని అధిష్ఠించినవాడు అల్లాహ్‌యే, ఆయన తప్ప మిమ్మల్ని ఆదుకునేవాడూ, మీకు సహాయం చేసేవాడూ ఎవడూ లేడు, ఆయన సమక్షంలో సిఫారసు చేసేవాడు కూడా ఎవడూలేడు. అలాంటప్పుడు మీరు ఆలోచించరెందుకని? ఆయన ఆకాశం నుండి భూమి వరకు గల ప్రపంచ వ్యవహారాలను నిర్వహిస్తున్నాడు. ఆ నిర్వాహణా నివేదిక ఒక రోజునపైకి ఆయన సమ్ముఖానికి చేరుతుంది. ఆ రోజు పరిమాణం మీ అంచనా ప్రకారం వేయి సంవత్సరాలు.[1] గోప్యం గాను, బహిరంగం గాను ఉన్న ప్రతిదానిని ఎరిగినవాడూ, శక్తిమంతుడూ, కరుణామయుడూ ఆయనే, ఆయన ఏ వస్తువును చేసినా చక్కగానేచేశాడు. ఆయన మానవ సృష్టి ప్రారంభాన్ని మట్టితో చేశాడు. తరువాత అతని సంతతిని తుచ్ఛమైన ద్రవపదార్థం వంటి ఒక సారంతో కొనసాగించాడు. ఆ తరువాత అతనిని నఖశిఖ పర్యంతం తీర్చిదిద్దాడు. అతనిలోనికి తన ఆత్మను ఊదాడు. మీకు చెవులిచ్చాడు, కళ్ళిచ్చాడు, హృదయాలిచ్చాడు. అయినా మీరు కృతజ్ఞతలు తెలపటం చాలా తక్కువ.

الٓمّٓ ۝١ تَنْزِيْلُ الْكِتٰبِ لَا رَيْبَ فِيْهِ
مِنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝٢ اَمْ يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ۚ
بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ لِتُنْذِرَ قَوْمًا
مَّاۤ اَتٰىهُمْ مِّنْ نَّذِيْرٍ مِّنْ قَبْلِكَ
لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُوْنَ ۝٣ اَللّٰهُ الَّذِيْ خَلَقَ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِيْ سِتَّةِ
اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ ۗ مَا لَكُمْ
مِّنْ دُوْنِهٖ مِنْ وَّلِيٍّ وَّلَا شَفِيْعٍ ۗ اَفَلَا
تَتَذَكَّرُوْنَ ۝٤ يُدَبِّرُ الْاَمْرَ مِنَ
السَّمَآءِ اِلَى الْاَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ اِلَيْهِ
فِيْ يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهٗۤ اَلْفَ سَنَةٍ
مِّمَّا تَعُدُّوْنَ ۝٥ ذٰلِكَ عٰلِمُ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ۝٦ الَّذِيْۤ
اَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهٗ وَبَدَاَ خَلْقَ
الْاِنْسَانِ مِنْ طِيْنٍ ۝٧ ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهٗ
مِنْ سُلٰلَةٍ مِّنْ مَّآءٍ مَّهِيْنٍ ۝٨ ثُمَّ سَوّٰىهُ
وَنَفَخَ فِيْهِ مِنْ رُّوْحِهٖ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ
وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْـِٕدَةَ ۗ قَلِيْلًا مَّا تَشْكُرُوْنَ ۝٩

10 – 11 ఈ ప్రజలు ఇలా అంటారు; "మేము మట్టిలో కలిసి నశించిపోయినా, మళ్లీ మేము క్రొత్తగా సృష్టించబడతామా?" అసలు విషయం ఏమిటంటే వారు తమ ప్రభువును కలుసుకోవటాన్ని తిరస్కరిస్తారు. వారితో ఇలా అను, "మీపై నియమింపబడిన మృత్యుదూత మిమ్మల్ని పూర్తిగా కైవసం చేసుకుంటాడు, తరువాత మీరు మీ ప్రభువు వైపునకు మరలింపబడి తీసుకుపోబడతారు."

12 – 14 ఈ దోషులు తలలువంచి తమ ప్రభువు సమక్షంలో నిలబడి ఉండే ఆసమయాన్ని నీవు చూస్తే ఎంత బాగుండును! (అప్పుడు వారు ఇలా అంటారు), "మా ప్రభూ! మేము బాగా చూశాము, బాగా విన్నాము, ఇక మమ్మల్ని వెనక్కి పంపించు, మేము మంచిపనులు చేస్తాము. మాకు ఇప్పుడు నమ్మకం కలిగింది." (సమాధానంగా ఇలా అనబడుతుంది). మేము కోరితే, మొదట్లోనే ప్రతి ఆత్మకూ దాని యొక్క మార్గదర్శకత్వాన్ని ఇచ్చి ఉండేవారము. కాని నేను జిన్నాతులు, మానవులు అందరినీ కలిపి నరకాన్ని నింపుతాను అని నేను చెప్పిన నా మాట నెరవేరింది. మీరు ఈ నాటి సమావేశాన్ని విస్మరించారు; కనుక ఇప్పుడు మీ ఈ చేష్ట యొక్క రుచిని చూడండి. మేము కూడ ఇప్పుడు మిమ్మల్ని విస్మరించాము, చవిచూడండి శాశ్వతంగా ఉండిపోయే యాతనను మీ చేష్టలకు పర్యవసానంగా.

15 – 20 ఈ వాక్యాలను వినిపించి హితబోధ చేసినపుడు సజ్దాలో పడేవారూ, తమ ప్రభువును స్తుతిస్తూ ఆయన పరిశుద్ధతను కొనియాడేవారూ, గర్వపడని వారూ మాత్రమే మా వాక్యాలను విశ్వసిస్తారు. వారి వీపులు పడకలకు ఎడంగా ఉంటాయి; తమ ప్రభువును వారు భయంతోనూ, ఆశతోనూ వేడుకుంటారు. మేము వారికి ప్రసాదించిన ఉపాధి నుండి ఖర్చుపెడతారు.

وَقَالُوٓا ءَاِذَا ضَلَلۡنَا فِى الۡاَرۡضِ ءَاِنَّا
لَفِىۡ خَلۡقٍ جَدِيۡدٍ ؕ بَلۡ هُمۡ بِلِقَآئِ
رَبِّهِمۡ كٰفِرُوۡنَ ۝١٠ قُلۡ يَتَوَفّٰٮكُمۡ مَّلَكُ
الۡمَوۡتِ الَّذِىۡ وُكِّلَ بِكُمۡ ثُمَّ اِلٰى
رَبِّكُمۡ تُرۡجَعُوۡنَ ۝١١ وَلَوۡ تَرٰٓى اِذِ
الۡمُجۡرِمُوۡنَ نَاكِسُوۡا رُءُوۡسِهِمۡ عِنۡدَ
رَبِّهِمۡ ؕ رَبَّنَآ اَبۡصَرۡنَا وَسَمِعۡنَا فَارۡجِعۡنَا
نَعۡمَلۡ صَالِحًا اِنَّا مُوۡقِنُوۡنَ ۝١٢ وَلَوۡ شِئۡنَا
لَاٰتَيۡنَا كُلَّ نَفۡسٍ هُدٰٮهَا وَلٰكِنۡ
حَقَّ الۡقَوۡلُ مِنِّىۡ لَاَمۡلَئَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ
الۡجِنَّةِ وَالنَّاسِ اَجۡمَعِيۡنَ ۝١٣ فَذُوۡقُوۡا
بِمَا نَسِيۡتُمۡ لِقَآءَ يَوۡمِكُمۡ هٰذَا ۚ اِنَّا
نَسِيۡنٰكُمۡ وَذُوۡقُوۡا عَذَابَ الۡخُلۡدِ بِمَا
كُنۡتُمۡ تَعۡمَلُوۡنَ ۝١٤ اِنَّمَا يُؤۡمِنُ بِاٰيٰتِنَا
الَّذِيۡنَ اِذَا ذُكِّرُوۡا بِهَا خَرُّوۡا سُجَّدًا وَّ
سَبَّحُوۡا بِحَمۡدِ رَبِّهِمۡ وَهُمۡ لَا يَسۡتَكۡبِرُوۡنَ ۝١٥
تَتَجَافٰى جُنُوۡبُهُمۡ عَنِ الۡمَضَاجِعِ يَدۡعُوۡنَ
رَبَّهُمۡ خَوۡفًا وَّطَمَعًا وَّمِمَّا رَزَقۡنٰهُمۡ يُنۡفِقُوۡنَ ۝١٦

1 అంటే, వేయి సంవత్సరాల మీ చరిత్ర అల్లాహ్ వద్ద కేవలం ఒకరోజు పని మాత్రమే. దానికి సంబంధించిన ఒక పథకం ఈనాడు విధి నిర్వాహక దూతలకు అప్పజెప్పబడుతుంది, రేపు వారు దానికి సంబంధించిన నివేదికను అల్లాహ్ ముందు ఉంచుతారు; అప్పుడు ఆయన మరునాటి (అంటే మీ లెక్క ప్రకారం వేయి సంవత్సరాలకాలం) కార్యక్రమం వారికి అప్పగిస్తాడు.

వారి కర్మలకు ప్రతిఫలంగా, కళ్లకు చలువ కలిగించే ఎటువంటి సామగ్రి వారి కొరకు దాచిపెట్టబడిందో ఆసామగ్రిని గురించి ఏ ప్రాణికీ తెలియదు. విశ్వాసి అయిన వ్యక్తి విద్రోహిగా మారిపోవటం సాధ్యమేనా? ఈ ఉభయులూ సమానులుకాలేరు. విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసిన వారికి ఉద్యానవనాలలో నివాసాలు ఉన్నాయి, వారి కర్మలకు ప్రతిఫలంగా వారి ఆతిథ్యానికి. విద్రోహవైఖరిని అవలంబించిన వారి నివాసం నరకం. వారు దాని నుండి బయటపడదలచినపుడల్లా, అందులోకే నెట్టబడతారు. వారితో, “మీరు తిరస్కరిస్తూ ఉండే అగ్ని బాధను ఇపుడు రుచిచూడండి” అని అనబడుతుంది.

21 – 22 ఆ పెద్ద శిక్షకు ముందు, మేము ఈ లోకంలోనే (ఏదో ఒక చిన్న) శిక్షను వారికి రుచిచూపిస్తూ ఉంటాము, బహుశా వారు (తమ తిరుగుబాటు వైఖరిని) మానుకుంటారేమో అని. తన ప్రభువు వాక్యాల ద్వారా హితబోధ చేయబడినప్పుడు, వాటిపట్ల విముఖుడయ్యే వాని కంటె పరమ దుర్మార్గుడెవడు? అటువంటి అపరాధులకు మేము తప్పని సరిగా ప్రతీకారం చేసి తీరుతాము.

23 – 25 ఇంతకు పూర్వం మేము మూసాకు గ్రంథాన్ని ఇచ్చి ఉన్నాము. కనుక అదే ప్రాప్తమయ్యే విషయంలో నీకు ఎలాంటి సందేహమూ ఉండనక్కరలేదు, ఆ గ్రంథాన్ని మేము ఇస్రాయీల్ సంతతి వారికి మార్గదర్శకత్వంగా చేశాము. వారు సహనం వహించినపుడు, మా వాక్యాలను గట్టిగా నమ్మినపుడు, మేము వారిలో నాయకులను ప్రభవింపజేశాము, వారు మా ఆజ్ఞానుసారం మార్గం చూపేవారు. నిశ్చయంగా నీ ప్రభువే ప్రళయంనాడు (ఇస్రాయీల్ సంతతివారు) పరస్పరం విభేదిస్తూ ఉన్న విషయాలను గురించి తీర్పు చెబుతాడు.

26 – 30 ఈ ప్రజలకు (ఈ చారిత్రక సంఘటనలలో) ఏ మార్గదర్శకత్వమూ లభించలేదా? – వారికి పూర్వం మేము ఎన్నో జాతులను నాశనం చేశాము; వారు నివసించిన ప్రదేశాలలోనే ఈనాడు వీరు సంచరిస్తున్నారు కదా? ఇందులో గొప్ప సూచనలు ఉన్నాయి. వారు వినటంలేదా?

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّآ أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ
أَعْيُنٍ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝ أَفَمَن
كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ فَاسِقًا ۚ لَّا يَسْتَوُونَ ۝
أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ نُزُلًا بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ۝ وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ
النَّارُ ۖ كُلَّمَا أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا
أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ
النَّارِ الَّذِي كُنتُم بِهِ تُكَذِّبُونَ ۝
وَلَنُذِيقَنَّهُم مِّنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَىٰ دُونَ
الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۝ وَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّن ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ
عَنْهَا ۚ إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ ۝ ع ٢ ١٥
وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُن فِي
مِرْيَةٍ مِّن لِّقَائِهِ ۖ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى
لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ ۝ وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ
أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا ۖ
وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ۝ إِنَّ رَبَّكَ
هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا
كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۝ أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ
كَمْ أَهْلَكْنَا مِن قَبْلِهِم مِّنَ الْقُرُونِ
يَمْشُونَ فِي مَسَاكِنِهِمْ ۚ إِنَّ فِي
ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ ۚ أَفَلَا يَسْمَعُونَ ۝

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ
الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ
أَنْعَامُهُمْ وَأَنفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ۝
وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْفَتْحُ إِن كُنتُمْ
صَادِقِينَ ۝ قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنفَعُ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ
يُنظَرُونَ ۝ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانتَظِرْ
إِنَّهُم مُّنتَظِرُونَ ۝

వారు ఈ దృశ్యాన్ని ఎన్నడూ చూడలేదా? - మేము ఒక బంజరు భూమి వైపునకు నీళ్లను ప్రవహింపజేస్తూ తీసుకువస్తాము, తరువాత ఆ భూమి నుండే పంటలు పండిస్తాము, వాటిద్వారా వారి పశువులకూ మేతదొరుకుతుంది, స్వయంగా వారూ తింటారు. వారు దేనినీ చూడరా? వారు ఇలా అంటారు, "నీవు సత్యవంతుడవే అయితే, అసలు ఈ తీర్పు ఎప్పుడు జరుగుతుందో చెప్పు?" వారితో ఇలా అను, "తీర్పు దినం నాడు విశ్వసించటం అనేది అవిశ్వాసులకు ఏమాత్రం లాభ దాయకంగా ఉండబోదు. తరువాత వారికి గడువనేది దొరకదు." సరే, మంచిది వారి మానాన వారిని వదలిపెట్టు. నిరీక్షించు. వారూ నిరీక్షిస్తున్నారు.

33. అల్ అహ్ జాబ్

(٣٣) سُوْرَةُ الْاَحْزَابِ مَدَنِيَّةٌ (٩٠)

ఆయతులు : 73 అవతరణ : మదీనాలో

రుకూఆతుహా ٩ — ఆయాతుహా ٧٣

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 3 ప్రవక్తా! అల్లాహ్‌కు భయపడు. అవిశ్వాసులకూ, కపటులకూ విధేయత చూపకు. వాస్తవానికి అల్లాహ్‌యే జ్ఞాని మరియు వివేకి. నీ ప్రభువు తరఫునుండి నీకు సూచింపబడే విషయాన్ని మాత్రమే అనుసరించు. అల్లాహ్‌కు నీవు చేసే ప్రతిపనీ తెలుసు. అల్లాహ్‌పై నమ్మకం ఉంచు, సంరక్షకుడుగా అల్లాహ్ మాత్రమే సరిపోతాడు.

4 – 5 అల్లాహ్ ఏ వ్యక్తి శరీరంలోనూ రెండు హృదయాలను పెట్టలేదు; మీరు 'జిహార్'[1] చేసే మీ భార్యలనూ ఆయన మీకు తల్లులుగా చేయలేదు; ఇంకా ఆయన మీదత్తపుత్రులనూ మీ సొంతపుత్రులుగా చేయలేదు. ఇవి మీరు పలికే మీ నోటిమాటలు మాత్రమే. కాని అల్లాహ్ మాత్రం సత్యం పునాదిగా ఉన్న మాటనే అంటున్నాడు. ఆయనే సరియైన విధానంవైపునకు మార్గం చూపుతున్నాడు. దత్తపుత్రులను వారి తండ్రులతో ఉన్న సంబంధం ప్రకారం పిలవండి. ఇది అల్లాహ్ దృష్టిలో ఎంతో న్యాయసమ్మతమైన విషయం. ఒకవేళ వారి తండ్రులెవరో మీకు తెలియకపోతే, అప్పుడు వారు మీకు ధార్మిక సోదరులు మరియు సహచరులు. పొరపాటు వల్ల మీరు ఏదైనా మాట అంటే, దానికి మిమ్మల్ని పట్టుకోవటం జరగదు. కాని మీరు బుద్ధిపూర్వకంగా అనే మాటకు తప్పనిసరిగా మిమ్మల్ని పట్టుకోవటం జరుగుతుంది. అల్లాహ్ మన్నించేవాడు, కరుణించేవాడూను.

6 నిస్సందేహంగా విశ్వాసులకు దైవప్రవక్త స్వయంగా తమకంటే కూడా ముఖ్యుడు. దైవప్రవక్త భార్యలు వారికి తల్లులు. కాని అల్లాహ్ గ్రంథం ప్రకారం సాధారణ విశ్వాసులు మరియు వలస వచ్చిన వారి కంటె రక్తసంబంధీకులు ఒకరిపై ఒకరు ఎక్కువ హక్కులు కలిగి ఉంటారు. అయితే, మీ సహచరులకు మీరు ఏదైనా మేలు (చేయదలిస్తే) చేయవచ్చు. ఈ ఆజ్ఞ దైవగ్రంథంలో వ్రాయబడి ఉంది.

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللّٰهَ وَلَا تُطِعِ الْكٰفِرِيْنَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ۙ﴿۱﴾ وَّاتَّبِعْ مَا يُوْحٰۤى اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ۙ﴿۲﴾ وَّتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيْلًا ﴿۳﴾ مَا جَعَلَ اللّٰهُ لِرَجُلٍ مِّنْ قَلْبَيْنِ فِيْ جَوْفِهٖ ۚ وَمَا جَعَلَ اَزْوَاجَكُمُ الّٰٓـِٔيْ تُظٰهِرُوْنَ مِنْهُنَّ اُمَّهٰتِكُمْ ۚ وَمَا جَعَلَ اَدْعِيَآءَكُمْ اَبْنَآءَكُمْ ؕ ذٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِاَفْوَاهِكُمْ ؕ وَاللّٰهُ يَقُوْلُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِى السَّبِيْلَ ﴿۴﴾ اُدْعُوْهُمْ لِاٰبَآئِهِمْ هُوَ اَقْسَطُ عِنْدَ اللّٰهِ ۚ فَاِنْ لَّمْ تَعْلَمُوْۤا اٰبَآءَهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ فِى الدِّيْنِ وَمَوَالِيْكُمْ ؕ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيْمَاۤ اَخْطَاْتُمْ بِهٖ ۙ وَلٰكِنْ مَّا تَعَمَّدَتْ قُلُوْبُكُمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿۵﴾ اَلنَّبِيُّ اَوْلٰى بِالْمُؤْمِنِيْنَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ وَاَزْوَاجُهٗۤ اُمَّهٰتُهُمْ ؕ وَاُولُوا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ اَوْلٰى بِبَعْضٍ فِيْ كِتٰبِ اللّٰهِ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُهٰجِرِيْنَ اِلَّاۤ اَنْ تَفْعَلُوْۤا اِلٰۤى اَوْلِيٰٓئِكُمْ مَّعْرُوْفًا ؕ كَانَ ذٰلِكَ فِى الْكِتٰبِ مَسْطُوْرًا ﴿۶﴾

7 – 8 (ఓ ప్రవక్తా) మేము దైవప్రవక్తలందరి చేత చేయించిన వాగ్దానాన్ని జ్ఞాపకముంచుకో. నీతో కూడ (చేయించాము) మరియు నూహ్, ఇబ్రాహీమ్, మూసా, మర్యమ్ కుమారుడు ఈసాలతో కూడా (చేయించాము), అందరితో మేము గట్టివాగ్దానం[2] చేయించాము; నిజాయితీపరులను (వారి ప్రభువు) వారి నిజాయితీని గురించి ప్రశ్నించేందుకు. అవిశ్వాసులకు ఆయన అత్యంత బాధాకరమైన శిక్షను సిద్ధంచేసే ఉంచాడు.

9 – 11 విశ్వసించిన ఓ ప్రజలారా![3] అల్లాహ్ మీకు (ఈ మధ్యనే) చేసిన ఉపకారాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకోండి. సైన్యాలు మీపైకి దండెత్తి వచ్చినపుడు, మేము వాటి మీదకు ఒక పెను గాలిని పంపాము; మీకు కానరాని[4] సైన్యాలను పంపాము. మీరు ఆ సమయంలో చేస్తున్నదంతా అల్లాహ్ చూస్తూనే ఉన్నాడు. శత్రువులు మీ మీదకు పైనుండీ, క్రిందనుండీ దండెత్తి వచ్చినప్పుడు, భయం వల్ల మీ కళ్లు తేలగిల్లినప్పుడు మీ గుండెకాయలు గొంతులల్లోనికి వచ్చినప్పుడు, మీరు అల్లాహ్‌ను గురించి రకరకాలుగా అనుమానిస్తున్నప్పుడు, ఆ సమయంలో విశ్వాసులు కఠిన పరీక్షకు గురి అయ్యారు, తీవ్రంగా ఊపివేయబడ్డారు.

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنكَ
وَمِن نُّوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَى ابْنِ
مَرْيَمَ ۖ وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَاقًا غَلِيظًا ﴿٧﴾
لِّيَسْأَلَ الصَّادِقِينَ عَن صِدْقِهِمْ ۚ وَأَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ
اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا ۚ وَكَانَ اللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٩﴾ إِذْ جَاءُوكُم مِّن فَوْقِكُمْ
وَمِنْ أَسْفَلَ مِنكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ
وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ
الظُّنُونَا ﴿١٠﴾ هُنَالِكَ ابْتُلِيَ الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا
زِلْزَالًا شَدِيدًا ﴿١١﴾

---

1 'జిహార్' అంటే భార్యను తల్లిగా తలంచుట.

2 దైవప్రవక్తలందరివలెనే మహాప్రవక్త (సఅసమ్) చేత కూడ గట్టి వాగ్దానం చేయించి, దానిని తు.చ. తప్పకుండా పాటించవలసి ఉంటుంది అనే విషయాన్ని ఆయనకు ఈ వాక్యంలో అల్లాహ్ జ్ఞాపకం చేస్తున్నాడు. పై గ్రంథ వాక్యాలను గురించి ఆలోచిస్తే స్పష్టంగా తెలిసే విషయం ఇది: ఈ వాగ్దానం ఏమిటంటే అల్లాహ్ యొక్క ప్రతి ఆజ్ఞను దైవప్రవక్త స్వయంగా తాను ఆచరిస్తూ, ఇతరులు కూడ దానిని ఆచరించేలా చేయటం, అల్లాహ్ ఆజ్ఞలను యథాతథంగా ప్రజలకు అందజేయటం, వాటిని అమలు పరచటానికి గట్టి ప్రయత్నం చేయటం. ఈ విషయం దివ్య ఖురానులో అనేక చోట్ల చెప్పబడింది: ఉదాహరణకు, అల్ బఖరా సూరాలోని 83వ వాక్యం, ఆలి ఇమ్రాన్ సూరాలోని 187వ వాక్యం, అల్ మాఇదా సూరాలోని 7వ వాక్యం, అల్ ఆరాఫ్ సూరాలోని 169 నుండి 171 వరకు గల వాక్యాలు, అష్షూరా సూరాలోని 13వ వాక్యం.

3 ఇక్కడ నుండి 27వ వాక్యం వరకు కందకాల సంగ్రామం (అహ్‌జాబ్) గురించీ, బనీ ఖురైజాహ్‌పై దండయాత్రను గురించీ ప్రస్తావించబడింది.

4 అంటే దైవదూతల సైన్యాలు అని అర్థం.

12 – 15 కపటులూ, రోగగ్రస్త హృదయులూ అందరూ, "అల్లాహ్, ఆయన ప్రవక్త మనతో చేసిన వాగ్దానాలన్నీ భ్రమలు తప్పమరేమీ కావు" అని స్పష్టంగా ప్రకటించినప్పటి సమయాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో. అప్పుడు వారిలోని ఒక వర్గం, "ఓ యస్రిబ్ ప్రజలారా! ఇక మీకు ఇక్కడ ఉండే అవకాశమేదీలేదు, వెనక్కివెళ్ళిపొండి" అని అన్నది. అప్పుడు వారిలోని మరొక వర్గం "మా గృహాలు ప్రమాదంలో చిక్కుకున్నాయి" అని దైవప్రవక్తకు చెప్పి సెలవుకోరింది. వాస్తవానికి వాటికి ఏ ప్రమాదమూలేదు. అసలు వారు (యుద్ధమైదానం నుండి) పారిపోదలచారు. ఒకవేళ నగరం చుట్టుపక్కలనుండి శత్రువులు లోపలకు జొరబడి వారిని విద్రోహ చర్యకు పాల్పడమని పిలుపు ఇస్తే, అప్పుడు వారు తప్పకుండా అలా చేస్తారు; విద్రోహ చర్యలో పాల్గొనటానికి వారు చాలా తక్కువగా సంకోచిస్తారు. వారు ఇది వరకు తాము వెన్ను చూపము అని అల్లాహ్‌కు వాగ్దానం చేసి ఉన్నారు. అల్లాహ్‌కు చేసిన వాగ్దానం గురించి తప్పకుండా ప్రశ్నించటం జరుగు?ుంది.

16 – 17 ఓ ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను, "ఒకవేళ మీరు మృత్యువు బారినుండి లేదా హత్యబారినుండి తప్పించుకోవాలని పారిపోతే, ఈ పారిపోవటం మీకు ఏమాత్రం లాభదాయకం కాబోదు. దీని తరువాత జీవిత సుఖాలను అనుభవించటానికి కొద్దిపాటి అవకాశం మాత్రమే మీకు లభిస్తుంది." వారిని ఇలా అడుగు, "ఒకవేళ అల్లాహ్ మీకు నష్టం కలిగించదలిస్తే, ఆయన నుండి మిమ్మల్ని కాపాడగలిగేవాడెవడు? ఒకవేళ అల్లాహ్ మిమ్మల్ని కరుణించదలిస్తే, ఆయన కరుణను ఆపగలవాడెవడు? అల్లాహ్‌కు ప్రతిగా వారు ఏ సంరక్షకుణ్ణీ, ఏ సహాయకుణ్ణీ పొందలేరు."

18–20 మీలో (యుద్ధకార్యంలో) ప్రతిబంధకాలు సృష్టించే వారినీ, తమ సోదరులను "మా వైపునకు రండి" అని పిలిచేవారినీ, లెక్కకు మాత్రమే యుద్ధంలో పాల్గొనేవారినీ, నీకు తోడ్పడే విషయంలో పరమలోభులైన వారినీ అల్లాహ్ బాగా ఎరుగును.

وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا
غُرُورًا ۝ وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ يَا أَهْلَ
يَثْرِبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا ۚ وَيَسْتَأْذِنُ
فَرِيقٌ مِنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا
عَوْرَةٌ ۛ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ ۖ إِنْ يُرِيدُونَ إِلَّا مع
فِرَارًا ۝ وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ أَقْطَارِهَا
ثُمَّ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ لَآتَوْهَا وَمَا تَلَبَّثُوا بِهَا
إِلَّا يَسِيرًا ۝ وَلَقَدْ كَانُوا عَاهَدُوا اللَّهَ مِنْ
قَبْلُ لَا يُوَلُّونَ الْأَدْبَارَ ۚ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ
مَسْئُولًا ۝ قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمُ الْفِرَارُ إِنْ فَرَرْتُمْ
مِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَإِذًا لَا تُمَتَّعُونَ إِلَّا
قَلِيلًا ۝ قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ
اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً ۚ
وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ۝ قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ
الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ
إِلَيْنَا ۖ وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا ۝

మరణ సమయంలో అపస్మారక స్థితికి గురి అయిన వానివలె వారు ప్రమాదం సంభవించినప్పుడు గుడ్లు తిప్పుతూ నీ వైపు చూస్తారు. కాని ప్రమాదం తొలగిపోగానే, వారే లాభాలను పొందాలని దురాశాపరులై కత్తెరలవలె ఆడే నాలుకలతో నీకు స్వాగతం చెప్పటానికి వస్తారు. వారు ఏమాత్రం విశ్వసించినవారు కారు. కనుకనే అల్లాహ్ వారి కర్మలను అన్నింటినీ నిరర్ధకం చేశాడు. అల్లాహ్‌కు అలా చెయ్యటం చాలా సులభం. దాడి చేసిన వర్గాలు ఇంకా వెళ్లిపోలేదు అనే వారు భావిస్తున్నారు. ఒకవేళ ఆ వర్గాలు మళ్లీ దాడి చేస్తే, ఎడారిలో ఎక్కడికైనాపోయి పల్లెలలో అరబ్బుల మధ్య కూర్చుందామనీ, అక్కడ నుండే మీ పరిస్థితులను గురించి తెలుసుకుందామనీ వారి మనస్సు కోరుతోంది. ఒక వేళ వారు మీ మధ్య ఉన్నా, యుద్ధంలో చాలా తక్కువగానే పాల్గొంటారు.

21 – 24 వాస్తవంగానే అల్లాహ్ ప్రవక్తలో మీకు ఒక మంచి ఆదర్శం[5] ఉండినది; అల్లాహ్‌పై, అంతిమ దినంపై ఆశలు పెట్టుకుని అత్యధికంగా అల్లాహ్‌ను స్మరించే ప్రతి వ్యక్తికి. సత్య విశ్వాసుల (స్థితి అప్పుడు ఇలా ఉంది), వారు దాడి చేసిన సైన్యాలను చూసినప్పుడు, ఇలా పలికారు, "అల్లాహ్, ఆయన ప్రవక్త మనకు వాగ్దానం చేసిన విషయం ఇదే. అల్లాహ్, ఆయన ప్రవక్త నిజమే పలికారు." ఈ సంఘటన వారి విశ్వాసాన్నీ, వారి ఆత్మ సమర్పణనూ మరింత అధికం చేసింది. విశ్వాసులలో, అల్లాహ్‌కు తాము చేసినవాగ్దానాన్ని నిజం చేసి చూపినవారు ఉన్నారు. వారిలో కొందరు తమ మొక్కుబడిని తీర్చుకున్నారు, మరికొందరు సమయంకోసం నిరీక్షిస్తున్నారు. వారు తమ వైఖరిని ఏమాత్రం మార్చుకోలేదు. (ఇదంతా ఎందుకు జరిగిందంటే) నిజాయితీ పరులకు అల్లాహ్ వారి నిజాయితీకి ప్రతిఫలం ఇవ్వటానికి, కపటులకు తనకు ఇష్టమైతే శిక్ష విధించటానికి లేదా తనకు ఇష్టమైతే వారి పశ్చాత్తాపాన్ని స్వీకరించటానికి. నిస్సందేహంగా అల్లాహ్ క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడూను.

أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ ۖ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفُ
رَأَيْتَهُمْ يَنظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ
كَالَّذِي يُغْشَىٰ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ ۖ
فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُم بِأَلْسِنَةٍ حِدَادٍ
أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ ۚ أُولَٰئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا
فَأَحْبَطَ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ ۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ
يَسِيرًا ۝ يَحْسَبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا ۖ وَإِن
يَأْتِ الْأَحْزَابُ يَوَدُّوا لَوْ أَنَّهُم
بَادُونَ فِي الْأَعْرَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ أَنبَائِكُمْ ۖ
وَلَوْ كَانُوا فِيكُم مَّا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ۝ ٢ ع ١٨
لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ
لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ
كَثِيرًا ۝ وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ ۙ
قَالُوا هَٰذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَ
صَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ ۚ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا
إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ۝ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ
رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ ۖ
فَمِنْهُم مَّن قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُم مَّن يَنتَظِرُ ۖ
وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ۝ لِّيَجْزِيَ اللَّهُ
الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ
إِن شَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
غَفُورًا رَّحِيمًا ۝

5 మంచి ఆదర్శం ఉన్నది అని కూడ అనువాదం చేయవచ్చు.

25 – 27 అల్లాహ్ అవిశ్వాసులను వెనక్కి తరిమాడు; వారు ఏ లాభాన్నీ పొందకుండానే, కడుపు మంటతో మరలిపోయారు. విశ్వాసుల పక్షాన యుద్ధం చేయటానికి అల్లాహ్‌యే సరిపోయాడు. అల్లాహ్ సర్వశక్తిసంపన్నుడు, సర్వసమర్ధుడూను. ఈ దాడి చేసిన వారికి తోడ్పడిన[6] గ్రంథ ప్రజలను తమ దుర్గాలనుండి అల్లాహ్ క్రిందికి తీసుకువచ్చాడు, వారి హృదయాలను భయంతో నింపాడు. ఈనాడు వారిలోని ఒక వర్గం వారిని మీరు చంపుతున్నారు, మరొక వర్గం వారిని మీరు ఖైదీలుగా చేస్తున్నారు. ఆయన మిమ్మల్ని వారి భూమికీ, వారి గృహాలకూ, వారి ఆస్తులకూ వారసులుగా చేశాడు; మీరు ఎన్నడూ అడుగుమోపని ప్రాంతాన్ని ఆయన మీకు ఇచ్చాడు. అల్లాహ్ అన్నీ చేయగల సమర్థుడు.

28–29 ఓ ప్రవక్తా! నీ భార్యలతో ఇలా అను; "ఒకవేళ మీరు ప్రాపంచిక జీవితాన్నీ, దాని శోభనూ కోరుతూ ఉన్నట్లయితే, రండి, నేను మీకు ఎంతో కొంత ఇచ్చివేసి మంచి పద్ధతిప్రకారం సాగనంపుతాను.[7] కాని ఒకవేళ మీరు అల్లాహ్‌ను, ఆయన ప్రవక్తను, పరలోక నివాసాన్ని కోరుతూ ఉన్నట్లయితే, తెలుసుకోండి, మీలోని పుణ్యవతుల నిమిత్తం అల్లాహ్ గొప్ప ప్రతిఫలాన్ని సిద్ధపరచి ఉంచాడు."

30 – 31 ఓ ప్రవక్త భార్యలారా! మీలో ఎవరైనా ఏదైనా స్పష్టమైన నీతి బాహ్యమైన పని చేస్తే ఆమెకు రెట్టింపు శిక్ష విధించబడుతుంది.[8] అల్లాహ్‌కు ఇది చాల సులభమైన పని. మీలో ఎవరు అల్లాహ్‌కు, ఆయన ప్రవక్తకు విధేయత చూపుతారో, సత్కార్యాలు చేస్తారో, ఆమెకు మేము రెట్టింపు ప్రతిఫలం ఇస్తాము. మేము ఆమెకు గౌరవప్రదమైన ఉపాధిని సిద్ధపరచి ఉంచాము.

وَرَدَّ اللّٰهُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوْا
خَيْرًا ۚ وَكَفَى اللّٰهُ الْمُؤْمِنِيْنَ الْقِتَالَ ۚ وَكَانَ
اللّٰهُ قَوِيًّا عَزِيْزًا ۝ وَاَنْزَلَ الَّذِيْنَ ظَاهَرُوْهُمْ
مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ مِنْ صَيَاصِيْهِمْ وَقَذَفَ
فِيْ قُلُوْبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيْقًا تَقْتُلُوْنَ وَتَاْسِرُوْنَ
فَرِيْقًا ۝ وَاَوْرَثَكُمْ اَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ
وَاَمْوَالَهُمْ وَاَرْضًا لَّمْ تَطَئُوْهَا ۚ وَكَانَ اللّٰهُ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرًا ۝ يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ
لِّاَزْوَاجِكَ اِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيٰوةَ
الدُّنْيَا وَزِيْنَتَهَا فَتَعَالَيْنَ اُمَتِّعْكُنَّ وَاُسَرِّحْكُنَّ
سَرَاحًا جَمِيْلًا ۝ وَاِنْ كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللّٰهَ
وَرَسُوْلَهٗ وَالدَّارَ الْاٰخِرَةَ فَاِنَّ اللّٰهَ اَعَدَّ
لِلْمُحْسِنٰتِ مِنْكُنَّ اَجْرًا عَظِيْمًا ۝ يٰنِسَآءَ
النَّبِيِّ مَنْ يَّاْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ
يُّضٰعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ ۚ وَكَانَ
ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرًا ۝ وَمَنْ يَّقْنُتْ
مِنْكُنَّ لِلّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُّؤْتِهَآ
اَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ ۙ وَاَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيْمًا ۝

ع ٣ ١٩

6 అంటే బనీ ఖురైజాకు చెందిన యూదులు.

7 మహాప్రవక్త (సఅసమ్) గారి ఇంట్లో తినటానికి ఏమీలేక, ఆకలితో అలమటిస్తూ ఉన్న సమయంలో, ఆయన పవిత్ర సతీమణులు తీవ్ర ఆందోళనకు గురి అయిన సమయంలో ఈ వాక్యం అవతరించింది.

8 మహాప్రవక్త (సఅసమ్) గారి పవిత్ర సతీమణులు (అల్లాహ్ క్షమించుగాక) ఏదైనా కూడని పని చేసే ప్రమాదం ఉన్నదేమో అని దీని అర్థంకాదు. మీరు ముస్లిమ్ సమాజానికే తల్లులు. కనుక మీరు మీ ఈ స్థానానికి పొసగని పని ఏదీ చేయకూడదు అనే భావం వారిలో కలిగించటం దీని ఉద్దేశ్యం.

32 – 34 ఓ ప్రవక్త భార్యలారా! మీరు సాధారణ స్త్రీలవంటి వారు కారు. మీరు అల్లాహ్‌కు భయపడేవారు అయితే, తగ్గ స్వరంతో మాట్లాడకండి, ఎందుకంటే దుష్ట మనస్సు గల వ్యక్తి ఎవడైనా వ్యామోహపడవచ్చు. కాబట్టి స్పష్టంగా, సూటిగా మాట్లాడండి. ఇళ్లల్లోనే ఉండిపొండి. పూర్వపు అజ్ఞాన కాలంలో మాదిరిగా అలంకరణను ప్రదర్శిస్తూ తిరగకండి. నమాజును స్థాపించండి, జకాత్ ఇవ్వండి. అల్లాహ్‌కూ, ఆయన ప్రవక్తకూ విధేయత చూపండి. దైవప్రవక్త కుటుంబీకులైన మీ నుండి కల్మషాన్ని తొలగించాలని, మిమ్మల్ని పూర్తిగా పరిశుద్ధపరచాలని అల్లాహ్ కోరుతున్నాడు. మీ ఇళ్లల్లో వినిపించబడే అల్లాహ్ వాక్యాలనూ, వివేకంతో కూడుకున్న విషయాలనూ జ్ఞాపకముంచుకోండి. నిస్సందేహంగా అల్లాహ్ అత్యంత సూక్ష్మగ్రాహి[9] అన్నీ తెలిసినవాడు.

35 నిశ్చయంగా ముస్లిములూ, విశ్వాసులూ, విధేయులూ, నిజాయితీపరులూ, సహనశీలురూ, అల్లాహ్ ముందు వినమ్రులయ్యేవారూ, దానధర్మాలు చేసేవారూ, ఉపవాసం ఉండేవారూ, తమ మర్మాంగాలను కాపాడుకునే వారూ, అల్లాహ్‌ను అత్యధికంగా స్మరించేవారూ, అయిన స్త్రీ పురుషుల నిమిత్తం అల్లాహ్ క్షమాభిక్షను, గొప్ప ప్రతిఫలాన్ని సిద్ధపరచి ఉంచాడు.

36 అల్లాహ్, ఆయన ప్రవక్తా ఏ విషయంలోనైనా ఒక తీర్పు చేసినపుడు విశ్వాసి అయిన ఏ పురుషునికైనా, విశ్వాసురాలైన ఏ స్త్రీకైనా, తరువాత తమ యొక్క ఆ విషయంలో స్వయంగా మళ్లీ ఒక నిర్ణయం తీసుకునే హక్కు లేదు. ఇంకా ఎవడైనా అల్లాహ్‌కు, ఆయన ప్రవక్తకు అవిధేయత చూపితే, అతను స్పష్టంగా మార్గభ్రష్టతకు గురి అయినట్లే.

يٰنِسَآءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَاَحَدٍ مِّنَ النِّسَآءِ اِنِ
اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ
الَّذِيْ فِيْ قَلْبِهٖ مَرَضٌ وَّقُلْنَ قَوْلًا
مَّعْرُوْفًا ۝ وَقَرْنَ فِيْ بُيُوْتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ
تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْاُوْلٰى وَاَقِمْنَ الصَّلٰوةَ
وَاٰتِيْنَ الزَّكٰوةَ وَاَطِعْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ؕ اِنَّمَا
يُرِيْدُ اللّٰهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ اَهْلَ
الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيْرًا ۝ وَاذْكُرْنَ مَا
يُتْلٰى فِيْ بُيُوْتِكُنَّ مِنْ اٰيٰتِ اللّٰهِ وَالْحِكْمَةِ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ كَانَ لَطِيْفًا خَبِيْرًا ۝ اِنَّ الْمُسْلِمِيْنَ ع
وَالْمُسْلِمٰتِ وَالْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ
وَالْقٰنِتِيْنَ وَالْقٰنِتٰتِ وَالصّٰدِقِيْنَ
وَالصّٰدِقٰتِ وَالصّٰبِرِيْنَ وَالصّٰبِرٰتِ
وَالْخٰشِعِيْنَ وَالْخٰشِعٰتِ وَالْمُتَصَدِّقِيْنَ
وَالْمُتَصَدِّقٰتِ وَالصَّآئِمِيْنَ وَالصّٰٓئِمٰتِ وَ
الْحٰفِظِيْنَ فُرُوْجَهُمْ وَالْحٰفِظٰتِ وَالذّٰكِرِيْنَ اللّٰهَ
كَثِيْرًا وَّالذّٰكِرٰتِ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ مَّغْفِرَةً
وَّاَجْرًا عَظِيْمًا ۝ وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَّلَا
مُؤْمِنَةٍ اِذَا قَضَى اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ اَمْرًا اَنْ
يَّكُوْنَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ اَمْرِهِمْ ؕ وَمَنْ يَّعْصِ
اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ فَقَدْ ضَلَّ ضَلٰلًا مُّبِيْنًا ۝

9 అంటే గోప్యాతి గోప్యమైన విషయాన్ని సైతం ఎరిగినవాడు.

37 – 39 ఓ ప్రవక్తా! అల్లాహ్, నీవు, ఏ వ్యక్తికి మేలు చేశారో ఆ వ్యక్తితో "నీవు నీ భార్యను విడిచిపెట్టకు, అల్లాహ్‌కు భయపడు"[10] అని అంటున్న ఆ సమయాన్ని జ్ఞాపకంతెచ్చుకో. అప్పుడు నీవు అల్లాహ్ బయటపెట్టదలచిన విషయాన్ని నీ మనస్సులో దాచి ఉంచావు. నీవు ప్రజలకు భయపడుతున్నావు. వాస్తవానికి నీవు భయపడటానికి[11] అల్లాహ్‌యే ఎక్కువ హక్కుదారుడు. తరువాత జైద్ ఆమె విషయంలో తన అవసరాన్ని పూర్తి చేసుకున్నప్పుడు,[12] మేము ఆమె (విడాకులు పొందిన స్త్రీ)తో నీకు వివాహం జరిపించాము. విశ్వాసులకు తమ దత్త పుత్రుల భార్యల విషయంలో, వారు తమ భార్యలకు సంబంధించిన తమ అవసరాన్ని పూర్తి చేసుకున్నప్పుడు, ఏ విధమైన ఇబ్బంది కలుగకుండా ఉండేందుకు. అల్లాహ్ ఆదేశం అమలులోకి రావలసిందే. అల్లాహ్ తనకు విధించిన ఏపనినైనా చేయటంలో దైవప్రవక్తకు ఏ ప్రతిబంధకమూలేదు. గతించిన దైవప్రవక్త లందరి విషయంలోనూ అల్లాహ్ యొక్క ఈ సంప్రదాయమే అమలులో ఉండేది. అల్లాహ్ ఆజ్ఞ పూర్తిగా తిరుగులేని తీర్పు. (ఇది అల్లాహ్ సంప్రదాయం) అల్లాహ్ సందేశాలను అందజేసే వారికి, ఆయనకు మాత్రమే భయపడేవారికి, ఒకే దేవునికి తప్ప మరెవరికీ భయపడని వారికి. లెక్క చూడటానికి కేవలం అల్లాహ్‌యే చాలు.

40 (మానవులారా) ముహమ్మద్ మీలోని ఏ పురుషునికీ తండ్రి కారు. కాని ఆయన అల్లాహ్ యొక్క ప్రవక్త, దైవప్రవక్తల పరంపరను సమాప్తం చేసే చివరివారు. అల్లాహ్ సకల విషయాల జ్ఞానం కలవాడు.[13]

وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِيٓ أَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ
عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللّٰهَ
وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللّٰهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى
النَّاسَ ۚ وَاللّٰهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ ۖ فَلَمَّا قَضَىٰ
زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِيٓ أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا
قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا ۚ وَكَانَ أَمْرُ اللّٰهِ مَفْعُولًا ۝
مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ
اللّٰهُ لَهُ ۖ سُنَّةَ اللّٰهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ
قَبْلُ ۚ وَكَانَ أَمْرُ اللّٰهِ قَدَرًا مَقْدُورًا ۝
الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللّٰهِ وَيَخْشَوْنَهُ
وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللّٰهَ ۗ وَكَفَىٰ بِاللّٰهِ
حَسِيبًا ۝ مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ
وَلَٰكِنْ رَسُولَ اللّٰهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۗ وَكَانَ
اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۝

ع

10 'ఆ వ్యక్తి' అంటే, హజ్రత్ జైద్ బిన్ హారిస (రజిఅన్) అని అర్థం. ఆయనకు మహాప్రవక్త (సఅసమ్) బానిసత్వం నుండి విముక్తి కలిగించి దత్తపుత్రునిగా స్వీకరించారు. ఆయన భార్య అంటే హజ్రత్ జైనబ్ (రజిఅన్) అని అర్థం. ఆమె మహాప్రవక్త (సఅసమ్) గారి మేనత్త కూతురు. ఆయనగారు (స) ఆమెను హజ్రత్ జైద్‌కు ఇచ్చి వివాహం చేశారు. కాని వారు ఉభయులూ అన్యోన్యంగా కలసిమెలసి ఉండలేకపోయారు. హజ్రత్ జైద్ ఆమెకు విడాకులు ఇవ్వాలనే నిర్ణయానికి వచ్చారు.

11 అంటే, హజ్రత్ జైద్ (ర) హజ్రత్ జైనబ్‌కు విడాకులిచ్చినప్పుడు, ఆమెను స్వయంగా మహాప్రవక్త (స)యే వివాహం చేసుకుని దత్తపుత్రుణ్ణి సొంత పుత్రునిగా భావించే ప్రాచీనపు ఆచారాన్ని రూపుమాపటమే అల్లాహ్ ఆశయం. కాని మహాప్రవక్త (స), ఇలా చేస్తే అరబ్బులు తీవ్రంగా ప్రతిస్పందించి విమర్శలకు గురిచేస్తారనే భయం వల్ల, ఈ పరీక్ష నుండి తప్పించుకోవాలని అనుకున్నారు. కనుకనే ఆయన హజ్రత్ జైద్ తన భార్యకు విడాకులు ఇవ్వకుండా చేయటానికి తమ శాయశక్తులా కృషి చేశారు.

41 – 44 విశ్వసించిన ఓ మానవులారా! అల్లాహ్‌ను అత్యధికంగా స్మరించండి. ఉదయం, సాయంత్రం ఆయన పవిత్రతను కొనియాడుతూ ఉండండి. ఆయనే మీపై కరుణచూపేవాడు. ఆయన దూతలు మీ కొరకు కారుణ్యానికై ప్రార్థనలు చేస్తారు, మిమ్మల్ని ఆయన చీకట్లలోనుండి వెలికి తీసి వెలుగులోకి తీసుకురావాలని. విశ్వాసుల పట్ల ఆయన అమితదయకలవాడు. వారు ఆయనను కలిసేరోజున వారికి శాంతి వచనాలతో స్వాగతం లభిస్తుంది. అల్లాహ్ వారికి ఎంతో గౌరవప్రదమైన ప్రతిఫలాన్ని సమకూర్చి ఉంచాడు.

45 – 48 ఓ ప్రవక్తా! మేము నిన్ను సాక్షిగా చేసి, శుభవార్తను ఇచ్చేవానిగా, హెచ్చరికచేసేవానిగా చేసి అల్లాహ్ అనుమతితో ఆయన వైపునకు పిలుపు ఇచ్చేవానిగా చేసి, ప్రకాశించే దీపంగా చేసి పంపాము. (నిన్ను) విశ్వసించిన మానవులకు శుభవార్త ఇవ్వు, వారికి అల్లాహ్ తరఫునుండి గొప్ప అనుగ్రహాలు ఉన్నాయని. అవిశ్వాసుల కపటుల ఒత్తిడికి ఎంతమాత్రం లొంగకు, వారివేధింపులను లెక్క చేయకు[14], అల్లాహ్‌నే నమ్ముకో. మనిషి తన వ్యవహారాలను అప్పగించటానికి అల్లాహ్‌యే చాలు.

يَاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اذْكُرُوا اللّٰهَ ذِكْرًا
كَثِيْرًا ﴿٤١﴾ وَّسَبِّحُوْهُ بُكْرَةً وَّاَصِيْلًا ﴿٤٢﴾
هُوَ الَّذِيْ يُصَلِّيْ عَلَيْكُمْ وَمَلٰٓئِكَتُهٗ لِيُخْرِجَكُمْ
مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ؕ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِيْنَ
رَحِيْمًا ﴿٤٣﴾ تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهٗ سَلٰمٌ ۚۖ وَاَعَدَّ
لَهُمْ اَجْرًا كَرِيْمًا ﴿٤٤﴾ يَاَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّاۤ
اَرْسَلْنٰكَ شَاهِدًا وَّمُبَشِّرًا وَّنَذِيْرًا ﴿٤٥﴾ وَّ
دَاعِيًا اِلَى اللّٰهِ بِاِذْنِهٖ وَسِرَاجًا مُّنِيْرًا ﴿٤٦﴾
وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِيْنَ بِاَنَّ لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ
فَضْلًا كَبِيْرًا ﴿٤٧﴾ وَلَا تُطِعِ الْكٰفِرِيْنَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ
وَدَعْ اَذٰىهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ؕ وَكَفٰى بِاللّٰهِ وَكِيْلًا ﴿٤٨﴾

---

12 అంటే, విడాకులిచ్చే కోరికను కలిగి ఉన్న ఆయన దానిని నెరవేర్చారు. ఇక ఆయనకు ఆమెతో ఎట్టి సంబంధమూ లేకుండా పోయింది.

13 ఈ ఒక్క వాక్యమే మహాప్రవక్త (స) చేసుకున్న ఈ వివాహం పట్ల విరోధులు లేవనెత్తిన అన్ని అభ్యంతరాలను నిర్ద్వంద్వంగా ఖండించింది. ఆయన తమ కోడల్ని వివాహం చేసుకున్నారు అనేది వారి మొట్టమొదటి అభ్యంతరం. దానికి సమాధానంగా ఇలా చెప్పటం జరిగింది: "ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మీలోని ఏ పురుషునికీ తండ్రి కారు." అంటే, అతను కొడుకుగా ఎప్పుడైనాడు కనుక, అతను విడాకులిచ్చిన స్త్రీ నిషిద్ధం కావటానికి? వారి రెండో అభ్యంతరం ఏమిటంటే, ఒకవేళ దత్తపుత్రుడు కన్న పుత్రుడు కాకపోయినప్పటికీ, అతను విడాకులిచ్చిన స్త్రీని వివాహం చేసుకోవలసిన అగత్యం లేదు కదా! దీనికి జవాబుగా ఇలా అనబడింది: కాని ఆయన దైవ సందేశహరులు. అంటే దైవప్రవక్తగా ఆయనపై ఇలా చెప్పే బాధ్యత ఉన్నది. ధర్మ సమ్మతమైన దానిని మీ ఆచారాలు ఉత్తపుణ్యానికే నిషిద్ధం చేశాయి, దానిని గురించి ఉన్నటువంటి ద్వేషాలు పక్షపాతాలు అన్నీ నిర్మూలించబడాలి; అది ధర్మసమ్మతమైనటువంటిది అనే విషయంలో ఎటువంటి అనుమానాలకూ ఆస్కారం ఉండకూడదు. మరింత నొక్కి చెప్పటానికి ఇలా అనబడింది: "ఆయన దైవప్రవక్తల పరంపరను సమాప్తం చేసే చివరివారు." అంటే ఆయన తరువాత సందేశహరుడు రావటమనేదే సుదూర విషయం, ప్రవక్త కూడ ఎవరూ రాబోవటం లేదు, ఆయన గారి కాలంలో చట్టంలోనూ సంఘంలోనూ ఏదైనా సంస్కరణ జరగకుండా ఉండిపోతే, దానిని తీసుకురావటానికి. కావున ఈ అజ్ఞానపు దురాచారాన్ని స్వయంగా ఆయనే రూపుమాపి నిష్క్రమించటం అనేది ఆవశ్యకమైపోయింది. దీని తరువాత మరింత నొక్కివక్కాణిస్తూ ఇలా సెలవీయబడింది: "అల్లాహ్ సకల విషయాల జ్ఞానం కలవాడు" అంటే, అప్పుడు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) చేతులమీదుగా ఈ అజ్ఞానపు దురాచారాన్ని నిర్మూలింపజేసే అవసరం దేనికి కలిగింది, అలా చేయించకపోవటం వల్ల కలిగే నష్టమేమిటి అనే విషయాలు అల్లాహ్‌కు తెలుసు.

49 విశ్వాసులైన మానవులారా! మీరు విశ్వాసినులైన స్త్రీలను వివాహం చేసుకుని, తరువాత వారిని ముట్టుకోకమునుపే విడాకులిస్తే, అప్పుడు మీ తరఫునుండి "ఇద్దత్" ఏదీ వారిపై ఖరారు కాదు; అది పూర్తి అవ్వాలని మీరు కోరలేరు. కనుక వారికి కొంత ధనం ఇచ్చి మంచి పద్ధతిలో సాగనంపండి.

50 – 52 ప్రవక్తా! మేము (ఈ క్రింది వారిని) నీకు ధర్మ సమ్మతం చేశాముః నీవు మహర్ చెల్లించిన నీ భార్యలను,[15] అల్లాహ్ ప్రసాదించిన బానిస స్త్రీలనుండి నీ అధీనంలోకి వచ్చిన స్త్రీలను, నీతోపాటు వలస వచ్చిన నీ పినతండ్రి కుమార్తెలను, నీ మేనత్తల కుమార్తెలను, నీ మేనమామల కుమార్తెలను, నీ పినతల్లుల కుమార్తెలను, తనను తాను దైవప్రవక్తకు సమర్పించుకున్న విశ్వాసిని అయిన స్త్రీని, – ఒకవేళ దైవప్రవక్త ఆమెను వివాహం చేసుకోదలిస్తేః[16] ఈ మినహాయింపు కేవలం నీకేపరిమితం, ఇతర విశ్వాసులకు ఇదిలేదు. సాధారణ విశ్వాసులకు, వారి భార్యల, బానిస స్త్రీల విషయంలో మేము విధించిన పరిమితులు మాకు బాగా తెలుసు. నీకు ఏ విధమైన ఇబ్బందీ కలుగకుండా ఉండాలని (మేము నిన్ను ఈ పరిమితులనుండి మినహాయించాము). అల్లాహ్ క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడూను.

يَاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنٰتِ
ثُمَّ طَلَّقْتُمُوْهُنَّ مِنْ قَبْلِ اَنْ تَمَسُّوْهُنَّ
فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّوْنَهَا
فَمَتِّعُوْهُنَّ وَسَرِّحُوْهُنَّ سَرَاحًا جَمِيْلًا ۝٤٩ يَاَيُّهَا
النَّبِيُّ اِنَّآ اَحْلَلْنَا لَكَ اَزْوَاجَكَ الّٰتِيْٓ اٰتَيْتَ
اُجُوْرَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِيْنُكَ مِمَّآ اَفَاۗءَ اللّٰهُ
عَلَيْكَ وَبَنٰتِ عَمِّكَ وَبَنٰتِ عَمّٰتِكَ وَبَنٰتِ خَالِكَ
وَبَنٰتِ خٰلٰتِكَ الّٰتِيْ هَاجَرْنَ مَعَكَ ۡ وَامْرَاَةً
مُّؤْمِنَةً اِنْ وَّهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ اِنْ اَرَادَ النَّبِيُّ
اَنْ يَّسْتَنْكِحَهَا ۤ خَالِصَةً لَّكَ مِنْ دُوْنِ
الْمُؤْمِنِيْنَ ۭ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِيْٓ
اَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُوْنَ
عَلَيْكَ حَرَجٌ ۭ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۝

14 అంటే ఈ వివాహం గురించి ప్రజలు చేసే విమర్శలు, దూషణలు అని అర్థం.

15 ముహమ్మద్(సఅసమ్) ఇతరులు ఒకే కాలంలో నలుగురు కంటే ఎక్కువ మంది భార్యలను కలిగి ఉండటం నిషిద్ధం అని చెప్పారు. కాని స్వయంగా తామే ఈ ఐదవ భార్యను ఎందుకు చేసుకున్నారు? అని అభ్యంతరం లేవనెత్తిన ప్రజలకు ఇది సమాధానం. అప్పటికే మహాప్రవక్త(స)గారికి నలుగురు భార్యలు – హజ్రత్ ఆయెషా (ర), హజ్రత్ సవ్‌దా (ర), హజ్రత్ హఫ్‌సా (ర), హజ్రత్ ఉమ్మెసల్మా – ఉన్నారు అనే విషయం తెలిసి ఉండాలి.

16 అంటే, ఈ ఐదు మంది భార్యలు కాక అదనంగా ఈ సూరాలో ప్రస్తావించబడిన వావివరుసలు గల స్త్రీలను కూడ తమ వైవాహిక బంధంలోకి తీసుకోవచ్చు అనే అనుమతి మహాప్రవక్తకు ఇవ్వబడింది.

تُرْجِيْ مَنْ تَشَآءُ مِنْهُنَّ وَتُـْٔوِيْٓ اِلَيْكَ مَنْ
تَشَآءُ ۭ وَمَنِ ابْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ
عَلَيْكَ ۭ ذٰلِكَ اَدْنٰٓى اَنْ تَقَرَّ اَعْيُنُهُنَّ وَلَا
يَحْزَنَّ وَيَرْضَيْنَ بِمَآ اٰتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ ۭ
وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا فِيْ قُلُوْبِكُمْ ۭ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا
حَلِيْمًا ۝ لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَآءُ مِنْۢ بَعْدُ وَلَآ
اَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ اَزْوَاجٍ وَّلَوْ اَعْجَبَكَ
حُسْنُهُنَّ اِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِيْنُكَ ۭ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰي
كُلِّ شَيْءٍ رَّقِيْبًا ۝ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا
تَدْخُلُوْا بُيُوْتَ النَّبِيِّ اِلَّآ اَنْ يُّؤْذَنَ لَكُمْ اِلٰى
طَعَامٍ غَيْرَ نٰظِرِيْنَ اِنٰىهُ ۙ وَلٰكِنْ اِذَا دُعِيْتُمْ
فَادْخُلُوْا فَاِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوْا وَلَا
مُسْتَاْنِسِيْنَ لِحَدِيْثٍ ۭ اِنَّ ذٰلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ
فَيَسْتَحْيٖ مِنْكُمْ ۡ وَاللّٰهُ لَا يَسْتَحْيٖ مِنَ الْحَقِّ ۭ
وَاِذَا سَاَلْتُمُوْهُنَّ مَتَاعًا فَسْـَٔـلُوْهُنَّ مِنْ وَّرَآءِ
حِجَابٍ ۭ ذٰلِكُمْ اَطْهَرُ لِقُلُوْبِكُمْ وَقُلُوْبِهِنَّ ۭ
وَمَا كَانَ لَكُمْ اَنْ تُؤْذُوْا رَسُوْلَ اللّٰهِ وَلَآ اَنْ
تَنْكِحُوْٓا اَزْوَاجَهٗ مِنْۢ بَعْدِهٖٓ اَبَدًا ۭ اِنَّ ذٰلِكُمْ
كَانَ عِنْدَ اللّٰهِ عَظِيْمًا ۝ اِنْ تُبْدُوْا شَيْـًٔـا اَوْ
تُخْفُوْهُ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمًا ۝

నీ భార్యలలో నీకు ఇష్టమైన వారిని నీ నుండి వేరుగా ఉంచేందుకూ, నీకు ఇష్టమైన వారిని నీతో ఉంచుకునేందుకూ, నీకు ఇష్టమైన వారిని వేరుగా ఉంచిన తరువాత (కూడ) నీ వద్దకు పిలిపించుకునేందుకూ నీకు అధికారం ఇవ్వబడుతోంది. ఈ విషయంలో నీపై ఏ దోషమూలేదు. ఈ విధంగా వారి కళ్ళు చల్లదనం పొందుతాయనీ, వారు బాధపడరనీ, నీవు వారికి ఏది ఇచ్చినా వారు సంతోషిస్తారనీ ఎక్కువగా ఆశించవచ్చు. మీ మనస్సులలో ఏముందో అల్లాహ్‌కు తెలుసు. అల్లాహ్ సర్వమూ తెలిసినవాడు సంయమనం కలవాడూను. వీరుగాక ఇతర స్త్రీలు నీకు ధర్మ సమ్మతం కారుః వారి స్థానంలో మరెవరినీ భార్యలుగా తీసుకువచ్చే అనుమతి కూడ నీకు లేదు, వారి అందచందాలు నీకు ఎంత నచ్చినా సరే.[17] అయితే బానిస స్త్రీల విషయంలో నీకు అనుమతి[18] ఉన్నది. అల్లాహ్ ప్రతి విషయాన్నీ కనిపెడుతూనే ఉంటాడు.

53 – 54 విశ్వాసులైన ప్రజలారా! దైవప్రవక్త ఇళ్ళల్లోకి అనుమతి లేకుండా ప్రవేశించకండి. భోజన సమయానికై కాచుకుని కూర్చోకండి. కాని మిమ్మల్ని భోజనానికి పిలిస్తే, తప్పకుండావెళ్ళండి, అయితే భోజనం చేసిన వెంటనే, బయటికి వెళ్ళిపోండి. పిచ్చాపాటీ మాట్లాడుకుంటూ ఉండిపోవకండి. మీ ఈ చేష్టలు ప్రవక్తకు కష్టం కలిగిస్తాయి. అయినా ఆయన, మొగమాటం వల్ల ఏమీ అనరు. అల్లాహ్ సత్య విషయం చెప్పటానికి మొగమాట పడడు. ప్రవక్త భార్యలను మీరు ఏదైనా అడగవలసి ఉంటే, తెరచాటున ఉండి అడగండి. ఇది మీ హృదయాల, వారి హృదయాల పరిశుద్ధత కొరకు ఎంతో సముచితమైన పద్ధతి. దైవప్రవక్తకు కష్టం కలిగించటం మీకు ఏ మాత్రం ధర్మసమ్మతం కాదు. ఇంకా, ఆయన తరువాత ఆయన భార్యలను వివాహం చేసుకోవటం కూడ మీకు ధర్మ సమ్మతం కాదు. ఇది అల్లాహ్ దృష్టిలో మహాపాపం. మీరు ఏదైనా విషయాన్ని వ్యక్తం చేసినా లేక దానిని గోప్యంగా ఉంచినా, అల్లాహ్‌కు ప్రతి విషయమూ తెలుసు.

17 ఈ దైవ వాక్కుకు రెండు అర్థాలు ఉన్నాయిః ఒకటి; పైన 50వ వాక్యంలో మహాప్రవక్త (స)కు ధర్మ సమ్మతం చేయబడిన స్త్రీలు తప్ప, ఇతర స్త్రీలు ఎవరూ ఆయనకై ధర్మ సమ్మతం కారు. రెండు, మీ భార్యలు మీతోపాటు కష్టాలలోనూ, కడగండ్లలోనూ పాలు పంచుకోవటానికి (పరలోకం కోసం ఇహలోకాన్ని త్యాగం చేయటానికి),

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِىٓ اٰبَآئِهِنَّ وَلَآ اَبْنَآئِهِنَّ
وَلَآ اِخْوَانِهِنَّ وَلَآ اَبْنَآءِ اِخْوَانِهِنَّ وَلَآ
اَبْنَآءِ اَخَوٰتِهِنَّ وَلَا نِسَآئِهِنَّ وَلَا مَا
مَلَكَتْ اَيْمَانُهُنَّ ۚ وَاتَّقِيْنَ اللّٰهَ ۗ اِنَّ اللّٰهَ
كَانَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ شَهِيْدًا ۝ اِنَّ اللّٰهَ
وَمَلٰٓئِكَتَهٗ يُصَلُّوْنَ عَلَى النَّبِىِّ ؕ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا صَلُّوْا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوْا تَسْلِيْمًا ۝ اِنَّ
الَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ
فِى الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَاَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا
مُّهِيْنًا ۝ وَالَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ الْمُؤْمِنِيْنَ
وَالْمُؤْمِنٰتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوْا فَقَدِ احْتَمَلُوْا
بُهْتَانًا وَّاِثْمًا مُّبِيْنًا ۝ ع

55 దైవప్రవక్త భార్యలకు ఈ విషయంలో ఏదోషమూ అంటదు. వారి తండ్రులు, వారి కొడుకులు, వారి సోదరులు, వారి సోదరుల కొడుకులు, వారి సోదరీమణుల కుమారులు, వారితో కలుపుగోలుగా ఉండే స్త్రీలు, వారి బానిసలు, వారి ఇళ్ళల్లోకి రావచ్చు. (మహిళలారా!) మీరు అల్లాహ్ పట్ల అవిధేయతకు పాల్పడకండి; అల్లాహ్ ప్రతి విషయాన్నీ గమనిస్తున్నాడు.

56 అల్లాహ్ ఆయన దూతలు దైవప్రవక్తకై 'దురూద్'ను పంపుతారు. విశ్వాసులారా! మీరు కూడ ఆయనకై దురూద్, సలామ్‌లు పంపండి.[19]

57 – 58 అల్లాహ్‌కూ, ఆయన ప్రవక్తకూ బాధకలిగించిన వారిని అల్లాహ్ ఇహపరాలు రెండింటిలోనూ శపించాడు; వారికి అవమానకరమైన శిక్షను సిద్ధపరచి ఉంచాడు. ఏ తప్పూ చేయకపోయినా విశ్వాసులైన స్త్రీ పురుషులకు మనస్తాపం కలిగించేవారు, ఒక పెద్ద అభాండభారాన్ని ఒక స్పష్టమైన పాప భారాన్ని తమ తలపై మోపుకున్నట్లే.

సంసిద్ధతను వ్యక్తం చేసినప్పుడు, మీరు వారిపట్ల ఎలా వ్యవహరించినా, వారు దానికి సమ్మతిని తెలియజేస్తున్నప్పుడు, అట్టి వారిలో ఎవరికైనా విడాకులిచ్చి ఆమె స్థానంలో మరొక స్త్రీని భార్యగా చేపట్టటం ఇక మీకు ధర్మసమ్మతం కాదు.

18 వివాహం చేసుకున్న భార్యలతోనే కాక తన బానిస స్త్రీలతో కూడ సాంసారిక సంబంధాలను కలిగి ఉండే అనుమతి ఉన్నది, వారి విషయంలో సంఖ్యా పరిమితి లేదు. ఈ విషయానికి సంబంధించిన వివరణ నిసా సూరాలోని 3వ వాక్యంలోనూ, మోమినూన్ సూరాలోని 6వ వాక్యంలోనూ, అల్-మారిజ్ సూరాలోని 30వ వాక్యంలోనూ వచ్చింది.

19 అల్లాహ్ తరపు నుండి తన ప్రవక్తకై దురూద్ పంపటం అంటే ఆయన తన ప్రవక్తపై ఎనలేని కరుణ కనబరుస్తాడు, అతనిని ప్రశంసిస్తాడు, అతని పనులను నెరవేరుస్తాడు అతనిపేరుకు ఘనతను కలిగిస్తాడు, అతనిపై తన కారుణ్యాలను కురిపిస్తాడు. దైవదూతల తరపు నుండి అతనికై దురూద్ పంపటం అంటే, వారు అతనిని అమితంగా ప్రేమిస్తారు, అతనికి మహోన్నత స్థానాలు ప్రసాదించమని అల్లాహ్‌ను ప్రార్థిస్తారు. విశ్వాసుల తరపునుండి మహాప్రవక్తకై దురూద్ సలాములు పంపటం అంటే, వారు అతనిపై కృపాకటాక్షాలను అవతరింపజేయుము అని అల్లాహ్‌ను ప్రార్థిస్తారు.

59 ప్రవక్తా! నీ భార్యలకూ, నీ కూతుళ్లకూ, విశ్వాసుల యొక్క స్త్రీలకూ తమ దుప్పట్ల కొంగులను తమపై వ్రేలాడ తీసుకోమని[20] చెప్పు; వారు గుర్తింపబడటానికీ, వేధింపబడ కుండా[21] ఉండేందుకూ ఇది ఎంతో సముచితమైన పద్ధతి. అల్లాహ్ క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడూను.

60 – 62 ఒకవేళ కపటులూ, కలుషిత హృదయులూ మదీనా నగరంలో సంచలనం కలిగించే వదంతులను వ్యాపింపజేసే వారూ, తమ దుశ్చేష్టలను మానుకోకపోతే, వారికి వ్యతిరేకంగా చర్య తీసుకోవటానికి, మేము మిమ్మల్ని నిలబెడతాము. తరువాత వారు ఈ నగరంలో మీతో కలసి ఉండటం అనేది కష్టసాధ్య మవుతుంది. అన్ని వైపులనుండి వారిపై శాపాలు విరుచుకు పడతాయి. వారు ఎక్కడ కనబడితే అక్కడ పట్టుకోబడతారు. దారుణంగా చంపబడతారు. ఇది అల్లాహ్ సంప్రదాయం; పూర్వం నుంచీ అటువంటి వారి విషయంలో అమలవుతూ వస్తున్నదే. మీరు అల్లాహ్ సంప్రదాయంలో ఏ మార్పునూ కానలేరు.

63 – 68 ప్రళయఘడియ ఎప్పుడు వస్తుంది అని ప్రజలు నిన్ను అడుగుతారు. అది అల్లాహ్‌కే తెలుసు అని చెప్పు. బహుశా అది సమీపంలోనే ఉందో ఏమో, నీకేమి ఎరుక. ఏది ఏమైనా, ఇది మటుకు వాస్తవం: అల్లాహ్ అవిశ్వాసులను శపించాడు. వారి కొరకు మండే అగ్నిని సిద్ధపరచి ఉంచాడు. అందులో వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు; ఏ స్నేహితుణ్ణీ, ఏ సహాయకుణ్ణీ పొందలేరు. వారి ముఖాలను నిప్పులపై అటూ ఇటూ త్రిప్పటం జరిగేనాడు వారు ఇలా అంటారు, "అయ్యో! మేము అల్లాహ్‌కూ, దైవప్రవక్తకూ విధేయత చూపి ఉంటే ఎంత బాగుండేది!" ఇంకా ఇలా అంటారు, "ఓ మా ప్రభూ! మేము మా నాయకులకూ, మా పెద్దలకూ విధేయత చూపాము. వారు మమ్మల్ని ఋజు మార్గం నుండి తప్పించారు. ఓ ప్రభూ! వారికి రెట్టింపు యాతన విధించు, వారిని తీవ్రంగా శపించు."

يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّاَزْوَاجِكَ وَبَنٰتِكَ وَنِسَآءِ
الْمُؤْمِنِيْنَ يُدْنِيْنَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيْبِهِنَّ ؕ
ذٰلِكَ اَدْنٰٓى اَنْ يُّعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ
غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۝ لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ الْمُنٰفِقُوْنَ وَ
الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ وَّالْمُرْجِفُوْنَ فِي
الْمَدِيْنَةِ لَنُغْرِيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُوْنَكَ
فِيْهَآ اِلَّا قَلِيْلًا ۝ مَّلْعُوْنِيْنَ ۚ اَيْنَمَا ثُقِفُوْٓا
اُخِذُوْا وَقُتِّلُوْا تَقْتِيْلًا ۝ سُنَّةَ اللّٰهِ فِي الَّذِيْنَ
خَلَوْا مِنْ قَبْلُ ۚ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ
تَبْدِيْلًا ۝ يَسْـَٔلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ ؕ قُلْ
اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللّٰهِ ؕ وَمَا يُدْرِيْكَ لَعَلَّ
السَّاعَةَ تَكُوْنُ قَرِيْبًا ۝ اِنَّ اللّٰهَ لَعَنَ الْكٰفِرِيْنَ
وَاَعَدَّ لَهُمْ سَعِيْرًا ۝ خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ اَبَدًا ۚ لَا
يَجِدُوْنَ وَلِيًّا وَّلَا نَصِيْرًا ۝ يَوْمَ تُقَلَّبُ وُجُوْهُهُمْ
فِي النَّارِ يَقُوْلُوْنَ يٰلَيْتَنَآ اَطَعْنَا اللّٰهَ وَاَطَعْنَا
الرَّسُوْلَا ۝ وَقَالُوْا رَبَّنَآ اِنَّآ اَطَعْنَا سَادَتَنَا
وَكُبَرَآءَنَا فَاَضَلُّوْنَا السَّبِيْلَا ۝ رَبَّنَآ اٰتِهِمْ
ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ لَعْنًا كَبِيْرًا ۝

20 అంటే దుప్పట్లు కప్పుకుని పై నుంచి ముసుగు వేసుకోవాలి. వేరే మాటలలో చెప్పాలంటే ముసుగు లేకుండా తిరగకూడదు.

69 – 71 విశ్వాసులారా! మూసాకు మనస్తాపం కలిగించిన ప్రజల మాదిరిగా అయిపోకండి. తరువాత అల్లాహ్, వారు కల్పించిన మాటల బారినుండి అతనికి విముక్తి కలిగించాడు. అతను అల్లాహ్ దృష్టిలో ఎంతో గౌరవనీయుడు. విశ్వాసులారా! అల్లాహ్‌కు భయపడండి, రుజువాక్కును పలకండి. అప్పుడు అల్లాహ్ మీ కర్మలను చక్కబరుస్తాడు, మీ తప్పులను మన్నిస్తాడు. అల్లాహ్‌కు, ఆయన ప్రవక్తకూ విధేయత చూపేవాడు గొప్ప సాఫల్యం పొందుతాడు.

72 – 73 మేము ఈ అమానతును[22] ఆకాశాల ముందూ, భూమిముందూ, పర్వతాలముందూ పెట్టాము. అవి దానిని మోయటానికి సిద్ధపడలేదు. దానికి భయపడ్డాయి. కాని మానవుడు దాన్ని తనపై మోపుకున్నాడు. నిస్సందేహంగా, అతడు అన్యాయం చేసుకున్నాడు, మూర్ఖుడు[23] (ఈ అమానతుభారాన్ని పైనవేసుకున్న దాని అనివార్య ఫలితం ఏమిటంటే) కపటులైన స్త్రీ పురుషులనూ, ముష్రిక్కులైన స్త్రీ పురుషులనూ అల్లాహ్ శిక్షించటం, విశ్వాసులైన స్త్రీ పురుషుల పశ్చాత్తాపాన్ని అంగీకరించటం. అల్లాహ్ మన్నించేవాడు, కరుణించేవాడూను.

يَاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ اٰذَوْا
مُوْسٰى فَبَرَّاَهُ اللّٰهُ مِمَّا قَالُوْا ؕ وَكَانَ
عِنْدَ اللّٰهِ وَجِيْهًا ۝٦٩ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَقُوْلُوْا قَوْلًا سَدِيْدًا ۝٧٠ۙ
يُّصْلِحْ لَكُمْ اَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
ذُنُوْبَكُمْ ؕ وَمَنْ يُّطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ فَقَدْ
فَازَ فَوْزًا عَظِيْمًا ۝٧١ اِنَّا عَرَضْنَا الْاَمَانَةَ
عَلَى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَالْجِبَالِ فَاَبَيْنَ
اَنْ يَّحْمِلْنَهَا وَاَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا
الْاِنْسَانُ ؕ اِنَّهٗ كَانَ ظَلُوْمًا جَهُوْلًا ۝٧٢ۙ
لِّيُعَذِّبَ اللّٰهُ الْمُنٰفِقِيْنَ وَالْمُنٰفِقٰتِ
وَالْمُشْرِكِيْنَ وَالْمُشْرِكٰتِ وَيَتُوْبَ اللّٰهُ عَلَى
الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ ٩ ع
غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۝٧٣

21 "గుర్తింపబడటానికి" అంటే, వారిని ఈ నిరాడంబర వస్త్రధారణలో చూచి, ప్రతివాడూ వారు కులీనులనీ, పరిశుద్ధలనీ గుర్తిస్తాడు. వారు కులటలుకారు, చెడునడత కలిగిన వ్యక్తులకు వారిని చూసినప్పుడు చెడుతలంపులు కలగటానికి.

22 అమానతు అంటే, అల్లాహ్ తన ఈ భూమిలో మానవునికి అధికారాలూ, తార్కిక బుద్ధీ ఇచ్చి అతనిపై మోపిన బరువు బాధ్యతలు అని అర్థం.

23 అంటే, ఈ అమానతు భారాన్ని మోస్తూ కూడ, తన బాధ్యతలను గుర్తించడు. మీదు మిక్కిలి నమ్మక ద్రోహానికి పాల్పడి తనకు తానే అన్యాయం చేసుకుంటాడు.

34. సబా

(٣٤) سُوْرَةُ سَبَاٍ مَكِّيَّةٌ (٥٨)

ఆయతులు : 54 అవతరణ : మక్కాలో

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 2 కేవలం అల్లాహ్‌యే స్తుతికిపాత్రుడు. ఆయన ఆకాశాలలోనూ, భూమిలోనూ ఉన్న ప్రతి వస్తువుకూ స్వామి. పరలోకంలో కూడా ఆయనే స్తోత్రానికిపాత్రుడు. ఆయన వివేచనకలవాడు, అన్నీ ఎరిగినవాడు. భూమిలోకి ప్రవేశించేదీ, దానినుండి వెలికి వచ్చేదీ, ఆకాశం నుండి దిగేదీ, దానిలోకి ఎక్కేదీ, ఇదంతా ఆయనకు తెలుసు. ఆయన కరుణించేవాడు, క్షమించేవాడూను.

3 – 6 ఏదీ, ప్రళయం ఇంకా మా మీదకు రావటంలేదేమిటి? అని అవిశ్వాసులు అంటారు. వారితో ఇలా అను, "అగోచర విషయజ్ఞాని అయిన నా ప్రభువు సాక్షిగా! అది మీ మీదకు తప్పకుండా వస్తుంది. రవ్వంత వస్తువైనా సరే ఆయనకు ఆకాశాలలోనూ గోప్యంగా లేదు, భూమిపైనా గోప్యంగా లేదు. రవ్వకంటే పెద్దదైనా సరే దానికంటె చిన్నదైనా సరే అంతా ఒక స్పష్టమైన దస్త్రములో వ్రాయబడి ఉన్నది." విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేసిన వారికి అల్లాహ్ మంచి ప్రతిఫలం ఇవ్వటానికి ఈ ప్రళయం వస్తుంది, వారికి క్షమాభిక్ష లభిస్తుంది, గౌరవప్రదమైన ఉపాధి సిద్ధిస్తుంది. మా వాక్యాలను అగౌరవపరచటానికి విశ్వ ప్రయత్నాలు చేసినవారికి తీవ్రమైన, బాధాకరమైన శిక్షపడుతుంది. ప్రవక్తా! నీ ప్రభువు తరఫునుండి ఏదైతే నీపై అవతరించిందో, అది పూర్తిగా సత్యమనీ, శక్తిమంతుడూ, స్తవనీయుడూ అయిన దేవుని మార్గం చూపుతుందనీ జ్ఞానులు బాగా గ్రహిస్తారు.

7 – 8... అవిశ్వాసులు ప్రజలతో ఇలా అంటారు."మీ శరీరంలోని అణువణువు చెల్లాచెదరైపోయినప్పుడు మీరు మళ్లీ కొత్తగా సృష్టింపబడతారని తెలియజేసే వ్యక్తిని మీకు చూపమంటారా?

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي
الْاَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْاٰخِرَةِ ۚ وَهُوَ الْحَكِيْمُ
الْخَبِيْرُ ۝ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْاَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ
مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَآءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيْهَا ۚ
وَهُوَ الرَّحِيْمُ الْغَفُوْرُ ۝ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
لَا تَاْتِيْنَا السَّاعَةُ ۚ قُلْ بَلٰى وَرَبِّيْ لَتَاْتِيَنَّكُمْ ۙ
عٰلِمِ الْغَيْبِ ۚ لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي
السَّمٰوٰتِ وَلَا فِي الْاَرْضِ وَلَآ اَصْغَرُ مِنْ ذٰلِكَ
وَلَآ اَكْبَرُ اِلَّا فِيْ كِتٰبٍ مُّبِيْنٍ ۝ لِّيَجْزِيَ
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ۚ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ
مَّغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ كَرِيْمٌ ۝ وَالَّذِيْنَ سَعَوْ فِيْٓ
اٰيٰتِنَا مُعٰجِزِيْنَ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِّنْ
رِّجْزٍ اَلِيْمٌ ۝ وَيَرَى الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ
الَّذِيْٓ اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ هُوَ الْحَقَّ ۙ
وَيَهْدِيْٓ اِلٰى صِرَاطِ الْعَزِيْزِ الْحَمِيْدِ ۝
وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلٰى
رَجُلٍ يُّنَبِّئُكُمْ اِذَا مُزِّقْتُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ ۙ
اِنَّكُمْ لَفِيْ خَلْقٍ جَدِيْدٍ ۝

ఈ వ్యక్తి అల్లాహ్ పేరుతో అబద్ధాలు కల్పిస్తున్నాడో లేక ఇతనికి పిచ్చి ఏమైనా పట్టిందో తెలియటంలేదు."

...8 – 9 కాదు. వాస్తవానికి పరలోకాన్ని విశ్వసించనివారే యాతనకు గురి అయ్యేవారు, వారే ఘోరంగా మార్గం తప్పినవారు. వారిని ముందునుంచీ, వెనకనుంచీ చుట్టు ముట్టి ఉన్న భూమ్యాకాశాలను వారు ఎన్నడూ చూడలేదా? మేము కోరితే వారిని భూమిలోకి కూరుకుపోయేలా చేయగలము లేదా ఆకాశఖండాలను కొన్నింటిని వారి మీద పడవేయగలము. నిజంగానే దేవుని వైపునకు మరలే ప్రతి దాసుని కొరకు ఇందులో ఒక సూచన ఉన్నది.

10 – 11 మేము దావూద్‌కు మా తరఫునుండి గొప్ప అనుగ్రహాన్ని ప్రసాదించాము. (మేము ఇలా ఆజ్ఞాపించాము) పర్వతములారా! ఇతనితో కలిసి కీర్తన చేయండి. (ఇదే ఆజ్ఞను మేము) పక్షులకు కూడా ఇచ్చాము. మేము ఇనుమును అతని కొరకు మెత్తపడేటట్లుగా చేశాము. ఇలా ఆదేశిస్తూ, "కవచాలు తయారు చెయ్యి, వాటి వలయాలను సరిగ్గా లెక్క ప్రకారం పేర్చు." (దావూద్ ప్రజలారా!) మంచిపనులు చెయ్యండి. మీరు చేస్తున్నదల్లా నేను చూస్తున్నాను.

12 – 13 మేము సులేమాన్‌కు గాలిని వశపరచాము. అది ఉదయం పూట ఒకనెల రోజుల పాటి ప్రయాణాన్ని పూర్తి చేయగలిగేది. సాయంకాలం పూట కూడా ఒక నెల రోజుల పాటి ప్రయాణాన్ని చేయగలిగేది. మేము ఆయనకు కరిగిన రాగి ఊటను ప్రవహింపజేశాము. తమ ప్రభువు ఆదేశానుసారం అతని సన్నిధిలో సేవలు చేసే జిన్నాతులను మేము అతనికి వశవర్తులుగా చేశాము. వారిలో మా ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించిన వాడికి మేము జ్వలించే అగ్నిని రుచిచూపేవారము. వారు అతనికి అతను కోరినవన్నీ చేసేవారు, ఎత్తైన కట్టడాలు, చిత్రాలు,[1] కోనేరులవంటి పెద్దపళ్లాలు, తమస్థానం నుండి కదలని భారీ డేగిసాలు – దావూద్ ప్రజలారా! కృతజ్ఞతతో పనిచేయండి[2], నా దాసులలో కృతజ్ఞతలు తెలిపేవారు తక్కువే.

اَفْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَمْ بِهٖ جِنَّةٌ ؕ
بَلِ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ فِي
الْعَذَابِ وَالضَّلٰلِ الْبَعِيْدِ ۝٨ اَفَلَمْ
يَرَوْا اِلٰى مَا بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
مِّنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ ؕ اِنْ نَّشَاْ نَخْسِفْ بِهِمُ
الْاَرْضَ اَوْ نُسْقِطْ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِّنَ السَّمَآءِ ؕ
اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيَةً لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيْبٍ ۝٩ ع
وَلَقَدْ اٰتَيْنَا دَاوٗدَ مِنَّا فَضْلًا ؕ يٰجِبَالُ
اَوِّبِيْ مَعَهٗ وَالطَّيْرَ ۚ وَاَلَنَّا لَهُ الْحَدِيْدَ ۝١٠
اَنِ اعْمَلْ سٰبِغٰتٍ وَّقَدِّرْ فِي السَّرْدِ وَاعْمَلُوْا
صَالِحًا ؕ اِنِّيْ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ۝١١ وَلِسُلَيْمٰنَ
الرِّيْحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَّرَوَاحُهَا شَهْرٌ ۚ
وَاَسَلْنَا لَهٗ عَيْنَ الْقِطْرِ ؕ وَمِنَ الْجِنِّ مَنْ يَّعْمَلُ
بَيْنَ يَدَيْهِ بِاِذْنِ رَبِّهٖ ؕ وَمَنْ يَّزِغْ مِنْهُمْ
عَنْ اَمْرِنَا نُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ السَّعِيْرِ ۝١٢
يَعْمَلُوْنَ لَهٗ مَا يَشَآءُ مِنْ مَّحَارِيْبَ وَتَمَاثِيْلَ
وَجِفَانٍ كَالْجَوَابِ وَقُدُوْرٍ رّٰسِيٰتٍ ؕ اِعْمَلُوْٓا اٰلَ
دَاوٗدَ شُكْرًا ؕ وَقَلِيْلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُوْرُ ۝١٣

1 చిత్రాలు అంటే, అవి మానవ చిత్రాలు లేక జంతు చిత్రాలు కావాలనే నియమంలేదు. దైవ ప్రవక్త మూసా షరియత్తునే హజ్రత్ సులేమాన్ అస్సలామ్ అనుసరించేవారు. హజ్రత్ మూసా షరియత్తు ప్రకారం సజీవ రూపాలకు ప్రతిరూపాలు

14 ఆ తరువాత సులేమాన్‌పై మేము మరణ నిర్ణయాన్ని అమలు జరిపినప్పుడు, జిన్నాతులకు అతని మరణం గురించి తెలియజేసిన వస్తువు అతని చేతి కర్రను తింటూ ఉన్న చీడపురుగే తప్ప మరొకటేదీకాదు, ఈ విధంగా సులేమాన్ పడిపోగా, తమకు అగోచర విషయాలు తెలిసి ఉంటే అవమానకరమైన ఈ బాధకు గురి అయి ఉండేవారముకాము అని జిన్నాతులకు స్పష్టంగా తెలిసిపోయింది.

15 – 17 సబాకొరకు స్వయంగా వారి స్వస్థలంలోనే ఒక సూచన ఉండేది; కుడిప్రక్కా, ఎడమప్రక్కా[3] రెండు వైపులా రెండుతోటలు; మీ ప్రభువు ప్రసాదించిన దానిని తినండి. ఆయనకు కృతజ్ఞతలు తెలుపండిః దేశమేమో మంచిది, పవిత్రమైనది. ప్రభువేమో మన్నించేవాడు, అయినప్పటికీ వారు విముఖత చూపారు. చివరకు మేము వారిపైకి కట్ట తెంచే వరదను పంపాము, వారి పూర్వపు రెండుతోటల స్థానంలో మరో రెండు తోటలను వారికి ఇచ్చాము. వాటిలో చేదుపండ్లు, ఝూవుక వృక్షాలు ఉండేవి, కొన్ని రేగిచెట్లు కూడా ఉండేవి. ఇది వారి అవిశ్వాసానికి మేము వారికిచ్చిన ప్రతిఫలం. కృతఘ్నుడైన మానవుడికి తప్ప ఇటువంటి ప్రతిఫలాన్ని మేము మరెవ్వరికీ ఇవ్వము.

18 – 21 మేము వారికీ, మేము శుభాలు ప్రసాదించిన పట్టణాలకూ మధ్య స్పష్టంగా కనిపించే జనపదాలు స్థాపించాము. వాటిలో ప్రయాణ దూరాలను ఒక అంచనా ప్రకారం ఏర్పాటు చేశాము.[4] "ఈ మార్గాలలో రేయింబవళ్లు సురక్షితంగా ప్రయాణం చేయండి" కాని వారు, "మాప్రభూ! మా ప్రయాణ దూరాలను పొడిగించు[5]" అని అన్నారు. వారు తమకు తామే అన్యాయం చేసుకున్నారు. చివరకు మేము వారిని ఒక కథగా మిగిల్చాము, చెల్లాచెదరు చేసివేశాము. నిశ్చయంగా ఇందులో సహనశీలుడూ, కృతజ్ఞుడూ అయిన ప్రతి వ్యక్తికీ సూచనలు ఉన్నాయి. వారి విషయంలో షైతాన్ తన అనుమానం నిజమైనదని తెలుసుకున్నాడు. వారు అతడినే అనుసరించారు, విశ్వాసులైన ఒక చిన్నవర్గం వారు తప్ప. షైతానుకు వారిపై ఎలాంటి అధికారమూ లభించి ఉండలేదు. కాని ఇదంతా ఎందుకు జరిగిందంటే, పరలోకాన్ని విశ్వసించినవాడు ఎవడో, దానిని గురించి సంశయపడినవాడు ఎవడో మేము చూడదలచాము. నీ ప్రభువు ప్రతి విషయాన్నీ కనిపెట్టి ఉన్నాడు.

فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلٰى
مَوْتِهٖٓ اِلَّا دَآبَّةُ الْاَرْضِ تَاْكُلُ مِنْسَاَتَهٗ ۚ
فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنُّ اَنْ لَّوْ كَانُوْا يَعْلَمُوْنَ
الْغَيْبَ مَا لَبِثُوْا فِي الْعَذَابِ الْمُهِيْنِ ۝
لَقَدْ كَانَ لِسَبَاٍ فِيْ مَسْكَنِهِمْ اٰيَةٌ ۚ جَنَّتٰنِ
عَنْ يَّمِيْنٍ وَّشِمَالٍ ۥ كُلُوْا مِنْ رِّزْقِ رَبِّكُمْ
وَاشْكُرُوْا لَهٗ ۚ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَّرَبٌّ غَفُوْرٌ ۝
فَاَعْرَضُوْا فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ
وَبَدَّلْنٰهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ اُكُلٍ
خَمْطٍ وَّاَثْلٍ وَّشَيْءٍ مِّنْ سِدْرٍ قَلِيْلٍ ۝
ذٰلِكَ جَزَيْنٰهُمْ بِمَا كَفَرُوْا ۭ وَهَلْ نُجٰزِيْٓ اِلَّا الْكَفُوْرَ ۝
وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقُرَى الَّتِيْ بٰرَكْنَا
فِيْهَا قُرًى ظَاهِرَةً وَّقَدَّرْنَا فِيْهَا السَّيْرَ ۭ
سِيْرُوْا فِيْهَا لَيَالِيَ وَاَيَّامًا اٰمِنِيْنَ ۝ فَقَالُوْا
رَبَّنَا بٰعِدْ بَيْنَ اَسْفَارِنَا وَظَلَمُوْٓا اَنْفُسَهُمْ
فَجَعَلْنٰهُمْ اَحَادِيْثَ وَمَزَّقْنٰهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ ۭ اِنَّ
فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُوْرٍ ۝ وَلَقَدْ
صَدَّقَ عَلَيْهِمْ اِبْلِيْسُ ظَنَّهٗ فَاتَّبَعُوْهُ اِلَّا
فَرِيْقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ۝ وَمَا كَانَ لَهٗ عَلَيْهِمْ
مِّنْ سُلْطٰنٍ اِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يُّؤْمِنُ بِالْاٰخِرَةِ
مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِيْ شَكٍّ ۭ وَرَبُّكَ عَلٰى كُلِّ
شَيْءٍ حَفِيْظٌ ۝

22 – 23 (ప్రవక్తా! ఈ ముష్రిక్కులతో) ఇలా అను, "అల్లాహ్‌ను కాదని మీరు ఆరాధ్యులుగా భావించిన వారిని పిలిచి చూడండి. వారు ఆకాశాలలోగాని, భూమిలోగాని, రవ్వంత వస్తువుకు కూడా యజమానులుకారు. ఇంకా వారు భూమ్యాకాశాల ఆధిపత్యంలో భాగస్వాములునూకారు. వారిలో ఎవ్వడూ అల్లాహ్‌కు సహాయకుడూకాడు, అల్లాహ్ ఏ వ్యక్తి విషయంలో సిఫారసుకు అనుమతి ఇచ్చాడో, ఆ వ్యక్తికి తప్ప మరెవరికినీ ఏ సిఫారసూ అల్లాహ్ సమక్షంలో లాభదాయకంకాదు, చివరకు ప్రజల హృదయాలనుండి భయంతొలగిపోయినపుడు, వారు (సిఫారసు చేసే వారిని) "మీ ప్రభువు ఏమని సమాధానం పలికాడు?" అని అడుగుతారు. వారు, "సరైన సమాధానమే దొరికింది, ఆయన మహిమాన్వితుడు, మహోన్నతుడూను" అని చెబుతారు.

24 – 27 (ప్రవక్తా!) వారిని ఇలా అడుగు, "ఆకాశాలనుండీ, భూమినుండీ మీకు ఉపాధిని ఎవడు ఇస్తున్నాడు?" ఇలా అను, "అల్లాహ్‌యే. ఇప్పుడు నిశ్చయంగా మేమో, మీరో ఎవరో ఒకరు మాత్రమే సన్మార్గంలో ఉన్నాము లేదా స్పష్టమైన మార్గభ్రష్టత్వంలోపడి ఉన్నాము." ఇంకా వారితో ఇలా అను, "మేము చేసిన తప్పులను గురించి మిమ్మల్ని ఏమాత్రం ప్రశ్నించటం జరగదు, మీరు చేస్తూ ఉన్న దానిని గురించి మమ్మల్నీ అడగటం జరగదు." ఇలా అను, "మన ప్రభువుమనల్ని సమావేశపరుస్తాడు: తరువాత మన మధ్య సరైన తీర్పు చేస్తాడు. ఆయన సర్వజ్ఞుడైన న్యాయాధిపతి." వారితో ఇలా అను, "ఆయనకు భాగస్వాములుగా మీరు కలిపిన ఆ శక్తులేవో నాకూ కొంచెం చూపించండి." ఎంతమాత్రం కాదు అల్లాహ్ మాత్రమే శక్తిమంతుడు వివేకవంతుడూను.

قُلِ ادْعُوا الَّذِيْنَ زَعَمْتُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۚ
لَا يَمْلِكُوْنَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمٰوٰتِ وَلَا
فِي الْاَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيْهِمَا مِنْ شِرْكٍ وَّمَا
لَهٗ مِنْهُمْ مِّنْ ظَهِيْرٍ ۝ وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ
عِنْدَهٗٓ اِلَّا لِمَنْ اَذِنَ لَهٗ ۭ حَتّٰٓى اِذَا فُزِّعَ عَنْ
قُلُوْبِهِمْ قَالُوْا مَاذَا ۙ قَالَ رَبُّكُمْ ۭ قَالُوا الْحَقَّ ۚ
وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيْرُ ۝ قُلْ مَنْ يَّرْزُقُكُمْ مِّنَ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ قُلِ اللّٰهُ ۙ وَاِنَّآ اَوْ اِيَّاكُمْ
لَعَلٰى هُدًى اَوْ فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ۝ قُلْ لَّا
تُسْـَٔلُوْنَ عَمَّآ اَجْرَمْنَا وَلَا نُسْـَٔلُ عَمَّا تَعْمَلُوْنَ ۝
قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ ۭ
وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيْمُ ۝ قُلْ اَرُوْنِيَ الَّذِيْنَ اَلْحَقْتُمْ
بِهٖ شُرَكَاۗءَ كَلَّا ۭ بَلْ هُوَ اللّٰهُ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝

చేయటం నిషిద్ధం. దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) షరియత్తులో కూడ ఇలా చేయటం నిషిద్ధం.

2 అంటే, కృతజ్ఞత గల దాసులవలె పని చేయండి.

3 దేశం మొత్తం మీద రెండే రెండు తోటలు ఉన్నాయి అని దీని భావంకాదు. కాని సబా దేశమే తోటలమయం. మనిషి ఏ ప్రాంతంలో ఉన్నా, అతనికి ఇరుప్రక్కలా తోటలే కనిపిస్తాయి.

4 "శుభవంతమైన నివాస స్థలాలు" అంటే సిరియా, పాలస్తీనా దేశాలు అని భావం. "స్పష్టంగా కనిపించే నివాస స్థలాలు" అంటే పెద్ద పెద్ద రహదారులపై ఉన్నటువంటి నివాస స్థలాలు అని భావం. మారుమూల ప్రాంతాలలో ఉన్నవికావు.

28 (ప్రవక్తా!) మేము నిన్ను సర్వమానవులకు శుభవార్తను ఇచ్చేవాడుగా, హెచ్చరిక చేసేవాడుగా నియమించి పంపాము. కాని చాలా మంది మానవులు దీనిని ఎరుగరు.

29 – 30 వారు నీతో ఇలా అంటారు, "నీవు నిజాయితీపరుడవే అయితే, ఆ (ప్రళయ) వాగ్దానం ఎప్పుడు నెరవేరుతుంది?" ఇలా అను, "మీ కొఱకు ఆరోజు యొక్క గడువు నిర్ణయమయ్యే ఉన్నది. దాని రాకను మీరు ఒకగంట ఆలస్యమూ చేయలేరు, ఒక గంట శీఘ్రతరమూచేయలేరు."

31 – 33 ఈ అవిశ్వాసులు ఇలా అంటున్నారు, "మేము ఈ ఖురానును ఎన్నటికీ విశ్వసించము. దీనికి పూర్వం వచ్చిన ఏ గ్రంథాన్నీ అంగీకరించము." ఈ దుర్మార్గులు తమ ప్రభువు సమక్షంలో నిలబడునప్పటి స్థితిని నీవు చూస్తే ఎంత బాగుండును! అప్పుడు వారు ఒకరిపై ఒకరు నిందారోపణలు చేసుకుంటూ ఉంటారు. ప్రపంచంలో అణగద్రొక్కబడిన వారు పెద్దలమను కున్న వారితో, "మీరు లేకపోయినట్లయితే మేము విశ్వాసులమై ఉండేవారము" అని అంటారు. ఆ పెద్దలమనుకున్న వారు, అణగద్రొక్కబడిన వారికి ఇలా జవాబు ఇస్తారు, "మీ వద్దకు వచ్చిన సన్మార్గాన్ని అవలంబించకుండా మేము మిమ్మల్ని ఆపామా? లేదు. మీరు స్వయంకృతాపరాధులు." అణగ ద్రొక్కబడినవారు ఆ పెద్దల మనుకున్న వారితో ఇలా అంటారు, "కాదు, ఇది మీరు అహోరాత్రాలు పన్నిన కుట్ర. అల్లాహ్‌ను తిరస్కరించండి అనీ ఇతరులను ఆయనకు సహవర్తులుగా చెయ్యండి అనీ మీరు మాకు బోధించారు." చివరకు వారు శిక్షను చూసినప్పుడు, తమ మనస్సులలో పశ్చాత్తాపపడతారు. మేము ఈ అవిశ్వాసుల మెడలకు గుదిబండలు వేస్తాము. ప్రజలకు వారి కర్మలు ఎలాంటివో అలాంటి ప్రతిఫలమే దొరుకుతుంది. దానికి భిన్నమైన ప్రతిఫలాన్ని వారికి ఇవ్వటం సాధ్యమా?

وَمَآ اَرْسَلْنٰكَ اِلَّا كَآفَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيْرًا
وَّنَذِيْرًا وَّلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝
وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِيْنَ ۝ قُلْ لَّكُمْ مِّيْعَادُ يَوْمٍ لَّا
تَسْتَاْخِرُوْنَ عَنْهُ سَاعَةً وَّلَا تَسْتَقْدِمُوْنَ ۝ ع
وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَنْ نُّؤْمِنَ بِهٰذَا الْقُرْاٰنِ
وَلَا بِالَّذِيْ بَيْنَ يَدَيْهِ ۭ وَلَوْ تَرٰٓى اِذِ الظّٰلِمُوْنَ
مَوْقُوْفُوْنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ښ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ اِلٰى
بَعْضِ الْقَوْلَ ۚ يَقُوْلُ الَّذِيْنَ اسْتُضْعِفُوْا
لِلَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا لَوْلَآ اَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِيْنَ ۝
قَالَ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا لِلَّذِيْنَ اسْتُضْعِفُوْٓا
اَنَحْنُ صَدَدْنٰكُمْ عَنِ الْهُدٰى بَعْدَ اِذْ
جَاۗءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُّجْرِمِيْنَ ۝ وَقَالَ الَّذِيْنَ
اسْتُضْعِفُوْا لِلَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْا بَلْ مَكْرُ الَّيْلِ وَ
النَّهَارِ اِذْ تَاْمُرُوْنَنَآ اَنْ نَّكْفُرَ بِاللّٰهِ وَنَجْعَلَ
لَهٗٓ اَنْدَادًا ۭ وَاَسَرُّوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَاَوُا الْعَذَابَ ۭ
وَجَعَلْنَا الْاَغْلٰلَ فِيْٓ اَعْنَاقِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۭ
هَلْ يُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ۝

ప్రయాణ దూరాలను ఒక అంచనా ప్రకారం ఏర్పాటు చేయటం అంటే, యమన్‌నుండి సిరియా వరకు గల ప్రయాణం జనావాసం గల మార్గంలోనే సాగుతుంది. ఒక మజిలీ నుండే మరొక మజిలీ వరకు గల దూరం అందరికీ తెలిసినదే.

5 వారు మాటలలోనే ఈ ప్రార్థన చేశారు అని చెప్పనక్కరలేదు. అనేక సందర్భాలలోని మానవుని ప్రవర్తనను బట్టి అతడు దేవునితో ఇలా మొరపెట్టుకుంటున్నాడా అని అనిపిస్తుంది, "నీవు నాకు ప్రసాదించిన ఈ వరానికి నేను తగిన

34 – 38 మేము హెచ్చరిక చేసే వానిని ఏదైనా పట్టణానికి పంపినపుడు, ఆ పట్టణంలోని సంపన్నులు, "నీవు తీసుకొనివచ్చిన సందేశాన్ని మేము విశ్వసించము" అని అనకుండా ఉండటం అనేది ఎన్నడూ జరగలేదు. వారు ఎల్లప్పుడు ఇలానే అన్నారు, "మేము నీకంటె ఎక్కువ సంపదనూ, ఎక్కువ సంతానాన్నీ కలిగి ఉన్నాము. మేము ఎంతమాత్రం శిక్షింపబడేవారముకాము." ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను, "నా ప్రభువు తనకు ఇష్టమైన వారికి విస్తారంగా ఉపాధిని ప్రసాదిస్తాడు, తనకు ఇష్టమైన వారికి ఆచితూచి ఇస్తాడు. కాని చాలా మంది దీని యథార్థాన్ని గ్రహించరు." మిమ్మల్ని మాకు దగ్గర చేసేది, మీ సంపదకానీ, మీ సంతానంకానీ కాదు, విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసేవారు మాత్రమే (మాకు దగ్గరవుతారు). ఇటువంటి వారికే తాము చేసిన దానికి రెట్టింపు ప్రతిఫలం లభించేది, వారు ఎత్తైన భవనాలలో సురక్షితంగా ఉంటారు, ఇక మా వాక్యాలను చులకన పరచటానికి నిరంతరం ప్రయత్నం చేసేవారు, వారు యాతనకు గురిఅవుతారు.

39 ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను, "నా ప్రభువు తన దాసులలో తన కిష్టమైన వారికి విస్తృతమైన ఉపాధిని ఇస్తాడు. తన కిష్టమైన వారికి ఆచి తూచి ఇస్తాడు. మీరు దేనిని ఖర్చు చేసినప్పటికీ దాని స్థానంలో ఆయనే మీకు మరింత ఇస్తాడు, ఉపాధి ప్రదాతలందరికంటె ఆయనే శ్రేష్ఠుడైన ఉపాధి దాత.

40 – 42 ఆయన మానవులందరినీ సమావేశపరచే రోజున దైవదూతలను, "వీరు మిమ్మల్నే ఆరాధిస్తూ ఉండేవారా?" అని అడుగుతాడు. అప్పుడు వారు ఇలా జవాబు చెబుతారు, "నీవు పరిశుద్ధుడవు. మా సంబంధం నీతోనేగాని వీరితో మాత్రం కాదు, అసలు వీరు మమ్మల్ని కాదు, జిన్నాతులను ఆరాధించేవారు, వీరిలో చాలా మంది వారినే విశ్వసించారు."[6] (అప్పుడు మేము ఇలా అంటాము) ఈ రోజున మీలో ఎవరూ ఎవరికీ లాభాన్ని కానీ, నష్టాన్నికానీ కలిగించలేరు. మేము దుర్మార్గులతో, "ఇక రుచి చూడండి మీరు తిరస్కరిస్తూ ఉండే నరకబాధను" అని అంటాము.

وَمَآ اَرۡسَلۡنَا فِىۡ قَرۡيَةٍ مِّنۡ نَّذِيۡرٍ اِلَّا قَالَ
مُتۡرَفُوۡهَاۤ ۙ اِنَّا بِمَاۤ اُرۡسِلۡتُمۡ بِهٖ كٰفِرُوۡنَ ۞
وَقَالُوۡا نَحۡنُ اَكۡثَرُ اَمۡوَالًا وَّاَوۡلَادًا ۙ وَّمَا نَحۡنُ
بِمُعَذَّبِيۡنَ ۞ قُلۡ اِنَّ رَبِّىۡ يَبۡسُطُ الرِّزۡقَ لِمَنۡ يَّشَآءُ
وَيَقۡدِرُ وَلٰـكِنَّ اَكۡثَرَ النَّاسِ لَا يَعۡلَمُوۡنَ ۞ ع
وَمَاۤ اَمۡوَالُكُمۡ وَلَاۤ اَوۡلَادُكُمۡ بِالَّتِىۡ
تُقَرِّبُكُمۡ عِنۡدَنَا زُلۡفٰٓى اِلَّا مَنۡ اٰمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ۙ
فَاُولٰٓـئِكَ لَهُمۡ جَزَآءُ الضِّعۡفِ بِمَا عَمِلُوۡا وَهُمۡ فِى
الۡغُرُفٰتِ اٰمِنُوۡنَ ۞ وَالَّذِيۡنَ يَسۡعَوۡنَ فِىۡۤ اٰيٰتِنَا
مُعٰجِزِيۡنَ اُولٰٓـئِكَ فِى الۡعَذَابِ مُحۡضَرُوۡنَ ۞ قُلۡ
اِنَّ رَبِّىۡ يَبۡسُطُ الرِّزۡقَ لِمَنۡ يَّشَآءُ مِنۡ عِبَادِهٖ
وَيَقۡدِرُ لَهٗ ؕ وَمَاۤ اَنۡفَقۡتُمۡ مِّنۡ شَىۡءٍ فَهُوَ
يُخۡلِفُهٗ ۚ وَهُوَ خَيۡرُ الرّٰزِقِيۡنَ ۞ وَيَوۡمَ يَحۡشُرُهُمۡ
جَمِيۡعًا ثُمَّ يَقُوۡلُ لِلۡمَلٰٓـئِكَةِ اَهٰٓؤُلَاۤءِ اِيَّاكُمۡ كَانُوۡا
يَعۡبُدُوۡنَ ۞ قَالُوۡا سُبۡحٰنَكَ اَنۡتَ وَلِيُّنَا مِنۡ
دُوۡنِهِمۡ ۚ بَلۡ كَانُوۡا يَعۡبُدُوۡنَ الۡجِنَّ ۚ اَكۡثَرُهُمۡ
بِهِمۡ مُّؤۡمِنُوۡنَ ۞ فَالۡيَوۡمَ لَا يَمۡلِكُ بَعۡضُكُمۡ
لِبَعۡضٍ نَّفۡعًا وَّلَا ضَرًّا ؕ وَنَقُوۡلُ لِلَّذِيۡنَ ظَلَمُوۡا
ذُوۡقُوۡا عَذَابَ النَّارِ الَّتِىۡ كُنۡتُمۡ بِهَا تُكَذِّبُوۡنَ ۞

వాడనుకాను." ఆయతులోని పదాలను బట్టి స్పష్టమయ్యే విషయం ఏమిటంటే, ఆ జాతి వారు తమ అధిక జనాభాను తమకు ఒక ఇక్కట్టుగా భావించి, తమ ప్రయాణపు మజిలీలు దూరదూరంగా ఉండే రీతిలో జనాభా తగ్గాలని కోరుకునేవారు.

43 – 45 స్పష్టమైన మా వాక్యాలను వారికి వినిపించినపుడు, వారు, "ఈ వ్యక్తి మీ తాతముత్తాతలు ఆరాధించిన ఆరాధ్యుల నుండి మిమ్మల్ని దూరం చేయాలని కోరుతున్నాడు" అని అంటారు. ఇంకా, "ఇది (ఖురాన్) కేవలం కల్పితమైన అబద్ధం మాత్రమే" అని అంటారు. ఈ అవిశ్వాసుల ముందుకు సత్యం వచ్చినప్పుడు, వారు ఇది స్పష్టమైన మంత్రజాలమే అని అన్నారు. వాస్తవానికి మేము వారికి ఇది వరకు కూడా ఏ గ్రంథాన్నీ ఇవ్వలేదు, దానిని వారు చదివేందుకు. నీకు పూర్వం వారివైపునకు హెచ్చరిక చేసేవారినెవరినీ పంపలేదు, వారికి పూర్వం గతించినవారు ఇదే విధంగా తిరస్కరించారు, మేము వారికి ఇచ్చిన దానిలో పదోవంతుకు కూడ వీరు చేరలేదు, కాని వారు నా ప్రవక్తలను నిరాకరించినపుడు, చూడండి నేను వారికి విధించిన శిక్ష ఎంత కఠినంగా ఉండినదో.

46 – 50 ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను, "నేను మీకు ఒక విషయాన్ని బోధిస్తున్నాను. అల్లాహ్ కోసం, మీరు ఒక్కొక్కరూ ఇద్దరిద్దరూ కలిసి మీ మేధను ఉపయోగించి ఆలోచించండి, అసలు మీ సహచరుని[7] మాటలలో పిచ్చితనం ఏముందో అని? అతను, ఒక తీవ్రమైన శిక్షరావటానికి ముందు మీకు హెచ్చరిక చేసేవాడు మాత్రమే" వారితో ఇలా అను, "ఒకవేళ నేను మీనుండి ప్రతిఫలమేదైనా కోరి ఉంటే, దానిని మీరే ఉంచుకోండి, ఇక నా ప్రతిఫలం అది అల్లాహ్ బాధ్యత, ఆయన సర్వసాక్షి." వారితో ఇలా అను, "నా ప్రభువు (నాకు) సత్యస్ఫూర్తిని పంపుతున్నాడు. ఆయన గుప్తములైన యథార్థాలను అన్నింటినీ ఎరిగినవాడు." ఇలా అను, "సత్యం వచ్చేసింది ఇక అసత్యం ఏమి చేసినా నెగ్గజాలదు." ఇలా అను, "ఒకవేళ నేను మార్గభ్రష్టుడనైతే, నా మార్గభ్రష్టత్వపు పాపఫలం నా మీదనే ఉంటుంది. ఒకవేళ నేను సన్మార్గంపై ఉంటే, నా ప్రభువు నాపై అవతరింపజేసే వహీ ఆధారంగానే ఉన్నాను. ఆయన అన్నీవింటాడు, దగ్గరలోనే ఉన్నాడు."

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَٰذَا إِلَّا
رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَصُدَّكُمْ عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ
آبَاؤُكُمْ وَقَالُوا مَا هَٰذَا إِلَّا إِفْكٌ مُفْتَرًى
وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنْ
هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ۝ وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ كُتُبٍ
يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ
نَذِيرٍ ۝ وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَغُوا
مِعْشَارَ مَا آتَيْنَاهُمْ فَكَذَّبُوا رُسُلِي فَكَيْفَ كَانَ
نَكِيرِ ۝ قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا
لِلَّهِ مَثْنَىٰ وَفُرَادَىٰ ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِكُمْ
مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ
عَذَابٍ شَدِيدٍ ۝ قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ
لَكُمْ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيدٌ ۝ قُلْ إِنَّ رَبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ
عَلَّامُ الْغُيُوبِ ۝ قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ
وَمَا يُعِيدُ ۝ قُلْ إِنْ ضَلَلْتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَىٰ
نَفْسِي وَإِنِ اهْتَدَيْتُ فَبِمَا يُوحِي إِلَيَّ رَبِّي
إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ۝

---

6 అరేబియా ముష్రిక్కులు దైవదూతలను దేవతలుగా చేసుకుని పూజించేవారు. అందుకని అల్లాహ్ ఇలా తెలియజేస్తున్నాడు: ప్రళయ దినంనాడు ఈ విషయం గురించి దైవదూతలను ప్రశ్నించినప్పుడు వారు, "అసలు వారు మమ్మల్ని పూజించేవారు కాదు, మా పేరుతో షైతానులను పూజించేవారు. ఎందుకంటే, షైతానులే దేవుణ్ణి వదలిపెట్టి

51 – 54 నీవు ఆ సమయంలో వారిని చూస్తే ఎంత బాగుండును. అప్పుడు వారు భయకంపితులై తిరుగుతూ ఉంటారు, ఎటూ తప్పించుకునిపోలేరు. దగ్గరనుండే పట్టుకో బడతారు, అప్పుడు వారు, "మేము దానిని విశ్వసించాము" అని అంటారు. వాస్తవానికి దూరమైపోయిన వస్తువు ఇప్పుడెలా చేతికందుతుంది. ఇదివరకు వారు అవిశ్వాసానికి పాల్పడి ఉన్నారు; నిజం తెలుసుకోకుండానే, దూరం నుంచే ఊహాపోహలుచేశారు – అప్పుడు వారు తాము ఎక్కువగా కోరుకునే దానికి దూరం చేయబడతారు; వారివంటి వారి పూర్వీకులు దూరం చేయబడినట్లు. వారు, అపమార్గం పట్టించే పెద్ద సంశయంలో పడిపోయారు.

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَزِعُوا فَلَا فَوْتَ وَأُخِذُوا مِنْ مَكَانٍ
قَرِيبٍ ۝ وَقَالُوا آمَنَّا بِهِ ۚ وَأَنَّىٰ لَهُمُ التَّنَاوُشُ
مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ۝ وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ ۖ
وَيَقْذِفُونَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ ۝ وَحِيلَ
بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ
مِنْ قَبْلُ ۚ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ مُرِيبٍ ۝

ع ٦ ١٢

ఇతరులను తమకోరికలు తీర్చేవారుగా విశ్వసించమనీ, వారికి మొక్కుబళ్లు చెల్లించమనీ బోధించి వారిని అపమార్గంలో పెట్టారు." అని సమాధానం చెబుతారు.

7 అంటే, దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) అని భావం. ఆయనకు "మీ సహచరుడు" అనే పదం ఎందుకు వాడబడిందంటే, ఆయన వారికి అపరిచితుడేమీ కాదు, వారి నగరవాసులే వారి తెగకు చెందినవారే.

35. ఫాతిర్

(٣٥) سُوْرَةُ فَاطِرٍ مَكِّيَّةٌ (٤٣)

ఆయతులు : 45 అవతరణ : మక్కాలో

اٰيَاتُهَا ٤٥ رُكُوْعَاتُهَا ٥

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 2 అల్లాహ్ మాత్రమే స్తుతింపదగినవాడు. ఆయన ఆకాశాలనూ, భూమినీ సృష్టించాడు. ఆయన దైవ దూతలను సందేశహరులుగా నియమిస్తాడు. (ఎటువంటి దైవదూతలంటే) వారికి రెండేసి, మూడేసి, నాలుగేసి బాహువులు ఉంటాయి. ఆయన తన సృష్టిస్వరూపాన్ని తన ఇష్టప్రకారం పెంచుతాడు. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ ప్రతిదీ చేయగల సమర్థుడు. అల్లాహ్ ప్రజల కొరకు ఏ కారుణ్యద్వారాన్ని తెరిచినా, దానిని అడ్డుకునే వాడెవ్వడూ లేడు. ఆయన మూసివేసిన దానిని అల్లాహ్ తరువాత మళ్ళీ తెరిచేవాడూ ఎవ్వడూ లేడు. ఆయన శక్తిమంతుడు, వివేచన కలవాడు.

3 – 4 మానవులారా! అల్లాహ్ మీకు చేసిన ఉపకారాలను జ్ఞాపకం ఉంచుకోండి. అల్లాహ్ కాక, భూమ్యాకాశాల నుండి మీకు ఉపాధినిచ్చే మరొక సృష్టికర్త కూడా ఎవడైనా ఉన్నాడా- ఆయన తప్ప మరొక ఆరాధ్యుడెవ్వడూ లేడు. అసలు మీరు ఎవని వల్ల మోసపోతున్నారు? ఇప్పుడు ఒకవేళ (ప్రవక్తా) వారు నిన్ను తిరస్కరిస్తున్నారు అంటే (ఇది క్రొత్త విషయమేమీ కాదు). నీకు పూర్వం కూడా చాలామంది దైవ ప్రవక్తలు తిరస్కరించబడ్డారు. వ్యవహారాలన్నీ చివరకు అల్లాహ్ వైపునకే మరలనున్నాయి.

5 – 7 మానవులారా! నిశ్చయముగా అల్లాహ్ వాగ్దానం సత్యమైనది. కనుక ప్రాపంచిక జీవితం మిమ్మల్ని మోసానికి గురిచేయకూడదు. ఆ మహావంచకుడు కూడా మిమ్మల్ని అల్లాహ్ విషయంలో మోసగించగలగకూడదు. యథార్థానికి షైతాను మీకు శత్రువు. కనుక మీరు కూడా వాడు మీ శత్రువే అని భావించండి. వాడు, తన అనుచరులు నరక వాసులలో చేరి పోవాలని వారిని తన మార్గం వైపునకు పిలుస్తున్నాడు.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ جَاعِلِ
الْمَلٰٓئِكَةِ رُسُلًا اُولِيْٓ اَجْنِحَةٍ مَّثْنٰى وَثُلٰثَ وَرُبٰعَ
يَزِيْدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَآءُ اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيْرٌ ۝ مَا يَفْتَحِ اللّٰهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَّحْمَةٍ فَلَا
مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكْ فَلَا مُرْسِلَ
لَهٗ مِنْ بَعْدِهٖ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝
يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوْا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ
هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللّٰهِ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ
وَالْاَرْضِ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَاَنّٰى تُؤْفَكُوْنَ ۝
وَاِنْ يُّكَذِّبُوْكَ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ
مِّنْ قَبْلِكَ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُوْرُ ۝
يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ
الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُوْرُ ۝
اِنَّ الشَّيْطٰنَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوْهُ عَدُوًّا اِنَّمَا
يَدْعُوْا حِزْبَهٗ لِيَكُوْنُوْا مِنْ اَصْحٰبِ السَّعِيْرِ ۝

అవిశ్వాసానికి పాల్పడే వారికి కఠిన శిక్ష పడుతుంది. విశ్వసించి మంచి పనులు చేసేవారికి క్షమాభిక్ష గొప్ప ప్రతిఫలం లభిస్తాయి.

8 – 9 ఎవనికి తన దుష్కార్యం అందంగా కనిపించేలా చేయబడిందో మరియు అతడు దానిని మేలైనదిగా భావిస్తున్నాడో (ఆ వ్యక్తి మార్గ భ్రష్టత్వానికి అసలు హద్దు అంటూ ఏమైనా ఉందా?) యథార్థం ఏమిటంటే, అల్లాహ్ తాను కోరిన వారిని మార్గభ్రష్టత్వానికి గురిచేస్తాడు. తాను కోరిన వారికి ఋజుమార్గం చూపుతాడు. కనుక (ప్రవక్తా) అనవసరంగా నీ ప్రాణం ఈ ప్రజల కోసం దుఃఖానికీ, బాధకూ గురి అయి హరించిపోకూడదు. వారు చేస్తూ ఉన్నదంతా అల్లాహ్‌కు బాగాతెలుసు. వాయువులను పంపేవాడు అల్లాహ్‌యే. తరువాత అవి మేఘాన్ని లేపుతాయి, ఆ తరువాత మేము దానిని ఒక పాడుబడ్డ నేల వైపునకు తీసుకుపోతాము, దానిద్వారా చచ్చిపడివున్న ఆ నేలనే బ్రతికిస్తాము. మరణించిన మానవులు బ్రతికి లేవటం కూడా ఇలానే జరుగుతుంది.

10 అల్లాహ్ మాత్రమే గౌరవానికి పూర్తిగా అర్హుడనే విషయాన్ని, గౌరవాభిలాషి అయిన ప్రతివాడూ తెలుసుకోవాలి. ఆయన వద్దకు అధిరోహించే వస్తువు పరిశుద్ధ వాక్కు మాత్రమే, సత్కార్మ దానిని పైకి ఎక్కిస్తుంది. ఇక కుతంత్రాలు చేసే వారు, వారికైతే కఠిన శిక్ష పడుతుంది. వారి కుతంత్రం దానంతట అదే నాశనమై పోతుంది.

11 – 14 అల్లాహ్ మిమ్మల్ని మట్టితో సృష్టించాడు. తరువాత ఇంద్రియ బిందువులతో, ఆ తరువాత మిమ్మల్ని జంటలుగా చేశాడు (అంటే స్త్రీ, పురుషులు). అల్లాహ్‌కు తెలియకుండా ఏ స్త్రీ అయినా గర్భం దాల్చనూ లేదు, ప్రసవించనూలేదు. వయసు పెరుగుతున్న వాడెవడూ ఆయువును పొందలేడు. ఎవరి ఆయువులోనూ తగ్గింపు అనేది జరగదు, గ్రంథంలో వ్రాయబడి ఉన్న దాని ప్రకారం తప్ప. ఇది అల్లాహ్‌కు చాలా సులభమైన పని. నీటి వనరులు రెండూ సమానంకావు; ఒకటేమో తియ్యనిది, దప్పికను తీర్చేది, త్రాగటానికి మధురమైనది. రెండోదేమో గొంతు మండించే అంత ఉప్పనిది. కాని రెండింటి నుంచీ మీరు స్వచ్ఛమైన తాజా మాంసాన్ని పొందుతారు. ధరించటానికి అలంకరణ సామగ్రిని వెలికి తీసుకుంటారు. మీరు చూస్తూనే ఉన్నారు ఈ నీటిలోనే పడవలు దాని గుండెలను చీల్చుకుంటూ పోతూ ఉంటాయి. మీరు అల్లాహ్ అనుగ్రహాన్ని అన్వేషించేందుకు తద్వారా ఆయనకు కృతజ్ఞులు అయ్యేందుకు.

الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۖ وَالَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ۝
أَفَمَن زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ حَسَنًا ۖ فَإِنَّ
اللَّهَ يُضِلُّ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ ۖ
فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسَرَاتٍ ۚ إِنَّ اللَّهَ
عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ۝ وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ
الرِّيَاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَسُقْنَاهُ إِلَىٰ بَلَدٍ مَّيِّتٍ
فَأَحْيَيْنَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ كَذَٰلِكَ
النُّشُورُ ۝ مَن كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ
الْعِزَّةُ جَمِيعًا ۚ إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ
وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ ۚ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ
السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۖ وَمَكْرُ أُولَٰئِكَ
هُوَ يَبُورُ ۝ وَاللَّهُ خَلَقَكُم مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِن
نُّطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا ۚ وَمَا تَحْمِلُ مِنْ
أُنثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ ۚ وَمَا يُعَمَّرُ
مِن مُّعَمَّرٍ وَلَا يُنقَصُ مِنْ عُمُرِهِ إِلَّا
فِي كِتَابٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۝
وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ
سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهَٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ ۖ وَمِن
كُلٍّ تَأْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُونَ حِلْيَةً
تَلْبَسُونَهَا ۖ وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاخِرَ
لِتَبْتَغُوا مِن فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝

ఆయన పగలు లోనికి రాత్రినీ, రాత్రిలోనికి పగలునూ జొనుపుతున్నాడు. సూర్య చంద్రులను ఆయన నియమబద్ధులను చేసి ఉంచాడు. ఇదంతా ఒక నిర్ణీత వ్యవధి వరకు సాగిపోతోంది. (ఈ పనులన్నీ చేసే) ఆ అల్లాహ్‌యే మీ ప్రభువు. సామ్రాజ్యాధికారం ఆయనదే. ఆయనను కాదని మీరు పిలిచే ఇతరులు కనీసం ఒక గడ్డిపోచకు కూడా యజమానులు కారు. వారిని వేడుకుంటే, వారు మీ ప్రార్థనలను వినలేరు. ఒకవేళ విన్నా, వాటికి ఏ సమాధానమూ మీకు ఇవ్వలేరు. మీరు కల్పించిన దైవత్వపు భాగస్వామ్యాన్ని వారు ప్రళయం నాడు తిరస్కరిస్తారు. సత్యాన్ని గురించిన ఈ సరైన సమాచారాన్ని తెలిసిన వాడు తప్ప మరొకడెవ్వడూ మీకు అందజేయలేడు.

15 – 26 మానవులారా! అల్లాహ్ అవసరం కలవారు మీరే. అల్లాహ్ సర్వసంపన్నుడు. స్వయంగానే స్తుతిపాత్రుడు. ఆయన కోరితే, మిమ్మల్ని తొలగించి, మరేదైనా సృష్టిని మీ స్థానంలో తీసుకురాగలడు. అలా చేయటం అల్లాహ్‌కు ఏ మాత్రమూ కష్టం కాదు. బరువు మోసే వాడెవ్వడూ మరెవరి బరువునూ మోయడు, బరువును మోసే ఆత్మ ఏదైనా తన బరువును మోయమని ఇతరులను పిలిచినప్పుడు, దాని బరువు యొక్క రవ్వంత భాగాన్నయినా ఎత్తుకోవటానికి ఎవ్వడూ ముందుకు రాడు, అతడు ఎంత సమీప బంధువైనా సరే. (ప్రవక్తా) చూడక పోయినప్పటికీ తమ ప్రభువునకు భయపడే వారినీ, నమాజును స్థాపించే వారిని మాత్రమే నీవు హెచ్చరించగలవు. ఏ వ్యక్తి అయినా తన మేలు కొరకే పరిశుద్ధతను అవలంబిస్తాడు. అల్లాహ్ వైపునకే అందరూ మరలవలసి ఉన్నది. గుడ్డివాడూ, కళ్ళున్నవాడూ సమానులు కాలేరు. చీకట్లూ, వెలుగూ, ఒకటి కావు. చల్లని నీడా, ఎండతాపమూ ఒకే విధంగా ఉండవు. బ్రతికి ఉన్న వారూ, చనిపోయిన వారూ సమానులు కాలేరు. అల్లాహ్ తనకు ఇష్టమైన వారికి వినిపింపజేస్తాడు. కాని (ప్రవక్తా) సమాధులలో ఖననమైన[1] వారికి నీవు వినిపించలేవు. నీవు కేవలం హెచ్చరిక చేసే వాడవు మాత్రమే.

يُولِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي الَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ
مُسَمًّى ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ
تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ
قِطْمِيرٍ ۝ إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ
وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ
يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ
خَبِيرٍ ۝ يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى
اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ۝ إِنْ يَشَأْ
يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ۝ وَمَا ذَٰلِكَ
عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ۝ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ
أُخْرَىٰ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ حِمْلِهَا لَا
يُحْمَلْ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ إِنَّمَا
تُنْذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا
الصَّلَاةَ وَمَنْ تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ
وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ۝ وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ
وَالْبَصِيرُ ۝ وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ ۝ وَلَا
الظِّلُّ وَلَا الْحَرُورُ ۝ وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا
الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ وَمَا أَنْتَ
بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ ۝ إِنْ أَنْتَ إِلَّا نَذِيرٌ ۝

1 అంటే, అల్లాహ్ అపారమైన శక్తిసామర్థ్యాలు కలవాడు. కనుక, ఆయన తలచుకుంటే, రాళ్లకు కూడ వినే శక్తినిప్రసాదించగలడు. కాని ఎవరి అంతరాత్మలు నిర్జీవమైపోయాయో, వారి మనస్సులలోనికి తన సందేశాన్ని ప్రవేశింపజేయటం, ఎవరు

మేము నిన్ను సత్యంతో పంపాము. శుభవార్త ఇచ్చే వానిగా, భయపెట్టేవానిగా జేసి. హెచ్చరిక చేసే వాడెవ్వడూ రాని జాతి ఏదీ లేదు. ఒకవేళ ఇప్పుడు ఈ ప్రజలు నిన్ను తిరస్కరిస్తున్నా రంటే, వీరికి పూర్వం గతించిన వారు కూడా తిరస్కరించారు. వారి వద్దకు వారి ప్రవక్తలు స్పష్టమైన ప్రమాణాలనూ, గ్రంథాలనూ, కాంతిమంతమైన మార్గదర్శక సూత్రాలు ఇచ్చే ఉద్గ్రంథాన్నీ తీసుకువచ్చారు. తరువాత విశ్వసించని వారిని నేను పట్టుకున్నాను; చూడండి, నా శిక్ష ఎంత కఠినమైనదో.

إِنَّآ أَرْسَلْنَٰكَ بِٱلْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا ۚ وَإِن مِّنْ
أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ۝ وَإِن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ
كَذَّبَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۚ جَآءَتْهُمْ رُسُلُهُم
بِٱلْبَيِّنَٰتِ وَبِٱلزُّبُرِ وَبِٱلْكِتَٰبِ ٱلْمُنِيرِ ۝ ثُمَّ
أَخَذْتُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فَكَيْفَ كَانَ
نَكِيرِ ۝ أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ أَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ

27 – 28 ఆకాశం నుండి అల్లాహ్ వర్షం కురిపించటాన్ని నీవు చూడటం లేదా? తరువాత దాని ద్వారా మేము రకరకాల రంగు రంగుల పండ్లను ఉత్పత్తి చేస్తాము. కొండలలో కూడా తెల్లని, ఎఱ్ఱని, కారునలుపు చారలు కనిపిస్తాయి, వాటి రంగులు వేర్వేరుగా ఉంటాయి. ఈ విధంగానే మానవుల, జంతువుల, పశువుల రంగులు కూడా భిన్నమైనవే. యథార్థమేమిటంటే, అల్లాహ్ దాసులలో జ్ఞానులు మాత్రమే ఆయనకు భయపడ తారు.[2] నిస్సందేహంగా అల్లాహ్ శక్తిమంతుడు, మన్నించేవాడూను.

مَآءً ۚ فَأَخْرَجْنَا بِهِۦ ثَمَرَٰتٍ مُّخْتَلِفًا
أَلْوَٰنُهَا ۚ وَمِنَ ٱلْجِبَالِ جُدَدٌۢ بِيضٌ وَحُمْرٌ
مُّخْتَلِفٌ أَلْوَٰنُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ ۝ وَمِنَ
ٱلنَّاسِ وَٱلدَّوَآبِّ وَٱلْأَنْعَٰمِ مُخْتَلِفٌ أَلْوَٰنُهُۥ
كَذَٰلِكَ ۗ إِنَّمَا يَخْشَى ٱللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ
ٱلْعُلَمَٰٓؤُا۟ ۗ إِنَّ ٱللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ۝ إِنَّ

29 – 35 అల్లాహ్ గ్రంథాన్ని పారాయణం చేసేవారూ, నమాజును స్థాపించేవారూ, మేము వారికి ఇచ్చిన ఉపాధి నుండి బహిరంగంగానూ, రహస్యంగానూ ఖర్చు చేసేవారూ నిశ్చయంగా ఏ మాత్రం నష్టం రాని వ్యాపారాన్ని కోరుకుంటున్నారు. (ఈ వ్యాపారంలో వారు తమ సర్వస్వాన్నీ ఎందుకు ధారపోశారంటే), అల్లాహ్ వారి ప్రతిఫలాలను పూర్తిగా వారికి ఇవ్వాలని, అదనంగా తన అనుగ్రహం నుండి ఇంకా వారికి ప్రసాదించాలని. నిస్సంశయంగా అల్లాహ్ క్షమించేవాడూ, విలువనిచ్చేవాడూను.

ٱلَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَٰبَ ٱللَّهِ وَأَقَامُوا۟ ٱلصَّلَوٰةَ وَ
أَنفَقُوا۟ مِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ
تِجَٰرَةً لَّن تَبُورَ ۝ لِيُوَفِّيَهُمْ أُجُورَهُمْ
وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِۦٓ ۚ إِنَّهُۥ غَفُورٌ شَكُورٌ ۝

ع ٣ ١٥

మాటను వినటానికి సైతం సిద్ధంగా లేరో, వారి చెవిటి చెవులకు సత్య విషయాన్ని వినిపింపజేయటం, దైవప్రవక్తకు సాధ్యంకాని పని. సమంజసమైన విషయాన్ని చెవి యొగ్గి వినటానికి సుముఖంగా ఉన్నవారికి మాత్రమే ఆయన తన సందేశాన్ని వినిపించగలరు.

2 పుస్తకాలు చదివినంత మాత్రాన ఒకడు పండితుడు కాడు, దైవభీతి కలవాడే పండితుడు.

(ప్రవక్తా) మేము వహీ ద్వారా నీ వైపునకు పంపిన గ్రంథమే సత్యమైనది, దానికి పూర్వం వచ్చిన గ్రంథాలను ధ్రువీకరించేది. నిస్సందేహంగా అల్లాహ్ తన దాసుల స్థితిని బాగా ఎరిగిన వాడు, ప్రతి దానిపై దృష్టిని ఉంచేవాడు. తరువాత మేము (ఈ గ్రంథ వారసత్వం కోసం) మా దాసులలో నుండి మేము ఎన్నుకున్న వారినే ఈ గ్రంథానికి వారసులుగా చేశాము. ఇప్పుడు వారిలో ఒకడు తన ఆత్మకు అన్యాయం చేసుకుంటున్నాడు. మరొకడు, మధ్యస్థంగా ఉంటున్నాడు, ఇంకొకడు అల్లాహ్ అనుమతితో పుణ్యకార్యాలలో ముందడుగు వేస్తున్నాడు. ఇదే మహా అనుగ్రహం. శాశ్వతంగా ఉండే ఉద్యాన వనాలలోకి వారు ప్రవేశిస్తారు. అక్కడ వారిని సువర్ణ కంకణాలతో, ముత్యాలతో అలంకరించటం జరుగుతుంది. అక్కడ వారు పట్టు వస్త్రాలు ధరిస్తారు. ఇలా అంటారు, "అల్లాహ్‌కు కృతజ్ఞతలు. ఆయన మా దుఃఖాన్ని తొలగించాడు. నిశ్చయంగా మా ప్రభువు క్షమించేవాడూ, విలువ నిచ్చేవాడూను. ఆయన మమ్మల్ని తన అనుగ్రహం వల్ల శాశ్వత నివాస స్థలంలో నివసింపజేశాడు. ఇక ఇక్కడ మాకు ఏ కష్టమూ ఉండదు, ఏ అలసటా కలుగదు."

36 – 37 అవిశ్వాసానికి పాల్పడిన వారికి నరకాగ్ని ఉన్నది. వారు చనిపోవాలనే తీర్పు ఇవ్వబడదు, వారి నరక యాతనను ఏ మాత్రం తగ్గించటమూ జరుగదు. ఇలా మేము అవిశ్వాసానికి పాల్పడే ప్రతి వ్యక్తికీ ప్రతిఫలం ఇస్తాము. వారు అక్కడ పెడ బొబ్బలు పెడుతూ ఇలా అంటారు, "మా ప్రభూ! మమ్మల్ని ఇక్కడ నుండి బయటకు తియ్యి, మేము పూర్వం చేసిన పనులకు భిన్నంగా మంచి పనులు చేయటానికి." (వారికి ఇలా జవాబు ఇవ్వబడుతుంది) గుణపాఠం నేర్చుకోదలచిన వాడు గుణపాఠం నేర్చుకోవటానికి సరిపడిన ఆయుష్షును మేము మీకు ఇవ్వలేదా? మీ వద్దకు హెచ్చరిక చేసేవాడు కూడా వచ్చి ఉన్నాడు కదా! ఇక రుచి చూడండి (యాతనను). దుర్మార్గులకు ఇక్కడ సహాయం చేసే వాడెవ్వడూ లేదు.

وَالَّذِىٓ اَوۡحَيۡنَاۤ اِلَيۡكَ مِنَ الۡكِتٰبِ هُوَ الۡحَـقُّ
مُصَدِّقًا لِّمَا بَيۡنَ يَدَيۡهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِعِبَادِهٖ
لَخَبِيۡرٌۢ بَصِيۡرٌ‏ ۝ ثُمَّ اَوۡرَثۡنَا الۡـكِتٰبَ الَّذِيۡنَ
اصۡطَفَيۡنَا مِنۡ عِبَادِنَا ۚ فَمِنۡهُمۡ ظَالِمٌ لِّنَفۡسِهٖ ۚ
وَمِنۡهُمۡ مُّقۡتَصِدٌ ۚ وَمِنۡهُمۡ سَابِقٌۢ بِالۡخَيۡرٰتِ
بِاِذۡنِ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الۡفَضۡلُ الۡكَبِيۡرُ ۝ جَنّٰتُ
عَدۡنٍ يَّدۡخُلُوۡنَهَا يُحَلَّوۡنَ فِيۡهَا مِنۡ اَسَاوِرَ
مِنۡ ذَهَبٍ وَّلُـؤۡلُـؤًا ۚ وَلِبَاسُهُمۡ فِيۡهَا حَرِيۡرٌ‏ ۝
وَقَالُوا الۡحَمۡدُ لِلّٰهِ الَّذِىۡۤ اَذۡهَبَ عَنَّا الۡحَزَنَ ؕ
اِنَّ رَبَّنَا لَغَفُوۡرٌ شَكُوۡرُ ۝ اۨلَّذِىۡۤ اَحَلَّنَا دَارَ
الۡمُقَامَةِ مِنۡ فَضۡلِهٖ ۚ لَا يَمَسُّنَا فِيۡهَا نَصَبٌ
وَّلَا يَمَسُّنَا فِيۡهَا لُـغُوۡبٌ‏ ۝ وَالَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا لَهُمۡ
نَارُ جَهَنَّمَ ۚ لَا يُقۡضٰى عَلَيۡهِمۡ فَيَمُوۡتُوۡا وَلَا
يُخَفَّفُ عَنۡهُمۡ مِّنۡ عَذَابِهَا ؕ كَذٰلِكَ نَجۡزِىۡ
كُلَّ كَفُوۡرٍ‌ ۝ وَهُمۡ يَصۡطَرِخُوۡنَ فِيۡهَا ۚ رَبَّنَاۤ
اَخۡرِجۡنَا نَعۡمَلۡ صَالِحًا غَيۡرَ الَّذِىۡ كُنَّا
نَعۡمَلُ ؕ اَوَلَمۡ نُعَمِّرۡكُمۡ مَّا يَتَذَكَّرُ فِيۡهِ مَنۡ
تَذَكَّرَ وَجَآءَكُمُ النَّذِيۡرُ ؕ فَذُوۡقُوۡا فَمَا
لِلظّٰلِمِيۡنَ مِنۡ نَّصِيۡرٍ ۝

38 – 39 నిస్సందేహంగా అల్లాహ్ ఆకాశాలలోనూ, భూమిపైనా అగోచరముగా ఉన్న ప్రతి దానిని ఎరుగును. గుండెలలో దాగి ఉన్న రహస్యాలను సయితం ఆయన ఎరుగును. మిమ్మల్ని భూమిపై ఖలీఫాలుగా చేసినవాడు ఆయనేగా! ఇక ఎవడైనా అవిశ్వాసానికి పాల్పడితే, అతని అవిశ్వాసం సంకటమై అతని మీదనే ఉంటుంది. అవిశ్వాసుల అవిశ్వాసం వారి ప్రభువు యొక్క ఆగ్రహాన్ని వారిపై ఉగ్రతరం చేస్తుందే తప్ప వారికి ఏ వృద్ధినీ కలిగించదు. అవిశ్వాసులకు నష్టంలో పెరుగుదల తప్ప అభివృద్ధి ఏమీ ఉండదు.

40 – 41 (ప్రవక్తా!) వారితో ఇలా అను, "అల్లాహ్‌ను కాదని మీరు వేడుకునే మీ భాగస్వాములను మీరు ఎప్పుడైనా చూశారా? వారు భూమిపై సృష్టించింది ఏమిటో నాకు చూపండి? లేక ఆకాశాలలో వారికున్నభాగస్వామ్యం ఏమిటి"? (ఒకవేళ వారు చూపలేకపోతే, ఇలా అడుగు) మేము వారికి ఏదైనా పత్రాన్ని వ్రాసి ఇచ్చామా, దాని ఆధారంగా వారు (తమ ఈ షిర్క్ విషయంలో) స్పష్టమైన ఒక ప్రమాణం కలిగి ఉండటానికి? లేదు. అయితే ఈ దుర్మార్గులు ఒకరి నొకరు కేవలం కుయుక్తులతో మోసగించుకుంటూ పోతున్నారు. యథార్థమేమి టంటే ఆకాశాలనూ, భూమిని (తమ స్థానాలనుండి) తొలగి పోకుండా ఆపి ఉంచినవాడు అల్లాహ్‌యే. ఒకవేళ అవి తొలగి పోతే, అల్లాహ్ తరువాత వాటిని నిలిపి ఉంచేవాడు మరొకడెవడూ లేడు. నిస్సందేహంగా అల్లాహ్ సహనశీలుడు, క్షమించేవాడూను.

42 – 45 ఒకవేళ హెచ్చరిక చేసేవాడు తమ వద్దకు వచ్చి ఉన్నట్లయితే, తాము ప్రపంచంలోని ప్రతి జాతికంటె మిక్కిలి సన్మార్గగాములమై ఉండేవారము అని వారు కఠోరమైన ప్రమాణాలు చేసి అంటూ ఉండేవారు. కాని హెచ్చరిక జేసేవాడు వారివద్దకు వచ్చినపుడు, అతని ఆగమనం వారిలో సత్యంనుండి పలాయనాన్ని తప్ప మరి దేనినీ అధికం చేయలేకపోయింది.

إِنَّ اللّٰهَ عٰلِمُ غَيْبِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۚ إِنَّهٗ
عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ۞ هُوَ الَّذِيْ جَعَلَكُمْ
خَلٰٓئِفَ فِي الْأَرْضِ ۚ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهٗ ۚ
وَلَا يَزِيْدُ الْكٰفِرِيْنَ كُفْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِلَّا
مَقْتًا ۚ وَلَا يَزِيْدُ الْكٰفِرِيْنَ كُفْرُهُمْ إِلَّا خَسَارًا ۞
قُلْ أَرَءَيْتُمْ شُرَكَآءَكُمُ الَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۚ أَرُوْنِيْ مَاذَا خَلَقُوْا مِنَ
الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمٰوٰتِ ۚ أَمْ
اٰتَيْنٰهُمْ كِتٰبًا فَهُمْ عَلٰى بَيِّنَتٍ مِّنْهُ ۚ
بَلْ إِنْ يَّعِدُ الظّٰلِمُوْنَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا
غُرُوْرًا ۞ إِنَّ اللّٰهَ يُمْسِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ
أَنْ تَزُوْلَا ۚ وَلَئِنْ زَالَتَآ إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ
أَحَدٍ مِّنْۢ بَعْدِهٖ ۚ إِنَّهٗ كَانَ حَلِيْمًا غَفُوْرًا ۞
وَأَقْسَمُوْا بِاللّٰهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَآءَهُمْ
نَذِيْرٌ لَّيَكُوْنُنَّ أَهْدٰى مِنْ إِحْدَى الْأُمَمِ ۚ فَلَمَّا
جَآءَهُمْ نَذِيْرٌ مَّا زَادَهُمْ إِلَّا نُفُوْرًا ۞

اسْتِكْبَارًا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرَ السَّيِّئِ ۚ وَلَا
يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئُ إِلَّا بِأَهْلِهِ ۚ فَهَلْ
يَنظُرُونَ إِلَّا سُنَّتَ الْأَوَّلِينَ ۚ فَلَن تَجِدَ
لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ۖ وَلَن تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ
تَحْوِيلًا ۝ أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنظُرُوا
كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَ
كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً ۚ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ
مِن شَيْءٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ ۚ
إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ۝ وَلَوْ يُؤَاخِذُ
اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَىٰ
ظَهْرِهَا مِن دَابَّةٍ وَلَٰكِن يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ
أَجَلٍ مُّسَمًّى ۖ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَإِنَّ
اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ بَصِيرًا ۝ ع ٥ ١٤

వారు భూమిపై మరింత దురహంకారముతో తిరుగసాగారు, దుష్టపన్నాగాలు పన్నసాగారు. వాస్తవానికి దుష్ట పన్నాగాలు వాటిని పన్నే వారినే ముంచివేస్తాయి. ఇక పూర్వపు జాతుల పట్ల అల్లాహ్ అవలంబించిన విధానాన్నే వారిపట్ల కూడా అవలంబించాలని వారు నిరీక్షిస్తున్నారా?

అలా అయితే, నీవు అల్లాహ్ విధానంలో మార్పును ఎంతమాత్రం చూడలేవు. అల్లాహ్ సంప్రదాయాన్ని దాని నిర్ణీత మార్గం నుండి ఏ శక్తీ మరల్చటాన్ని కూడా నీవు ఎన్నటికీ చూడలేవు. వారు భూమిపై ఎన్నడూ సంచరించి ఉండలేదా – వారికి పూర్వం గతించిన మరియు వారికంటే అత్యంత బలవంతులైన ప్రజలు ఎదుర్కొన్న పరిణామం ఎలాంటిదో వారికి కనిపించేందుకు? అల్లాహ్‌ను అశక్తుడుగా చేసే వస్తువు ఏదీ ఆకాశాలలోనూ లేదు, భూమిపైనా లేదు. ఆయన సర్వమూ ఎరిగిన వాడు, సర్వమూ చేయగల సమర్థుడు. ఒకవేళ ఆయన ప్రజలను వారు చేసిన అకృత్యాలకుగాను పట్టుకుంటే, భూమిపై ఏ ప్రాణినీ సజీవంగా వదలిపెట్టేవాడు కాడు. కాని ఆయన వారికి ఒక నిర్ణీత కాలం వరకు గడువు ఇస్తున్నాడు. తరువాత వారి నిర్ణీత వ్యవధి పూర్తి అయినప్పుడు, అల్లాహ్‌యే స్వయంగా తన దాసులను చూసుకుంటాడు.

36. యాసీన్

(٣٦) سُوْرَةُ يٰسٓ مَكِّيَّةٌ (٤١)

ఆయతులు : 83 అవతరణ : మక్కాలో

رُكُوْعَاتُهَا ٥ اٰيَاتُهَا ٨٣

బిస్మిల్లాహిర్రహ్మానిర్రహీమ్

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

1 – 6 యాసీన్. వివేక విలసితమైన ఖురాన్ సాక్షిగా! నీవు నిశ్చయముగా దైవ ప్రవక్తలలోని వాడవు; ఋజుమార్గంలో ఉన్నావు. (ఈ ఖురాన్) శక్తిమంతుడూ, కరుణామయుడూ అయినవాడు అవతరింపజేసినది; నీవు ఒక జాతిని హెచ్చరించేందుకు. దాని పూర్వీకులు హెచ్చరిక చేయబడని కారణంగా అశ్రద్ధకు గురి అయి ఉన్నారు.

7 – 11 వారిలో అనేకులు శిక్షా నిర్ణయానికి అర్హులయ్యే ఉన్నారు. కనుకనే వారు విశ్వసించటం లేదు.[1] మేము వారి మెడలలో పట్టాలు వేశాము, వాటివల్లవారు గడ్డాల వరకు బంధించబడ్డారు. అందుకని వారు తలను ఎత్తి నిలుచున్నారు.[2] మేము వారి ముందు ఒక గోడనూ, వారి వెనక మరొక గోడనూ నిలబెట్టాము. మేము వారిని (ఈ విధంగా) కప్పి వేశాము, ఇక వారికి ఏమీ తోచదు.[3] నీవు వారిని హెచ్చరించినా, హెచ్చరించక పోయినా వారికి ఒక్కటే; వారు విశ్వసించరు. నీవు హితబోధను అనుసరించేవాణ్ణి మాత్రమే, కరుణామయుడైన దేవుణ్ణి చూడకుండానే భయపడేవాణ్ణి మాత్రమే హెచ్చరించగలవు. అతనికి క్షమాభిక్షా, గొప్ప ప్రతిఫలమూ లభిస్తాయనే శుభవార్త అందించు.

12 మేము నిశ్చయంగా ఒక రోజున మృతులను బ్రతికిస్తాము. వారు చేసే పనులన్నింటినీ మేము నమోదు చేస్తూనే ఉన్నాము. వారు తమ వెనుక విడిచి వెళ్లిన చిహ్నాలను కూడా మేము నమోదు చేస్తూ ఉన్నాము. ప్రతి విషయాన్నీ మేము ఒక స్పష్టమైన గ్రంథంలో వ్రాసి పెట్టాము.

يٰسٓ ۝ وَالْقُرْاٰنِ الْحَكِيْمِ ۝ اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ۝
عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۝ تَنْزِيْلَ الْعَزِيْزِ
الرَّحِيْمِ ۝ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَّآ اُنْذِرَ اٰبَآؤُهُمْ
فَهُمْ غٰفِلُوْنَ ۝ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلٰٓى اَكْثَرِهِمْ
فَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۝ اِنَّا جَعَلْنَا فِيْٓ اَعْنَاقِهِمْ اَغْلٰلًا
فَهِيَ اِلَى الْاَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُوْنَ ۝ وَجَعَلْنَا
مِنْۢ بَيْنِ اَيْدِيْهِمْ سَدًّا وَّمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا
فَاَغْشَيْنٰهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُوْنَ ۝ وَسَوَآءٌ عَلَيْهِمْ
ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۝
اِنَّمَا تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمٰنَ
بِالْغَيْبِ ۚ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَّاَجْرٍ كَرِيْمٍ ۝ اِنَّا
نَحْنُ نُحْيِ الْمَوْتٰى وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوْا وَاٰثَارَهُمْ ۚ
وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنٰهُ فِيْٓ اِمَامٍ مُّبِيْنٍ ۝ ع ١ / ١٨

1 దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) సందేశం పట్ల మూర్ఖంగా, మొండితనంతో వ్యవహరించిన వారి ప్రస్తావన ఇది. వారు ఆయన మాటను విశ్వసించకూడదని నిశ్చయించుకున్నారు. వారి విషయం ఇలా చెప్పబడింది: "వారు శిక్షా నిర్ణయానికి అర్హులయ్యే ఉన్నారు. కనుకనే వారు విశ్వసించటం లేదు."

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَّثَلًا اَصْحٰبَ الْقَرْيَةِ ۘ اِذْ جَآءَهَا
الْمُرْسَلُوْنَ ﴿١٣﴾ اِذْ اَرْسَلْنَآ اِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ
فَكَذَّبُوْهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوْآ اِنَّآ اِلَيْكُمْ
مُّرْسَلُوْنَ ﴿١٤﴾ قَالُوْا مَآ اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا ۙ
وَمَآ اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ مِنْ شَيْءٍ ۙ اِنْ اَنْتُمْ
اِلَّا تَكْذِبُوْنَ ﴿١٥﴾ قَالُوْا رَبُّنَا يَعْلَمُ اِنَّآ اِلَيْكُمْ
لَمُرْسَلُوْنَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَآ اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿١٧﴾
قَالُوْآ اِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ ۚ لَئِنْ لَّمْ تَنْتَهُوْا
لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِّنَّا عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿١٨﴾
قَالُوْا طَآئِرُكُمْ مَّعَكُمْ ۭ اَئِنْ ذُكِّرْتُمْ ۭ
بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُوْنَ ﴿١٩﴾ وَجَآءَ مِنْ
اَقْصَا الْمَدِيْنَةِ رَجُلٌ يَّسْعٰى قَالَ يٰقَوْمِ
اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٢٠﴾ اتَّبِعُوْا مَنْ لَّا يَسْـَٔلُكُمْ
اَجْرًا وَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿٢١﴾ وَمَا لِيَ لَآ
اَعْبُدُ الَّذِيْ فَطَرَنِيْ وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿٢٢﴾

13 – 15 ఉదాహరణగా వారికి ఆ పట్టణవాసుల గాథను వినిపించు; అక్కడకు దైవ ప్రవక్తలు వచ్చినప్పటి గాథను; మేము వారి వద్దకు ఇద్దరు ప్రవక్తలను పంపాము. వారు ఆ ఇద్దరినీ అసత్యవాదులు అని తిరస్కరించారు. తరువాత మేము వారికి సహాయంగా మూడో అతన్ని పంపాము. వారందరూ, "మేము మీ వద్దకు దైవ ప్రవక్తలుగా పంపబడ్డాము" అని అన్నారు. పట్టణ వాసులు ఇలా అన్నారు, "మీరు మా వంటి కొందరు మానవులు తప్ప మరేమీకారు. కరుణామయుడైన దేవుడు ఏ విషయాన్నీ అవతరింపజేయలేదు, మీరు కేవలం అబద్ధం పలుకుతున్నారు."

16 – 19 దైవ ప్రవక్తలు ఇలా అన్నారు, "మేము నిశ్చయంగా మీ వద్దకు దైవ ప్రవక్తలుగా పంపబడిన విషయాన్ని మా ప్రభువు ఎరుగును. స్పష్టంగా సందేశాన్ని అందజేయటం తప్ప మా పైని మరొక బాధ్యత ఏదీ లేదు. పట్టణవాసులు ఇలా అన్నారు, "మేము మిమ్మల్ని (మాకు) ఒక దుశ్శకునంగా పరిగణిస్తున్నాము. మీరు (ఈ పనిని) మానుకోకపోతే, మేము మిమ్మల్ని రాళ్లతో కొట్టి చంపేస్తాము. మీరు మా తరఫునుండి అత్యంత బాధాకరమైన శిక్షను పొందుతారు." దానికి దైవ ప్రవక్తలు ఇలా అన్నారు: "మీ దుశ్శకునం స్వయంగా మీ వెంటనే ఉంది. మీకు హితబోధ చేయటం వల్లనేగా మీరు ఇలా మాట్లాడుతున్నారు? అసలు విషయం, మీరు హద్దులను అతిక్రమించారు."

20 – 25 ఇంతలోనే పట్టణంలోని ఒక మారుమూల ప్రాంతం నుండి ఒక వ్యక్తి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి ఇలా అన్నాడు: "నా జాతి ప్రజలారా! దైవ ప్రవక్తలను అనుసరించండి. మీ నుండి ఏ ప్రతిఫలమూ కోరని వారిని, సత్య మార్గంలో ఉన్న వారిని అనుసరించండి. ఎవరు నన్ను సృష్టించారో, ఎవరి వైపునకు మీరంతా మరలి పోనున్నారో, ఆయనను నేనెందుకు పూజించకూడదు?

2 "పట్టెడ" అంటే వారి మూర్ఖత్వానికి గుర్తు అని భావం. అది వారిని సత్య స్వీకారం పట్ల విముఖులుగా చేసింది. "గడ్డాల వరకు బంధించబడటం," 'తలను ఎత్తి నిలబడటం' అంటే, మెడ బిర్రబిగిసి ఉండటం, అది వారి గర్వాహంకారాల ఫలం.

3 ముందు ఒక గోడ, వెనుక మరొక గోడ నిలబెట్టే దాని భావం ఏమిటంటే, వారు తమ గర్వాహంకారాల వలన, గత చరిత్ర నుండి ఏ గుణ పాఠాన్నీ నేర్చుకోరు, భవిష్యత్తులో కలుగబోయే ఫలితాలను గురించి ఎన్నడూ ఆలోచించరు. వారి దురభిమానాలు నలువైపుల నుండీ వారిని కప్పివేశాయి; వారి అపార్థాలు వారి కళ్లకు గంతలు కట్టాయి. కనుక సౌజన్యశీలురకూ, పక్షపాతరహితులకూ గోచరించే యధార్థ విషయాలు వారికి కనిపించవు.

ఆయనను కాదని నేను ఇతరులను ఆరాధ్యులుగా చేసుకోవాలా? వాస్తవానికి ఒకవేళ కరుణామయుడైన దేవుడు నాకేదైనా నష్టం కలిగించదలిస్తే నాకు వారి సిఫారసూ ఏ విధంగానూ ఉపయోగ పడదు, వారు నన్ను విడిపించనూ లేరు. ఒకవేళ నేను అలా చేస్తే, స్పష్టమైన మార్గభ్రష్టత్వానికి గురి అవుతాను. నేను మీ ప్రభువును విశ్వసించాను. కనుక మీరు కూడా నా మాట వినండి."

26 – 27 (చివరకు వారు అతన్ని హత్య చేశారు) ఆ వ్యక్తితో, "స్వర్గంలో ప్రవేశించు" అని అనబడింది. అతను ఇలా అన్నాడు: "నా ప్రభువు ఏ విషయాన్ని బట్టి నన్ను క్షమించి, గౌరవనీయులలోకి ప్రవేశింపజేశాడో, నా జాతి వారికి తెలిస్తే ఎంత బాగుండును!"

28 – 32 ఆ తరువాత అతని జాతి మీదకు మేము ఆకాశం నుండి ఏ సైన్యాన్నీ దించలేదు. అసలు సైన్యాన్ని పంపే అవసరం మాకు లేదు. కేవలం ఒక ప్రేలుడు మాత్రమే సంభవించింది. అంతే వారంతా ఒక్క సారిగా ఆరిపోయారు. దాసుల స్థితి కడు శోచనీయం. వారి వద్దకు ఏదైన ప్రవక్త వచ్చినా, వారు అతన్ని ఎగతాళే చేశారు. వారికి పూర్వం మేము ఎన్నో జాతులను నాశనం చేసిన విషయాన్ని వారు చూడలేదా? తరువాత అవి మళ్ళీ ఎన్నడూ వారి వద్దకు తిరిగి రాని విషయాన్ని కూడా వారు గమనించలేదా? వారందరూ ఒక రోజు మా ముందు హాజరు పరచబడవలసి ఉన్నది.

33 – 36 వారికి మృతభూమి ఒక సూచన. మేము దానికి ప్రాణం పోశాము. దానినుండి మీరు తినే ధాన్యం ఉత్పత్తి చేశాము. మేము దానిలో ఖర్జూరం, ద్రాక్షతోటలను పెంచాము. దానిలోనుండి ఊటలు చిమ్మేలాచేశాము, వారు దాని ఫలాలను తినాలని. ఇదంతా వారి చేతులు సృష్టించింది కాదు కదా! అలాంటప్పుడు వారు కృతజ్ఞతలు తెలుపరా? అన్ని రకాల జంటలను సృష్టించిన ఆయన పరిశుద్ధుడు. అవి భూమిలో నుండి పుట్టే వృక్షరాసులలోనివైనా సరే లేదా స్వయంగా వారి జాతి (అంటే మానవులు)లో నుండి అయినా సరే లేదా వారు అసలే ఎరుగని వస్తువులలో నుండి అయినా సరే.

ءَاَتَّخِذُ مِنْ دُوْنِهٖۤ اٰلِهَةً اِنْ يُّرِدْنِ الرَّحْمٰنُ
بِضُرٍّ لَّا تُغْنِ عَنِّيْ شَفَاعَتُهُمْ شَيْـًٔا وَّلَا
يُنْقِذُوْنِ ۝ اِنِّيْۤ اِذًا لَّفِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ۝
اِنِّيْۤ اٰمَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُوْنِ ۝ قِيْلَ
ادْخُلِ الْجَنَّةَ ۚ قَالَ يٰلَيْتَ قَوْمِيْ يَعْلَمُوْنَ ۝
بِمَا غَفَرَ لِيْ رَبِّيْ وَجَعَلَنِيْ مِنَ الْمُكْرَمِيْنَ ۝
وَمَاۤ اَنْزَلْنَا عَلٰى قَوْمِهٖ مِنْۢ بَعْدِهٖ مِنْ جُنْدٍ
مِّنَ السَّمَآءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِيْنَ ۝ اِنْ كَانَتْ
اِلَّا صَيْحَةً وَّاحِدَةً فَاِذَا هُمْ خٰمِدُوْنَ ۝
يٰحَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِ ۚ مَا يَاْتِيْهِمْ مِّنْ رَّسُوْلٍ
اِلَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ۝ اَلَمْ يَرَوْا كَمْ اَهْلَكْنَا
قَبْلَهُمْ مِّنَ الْقُرُوْنِ اَنَّهُمْ اِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُوْنَ ۝
وَاِنْ كُلٌّ لَّمَّا جَمِيْعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُوْنَ ۝ ع ٢ ١
وَاٰيَةٌ لَّهُمُ الْاَرْضُ الْمَيْتَةُ ۚ اَحْيَيْنٰهَا
وَاَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَاْكُلُوْنَ ۝
وَجَعَلْنَا فِيْهَا جَنّٰتٍ مِّنْ نَّخِيْلٍ وَّاَعْنَابٍ وَّ
فَجَّرْنَا فِيْهَا مِنَ الْعُيُوْنِ ۝ لِيَاْكُلُوْا مِنْ
ثَمَرِهٖ ۙ وَمَا عَمِلَتْهُ اَيْدِيْهِمْ ۚ اَفَلَا يَشْكُرُوْنَ ۝
سُبْحٰنَ الَّذِيْ خَلَقَ الْاَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْۢبِتُ
الْاَرْضُ وَمِنْ اَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُوْنَ ۝

37 – 40 వారికి, రాత్రి మరొక సూచన. మేము దానిపై నుండి పగలును తొలగించినప్పుడు వారిని చీకటి ఆవరిస్తుంది. ఇక సూర్యుడు – అతడు తన నిజస్థానం దిశగా పయనిస్తున్నాడు. ఇది మహా శక్తిమంతుడూ, గొప్ప జ్ఞానీ అయిన దేవుడు నిర్దేశించిన నియమావళి. ఇక చంద్రుడు, అతడి కొరకు మేము దశలను నిర్దేశించాము. వాటిని దాటుకుంటూ వెళ్లి, చివరకు అతడు మళ్లీ ఎండిన ఖర్జూరపు కొమ్మ మాదిరిగా మారిపోతాడు. చంద్రుణ్ణి పట్టుకోవటం సూర్యుడి తరం కాదు. అదే విధంగా రాత్రి, పగలును దాటి పోజాలదు. అవన్నీ వేర్వేరు కక్ష్యలలో తేలియాడుతూ ఉన్నాయి.

41 – 44 వారికి ఇది కూడా ఒక సూచనే. మేము వారి సంతతిని నిండు నావలోకి[4] ఎక్కించాము, తరువాత అటువంటి నావలనే వారికొరకు ఎన్నో సృజించాము. వాటిలో వారు ప్రయాణం చేస్తున్నారు. మేము తలచుకుంటే వారిని ముంచివేయగలము. అప్పుడు వారి మొర ఆలకించే వాడెవ్వడూ ఉండడు. ఏ విధంగానూ వారు రక్షింపబడలేరు. కేవలం మా అనుగ్రహమే వారిని గట్టెక్కించి ఒక ప్రత్యేక గడువు వరకు జీవితాన్ని అనుభవించే అవకాశాన్ని కలిగిస్తుంది.

45 – 47 మీకు ముందు రాబోతున్న పరిణామం నుండి, మీకు పూర్వం జరిగిన పరిణామం నుండి మిమ్మల్ని మీరు కాపాడుకొనండి. బహుశా మీపై దయ చూపటం జరుగుతుంది అని వారితో అన్నపుడు (వారు వినీ విననట్లు వెళ్లిపోతారు). వారి ముందుకు వారి ప్రభువు సూచనలోని ఏ సూచన వచ్చినా దానిపట్ల వారు ఏ మాత్రం శ్రద్ధ వహించరు. ఇంకా, అల్లాహ్, మీకు ప్రసాదించిన ఉపాధినుండి కొంత అల్లాహ్ మార్గంలో కూడా ఖర్చుపెట్టండి అని వారికి చెప్పినపుడు, తిరస్కరించేవారు విశ్వసించే వారితో, "అల్లాహ్ తలిస్తే తానే స్వయంగా ఆహార మివ్వగల వారికి మేము ఆహారమివ్వాలా? మీరు పూర్తిగా మార్గం తప్పి పోయారు" అని అంటారు.

وَاٰيَةٌ لَّهُمُ الَّيْلُ ۚ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَاِذَا هُمْ
مُّظْلِمُوْنَ ۝٣٧ وَالشَّمْسُ تَجْرِيْ لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا ؕ
ذٰلِكَ تَقْدِيْرُ الْعَزِيْزِ الْعَلِيْمِ ۝٣٨ وَالْقَمَرَ قَدَّرْنٰهُ
مَنَازِلَ حَتّٰى عَادَ كَالْعُرْجُوْنِ الْقَدِيْمِ ۝٣٩
لَا الشَّمْسُ يَنْۢبَغِيْ لَهَاۤ اَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا الَّيْلُ
سَابِقُ النَّهَارِ ؕ وَكُلٌّ فِيْ فَلَكٍ يَّسْبَحُوْنَ ۝٤٠
وَاٰيَةٌ لَّهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ
الْمَشْحُوْنِ ۝٤١ وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِّنْ مِّثْلِهٖ مَا
يَرْكَبُوْنَ ۝٤٢ وَاِنْ نَّشَاْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيْخَ لَهُمْ
وَلَا هُمْ يُنْقَذُوْنَ ۝٤٣ اِلَّا رَحْمَةً مِّنَّا وَمَتَاعًا
اِلٰى حِيْنٍ ۝٤٤ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمُ اتَّقُوْا مَا بَيْنَ
اَيْدِيْكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ۝٤٥ وَمَا
تَاْتِيْهِمْ مِّنْ اٰيَةٍ مِّنْ اٰيٰتِ رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوْا
عَنْهَا مُعْرِضِيْنَ ۝٤٦ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ اَنْفِقُوْا
مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ ۙ قَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ
اٰمَنُوْۤا اَنُطْعِمُ مَنْ لَّوْ يَشَآءُ اللّٰهُ اَطْعَمَهٗۤ ۖ
اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ۝٤٧

4 నావ అంటే దైవప్రవక్త నూహ్ (అస్సలామ్) నావ అని భావం.

48 – 53 వారు "ప్రళయం గురించిన ఈ బెదిరింపు అసలు ఎప్పుడు నెరవేరుతుంది? నీవు సత్యవంతుడవయితే చెప్పు?" అని అడుగుతారు. వాస్తవానికి వారు దేనికొరకు నిరీక్షిస్తున్నారో, అది కేవలం ఒక ప్రేలుడు మాత్రమే. అది వారిని ఆకస్మాత్తుగా పట్టుకుంటుంది; అప్పుడు వారు (తమ ప్రాపంచిక వ్యవహారాలను గురించి) వివాదపడుతూ ఉంటారు. ఆ సమయంలో వారు మరణ శాసనం సయితమూ వ్రాయలేరు. తమ ఇళ్లకు తిరిగి పోనూ లేరు. ఆ తరువాత ఒక శంఖం ఊదబడుతుంది. అప్పుడు వారు హఠాత్తుగా తమ ప్రభువు ముందు హాజరయ్యేందుకు తమ సమాధులనుండి బయటికి వస్తారు. భయాందోళనలతో వారు "అరే, మనల్ని మన పడకల నుండి లేపి ఎవరు నిలబెట్టారు?" అని అంటారు. "ఇది దయామయుడైన దేవుడు వాగ్దానం చేసిన విషయమే. దైవ ప్రవక్తల మాట పూర్తిగా నిజమే"[5] అది భయంకరమైన ఒక ధ్వని మాత్రమే. దానితో అందరూ మా ముందు హాజరు పరచబడతారు.

54 – 64 ఈనాడు ఎవరికీ రవ్వంత అన్యాయమైనా జరగదు. మీరు చేస్తూ ఉండిన కర్మల ప్రకారమే మీకు ప్రతిఫలం ఇవ్వబడుతుంది – ఈనాడు స్వర్గ వాసులు సుఖాలు అనుభవించటంలో నిమగ్నులై ఉంటారు. వారూ, వారి సతీమణులూ చల్లని నీడలలో, మెత్తని పీఠాలపై విశ్రాంతి తీసుకుంటూ ఉంటారు. వారు తినటానికి, త్రాగటానికీ రుచికరమైన సకల పదార్థాలు అక్కడ ఉంటాయి. వారు కోరేదల్లా వారి కొరకు సిద్ధంగా ఉంటుంది. కారుణ్య ప్రభువు తరఫునుండి వారికి సలామ్ (శాంతి వచనం) చెప్పబడుతుంది – అపరాధులారా! ఈనాడు మీరు వేరు అయిపొండి. ఆదమ్ సంతానమా! నేను మీకు ఉపదేశించలేదా, సైతానుకు దాస్యం చెయ్యవద్దని, వాడు మీకు బహిరంగ శత్రువని, నా దాస్యమే చెయ్యండి అని, ఇదే సరైన మార్గమని? కాని, దీని తరువాత కూడా వాడు మీలోని ఒక పెద్ద వర్గాన్ని అపమార్గం పట్టించాడు. మీకు బుద్ధి లేకుండా పోయిందా? భయపడండి అని మీకు చెబుతూ ఉండిన నరకం ఇదే. ప్రపంచంలో మీరు పాల్పడిన అవిశ్వాసానికి ఫలితంగా ఇపుడు దీనికి ఇంధనం అయిపొండి.

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ
صَادِقِينَ ۝ مَا يَنظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً
تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ۝ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ
تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ۝ وَنُفِخَ
فِي الصُّورِ فَإِذَا هُم مِّنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ
رَبِّهِمْ يَنسِلُونَ ۝ قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَن بَعَثَنَا
مِن مَّرْقَدِنَا ۜ هَٰذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَٰنُ
وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ۝ إِن كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً
وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُونَ ۝
فَالْيَوْمَ لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ
إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝ إِنَّ أَصْحَابَ
الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغُلٍ فَاكِهُونَ ۝ هُمْ
وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ
مُتَّكِئُونَ ۝ لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُم
مَّا يَدَّعُونَ ۝ سَلَامٌ قَوْلًا مِّن رَّبٍّ رَّحِيمٍ ۝
وَامْتَازُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ۝ أَلَمْ
أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَن لَّا تَعْبُدُوا
الشَّيْطَانَ ۖ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ۝ وَأَنِ
اعْبُدُونِي ۚ هَٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ۝
وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا ۖ
أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ۝ هَٰذِهِ جَهَنَّمُ
الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ ۝ اصْلَوْهَا الْيَوْمَ
بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ۝

65 ఈనాడు మేము వారి నోళ్లు మూయిస్తాము. వారు ప్రపంచంలో ఏమేమి సంపాదిస్తూ ఉండే వారో వారి చేతులు మాకు చెబుతాయి, వారి కాళ్లు సాక్ష్యమిస్తాయి.

66 – 68 మేము తలచుకుంటే, వారి కళ్లను మూసి వేయగలం, అప్పుడు వారిని దారివైపునకు పరుగిడి చూడమనండి. వారికి దారి ఎలా కనిపిస్తుంది? మేము తలచుకుంటే వారిని వారి స్థానంలోనే కదలకుండా ఉంచగలం. ఇక వారు ముందుకూ నడవలేరు, వెనుకకూ తిరగలేరు. మేము దీర్ఘాయుష్షనిచ్చే, వ్యక్తిస్వరూపాన్నే మార్చివేస్తాము. (ఈ పరిస్థితులను చూసైనా) వారికి బుద్ధిరాదేమిటి?

69 – 70 మేము అతనికి (ఈ ప్రవక్తకు) కవిత్వం నేర్పలేదు, కవిత్వం అతనికి శోభించదు కూడా. ఇది ఒక హితబోధ మాత్రమే, స్పష్టంగా పఠనీయమైన గ్రంథం మాత్రమే– అతను బ్రతికి ఉన్న ప్రతి మనిషినీ హెచ్చరించేందుకూ; తిరస్కారులకు వ్యతిరేకంగా అభియోగం స్థాపించబడేందుకు.

71 – 76 మా చేతులు రూపకల్పన చేసిన దాని నుండి ప్రజలకై మేము పశువులను సృజించాము, ఇపుడు వారు వాటికి యజమానులయ్యారు. వారు ఈ విషయాన్ని గమనించరా? మేము వాటిని వారికి ఇలా స్వాధీన పరిచాము– వాటిలో కొన్నిటిపై వారు స్వారీ చేస్తారు, కొన్నిటి మాంసాన్ని తింటారు. వాటిలో వారికి రకరకాల ప్రయోజనాలూ పానీయాలూ ఉన్నాయి. అయినా వారు కృతజ్ఞత చూపరేమిటి? ఇవన్నీ వాస్తవాలైనప్పటికీ వారు అల్లాహ్‌ను కాదని ఇతరులను దేవుళ్ళుగా చేసుకున్నారు. తమకు సహాయం చేయటం జరుగుతుందని వారు ఆశలు పెట్టుకున్నారు. కాని వారు వారికి ఏ సహాయమూ చేయలేరు. అయినా ప్రజలు వారి కొరకు సైన్యం మాదిరిగా సర్వ సన్నద్ధులై ఉన్నారు. సరే కానీ నీవు మాత్రం వారు కల్పిస్తున్న మాటలకు బాధపడకు. వారి రహస్య విషయాలను బహిరంగ విషయాలనూ అన్నింటినీ మేము ఎరుగుదుము.

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰٓ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَآ أَيْدِيهِمْ
وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝
وَلَوْ نَشَآءُ لَطَمَسْنَا عَلَىٰٓ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا
الصِّرَاطَ فَأَنَّىٰ يُبْصِرُونَ ۝ وَلَوْ نَشَآءُ
لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا
مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ۝ وَمَن نُّعَمِّرْهُ
نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ ۖ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ۝ وَمَا
عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنبَغِي لَهُ ۚ إِنْ هُوَ إِلَّا
ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُّبِينٌ ۝ لِّيُنذِرَ مَن
كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ۝
أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُم مِّمَّا عَمِلَتْ
أَيْدِينَآ أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ ۝ وَذَلَّلْنَاهَا
لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ۝
وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ ۖ أَفَلَا
يَشْكُرُونَ ۝ وَاتَّخَذُوا مِن دُونِ اللَّهِ آلِهَةً
لَّعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ ۝ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ
وَهُمْ لَهُمْ جُندٌ مُّحْضَرُونَ ۝ فَلَا يَحْزُنكَ
قَوْلُهُمْ ۘ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا
يُعْلِنُونَ ۝

وقف لازم

اَوَلَمۡ يَرَ الۡاِنۡسَانُ اَنَّا خَلَقۡنٰهُ مِنۡ نُّطۡفَةٍ
فَاِذَا هُوَ خَصِيۡمٌ مُّبِيۡنٌ ۝ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا
وَّنَسِىَ خَلۡقَهٗ ؕ قَالَ مَنۡ يُّحۡىِ الۡعِظَامَ وَهِىَ
رَمِيۡمٌ ۝ قُلۡ يُحۡيِيۡهَا الَّذِىۡۤ اَنۡشَاَهَاۤ اَوَّلَ
مَرَّةٍ ؕ وَهُوَ بِكُلِّ خَلۡقٍ عَلِيۡمُ ۝ الَّذِىۡ جَعَلَ
لَكُمۡ مِّنَ الشَّجَرِ الۡاَخۡضَرِ نَارًا فَاِذَاۤ اَنۡتُمۡ مِّنۡهُ
تُوۡقِدُوۡنَ ۝ اَوَلَيۡسَ الَّذِىۡ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ
وَالۡاَرۡضَ بِقٰدِرٍ عَلٰٓى اَنۡ يَّخۡلُقَ مِثۡلَهُمۡ ؕ
بَلٰى وَهُوَ الۡخَـلّٰقُ الۡعَلِيۡمُ ۝ اِنَّمَاۤ اَمۡرُهٗۤ اِذَاۤ
اَرَادَ شَيۡـئًا اَنۡ يَّقُوۡلَ لَهٗ كُنۡ فَيَكُوۡنُ ۝
فَسُبۡحٰنَ الَّذِىۡ بِيَدِهٖ مَلَكُوۡتُ كُلِّ شَىۡءٍ
وَّاِلَيۡهِ تُرۡجَعُوۡنَ ۝ ع ٥

77 – 83 మేము మానవుడిని వీర్య బిందువుతో సృజించిన విషయం అతను చూడటం లేదా? అయినా అతడు బహిరంగ ప్రత్యర్థిగా నిలబడ్డాడు. ఇపుడు అతడు మాకు పోలికలు కల్పిస్తున్నాడు, తన పుట్టుకనే మరిచి పోతున్నాడు. పైగా, శిథిలమై పోయిన ఈ ఎముకలకు తిరిగి ఎవరు జీవం పోస్తారు? అని వాదిస్తున్నాడు. అతడికి ఇలా చెప్పు, “మొదట వాటిని సృష్టించిన వాడే మళ్లీ వాటికి జీవం పోస్తాడు.” సృష్టికి సంబంధించిన ప్రతి విషయమూ ఆయనకు తెలుసు. మీకై ఆయనే పచ్చని వృక్షాల నుండి అగ్నిని సృష్టించాడు. మీరు దానితో కుంపట్లు రాజేసుకుంటారు. ఆకాశాలనూ భూమినీ సృష్టించగలిగిన వాడు వీరిలాంటి వారిని పుట్టించలేడా? ఎందుకు చేయలేడు, ఆయన మహా నిపుణుడైన సృష్టికర్త అయినప్పుడు? ఆయన ఏదైనా చేయదలచుకున్నప్పుడు, దాన్ని కేవలం “అయిపో” అని మాత్రమే ఆజ్ఞాపిస్తాడు. అంతే అది అయిపోతుంది. ప్రతి విషయానికి సంబంధించిన సర్వాధికారాలు తన చేతిలో ఇముడ్చుకున్న ఆయన ఎంతో పరిశుద్ధుడు. ఆయన సన్నిధికే మీరంతా మరలి పోవలసి ఉంది.

---

5 ఈ సమాధానాన్ని విశ్వాసులు వారికి ఇచ్చి ఉండవచ్చు. కొంతసేపటి తరువాత ఏ దినం గురించి దైవప్రవక్తలు మాకు సమాచారం ఇస్తూ ఉండేవారో, ఆ దినం ఈ దినమేనని వారు తమంతట తామే గ్రహించి ఉండవచ్చు. దైవదూతలు వారికి ఈ సమాధానం ఇచ్చి ఉండవచ్చు, లేదా ప్రళయదినం నాటి స్థితి వారికి ఈ విషయం తెలిపి ఉండవచ్చు.

37. అస్ సాఫ్ఫాత్

(٣٧) سُوْرَةُ الصّٰفّٰتِ مَكِّيَّةٌ (٥٦)

اٰيَاتُهَا ١٨٢ رُكُوْعَاتُهَا ٥

ఆయతులు : 182 అవతరణ : మక్కాలో

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

وَالصّٰٓفّٰتِ صَفًّا ۙ فَالزّٰجِرٰتِ زَجْرًا ۙ
فَالتّٰلِيٰتِ ذِكْرًا ۙ اِنَّ اِلٰهَكُمْ لَوَاحِدٌ ؕ رَبُّ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ
الْمَشَارِقِ ؕ اِنَّا زَيَّنَّا السَّمَآءَ الدُّنْيَا بِزِيْنَةِ ِۨ
الْكَوَاكِبِ ۙ وَحِفْظًا مِّنْ كُلِّ شَيْطٰنٍ مَّارِدٍ ۚ
لَا يَسَّمَّعُوْنَ اِلَى الْمَلَاِ الْاَعْلٰى وَيُقْذَفُوْنَ
مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ۖ دُحُوْرًا وَّلَهُمْ عَذَابٌ
وَّاصِبٌ ۙ اِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَاَتْبَعَهٗ
شِهَابٌ ثَاقِبٌ ۝ فَاسْتَفْتِهِمْ اَهُمْ اَشَدُّ خَلْقًا
اَمْ مَّنْ خَلَقْنَا ؕ اِنَّا خَلَقْنٰهُمْ مِّنْ طِيْنٍ لَّازِبٍ ۝
بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُوْنَ ۝ وَاِذَا ذُكِّرُوْا لَا
يَذْكُرُوْنَ ۝ وَاِذَا رَاَوْا اٰيَةً يَّسْتَسْخِرُوْنَ ۝
وَقَالُوْٓا اِنْ هٰذَآ اِلَّا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ۝ ءَاِذَا
مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَّعِظَامًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ ۝
اَوَاٰبَآؤُنَا الْاَوَّلُوْنَ ۝ قُلْ نَعَمْ وَاَنْتُمْ دَاخِرُوْنَ ۝

1 – 5 వరుసగా బారులు తీరి నిలబడే వారు సాక్షిగా, గద్దించే వారూ, శపించేవారూ సాక్షిగా, హితబోధ వాక్కులు వినిపించే వారు[1] సాక్షిగా, మీ నిజమైన ఆరాధ్యదైవం కేవలం ఒక్కడే – ఆయన భూమికీ, ఆకాశాలకూ, భూమ్యాకాశాలలో ఉన్న సమస్తానికీ ప్రభువు, తూర్పు దిక్కులన్నింటికీ ప్రభువు[2].

6 – 10 మేము ప్రపంచాకాశాన్ని[3] నక్షత్రాల అలంకరణతో తీర్చిదిద్దాము, ధిక్కారి అయిన ప్రతి షైతాన్ బారినుండి దానిని సురక్షితంగా ఉంచాము. ఈ షైతానులు పై లోకపు[4] అధిష్ఠానపు దూతల మాటలు వినలేరు, ప్రతి దిశనుండి కొట్టబడతారు, తరుమబడతారు, వారికి ఎడతెగని శిక్షపడుతుంది. ఒకవేళ వారిలో ఎవడైనా ఏదైనా మాటను ఎగరేసుకు పోతున్నప్పుడు, ఒక తీక్షణమైన అగ్ని జ్వాల అతడిని వెంటాడుతుంది.

11 – 18 ఇపుడు వారిని అడగండి. వారిని సృష్టించటం కష్టతరమా లేక మేము సృష్టించిన ఈ సకల చరాచరాలను సృష్టించటం కష్టతరమా అని. వారిని మేము జిగురు వంటి మట్టితో సృజించాము. మీరు (అల్లాహ్ శక్తి సామర్థ్యాల మహిమలను చూచి) ఆశ్చర్య చకితులవుతున్నారు, వారేమో పరిహసిస్తున్నారు. ఎంతనచ్చజెప్పినా వారు చెవికెక్కించుకోరు. ఏదైనా సూచనను చూస్తే, వారు దానిని ఎగతాళి చేసి ఎగురగొడతారు, ఇలా అంటారు, "ఇది పూర్తిగా మాయాజాలమే. కాకపోతే, మేము చనిపోయి, మట్టిగా మారి, అస్థిపంజరంగా మిగిలిపోయినపుడు, మళ్ళీ మమ్మల్ని బ్రతికించి లేపటం జరిగే పనేనా? పూర్వ కాలం నాటి మా తాత, ముత్తాతలు సైతం లేపబడతారా"? వారితో, "అవును (లేపబడతారు) మీరు (దేవుని ముందు) నిస్సహాయులు" అని అను.

19 – 32 అది కేవలం ఒక పెద్ద గద్దింపు మాత్రమే. హఠాత్తుగా వారు (తమకు తెలుపబడుతూ ఉన్న విషయా లనన్నింటినీ) కళ్ళారా చూస్తూ ఉంటారు. అప్పుడు వారు "మేమెంత దౌర్భాగ్యులం, ఇది తీర్పుదినం కదా! అని అంటారు – మీరు తిరస్కరిస్తూ[5] ఉండే తీర్పు దినమే ఇది. (ఆజ్ఞ అవుతుంది) దుర్మార్గులందరినీ, వారి సహచరులనూ దేవుణ్ణి కాదని వారు ఆరాధిస్తూ ఉండిన దైవాలనూ[6] చుట్టుముట్టి తీసుకురండి. తరువాత వారందరికీ నరకానికి దారి చూపండి". కాస్త వారిని ఆపండి, ఒక విషయం అడగాలి. "ఏమయింది మీకు ఇపుడెందుకని ఒకరికొకరు సహాయం చేసుకోరు? అరే, ఈరోజు వారు తమను తామూ (ఒకరినొకరు) అప్పగిస్తున్నా రేమిటి!" ఆ తరువాత వారు ఒకరివైపునకు మరొకరు తిరిగి పరస్పరం వాదించుకోవటం ప్రారంభిస్తారు. (అనుచరులు తమ నాయకులతో ఇలా) అంటారు, "మీరు మా వద్దకు కుడివైపునుండి వచ్చేవారు".[7] వారు సమాధానం ఇస్తారు,"అది కాదు, అసలు మీరే విశ్వసించే వారు కారు, మీమీద మాకు అధికారం లేదు, మీరు సహజంగానే తలబిరుసువాళ్ళు. చివరకు మీరు తప్పకుండా యాతనను చవిచూస్తారు" అని మా ప్రభువు అన్న మాటకు మేము అర్హులమై పోయాము. కనుక మేము మిమ్మల్ని మార్గ భ్రష్టులుగా చేశాము, స్వయంగా మేము కూడా మార్గభ్రష్టులమయ్యే ఉన్నాము.

33 – 39 ఈ విధంగా వారందరూ ఆరోజు ఉమ్మడిగా శిక్ష అనుభవిస్తారు. మేము అపరాధుల విషయంలో ఇలానే చేస్తూ ఉంటాము. వారు ఎలాంటి వారంటే, "అల్లాహ్ తప్ప మరొక సత్యమైన ఆరాధ్యుడు లేడు" అని చెప్పినపుడు, వారు అహంకారంతో, "మేము ఒక పిచ్చి కవికోసం మా దేవుళ్లను వదులుకోవాలా?" అని అనేవారు. వాస్తవానికి అతను సత్యాన్నే తెచ్చాడు, దైవ ప్రవక్తలను ధ్రువీకరించాడు (ఇపుడు వారితో ఇలా అనటం జరుగుతుంది) మీరు తప్పని సరిగా బాధాకరమైన శిక్ష చవిచూస్తారు. మీకు ఏ ప్రతిఫలం ఇవ్వబడుతూ ఉన్నా అది మీరు చేస్తూ ఉండిన కర్మల ఫలమే.

فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنظُرُونَ ۝
وَقَالُوا يَا وَيْلَنَا هَٰذَا يَوْمُ الدِّينِ ۝ هَٰذَا يَوْمُ
الْفَصْلِ الَّذِي كُنتُم بِهِ تُكَذِّبُونَ ۝ احْشُرُوا
الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ ۝
مِن دُونِ اللَّهِ فَاهْدُوهُمْ إِلَىٰ صِرَاطِ الْجَحِيمِ ۝
وَقِفُوهُمْ ۖ إِنَّهُم مَّسْئُولُونَ ۝ مَا لَكُمْ لَا
تَنَاصَرُونَ ۝ بَلْ هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ۝
وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ۝ قَالُوا
إِنَّكُمْ كُنتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ۝ قَالُوا بَل
لَّمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ۝ وَمَا كَانَ لَنَا
عَلَيْكُم مِّن سُلْطَانٍ ۖ بَلْ كُنتُمْ قَوْمًا طَاغِينَ ۝
فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا ۖ إِنَّا لَذَائِقُونَ ۝
فَأَغْوَيْنَاكُمْ إِنَّا كُنَّا غَاوِينَ ۝ فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ
فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ۝ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَفْعَلُ
بِالْمُجْرِمِينَ ۝ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَٰهَ
إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ۝ وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُو
آلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ ۝ بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ
وَصَدَّقَ الْمُرْسَلِينَ ۝ إِنَّكُمْ لَذَائِقُو الْعَذَابِ
الْأَلِيمِ ۝ وَمَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

ع

40 – 49 అయితే, ఎన్నుకోబడిన దైవ దాసులు మాత్రం (ఈ దుష్ఫలితానికి గురి కాకుండా) సురక్షితంగా ఉంటారు. వారి కొరకు అందరూ ఎరిగిన ఆహారమే ఉన్నది, రుచికరమైన అన్ని రకాల పదార్థాలు ఉన్నాయి, భోగభాగ్యాలతో విలసిల్లే ఉద్యానవనాలు ఉన్నాయి. అందు వారు సగౌరవంగా ఉంచబడతారు. సోఫాలపై ఎదురెదురుగా కూర్చుంటారు. మద్యపు చెలమల నుండి పాత్రలు మాటి మాటికీ నింపబడి వారి మధ్య త్రిప్పబడతాయి. మెరిసిపోతున్న మధువు, త్రాగేవారికి అది ఎంతో మధురం. దానివల్ల వారి శరీరానికీ నష్టం ఉండదు, వారి బుద్ధీ చెడిపోదు. వారి దగ్గర తమ చూపులను నిగ్రహించుకునే అందమైన కళ్లు గల స్త్రీలు ఉంటారు. వారు గ్రుడ్డు గుల్ల క్రింద దాగి ఉండే పొరలాంటి కోమలాంగులు.

50 – 59 తరువాత వారు ఒకరివైపు నొకరు తిరిగి పరిస్థితులను గురించి పరస్పరం అడిగి తెలుసుకుంటారు. వారిలో ఒకడు ఇలా అంటాడు: "ప్రపంచంలో నాకు ఒక మిత్రుడు ఉండేవాడు. అతను నాతో ఇలా అంటూండేవాడు, నీవు కూడా ధ్రువీకరించే వారిలో చేరిపోయావా? మనం చనిపోయి, మట్టిగా మారి, అస్థిపంజరంగా మిగిలిపోయినపుడు నిజంగానే మనకు ప్రతిఫలమూ, శిక్షా అనేవి ఉంటాయా? ఇప్పుడతను ఎక్కడున్నాడో, మీరు చూడదలచుకున్నారా"? ఇలా చెప్పి అతను తొంగి చూడగానే, అతనికి నరకంలోని ఒక అగాధంలో అతను కనిపిస్తాడు. అపుడు అతన్ని సంబోధిస్తూ ఇలా అంటాడు, "దేవుని సాక్షిగా, నీవు నన్ను సర్వ నాశనం చేసి ఉండేవాడివి. నా ప్రభువు అనుగ్రహం లేకపోయి ఉంటే, ఈ రోజు నేను కూడా పట్టుబడి వచ్చిన వారిలో ఒకడినై ఉండేవాణ్ణి. సరే,[3] అయితే ఇక మేము చనిపోమా? మాకు రావలసిన చావేదో ముందువచ్చేసిందా? ఇక మాకు ఎలాంటి శిక్షాపడదా?"

إِلَّا عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلْمُخْلَصِينَ ۝ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ
رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ۝ فَوَٰكِهُ ۖ وَهُم مُّكْرَمُونَ ۝ فِى
جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ ۝ عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَٰبِلِينَ ۝ يُطَافُ
عَلَيْهِم بِكَأْسٍ مِّن مَّعِينٍۭ ۝ بَيْضَآءَ لَذَّةٍ
لِّلشَّٰرِبِينَ ۝ لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا
يُنزَفُونَ ۝ وَعِندَهُمْ قَٰصِرَٰتُ ٱلطَّرْفِ عِينٌ ۝
كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ ۝ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ
عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَآءَلُونَ ۝ قَالَ قَآئِلٌ مِّنْهُمْ
إِنِّى كَانَ لِى قَرِينٌ ۝ يَقُولُ أَءِنَّكَ لَمِنَ
ٱلْمُصَدِّقِينَ ۝ أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَٰمًا
أَءِنَّا لَمَدِينُونَ ۝ قَالَ هَلْ أَنتُم مُّطَّلِعُونَ ۝
فَٱطَّلَعَ فَرَءَاهُ فِى سَوَآءِ ٱلْجَحِيمِ ۝ قَالَ تَٱللَّهِ
إِن كِدتَّ لَتُرْدِينِ ۝ وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّى
لَكُنتُ مِنَ ٱلْمُحْضَرِينَ ۝ أَفَمَا نَحْنُ بِمَيِّتِينَ ۝
إِلَّا مَوْتَتَنَا ٱلْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ۝

---

1 ఈ మూడు వర్గాలు దైవదూతల వర్గాలు అని దివ్య ఖురాను వ్యాఖ్యాతలలో చాలమంది ఏకాభిప్రాయం కలిగి ఉన్నారు. వారు అనునిత్యం అల్లాహ్ ఆజ్ఞలను అమలు పరచటానికి సంసిద్ధులుగా ఉంటారు, ఆయన పట్ల అవిధేయత చూపే వారిని గద్దిస్తూ ఉంటారు, శపిస్తూ ఉంటారు, పలురీతులలో అల్లాహ్‌ను జ్ఞప్తికి తెస్తారు, గ్రంథబోధలను వినిపిస్తారు.

2 సూర్యుడు ఎల్లప్పుడూ ఒకే స్థానం నుంచి ఉదయించడు, ప్రతి రోజూ ఒక కొత్త స్థానం నుంచి ఉదయిస్తాడు. ఇంకా, భూగోళమంతటా సూర్యోదయం ఒకే సారి జరగదు. కాని భిన్న ప్రాంతాలలో భిన్న సమయాలలో సూర్యోదయం

60 – 74 నిశ్చయంగా ఇదే మహత్తరమైన విజయం. ఇలాంటి విజయం కోసమే కర్మశీలురు కర్మలు చేయాలి. చెప్పండి, ఈ ఆతిథ్యం మంచిదా లేక రాకాసి జముడు (జఖ్ఖూమ్) చెట్టు ఆతిథ్యం మంచిదా? మేము ఆ చెట్టును దుర్మార్గుల పాలిటి పరీక్షగా చేశాము.[9] అది నరకం అడుగు భాగం నుండి మొలిచే ఒక చెట్టు. దాని మొగ్గలు షైతానుల తలలు మాదిరిగా ఉంటాయి. నరకవాసులు వాటిని తింటారు. వాటితోనే కడుపు నింపుకుంటారు. అదీగాక, త్రాగటానికి వారికి సలసల కాగే నీరు లభిస్తుంది. ఆ తరువాత వారు మళ్లీ నరకాగ్ని వైపునకే తిరిగి వస్తారు. తమ తాత ముత్తాతలు మార్గభ్రష్టులవటాన్ని చూసినప్పటికీ, వారి అడుగుజాడలలోనే పరుగెత్తిన వారు వీరే. వాస్తవానికి వారికి పూర్వం కూడా చాలా మంది మార్గభ్రష్టులై పోయారు. వారి వద్దకు మేము హెచ్చరిక చేసే సందేశహరులను పంపాము. ఇక చూడండి, హెచ్చరించబడిన వారి పర్యవసానం ఏమయిందో. ఈ దుష్పరిణామం నుండి అల్లాహ్ తన కొరకు ప్రత్యేకించుకున్న దాసులు మాత్రమే సురక్షితంగా ఉన్నారు.

75 – 82 మమ్మల్ని (ఇంతకు పూర్వం) నూహ్ వేడుకున్నాడు. కనుక చూడండి, మేము (ప్రార్థనలకు) ఎంత మంచి సమాధానం ఇచ్చేవారమో. మేము అతనినీ అతని కుటుంబాన్నీ పెద్ద విపత్తునుండి కాపాడాము. అతని సంతతి మాత్రమే మిగిలి ఉండేలా చేశాము. ఇంకా తరువాతి తరాల వారిలో అతని కీర్తి ప్రతిష్ఠలు నిలిచి ఉండేలా చేశాము. సమస్త ప్రపంచ వాసులలో నూహ్‌కు శాంతి కలుగుగాక! మేము సత్కార్యం చేసే వారికి ఇటువంటి ప్రతిఫలాన్నే ఇస్తూ ఉంటాము. నిశ్చయంగా అతను విశ్వాసులైన మా దాసులలోని వాడు, తరువాత మేము రెండో వర్గాన్ని ముంచి వేశాము.

إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝ لِمِثْلِ هَٰذَا
فَلْيَعْمَلِ الْعَامِلُونَ ۝ أَذَٰلِكَ خَيْرٌ نُّزُلًا أَمْ شَجَرَةُ
الزَّقُّومِ ۝ إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِّلظَّالِمِينَ ۝
إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ۝ طَلْعُهَا
كَأَنَّهُ رُءُوسُ الشَّيَاطِينِ ۝ فَإِنَّهُمْ لَآكِلُونَ
مِنْهَا فَمَالِئُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ۝ ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ
عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيمٍ ۝ ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ
لَإِلَى الْجَحِيمِ ۝ إِنَّهُمْ أَلْفَوْا آبَاءَهُمْ
ضَالِّينَ ۝ فَهُمْ عَلَىٰ آثَارِهِمْ يُهْرَعُونَ ۝
وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ۝ وَلَقَدْ
أَرْسَلْنَا فِيهِم مُّنذِرِينَ ۝ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُنذَرِينَ ۝ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ
الْمُخْلَصِينَ ۝ وَلَقَدْ نَادَانَا نُوحٌ فَلَنِعْمَ
الْمُجِيبُونَ ۝ وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ
الْعَظِيمِ ۝ وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ۝ وَتَرَكْنَا
عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ۝ سَلَامٌ عَلَىٰ نُوحٍ فِي
الْعَالَمِينَ ۝ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۝ إِنَّهُ مِنْ
عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۝ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ

ع ٢

జరుగుతూ ఉంటుంది. ఈ హేతువుల చేత, "తూర్పు"కు బదులు "తూర్పులు" అని బహువచనరూపం వాడబడింది. దీనితోపాటు "పడమరలు" అని చెప్పబడలేదు. ఎందుకంటే తూర్పులు అనే శబ్దమే పడమరలను చెప్పకయే చెబుతుంది.

3 ప్రపంచాకాశం అంటే మనకు కనిపించే సమీప ఆకాశం. దానిని, దుర్భిణి సహాయం లేకుండానే మనం ఒట్టి కళ్లతో చూడగలము.

4 పైలోకపు జీవులు అంటే దైవదూతలు.

83 – 87 ఇబ్రాహీమ్, నూహ్ మార్గంలోనే నడిచేవాడు. అతను తన ప్రభువు సాన్నిధ్యానికి నిర్మల హృదయంతో వచ్చినప్పుడు: తన తండ్రితోనూ, తన జాతి ప్రజలతోనూ ఇలా అన్నాడు, "మీరు ఆరాధిస్తున్న ఈ వస్తువులేమిటి? అల్లాహ్‌ను కాదని మీరు, మిథ్యా దైవాలను కోరుకుంటున్నారా, అసలు సకల లోకాల ప్రభువు విషయంలో మీ అభిప్రాయమేమిటి?"

88 – 98 ఆ తరువాత అతను తన దృష్టిని[10] నక్షత్రాలవైపు సారించి, వారితో "నా ఆరోగ్యం బాగాలేదు"[11] అని అన్నాడు. అందువల్ల వారు అతనిని వదలిపెట్టి వెళ్ళి పోయారు. వారు వెళ్లిన తరువాత అతను మెల్లగా వారి దేవుళ్ల ఆలయంలోకి జొరబడి, "మీరు తినరేమిటి? అసలు ఏమయింది మీకు, మీరు పలకను కూడా పలుకుటలేదే?" అని అడిగాడు. ఆ తరువాత అతను వాటిపై విరుచుకుపడి కుడి చేత్తో వాటిని గట్టిగా కొట్టాడు. వారు (తిరిగివచ్చి) అతని వద్దకు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చారు. అపుడు అతను ఇలా అన్నాడు, "స్వయంగా మీరే చెక్కుకున్న వస్తువులను మీరు పూజిస్తారా? వాస్తవానికి అల్లాహ్‌యే మిమ్మల్నీ సృష్టించాడు, మీరు తయారు చేసే వస్తువులనూ సృష్టించాడు." వారు పరస్పరం ఇలా చెప్పుకున్నారు, "ఇతని కొరకు ఒక గుండం తయారుచేసి, భగ భగ మండే అగ్ని లోకి ఇతనిని విసరివేయండి." వారు అతనికి ప్రతికూలంగా ఒక చర్య తీసుకోదలిచారు. కాని మేము వారినే మట్టి కరిపించాము.

وَاِنَّ مِنْ شِيْعَتِهٖ لَاِبْرٰهِيْمَ ۝ اِذْ جَآءَ رَبَّهٗ
بِقَلْبٍ سَلِيْمٍ ۝ اِذْ قَالَ لِاَبِيْهِ وَقَوْمِهٖ مَاذَا
تَعْبُدُوْنَ ۝ اَىِٕفْكًا اٰلِهَةً دُوْنَ اللّٰهِ
تُرِيْدُوْنَ ۝ فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝
فَنَظَرَ نَظْرَةً فِى النُّجُوْمِ ۝ فَقَالَ اِنِّىْ سَقِيْمٌ ۝
فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِيْنَ ۝ فَرَاغَ اِلٰٓى اٰلِهَتِهِمْ
فَقَالَ اَلَا تَاْكُلُوْنَ ۝ مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُوْنَ ۝
فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِيْنِ ۝ فَاَقْبَلُوْٓا اِلَيْهِ
يَزِفُّوْنَ ۝ قَالَ اَتَعْبُدُوْنَ مَا تَنْحِتُوْنَ ۝ وَ
اللّٰهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُوْنَ ۝ قَالُوا ابْنُوْا لَهٗ
بُنْيَانًا فَاَلْقُوْهُ فِى الْجَحِيْمِ ۝ فَاَرَادُوْا بِهٖ
كَيْدًا فَجَعَلْنٰهُمُ الْاَسْفَلِيْنَ ۝

---

5 ఈ విషయాన్ని విశ్వాసులు వారితో అని ఉండవచ్చు; ఇది దైవదూతల మాట కావచ్చు; తీర్పు దినపు మైదానంలో నెలకొని ఉన్న పరిస్థితులు ఇలా అని ఉండవచ్చు; ఇది వారిలో కలిగిన మరొక ప్రతిస్పందన కూడ కావచ్చు. అంటే తమ మనస్సులలో తామే తమను సంబోధించుకుని, "తీర్పు దినం అనేదొకటి రానేరాదు అని ప్రపంచంలో మీరు భావిస్తూ ఉండేవారు" అని అనుకుని ఉండవచ్చు. ఇక మీరు శిక్షను తప్పించుకోలేరు, మీరు తిరస్కరిస్తూ వచ్చిన దినమే మీ ముందుకు వచ్చింది.

6 ఇక్కడ "దేవుళ్లు" అంటే దైవదూతలు, సత్పురుషులు, దైవప్రవక్తలు అని అర్థంకాదు. కాని రెండు రకాల దేవుళ్లు అని భావం. మొదటి రకం; మానవులు, షైతానులు. ప్రజలు దేవుణ్ణి వదలివేసి తమను సేవించాలనేదే వారి ఆకాంక్ష, వారి ప్రయత్నం. రెండోరకం, విగ్రహాలు. ప్రపంచంలో ప్రజలు వాటిని పూజించేవారు.

7 అసలు "యమీన్" అనే పదం వాడబడింది. ఈ జాతీయం ప్రకారం, ఒకవేళ దానిని శక్తి, బలము అనే అర్థంలో తీసుకుంటే, అప్పుడు దాని భావం ఇది: మీరు మమ్మల్ని మీ బలం ద్వారా మార్గభ్రష్టత్వం వైపునకు లాక్కువెళ్లారు. ఒకవేళ దానిని మేలు, మంచి అనే అర్థంలో తీసుకుంటే, అప్పుడు దాని భావం ఇది: మీరు మా శ్రేయోభిలాషులని భ్రమ

99 – 113 ఇబ్రాహీమ్ ఇలా అన్నాడు: "నేను నా ప్రభువు వైపునకు వెళుతున్నాను[12], ఆయనే నాకు మార్గం చూపుతాడు. ప్రభూ! నాకు శీలవంతుడైన ఒక కుమారుణ్ణి ప్రసాదించు". (ఈ ప్రార్థనకు సమాధానంగా) మేము అతనికి ఒక సహనశీలుడైన కుమారుడు కలుగుతాడనే శుభవార్తను[13] అందజేశాము. ఆ బాలుడు అతనికి తోడుగా పనిచేసే వయస్సుకు చేరుకున్నపుడు (ఒకనాడు) ఇబ్రాహీమ్ అతనితో ఇలా అన్నాడు: "కుమారా! నేను నిన్ను 'జిబహ్' (బలి) చేస్తున్నట్లుగా కలలో చూశాను. ఇక నీ అభిప్రాయమేమిటో చెప్పు." అతను ఇలా అన్నాడు: "నాన్నగారూ! మీకు ఆజ్ఞాపించబడిన దానిని నెరవేర్చండి. అల్లాహ్ సంకల్పిస్తే మీరు నన్ను సహనశీలునిగా చూస్తారు." చివరకు వారు ఉభయులూ (దైవాజ్ఞను) శిరసావహించారు. తరువాత ఇబ్రాహీమ్ తన కుమారుణ్ణి నుదుటిపై బోరగిల పరుండబెట్టాడు. అప్పుడు మేము అతనిని పిలిచి ఇలా అన్నాము. "ఇబ్రాహీమ్! నీవు కలను నిజం చేసి చూపించావు.[14] సత్కార్యం చేసే వారికి మేము ఇలాంటి ప్రతిఫలాన్నే ఇస్తాము. నిశ్చయంగా ఇది ఒక స్పష్టమైన పరీక్ష." మేము ఒక పెద్ద ఖుర్బానీని[15] పరిహారంగా ఇచ్చి ఆ బాలుణ్ణి విడిపించుకున్నాము; అతని కీర్తి ప్రతిష్ఠలు తరువాతి తరాల వారిలో శాశ్వతంగా నిలిచిపోయేలా చేశాము. ఇబ్రాహీమ్‌కు శాంతి కలుగుగాక! మేము సత్కార్యాలు చేసే వారికి ఇటువంటి ప్రతిఫలాన్నే ఇస్తాము. నిశ్చయంగా అతను విశ్వసించిన మా దాసులలోని వాడు. మేము అతనికి ఇస్‌హాఖ్‌ను గురించిన శుభవార్తను[16] అందజేశాము. (అతను) ఒక దైవ ప్రవక్త, సజ్జనులలోని వాడు. అతనికీ ఇస్‌హాఖ్‌కూ మేము శుభాలను ఇచ్చాము. ఇపుడు వారిద్దరి సంతతిలో ఒకడు సత్క్రియాశీలుడైతే మరొకడు స్పష్టంగా తన ఆత్మకు ద్రోహం చేసుకున్నవాడు.

وَقَالَ اِنِّيْ ذَاهِبٌ اِلٰى رَبِّيْ سَيَهْدِيْنِ ۝٩٩
رَبِّ هَبْ لِيْ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ۝١٠٠ فَبَشَّرْنٰهُ
بِغُلٰمٍ حَلِيْمٍ ۝١٠١ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ
قَالَ يٰبُنَيَّ اِنِّيْٓ اَرٰى فِي الْمَنَامِ اَنِّيْٓ اَذْبَحُكَ
فَانْظُرْ مَاذَا تَرٰى ۭ قَالَ يٰٓاَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ ۡ
سَتَجِدُنِيْٓ اِنْ شَاۗءَ اللّٰهُ مِنَ الصّٰبِرِيْنَ ۝١٠٢
فَلَمَّآ اَسْلَمَا وَتَلَّهٗ لِلْجَبِيْنِ ۝١٠٣ۚ وَنَادَيْنٰهُ اَنْ
يّٰٓاِبْرٰهِيْمُ ۝١٠٤ۙ قَدْ صَدَّقْتَ الرُّءْيَا ۚ اِنَّا كَذٰلِكَ
نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ۝١٠٥ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْبَلٰۗؤُا
الْمُبِيْنُ ۝١٠٦ وَفَدَيْنٰهُ بِذِبْحٍ عَظِيْمٍ ۝١٠٧ وَتَرَكْنَا
عَلَيْهِ فِي الْاٰخِرِيْنَ ۝١٠٨ۖ سَلٰمٌ عَلٰٓي اِبْرٰهِيْمَ ۝١٠٩
كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ۝١١٠ اِنَّهٗ مِنْ
عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ۝١١١ وَبَشَّرْنٰهُ بِاِسْحٰقَ نَبِيًّا
مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ۝١١٢ وَبٰرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلٰٓي اِسْحٰقَ ۭ
وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَّظَالِمٌ لِّنَفْسِهٖ مُبِيْنٌ ۝١١٣ ع ٣ ٧

కల్పించి మమ్మల్ని మోసం చేశారు. ఒకవేళ దానిని ప్రమాణం అనే భావంలో తీసుకుంటే, అప్పుడు దాని అర్థం ఇది: మీరు ప్రమాణాల మీద ప్రమాణాలు చేసి, "మేము చెప్పేదే సత్యమని" మాకు నమ్మకం కలిగించారు.

8 గ్రంథరచనా విన్యాసాన్ని బట్టి, ఒక స్వర్గవాసి తన స్నేహితుడైన నరక వాసితో మాట్లాడుతూ, ఉన్నట్టు ఉండి తనలో తాను మాట్లాడుకోవటం ప్రారంభిస్తాడు. ఎవరైనా ఒక మనిషి తాను ఇంతకు ముందెన్నడూ ఊహించనైనా ఊహించనటువంటి ఉన్నత స్థితిలో తనను చూసి, అతిశయించిన, విస్మయానందాలతో తనలో తాను మాట్లాడుకుంటున్న విధంగా ఈ వాక్యాలు అతని నోటి నుండి వెలువడ్డాయి.

114 – 122 మేము మూసాకు, హారూన్‌కూ మేలు చేశాము. వారికీ వారి జాతి ప్రజలకూ మహా విపత్తు నుండి విముక్తి కలిగించాము. మేము వారికి సహాయం చేశాము. కనుకనే వారు ప్రాబల్యం వహించారు. మేము వారికి స్పష్టమైన గ్రంథాన్ని ప్రసాదించాము. వారికి ఋజుమార్గం చూపాము. తరువాతి తరాల వారిలో వారిని గురించిన మంచి ప్రస్తావన మిగిలి ఉండేలా చేశాము. మూసాకూ, హారూన్‌కూ శాంతి కలుగుగాక! మేము పుణ్యకార్యాలు చేసేవారికి ఇటువంటి ప్రతిఫలాన్నే ఇస్తాము. నిశ్చయంగా వారు విశ్వాసులైన మా దాసులలోని వారు.

123 – 132 నిశ్చయంగా ఇల్యాస్ కూడా మా సందేశహరులలో ఒకడు. జ్ఞాపకం తెచ్చుకో, అప్పుడు అతను తన జాతి వారితో "మీరు భయపడరా? సృష్టికర్తలలోకెల్లా ఉత్తముడైన సృష్టికర్తయున్నూ మీకూ, మీకు పూర్వం ఉండిన మీ తాత ముత్తాతలకూ ప్రభువున్నూ అయిన అల్లాహ్‌ను వదలివేసి మీరు 'బఅల్'ను వేడుకుంటున్నారా?" కాని వారు అతనిని అసత్యవాది అని తిరస్కరించారు. కనుక వారు తప్పనిసరిగా శిక్షకొరకు హాజరు పరచబడతారు, ప్రత్యేకించుకోబడిన దైవ దాసులు తప్ప. ఇల్యాస్‌ను గురించిన మంచి ప్రస్తావనను మేము తరువాతి తరాలలో నిలిచి ఉండేలా చేశాము. ఇల్యాస్‌కు శాంతి కలుగుగాక! మేము సత్కార్యాలు చేసే వారికి ఇటువంటి ప్రతిఫలాన్నే ఇస్తాము. నిస్సందేహంగా అతను విశ్వాసులైన మా దాసులలో ఒకడు.

وَلَقَدْ مَنَنَّا عَلٰى مُوْسٰى وَهٰرُوْنَ ﴿١١٤﴾ وَنَجَّيْنٰهُمَا
وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيْمِ ﴿١١٥﴾ وَنَصَرْنٰهُمْ
فَكَانُوْا هُمُ الْغٰلِبِيْنَ ﴿١١٦﴾ وَاٰتَيْنٰهُمَا الْكِتٰبَ
الْمُسْتَبِيْنَ ﴿١١٧﴾ وَهَدَيْنٰهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ ﴿١١٨﴾
وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِى الْاٰخِرِيْنَ ﴿١١٩﴾ سَلٰمٌ عَلٰى مُوْسٰى
وَهٰرُوْنَ ﴿١٢٠﴾ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٢١﴾
اِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٢٢﴾ وَاِنَّ
اِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ﴿١٢٣﴾ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖٓ
اَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿١٢٤﴾ اَتَدْعُوْنَ بَعْلًا وَّتَذَرُوْنَ اَحْسَنَ
الْخَالِقِيْنَ ﴿١٢٥﴾ اللّٰهَ رَبَّكُمْ وَرَبَّ اٰبَآئِكُمُ
الْاَوَّلِيْنَ ﴿١٢٦﴾ فَكَذَّبُوْهُ فَاِنَّهُمْ لَمُحْضَرُوْنَ ﴿١٢٧﴾ اِلَّا
عِبَادَ اللّٰهِ الْمُخْلَصِيْنَ ﴿١٢٨﴾ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِى الْاٰخِرِيْنَ ﴿١٢٩﴾
سَلٰمٌ عَلٰٓى اِلْ يَاسِيْنَ ﴿١٣٠﴾ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِى
الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٣١﴾ اِنَّهٗ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٣٢﴾

9 అంటే, ఈ విషయం విన్న తరువాత, అవిశ్వాసులకు దివ్య ఖురానును హేళన చేయటానికీ, దైవప్రవక్తను పరిహసించటానికీ ఒక కొత్త అవకాశం దొరికింది. వారు ఈ విషయాన్ని విని, కహకహన్వి ఇలా అన్నారు: "మరో కొత్త విషయం వినండి భగభగమండే నరకాగ్ని నుండి చెట్టుపుడుతుందట."

10 అరబ్బీ భాషలో ఈ పదాలను ఒక జాతీయంగా, "అతను ఆలోచించాడు" లేదా "అతను ఆలోచించసాగాడు" అనే అర్థాలలో వాడతారు.

11 హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్‌కు అప్పుడు ఏ బాధాలేదు అని చెప్పటానికి మావద్ద తగిన ఆధారాలు లేవు. కనుక ఆయన, వాస్తవ విరుద్ధమైన మిషతో చెప్పాడని అనటానికి అవకాశం లేదు.

12 అంటే నా ప్రభువు కోసం నేను ఇల్లూవాకిలినీ, దేశాన్నీ విడిచిపెడుతున్నాను.

13 అంటే ఇస్మాయీల్ (అస్సలామ్) అని భావం.

14 కలలో ఖుర్బానీ ఇస్తున్నట్లుగా చూపబడింది గాని, ఖుర్బానీ ఇచ్చినట్లుగా చూపబడలేదు. అందుకని హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్,

133 – 138 లూత్ కూడా దైవ ప్రవక్తలుగా నియమించి పంపబడిన వారిలో ఒకడు. జ్ఞాపకం తెచ్చుకో, అపుడు మేము అతనికీ, అతని కుటుంబంలోని వారికందరికీ విముక్తి కలిగించాము, ఒక వృద్ధురాలికి తప్ప; ఆమె, వెనుక ఉండిపోయిన వారిలో ఉండిపోయింది. ఆ తరువాత మిగతా వారందరినీ సర్వనాశనం చేశాము. ఈనాడు మీరు రేయింబవళ్లు వారి శిథిల ప్రదేశాల మీదుగా పోతూ ఉంటారు. (వాటిని చూచి అయినా) మీకు బుద్ధిరాదా?

139 – 148 నిశ్చయంగా యూనుస్ కూడా దైవ ప్రవక్తలలోని వాడే. జ్ఞాపకం తెచ్చుకో, అపుడు అతను నిండు పడవ వైపునకు పరుగెత్తాడు. అక్కడ చీటీలో పాల్గొన్నాడు, కాని ఓడిపోయాడు. చివరకు అతనిని చేప మ్రింగివేసింది. అతను దూషితుడయ్యాడు.[17] అపుడు అతను దైవ నామ స్మరణం చేసే వారిలో ఒకడై ఉండక పోయినట్లయితే, ప్రళయ దినం వరకు ఆ చేప కడుపులోనే ఉండి పోయేవాడు.[18] చివరకు మేము అతనిని తీవ్ర అస్వస్థ స్థితిలో ఒక తీర మైదానం మీద పడవేశాము. అతని మీద ఒక తీగల చెట్టును మొలిపించాము. ఆ తరువాత మేము అతన్ని ఒక లక్ష లేక అంతకంటె ఎక్కువ మంది ప్రజల వద్దకు[19] పంపాము. వారు విశ్వసించారు. మేము ఒక నిర్ణీత కాలం వరకు వారు జీవించి ఉండేలా చేశాము.

وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝ إِذْ نَجَّيْنَاهُ
وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ۝ إِلَّا عَجُوزًا فِي
الْغَابِرِينَ ۝ ثُمَّ دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ ۝ وَإِنَّكُمْ
لَتَمُرُّونَ عَلَيْهِم مُّصْبِحِينَ ۝ وَبِاللَّيْلِ ۗ أَفَلَا
تَعْقِلُونَ ۝ وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝ إِذْ
أَبَقَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ ۝ فَسَاهَمَ فَكَانَ
مِنَ الْمُدْحَضِينَ ۝ فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ
مُلِيمٌ ۝ فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ۝
لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۝ فَنَبَذْنَاهُ
بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ۝ وَأَنبَتْنَا عَلَيْهِ
شَجَرَةً مِّن يَقْطِينٍ ۝ وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ مِائَةِ
أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ۝ فَآمَنُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ
إِلَىٰ حِينٍ ۝

ఖుర్బానీ ఇవ్వటానికి సర్వసన్నాహాలు చేసుకున్నప్పుడు "నీవు నీ స్వప్నాన్ని నిజం చేసి చూపావు." అని అనబడింది.

15 "పెద్ద ఖుర్బానీ" అంటే దైవదూత హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్ ముందు ఉంచిన పొట్టేలు, దాన్ని తన కుమారునికి బదులుగా జిబహ్ చేసేందుకు. దానిని 'పెద్ద ఖుర్బానీ' అనే పదంతో పోల్చటానికి హేతువు ఏమిటంటే, అది హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్ వంటి విశ్వాసపాత్రుడైన సేవకుని కోసం, ఇబ్రాహీమ్ కుమారుని వంటి సహన శీలి, వినయవిధేయతలుగల బాలునికి పరిహారం అయినందుకు. ఇదే కాక, దానిని పెద్ద ఖుర్బానీ అని చెప్పటానికి మరొక కారణం కూడ ఉన్నది. ప్రళయం వచ్చేవరకు, విశ్వాసులందరూ ప్రపంచమంతటా ఒకే రోజున ఈ జంతు ఖుర్బానీని పాటించాలనీ, భక్తి విశ్వాసాలకు ప్రతీక అయిన ఈ మహత్తర సంఘటన జ్ఞప్తిలో ఉండాలనీ, అల్లాహ్ ఈ సంప్రదాయాన్ని విధించాడు.

16 అంటే, ఈ ఖుర్బానీ తరువాత, హజ్రత్ ఇస్హాఖ్ జన్మ గురించిన శుభవార్త తెలియజేయబడింది.

17 ఈ వాక్యాలను నిశితంగా గమనించినట్లయితే, జరిగిన సంఘటన పూర్వాపరాలు ఏమిటో అర్థమవుతుంది. 1. దైవప్రవక్త హజ్రత్ యూనుస్ ఎక్కినపడవ, దాని బరువుకు మించి నిండిపోయింది. 2. లాటరీ పడవమీదే జరిగింది; సముద్రప్రయాణం జరిగేటప్పుడు, పడవ బరువు అధికమై ప్రయాణీకుల ప్రాణాలకు ముప్పు ఏర్పడిందని అనిపించినప్పుడు, బహుశా ఈ లాటరీ జరిగింది. కనుక లాటరీలో చీటీ తీసినప్పుడు, ఎవరిపేరు వస్తుందో వారిని నీళ్లల్లోకి తోసివేయాలని లాటరీ నిర్వహింపబడింది. 3. లాటరీలో ప్రవక్త హజ్రత్ యూనుస్ పేరేవచ్చింది. అందుకని

149 – 157 వారిని కొంచెం ఇలా అడుగు; నీ ప్రభువునకు కూతుళ్లున్నూ వారికి కొడుకులూనా? (వారి మనస్సుకు ఇది నచ్చే విషయమేనా). మేము నిజంగా దైవ దూతలను స్త్రీలు గానే సృష్టించామా? వారు కళ్లతో చూసిన విషయాన్నే పలుకు తున్నారా? బాగా విను, అల్లాహ్ సంతానవంతుడు అనే విషయాన్ని వారే స్వయంగా కల్పించి అంటున్నారు. వాస్తవంగానే వారు అసత్యవాదులు. అల్లాహ్ తన కొరకు కొడుకులకు బదులుగా కూతుళ్ళను కోరుకున్నాడా? ఏమయిందిమీకు, ఇటువంటి నిర్ణయం తీసుకుంటున్నారు? మీకు స్పృహలేదా? లేక మీరు చెబుతున్న ఈ మాటలకు మీ వద్ద స్పష్టమైన ప్రమాణం అంటూ ఏదైనా ఉంటే, మీ గ్రంథాన్ని తీసుకురండి, మీరు సత్యవంతులే అయితే.

158 – 166 వారు అల్లాహ్‌కూ, దైవదూతలకూ[20] మధ్య రక్త సంబంధాన్ని కల్పించారు. వాస్తవానికి వారు నేరస్తులుగా ప్రవేశపెట్టబడేవారని దైవదూతలకు బాగా తెలుసు. (ఈ దైవ దూతలు ఇలా అంటారు), "ఆయన విశుద్ధదాసులు తప్ప, ఇతరులు, తనకు ఆపాదించే గుణగణాలనుండి అల్లాహ్ పరిశుద్ధుడు. కనుక మీరూ మీ ఈ దైవాలూ అల్లాహ్ నుండి ఎవరినీ మళ్లించలేరు; భగ భగ మండే నరకాగ్నిలో కాలిపోనున్న వాణ్ణి తప్ప. మా పరిస్థితి ఇది : మాలో ప్రతి ఒక్కరికీ ఒక స్థానం అంటూ నిర్ణయమై ఉన్నది. మేము పంక్తులు తీరి ఉన్న సేవకులం, స్తోత్రం చేసే వాళ్లం."

فَاسْتَفْتِهِمْ أَلِرَبِّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبَنُونَ ﴿١٤٩﴾
أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ ﴿١٥٠﴾
أَلَا إِنَّهُمْ مِنْ إِفْكِهِمْ لَيَقُولُونَ ﴿١٥١﴾ وَلَدَ
اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٥٢﴾ أَصْطَفَى الْبَنَاتِ
عَلَى الْبَنِينَ ﴿١٥٣﴾ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿١٥٤﴾ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٥﴾ أَمْ لَكُمْ سُلْطَانٌ مُبِينٌ ﴿١٥٦﴾ فَأْتُوا
بِكِتَابِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٥٧﴾ وَجَعَلُوا بَيْنَهُ
وَبَيْنَ الْجِنَّةِ نَسَبًا ۚ وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ إِنَّهُمْ
لَمُحْضَرُونَ ﴿١٥٨﴾ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٥٩﴾ إِلَّا
عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٦٠﴾ فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿١٦١﴾
مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفَاتِنِينَ ﴿١٦٢﴾ إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ
الْجَحِيمِ ﴿١٦٣﴾ وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَعْلُومٌ ﴿١٦٤﴾ وَإِنَّا
لَنَحْنُ الصَّافُّونَ ﴿١٦٥﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ ﴿١٦٦﴾

ఆయనను సముద్రంలోకి విసరివేశారు. అప్పుడు ఆయనను ఒక చేపమింగివేసింది. 4. ఈ ఆపదకు ప్రవక్త యూనుస్ (అస్సలామ్) గురి అవటానికి కారణం, ఆయన తన యజమాని అయిన అల్లాహ్ అనుజ్ఞలేకుండానే, తన నియామకస్థానాన్ని వదలిపెట్టి పారిపోవటమే. ఈ అర్థాన్నే "అబఖ" అనే పదం సమర్థిస్తుంది. ఎందుకంటే, అరబ్బీ భాషలో ఆ పదం, యజమాని గృహం నుండి పారిపోయే బానిసకు వాడబడుతుంది.

18 అంటే ప్రళయం వచ్చేవరకు, ఈ చేపగర్భమే హజ్రత్ యూనుస్ సమాధి అయి ఉండేది.

19 "ఒక లక్ష లేక అంతకంటె ఎక్కువ" అని చెప్పటంలో ఆంతర్యం, అల్లాహ్‌కు వారి సంఖ్య విషయమై సందేహం ఉందని అర్థం కాదు. కాని దాని అర్థం ఏమిటంటే, ఒక వ్యక్తి వారి పట్టణాన్ని చూచినట్లయితే, అక్కడి జనాభా ఒక లక్షకుపై బడ్డమాటే, అంతకు తక్కువ కాదు అని అంచనా వేస్తాడు.

20 'జిన్న్' అనే పదం వాడబడినా, రాబోయే వాక్యాలను బట్టి, దైవదూతలు అని స్పష్టమవుతోంది. జిన్న్ అంటే అగోచర ప్రాణి అని అర్థం.

167 – 179 వారు ఇంతకు పూర్వం ఇలా అంటూ ఉండేవారు, "పూర్వపు జాతులకు లభించిన 'జిక్ర్' (గ్రంథం) మా వద్ద ఉండినట్లయితే, మేము నిజమైన అల్లాహ్ భక్తులమై ఉండేవారము." కాని (అది వచ్చేసినపుడు) వారు దానిని నిరాకరించారు. ఇక త్వరలోనే వారికి (ఈ వైఖరికి పర్యవసానం) తెలిసిపోతుంది. మేము పంపిన మా దాసులకు మేము ఇదివరకే వాగ్దానం చేసి ఉన్నాము, తప్పకుండా వారికి సహాయం చేయబడుతుందనీ మా సైన్యమే ప్రాబల్యం వహించి తీరుతుందనీ. కనుక ప్రవక్తా! కొంతకాలం వరకు, వారిని వారి స్థితిలో వదలిపెట్టి చూస్తూ ఉండు. త్వరలోనే స్వయంగా వారు కూడా చూస్తారు. వారు మా శిక్ష రాకకోసం తొందర పెడుతున్నారా? ఆ శిక్ష వారి ఇంటి ప్రాంగణంలో దిగేరోజున హెచ్చరించబడిన వారికి అత్యంత కఠినంగా ఉంటుంది. కనుక కొంత కాలంపాటు వారిని వారి మానాన వదలి వేసి చూస్తూ ఉండు, త్వరలోనే స్వయంగా వారు కూడా చూస్తారు.

180 – 182 నీ ప్రభువు పరిశుద్ధుడు, గొప్ప గౌరవోన్నతులు కలవాడు, వారు కల్పిస్తున్న అన్ని విషయాలకూ అతీతుడు. దైవ ప్రవక్తలపై శాంతి వర్షించుగాక! సకల లోకాల ప్రభువే సకల స్తోత్రాలకు అర్హుడు.

وَإِنْ كَانُوا لَيَقُولُونَ ﴿١٦٧﴾ لَوْ أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِنَ
الْأَوَّلِينَ ﴿١٦٨﴾ لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٦٩﴾
فَكَفَرُوا بِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٧٠﴾ وَلَقَدْ سَبَقَتْ
كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧١﴾ إِنَّهُمْ لَهُمُ
الْمَنْصُورُونَ ﴿١٧٢﴾ وَإِنَّ جُنْدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ ﴿١٧٣﴾
فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٤﴾ وَأَبْصِرْهُمْ فَسَوْفَ
يُبْصِرُونَ ﴿١٧٥﴾ أَفَبِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٧٦﴾ فَإِذَا
نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ ﴿١٧٧﴾
وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٨﴾ وَأَبْصِرْ فَسَوْفَ
يُبْصِرُونَ ﴿١٧٩﴾ سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ
عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿١٨١﴾ ع ٥ ٩
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨٢﴾

38. సాద్

(٣٨) سُوْرَةُ صٓ مَکِّیَّةٌ (٣٨)

آیاتها ٨٨ رکوعاتها ٥

ఆయతులు : 88 అవతరణ : మక్కాలో

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

صٓ وَالْقُرْاٰنِ ذِی الذِّکْرِ ۝ بَلِ الَّذِیْنَ
کَفَرُوْا فِیْ عِزَّةٍ وَّشِقَاقٍ ۝٢ کَمْ اَهْلَکْنَا
مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ قَرْنٍ فَنَادَوْا وَّلَاتَ
حِیْنَ مَنَاصٍ ۝٣ وَعَجِبُوْٓا اَنْ جَآءَهُمْ
مُّنْذِرٌ مِّنْهُمْ ۡ وَقَالَ الْکٰفِرُوْنَ هٰذَا سٰحِرٌ
کَذَّابٌ ۝٤ اَجَعَلَ الْاٰلِهَةَ اِلٰهًا وَّاحِدًا ۚ اِنَّ
هٰذَا لَشَیْءٌ عُجَابٌ ۝٥ وَانْطَلَقَ الْمَلَاُ مِنْهُمْ اَنِ
امْشُوْا وَاصْبِرُوْا عَلٰٓی اٰلِهَتِکُمْ ۚ اِنَّ هٰذَا لَشَیْءٌ
یُّرَادُ ۝٦ مَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِی الْمِلَّةِ
الْاٰخِرَةِ ۚ اِنْ هٰذَآ اِلَّا اخْتِلَاقٌ ۝٧ ءَاُنْزِلَ
عَلَیْهِ الذِّکْرُ مِنْ بَیْنِنَا ۭ بَلْ هُمْ فِیْ شَکٍّ
مِّنْ ذِکْرِیْ ۚ بَلْ لَّمَّا یَذُوْقُوْا عَذَابِ ۝٨
اَمْ عِنْدَهُمْ خَزَآئِنُ رَحْمَةِ رَبِّکَ الْعَزِیْزِ
الْوَهَّابِ ۝٩ اَمْ لَهُمْ مُّلْکُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا
بَیْنَهُمَا ۣ فَلْیَرْتَقُوْا فِی الْاَسْبَابِ ۝١٠

1 – 3 సాద్. హితబోధతో నిండి ఉన్న ఖుర్ఆన్ సాక్షిగా! అసలు విషయం ఏమిటంటే విశ్వసించటానికి తిరస్కరించిన ఈ ప్రజలే దురహంకారులు, పరమమూర్ఖులు[1], వారికి పూర్వం మేము ఇటువంటి ఎన్నో జాతులను నాశనం చేశాము. (వారికి పోగాలము దాపురించగా) అపుడు వారు హాహాకారాలు చేశారు. కాని అది తప్పించుకునే సమయం కాదు కదా!

4 – 8... భయపెట్టేవాడొకడు స్వయంగా తమనుండే వచ్చాడని వారు ఆశ్చర్యపడ్డారు. సత్యతిరస్కారులు ఇలా అనసాగారు, "ఇతడు మంత్రవాది, అసత్యవాది, సమస్త దైవాల స్థానంలో కేవలం ఒకే ఒక దైవాన్ని నిలబెట్టాడేమిటి? ఇది ఎంతో విచిత్రమైన విషయం." జాతి నాయకులు ఇలా అంటూ వెళ్లిపోయారు, "పదండి మీదైవాల ఆరాధన పట్ల స్థిరంగా ఉండండి. ఈ విషయం ఒక ప్రయోజనం కోరి చెప్పబడుతోంది.[2] ఈ విషయాన్ని మేము ఇటీవలి కాలపు సమాజంలో ఎవరినోటా వినలేదు. ఇది కల్పిత విషయం తప్ప మరేమీ కాదు. మన అందరిలోనూ కేవలం ఇతడొక్కడే అర్హుడా ఇతని మీదనే అల్లాహ్ యొక్క 'హితోపదేశం' అవతరించటానికి?"

...8 – 10 అసలు విషయం ఏమిటంటే, వారు నా "జిక్ర్" (గ్రంథం) గురించి సంశయగ్రస్తులయ్యారు.[3] వారు నా శిక్షను రుచి చూడలేదు కాబట్టి ఈ మాటలన్నీ అంటున్నారు. ప్రబలుడు, ప్రదాత అయిన నీ ప్రభువు కారుణ్య నిధులు వారి అధీనంలో ఉన్నాయా? ఆకాశాలకూ, భూమికీ, వాటికి మధ్య ఉన్న వస్తువులకూ వారు యజమానులా? అలా అయితే, ప్రాపంచిక సాధనాల శిఖరాలకు చేరి చూడ మనండి.

1 అంటే, ఈ అవిశ్వాసుల అవిశ్వాసానికి కారణం, వారికి బోధించబడే మత ధర్మంలో ఏదో దోషమో, లోపమో ఉండటం కాదు, కాని దానికి వారి అహంకారం, మూర్ఖత్వం, మంకుపట్టులే కాని వేరేమీకావు.

11 – 16 ఇది బృందాలలోని ఒక చిన్న బృందంమాత్రమే. ఇదే స్థలంలో అది పరాజయం పాలు కానున్నది.[4] వీరికి పూర్వం నూహ్ జాతివారు, ఆద్ జాతివారు, మేకుల ఫిరౌన్, సమూద్ జాతివారు, లూత్ జాతివారు, "అయికా"వారు తిరస్కరించే ఉన్నారు. వారూ బృందాలే. వాటిలో ప్రతిబృందమూ దైవ సందేశహరులు అసత్యవాదులని తిరస్కరించింది. నా శిక్షా నిర్ణయం వారికి సరిగ్గా అతికిపోయింది. వీరు కూడా కేవలం ఒక్క ప్రేలుడు కోసమే ఎదురు చూస్తున్నారు. ఆ తరువాత మరొక ప్రేలుడేదీ సంభవించదు. వారు, " మా ప్రభూ! లెక్క దినానికి ముందే మా భాగం మాకు తొందరగా ఇచ్చివెయ్యి" అని అంటున్నారు.

17 – 26 ప్రవక్తా! వారు కల్పించే మాటల పట్ల సహనం వహించు. వారికి మా దాసుడు దావూద్ వృత్తాంతాన్ని వినిపించు. అతను గొప్ప బలవంతుడు, ప్రతి వ్యవహారంలోనూ అల్లాహ్ వైపునకు మరలుతూ ఉండేవాడు. మేము పర్వతాలను అతనికి లొంగిపోయేలా చేశాము. ఉదయం, సాయంత్రం అవి అతనితో పాటు కీర్తన చేసేవి. పక్షులు గుమిగూడేవి, అవన్నీ అతని కీర్తన వైపునకు శ్రద్ధతో మరలేవి. మేము అతని రాజ్యాన్ని శక్తిమంతమైనదిగా చేశాము. అతనికి వివేకాన్ని ప్రసాదించాము. తిరుగులేని తీర్పుచెప్పే సామర్థ్యాన్ని అనుగ్రహించాము. ఇంకా, గోడపైకి ఎక్కి అతని మేడగదిలోకి జొరబడిన వ్యాజ్యగాళ్ల వార్త ఏదైనా నీదాకా వచ్చిందా? వారు దావూద్ ముందుకు వచ్చినపుడు అతను వారిని చూచి కలవరపడ్డాడు. వారు ఇలా అన్నారు: "భయపడకండి. ఒక వ్యాజ్యంలో మేము ఇద్దరం ప్రత్యర్థులం. మాలో ఒకడు మరొకనికి అన్యాయం చేశాడు. కనుక మీరు మా మధ్య సత్యం ప్రకారం సరియైన తీర్పు చెయ్యండి. అన్యాయం చేయకండి. మాకు ఋజుమార్గం చూపండి. ఇతను నా సోదరుడు, ఇతని వద్ద తొంభై తొమ్మిది గొర్రెలు ఉన్నాయి. నా దగ్గరేమో కేవలం ఒకే గొర్రె ఉన్నది. ఈ ఒక్క గొర్రెను కూడా నాకు ఇచ్చివేయి అని ఇతడు అన్నాడు. మాటలతో నన్ను వశపరచుకున్నాడు.[5] "

جُندٌ مَّا هُنَالِكَ مَهْزُومٌ مِّنَ الْأَحْزَابِ ۝
كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو
الْأَوْتَادِ ۝ وَثَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ
لْـَٔيْكَةِ ۚ أُولَٰئِكَ الْأَحْزَابُ ۝ إِن كُلٌّ إِلَّا
كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابِ ۝ وَمَا يَنظُرُ ع
هَٰؤُلَاءِ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مَّا لَهَا مِن
فَوَاقٍ ۝ وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّل لَّنَا قِطَّنَا قَبْلَ
يَوْمِ الْحِسَابِ ۝ اصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ
وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُودَ ذَا الْأَيْدِ ۖ إِنَّهُ أَوَّابٌ ۝ إِنَّا
سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ
وَالْإِشْرَاقِ ۝ وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً ۖ كُلٌّ لَّهُ
أَوَّابٌ ۝ وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَآتَيْنَاهُ
الْحِكْمَةَ وَفَصْلَ الْخِطَابِ ۝ وَهَلْ أَتَاكَ نَبَأُ
الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ ۝ إِذْ دَخَلُوا عَلَىٰ دَاوُودَ وقف لازم
فَفَزِعَ مِنْهُمْ ۖ قَالُوا لَا تَخَفْ ۖ خَصْمَانِ بَغَىٰ
بَعْضُنَا عَلَىٰ بَعْضٍ فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا
تُشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَىٰ سَوَاءِ الصِّرَاطِ ۝ إِنَّ هَٰذَا أَخِي
لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً وَلِيَ نَعْجَةٌ وَاحِدَةٌ
فَقَالَ أَكْفِلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ۝

2 ఈ సందేశం పయోముఖ విషకుంభం లాంటిదని వారి తలంపు. వారు, "మనమంతా ముహమ్మద్(సఅసమ్)కు లోబడి ఉండాలనేదే ఆయన మనపై అధికారం చెలాయించాలనేదే ఈ సందేశంలోని మర్మం" అని భావించారు.

దావూద్ ఇలా సమాధానం చెప్పాడు: "ఈ వ్యక్తి తన గొర్రెలలో నీ గొర్రెను కలుపుకోవాలని అనుకుని నిస్సందేహంగా నీకు అన్యాయం చేశాడు. యథార్థం ఏమిటంటే, కలసి ఒకచోట ఉండేవారు తరచూ ఒకరికొకరు అన్యాయం చేసుకుంటూ ఉంటారు. అయితే విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేసేవారు మాత్రం దీనికి దూరంగా ఉంటారు. అటువంటివారు కొందరు మాత్రమే." (ఈ విషయం అంటూ) అసలు అతన్ని పరీక్షించేందుకే మేము ఇలా చేశామని దావూద్ అర్థం చేసుకున్నాడు. కనుక అతను తన ప్రభువును క్షమాభిక్షకోరాడు, సజ్దాలో పడిపోయాడు, పశ్చాత్తాపంతో మరలాడు. అపుడు మేము అతని తప్పును మన్నించాము.[6] నిశ్చయంగా మా వద్ద అతని కొరకు సాన్నిహిత్యం, ఉత్తమ పర్యవసానం ఉన్నాయి. (మేము అతనితో ఇలా అన్నాము), "దావూద్! మేము నిన్ను భూమిపై ప్రతినిధిగా నియమించాము. కనుక నీవు ప్రజలమధ్య న్యాయంతో పరిపాలన చెయ్యి. మనోరథాలను అనుసరించకు, ఎందుకంటే అది నిన్ను అల్లాహ్ మార్గం నుండి తప్పిస్తుంది. అల్లాహ్ మార్గం నుండి తప్పిపోయినవారికి తీవ్రమైన శిక్ష పడటం నిశ్చయం. ఎందుకంటే, వారు లెక్కలదినాన్ని మరచిపోయారు.

27 – 29 మేము ఈ ఆకాశాన్నీ, ఈ భూమినీ వాటి మధ్య ఉన్న ఈ ప్రపంచాన్నీ వృథాగా సృజించలేదు. ఇది అవిశ్వాసుల భ్రమమాత్రమే. అటువంటి అవిశ్వాసులకు నరకాగ్ని ద్వారా వినాశం తప్పదు. విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసేవారినీ, ధరణిపై కల్లోలాన్ని రేకెత్తించే వారినీ మేము ఒకటిగా చేసెయ్యాలా? భయభక్తులు కలవారిని మేము పాపాత్ములు మాదిరిగా చేయాలా?- (ప్రవక్తా!) మేము ఎంతో శుభవంతమైన ఈ గ్రంథాన్ని నీపై అవతరింపజేశాము; ప్రజలు దాని వాక్యాలను గురించి ఆలోచించాలనీ, బుద్ధిమంతులూ, ఆలోచనాపరులూ దానినుండి గుణపాఠం నేర్చుకోవాలనీని.

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعْجَتِكَ إِلَىٰ نِعَاجِهِ ۖ
وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي بَعْضُهُمْ
عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ ۗ وَظَنَّ دَاوُودُ أَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ
رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ۩ فَغَفَرْنَا لَهُ ذَٰلِكَ ۖ سجدة
وَإِنَّ لَهُ عِندَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَآبٍ ۝
يَا دَاوُودُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم
بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ
عَن سَبِيلِ اللَّهِ ۚ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَن سَبِيلِ
اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ
الْحِسَابِ ۝ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا ع ٢ / ١٢ / ١١
بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ۚ ذَٰلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ
فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ ۝ أَمْ نَجْعَلُ
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ
فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ ۝ كِتَابٌ
أَنزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِّيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ
أُولُو الْأَلْبَابِ ۝

---

3 వేరే మాటలలో చెప్పాలంటే, అల్లాహ్ ఇలా అంటున్నాడు, "ముహమ్మద్! (సఅసమ్) ఈ ప్రజలు వాస్తవానికి నిన్ను తిరస్కరించటం లేదు, నన్ను తిరస్కరిస్తున్నారు. వారు నీ నిజాయితీని శంకించటంలేదు, నా బోధనలను మాత్రమే శంకిస్తున్నారు."

4 "ఇదే స్థలం" అనేది పరోక్షంగా మక్కా నగరాన్ని సూచిస్తున్నది. అంటే, ఏ స్థలంలోనైతే వారు ఈ లేనిపోని మాటలను చెబుతున్నారో, అదే స్థలంలో వారు పరాజితులయ్యే రోజు రానున్నది. వారు ఈనాడు ఏ వ్యక్తిని అల్పుడుగా భావించి

30 – 40 దావూద్‌కు మేము సులైమాన్ (వంటి కొడుకు)ను ప్రసాదించాము; అతను మంచిదాసుడు, అత్యధికంగా తన ప్రభువు వైపునకు మరలుతూ ఉండేవాడు. బాగా తర్ఫీదు పొందిన అతివేగంగా పరుగెత్తే గుర్రాలు అతని ముందుకు తీసుకురాబడినప్పటి ఆ సాయంత్ర సమయం ప్రస్తావించ దగినది. అప్పుడు అతను ఇలా అన్నాడు: "నేను ఈ సంపదను నా ప్రభువు సంస్మరణార్థం ప్రేమించాను." చివరికి ఆ గుర్రాలు కనుమరుగైపోయినపుడు, "వాటిని నావద్దకు తిరిగి తీసుకురండి" (అని ఆజ్ఞాపించాడు). తరువాత అతను వాటి పిక్కలనూ, మెడలనూ నిమురసాగాడు. (చూడండి) మేము సులైమాన్‌ను కూడా పరీక్షకు గురిచేశాము. అతని సింహాసనంపై ఒక కళేబరాన్ని తెచ్చి పడవేశాము. అప్పుడు అతను (అల్లాహ్ వైపునకు) మరలి ఇలా అన్నాడు: "నా ప్రభూ! నన్ను క్షమించు. నా తరువాత మరెవ్వరికీ లభించని రాజ్యాధికారాన్ని నాకు ప్రసాదించు. నిస్సందేహంగా అసలు దాతవు నీవే."[7] అప్పుడు మేము గాలిని అతని వశం చేశాము. అది అతని ఆజ్ఞానుసారం అతను కోరిన వైపునకు మృదువుగా వీచేది. మేము షైతానులను అతని అధీనంలో ఉంచాము. వాటిలో నిర్మాణం చేసేవీ, నీటిలో మునిగివెదికేవీ, సంకెళ్లతో బంధింపబడిన ఇతరమైనవి కూడా ఉన్నాయి. (మేము అతనితో ఇలా అన్నాము), "ఇది మా అనుగ్రహం, నీకు ఇష్టమైన వాడికి దానిని ఇచ్చివేయి. నీకు ఇష్టం కాని వాడికి ఇవ్వకు, నీకు ఆ అధికారం ఉన్నది. లెక్క అడగటం ఉండదు." నిశ్చయంగా అతనికి మా వద్ద సమీప స్థానమూ ఉత్తమ ఫలితమూ ఉన్నాయి.

وَوَهَبْنَا لِدَاوٗدَ سُلَيْمٰنَ ۭ نِعْمَ الْعَبْدُ ۭ اِنَّهٗۤ
اَوَّابٌ ۝ اِذْ عُرِضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الصّٰفِنٰتُ
الْجِيَادُ ۝ فَقَالَ اِنِّيْۤ اَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ
رَبِّيْ ۚ حَتّٰى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ۝ رُدُّوْهَا عَلَيَّ ۭ
فَطَفِقَ مَسْحًۢا بِالسُّوْقِ وَالْاَعْنَاقِ ۝ وَلَقَدْ فَتَنَّا
سُلَيْمٰنَ وَاَلْقَيْنَا عَلٰي كُرْسِيِّهٖ جَسَدًا ثُمَّ اَنَابَ ۝
قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِيْ وَهَبْ لِيْ مُلْكًا لَّا يَنْۢبَغِيْ
لِاَحَدٍ مِّنْۢ بَعْدِيْ ۚ اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ ۝ فَسَخَّرْنَا
لَهُ الرِّيْحَ تَجْرِيْ بِاَمْرِهٖ رُخَاۗءً حَيْثُ اَصَابَ ۝
وَالشَّيٰطِيْنَ كُلَّ بَنَّاۗءٍ وَّغَوَّاصٍ ۝ وَّاٰخَرِيْنَ
مُقَرَّنِيْنَ فِي الْاَصْفَادِ ۝ هٰذَا عَطَاۗؤُنَا فَامْنُنْ
اَوْ اَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝ وَاِنَّ لَهٗ عِنْدَنَا
لَزُلْفٰى وَحُسْنَ مَاٰبٍ ۝ ع

ప్రవక్తగా విశ్వసించటానికి తిరస్కరిస్తున్నారో, ఆ వ్యక్తి ముందు తలలు వంచి నిలబడే రోజు రానున్నది.

5 ఫిర్యాది, "నా గొర్రెను బలవంతంగా తీసుకున్నాడు," అని చెప్పలేదు, కాని, నా గొర్రెను కూడ తన కివ్వమని అడిగాడు, దానిని తనకు స్వాధీనం చేయవలసినదిగా కోరాడు. తాను పలుకుబడి, అధికారం గల వ్యక్తికాబట్టి, నాపై ఈ విషయంలో ఒత్తిడి తెచ్చాడు.

6 దీని ద్వారా తెలిసేది ఏమిటంటే, హజ్రత్ దావూద్ చేసింది నిజంగా తప్పే. అది గొర్రెల వారి వ్యాజ్యమును ఎంతో కొంత పోలి ఉన్నది. కనుక దానికి సంబంధించిన తీర్పును వినిపించేటప్పుడు, "నేను పరీక్షించబడుతున్నాను." అనే తలంపు ఆయనకు కలిగింది. ఆయన చేసిన తప్పు క్షమించరానంతటి తీవ్రమైనది కాదు. ఒకవేళ దానిని క్షమించినా క్షమించకపోయినా ఆయన ఉన్నత స్థానానికి భంగం కలిగి ఉండేది కాదు. అల్లాహ్యే స్వయంగా ఇలా వివరిస్తున్నాడు: ఆయన సాష్టాంగపడి, పశ్చాత్తాపపడినప్పుడు ఆయనను మన్నించటం జరిగింది. అంతేకాదు ఇహపరలోకాలలో ఆయనకున్న ఉన్నత స్థానం కూడ ఏమాత్రం చెక్కుచెదరలేదు.

41 – 44 మా దాసుడు అయ్యూబ్‌ను గురించి ప్రస్తావించు; అప్పుడు అతను, "షైతాన్ నన్ను దుఃఖానికీ, యాతనకూ గురిచేశాడు,[8] " అని తన ప్రభువునకు మొరపెట్టుకున్నాడు. (మేము అతనికి ఇలా ఆజ్ఞాపించాము), "నీ కాలుతో నేలపై కొట్టు; ఇదో చల్లని నీరు; స్నానానికీ, త్రాగటానికీను." మేము అతనికి అతని కుటుంబాన్ని తిరిగి ఇచ్చాము. వారితో పాటు ఇంకా అంతమందిని కూడా ఇచ్చాము, మా తరఫునుండి కారుణ్యంగానూ, బుద్ధియోచనకల వారికొరకు హితబోధగా ఉండేందుకు. (మేము అతనితో ఇలా అన్నాము), "గుప్పెడు పుల్లలు తీసుకో, వాటితో కొట్టు, నీ ఒట్టును భగ్నం చేయకు"[9], మేము అతనిని సహనశీలునిగా చూశాము; అతను మంచిదాసుడు, తన ప్రభువు వైపునకు ఎక్కువగా మరలుతూ ఉండేవాడు.

45 – 48 మా దాసులైన ఇబ్రాహీమ్, ఇస్‌హాఖ్, యాఖూబ్‌లను గురించి ప్రస్తావించు. వారు గొప్ప కార్యశీలురు, దూరదృష్టి కలవారు. మేము వారిని ఒక విశిష్టగుణం కారణంగా ఎన్నుకున్నాము – అది వారిలోని పరలోక చింతన. నిశ్చయంగా మా దృష్టిలో వారు ఎన్నుకోబడిన పుణ్యపురుషులలో పరిగణింపబడతారు. ఇస్మాయీల్, అల్‌యసా, జుల్‌కిఫ్ల్‌లను గురించి ప్రస్తావించు; వారందరూ పుణ్యపురుషులలోనివారు.

49 – 54 ఇది ఒక ప్రస్తావనః (ఇక వినండి) భయభక్తులు కలవారికొరకు నిశ్చయంగా ఉత్తమ నివాసం ఉన్నది; శాశ్వతమైన స్వర్గవనాలు ఉన్నాయి; వాటి ద్వారాలు వారికొరకు తెరువబడి ఉంటాయి; వాటిలో వారు దిండ్లకు ఆనుకుని కూర్చుంటారు; ఎక్కువగా పండ్లనూ పానీయాలనూ కోరుతూ ఉంటారు; వారి ప్రక్కన సమవయస్కులైన, లజ్జావతులైన భార్యలు ఉంటారు. ఈ వస్తువులే లెక్కల రోజున మీకు ప్రసాదించబడతాయని వాగ్దానం చేయబడుతోంది. ఇది మా ప్రసాదం, ఇది అనంతం.

وَاذْكُرْ عَبْدَنَآ اَيُّوْبَ ۘ اِذْ نَادٰى رَبَّهٗٓ اَنِّىْ مَسَّنِىَ
الشَّيْطٰنُ بِنُصْبٍ وَّعَذَابٍ ۝ اُرْكُضْ بِرِجْلِكَ ۚ
هٰذَا مُغْتَسَلٌۢ بَارِدٌ وَّشَرَابٌ ۝ وَوَهَبْنَا لَهٗٓ
اَهْلَهٗ وَمِثْلَهُمْ مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِّنَّا وَذِكْرٰى لِاُولِى
الْاَلْبَابِ ۝ وَخُذْ بِيَدِكَ ضِغْثًا فَاضْرِبْ بِّهٖ
وَلَا تَحْنَثْ ۗ اِنَّا وَجَدْنٰهُ صَابِرًا ۗ نِعْمَ الْعَبْدُ ۗ
اِنَّهٗٓ اَوَّابٌ ۝ وَاذْكُرْ عِبٰدَنَآ اِبْرٰهِيْمَ وَاِسْحٰقَ
وَيَعْقُوْبَ اُولِى الْاَيْدِىْ وَالْاَبْصَارِ ۝ اِنَّآ اَخْلَصْنٰهُمْ
بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ ۚ ۝ وَاِنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ
الْمُصْطَفَيْنَ الْاَخْيَارِ ۗ ۝ وَاذْكُرْ اِسْمٰعِيْلَ وَالْيَسَعَ
وَذَا الْكِفْلِ ۗ وَكُلٌّ مِّنَ الْاَخْيَارِ ۗ ۝ هٰذَا ذِكْرٌ ۗ
وَاِنَّ لِلْمُتَّقِيْنَ لَحُسْنَ مَاٰبٍ ۝ جَنّٰتِ عَدْنٍ
مُّفَتَّحَةً لَّهُمُ الْاَبْوَابُ ۚ ۝ مُتَّكِـِٕيْنَ فِيْهَا يَدْعُوْنَ
فِيْهَا بِفَاكِهَةٍ كَثِيْرَةٍ وَّشَرَابٍ ۝ وَعِنْدَهُمْ
قٰصِرٰتُ الطَّرْفِ اَتْرَابٌ ۝ هٰذَا مَا تُوْعَدُوْنَ
لِيَوْمِ الْحِسَابِ ۝ اِنَّ هٰذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهٗ
مِنْ نَّفَادٍ ۝

7 గ్రంథంలోని సందర్భాన్ని బట్టి, ఇక్కడ ఈ విషయాన్ని చెప్పటం దేవుని అభిమతం అనే విషయం స్పష్టం; ఉన్నత శ్రేణికి చెందిన, తనకు అత్యంత ప్రీతిపాత్రులైన సేవకులు హజ్రత్ దావూద్, హజ్రత్ సులైమాన్‌లను కూడ దేవుడు సంజాయిషీ అడగకుండావదలిపెట్టలేదు. ఏ పరీక్షను గురించి ఇక్కడ ప్రస్తావించటం జరిగిందో, ఆ పరీక్షకు సంబంధించిన, వ్యాఖ్యాతలందరూ ఏకాభిప్రాయం కలిగిన విశ్వసనీయమైన వివరాలు మనకు తెలియవు. కాని హజ్రత్ సులైమాన్ చేసిన ప్రార్థనలోని "నా ప్రభూ! నన్ను మన్నించు. నా తరువాత మరెవరూ పొందలేని సామ్రాజ్యాన్ని నాకు

55 – 64 ఇది భయభక్తులు కలవారి పర్యవసానం. ఇక తలబిరుసుతనం కలవారికి అతి చెడ్డ నివాసం ఉన్నది, అది నరకం; అందులో వారు కాల్చబడుతూ ఉంటారు. అది బహుచెడ్డ నివాస స్థలం. ఇదీ వారికి లభించేది; కనుక వారు సలసల మరిగే నీటినీ, చీము, నెత్తురులనూ, ఇంకా ఇటువంటి చేదు పదార్థాలనూ రుచి చూడాలి. (తమ అనుచరులు నరకం వైపునకు రావటాన్ని చూచి వారు పరస్పరం ఇలా అనుకుంటారు) "ఇది ఒక సైన్యం, మీ వైపునకు తోసుకుంటూ వస్తోంది. వారికి స్వాగతం పలకటం అనేదిలేదు, వారు అగ్నిలో కాలేవాళ్లు" వారు వీరితో ఇలా అంటారు: "లేదు, స్వయంగా మీరే కాల్చబడుతున్నారు. మీకు ఏ స్వాగతమూ లేదు. ఈ పర్యవసానాన్ని మా ముందుకు తెచ్చింది మీరేకదా! ఎంత పాపిష్ఠ నివాస స్థలం ఇది." వారు ఇంకా ఇలా అంటారు: "మా ప్రభూ! మమ్మల్ని ఈ దుష్పరిణామానికి చేరవేసే ఏర్పాట్లు చేసిన వాడికి రెట్టింపు నరక శిక్షను ఇవ్వు." తరువాత వారు ఒకరితో ఒకరు ఇలా అనుకుంటారు, "ఏమిటి ఈ విశేషం! మనం ప్రపంచంలో చెడ్డవారుగా భావించినవారు మనకు ఎక్కడా కనిపించరే? మనం ఊరికే వారిని ఎగతాళి చేశామా లేక వారు మనకు కను మరుగయ్యారా?" నిస్సందేహంగా ఇది నిజం; నరక వాసుల మధ్య ఇటువంటి తగాదాలే జరుగుతాయి.

هٰذَا ۚ وَإِنَّ لِلطّٰغِينَ لَشَرَّ مَاٰبٍ ﴿٥٥﴾ جَهَنَّمَ
يَصْلَوْنَهَا ۚ فَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿٥٦﴾ هٰذَا ۙ فَلْيَذُوقُوهُ
حَمِيمٌ وَغَسَّاقٌ ﴿٥٧﴾ وَاٰخَرُ مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجٌ ﴿٥٨﴾
هٰذَا فَوْجٌ مُّقْتَحِمٌ مَّعَكُمْ ۚ لَا مَرْحَبًا بِهِمْ ۚ
إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ ﴿٥٩﴾ قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ ۖ لَا مَرْحَبًا
بِكُمْ ۚ أَنْتُمْ قَدَّمْتُمُوهُ لَنَا ۚ فَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿٦٠﴾ قَالُوا
رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هٰذَا فَزِدْهُ عَذَابًا ضِعْفًا
فِي النَّارِ ﴿٦١﴾ وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرٰى رِجَالًا كُنَّا
نَعُدُّهُمْ مِّنَ الْأَشْرَارِ ﴿٦٢﴾ أَتَّخَذْنٰهُمْ سِخْرِيًّا
أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمُ الْأَبْصَارُ ﴿٦٣﴾ إِنَّ ذٰلِكَ لَحَقٌّ
تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ ﴿٦٤﴾ ع ٤ ١٣

ప్రసాదించు" అన్న మాటలనూ, ఇస్రాయీల్ సంతతి వారి చరిత్రనూ దృష్టిలో పెట్టుకుని చూస్తే, ఇలా అనిపిస్తుంది; తన తరువాత తన కుమారుడు వారసుడు కావాలనీ ప్రభుత్వమూ, రాజ్యాధిపత్యమూ మున్ముందు కూడ తన వంశీయులకే ఉండాలనీ బహుశా ఆయన తన మనస్సులో కోరుకుని ఉండవచ్చు. దీనినే అల్లాహ్ ఆయన విషయంలో ఒక పరీక్ష అన్నాడు. తన వారసుడైన 'రహూబామ్' అయోగ్యుడైన యువకునిగా రూపొందినప్పుడు, అతడు దావూద్, సులైమాన్‌ల సామ్రాజ్యాన్ని నాలుగు రోజులు కూడా నిలుపుకోలేడు అనే విషయాన్ని అతని లక్షణాలు స్పష్టం చేస్తున్నప్పుడు ఆయన గ్రహించగలిగారు. ఆయన సింహాసనంపై ఒక కళేబరాన్ని తెచ్చిపడవేసే దాని భావం బహుశా తన సింహాసనంపై తన వారసుడుగా కూర్చోబెట్టాలని ఆయన అనుకున్న ఆ కుమారుడు ఒక అయోగ్యుడే అని.

8 షైతాను నన్ను వ్యాధికి గురిచేశాడు, నాకు అనేక ఆపదలు కలిగించాడు అని దీని అర్థంకాదు. కాని దీని అర్థం ఇది; వ్యాధితీవ్రత, ఆస్తిపాస్తుల నష్టం, అయినవారందరూ నన్ను ఏకాకిగా చేయటం, –వీటి కారణంగా నేను ఏ బాధలకు, ఏ శిక్షకు గురిఅయ్యానో, దాని కంటే ఎక్కువ బాధకు నన్ను గురిచేసిన విషయం ఏమిటంటే, షైతాను తన చెడుతలంపులతో నన్ను హింసించటం, ఈ క్లిష్టపరిస్థితులలో వాడు నన్ను నా ప్రభువు పట్ల నిరాశచెందేలా చేయటానికి ప్రయత్నించటం, నన్ను నా ప్రభువుకు కృతఘ్నుడుగా చేయగోరటం, నేను సహనాన్ని కోల్పోయేలా చేయటానికి వాడు నా వెంటపడటం.

65 – 68 (ప్రవక్తా!) వారితో ఇలా అను, "నేను కేవలం హెచ్చరిక చేసేవాణ్ణి మాత్రమే. అల్లాహ్ తప్ప నిజమైన ఆరాధ్యదైవం ఎవ్వడూ లేడు, ఆయన అద్వితీయుడు, అందరిపై ఆధిక్యం కలవాడు, ఆకాశాలకూ, భూమికీ స్వామి, వాటి మధ్య ఉన్న సకల వస్తువులకూ ప్రభువు, మహాశక్తిమంతుడు, క్షమించేవాడు." వారితో ఇంకా ఇలా అను: "ఇది ఒక గొప్ప వార్త. దానిని విని కూడా మీరు పెడముఖం పెడుతున్నారు."

69 – 85 (వారితో ఇలా అను), "ఉన్నత స్థాయిలో ఉన్నవారి మధ్య వివాదం జరిగినప్పటి సమయం గురించి నాకు ఏమీ తెలియదు. నేను స్పష్టంగా బహిరంగంగా హెచ్చరిక చేసేవాణ్ణి అయినందువల్లనే ఈ విషయాలు వహీ ద్వారా నాకు తెలుపబడుతున్నాయి." నీ ప్రభువు దైవదూతలతో ఇలా అన్నాడు, "నేను మట్టితో ఒక మనిషిని సృజించబోతున్నాను. అతని సృష్టిని పూర్తిచేసిన తరువాత, నేను అతనిలోకి నా ఆత్మను ఊదుతాను, అపుడు మీరు అతని ముందు మోకరిల్లి సజ్‌దా చేయండి." ఈ ఆజ్ఞ ప్రకారం దైవదూతలందరూ సజ్‌దా చేశారు. కాని ఇబ్లీస్ తాను గొప్పవాడినని గర్వించాడు; అతడు తిరస్కారులలో కలిసిపోయాడు. ప్రభువు ఇలా సెలవిచ్చాడు, "ఇబ్లీస్! నేను నా రెండు చేతులతో సృజించినవానికి సజ్‌దా చెయ్యకుండా నిన్ను ఏ విషయం ఆపింది? నీవు గొప్పవాడివైపోయావా లేదా ఉన్నత శ్రేణికి చెందినవారిలోని వాడవా"? అతడు ఇలా సమాధానం చెప్పాడు: "నేను అతడి కంటె శ్రేష్ఠుణ్ణి. మీరు నన్ను అగ్నితో పుట్టించారు. ఇతన్నేమో మట్టితో సృష్టించారు." ఇలా సెలవిచ్చాడు: "సరే, ఇక్కడనుండి వెళ్లిపో. నీవు శపించబడ్డావు. నీ మీద నా శాపం ప్రతిఫలదినం వచ్చేవరకూ ఉంటుంది". అతడు ఇలా అన్నాడు: "ప్రభూ! అలా అయితే వారు మళ్లీ లేపబడే దినం వరకూ నాకు గడువు ఇవ్వు." ఇలా సెలవిచ్చాడు, "సరే ఆ రోజు వరకూ నీకు గడువు ఉంది. అది వచ్చే కాలం నాకు తెలుసు." అతడు ఇలా అన్నాడు, "నీ గౌరవం సాక్షిగా! నేను వారందరినీ మార్గభ్రష్టులుగా చేసి తీరుతాను, నీవు ప్రత్యేకంగా ఎన్నుకున్నదాసులను తప్ప". ఇలా సెలవిచ్చాడు, "కనుక సత్యం ఇదే; నేను సత్యాన్నే పలుకుతాను. నీతోనూ, ఈ మానవులలో నిన్ను అనుసరించే వారందరితోనూ నరకాన్ని నింపుతాను."

قُلْ اِنَّمَآ اَنَا مُنْذِرٌ ۖ وَّمَا مِنْ اِلٰهٍ اِلَّا اللّٰهُ
الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۝ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا
بَيْنَهُمَا الْعَزِيْزُ الْغَفَّارُ ۝ قُلْ هُوَ نَبَؤٌا عَظِيْمٌ ۝
اَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُوْنَ ۝ مَا كَانَ لِيَ مِنْ عِلْمٍۢ
بِالْمَلَاِ الْاَعْلٰٓى اِذْ يَخْتَصِمُوْنَ ۝ اِنْ يُّوْحٰٓى اِلَيَّ
اِلَّآ اَنَّمَآ اَنَا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ۝ اِذْ قَالَ رَبُّكَ
لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنِّيْ خَالِقٌۢ بَشَرًا مِّنْ طِيْنٍ ۝ فَاِذَا
سَوَّيْتُهٗ وَنَفَخْتُ فِيْهِ مِنْ رُّوْحِيْ فَقَعُوْا لَهٗ
سٰجِدِيْنَ ۝ فَسَجَدَ الْمَلٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ اَجْمَعُوْنَ ۝
اِلَّآ اِبْلِيْسَ ۭ اِسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكٰفِرِيْنَ ۝ قَالَ
يٰٓاِبْلِيْسُ مَا مَنَعَكَ اَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ
بِيَدَيَّ ۭ اَسْتَكْبَرْتَ اَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِيْنَ ۝
قَالَ اَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ ۭ خَلَقْتَنِيْ مِنْ نَّارٍ وَّخَلَقْتَهٗ
مِنْ طِيْنٍ ۝ قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَاِنَّكَ
رَجِيْمٌ ۝ وَّاِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِيْٓ اِلٰى يَوْمِ
الدِّيْنِ ۝ قَالَ رَبِّ فَاَنْظِرْنِيْٓ اِلٰى يَوْمِ
يُبْعَثُوْنَ ۝ قَالَ فَاِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِيْنَ ۝ اِلٰى
يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُوْمِ ۝ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ
لَاُغْوِيَنَّهُمْ اَجْمَعِيْنَ ۝ اِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ
الْمُخْلَصِيْنَ ۝ قَالَ فَالْحَقُّ ۡ وَالْحَقَّ اَقُوْلُ ۝
لَاَمْلَئَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ
اَجْمَعِيْنَ ۝

قُلْ مَآ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ وَّمَآ اَنَا مِنَ
الْمُتَكَلِّفِيْنَ ﴿٨٦﴾ اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعٰلَمِيْنَ ﴿٨٧﴾
وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَاَهٗ بَعْدَ حِيْنٍ ﴿٨٨﴾

86 – 88 ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను, "నేను ఈ ధర్మ ప్రచారానికి మీనుండి ఎటువంటి ప్రతిఫలాన్నీ కోరను, నేను వంచకులలోని వాడనుకాను. ఇది ఒక హితబోధ, విశ్వ ప్రజ అందరికినీ, అచిరకాలంలోనే మీకు స్వయంగా దీని పరిస్థితి ఏమిటో తెలిసిపోతుంది."

---

9 సావధానంగా ఈ మాటలను గమనించినట్లయితే, స్పష్టమయ్యే విషయం ఏమిటంటే, ప్రవక్త హజ్రత్ అయ్యూబ్ వ్యాధిగ్రస్తులైనప్పుడు కోపంలో ఎవరినో కొడతానని శపథం చేశారు. (ఒక సంప్రదాయం ప్రకారం తన భార్యను కొడతాననే శపథం చేశారు) ఆ శపథం చేసేటప్పుడే ఆయన "నిన్ను ఇన్ని దెబ్బలు కొడతాను" అని అన్నారు. అల్లాహ్ ఆయనకు పరిపూర్ణ ఆరోగ్యాన్ని ప్రసాదించినప్పుడు, అనారోగ్య స్థితిలో కలిగిన కోపం పటాపంచలైనప్పుడు, ఆయన శపథాన్ని నెరవేరిస్తే అన్యాయంగా ఒక నిర్దోషిని బాధించినట్లవుతుంది, శపథం పూర్తి చేయకపోతే పాపం చేసినట్లు అవుతుంది అని ఆందోళనపడ్డారు. ఈ కష్టం నుండి అల్లాహ్ ఆయనను ఈ విధంగా గట్టెక్కించాడు; "ఒక చీపురుకట్టను తీసుకో, నీవు ఎన్నిదెబ్బలు కొడతానని ఒట్టుబెట్టుకొన్నావో, అన్ని పుల్లలు అందులో ఉండాలి. ఆ చీపురుకట్టతో ఆ వ్యక్తిని ఒక్కసారి కొట్టు. దానివల్ల నీ శపథమూ నెరవేరుతుంది, ఆ వ్యక్తికి ఎక్కువ బాధా కలగదు" అని ఆజ్ఞాపించాడు.

39. అజ్ జుమర్

(٣٩) سُوْرَةُ الزُّمَرِ مَكِّيَّةٌ (٥٩)

ركوعاتها ٨ آياتها ٧٥

ఆయతులు : 75 అవతరణ : మక్కాలో

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

1 ఈ గ్రంథం మహాశక్తి సంపన్నుడూ, మహా వివేకవంతుడూ అయిన అల్లాహ్ తరఫునుండి అవతరించింది.

2 – 3 (ఓ ప్రవక్తా!) మేము ఈ గ్రంథాన్ని సత్యంతో నీపై అవతరింపజేశాము. కనుక నీవు ధర్మాన్ని అల్లాహ్‌కే ప్రత్యేకిస్తూ, అల్లాహ్‌కు మాత్రమే దాస్యం చెయ్యి. జాగ్రత్త! ధర్మం ప్రత్యేకంగా అల్లాహ్‌కు చెందిన హక్కు మాత్రమే. ఇక ఆయనను వదలివేసి ఇతరులను సంరక్షకులుగా చేసుకున్నవారు, (తమ ఈ చర్యకు కారణంగా) "వారు మమ్మల్ని అల్లాహ్ వద్దకు చేరుస్తారని మాత్రమే మేము వారిని ఆరాధిస్తున్నాము" అని అంటారు. అల్లాహ్ నిశ్చయంగా వారిమధ్యన వారు విభేదిస్తున్న అన్ని విషయాలను గురించి తీర్పుచెబుతాడు. అసత్యవాదీ, సత్యధిక్కారీ అయిన ఏ వ్యక్తికీ అల్లాహ్ సన్మార్గం చూపడు

4 – 6 ఒకవేళ అల్లాహ్ ఎవరినైనా తన కుమారుడుగా చేసుకోదలిస్తే, తన సృష్టిలో తాను కోరిన వారిని ఎన్నుకుని ఉండేవాడు. ఆయన పరిశుద్ధుడు. (ఆయనకు కుమారుడు ఉంటాడు అనే విషయానికి) అతీతుడు. ఆయన అల్లాహ్ ఒక్కడే, అందరిపై ఆధిక్యం కలవాడు. ఆయన ఆకాశాలనూ, భూమినీ సత్యంతో సృష్టించాడు. ఆయనే పగటిని రేయితోనూ, రేయిని పగటితోనూ చుట్టి వేస్తాడు. ఆయనే సూర్యుణ్ణీ, చంద్రుణ్ణీ నియమబద్ధులుగా చేసి ఉంచాడు. వాటిలో ప్రతి ఒక్కటీ ఒక నిర్ణీతకాలం వరకు సంచరిస్తూ వుంటుంది. తెలుసుకోండి, ఆయన మహాశక్తిమంతుడు మరియు మన్నించేవాడూను.

تَنْزِيْلُ الْكِتٰبِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيْزِ الْحَكِيْمِ ۝ اِنَّآ
اَنْزَلْنَآ اِلَيْكَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللّٰهَ
مُخْلِصًا لَّهُ الدِّيْنَ ۝ اَلَا لِلّٰهِ الدِّيْنُ
الْخَالِصُ ۚ وَالَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖٓ اَوْلِيَآءَ ۘ
مَا نَعْبُدُهُمْ اِلَّا لِيُقَرِّبُوْنَآ اِلَى اللّٰهِ زُلْفٰى ۭ اِنَّ
اللّٰهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِيْ مَا هُمْ فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ۬
اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِيْ مَنْ هُوَ كٰذِبٌ كَفَّارٌ ۝
لَوْ اَرَادَ اللّٰهُ اَنْ يَّتَّخِذَ وَلَدًا لَّاصْطَفٰى مِمَّا
يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ۙ سُبْحٰنَهٗ ۭ هُوَ اللّٰهُ الْوَاحِدُ
الْقَهَّارُ ۝ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ ۚ
يُكَوِّرُ الَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى
الَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۭ كُلٌّ
يَّجْرِيْ لِاَجَلٍ مُّسَمًّى ۭ اَلَا هُوَ الْعَزِيْزُ الْغَفَّارُ ۝

మిమ్మల్ని ఒకే ప్రాణి నుండి పుట్టించినవాడు ఆయనే, తిరిగి ఆయనే ఆ ప్రాణి నుండి దాని జంటను సృజించాడు. ఇంకా ఆయనే మీ కొరకు పశువులలో ఎనిమిది మగ, ఆడ జాతులను సృష్టించాడు.[1] ఆయన మీ తల్లుల గర్భాలలో మూడేసి చీకటి తెరలలో మీకు ఒక రూపం తరువాత మరొక రూపాన్ని ఇస్తూపోతున్నాడు.[2] (ఈ కార్యాలు నిర్వహించే) ఈ దేవుడే మీ ప్రభువు, సృష్టి సామ్రాజ్యం ఆయనదే. ఆయన తప్ప మరొక దేవుడు ఎవ్వడూలేడు. అలాంటప్పుడు మీరు ఎలా మరలింపబడుతున్నారు?

7 ఒకవేళ మీరు తిరస్కార వైఖరిని అవలంబిస్తే, అల్లాహ్ మీ అక్కర ఎంతమాత్రం లేనివాడు. కాని ఆయన తన దాసులు తిరస్కార వైఖరిని అవలంబించటాన్ని ఇష్టపడడు. ఒకవేళ మీరు కృతజ్ఞతలు తెలిపితే, దాన్ని ఆయన మీ కొరకు ఇష్టపడతాడు. బరువు మోసేవాడెవ్వడూ ఇతరుల బరువును మోయడు. చివరకు మీరందరూ మీ ప్రభువు వైపునకే మరల వలసి ఉంది. అప్పుడు ఆయన మీకు మీరు ఏమేమి చేస్తూ ఉండేవారో తెలుపుతాడు. ఆయన హృదయాల స్థితిని సైతం ఎరుగును.

8 – 9 మనిషిపైకి ఎప్పుడైనా ఏదైనా ఆపద వచ్చిపడితే, అతడు తన ప్రభువు వైపునకు మరలి ఆయనకు మొఱ పెట్టుకుంటాడు. తరువాత అతడి ప్రభువు అతడికి తన అనుగ్రహాన్ని ప్రసాదించినపుడు, అతడు గతంలో ఏ ఆపదను గురించి మొఱపెట్టుకున్నాడో, ఆ ఆపదను మరచిపోయి, ఇతరులను అల్లాహ్‌కు సమానులుగా నిలబెడతాడు. ఈ విధంగా అతడు (ప్రజలను కూడా) అల్లాహ్ మార్గం నుండి తప్పిస్తాడు. (ఓ ప్రవక్తా!) అతడితో, "కొన్నాళ్లపాటు నీ తిరస్కారవైఖరి ద్వారా ఆనందాన్ని అనుభవించు. చివరకు నీవు తప్పకుండా నరకానికి పోయేవాడివే" అని చెప్పు. (ఈ వ్యక్తి వైఖరి మంచిదా లేక ఆ వ్యక్తి వైఖరి మంచిదా) ఎవడైతే విధేయుడో, రాత్రి గడియలలో (నమాజు చేస్తూ) నిలబడతాడో, సజ్‌దాలు చేస్తాడో, పరలోకానికి భయపడతాడో, తన ప్రభువు కారుణ్యాన్ని ఆశిస్తాడో? వీరిని అడుగు, తెలిసిన వారూ, తెలియని వారూ ఇద్దరూ ఎప్పుడైనా సమానులు కాగలరా? బుద్ధిమంతులు మాత్రమే హితబోధను స్వీకరిస్తారు.

خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا
زَوْجَهَا وَاَنْزَلَ لَكُمْ مِّنَ الْاَنْعَامِ ثَمٰنِيَةَ
اَزْوَاجٍ ؕ يَخْلُقُكُمْ فِىْ بُطُوْنِ اُمَّهٰتِكُمْ خَلْقًا
مِّنْۢ بَعْدِ خَلْقٍ فِىْ ظُلُمٰتٍ ثَلٰثٍ ؕ ذٰلِكُمُ
اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ ؕ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ فَاَنّٰى
تُصْرَفُوْنَ ۝ اِنْ تَكْفُرُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِىٌّ
عَنْكُمْ ۟ وَلَا يَرْضٰى لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ ۚ وَاِنْ
تَشْكُرُوْا يَرْضَهُ لَكُمْ ؕ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ
وِّزْرَ اُخْرٰى ؕ ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ مَّرْجِعُكُمْ
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ؕ اِنَّهٗ عَلِيْمٌۢ
بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ۝ وَاِذَا مَسَّ الْاِنْسَانَ ضُرٌّ
دَعَا رَبَّهٗ مُنِيْبًا اِلَيْهِ ثُمَّ اِذَا خَوَّلَهٗ نِعْمَةً
مِّنْهُ نَسِىَ مَا كَانَ يَدْعُوْۤا اِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ
وَجَعَلَ لِلّٰهِ اَنْدَادًا لِّيُضِلَّ عَنْ سَبِيْلِهٖ ؕ
قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيْلًا ۖ اِنَّكَ مِنْ اَصْحٰبِ
النَّارِ ۝ اَمَّنْ هُوَ قَانِتٌ اٰنَآءَ الَّيْلِ سَاجِدًا وَّ
قَآئِمًا يَّحْذَرُ الْاٰخِرَةَ وَيَرْجُوْا رَحْمَةَ رَبِّهٖ ؕ
قُلْ هَلْ يَسْتَوِى الَّذِيْنَ يَعْلَمُوْنَ وَالَّذِيْنَ
لَا يَعْلَمُوْنَ ؕ اِنَّمَا يَتَذَكَّرُ اُولُوا الْاَلْبَابِ ۝

10 (ఓ ప్రవక్తా) ఇలా చెప్పు, "విశ్వసించిన నా దాసులారా! మీ ప్రభువునకు భయపడండి. ఈ లోకంలో సద్వర్తనను అవలంబించే వారికి మేలు జరుగుతుంది. దేవుని భూమి విశాలమైనటువంటిది.[3] ఓర్పు వహించే వారికి లెక్కలేనంత ప్రతిఫలం ఇవ్వబడుతుంది."

11 – 18 (ఓ ప్రవక్తా!) వారికి ఇలా చెప్పు, "ధర్మాన్ని అల్లాహ్‌కే ప్రత్యేకించి, ఆయనకు మాత్రమే దాస్యం చేయి అని నాకు ఆజ్ఞ ఇవ్వబడింది. అందరి కంటే ముందు స్వయంగా నేను ముస్లిమ్ అయిపోవాలని కూడ నాకు ఆజ్ఞ ఇవ్వబడింది." ఇంకా ఇలా చెప్పు, "ఒక వేళ నేను నా ప్రభువునకు అవిధేయత చూపితే, నేను ఒక మహాదినం నాటి శిక్షను గురించి భయపడు తున్నాను." ఇలా కూడ చెప్పు, "నేను మాత్రం నా ధర్మాన్ని అల్లాహ్‌కే ప్రత్యేకించి, ఆయనకు మాత్రమే దాస్యం చేస్తాను. మీరు ఆయన దాస్యం తప్ప, ఎవరెవరి దాస్యం చెయ్యదలచు కున్నారో, చేస్తూ ఉండండి." ఇలా అను, "ప్రళయంనాడు తమనూ, తమ భార్యలనూ, పిల్లలనూ నష్టంలో పడవేసుకునేవారే అసలైన దివాళాకోరులు. బాగా వినండి. స్పష్టమైన దివాళా అంటే ఇదే. వారి మీద నిప్పు గొడుగులు పైనుండి కూడ క్రమ్ముకుని ఉంటాయి, క్రింద నుంచి కూడా. ఈ పర్యవసానం గురించే అల్లాహ్ తన దాసులను భయపెడుతున్నాడు. కనుక నా దాసులారా! నా ఆగ్రహం నుండి తప్పించుకోండి. దీనికి భిన్నంగా తాగూత్ దాస్యాన్ని విసర్జించి, అల్లాహ్ వైపునకు మరలే వారికి శుభవార్త ఉన్నది. కనుక (ఓ ప్రవక్తా!) మాటను శ్రద్ధగా విని, అందులోని మంచి మంచి విషయాలను అనుసరించే నా దాసులకు శుభవార్త అందజెయ్యి. అల్లాహ్ సన్మార్గం చూపిన వారు వీరే. విజ్ఞులు కూడ వీరే.

19 – 20 (ఓ ప్రవక్తా!) శిక్షా నిర్ణయం రూఢి అయిపోయిన వ్యక్తిని ఎవడు రక్షించగలడు? అగ్నిలో పడిపోయిన వాణ్ణి నీవు రక్షించగలవా? అయితే, తమ ప్రభువునకు భయపడుతూ ఉండే వారికి అంతస్తుపై అంతస్తుగా కట్టబడిన ఎత్తైన భవనాలు ఉన్నాయి. వాటి క్రింద కాలువలు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి. ఇది అల్లాహ్ వాగ్దానం. అల్లాహ్ ఎన్నడూ తన వాగ్దానాన్ని భంగపరచడు.

قُلْ يٰعِبَادِ الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوْا رَبَّكُمْ ؕ
لِلَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا فِيْ هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ ؕ
وَاَرْضُ اللّٰهِ وَاسِعَةٌ ؕ اِنَّمَا يُوَفَّى الصّٰبِرُوْنَ
اَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿١٠﴾ قُلْ اِنِّيْۤ اُمِرْتُ اَنْ
اَعْبُدَ اللّٰهَ مُخْلِصًا لَّهُ الدِّيْنَ ﴿١١﴾ وَ
اُمِرْتُ لِاَنْ اَكُوْنَ اَوَّلَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿١٢﴾ قُلْ اِنِّيْۤ
اَخَافُ اِنْ عَصَيْتُ رَبِّيْ عَذَابَ يَوْمٍ
عَظِيْمٍ ﴿١٣﴾ قُلِ اللّٰهَ اَعْبُدُ مُخْلِصًا لَّهٗ دِيْنِيْ ﴿١٤﴾
فَاعْبُدُوْا مَا شِئْتُمْ مِّنْ دُوْنِهٖ ؕ قُلْ اِنَّ
الْخٰسِرِيْنَ الَّذِيْنَ خَسِرُوْۤا اَنْفُسَهُمْ وَاَهْلِيْهِمْ
يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ اَلَا ذٰلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ
الْمُبِيْنُ ﴿١٥﴾ لَهُمْ مِّنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِّنَ النَّارِ
وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ؕ ذٰلِكَ يُخَوِّفُ اللّٰهُ بِهٖ
عِبَادَهٗ ؕ يٰعِبَادِ فَاتَّقُوْنِ ﴿١٦﴾ وَالَّذِيْنَ
اجْتَنَبُوا الطَّاغُوْتَ اَنْ يَّعْبُدُوْهَا وَاَنَابُوْۤا
اِلَى اللّٰهِ لَهُمُ الْبُشْرٰى ۚ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾
الَّذِيْنَ يَسْتَمِعُوْنَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُوْنَ
اَحْسَنَهٗ ؕ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ هَدٰىهُمُ اللّٰهُ
وَاُولٰٓئِكَ هُمْ اُولُوا الْاَلْبَابِ ﴿١٨﴾ اَفَمَنْ حَقَّ
عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ ؕ اَفَاَنْتَ تُنْقِذُ مَنْ فِي
النَّارِ ﴿١٩﴾ لٰكِنِ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرَفٌ مِّنْ
فَوْقِهَا غُرَفٌ مَّبْنِيَّةٌ ۙ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ ۬ وَعْدَ اللّٰهِ ؕ لَا يُخْلِفُ اللّٰهُ الْمِيْعَادَ ﴿٢٠﴾

21 – 22 మీరు గమనించరా – అల్లాహ్ ఆకాశం నుంచి వర్షాన్ని కురిపించాడు. తరువాత దానిని ఊటలు, చలమలు, నదుల రూపాలలో [4] భూమిలో ప్రవేశింపజేశాడు. తరువాత ఈ నీటి ద్వారా ఆయన రకరకాల పంటలు పండిస్తున్నాడు. వాటి రంగులు కూడ భిన్నంగా ఉంటాయి. ఆ తరువాత ఆ పంటలు పండి ఎండిపోతాయి. మళ్లీ, అవి పసుపు రంగుగా మారిపోవటాన్ని మీరు చూస్తారు. చివరకు అల్లాహ్ వాటిని పొట్టుగా మార్చివేస్తాడు. యదార్థానికి ఇందులో బుద్ధిమంతులకు గుణపాఠం ఉంది. ఇక ఏ వ్యక్తి హృదయాన్ని అల్లాహ్ ఇస్లామ్‌కై తెరిచాడో, ఏ వ్యక్తి తన ప్రభువు చూపిన వెలుగులో నడుస్తున్నాడో, ఆ వ్యక్తి, (ఈ విషయాల నుండి ఏ గుణపాఠమూ నేర్చుకోని వ్యక్తి లాంటి వాడు కాగలడా?) అల్లాహ్ హితోపదేశం వల్ల ఎవరి హృదయాలు మరింత కఠినమైపోతాయో, వారికి వినాశం ఉన్నది. వారు స్పష్టమైన మార్గభ్రష్టత్వంలో పడి ఉన్నారు.

23 – 26 అల్లాహ్ ఎంతో శ్రేష్ఠమైన వచనాన్ని అవతరింపజేశాడు. ఇది ఒకే పోలిక కలిగివున్న భాగాలు కల గ్రంథం. ఇందులో, విషయాలు మాటిమాటికీ పునరుక్తం చేయబడినాయి. దానిని విన్నప్పుడు, తమ ప్రభువునకు భయపడే వారి రోమాలు నిక్కబొడుచుకుంటాయి; తరువాత వారి శరీరాలూ, వారి హృదయాలూ మెత్తబడి అల్లాహ్ ధ్యానం వైపునకు మొగ్గుతాయి. ఇది అల్లాహ్ మార్గదర్శకత్వం, దాని ద్వారా ఆయన తాను కోరిన వారిని సత్యమార్గంపైకి తీసుకువస్తాడు. స్వయంగా అల్లాహ్ మార్గం చూపనివాడికి, మరొక మార్గదర్శకుడు ఎవ్వడూ లేడు, ఇక ప్రళయంనాడు శిక్ష యొక్క తీవ్రమైన దెబ్బను తన ముఖం మీద తినేవాడి దుస్థితిని గురించి నీవేమి అంచనా వేయగలవు? అటువంటి దుర్మార్గులతో, "ఇక మీరు సంపాదించిన దానిని రుచి చూడండి" అని అనబడుతుంది. వారికి పూర్వం కూడ చాల మంది ప్రజలు ఇదే విధంగా తిరస్కరించారు. చివరికి వారిపైకి శిక్ష, వారు ఊహించనుకూడ లేనటువంటి దిశ నుండి వచ్చిపడింది. తరువాత అల్లాహ్ వారికి ఇహలోక జీవితంలోనే అవమానాన్ని రుచి చూపించాడు. పరలోక శిక్ష అయితే దాని కంటే కూడ ఎంతో తీవ్రమైనదిగా ఉంటుంది. అయ్యో! వారు గ్రహిస్తే ఎంత బాగుంటుంది.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ
يَنَابِيعَ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا
أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَجْعَلُهُ
حُطَامًا ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَذِكْرَىٰ لِأُولِي
الْأَلْبَابِ ﴿٢١﴾ أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ ع ٢
لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٍ مِنْ رَبِّهِ ۚ فَوَيْلٌ
لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ ۚ أُولَٰئِكَ
فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٢﴾ اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ
الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ
جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ
وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ
يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا
لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٢٣﴾ أَفَمَنْ يَتَّقِي بِوَجْهِهِ سُوءَ
الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۚ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ
ذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٢٤﴾ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ فَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا
يَشْعُرُونَ ﴿٢٥﴾ فَأَذَاقَهُمُ اللَّهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيَاةِ وقف لازم
الدُّنْيَا ۖ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ ۚ لَوْ كَانُوا
يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

27 – 35 మేము ఈ ఖురాన్‌లో ప్రజల కొరకు రకరకాల దృష్టాంతాలను ఇచ్చాము, వారు స్పృహలోనికి వస్తారేమో అని. అరబ్బీ భాషలో ఉన్న ఈ ఖురాన్‌లో ఎలాంటి వక్రతా లేదు; వారు తమను చెడు పర్యవసానం నుండి కాపాడుకుంటారేమో అని. అల్లాహ్ ఒక దృష్టాంతం ఇస్తున్నాడు – ఒక వ్యక్తి ఉన్నాడు: అతనిని తమ తమ వైపునకు లాగే సంస్కార హీనులైన యజమానులు అనేకమంది ఉన్నారు. మరొక వ్యక్తి ఉన్నాడు: అతను పూర్తిగా ఒకే యజమానికి బానిసగా ఉన్నాడు. ఆ ఇద్దరు వ్యక్తుల పరిస్థితి ఒకటే అవుతుందా? – "అల్ హమ్‌దు లిల్లాహ్" (స్తోత్రం కేవలం అల్లాహ్‌కే), కాని చాల మంది అజ్ఞానంలో పడి ఉన్నారు.[5] (ఓ ప్రవక్తా!) నీవూ మరణిస్తావు, వారూ మరణిస్తారు. చివరకు ప్రళయంనాడు మీరంతా మీ ప్రభువు సమక్షంలో మీమీ వ్యాజ్యాలను వినిపిస్తారు. ఎవడు అల్లాహ్‌కు అబద్ధాన్ని ఆపాదిస్తాడో, సత్యం అతడి ముందుకు వచ్చినప్పుడు అది అబద్ధమని దానిని తిరస్కరిస్తాడో, అతడి కంటే పరమ దుర్మార్గుడెవడు? అటువంటి వారికి నరకంలో స్థాన మేమీలేదా? సత్యాన్ని తీసుకువచ్చిన వ్యక్తీ, అది సత్యమని అంగీకరించిన ప్రజలూ మాత్రమే శిక్ష తప్పించుకుంటారు. వారికి తమ ప్రభువు వద్ద వారు కోరుకునేదంతా లభిస్తుంది. ఇది సత్కార్యాలు చేసే వారికి దొరికే ప్రతిఫలం; వారు చేసిన అత్యంత ఘోరమైన పనులను అల్లాహ్ వారి లెక్క నుండి తీసివెయ్యటానికి, వారు చేసిన ఎంతో మంచి పనులకు గాను వారికి ప్రతిఫలం ప్రసాదించటానికి.

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هٰذَا الْقُرْاٰنِ مِنْ
كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ۝٢٧ قُرْاٰنًا
عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِيْ عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ ۝٢٨
ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا رَّجُلًا فِيْهِ شُرَكَاۗءُ
مُتَشٰكِسُوْنَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ ۭ هَلْ
يَسْتَوِيٰنِ مَثَلًا ۭ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ۚ بَلْ اَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُوْنَ ۝٢٩ اِنَّكَ مَيِّتٌ وَّاِنَّهُمْ مَّيِّتُوْنَ ۝٣٠
ثُمَّ اِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ
تَخْتَصِمُوْنَ ۝٣١ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللّٰهِ
وَكَذَّبَ بِالصِّدْقِ اِذْ جَاۗءَهٗ ۭ اَلَيْسَ فِيْ جَهَنَّمَ
مَثْوًى لِّلْكٰفِرِيْنَ ۝٣٢ وَالَّذِيْ جَاۗءَ
بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهٖٓ اُولٰۗىِٕكَ هُمُ الْمُتَّقُوْنَ ۝٣٣
لَهُمْ مَّا يَشَاۗءُوْنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۭ ذٰلِكَ جَزٰۗؤُا
الْمُحْسِنِيْنَ ۝٣٤ لِيُكَفِّرَ اللّٰهُ عَنْهُمْ اَسْوَاَ الَّذِيْ
عَمِلُوْا وَيَجْزِيَهُمْ اَجْرَهُمْ بِاَحْسَنِ الَّذِيْ كَانُوْا
يَعْمَلُوْنَ ۝٣٥

---

1 పశువు అంటే, ఒంటె, ఆవు, గొఱ్ఱె, మేక అని భావం. అవి ఆడ మగా కలిసి నాలుగు జంటలు అనగా ఎనిమిది పశువులు.

2 మూడు తెరలు అంటే, ఉదరము, గర్భాశయము, పిండాన్ని ఆవరించి ఉండే సన్నని పొర అని భావము.

3 అంటే, ఒకవేళ అల్లాహ్ దాసులకు ఒక పట్టణంగానీ, ఒక ప్రాంతంగానీ, ఒక దేశం గానీ ఇరుకై పోతే, వారు ఎట్టి ఇక్కట్లు లేని మరొక చోటునకు వెళ్లవచ్చు.

4 అసలు 'యనాబీ' అనే పదం వాడబడింది. అది ఈ మూడు జలోత్పత్తులకు వర్తిస్తుంది.

5 అంటే, ఒక ప్రభువు బానిసత్వానికీ, ఎంతో మంది ప్రభువుల బానిసత్వానికీ మధ్య గల భేదాన్ని వారు చక్కగా అర్థం చేసుకుంటారు. కాని ఒక దేవుని దాస్యానికీ, ఎంతో మంది దేవుళ్ల దాస్యానికీ మధ్య ఉన్న భేదాన్ని వారికి తెలిపినప్పుడు, వారు దానిని గ్రహించలేరు.

36 – 41 (ఓ ప్రవక్తా!) అల్లాహ్ తన దాసునికి సరిపోడా? వారు ఆయనను గురించి కాక, ఇతరులను గురించి నిన్ను భయపెడుతున్నారు. వాస్తవానికి, అల్లాహ్ దారి తప్పించే వాడికి దారి చూపే వాడెవ్వడూ లేడు. ఆయన దారి చూపే వాడిని దారి తప్పించేవాడు కూడ ఎవ్వడూలేడు. అల్లాహ్ మహాశక్తి మంతుడూ, ప్రతీకారం చేసేవాడూ కాడా? ఒకవేళ నీవు వారిని, భూమ్యాకాశాలను ఎవడు సృష్టించాడు అని అడిగితే, వారే స్వయంగా, "అల్లాహ్‌యే" అని అంటారు. వారిని ఇలా అడుగు; "యదార్థం ఇదైనప్పుడు, ఒకవేళ అల్లాహ్ నాకేదైనా నష్టాన్ని కలిగించగోరితే, మీరు అల్లాహ్‌ను కాదని వేడుకునే మీ దేవీలు, ఆయన కలిగించే నష్టం నుండి నన్ను కాపాడగలరా? లేదా అల్లాహ్ నాపై కనికరం చూపగోరితే, వారు ఆయన కారుణ్యాన్ని అడ్డుకోగలరా? మీ అభిప్రాయమేమిటి? కనుక వారితో ఇలా అను, "నాకు అల్లాహ్ ఒక్కడే చాలు, నమ్ముకునే వారు ఆయననే నమ్ముకుంటారు." వారికి స్పష్టంగా ఇలా చెప్పు, "నా జాతి ప్రజలారా! మీరు మీ ఇష్టం ప్రకారం మీ పనులు చేస్తూ ఉండండి. నా పనేదో నేనూ చేస్తూ ఉంటాను. త్వరలోనే మీకు తెలిసిపోతుంది, ఎవరి మీదకు అవమానకరమైన శిక్షవచ్చి పడుతుందో, ఇంకా ఎవరికి ఎన్నడూ తొలగిపోని శిక్ష లభిస్తుందో." (ఓ ప్రవక్తా!) మేము మానవులందరి కోసం ఈ సత్యగ్రంథాన్ని నీపై అవతరింపజేశాము. ఇక ఎవడు ఋజుమార్గాన్ని అవలంబిస్తాడో, అతడు తన మేలు కోసమే అలా చేస్తాడు. ఎవడు మార్గం తప్పుతాడో, ఆ మార్గం తప్పటమనే కీడుకు అతడే బాధ్యుడు అవుతాడు. నీవు వారికి బాధ్యుడవు కావు.

42 – 44 మరణ సమయంలో ఆత్మలను వశపరచుకునేవాడు అల్లాహ్‌యే; ఇంకా మరణించని వాడి ఆత్మను అతడు నిద్రావస్థలో ఉన్నప్పుడు వశపరచుకుంటాడు. ఆయన ఎవడి విషయంలో, మరణ నిర్ణయం అమలు చేస్తాడో, దానిని (అతడి ఆత్మను) ఆపి ఉంచుతాడు; మిగతావారి ఆత్మలను ఒక నిర్ణీత సమయం వరకు తిరిగి పంపివేస్తాడు. ఆలోచించే వారికి ఇందులో గొప్ప సూచనలు ఉన్నాయి. అటువంటి దేవుణ్ణి వదలిపెట్టి, వారు ఇతరులను సిఫారసుదారులుగా చేసుకున్నారా?[6] వారికి ఇలా చెప్పు, "వారికి కించిత్తు అధికారం ఉన్నా లేక పోయినా, వారికి అవగాహన ఉన్నా లేకపోయినా వారు సిఫారసు చేయగలరా?" ఇంకా ఇలా అను, "సిఫారసు అనేది పూర్తిగా అల్లాహ్ చేతిలోనే ఉన్నది.[7] భూమ్యాకాశాల సామ్రాజ్యానికి అధిపతి ఆయనే. తరువాత ఆయన వైపునకే మీరు మరలింపబడతారు."

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ ۖ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ
مِن دُونِهِ ۚ وَمَن يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ۝
وَمَن يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن مُّضِلٍّ ۗ أَلَيْسَ اللَّهُ
بِعَزِيزٍ ذِي انتِقَامٍ ۝ وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ۚ قُلْ أَفَرَأَيْتُم مَّا
تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ
هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ
هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ ۚ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ ۖ عَلَيْهِ
يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ۝ قُلْ يَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلَىٰ
مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ ۖ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ۝ مَن
يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ
مُّقِيمٌ ۝ إِنَّا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ ۖ
فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا
يَضِلُّ عَلَيْهَا ۖ وَمَا أَنتَ عَلَيْهِم بِوَكِيلٍ ۝ ع
اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ
تَمُتْ فِي مَنَامِهَا ۖ فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ عَلَيْهَا
الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ
فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ۝ أَمِ اتَّخَذُوا
مِن دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ ۚ قُلْ أَوَلَوْ كَانُوا لَا يَمْلِكُونَ
شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ ۝ قُل لِّلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا ۖ لَّهُ
مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۝

45 – 48 ఒక్క అల్లాహ్‌ను గురించి మాత్రమే ప్రస్తావించటం జరిగినప్పుడు, పరలోకం పట్ల విశ్వాసం లేని వారి హృదయాలు బాధపడతాయి. ఆయనను తప్ప ఇతరులను గురించి ప్రస్తావించటం జరిగినప్పుడు, యకాయకి వారి ముఖాలు సంతోషంతో వెలిగిపోతాయి.[8] ఇలా అను, "దైవమా! భూమ్యాకాశాలకు సృష్టికర్తా! గోచర అగోచరాలను ఎరిగినవాడా! నీవే నీ దాసుల మధ్య వారు విభేదిస్తూ ఉన్న విషయం గురించి తీర్పు చేస్తావు. ఒకవేళ ఈ దుర్మార్గుల వద్ద భూమిలో ఉన్న మొత్తం సంపద ఉంటే, ఇంకా అంతే సంపదకూడ ఉంటే, వారుప్రళయం నాటి దారుణ శిక్ష నుండి తప్పించుకోవటానికి ఈ మొత్తం సంపదను పరిహారంగా ఇవ్వటానికి సిద్ధపడతారు. అక్కడ అల్లాహ్ తరఫునుండి వారి ముందుకు, వారు ఎన్నడూ ఊహించి కూడ ఉండనిదంతావస్తుంది. అక్కడ తమ సంపాదన యొక్క దుష్ఫలితాలన్నీ వారికి స్పష్టంగా తెలిసిపోతాయి. వారు ఎగతాళి చేస్తూ వచ్చినదే వారిని చుట్టుముట్టుతుంది.

وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ ۖ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِن دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ۝ قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۝ وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِن سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۚ وَبَدَا لَهُم مِّنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ۝ وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ۝

---

6 అంటే కొంతమందికి అల్లాహ్ దగ్గర మంచిపలుకుబడి కలదనీ, వారి సిఫారసు ఏ విధంగానూ వమ్ముకాదనీ వారు తమంతటతామే ఊహించుకున్నారు: వాస్తవానికి, వారు సిఫారసు చేసే వ్యక్తులు అని అనటానికి ఎటువంటి ఆధారమూ లేదు. వారికి తన వద్ద ఫలానా స్థానం ఉన్నదని అల్లాహ్ ఏనాడూ చెప్పనూలేదు. స్వయంగా వారు కూడ, తమపలుకుబడిని ఉపయోగించి వారి సకల కార్యాలూ నెరవేరుస్తామని, ఎన్నడూ అననూలేదు. ఇంతేకాక, వారి తెలివి తక్కువతనం మరొకటి ఏమిటంటే, అసలు ప్రభువును వదలి, కల్పిత సిఫారసుదారులను సర్వశక్తిమంతులని నమ్మి, తమ మొక్కుబడులనన్నింటినీ వారికే అర్పించారు.

7 అంటే, అల్లాహ్ సమక్షంలో, సిఫారసుదారునిగా నిలబడే అధికారమే ఎవరికీ లేనప్పుడు, సిఫారసును అంగీకరింపజేసే విషయం గురించి ఇక చెప్పేదేముంది? తాను కోరిన వారికి సిఫారసు చేసే అనుమతి ఇవ్వటం, ఇవ్వకపోవటం అనే అధికారం కేవలం అల్లాహ్‌కే కలదు. తాను ఇష్టపడిన వారి విషయంలో మాత్రమే ఆయన సిఫారసు చేయనిస్తాడు, తాను ఇష్టపడని వారి విషయంలో సిఫారసు చేయనివ్వడు. ఇది ఆయన అధికారం.

8 ఈ జాడ్యం దాదాపు ప్రపంచంలోని ముష్రిక్కులందరిలోనూ కనిపిస్తుంది. దౌర్భాగ్యులైన కొందరు ముస్లిములు కూడ ఈ జాడ్యానికి లోనయ్యారు. "మేము అల్లాహ్ విశ్వాసులమే" నని వారు చెప్పటమైతే చెబుతారు కాని, ఒక్క అల్లాహ్‌ను మాత్రమే ప్రస్తావించినప్పుడు వారి ముఖాలు వికృతాలవుతాయి. అప్పుడు వారు ఇలా అంటారు, "ఇతడు మహనీయులనూ, పుణ్యపురుషులనూ విశ్వసించడు, కనుకనే ఎంతసేపటికీ అల్లాహ్, అల్లాహ్ అనే పలుకుతూ ఉంటాడు. ఇతరులను గురించి కూడ ప్రస్తావించినప్పుడు, వారి హృదయకుసుమాలు వికసిస్తాయి, వారి ముఖాలు సంతోషంతో వెల్లివిరుస్తాయి.

49 – 52 ఈ మానవుడే తనకు కొంచెం కష్టం కలిగినప్పుడు, మాకు మొరపెట్టుకుంటాడు. మేము అతనికి మా తరఫునండి, అనుగ్రహాన్ని ప్రసాదించినప్పుడు, "నాకు ఉన్న జ్ఞానం కారణంగానే ఇది నాకు ఇవ్వబడింది" అని అతడు అంటాడు. కాని అది కాదు, ఇది ఒక పరీక్ష. అయితే వారిలో చాల మంది ఎరుగరు. ఈ మాటనే వారికి పూర్వం గతించిన వారు కూడ అన్నారు. కాని, వారు సంపాదించినదేదీ వారికి ఏ విధంగానూ పనికి రాకుండా పోయింది. తరువాత తమ సంపాదన యొక్క దుష్ఫలితాలను వారు అనుభవించారు. వారిలోని దుర్మార్గులు త్వరలోనే తమ సంపాదన యొక్క దుష్ఫలితాలను అనుభవిస్తారు. వారు మమ్మల్ని అశక్తులుగా చేయలేరు. అల్లాహ్ తాను కోరిన వారికి ఉపాధిని అపరిమితంగా ఇస్తాడనీ, తాను కోరిన వారికి ఉపాధిని పరిమితంగా ఇస్తాడనీ వారికి తెలియదా? ఇందులో విశ్వసించే వారికి సూచనలు ఉన్నాయి.

53 – 61 (ఓ ప్రవక్తా) ఇలా అను, "మీ ఆత్మలకు అన్యాయం చేసుకున్న నా దాసులారా[9] అల్లాహ్ కారుణ్యం పట్ల నిరాశ చెందకండి. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ అన్ని పాపాలనూ క్షమిస్తాడు. ఆయన క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడూను. మీ మీదకు శిక్ష రాకమునుపే, మీకు ఎవరి నుండీ సహాయం లభించని పరిస్థితి ఏర్పడక మునుపే, మీరు మీ ప్రభువు వైపునకు మరలి, ఆయనకు విధేయత చూపండి. మీకు తెలియకుండానే మీ మీదకు అకస్మాత్తుగా శిక్ష రాకముందే, మీ ప్రభువు పంపిన గ్రంథంలోని ఉత్తమమైన విషయాలను[10] అనుసరించండి. తరువాత ఏ వ్యక్తి అయినా ఇలా అనే పరిస్థితి రాకూడదు సుమా! "అల్లాహ్ విషయంలో నేను చూపిన నిర్లక్ష్యతకు నేను ఎంతో చింతిస్తున్నాను. పైగా నేను ఎగతాళి చేసే వారిలో చేరిపోయాను." లేదా "అయ్యో! అల్లాహ్ నాకు సన్మార్గంచూపి ఉంటే, నేను కూడ భయభక్తులు కలవారిలో చేరిపోయేవాణ్ణి." లేదా శిక్షనుచూసి, "అయ్యో! నాకు మరొక అవకాశం దొరికితే ఎంత బాగుండును. నేను కూడ సత్కార్యాలు చేసే వారిలో కలిసిపోతాను."(అప్పుడు అతనికి ఈ జవాబు దొరక కూడదు) "లేదు. నా వాక్యాలు నీ వద్దకు వచ్చాయి. కాని నీవు వాటిని తిరస్కరించావు; విర్రవీగావు. నీవు అవిశ్వాసులలోనివాడవు."

فَإِذَا مَسَّ الْإِنسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا خَوَّلْنَاهُ
نِعْمَةً مِّنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ ۚ بَلْ هِيَ
فِتْنَةٌ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝ قَدْ قَالَهَا
الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُم مَّا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ۝ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا ۚ وَالَّذِينَ
ظَلَمُوا مِنْ هَٰؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا
وَمَا هُم بِمُعْجِزِينَ ۝ أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ
لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۝ قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا ع ۱۱/۲
عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ
يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ ۝ وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ مِن
قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ۝
وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُم مِّن
قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنتُمْ
لَا تَشْعُرُونَ ۝ أَن تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَىٰ عَلَىٰ مَا
فَرَّطتُ فِي جَنبِ اللَّهِ وَإِن كُنتُ لَمِنَ
السَّاخِرِينَ ۝ أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي
لَكُنتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ۝ أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى
الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ۝
بَلَىٰ قَدْ جَاءَتْكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا
وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ۝

ఈనాడు అల్లాహ్‌కు అసత్యాన్ని ఆపాదించిన వారి ముఖాలు, ప్రళయంనాడు నల్లగామారిపోవటాన్ని నీవు చూస్తావు. నరకంలో గర్విష్ఠులకు సరిపోయే స్థలం లేదా? దీనికి భిన్నంగా ఇక్కడ అల్లాహ్‌కు భయపడిన వారికి, వారి సాఫల్యానికి దోహదం చేసిన కారణాల వల్ల, అల్లాహ్ ముక్తిని ప్రసాదిస్తాడు. వారికి ఏ కష్టమూ కలగదు, వారికి ఎలాంటి విచారమూ ఉండదు.

62 – 66 ప్రతి వస్తువునూ సృష్టించిన వాడు అల్లాహ్‌యే. ప్రతి వస్తువునకూ సంరక్షకుడు కూడ ఆయనే. భూమిలో, ఆకాశాలలో ఉన్న నిక్షేపాల తాళపు చెవులు ఆయన వద్దనే ఉన్నాయి. అల్లాహ్ వాక్యాలను తిరస్కరించే వారే నష్టానికి గురి అయ్యేవారు. (ఓ ప్రవక్తా!) వారితో ఇలా అను, "అయితే, ఓ మూర్ఖులారా! అల్లాహ్‌ను కాదని మరొకరికి దాస్యం చేయమని మీరు నాకు చెబుతున్నారా?" (ఈ విషయాన్ని నీవు వారికి స్పష్టంగా చెప్పు. ఎందుకంటే) నీ వద్దకూ, నీకు పూర్వం గతించిన ప్రవక్తల వద్దకూ ఇలా వహీ పంపబడింది: "ఒకవేళ మీరు షిర్క్ (బహుదైవారాధన) చేస్తే, మీ కర్మలన్నీ వ్యర్థమైపోతాయి; మీరు నష్టానికి గురి అవుతారు." కనుక (ఓ ప్రవక్తా) నీవు కేవలం అల్లాహ్‌ను మాత్రమే ఆరాధించు. కృతజ్ఞులై ఉండే దాసులలో చేరిపో.

67 – 70 వారు అల్లాహ్‌ను ఏ విధంగా గౌరవించాలో, ఆ విధంగా గౌరవించనే లేదు. (ఆయన శక్తి సామర్థ్యాలు ఎలాంటివంటే) ప్రళయంనాడు, యావత్తు భూమండలం ఆయన పిడికిలిలో ఉంటుంది. ఆకాశాలు ఆయన కుడి చేతిలో చుట్టబడి ఉంటాయి.[11] వారు చేస్తున్న షిర్క్ (బహుదైవారాధన)కు ఆయన అతీతుడు, పరిశుద్ధుడు. ఆ రోజున శంఖం పూరించబడుతుంది, ఆకాశాలలో, భూమిలో ఉన్న వారు అందరూ చచ్చిపడిపోతారు, అల్లాహ్ సజీవంగా ఉంచదలచుకున్నవారు తప్ప. తరువాత రెండోసారి శంఖం పూరించబడుతుంది: అప్పుడు ఒక్కసారిగా అందరూ లేచిచూడటం ప్రారంభిస్తారు. భూమి తన ప్రభువు యొక్క తేజస్సుతో వెలిగిపోతుంది. కర్మల చిట్టా తీసుకురాబడుతుంది. దైవప్రవక్తలూ, సాక్షులూ అందరూ హాజరు పరచబడతారు. ప్రజలకు సరిగ్గా, న్యాయంగా తీర్పు చేయబడుతుంది. వారికి ఎలాంటి అన్యాయమూ జరగదు. ప్రతి ఆత్మకూ అది చేసుకున్న కర్మల ప్రకారం పూర్తి ప్రతిఫలం ఇవ్వబడుతుంది. ప్రజలు చేస్తున్నదంతా అల్లాహ్‌కు బాగా తెలుసు.

وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ تَرَى الَّذِيْنَ كَذَبُوْا عَلَى اللّٰهِ
وُجُوْهُهُمْ مُّسْوَدَّةٌ ؕ اَلَيْسَ فِيْ جَهَنَّمَ مَثْوًى
لِّلْمُتَكَبِّرِيْنَ ۝٦٠ وَيُنَجِّي اللّٰهُ الَّذِيْنَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ ؗ
لَا يَمَسُّهُمُ السُّوْٓءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ۝٦١ اَللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ
شَيْءٍ ؗ وَّهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَّكِيْلٌ ۝٦٢ لَهٗ مَقَالِيْدُ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ
اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ۝٦٣ قُلْ اَفَغَيْرَ اللّٰهِ تَاْمُرُوْٓنِّيْٓ
اَعْبُدُ اَيُّهَا الْجٰهِلُوْنَ ۝٦٤ وَلَقَدْ اُوْحِيَ اِلَيْكَ
وَاِلَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكَ ۚ لَئِنْ اَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ
عَمَلُكَ وَلَتَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ۝٦٥ بَلِ اللّٰهَ
فَاعْبُدْ وَكُنْ مِّنَ الشّٰكِرِيْنَ ۝٦٦ وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ
حَقَّ قَدْرِهٖ ۖ وَالْاَرْضُ جَمِيْعًا قَبْضَتُهٗ يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ وَالسَّمٰوٰتُ مَطْوِيّٰتٌۢ بِيَمِيْنِهٖ ؕ سُبْحٰنَهٗ
وَتَعٰلٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۝٦٧ وَنُفِخَ فِي الصُّوْرِ فَصَعِقَ
مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَمَنْ فِي الْاَرْضِ اِلَّا مَنْ شَآءَ
اللّٰهُ ؕ ثُمَّ نُفِخَ فِيْهِ اُخْرٰى فَاِذَا هُمْ قِيَامٌ
يَّنْظُرُوْنَ ۝٦٨ وَاَشْرَقَتِ الْاَرْضُ بِنُوْرِ رَبِّهَا وَوُضِعَ
الْكِتٰبُ وَجِايْٓءَ بِالنَّبِيّٖنَ وَالشُّهَدَآءِ وَقُضِيَ
بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ۝٦٩ وَوُفِّيَتْ
كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ اَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُوْنَ ۝٧٠

71 – 72 (ఈ తీర్పు తరువాత) సత్యాన్ని తిరస్కరించిన వారు, నరకం వైపునకు గుంపులు, గుంపులుగా తోలబడతారు. చివరకు వారు అక్కడకు చేరినప్పుడు దాని ద్వారాలు తెరువబడతాయి. దాని కాపలాదారులు వారితో ఇలా అంటారు, "స్వయంగా మీలో నుండే, మీకు, మీ ప్రభువు వాక్యాలను వినిపించి, ఎప్పుడో ఒకప్పుడు, మీరు ఈ దినాన్ని కూడ చూడవలసి వస్తుందని, మిమ్మల్ని హెచ్చరించిన ప్రవక్తలు మీ వద్దకు రాలేదా?" వారు, "అవును, వచ్చారు. కాని శిక్షా నిర్ణయం అవిశ్వాసుల విషయంలో రూఢి అయిపోయింది" అని సమాధానం చెబుతారు. ఇలా అనబడుతుంది, "నరక ద్వారాలలో ప్రవేశించండి. ఇక్కడ మీరు ఇక శాశ్వతంగా ఉండవలసి ఉంది. ఇది గర్విష్ఠుల నివాసం, చాల చెడ్డ నివాసం."

73 – 74 తమ ప్రభువు పట్ల అవిధేయతకు దూరంగా ఉన్న వారిని, బృందాలు, బృందాలుగా స్వర్గం వైపునకు తీసుకుపోవటం జరుగుతుంది. చివరకు వారు అక్కడకు చేరినప్పుడు, దాని తలుపులు ముందుగానే తెరువబడి ఉంటాయి. దాని నిర్వహణాధికారులు వారితో ఇలా అంటారు, "మీకు శాంతి కలుగుగాక! మీరు చక్కగా ప్రవర్తించారు. ప్రవేశించండి ఇందులోకి, శాశ్వతంగా ఉండేటందుకు." వారు ఇలా అంటారు, "మాకు చేసిన వాగ్దానాన్ని నిజం చేసి చూపిన, మమ్మల్ని భూమికి వారసులుగా చేసిన దేవునికి కృతజ్ఞతలు. ఇక మేము, స్వర్గంలో ఎక్కడ కోరుకుంటే అక్కడ నివాసం ఏర్పరచుకో గలము." కనుక (సత్కార్యాలు) ఆచరించే వారికి ఎంత మంచి ప్రతిఫలం!

75 దైవ సింహాసనం చుట్టూ దైవదూతలు వలయంగా ఏర్పడి తమ ప్రభువును స్తుతించటాన్నీ, ఆయన పవిత్రనామాన్ని కొనియాడుతూ ఉండటాన్నీ నీవు చూస్తావు. ప్రజల మధ్య సక్రమంగా, న్యాయంగా తీర్పు చేయటం జరుగుతుంది. "స్తోత్రం కేవలం సకల లోకాలకు ప్రభువైన అల్లాహ్‌కు మాత్రమే చెందుతుంది" అని ప్రకటించబడుతుంది.

وَسِيْقَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اِلٰى جَهَنَّمَ زُمَرًا ؕ حَتّٰٓى
اِذَا جَآءُوْهَا فُتِحَتْ اَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَآ
اَلَمْ يَاْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَتْلُوْنَ عَلَيْكُمْ اٰيٰتِ رَبِّكُمْ
وَيُنْذِرُوْنَكُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هٰذَا ؕ قَالُوْا بَلٰى
وَلٰكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ۝
قِيْلَ ادْخُلُوْٓا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۚ
فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِيْنَ ۝ وَسِيْقَ الَّذِيْنَ
اتَّقَوْا رَبَّهُمْ اِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا ؕ حَتّٰٓى اِذَا جَآءُوْهَا
وَفُتِحَتْ اَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلٰمٌ
عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوْهَا خٰلِدِيْنَ ۝ وَقَالُوا
الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ صَدَقَنَا وَعْدَهٗ وَاَوْرَثَنَا
الْاَرْضَ نَتَبَوَّاُ مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَآءُ ۚ فَنِعْمَ
اَجْرُ الْعٰمِلِيْنَ ۝ وَتَرَى الْمَلٰٓئِكَةَ حَآفِّيْنَ
مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ ۚ
وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَقِيْلَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ
الْعٰلَمِيْنَ ۝

9 కొందరు ఈ మాటలకు ఈ విధంగా విపరీతార్థాన్ని కల్పించి చెప్పారు, అల్లాహ్‌యే స్వయంగా ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్)కు, "ఓ నా దాసులారా" అని ప్రజలను సంబోధించుము అని ఆజ్ఞాపించాడు, కనుక మానవులందరూ

దైవప్రవక్తకు దాసులే. ఇది అసలు వివరణేకాదు; ఖురానుకు అతి దారుణమైన వికృతార్థం చెప్పటమే, అల్లాహ్ గ్రంథంతో ఆడుకోవటమే. ఈ వివరణే గనక నిజమైతే, యావత్తు ఖురాను గ్రంథం దోషభూయిష్ఠమైపోతుంది. ఎందుకంటే, ఖురాను, ఆదినుండి అంతం వరకు, మానవులందరూ కేవలం అల్లాహ్ దాసులు మాత్రమే అని చెబుతుంది. దాని సందేశ సారాంశం అంతా, "మీరు ఒక్క అల్లాహ్‌ను తప్ప మరెవరినీ సేవించకండి" అనే విషయం చుట్టూ పరిభ్రమిస్తుంది.

10 దైవగ్రంథంలోని మంచి విషయాలను అనుసరించండి అంటే, అల్లాహ్ చేయుమని ఆజ్ఞాపించిన పనులను నెరవేర్చటం, ఆయన నిషేధించిన పనులను మానెయ్యటం, దృష్టాంతాలలో, గాథలలో ఆయన బోధించిన విషయాల ద్వారా గుణపాఠాన్నీ, హితోపదేశాన్నీ నేర్చుకోవటం. దీనికి భిన్నంగా, దైవాజ్ఞల పట్ల విముఖత చూపే వ్యక్తి, నిషిద్ధపు పనులను చేసే వ్యక్తి, అల్లాహ్ బోధల ద్వారా ఎటువంటి ప్రభావానికీ లోనుకాని వ్యక్తి, దైవగ్రంథం చెడ్డవి అని నిర్దేశించిన విషయాలను అనుసరిస్తున్నాడు.

11 నింగీ నేలలపై అల్లాహ్‌కు పరిపూర్ణమైన అధికారం ఉందనే విషయం ఆలంకారికంగా చెప్పబడింది. ఒక మనిషి ఒక చిన్న బంతిని తన అరచేతిలోనికి సునాయాసంగా ఇముడ్చుకున్నట్లు, లేక ఒక చేతి రుమాలును అవలీలగా చుట్టగా చుట్టి తన చేతిలోనికి తీసుకున్నట్లు ప్రళయదినంనాడు మానవులందరూ (ఈనాడు అల్లాహ్ ఔన్నత్యాన్నీ, ఆయన వైభవాన్నీ ఊహించలేనివారు) నింగీ నేలలు అల్లాహ్ చేతిలో ఒక అల్పమైన బంతివలె, ఒక చిన్న చేతి రుమాలు వలె ఇమిడి ఉండటాన్ని ప్రత్యక్షంగా చూడగలరు.

40. అల్ మూ'మిన్

(٤٠) سُوْرَةُ الْمُؤْمِنِ مَكِّيَّةٌ (٦٠)

ఆయతులు : 85 అవతరణ : మక్కాలో

آياتها ٨٥ ركوعاتها ٩

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

1 – 3 హా. మీమ్. ఈ గ్రంథం అల్లాహ్ తరఫునుండి అవతరించింది. ఆయన మహాశక్తిమంతుడు, మహాజ్ఞాని, పాపాలను క్షమించేవాడూ, పశ్చాత్తాపాన్ని అంగీకరించేవాడూను; కఠినంగా శిక్షించేవాడూ, ఘనంగా కరుణించేవాడూను. ఆయన తప్ప ఆరాధ్యదైవం మరెవ్వడూలేడు. ఆయన వైపునకే అందరూ తిరిగి పోవలసి ఉన్నది.

4 – 6 ఒక్క అవిశ్వాసులు తప్ప మరెవ్వరూ అల్లాహ్ వాక్యాలను గురించి వివాదపడరు. కనుక ప్రపంచదేశాలలోని వారు అట్టహాసంగా తిరగటాన్నిచూచి మీరు మోసపోకూడదు. వారికి పూర్వం నూహ్ జాతి కూడ తిరస్కరించింది. దాని తరువాత ఎన్నో ఇతర వర్గాలు కూడ ఇలానే చేశాయి. ప్రతి జాతీ తన ప్రవక్తను నిర్బంధించేందుకు అతనిపై విరుచుకుపడింది. వారందరూ కలిసి అసత్యమనే ఆయుధంతో సత్యాన్ని ఓడించటానికి ప్రయత్నించారు. కాని చివరకు నేను వారిని పట్టుకున్నాను. చూడండి, నాశిక్ష ఎంత కఠినమో. ఇదే విధంగా అవిశ్వాసానికి పాల్పడిన వారందరిని గురించి, వారు నరకంలో ప్రవేశిస్తారని నీ ప్రభువు చేసిన తీర్పు కూడా నెరవేరింది.

7 – 9 దైవ సింహాసనాన్ని మోసే దైవదూతలూ, ఆ సింహాసనం చుట్టూ ఉండే దైవదూతలూ, అందరూ తమ ప్రభువును స్తుతిస్తూ, ఆయన పవిత్రతను కొనియాడుతున్నారు. వారు ఆయనను విశ్వసిస్తున్నారు, విశ్వసించేవారిని క్షమించు అని ప్రార్థనలు చేస్తున్నారు. వారు ఇలా అంటారు, "ప్రభూ! నీవు నీ కారుణ్యంతో, నీ జ్ఞానంతో ప్రతి వస్తువుపై వ్యాపించిఉన్నావు. కనుక పశ్చాత్తాపంతో నీవైపునకు మరలినవారిని, నీమార్గాన్ని అనుసరించినవారిని క్షమించు. వారిని నరకయాతననుండి కాపాడు,

حٰمٓ ۝ تَنْزِيْلُ الْكِتٰبِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيْزِ
الْعَلِيْمِ ۝ غَافِرِ الذَّنْۢبِ وَ قَابِلِ التَّوْبِ
شَدِيْدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا
هُوَ اِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ۝ مَا يُجَادِلُ فِيْۤ اٰيٰتِ
اللّٰهِ اِلَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَلَا يَغْرُرْكَ تَقَلُّبُهُمْ
فِي الْبِلَادِ ۝ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوْحٍ وَّ
الْاَحْزَابُ مِنْۢ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ اُمَّةٍۭ بِرَسُوْلِهِمْ
لِيَاْخُذُوْهُ وَ جٰدَلُوْا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوْا
بِهِ الْحَقَّ فَاَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ۝
وَكَذٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى
الَّذِيْنَ كَفَرُوْۤا اَنَّهُمْ اَصْحٰبُ النَّارِ ۝
اَلَّذِيْنَ يَحْمِلُوْنَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهٗ
يُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَ يُؤْمِنُوْنَ بِهٖ وَ
يَسْتَغْفِرُوْنَ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ
شَيْءٍ رَّحْمَةً وَّعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِيْنَ تَابُوْا وَ
اتَّبَعُوْا سَبِيْلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيْمِ ۝

ప్రభూ! ఇంకా, వారిని శాశ్వతంగా ఉండే స్వర్గవనాలలో ప్రవేశింపజెయ్యి; వాటిని గురించి నీవు వారికి వాగ్దానం చేసి ఉన్నావు. వారి తల్లిదండ్రులలో, వారి భార్యలలో, వారి సంతానంలో సజ్జనులైన వారిని కూడ (వారితోపాటే అక్కడకు చేర్చు). నిస్సందేహంగా నీవు మహాశక్తిసంపన్నుడవు, మహా వివేకవంతుడవూను. వారిని చెడులనుండి కాపాడు. ప్రళయం నాడు నీవు చెడుల నుండి కాపాడేవాడిని నీవు ఎంతో కరుణించావన్నమాట. ఇదే గొప్ప సాఫల్యం.

10 – 12 అవిశ్వాసానికి పాల్పడిన వారిని ప్రళయంనాడు పిలిచి, "ఈనాడు మీకు మీ పట్ల ఎంత తీవ్రమైన కోపం వచ్చిందో, మిమ్మల్ని విశ్వాసంవైపునకు పిలువగా, మీరు నిరాకరించినవాడు అల్లాహ్‌కు మీ పట్ల అంతకంటే తీవ్రంగానే కోపం వచ్చింది" అని అనటం జరుగుతుంది. వారు ఇలా అంటారు: "ప్రభూ! నిజంగానే నీవు మాకు రెండుసార్లు మరణాన్నీ, రెండుసార్లు జీవితాన్నీ ఇచ్చావు.[1] ఇప్పుడు మేము మా తప్పులను ఒప్పుకుంటున్నాము. కనుక ఇక్కడనుండి బయటపడే మార్గం కూడా ఏదైనా ఉందా?" (ఇలా సమాధానం వస్తుంది) "మీరు గురియైన ఈ దుస్థితికి కారణం ఏమిటంటే, ఏకైక దేవుడు అయిన అల్లాహ్ వైపునకు మాత్రమే పిలిచినప్పుడు, మీరు విశ్వసించకుండా తిరస్కరించేవారు. ఇతరులను ఆయనకు సమానులుగా చేసినప్పుడు, మీరు వెంటనే విశ్వసించేవారు. ఇప్పుడు తీర్పు, మహనీయుడూ, మహోన్నతుడూ అయిన అల్లాహ్ చేతులలో ఉన్నది."

13 – 14 ఆయనే మీకు తన సూచనలను చూపిస్తాడు, ఆకాశం నుండి మీ కొరకు ఆహారాన్ని అవతరింపజేస్తాడు.[2] కాని (ఈ సూచనలను చూచి) కేవలం అల్లాహ్ వైపునకు మరలే మనిషి మాత్రమే గుణపాఠం నేర్చుకుంటాడు. (కనుక అల్లాహ్ వైపునకు మరలే ప్రజలారా!) అల్లాహ్‌ను మాత్రమే వేడుకోండి, మీ ధర్మాన్ని ఆయనకై ప్రత్యేకించుకొని, మీరు చేసే ఈపని అవిశ్వాసులకు ఎంత అనిష్టంగా ఉన్నా సరే.

15 – 20 ఆయన మహోన్నతమైన స్థానాలు కలవాడు, విశ్వసామ్రాజ్యపీఠానికి అధిపతి. తన దాసులలో తనకు ఇష్టమైన వారిపై తన ఆజ్ఞ ప్రకారం ఆత్మను అవతరింపజేస్తాడు; అతను సమావేశదినం గురించి హెచ్చరించేటందుకు.

رَبَّنَا وَاَدْخِلْهُمْ جَنّٰتِ عَدْنِ ۣ الَّتِيْ وَعَدْتَّهُمْ
وَمَنْ صَلَحَ مِنْ اٰبَآئِهِمْ وَ اَزْوَاجِهِمْ وَ
ذُرِّيّٰتِهِمْ ؕ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۙ وَقِهِمُ
السَّيِّاٰتِ ؕ وَمَنْ تَقِ السَّيِّاٰتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ
رَحِمْتَهٗ ؕ وَ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ۟ اِنَّ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يُنَادَوْنَ لَمَقْتُ اللّٰهِ اَكْبَرُ مِنْ
مَّقْتِكُمْ اَنْفُسَكُمْ اِذْ تُدْعَوْنَ اِلَى الْاِيْمَانِ
فَتَكْفُرُوْنَ ۟ قَالُوْا رَبَّنَآ اَمَتَّنَا اثْنَتَيْنِ وَ
اَحْيَيْتَنَا اثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوْبِنَا فَهَلْ
اِلٰى خُرُوْجٍ مِّنْ سَبِيْلٍ ۟ ذٰلِكُمْ بِاَنَّهٗۤ اِذَا دُعِيَ
اللّٰهُ وَحْدَهٗ كَفَرْتُمْ ۚ وَاِنْ يُّشْرَكْ بِهٖ تُؤْمِنُوْا ؕ
فَالْحُكْمُ لِلّٰهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيْرِ ۟ هُوَ الَّذِيْ
يُرِيْكُمْ اٰيٰتِهٖ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِّنَ السَّمَآءِ رِزْقًا ؕ
وَمَا يَتَذَكَّرُ اِلَّا مَنْ يُّنِيْبُ ۟ فَادْعُوا
اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ وَلَوْ كَرِهَ
الْكٰفِرُوْنَ ۟ رَفِيْعُ الدَّرَجٰتِ ذُو الْعَرْشِ ۚ
يُلْقِي الرُّوْحَ مِنْ اَمْرِهٖ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ
مِنْ عِبَادِهٖ لِيُنْذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ ۟

يَوْمَ هُمْ بٰرِزُوْنَ ۚ لَا يَخْفٰى عَلَى اللّٰهِ
مِنْهُمْ شَيْءٌ ۚ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ۚ لِلّٰهِ الْوَاحِدِ
الْقَهَّارِ ۝ اَلْيَوْمَ تُجْزٰى كُلُّ نَفْسٍۭ بِمَا
كَسَبَتْ ۚ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ ۚ اِنَّ اللّٰهَ سَرِيْعُ
الْحِسَابِ ۝ وَاَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْاٰزِفَةِ اِذِ
الْقُلُوْبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كٰظِمِيْنَ ۚ
مَا لِلظّٰلِمِيْنَ مِنْ حَمِيْمٍ وَّلَا شَفِيْعٍ يُّطَاعُ ۝
يَعْلَمُ خَآئِنَةَ الْاَعْيُنِ وَمَا تُخْفِى الصُّدُوْرُ ۝
وَاللّٰهُ يَقْضِىْ بِالْحَقِّ ۚ وَالَّذِيْنَ يَدْعُوْنَ
مِنْ دُوْنِهٖ لَا يَقْضُوْنَ بِشَيْءٍ ۚ اِنَّ اللّٰهَ
هُوَ السَّمِيْعُ الْبَصِيْرُ ۝ اَوَلَمْ يَسِيْرُوْا فِى ع ٢
الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِيْنَ كَانُوْا مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ كَانُوْا هُمْ اَشَدَّ
مِنْهُمْ قُوَّةً وَّ اٰثَارًا فِى الْاَرْضِ فَاَخَذَهُمُ
اللّٰهُ بِذُنُوْبِهِمْ ۚ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ
وَّاقٍ ۝ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانَتْ تَّاْتِيْهِمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ فَكَفَرُوْا فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ ۚ اِنَّهٗ
قَوِىٌّ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ۝

పరదాలు తొలగిపోయి అందరూ బయటకు వచ్చిన రోజున, వారికి సంబంధించిన విషయమేదీ అల్లాహ్‌కు రహస్యంగా ఉండదు. (ఆరోజున బహిరంగంగా ఇలా అడగటం జరుగుతుంది) "ఈనాడు విశ్వసామ్రాజ్యాధికారం ఎవరిది?" అని. (విశ్వం మొత్తం ముక్తకంఠంతో ఇలా అంటుంది), "అది ఒకే దేవుడూ, సర్వాధిక్యం కలవాడూ అయిన అల్లాహ్‌ది" అని. (ఇలా అనటం జరుగుతుంది), "ఈనాడు ప్రతి ప్రాణికీ అది సంపాదించిన దాని ప్రకారమే ప్రతిఫలం ఇవ్వబడుతుంది. ఈనాడు ఎవరికీ ఎలాంటి అన్యాయమూ జరగదు. అల్లాహ్ మిక్కిలి వేగంగా లెక్క తీసుకుంటాడు. ఓ ప్రవక్తా! దగ్గర పడిన ఆరోజును గురించి వారిని భయపెట్టు. అప్పుడు గుండెలు గొంతులకు అడ్డంపడుతూ ఉంటాయి. ప్రజలు దుఃఖాన్ని దిగమ్రింగి మౌనంగా నిలబడి ఉంటారు. దుర్మార్గులకు ఆప్తమిత్రుడు గానీ, మాట చెల్లుబడి అయ్యే సిఫారసు చేసేవాడుగానీ ఎవ్వడూ ఉండడు. అల్లాహ్, చూపుల చౌర్యాన్ని సైతం ఎరుగును. హృదయాలు దాచి ఉంచిన రహస్యాన్ని సైతం ఆయన ఎరుగును. అల్లాహ్ కచ్చితంగా, న్యాయంగా తీర్పు చేస్తాడు. ఇక అల్లాహ్‌ను వదలిపెట్టి (ఈ ముష్రిక్కులు) వేడుకునేవారి విషయం, వారు ఏ విషయం గురించీ తీర్పు చెప్పగలవారు కారు. నిస్సందేహంగా అల్లాహ్ మాత్రమే అన్నీ వినేవాడు, అన్నీ చూచేవాడూను.

21 – 22 వారు భూమిలో ఎన్నడూ సంచరించలేదా, వారికి పూర్వం గతించిన ప్రజల ముగింపు ఎలా జరిగిందో వారికి కనిపించేందుకు? వారు వీరికంటే ఎక్కువ బలాఢ్యులు, వీరికి మించిన గొప్ప గుర్తులను భూమిపై వదలివెళ్లారు. కాని అల్లాహ్ వారి పాపాలకుగాను వారిని పట్టుకున్నాడు. అల్లాహ్ పట్టునుండి వారిని రక్షించేవాడెవడూ లేకపోయాడు. వారి ముగింపు ఇలా ఎందుకు జరిగిందంటే, వారి వద్దకు వారి ప్రవక్తలు స్పష్టమైన సూచనలు [3] తీసుకుని వచ్చారు; కాని వారు విశ్వసించకుండా వాటిని తిరస్కరించారు. చివరకు అల్లాహ్ వారిని పట్టుకున్నాడు. నిశ్చయంగా ఆయన అత్యంత శక్తిమంతుడూ, శిక్షించటంలో కఠినుడూను.

1 రెండుసార్లు మరణాన్నీ, రెండుసార్లు ప్రాణాన్నీ ఇచ్చావు, అంటే 'బఖర' సూరాలోని 28వ ఆయతులో ప్రస్తావించబడిన విషయం అని భావం.

23 – 25 మేము మూసాను ఫిరౌన్, హామాన్, ఖారూన్‌ల వద్దకు మా సూచనలతో, స్పష్టమైన నియమాధికారంతో పంపాము. కాని వారు, "ఇతడు మాంత్రికుడు, అసత్యవాది" అని అన్నారు. తరువాత అతను మా వద్ద నుండి సత్యాన్ని వారి ముందుకు తీసుకురాగా, వారు ఇలా అన్నారు, "విశ్వసించి ఇతనితో చేరిపోయినవారందరి కొడుకులనూ చంపండి, వారి కూతుళ్లను వదలిపెట్టండి." కాని అవిశ్వాసుల పన్నాగం విఫలమే అయింది.

26 ఒక రోజు ఫిరౌన్ తన దర్బారు జనులతో ఇలా అన్నాడు, "నన్ను వదలండి, నేను ఈ మూసాను చంపివేస్తాను. ఇతడు తన ప్రభువును పిలుచుకోనివ్వండి. ఇతడు మీ మతాన్ని మార్చివేస్తాడేమో అని, లేదా దేశంలో సంక్షోభాన్ని రేకెత్తిస్తాడేమో అని నేను భయపడుతున్నాను."

27 మూసా ఇలా అన్నాడు, "నేను లెక్కల రోజును విశ్వసించని ప్రతి దురహంకారి బారి నుండి కాపాడు అని నా ప్రభువూ, మీ ప్రభువూ శరణుకోరాను."

28 – 29 ఈ సందర్భంగా, తన విశ్వాసాన్ని గుప్తంగా ఉంచిన ఫిరౌన్ జాతికి చెందిన ఒక విశ్వాసి ఇలా అన్నాడుః "మీరు ఒక వ్యక్తిని, కేవలం అతడు, 'నా ప్రభువు అల్లాహ్' అని అన్నంత మాత్రాన్నే చంపేస్తారా? వాస్తవానికి అతను మీ ప్రభువు వద్దనుండి మీ వద్దకు స్పష్టమైన సూచనలు తీసుకువచ్చాడు. ఒకవేళ అతను అబద్ధాలు చెప్పేవాడే అయితే, అతని అబద్ధం స్వయంగా అతని మీదనే తిరిగి పడుతుంది. కాని ఒకవేళ అతను సత్యమే చెబుతున్నట్లయితే, అతను మిమ్మల్ని భయపెడుతున్న భయంకరమైన పరిణామాలలో కొన్ని అయినా మీ మీదకు తప్పకుండా వచ్చిపడతాయి. హద్దులను అతిక్రమించే, అసత్యాలు పలికే ఏ వ్యక్తికీ అల్లాహ్ సన్మార్గం చూపడు. నా జాతి ప్రజలారా! మీకు ఈనాడు రాజ్యాధికారం ఉన్నది. భూమిపై మీరు ప్రాబల్యం వహించి ఉన్నారు. కాని ఒకవేళ దైవశిక్ష మనపైకి వచ్చిపడితే, అప్పుడు మనకు సహాయం చేయగల వాడెవడైనా ఉన్నాడా?" ఫిరౌన్ ఇలా అన్నాడు, "నాకు సముచితంగా తోచిన సలహానే నేను మీకు ఇస్తున్నాను. సక్రమమైన మార్గం వైపునకే నేను మిమ్మల్ని నడుపుతున్నాను."

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوْسٰى بِاٰيٰتِنَا وَ سُلْطٰنٍ
مُّبِيْنٍ ۙ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَهَامٰنَ وَقَارُوْنَ فَقَالُوْا
سٰحِرٌ كَذَّابٌ ۝ فَلَمَّا جَآءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ
عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوْٓا اَبْنَآءَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
مَعَهٗ وَاسْتَحْيُوْا نِسَآءَهُمْ ؕ وَمَا كَيْدُ الْكٰفِرِيْنَ
اِلَّا فِيْ ضَلٰلٍ ۝ وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُوْنِيْٓ اَقْتُلْ
مُوْسٰى وَلْيَدْعُ رَبَّهٗ ۚ اِنِّيْٓ اَخَافُ اَنْ يُّبَدِّلَ
دِيْنَكُمْ اَوْ اَنْ يُّظْهِرَ فِي الْاَرْضِ الْفَسَادَ ۝
وَقَالَ مُوْسٰٓى اِنِّيْ عُذْتُ بِرَبِّيْ وَرَبِّكُمْ مِّنْ كُلِّ
مُتَكَبِّرٍ لَّا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ۝ ع
وَقَالَ رَجُلٌ مُّؤْمِنٌ ۖ مِّنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ
اِيْمَانَهٗٓ اَتَقْتُلُوْنَ رَجُلًا اَنْ يَّقُوْلَ رَبِّيَ
اللّٰهُ وَقَدْ جَآءَكُمْ بِالْبَيِّنٰتِ مِنْ رَّبِّكُمْ ؕ وَاِنْ
يَّكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهٗ ۚ وَاِنْ يَّكُ صَادِقًا
يُّصِبْكُمْ بَعْضُ الَّذِيْ يَعِدُكُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا
يَهْدِيْ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ ۝ يٰقَوْمِ
لَكُمُ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظٰهِرِيْنَ فِي الْاَرْضِ ۫
فَمَنْ يَّنْصُرُنَا مِنْۢ بَاْسِ اللّٰهِ اِنْ جَآءَنَا ؕ قَالَ
فِرْعَوْنُ مَآ اُرِيْكُمْ اِلَّا مَآ اَرٰى وَمَآ
اَهْدِيْكُمْ اِلَّا سَبِيْلَ الرَّشَادِ ۝

30– 35 విశ్వసించిన ఆ వ్యక్తి ఇలా అన్నాడు: " నా జాతి ప్రజలారా! పూర్వం అనేక జన సమూహాలకు దాపురించిన దినమే, మీకు కూడా దాపురిస్తుందేమో అని నేను భయపడు తున్నాను. - నూహ్ జాతి, ఆద్ జాతి, సమూద్ జాతులకూ వారి తరువాత వచ్చిన జాతులకూ దాపురించిన దినం. తన దాసులకు అన్యాయం చేయాలనే ఉద్దేశ్యం అల్లాహ్‌కు ఎంతమాత్రంలేదు అనేది వాస్తవం. నా జాతి ప్రజలారా! మీరు రోదించే దినమేదైనా మీపైకి వచ్చిపడుతుందేమో అని నేను భయపడుతున్నాను; అప్పుడు మీరు ఒకరినొకరు పిలుచు కుంటారు, పరుగెత్తుతూ తిరిగుతూ ఉంటారు. కాని ఆ సమయంలో అల్లాహ్ నుండి మిమ్మల్ని రక్షించేవాడెవడూ ఉండడు. నిజం ఏమిటంటే, అల్లాహ్, మార్గం తప్పించిన వాడికి మళ్లీమార్గం చూపేవాడెవడూ ఉండడు. పూర్వం యూసుఫ్ మీ వద్దకు స్పష్టమైన ప్రమాణాలను తీసుకువచ్చాడు. కాని మీరు అతను తెచ్చిన బోధను గురించి అనుమానానికే గురిఅయ్యారు. తరువాత అతను మరణించినప్పుడు మీరు, "ఇక అతని తరువాత అల్లాహ్ మరొక ప్రవక్తను పంపడు." అని అన్నారు - ఇదే విధంగా[4] అల్లాహ్, హద్దులను అతిక్రమించేవారినీ, శంకితులనూ, తమ వద్దకు ఏ ధ్రువపత్రమూ, ఏ ఆధారమూ రాకపోయినా అల్లాహ్ వాక్యాల విషయంలో వాదించేవారినీ మార్గభ్రష్టత్వానికి గురిచేస్తాడు. వారి ఈవైఖరి అల్లాహ్ దృష్టిలో, విశ్వాసుల దృష్టిలో మిక్కిలి గర్హనీయమైనది. ఇలాగే అల్లాహ్, దురహంకారీ, నిరంకుశుడూ అయిన ప్రతి వ్యక్తి హృదయానికి ముద్రవేస్తాడు.

36 – 37 ఫిరౌన్ ఇలా అన్నాడు, "హామాన్! నా కోసం ఒక ఎత్తైన సౌధాన్ని నిర్మించు, నేను మార్గాల వరకు - ఆకాశా లకు వెళ్లే మార్గాల వరకు చేరగలిగేందుకు, మూసా దేవుణ్ణి తొంగి చూసేందుకు. నాకు ఈ మూసా అబద్ధాలకోరుగానే కనిపిస్తున్నాడు. - ఈ విధంగా ఫిరౌన్‌కు అతడి దుష్కార్యం మనోహరమైనదిగా చేయబడింది; అతడు సత్యమార్గం వైపునకు రాకుండా ఆపబడ్డాడు. ఫిరౌన్ పన్నాగమంతా (స్వయంగా అతని) వినాశమార్గానికే వినియోగపడింది.

وَقَالَ الَّذِيٓ اٰمَنَ يٰقَوْمِ اِنِّيٓ اَخَافُ عَلَيْكُمْ
مِّثْلَ يَوْمِ الْاَحْزَابِ ۙ مِثْلَ دَاْبِ قَوْمِ نُوْحٍ
وَّعَادٍ وَّثَمُوْدَ وَالَّذِيْنَ مِنْ بَعْدِهِمْ ۭ وَمَا
اللّٰهُ يُرِيْدُ ظُلْمًا لِّلْعِبَادِ ۝ وَيٰقَوْمِ اِنِّيٓ
اَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ۙ يَوْمَ تُوَلُّوْنَ
مُدْبِرِيْنَ ۚ مَا لَكُمْ مِّنَ اللّٰهِ مِنْ عَاصِمٍ ۚ وَ
مَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهٗ مِنْ هَادٍ ۝ وَلَقَدْ
جَاۗءَكُمْ يُوْسُفُ مِنْ قَبْلُ بِالْبَيِّنٰتِ فَمَا زِلْتُمْ
فِيْ شَكٍّ مِّمَّا جَاۗءَكُمْ بِهٖ ۭ حَتّٰٓى اِذَا هَلَكَ
قُلْتُمْ لَنْ يَّبْعَثَ اللّٰهُ مِنْۢ بَعْدِهٖ رَسُوْلًا ۭ
كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ
مُّرْتَابُۨ ۝ الَّذِيْنَ يُجَادِلُوْنَ فِيْٓ اٰيٰتِ
اللّٰهِ بِغَيْرِ سُلْطٰنٍ اَتٰىهُمْ ۭ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ
اللّٰهِ وَعِنْدَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۭ كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ
عَلٰي كُلِّ قَلْبِ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ۝ وَقَالَ
فِرْعَوْنُ يٰهَامٰنُ ابْنِ لِيْ صَرْحًا لَّعَلِّيْٓ
اَبْلُغُ الْاَسْبَابَ ۙ اَسْبَابَ السَّمٰوٰتِ
فَاَطَّلِعَ اِلٰٓى اِلٰهِ مُوْسٰى وَاِنِّىْ لَاَظُنُّهٗ كَاذِبًا ۭ وَ
كَذٰلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ سُوْۗءُ عَمَلِهٖ وَصُدَّ عَنِ
السَّبِيْلِ ۭ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ اِلَّا فِيْ تَبَابٍ ۝ ع

2 అంటే, మీ జీవనోపాధికి ఆధారభూతమైన వర్షాన్ని ఆయన కురిపిస్తాడు; ఆహారోత్పత్తిలో ప్రముఖ పాత్రవహించే శీతోష్ణాలను ఆయన అవతరింపజేస్తాడు.

38 – 44 విశ్వసించిన ఆ వ్యక్తి ఇంకా ఇలా అన్నాడు, "నా జాతి ప్రజలారా! నా మాట వినండి. నేను మీకు సరైన మార్గాన్ని చూపిస్తాను. నా జాతీయులారా! ఈ ప్రాపంచిక జీవితం తాత్కాలికం, శాశ్వత నివాస స్థలం పరలోకమే. చెడు చేసినవాడికి, అతడు చేసినంత చెడుకు మాత్రమే ప్రతిఫలం లభిస్తుంది. మంచి పనులు చేసినవ్యక్తి, పురుషుడైనా స్త్రీ అయినా, విశ్వాసి అయితే, అటువంటి వారందరూ స్వర్గంలో ప్రవేశిస్తారు. అక్కడ వారికి అపరిమితమైన జీవన సామగ్రి ఇవ్వబడుతుంది. నా జాతీయులారా! ఇదేమి వైపరీత్యం! నేను మిమ్మల్ని ముక్తివైపునకు పిలుస్తున్నాను, మీరేమో నన్ను అగ్నివైపునకు పిలుస్తున్నారు! నేను అల్లాహ్‌ను తిరస్కరించాలనీ, నేను ఎరుగని[5] శక్తులను ఆయనకు భాగస్వాములుగా నిలబెట్టాలనీ మీరు నాకు పిలుపు ఇస్తున్నారు. నిజానికి నేను మిమ్మల్ని సర్వశక్తి సంపన్నుడూ, క్షమాశీలుడూ అయిన దేవుని వైపునకు పిలుస్తున్నాను. కాదు, సత్యం ఇదే, దీనికి భిన్నంగా జరగటానికి వీల్లేదు: మీరు నన్ను ఎవరివైపునకు పిలుస్తున్నారో, వారి వైపునకు పిలుపు అనేది ఇహలోకంలోనూ లేదు పరలోకంలోనూ లేదు. మనం అందరం అల్లాహ్ వద్దకే మరలిపోవలసి ఉంది. హద్దులు మీరేవారే అగ్నిలోకిపోయేవారు. ఈనాడు నేను చెప్పేదాన్ని మీరు జ్ఞాపకం చేయనున్న సమయం త్వరలోనే రాబోతోంది. నా వ్యవహారాన్ని నేను అల్లాహ్‌కు అప్పగిస్తున్నాను. ఆయన తన దాసులను కనిపెట్టుకుని ఉంటాడు.

وَقَالَ الَّذِىٓ اٰمَنَ يٰقَوۡمِ اتَّبِعُوۡنِ اَهۡدِكُمۡ
سَبِيۡلَ الرَّشَادِ ۝٣٨ يٰقَوۡمِ اِنَّمَا هٰذِهِ الۡحَيٰوةُ
الدُّنۡيَا مَتَاعٌ ۖ وَّاِنَّ الۡاٰخِرَةَ هِىَ دَارُ
الۡقَرَارِ ۝٣٩ مَنۡ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجۡزٰٓى اِلَّا
مِثۡلَهَا ۚ وَمَنۡ عَمِلَ صَالِحًا مِّنۡ ذَكَرٍ اَوۡ
اُنۡثٰى وَ هُوَ مُؤۡمِنٌ فَاُولٰٓئِكَ يَدۡخُلُوۡنَ
الۡجَنَّةَ يُرۡزَقُوۡنَ فِيۡهَا بِغَيۡرِ حِسَابٍ ۝٤٠
وَيٰقَوۡمِ مَا لِىۡٓ اَدۡعُوۡكُمۡ اِلَى النَّجٰوةِ وَ
تَدۡعُوۡنَنِىۡٓ اِلَى النَّارِ ۝٤١ تَدۡعُوۡنَنِىۡ لِاَكۡفُرَ
بِاللّٰهِ وَاُشۡرِكَ بِهٖ مَا لَيۡسَ لِىۡ بِهٖ عِلۡمٌ وَّاَنَا
اَدۡعُوۡكُمۡ اِلَى الۡعَزِيۡزِ الۡغَفَّارِ ۝٤٢ لَا جَرَمَ
اَنَّمَا تَدۡعُوۡنَنِىۡٓ اِلَيۡهِ لَيۡسَ لَهٗ دَعۡوَةٌ فِى
الدُّنۡيَا وَلَا فِى الۡاٰخِرَةِ وَاَنَّ مَرَدَّنَآ اِلَى
اللّٰهِ وَاَنَّ الۡمُسۡرِفِيۡنَ هُمۡ اَصۡحٰبُ النَّارِ ۝٤٣
فَسَتَذۡكُرُوۡنَ مَاۤ اَقُوۡلُ لَـكُمۡ ؕ وَاُفَوِّضُ اَمۡرِىۡۤ
اِلَى اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بَصِيۡرٌۢ بِالۡعِبَادِ ۝٤٤

3 'బయ్యినాత్' అంటే ఈ మూడు విషయాలు: ఒకటి; ఆయన అల్లాహ్‌చే సందేశహరునిగా నియమించబడ్డారు అనే దానికి సాక్షీభూతాలైన సూచనలు, గుర్తులు. రెండు; ఆయన చేసే ఉపదేశాలు సత్యాలని నిరూపించే స్పష్టమైన ప్రమాణాలు. మూడు; జీవిత సమస్యలు, వ్యవహారాలకు సంబంధించిన విస్పష్టమైన మార్గదర్శక సూత్రాలు; వాటిని చూసి, యోగ్యుడైన ప్రతి మనిషీ, ఇటువంటి పరిశుద్ధమైన బోధలను అసత్యవాదీ, స్వార్థపరుడూ అయిన వ్యక్తి చేయలేడు అని గ్రహిస్తాడు.

4 స్థూలదృష్టితో చూస్తే, ఇలా అనిపిస్తుంది: ఇక ముందు రాబోయే కొన్ని వాక్యాలను, ఫిరౌను ప్రజలలోని ఒక విశ్వాసి మాటలకు వివరణగా అల్లాహ్ అదనంగా సెలవిచ్చాడు.

5 అంటే, నాకు తెలిసినంతవరకు, వారికి దైవత్వంలో భాగస్వామ్యం లేదు.

6 ఈ వాక్యానికి అనేక అర్థాలు చెప్పవచ్చు: ఒకటి, వారి దైవత్వం వైపునకు ప్రజలను ఆహ్వానించి, అంగీకరింపజేసేందుకు,

45 – 50 చివరకు ఆ విశ్వాసికి వ్యతిరేకంగా వారు, పన్నిన అన్ని కుయుక్తుల నుండి అల్లాహ్ అతనిని రక్షించాడు.[7] ఫిరౌన్ అనుచరులే ఒక భయంకరమైన శిక్షలో చిక్కుకున్నారు. వారు ఉదయం సాయంత్రం నరకాగ్నిముందు ఉంచబడుతూ ఉంటారు. ప్రళయ గడియవచ్చినప్పుడు, "ఫిరౌన్ ప్రజలను తీవ్రమైన శిక్షలోకి ప్రవేశింపజెయ్యండి" అని ఆజ్ఞాపించబడుతుంది. ఇంకా, వారు నరకంలో ఒకరితో ఒకరు కలహించే సందర్భం గురించి ఆలోచించు. ప్రపంచంలో బలహీనులుగా ఉన్నవారు, పెద్ద మనుషులుగా చెల్లుబడి అయిన వారితో ఇలా అంటారు, "మేము మిమ్మల్ని అనుసరిస్తూ ఉండేవారము. ఇప్పుడు మీరు ఇక్కడ నరకాగ్ని బాధనుండి కొంతవరకైనా మమ్మల్ని కాపాడతారా?" ఆ పెద్ద మనుషులు ఇలా జవాబు ఇస్తారు, "ఇక్కడ మనమందరం ఒకే స్థితిలో ఉన్నాము. దాసుల మధ్య అల్లాహ్ తీర్పు చేసేశాడు." తరువాత అగ్నిలో పడి ఉన్నవారు నరక భటులతో, "మా శిక్షను కనీసం ఒక్కరోజైనా తగ్గించమని మీరు మీ ప్రభువును ప్రార్థించండి" అని అర్థిస్తారు. భటులు ఇలా అడుగుతారు, "మీవద్దకు దైవప్రవక్తలు స్పష్టమైన సూచనలు తీసుకుని రాలేదా?" అప్పుడు వారు, "అవును, వచ్చారు" అని అంటారు. నరకభటులు, "అలా అయితే, మీరే ప్రార్థించండి; సత్యతిరస్కారుల ప్రార్థన నిరర్థకమే అవుతుంది" అని అంటారు.

فَوَقٰىهُ اللّٰهُ سَيِّاٰتِ مَا مَكَرُوْا وَحَاقَ
بِاٰلِ فِرْعَوْنَ سُوْٓءُ الْعَذَابِ ﴿٤٥﴾ اَلنَّارُ
يُعْرَضُوْنَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَّعَشِيًّا ۚ وَيَوْمَ تَقُوْمُ
السَّاعَةُ ۗ اَدْخِلُوْٓا اٰلَ فِرْعَوْنَ اَشَدَّ
الْعَذَابِ ﴿٤٦﴾ وَاِذْ يَتَحَآجُّوْنَ فِي النَّارِ فَيَقُوْلُ
الضُّعَفٰٓؤُا لِلَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْٓا اِنَّا كُنَّا
لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ اَنْتُمْ مُّغْنُوْنَ عَنَّا نَصِيْبًا
مِّنَ النَّارِ ﴿٤٧﴾ قَالَ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوْٓا اِنَّا
كُلٌّ فِيْهَآ ۙ اِنَّ اللّٰهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿٤٨﴾
وَقَالَ الَّذِيْنَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوْا
رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ ﴿٤٩﴾
قَالُوْٓا اَوَلَمْ تَكُ تَاْتِيْكُمْ رُسُلُكُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ ۗ قَالُوْا بَلٰى ۗ قَالُوْا فَادْعُوْا ۚ
وَمَا دُعٰٓؤُا الْكٰفِرِيْنَ اِلَّا فِيْ ضَلٰلٍ ﴿٥٠﴾

వారికి ఈ ప్రపంచంలోనూ హక్కులేదు ఆ ప్రపంచంలోనూ లేదు. రెండు, వారిని ప్రజలు బలవంతంగా దేవుళ్లుగా చేశారు. ఎందుకంటే, వారు ఈ లోకంలోనూ తాము దైవత్వానికి హక్కుదారులమని చెప్పలేదు, పరలోకంలోనూ వారు, "మేము సైతం దేవుళ్లమే కదా! మీరు మమ్మల్ని ఎందుకు విశ్వసించలేదు." అని చెప్పరు. మూడు; వారిని వేడుకోవటం వల్ల ఇక్కడా ఉపయోగంలేదు అక్కడా ఉపయోగం లేదు. ఎందుకంటే, వారు అధికారహీనులు; వారిని వేడుకోవటం పూర్తిగా నిరర్థకం.

7 దీని ద్వారా తెలిసే విషయం ఏమిటంటే, ఫిరౌను రాజ్యంలో ఆ వ్యక్తి ఎంతో ప్రాముఖ్యం కలవాడు, కనుకనే నిండుదర్బారులో ఫిరౌను ముఖం మీద సత్యాన్ని చెప్పినప్పటికీ, బహిరంగంగా అతన్ని శిక్షించటానికి ఎవరికీ ధైర్యం చాలలేదు. అందుచేత, ఫిరౌనూ, అతని మద్దతుదారులూ అతనిని చంపటానికి రహస్యంగా కుట్రలు పన్నవలసివచ్చింది. కాని అల్లాహ్ ఆ కుట్రలనన్నింటినీ భగ్నం చేశాడు.

51 – 56 నిశ్చయంగా మేము మా ప్రవక్తలకూ, విశ్వాసులకూ ఇహలోక జీవితంలో కూడా తప్పకుండా సహాయం చేస్తాము; సాక్షులు నిలబడే రోజున కూడా సహాయం చేస్తాము. ఆరోజున దుర్మార్గులకు వారి సాకు ఏమాత్రం ఉపయోగపడదు, వారి మీద శాపం విరుచుకుపడుతుంది, అతి నికృష్టమైన నివాసం వారి వాటాగా లభిస్తుంది. చూడండి, చివరకు మేము మూసాకు దారి చూపాము. బుద్ధివివేకాలు కలవారికి మార్గదర్శకత్వం, హితోపదేశం అయిన గ్రంథానికి ఇస్రాయీల్ ప్రజలను వారసులుగా చేశాము. కనుక ఓ ప్రవక్తా! ఓర్మి చూపు. అల్లాహ్ వాగ్దానం సత్యం. నీ తప్పులకు క్షమాభిక్ష వేడుకో.[8] ఉదయం, సాయంత్రం నీ ప్రభువును స్తుతిస్తూ, ఆయన పరిశుద్ధతను కొనియాడు. తమ వద్దకు ఏ అధికారపత్రమూ రాకుండానే అల్లాహ్ వాక్యాల విషయంలో వాదులాడే వారి మనస్సులు గర్వంతో నిండిపోయాయి. కాని తాము గర్వపడుతూ ఉన్నంత గొప్పతనానికి వారు చేరుకోలేరు. కనుక అల్లాహ్ శరణు వేడుకో; ఆయన అన్నీచూస్తాడు, అన్నీ వింటాడు.

57 – 59 మానవుణ్ణి సృష్టించటం కంటే ఆకాశాలనూ, భూమినీ సృష్టించటం నిశ్చయంగా ఎంతో గొప్ప పని. కాని అనేకులు ఎరుగరు. కళ్లు లేనివాడూ, కళ్లు ఉన్నవాడూ సమానం కావటం; విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసేవారూ, దుర్వర్తనులూ సరిసమానం కావటం అనేది ఎంతమాత్రం జరగదు. కాని మీరు అర్థం చేసుకోవటం చాలా తక్కువ.

إِنَّا لَنَنصُرُ رُسُلَنَا وَ الَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ۝ يَوْمَ لَا يَنفَعُ
الظّٰلِمِينَ مَعْذِرَتُهُمْ وَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ
وَ لَهُمْ سُوٓءُ الدَّارِ ۝ وَلَقَدْ آتَيْنَا
مُوسَى الْهُدٰى وَ أَوْرَثْنَا بَنِيٓ
إِسْرَآءِيلَ الْكِتٰبَ ۝ هُدًى وَّ ذِكْرٰى
لِأُولِي الْأَلْبَابِ ۝ فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ
حَقٌّ وَّ اسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَ سَبِّحْ بِحَمْدِ
رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَ الْإِبْكَارِ ۝ إِنَّ الَّذِينَ
يُجَادِلُونَ فِيٓ آيٰتِ اللّٰهِ بِغَيْرِ سُلْطٰنٍ
أَتٰهُمْ إِن فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ مَّا
هُم بِبَالِغِيهِ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ إِنَّهُ هُوَ
السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝ لَخَلْقُ السَّمٰوٰتِ وَ
الْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَ لٰكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ۝ وَمَا يَسْتَوِي
الْأَعْمٰى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ وَلَا الْمُسِيٓءُ قَلِيلًا مَّا تَتَذَكَّرُونَ ۝

---

8 ఈ మాట చెప్పిన సందర్భాన్ని గురించి ఆలోచించినట్లయితే, స్పష్టంగా తెలిసే విషయం ఏమిటంటే, ఇక్కడ "తప్పు" అంటే, తీవ్రమైన వ్యతిరేకతను చూసి, ముఖ్యంగా తన సహచరులు హింసకు గురి అవుటను చూసి, మహాప్రవక్త (సఅసమ్)లో కలిగిన అసహనస్థితి. వెంటనే ఏదైనా మహిమను చూపి తద్వారా అవిశ్వాసులను ఒప్పించాలనీ లేదా అల్లాహ్ నుండి మరొక విషయం ఏదైనా ప్రత్యక్షమై ఈ వ్యతిరేకతా ప్రభంజనాన్ని అణచివేయాలనీ ఆయన మనసారా కోరుకునేవారు. ఈ కోరిక నిజానికి ఏ పాపమూ కాదు. దీనికి పశ్చాత్తాపపడడం, క్షమాభిక్ష అర్థించడం అవసరం లేకపోయినప్పటికీ మహాప్రవక్తకు అల్లాహ్ ప్రసాదించిన మహోన్నత స్థానాన్ని బట్టీ, ఆయనలో ఉండవలసినటువంటి సంయమనాన్నీ ఆత్మనిగ్రహాన్ని బట్టీ, ఈ కించిత్తు అసహనం కూడ అల్లాహ్ దృష్టిలో ఆయన స్థాయికి తగినటువంటిదికాదు. కావున ఈ బలహీనతకు తన ప్రభువును క్షమాభిక్ష వేడుకోమని చెప్పబడింది, కొండమాదిరిగా చలించకుండా, తన నిర్ణయానికి కట్టుబడి ఉండాలనీ, ఆయన ఉన్నత స్థానానికి ఇదే తగినదనీ చెప్పబడింది.

నిశ్చయంగా ప్రళయ గడియ తప్పకుండా వస్తుంది. అది వచ్చే విషయం గురించి ఏమాత్రం సందేహంలేదు. కాని చాలా మంది నమ్మరు.

60 నీ ప్రభువు ఇలా అంటున్నాడు, "నన్ను ప్రార్థించండి, నేను మీ ప్రార్థనలను అంగీకరిస్తాను.[9] గర్వానికి లోనై నా ఆరాధనకు విముఖులయ్యేవారు తప్పని సరిగా అవమానానికీ, పరాభవానికీ గురి అయి నరకంలో ప్రవేశిస్తారు."[10]

61 – 63 మీరు విశ్రాంతి తీసుకోవటానికి మీ కొరకు రాత్రిని సృష్టించినవాడూ, పగలును వెలుగుతో నింపినవాడూ అల్లాహ్‌యే కదా! వాస్తవానికి అల్లాహ్ ప్రజలపట్ల ఎంతో దయగలవాడు. కాని ఎక్కువ మంది కృతజ్ఞతలు తెలుపరు. ఆ అల్లాహ్‌యే (మీ కొరకు ఇదంతా చేసినవాడు) మీ ప్రభువు, ప్రతిదాన్నీ సృజించినవాడు. ఆయన తప్ప మరొక ఆరాధ్యుడు లేడు. అలాంటప్పుడు మీరు ఎలా మార్గం తప్పిపోతున్నారు? ఇదే విధంగా అల్లాహ్ వాక్యాలను తిరస్కరించేవారందరూ మార్గం నుంచి తప్పించబడుతూ వచ్చారు.

64 – 65 మీ కొరకు భూమిని నివాస స్థలంగా చేసినవాడూ, పైని ఆకాశాన్ని కప్పుగా నిర్మించినవాడూ, మీ రూపాన్ని తీర్చి దిద్దినవాడూ, దానిని ఎంతో చక్కగా మలచినవాడూ, మీకు పరిశుభ్రమైన పదార్థాలను ఆహారంగా ఇచ్చినవాడూ, అల్లాహ్‌యే కదా! ఆ అల్లాహ్‌యే (ఈ పనులన్నీ చేసినవాడు) మీ ప్రభువు. ఆ విశ్వప్రభువు అసంఖ్యాకమైన శుభాలు కలవాడు. ఆయనే సజీవుడు. ఆయన తప్ప మరొక ఆరాధ్యుడు ఎవ్వడూలేడు. ఆయననే మీరు వేడుకోండి, మీ ధర్మాన్ని ఆయనకే ప్రత్యేకం చేసి. సకల ప్రశంసలూ సర్వలోకాలకూ ప్రభువైన అల్లాహ్‌కే చెందుతాయి.

66 ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను: "అల్లాహ్‌ను కాదని మీరు వేడుకుంటున్న వారి ఆరాధన చేయకూడదని నన్ను వారించటం జరిగింది. నా ప్రభువు వైపు నుండి నా వద్దకు స్పష్టమైన సూచనలు వచ్చాయి. (నేను ఈ పనిని ఎలా చేయగలను) సకలలోకాల ప్రభువునకు విధేయత చూపాలని నేను ఆజ్ఞాపించబడ్డాను.

إِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ لَّا رَيْبَ فِيهَا وَلٰكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ۝ وَقَالَ رَبُّكُمُ
ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ۚ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ
عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ۝
اللّٰهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَ
النَّهَارَ مُبْصِرًا ۚ إِنَّ اللّٰهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ
وَلٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ۝ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ
رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَّا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ ۖ
فَأَنّٰى تُؤْفَكُونَ ۝ كَذٰلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ
كَانُوا بِآيَاتِ اللّٰهِ يَجْحَدُونَ ۝ اللّٰهُ الَّذِي
جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً
وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِّنَ
الطَّيِّبَاتِ ۚ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ ۖ فَتَبَارَكَ اللّٰهُ
رَبُّ الْعٰلَمِينَ ۝ هُوَ الْحَيُّ لَا إِلٰهَ إِلَّا
هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۗ
الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِينَ ۝ قُلْ إِنِّي
نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ
دُونِ اللّٰهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَّبِّي ۫
وَأُمِرْتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّ الْعٰلَمِينَ ۝

67 – 68 ఆయనే మిమ్మల్ని మట్టితో సృజించాడు, ఆపై రేతస్సుతో, తరువాత నెత్తురు ముద్దతో, ఆ పిదప ఆయన మిమ్మల్ని శిశువు రూపంలో బయటికి తీస్తాడు. తదనంతరం మీరు పూర్తి బలం పుంజుకునే వరకు మిమ్మల్ని పోషిస్తాడు. ఆ పిమ్మట మీరు ముదిమికి చేరుకునేవరకు, మిమ్మల్ని పెంచుతాడు. మీలో కొందరు ముందే పిలువబడతారు. మీరు మీ నిర్ణీత వ్యవధికి చేరి యదార్థం ఏమిటో అర్థం చేసుకోవాలని ఇదంతా చేయబడుతోంది. ఆయనే జీవితాన్ని ఇస్తాడు, ఆయనే మరణాన్నీ ఇస్తాడు. ఆయన ఏ విషయాన్ని గురించి నిర్ణయం చేసినా, అది అయిపోవాలని కేవలం ఒక ఆజ్ఞ జారీ చేస్తాడు, అంతే, అది అయిపోతుంది.

69 – 77 అల్లాహ్ వాక్యాలను గురించి వాదులాడే వారిని నీవు చూశావా, వారు ఎలా విముఖులుగా చేయబడుతున్నారో? ఈ గ్రంథాన్నీ, మేము (ఇది వరకు) మా ప్రవక్తలతో పంపిన అన్ని గ్రంథాలనూ తిరస్కరించే వారికి త్వరలోనే తెలిసిపోతుంది; అప్పుడు వారి మెడలలో కంఠపాశాలు ఉంటాయి, సంకెళ్ళు కూడ ఉంటాయి; వాటితో వారు కాగే నీటి వైపునకు ఈడ్వబడతారు, తరువాత నరకాగ్నిలోకి నెట్టబడతారు. అప్పుడు వారిని ఇలా అడగటం జరుగుతుంది: "అల్లాహ్‌ను కాదని మీరు అల్లాహ్‌కు భాగస్వాములుగా నిలబెట్టిన దేవుళ్ళు ఇప్పుడు ఎక్కడున్నారు?" వారు ఇలా సమాధానం చెబుతారు, "వారు మానుండి విడిపోయారు. దీనికి పూర్వం మేము అసలు దేనినీ ప్రార్థించేవారము కాదు." ఈ విధంగా అల్లాహ్ అవిశ్వాసులు ఎలా మార్గభ్రష్టులయిందీ ఋజువు చేస్తాడు. వారితో ఇలా అనబడుతుంది: "మీ ఈ ముగింపుకు కారణం మీరు భూమిలో అసత్యాన్ని అనుసరించి ఆనందించటమే, దానికి గర్వపడటమే.

هُوَ الَّذِىْ خَلَقَكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُّطْفَةٍ
ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ
لِتَبْلُغُوْٓا اَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُوْنُوْا شُيُوْخًا ۚ
وَمِنْكُمْ مَّنْ يُّتَوَفّٰى مِنْ قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوْٓا
اَجَلًا مُّسَمًّى وَّلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ۝ هُوَ
الَّذِىْ يُحْىٖ وَ يُمِيْتُ ۚ فَاِذَا قَضٰٓى اَمْرًا
فَاِنَّمَا يَقُوْلُ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ۝ اَلَمْ تَرَ
اِلَى الَّذِيْنَ يُجَادِلُوْنَ فِىْٓ اٰيٰتِ اللّٰهِ ۚ
اَنّٰى يُصْرَفُوْنَ ۝ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِالْكِتٰبِ
وَبِمَآ اَرْسَلْنَا بِهٖ رُسُلَنَا ۚ فَسَوْفَ يَعْلَمُوْنَ ۝
اِذِ الْاَغْلٰلُ فِىْٓ اَعْنَاقِهِمْ وَ السَّلٰسِلُ ۚ
يُسْحَبُوْنَ ۝ فِى الْحَمِيْمِ ۙ ثُمَّ فِى النَّارِ
يُسْجَرُوْنَ ۝ ثُمَّ قِيْلَ لَهُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْ
تُشْرِكُوْنَ ۝ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۚ قَالُوْا ضَلُّوْا
عَنَّا بَلْ لَّمْ نَكُنْ نَّدْعُوْا مِنْ قَبْلُ شَيْـًٔا ۚ
كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ الْكٰفِرِيْنَ ۝ ذٰلِكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُوْنَ فِى الْاَرْضِ
بِغَيْرِ الْحَقِّ وَ بِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُوْنَ ۝

9 అంటే, ప్రార్థనలు విని, వాటిని నెరవేర్చే సర్వాధికారాలు నాకే ఉన్నాయి, కనుక మీరు ఇతరులను ప్రార్థించకండి, నన్ను ప్రార్థించండి.

10 ప్రతి వ్యక్తి దృష్టిలో ఉంచుకోదగ్గ విషయాలు ఈ ఆయతులో రెండు ఉన్నాయి; మొదటిది ప్రార్థననూ, ఆరాధననూ ఇక్కడ పర్యాయపదాలుగా ఉపయోగించటం జరిగింది. ఎందుకంటే, మొదటి వాక్యంలో ప్రార్థనతో పోల్చబడిన దానినే రెండో వాక్యంలో, ఆరాధన అనే పదంతో పోల్చటం జరిగింది. దీని ద్వారా స్పష్టంగా తెలిసే విషయం ఏమిటంటే, ప్రార్థనే ఆరాధన, ఆరాధనా సారమే ప్రార్థన. రెండోది, అల్లాహ్‌ను ప్రార్థించని వారికొరకు "అహంకారం చేత నా ఆరాధన

اُدْخُلُوْٓا اَبْوَابَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۚ
فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِيْنَ ۝ فَاصْبِرْ
اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ ۚ فَاِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِيْ
نَعِدُهُمْ اَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَاِلَيْنَا يُرْجَعُوْنَ ۝
وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَّنْ
قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَّنْ لَّمْ نَقْصُصْ
عَلَيْكَ ۭ وَمَا كَانَ لِرَسُوْلٍ اَنْ يَّاْتِيَ بِاٰيَةٍ
اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ۚ فَاِذَا جَاۗءَ اَمْرُ اللّٰهِ قُضِيَ
بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُوْنَ ۝ اَللّٰهُ ع ۱۴
الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ الْاَنْعَامَ لِتَرْكَبُوْا مِنْهَا
وَمِنْهَا تَاْكُلُوْنَ ۝ وَلَكُمْ فِيْهَا مَنَافِعُ
وَلِتَبْلُغُوْا عَلَيْهَا حَاجَةً فِيْ صُدُوْرِكُمْ
وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُوْنَ ۝ وَيُرِيْكُمْ
اٰيٰتِهٖ ڰ فَاَيَّ اٰيٰتِ اللّٰهِ تُنْكِرُوْنَ ۝
اَفَلَمْ يَسِيْرُوْا فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرُوْا
كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۭ كَانُوْٓا
اَكْثَرَ مِنْهُمْ وَاَشَدَّ قُوَّةً وَّاٰثَارًا فِي
الْاَرْضِ فَمَآ اَغْنٰى عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا
يَكْسِبُوْنَ ۝ فَلَمَّا جَاۗءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنٰتِ فَرِحُوْا بِمَا عِنْدَهُمْ مِّنَ الْعِلْمِ وَ
حَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ۝

ఇక వెళ్లండి, నరక ద్వారాలలో ప్రవేశించండి, కలకాలం మీరు అక్కడనే ఉండవలసి ఉంది. అది దురహంకారుల నివాసం, బహుచెడ్డది." కనుక ప్రవక్తా! సహనం వహించు. అల్లాహ్ వాగ్దానం సత్యమైనది. ఇప్పుడు నీ సమక్షంలోనే మేము వారిని భయపెడుతూ వచ్చిన దుష్పరిణామాలను కొన్నింటిని వారికి చూపినా లేదా (దానికి ముందే) నిన్ను ప్రపంచం నుండి పిలిపించుకున్నా, వారు తిరిగి రావలసింది మావైపునకే కదా."

78 – 81 ఓ ప్రవక్తా! నీకు పూర్వం మేము ఎంతోమంది ప్రవక్తలను పంపాము. వారిలో కొందరి పరిస్థితులను గురించి మేము నీకు తెలిపాము, కొందరిని గురించి తెలుపలేదు. అల్లాహ్ అనుమతిలేకుండా ఏ సూచననైనా స్వయంగా తెచ్చే శక్తి ఏ ప్రవక్తకూ లేదు. అల్లాహ్ ఆజ్ఞ వచ్చేసిన తరువాత, సత్యం ప్రకారం నిర్ణయం జరిగింది, అప్పుడు దుర్జనులు నష్టానికి గురి అయ్యారు. అల్లాహ్‌యే మీ కొరకు ఈ పశువులను సృష్టించాడు; వాటిలో కొన్నిటిపై మీరు స్వారి చేస్తారు, కొన్నిటిమాంసం తింటారు. వాటి వల్ల మీకు ఇంకా ఎన్నో లాభాలు ఉన్నాయి. మీరు ఎక్కడకు పోవాలని కోరుకుంటే, అక్కడకు మీరు పోగలగటానికి కూడా అవి ఉపయోగపడతాయి. వాటిపైనా, పడవలపైనా మీరు ప్రయాణం చేస్తూ ఉంటారు. అల్లాహ్ తన ఈ సూచనలను మీకు చూపుతున్నాడు. అసలు మీరు ఆయన యొక్క ఏయే సూచనలను తిరస్కరిస్తారు?

82 – 85 వారు భూమిలో సంచారం చేయలేదా, వారికి పూర్వం గతించిన ప్రజల ముగింపు ఎటువంటిదో వారికి కనిపించటానికి? వారు సంఖ్యాబలంలో వీరికంటే అధికులు, వీరికంటే ఎక్కువ బలవంతులు, భూమిలో వీరికంటే అత్యంత మహోజ్జ్వలమైన గుర్తులు విడిచివెళ్లారు. అసలు వారి సంపాదన అంతా వారికి దేనికి పనికొచ్చింది? వారి ప్రవక్తలు వారి వద్దకు స్పష్టమైన సూచనలు తెచ్చినప్పుడు, వారు తమ వద్ద ఉన్న జ్ఞానంతోనే ఆనందపరవశులై ఉన్నారు. వారు ఎగతాళి చేస్తూ ఉండే దానిలోనే వారు తరువాత చిక్కుకుపోయారు.

నుండి ముఖం తిప్పుకుంటారు." అనే పదాలు వాడబడ్డాయి. దీని ద్వారా తెలిసింది ఏమిటంటే దాస్యం ఎల్లప్పుడూ అల్లాహ్‌ను ప్రార్థించమనే కోరుతుంది. దానిపట్ల విముఖతచూపటం అంటే మనిషి అహంభావానికి గురిఅయ్యాడని అర్థం.

فَلَمَّا رَاَوْا بَاْسَنَا قَالُوْٓا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَحْدَهٗ
وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهٖ مُشْرِكِيْنَ ۝ فَلَمْ يَكُ
يَنْفَعُهُمْ اِيْمَانُهُمْ لَمَّا رَاَوْا بَاْسَنَا ۭ
سُنَّتَ اللّٰهِ الَّتِيْ قَدْ خَلَتْ فِيْ عِبَادِهٖ ۚ
وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكٰفِرُوْنَ ۝

వారు మా శిక్షను చూచిన పిమ్మట ఇలా అన్నారు: "ఒక్కడూ, ఏ భాగస్వాములు లేనివాడూ అయిన అల్లాహ్‌ను మేము విశ్వసించాము. మేము ఆయనకు భాగస్వాములుగా నిలబెట్టిన వేల్పులనందరినీ నిరాకరిస్తున్నాము." కాని మా శిక్షను చూచిన తర్వాత వారి విశ్వాసం వారికి ఏమాత్రం లాభదాయకం కాజాలదు. ఎందుకంటే, అల్లాహ్ నిర్ణయించిన నియమావళి ఇదే. ఆయన దాసులలో ఎల్లప్పుడూ అమలులో ఉండేది ఈ నియమావళియే. అప్పుడు అవిశ్వాసులు నష్టానికి గురి అయ్యారు.

41. హా మీమ్ అస్ సజ్దహ్

(٤١) سُوْرَةُ حٰمٓ السَّجْدَةِ مَكِّيَّةٌ (٦١)

ఆయతులు : 54 అవతరణ : మక్కాలో

اٰيَاتُهَا ٥٤ رُكُوْعَاتُهَا ٦

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

1 – 4... హా.మీమ్. ఇది కరుణామయుడూ, కృపాశీలుడూ అయిన దేవుని సన్నిధి నుండి అవతరింపజేయబడింది; స్పష్టంగా వివరించబడిన వాక్యాలు కల గ్రంథం. అరబ్బీ భాషలో ఉన్న (ఈ) ఖుర్ఆన్, జ్ఞానుల కొరకు; ఇది శుభవార్తలను ఇచ్చేది, భయపెట్టేదీను.

...4 – 5 కాని వారిలో చాలామంది దాని పట్ల విముఖులయ్యారు, కనుక వారు వినరు. వారు ఇలా అంటారు, "నీవు దేని వైపునకు మమ్మల్ని పిలుస్తున్నావో, దానిని గురించి మా హృదయాలను తెరలు కప్పివేశాయి, మా చెవులు చెవిటివై పోయాయి. మాకూ నీకూ మధ్య ఒక తెర అడ్డుపడింది. నీవు నీపని చెయ్యి, మేము మాపని చేస్తాము."

6 – 8 ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను, "నేను కూడ మీలాంటి ఒక మనిషినే. వహీ ద్వారా నాకు ఇలా తెలుపబడుతోంది: మీ దేవుడు కేవలం ఒకే దేవుడు. కనుక మీరు నేరుగా ఆయన వైపునకే మరలండి; క్షమించు అని ఆయనను వేడుకోండి. జకాత్ ఇవ్వనివారునూ, పరలోకాన్ని తిరస్కరించేవారునూ అయిన బహుదైవారాధకులు వినాశంపాలవుతారు. ఇక విశ్వసించి మంచి పనులు చేసినవారు; నిశ్చయంగా వారికి ఎడతెగని ప్రతిఫలం లభిస్తుంది."

9 – 12 ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను: "భూమిని రెండు రోజులలో సృష్టించిన దేవుణ్ణి మీరు తిరస్కరిస్తారా? ఇతరులను ఆయనకు సమానులుగా నిలబెడతారా? సకల లోకాల వారికి ప్రభువు ఆయనే కదా! ఆయన (భూమిని ఉనికిలోనికి తీసుకువచ్చిన తరువాత) దానిమీద పర్వతాలను నెలకొలిపాడు; అందులో శుభాలను పెట్టాడు; అర్థించేవారందరికోసం[1] దాని లోపల వారి కోరికలకూ, అవసరాలకూ అనుగుణంగా కచ్చితంగా అంచనావేసి ఆహార వస్తువులను సమకూర్చాడు. ఈ పనులన్నీ నాలుగు రోజులలో పూర్తి అయ్యాయి.

حٰمٓ ۚ تَنْزِيْلٌ مِّنَ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۚ
كِتٰبٌ فُصِّلَتْ اٰيٰتُهٗ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ
يَّعْلَمُوْنَ ۙ بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا ۚ فَاَعْرَضَ اَكْثَرُهُمْ
فَهُمْ لَا يَسْمَعُوْنَ ۝ وَ قَالُوْا قُلُوْبُنَا فِيْٓ
اَكِنَّةٍ مِّمَّا تَدْعُوْنَآ اِلَيْهِ وَ فِيْٓ
اٰذَانِنَا وَقْرٌ وَّمِنْۢ بَيْنِنَا وَ بَيْنِكَ
حِجَابٌ فَاعْمَلْ اِنَّنَا عٰمِلُوْنَ ۝ قُلْ اِنَّمَآ
اَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوْحٰٓى اِلَيَّ اَنَّمَآ
اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ فَاسْتَقِيْمُوْٓا اِلَيْهِ
وَاسْتَغْفِرُوْهُ ۗ وَ وَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِيْنَ ۙ
الَّذِيْنَ لَا يُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ
هُمْ كٰفِرُوْنَ ۝ اِنَّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُوْنٍ ۚ ع ١٥
قُلْ اَىِٕنَّكُمْ لَتَكْفُرُوْنَ بِالَّذِيْ خَلَقَ
الْاَرْضَ فِيْ يَوْمَيْنِ وَ تَجْعَلُوْنَ لَهٗٓ
اَنْدَادًا ۗ ذٰلِكَ رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ۚ وَجَعَلَ
فِيْهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبٰرَكَ
فِيْهَا وَقَدَّرَ فِيْهَآ اَقْوَاتَهَا فِيْٓ
اَرْبَعَةِ اَيَّامٍ ۗ سَوَآءً لِّلسَّآىِٕلِيْنَ ۝

తరువాత కేవలం పొగగా ఉన్న ఆకాశం వైపునకు ఆయన తన ధ్యానాన్ని[2] మరల్చాడు. ఆయన ఆకాశాన్నీ, భూమినీ ఉద్దేశించి ఇలా అన్నాడు: "ఉనికిలోకి రండి, మీకు ఇష్టమయినా, ఇష్టం కాకపోయినా." అవి రెండూ, "మేము వచ్చేశాము, విధేయులు మాదిరిగా" అని అన్నాయి. అప్పుడు ఆయన రెండు రోజులలో ఏడు ఆకాశాలను నిర్మించాడు, ప్రతి ఆకాశంలోనూ దాని చట్టాన్ని వహీ ద్వారా నిర్దేశించాడు. ప్రపంచ ఆకాశాన్ని మేము దీపాలతో అలంకరించాము. దానిని బాగా సురక్షితమైనదిగా చేశాము. ఇదంతా ఒక మహాశక్తిమంతుడైన జ్ఞాని పథకం.

13 – 14 ఇప్పుడు ఒకవేళ వారు విముఖులైతే, వారితో ఇలా అను, "ఆద్, సమూద్ జాతులపై అవతరించినటువంటిదీ, అకస్మాత్తుగా విరుచుకుపడేదీ అయిన ఒక శిక్షను గురించి నేను మిమ్మల్ని హెచ్చరిస్తున్నాను." దైవప్రవక్తలు వారివద్దకు ముందు నుంచీ, వెనుక నుంచీ అన్ని వైపులనుంచీ వచ్చి, "అల్లాహ్‌ను తప్ప మరెవరినీ ఆరాధించకండి" అని వారికి నచ్చజెప్పినప్పుడు, వారు ఇలా అన్నారు, "మా ప్రభువు తలచుకుంటే దైవదూతలను పంపి ఉండేవాడు. కనుక నీవు ఏ విషయం కోసమైతే పంపబడ్డావో, ఆ విషయాన్ని మేము నమ్మము."

15 – 16 ఆద్ జాతి పరిస్థితి ఇలా ఉండేది: వారు ఏ హక్కూ, అర్హతలూ లేకుండానే భూమిపై పెద్దవారై పోయారు. "మా కంటే ఎక్కువ బలవంతుడెవడున్నాడు?" అని అనసాగారు. వారిని సృష్టించిన దేవుడు వారికంటే ఎక్కువ బలవంతుడనే విషయం వారికి స్ఫురించలేదా? వారు మా వాక్యాలను తిరస్కరిస్తూనే ఉండేవారు. చివరకు మేము వారికి ఈ లోకంలోనే అవమానకరమైన శిక్షను రుచి చూపించాలని, కొన్ని అశుభకరమైన దినాలలో తీవ్రమైన తుఫాను గాలిని వారిపైకి పంపాము. పరలోక శిక్ష అయితే, దీనికంటే కూడా ఎంతో అవమానకరమైనది. అక్కడ వారికి సహాయపడేవాడెవ్వడూ ఉండడు.

ثُمَّ اسْتَوٰٓى اِلَى السَّمَآءِ وَهِىَ دُخَانٌ
فَقَالَ لَهَا وَ لِلْاَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا اَوْ
كَرْهًا ۭ قَالَتَآ اَتَيْنَا طَآئِعِيْنَ ۝
فَقَضٰهُنَّ سَبْعَ سَمٰوَاتٍ فِىْ يَوْمَيْنِ وَ
اَوْحٰى فِىْ كُلِّ سَمَآءٍ اَمْرَهَا ۭ وَ زَيَّنَّا
السَّمَآءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيْحَ ۖ وَحِفْظًا ۭ
ذٰلِكَ تَقْدِيْرُ الْعَزِيْزِ الْعَلِيْمِ ۝
فَاِنْ اَعْرَضُوْا فَقُلْ اَنْذَرْتُكُمْ صٰعِقَةً
مِّثْلَ صٰعِقَةِ عَادٍ وَّ ثَمُوْدَ ۝ اِذْ جَآءَتْهُمُ
الرُّسُلُ مِنْۢ بَيْنِ اَيْدِيْهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ
اَلَّا تَعْبُدُوْٓا اِلَّا اللّٰهَ ۭ قَالُوْا لَوْ شَآءَ
رَبُّنَا لَاَنْزَلَ مَلٰٓئِكَةً فَاِنَّا بِمَآ
اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كٰفِرُوْنَ ۝ فَاَمَّا عَادٌ
فَاسْتَكْبَرُوْا فِى الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ
وَقَالُوْا مَنْ اَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً ۭ اَوَلَمْ
يَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ الَّذِىْ خَلَقَهُمْ هُوَ اَشَدُّ
مِنْهُمْ قُوَّةً ۭ وَ كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا يَجْحَدُوْنَ ۝
فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيْحًا صَرْصَرًا فِىْٓ اَيَّامٍ
نَّحِسَاتٍ لِّنُذِيْقَهُمْ عَذَابَ الْخِزْىِ فِى
الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۭ وَ لَعَذَابُ الْاٰخِرَةِ
اَخْزٰى وَ هُمْ لَا يُنْصَرُوْنَ ۝

1 అంటే, ఆహారాన్ని కోరే సమస్త ప్రాణికోటికి.

2 భూమినీ జీవరాసులనీ సృష్టించిన తరువాత, ఆకాశాలను సృష్టించాడు అని దీని అర్థం కాదు. ఇక్కడ 'తరువాత' అనే పదం కాలక్రమాన్ని సూచించటానికి వాడబడలేదు, వర్ణనాక్రమాన్ని సూచించటానికే వాడబడింది అనే విషయం తరువాత వాక్యం ద్వారా స్పష్టం.

17 – 18 ఇక సమూద్ జాతివారు; మేము వారి ముందు సత్యమార్గాన్ని పెట్టాము; కాని వారు మార్గాన్ని చూడటానికి బదులుగా, అంధులుగా ఉండిపోవటానికే ఇష్టపడ్డారు. చివరకు వారి అకృత్యాలకు ఫలితంగా, అవమానకరమైన శిక్ష వారిపై విరుచుకుపడింది. విశ్వసించి, మార్గభ్రష్టత్వానికీ, దుష్కర్మలకూ దూరంగా ఉండేవారిని మేము రక్షించాము.

19 – 25 అల్లాహ్ యొక్క ఈ శత్రువులు నరకం వైపునకు పంపబడటానికి సమీకరింపబడే[3] సమయాన్ని గురించి కొంచెం ఆలోచించు. వారి పూర్వీకులను, వారి వెనుకవారు వచ్చేవరకు ఆపటం జరుగుతుంది.[4] తరువాత అందరూ అక్కడకు చేరినప్పుడు, వారి చెవులూ, వారి కళ్లూ, వారి శరీర చర్మాలూ వారు ప్రపంచంలో చేస్తూ ఉన్న దానిని గురించి సాక్ష్యమిస్తాయి. అప్పుడు వారు తమ శరీర చర్మాలను, "మీరు మాకు వ్యతిరేకంగా ఎందుకు సాక్ష్యం చెప్పారు?" అని అడుగుతారు. అవి ఇలా సమాధానం చెబుతాయి, "ప్రతి వస్తువుకూ మాట్లాడే శక్తిని ఇచ్చిన దేవుడే మాకూ మాట్లాడే శక్తిని ఇచ్చాడు. ఆయనే మిమ్మల్ని మొదట సృజించాడు, ఇప్పుడు ఆయన వైపునకే మీరు మరల్చబడుతున్నారు. ప్రపంచంలో మీరు రహస్యంగా నేరాలు చేస్తూ ఉన్నప్పుడు, స్వయంగా మీ చెవులే, మీ కళ్లే, మీ శరీరచర్మాలే మీకు వ్యతిరేకంగా సాక్ష్యమిస్తాయనే ఆలోచన మీకు ఉండేదే కాదు. అంతేకాదు, మీరు చేసే చాలాపనులను గురించి అల్లాహ్‌కు కూడా తెలియదని మీరు అనుకునేవారు. మీరు మీ ప్రభువు పట్ల కలిగి ఉన్న ఈ ఆలోచనే మిమ్మల్ని నట్టేట ముంచింది. ఈ కారణం వల్లనే మీరు నష్టానికి గురి అయ్యారు." ఈ స్థితిలో వారు సహనం చూపినా (చూపక పోయినా) అగ్నియే వారి నివాస స్థానం అవుతుంది. ఒకవేళ వారు క్షమాభిక్ష కోరినా, అటువంటి అవకాశమేదీ వారికి ఇవ్వ బడదు. మేము వారికి సహచరులుగా ఎటువంటివారిని తగిలించా మంటే, వారు వారికి ముందూ వెనుకా ఉన్న ప్రతి వస్తువునూ ఆకర్షకంగా మలచి చూపించేవారు. చివరకు వారికి పూర్వం గతించిన జిన్నాతులు, మానవుల వర్గాల విషయంలో జరిగిన శిక్షా నిర్ణయమే వారి విషయంలో కూడ జరిగింది. నిస్సందేహంగా వారే నష్టానికి గురి అయినవారు.

وَاَمَّا ثَمُوْدُ فَهَدَيْنٰهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمٰى
عَلَى الْهُدٰى فَاَخَذَتْهُمْ صٰعِقَةُ الْعَذَابِ
الْهُوْنِ بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ۝ وَنَجَّيْنَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَكَانُوْا يَتَّقُوْنَ ۝
وَيَوْمَ يُحْشَرُ اَعْدَآءُ اللّٰهِ اِلَى النَّارِ
فَهُمْ يُوْزَعُوْنَ ۝ حَتّٰٓى اِذَا مَا جَآءُوْهَا
شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَاَبْصَارُهُمْ وَ
جُلُوْدُهُمْ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ۝ وَقَالُوْا
لِجُلُوْدِهِمْ لِمَ شَهِدْتُّمْ عَلَيْنَا ۭ قَالُوْٓا اَنْطَقَنَا
اللّٰهُ الَّذِيْٓ اَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَّهُوَ خَلَقَكُمْ
اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ۝ وَمَا
كُنْتُمْ تَسْتَتِرُوْنَ اَنْ يَّشْهَدَ عَلَيْكُمْ
سَمْعُكُمْ وَلَآ اَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُوْدُكُمْ
وَلٰكِنْ ظَنَنْتُمْ اَنَّ اللّٰهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيْرًا
مِّمَّا تَعْمَلُوْنَ ۝ وَذٰلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِيْ
ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ اَرْدٰىكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ مِّنَ
الْخٰسِرِيْنَ ۝ فَاِنْ يَّصْبِرُوْا فَالنَّارُ مَثْوًى
لَّهُمْ ۚ وَاِنْ يَّسْتَعْتِبُوْا فَمَا هُمْ مِّنَ
الْمُعْتَبِيْنَ ۝ وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَآءَ فَزَيَّنُوْا
لَهُمْ مَّا بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَ
حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِيْٓ اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ
مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ ۚ
اِنَّهُمْ كَانُوْا خٰسِرِيْنَ ۝

26 – 29 ఈ సత్యతిరస్కారులు ఇలా అంటారు: "ఈ ఖుర్ఆన్‌ను అసలు వినకండి. అది వినిపించబడేటప్పుడు వినబడకుండా విఘ్నంకలిగించండి. బహుశా ఇలాగైనా మీరు ప్రాబల్యం వహించవచ్చు." మేము ఈ అవిశ్వాసులకు కఠినమైన శిక్షను తప్పకుండా రుచి చూపిస్తాము. వారు చేసిన పరమ దుష్కార్యాలకు పూర్తి ప్రతిఫలం వారికి ఇస్తాము. అది నరకం; అల్లాహ్ శత్రువులకు ప్రతిఫలంగా దొరికేది. అందులోనే వారు శాశ్వతంగా నివసిస్తారు. వారు మా వాక్యాలను తిరస్కరిస్తూ వచ్చిన నేరానికి ఇది శిక్ష. అక్కడ ఈ అవిశ్వాసులు ఇలా అంటారు, "మా ప్రభూ! మమ్మల్ని మార్గభ్రష్టులుగా చేసిన జిన్నాతులనూ, మానవులనూ కొంచెం మాకు చూపించు. మేము వారిని మా పాదాల క్రిందపడవేసి తొక్కుతాము, వారు మరింత పరాభవం పాలు కావటానికి."

30 – 32 అల్లాహ్‌యే మా ప్రభువు అని పలికి ఆ మాట మీదనే స్థిరంగా[5] నిలబడే వారిపై నిశ్చయంగా దైవదూతలు అవతరిస్తారు. వారు వారితో ఇలా అంటారు, "భయపడకండి, బాధపడకండి; మీకు వాగ్దానం చేయబడిన స్వర్గం అనే శుభవార్తను విని ఆనందించండి. మేము ఈ ప్రాపంచిక జీవితంలో కూడ మీకు సహచరులుగా ఉంటాము, పరలోకంలో కూడ. అక్కడ మీరు కోరినదల్లా మీకు లభిస్తుంది; మీరు ఆశించే ప్రతివస్తువూ మీదవుతుంది. ఇవీ మీకు లభించే ఆతిథ్యపు ఏర్పాట్లు, క్షమాశీలుడూ, కరుణామయుడూ అయిన దేవుని వైపు నుండి.

وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَا تَسْمَعُوْا لِهٰذَا
الْقُرْاٰنِ وَالْغَوْا فِيْهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُوْنَ ۝
فَلَنُذِيْقَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَذَابًا شَدِيْدًا ۙ
وَّلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَسْوَاَ الَّذِيْ كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ۝
ذٰلِكَ جَزَآءُ اَعْدَآءِ اللّٰهِ النَّارُ ۚ لَهُمْ
فِيْهَا دَارُ الْخُلْدِ ۭ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا
يَجْحَدُوْنَ ۝ وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا رَبَّنَآ
اَرِنَا الَّذَيْنِ اَضَلّٰنَا مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ
نَجْعَلْهُمَا تَحْتَ اَقْدَامِنَا لِيَكُوْنَا مِنَ
الْاَسْفَلِيْنَ ۝ اِنَّ الَّذِيْنَ قَالُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ
ثُمَّ اسْتَقَامُوْا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلٰۗىِٕكَةُ
اَلَّا تَخَافُوْا وَلَا تَحْزَنُوْا وَاَبْشِرُوْا بِالْجَنَّةِ الَّتِيْ
كُنْتُمْ تُوْعَدُوْنَ ۝ نَحْنُ اَوْلِيٰۗؤُكُمْ فِي الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ ۚ وَلَكُمْ فِيْهَا مَا
تَشْتَهِيْٓ اَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيْهَا مَا تَدَّعُوْنَ ۝
نُزُلًا مِّنْ غَفُوْرٍ رَّحِيْمٍ ۝

---

3 అసలు ఉద్దేశ్యం ఇలా చెప్పటం; అల్లాహ్ న్యాయస్థానంలో హాజరుపరచటానికి వారు సమీకరింపబడినప్పుడు; కాని ఈ విషయాన్ని ఈ పదాలలో ఇలా చెప్పటం జరిగింది; నరకంవైపునకు పోవటానికి వారు సమీకరింపబడతారు. ఎందుకంటే, వారి అంతిమ ఫలితం వారు నరకానికి పోవటమే.

4 అంటే, అన్ని తరాలవారు, అన్ని జాతుల వారు ఏకకాలంలోనే సమావేశపరచబడతారు, వారందరినుండీ సమిష్టిగానే సమాధానం కోరబడుతుంది, వేర్వేరుగా కాదు. ఎందుకంటే, వెనుక తరంవారు మంచివారుగా కానీ, చెడ్డవారుగా కానీ రూపొందటంలో ముందు తరంవారు విడిచివెళ్ళిన ధార్మిక, నైతిక వారసత్వపు విషయాలకు కూడ పాత్ర ఉన్నది.

5 అంటే, వారు తమప్రభువు అల్లాహ్ అని ఎప్పుడో, కాకతాళీయంగా చెప్పలేదు; అల్లాహ్‌ను తమ ప్రభువు అనడంతో పాటు ఇతరులను కూడ తమ ప్రభువులుగా చేసుకొనే దోషానికి వారు పాల్పడలేదు, కాని వారు ఒకసారి ఈ విశ్వాసాన్ని అంగీకరించిన తరువాత, జీవితాంతం దానికి కట్టుబడి ఉన్నారు; దానికి భిన్నంగా మరొక విశ్వాసాన్ని దేనినీ చేపట్టలేదు; ఈ విశ్వాసాన్ని మరొక అసత్యపు విశ్వాసంతో ముడిపెట్టలేదు; దేవుడు ఒక్కడే అనే విశ్వాసాన్ని తమనిత్య జీవితాలలో త్రికరణ శుద్ధిగా పాటించారు.

33 అల్లాహ్ వైపునకు, పిలిచి మంచి పనులు చేసి, నేను ముస్లిమ్‌ను అని ప్రకటించే వ్యక్తి మాటకంటే మంచి మాట మరెవరిది కాగలదు.

34 – 36 ప్రవక్తా! మంచీ, చెడూ ఒకటి కావు. నీవు చెడును శ్రేష్ఠమైన మంచి ద్వారా తొలగించు. అప్పుడు నీపట్ల శత్రుభావం కలవాడు నీకు ప్రాణస్నేహితుడై పోవటాన్ని నీవు గమనిస్తావు. ఈ సుగుణయోగం సహనశీలురకు తప్ప మరెవరికీ లభ్యం కాదు. ఈ స్థానం మహా అదృష్టవంతులకు తప్ప మరెవరికీ దక్కదు. ఒకవేళ నీకు షైతాను నుండి ఏదైనా దుష్ ప్రేరణ కలిగితే అప్పుడు అల్లాహ్ శరణు కోరుకో,[6] ఆయన అన్నీ వినేవాడూ, అన్నీ ఎరిగినవాడూను.

37 – 38 ఈ రేయింబవళ్లూ, యీ సూర్యచంద్రులూ అల్లాహ్ సూచనలలోనివే. సూర్యచంద్రులకు సాష్టాంగపడకండి; వాటిని సృజించిన దేవునికి సాష్టాంగపడండి; నిజంగానే మీరు ఆయనను ఆరాధించే వారు అయితే. కాని ఒకవేళ వారు అహం భావానికి గురిఅయి, తమ మాటే నిజమని మంకుపట్టుపట్టితే ఏమీ పరవాలేదు, నీ ప్రభువునకు దగ్గరగా ఉన్న దైవదూతలు రేయింబవళ్లు ఆయనను స్తుతిస్తూ ఉన్నారు, వారు ఎన్నటికీ అలసిపోరు.

39 అల్లాహ్ సూచనలలో ఒకసూచన ఏమిటంటే, ఎండిపోయిన నేలపై మేము వర్షం కురిపించగానే, అది అకస్మాత్తుగా పులకించటాన్నీ, ఉబికిపోవటాన్ని నీవు గమనిస్తావు. నిశ్చయంగా ఈ మృతభూమిని బ్రతికించి లేపే దేవుడే మృతులకు కూడ ప్రాణ భిక్షపెడతాడు. నిస్సందేహంగా ఆయన ప్రతి దానిపై అధికారం కలిగి ఉన్నాడు.

وَمَنْ اَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَآ اِلَى اللّٰهِ وَ
عَمِلَ صَالِحًا وَّقَالَ اِنَّنِيْ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ۝
وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ۭ اِدْفَعْ
بِالَّتِيْ هِيَ اَحْسَنُ فَاِذَا الَّذِيْ بَيْنَكَ وَ
بَيْنَهٗ عَدَاوَةٌ كَاَنَّهٗ وَلِيٌّ حَمِيْمٌ ۝ وَمَا
يُلَقّٰىهَآ اِلَّا الَّذِيْنَ صَبَرُوْا ۚ وَمَا يُلَقّٰىهَآ
اِلَّا ذُوْ حَظٍّ عَظِيْمٍ ۝ وَاِمَّا يَنْزَغَنَّكَ
مِنَ الشَّيْطٰنِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ ۭ اِنَّهٗ
هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ۝ وَمِنْ اٰيٰتِهِ الَّيْلُ
وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ۭ لَا تَسْجُدُوْا
لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوْا لِلّٰهِ الَّذِيْ
خَلَقَهُنَّ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ ۝
فَاِنِ اسْتَكْبَرُوْا فَالَّذِيْنَ عِنْدَ رَبِّكَ
يُسَبِّحُوْنَ لَهٗ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ
لَا يَسْــَٔـمُوْنَ ۝ وَمِنْ اٰيٰتِهٖٓ اَنَّكَ تَرَى
الْاَرْضَ خَاشِعَةً فَاِذَآ اَنْزَلْنَا عَلَيْهَا
الْمَآءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ ۭ اِنَّ الَّذِيْٓ اَحْيَاهَا
لَمُحْيِ الْمَوْتٰى ۭ اِنَّهٗ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝

---

6 షైతాను ప్రేరణ అంటే, ఆగ్రహం కలిగించటం అని భావం. దూషించేవారు, నిందలు మోపేవారు అయిన ప్రత్యర్థుల మాటలకు మనస్సులో ఆగ్రహం కలుగుతూ ఉన్నట్లు మనిషి భావిస్తే, మాటకు మాట, దెబ్బకు దెబ్బ చెల్లించాలనే సంకల్పం ఏర్పడినప్పుడు, ఇదంతా షైతాను తంత్రమే అని మనిషి భావించాలి; అల్పులైన తన ప్రత్యర్థుల స్థాయికి అతను దిగిరావాలని షైతాను ప్రేరేపిస్తున్నాడు.

40 – 42 మా వాక్యాలకు పెడర్థాలు అంటగట్టేవారు మాకు కనిపించకుండా ఏమీలేరు. స్వయంగా మీరు ఆలోచించండి; ఏ వ్యక్తి మెరుగైనవాడు, అగ్నిలో పడవేయబడేవాడా లేక ప్రళయంనాడు భద్రమైన స్థితిలో హాజరయ్యేవాడా? మీరు కోరినదెల్లా చేస్తూ ఉండండి, మీ చేష్టలు అన్నింటినీ అల్లాహ్ చూస్తూనే ఉన్నాడు. తమ ముందుకు హితబోధ వచ్చినప్పుడు, దానిని విశ్వసించకుండా తిరస్కరించిన వారు వీరే. కాని యథార్థం ఏమిటంటే, ఇది ఒక శక్తిమంతమైన గ్రంథం. అసత్యం దాని మీదకు ముందునుండీ రాజాలదు, వెనుకనుండీ రాజలదు.[7] వివేకవంతుడూ, స్తుతిపాత్రుడూ అయిన దేవుడే అవతరింపజేసిన గ్రంథం ఇది.

43 ప్రవక్తా! నిన్ను గురించి అనుకుంటున్న విషయాలలో ఏదీ నీకు పూర్వం గతించిన దైవప్రవక్తలను గురించి అనని విషయం ఏదీ కాదు. నిస్సందేహంగా నీ ప్రభువు అమితంగా మన్నించేవాడు; దీనితో పాటు వ్యథాభరితమైన శిక్షను విధించే వాడు కూడాను.

44 – 45 ఒకవేళ మేము ఈ ఖుర్‌ఆన్‌ను అరబ్బీయేతర భాషలో పంపి ఉన్నట్లయితే, వారు ఇలా అని ఉండేవారు: "దీని ఆయతులు స్పష్టంగా ఎందుకు వివరించబడలేదు? ఎంత విచిత్రమైన విషయం, గ్రంథమేమో అరబ్బీయేతర భాషలో, సంబోధితులేమో అరబ్బులు."[8] వారితో ఇలా అను, "ఈ ఖురాన్ విశ్వాసులకు మార్గం చూపేది, స్వస్థత చేకూర్చేది. కాని విశ్వసించని వారి చెవులకు ఇది అవరోధం, వారి కళ్లకు ఇది గంత. వారి స్థితి దూరం నుండి ఎవరో వారిని కేకవేసి పిలిచి నట్లుగా ఉన్నది. ఇంతకు పూర్వం మేము మూసాకు గ్రంథాన్ని ఇచ్చాము. దాని విషయంలో కూడా ఈ విభేదమే వ్యక్తమయింది. ఒకవేళ నీ ప్రభువు మొదటే ఒక విషయాన్ని నిర్ణయించి ఉండకపోతే, ఈ విభేదించే వారిమధ్య ఎప్పుడో తీర్పు చేయబడి ఉండేది. యథార్థం ఏమిటంటే, వారు దానిని గురించి తీవ్రమైన ఆందోళన కలిగించే సందేహానికి గురి అయ్యారు.

إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِيٓ ءَايَٰتِنَا لَا يَخْفَوْنَ
عَلَيْنَآ ۗ أَفَمَن يُلْقَىٰ فِى النَّارِ خَيْرٌ أَم مَّن
يَأْتِيٓ ءَامِنًا يَوْمَ الْقِيَٰمَةِ ۚ اعْمَلُوا۟ مَا شِئْتُمْ ۖ
إِنَّهُۥ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا۟
بِالذِّكْرِ لَمَّا جَآءَهُمْ ۖ وَإِنَّهُۥ لَكِتَٰبٌ عَزِيزٌ ۝
لَّا يَأْتِيهِ الْبَٰطِلُ مِنۢ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا
مِنْ خَلْفِهِۦ ۖ تَنزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ۝
مَّا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ
مِن قَبْلِكَ ۚ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ
وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ ۝ وَلَوْ جَعَلْنَٰهُ قُرْءَانًا
أَعْجَمِيًّا لَّقَالُوا۟ لَوْلَا فُصِّلَتْ ءَايَٰتُهُۥٓ ۖ ءَا۬عْجَمِىٌّ
وَعَرَبِىٌّ ۗ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ هُدًى وَ
شِفَآءٌ ۖ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِيٓ ءَاذَانِهِمْ
وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ يُنَادَوْنَ
مِن مَّكَانٍۭ بَعِيدٍ ۝ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى
الْكِتَٰبَ فَاخْتُلِفَ فِيهِ ۗ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ
مِن رَّبِّكَ لَقُضِىَ بَيْنَهُمْ ۚ وَإِنَّهُمْ لَفِى
شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ ۝

7 ముందు నుండి రాజాలదు అనే దాని అర్థం ఏమిటంటే; దివ్య ఖురాను మీద ఎవరైనా ప్రత్యక్షంగా దాడి చేసి, దానిలోని ఏమాటనైనా తప్పు అని, దానిలో ఏ బోధనైనా అసత్యమని నిరూపించదలిస్తే, అతడు సఫలీకృతుడుకాలేడు. వెనుక

46 మంచి పని చేసేవాడు తనకు తానే మేలు చేసుకుంటాడు. చెడ్డ పని చేసేవాడు, దాని దుష్ఫలితాన్ని తానే అనుభవిస్తాడు. నీ ప్రభువు తన దాసులకు అన్యాయం చేసేవాడుకాడు.

47 – 48 ఆ గడియకు[9] సంబంధించిన జ్ఞానం అల్లాహ్ వద్దనే ఉన్నది. తమ తొడిమలనుండి బయటికి వచ్చే ఫలాల నన్నింటినీ ఆయనే ఎరుగును. ఆయనకు తెలియకుండా ఏ స్త్రీ అయినా గర్భం దాల్చదు, ఏ స్త్రీ అయినా ప్రసవించదు. ఆయన వారిని కేకవేసి, "ఎక్కడ ఉన్నారు ఆ నా భాగ స్వాములు?" అని అడిగేరోజున వారు ఇలా అంటారు, "ఈనాడు మాలో దానికి సాక్ష్యమిచ్చేవాడు ఎవడూ లేడని మేము ఇది వరకే మనవి చేసుకున్నాము." ఆ సమయంలో వారు ఇంతకు పూర్వం మొరపెట్టుకున్న దైవాలన్నీ మటుమాయమై పోతాయి. ఇప్పుడు తమ కొరకు ఆశ్రయస్థానమనేది ఏదీలేదని వారు గ్రహిస్తారు.

49 – 50 మానవుడు మేలు కోసం ప్రార్థిస్తూ ఎన్నడూ అలసిపోవడు. అతనికి ఏదైనా ఆపద కలిగినప్పుడు, నిరాశా నిస్పృహలకులోనై భగ్నహృదయుడవుతాడు. కాని కష్టకాలం తీరిపోయిన తరువాత, మేము అతనికి మా కారుణ్యాన్ని రుచి చూపినప్పుడు ఇలా అంటాడు, "నేను అసలు దీనికే అర్హుణ్ణి. ప్రళయం ఎప్పుడైనా వస్తుందని నేను అనుకోవటం లేదు. కాని ఒకవేళ నిజంగానే నేను నా ప్రభువు వైపునకు మరలింపబడితే, అక్కడ కూడా నేను సుఖాలనే అనుభవిస్తాను." నిశ్చయంగా సత్య తిరస్కారులకు వారు ఏమేమి చేసి వచ్చారో మేము తప్పకుండా తెలియజేస్తాము. వారికి మేము జుగుప్సాకరమైన శిక్షను రుచి చూపిస్తాము.

مَنۡ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفۡسِهٖ ۚ وَمَنۡ اَسَآءَ
فَعَلَيۡهَا ؕ وَ مَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلۡعَبِيۡدِ ۝
اِلَيۡهِ يُرَدُّ عِلۡمُ السَّاعَةِ ؕ وَمَا تَخۡرُجُ مِنۡ
ثَمَرٰتٍ مِّنۡ اَكۡمَامِهَا وَمَا تَحۡمِلُ مِنۡ اُنۡثٰى
وَلَا تَضَعُ اِلَّا بِعِلۡمِهٖ ؕ وَ يَوۡمَ يُنَادِيۡهِمۡ
اَيۡنَ شُرَكَآءِىۡ ۙ قَالُوۡۤا اٰذَنّٰكَ ۙ مَا مِنَّا
مِنۡ شَهِيۡدٍ ۝ وَ ضَلَّ عَنۡهُمۡ مَّا كَانُوۡا
يَدۡعُوۡنَ مِنۡ قَبۡلُ وَظَنُّوۡا مَا لَهُمۡ مِّنۡ
مَّحِيۡصٍ ۝ لَا يَسۡـَٔمُ الۡاِنۡسَانُ مِنۡ دُعَآءِ
الۡخَيۡرِ ۚ وَاِنۡ مَّسَّهُ الشَّرُّ فَيَـئُوۡسٌ قَنُوۡطٌ ۝
وَلَئِنۡ اَذَقۡنٰهُ رَحۡمَةً مِّنَّا مِنۡۢ بَعۡدِ ضَرَّآءَ
مَسَّتۡهُ لَيَقُوۡلَنَّ هٰذَا لِىۡ ۙ وَمَاۤ اَظُنُّ السَّاعَةَ
قَآئِمَةً ۙ وَّلَئِنۡ رُّجِعۡتُ اِلٰى رَبِّىۡۤ اِنَّ لِىۡ
عِنۡدَهٗ لَـلۡحُسۡنٰى ۚ فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا
بِمَا عَمِلُوۡا ۚ وَ لَـنُذِيۡقَنَّهُمۡ مِّنۡ عَذَابٍ
غَلِيۡظٍ ۝

నుండి రాజాలదు అనే దాని అర్థం ఏమిటంటే, దివ్యఖురాను ప్రతిపాదించే యథార్థాలకు భిన్నంగా ఉన్నటువంటి ఏ విషయమూ ప్రళయం వచ్చేవరకు ఉత్పన్నం కాదు. నిజంగానే 'జ్ఞానం' అని అనిపించుకునే జ్ఞానం ఏదీ, దివ్యఖురాను బోధించే జ్ఞానాన్ని ఖండించే జ్ఞానం ఏదీ పుట్టదు; విశ్వాసాలు, సత్ప్రవర్తన, చట్టాలు, నాగరికత, సంస్కృతి, ఆర్థిక, సామాజిక, రాజకీయ వ్యవహారాలకు సంబంధించి, దివ్య ఖురాను మానవుడికి ఇచ్చిన మార్గదర్శక సూత్రాలు తప్పు అనీ, దోషభూయిష్ఠమైనవనీ నిరూపించే ప్రయోగం గానీ పరిశోధన గానీ ఉండదు.

51 మానవుడికి మేము కానుకలను ప్రసాదించినప్పుడు, ముఖం త్రిప్పుకుంటాడు, విర్రవీగుతాడు. కాని అతనికి ఏదైనా ఆపద కలిగినప్పుడు, సుదీర్ఘమైన ప్రార్థనలు చేస్తాడు.

52 ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను: "ఎప్పుడైనా మీరు ఇలా కూడా ఆలోచించారా- ఒకవేళ నిజంగానే ఈ ఖురాన్ అల్లాహ్ తరఫు నుండి వచ్చి, దానిని గనక మీరు తిరస్కరిస్తూ ఉన్నట్లయితే, దానిని వ్యతిరేకించటంలో చాల దూరం వెళ్ళిపోయిన వ్యక్తినిమించిన మార్గభ్రష్టుడెవడు?"

53 – 54 మేము త్వరలోనే వారికి మా సూచనలను వారి చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచంలోనూ చూపిస్తాము, వారిలోనూ చూపిస్తాము. చివరకు ఈ ఖురాన్ నిస్సందేహంగా సత్యమైనదని వారికి విశదమైపోతుంది. నీ ప్రభువు ప్రతి దానికి సాక్షి అనే విషయం సరిపోదా? తెలుసుకో, వారు తమ ప్రభువును కలుసుకునే విషయం పట్ల సందేహం కలిగి ఉన్నారు. విను, ఆయన ప్రతి వస్తువునూ పరివేష్టించి ఉన్నాడు.[10]

وَاِذَآ اَنۡعَمۡنَا عَلَى الۡاِنۡسَانِ اَعۡرَضَ وَ
نَاٰبِجَانِبِهٖ ۚ وَاِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُوۡ
دُعَآءٍ عَرِيۡضٍ ۝ قُلۡ اَرَءَيۡتُمۡ اِنۡ
كَانَ مِنۡ عِنۡدِ اللّٰهِ ثُمَّ كَفَرۡتُمۡ
بِهٖ مَنۡ اَضَلُّ مِمَّنۡ هُوَ فِىۡ شِقَاقٍۢ
بَعِيۡدٍ ۝ سَنُرِيۡهِمۡ اٰيٰتِنَا فِى الۡاٰفَاقِ وَ
فِىۡۤ اَنۡفُسِهِمۡ حَتّٰى يَتَبَيَّنَ لَهُمۡ اَنَّهُ الۡحَقُّ ؕ
اَوَلَمۡ يَكۡفِ بِرَبِّكَ اَنَّهٗ عَلٰى كُلِّ شَىۡءٍ
شَهِيۡدٌ ۝ اَلَاۤ اِنَّهُمۡ فِىۡ مِرۡيَةٍ مِّنۡ
لِّقَآءِ رَبِّهِمۡ ؕ اَلَاۤ اِنَّهٗ بِكُلِّ شَىۡءٍ
مُّحِيۡطٌ ۝ ع ٦

8 అవిశ్వాసులు ఇలా అనేవారు; ముహమ్మద్(సఅసమ్) అరేబియావాసి, ఈయన అరబ్బీభాషలో ఖురాను చెబితే, దానిని ఆయన స్వయంగా కల్పించలేదనీ, దేవుడు ఆయనపై దానిని అవతరింపజేశాడనీ ప్రజలకు నమ్మకం కలిగేదెలా? ఈ గ్రంథాన్ని దేవుడే అవతరింపజేశాడని నమ్మాలంటే, ఈయన తనకు తెలియని పరాయి భాషలో, అంటే, పారసీభాష, ల్యాటిన్ భాష, గ్రీకు భాషలలో ధారాళంగా ఏకాయేకిన మాట్లాడటం ప్రారంభించాలి. వారి వాదాన్ని ఖండిస్తూ అల్లాహ్ ఇలా అంటున్నాడు; ఇప్పుడు వారు అర్థం చేసుకునే వారి మాతృభాషలోనే దివ్య ఖురాను పంపబడినప్పుడు, ఒక అరేబియా వాసి ద్వారా అరబ్బీ భాషలో ఈ గ్రంథం ఎందుకు అవతరింపజేయబడింది? అని అభ్యంతరంలేవదీస్తారు. కాని అన్య భాషలో గ్రంథాన్ని పంపితే, ఆ ప్రజలే ఇలా అభ్యంతరం పలుకుతారు; ఒక అరబ్బు జాతి వద్దకు ఒక అరబ్బు ప్రవక్తగా పంపబడ్డాడు, కాని ఆయనపై అవతరింపచేయబడిన గ్రంథ భాష స్వయంగా ఆయనకూ అర్థంకాదు, ఆయన జాతి వారికీ అర్థం కాదు, (ఇది ఎంత వింతైన విషయం).

9 అంటే, ప్రళయం అని భావం.

10 అంటే, ఏ విషయమూ ఆయన అవగాహనకు అతీతమైనదీకాదు, ఆయన జ్ఞానానికి అందనిదీకాదు.

42. అష్ షూరా

(٤٢) سُوْرَةُ الشُّوْرٰى مَكِّيَّةٌ (٦٢)

ఆయతులు : 53 **అవతరణ : మక్కాలో**

(اٰیاتہا ۵۳) (رکوعاتہا ۵)

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 6 హా. మీమ్. ఐన్. సీన్. ఖాఫ్. ఇదే విధంగా శక్తిమంతుడూ, వివేకవంతుడూ అయిన అల్లాహ్ నీవైపునకూ, నీకు పూర్వం గతించిన (దైవప్రవక్తల) వైపునకూ వహీ ద్వారా సందేశం పంపుతూ వచ్చాడు.[1] ఆకాశాలలో, భూమిలో ఉన్నదంతా ఆయనదే. ఆయన మహోన్నతుడు, మహిమాన్వితుడు. త్వరలోనే ఆకాశం పై నుంచి బ్రద్దలై పోతుంది.[2] దైవదూతలు తమ ప్రభువును స్తుతిస్తూ, ఆయన పవిత్రతను కొనియాడుతున్నారు, భూలోక వాసులను మన్నించమని విన్నపాలు చేస్తున్నారు. వాస్తవానికి అల్లాహ్ మన్నించేవాడూ, కరుణించేవాడూను అని తెలుసుకో. ఆయనను త్రోసిరాజని ఇతరులను తమ సంరక్షకులుగా[3] చేసుకున్న వారిని అల్లాహ్ కనిపెట్టే ఉన్నాడు. నీవు వారికి కాపలాదారువుకావు.

7 అవును, ప్రవక్తా! ఇదే విధంగా, ఈ అరబ్బీ ఖురాన్‌ను మేము నీవైపునకు వహీ ద్వారా పంపాము, నీవు జనపదాలకేంద్రం (మక్కానగరం)లోనూ దాని పరిసరాలలోనూ ఉండే ప్రజలను హెచ్చరించాలనీ, సమావేశదినం గురించి వారిని భయపెట్టాలనీ; అది వచ్చే విషయంలో ఏమాత్రం సందేహం లేదు. ఒక వర్గం వారు స్వర్గానికిపోతారు, మరొక వర్గంవారు నరకానికిపోతారు.

8 – 9 అల్లాహ్ కోరి ఉంటే, వారందరినీ ఒకే సంఘంగా చేసి ఉండేవాడు. కాని ఆయన తాను కోరిన వారిని తమ కృపకు పాత్రులను చేస్తాడు. దుర్మార్గులను రక్షించేవాడుగానీ, వారికి సహాయపడేవాడుగానీ ఎవ్వడూలేడు. వారు (ఎంతటి అవివేకులు) ఆయనను కాదని ఇతరులను సంరక్షకులుగా చేసుకున్నారు? సంరక్షకుడు ఒక్క అల్లాహ్ మాత్రమే. ఆయనే మృతులను బ్రతికిస్తాడు. ఆయన ప్రతి దానిపై అధికారం కలవాడు.

حٰمٓ ۚ عٓسٓقٓ ۝ كَذٰلِكَ يُوْحِيْٓ اِلَيْكَ
وَاِلَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِكَ ۙ اللّٰهُ الْعَزِيْزُ
الْحَكِيْمُ ۝ لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي
الْاَرْضِ ۭ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيْمُ ۝ تَكَادُ
السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَ
الْمَلٰۗىِٕكَةُ يُسَبِّحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَ
يَسْتَغْفِرُوْنَ لِمَنْ فِي الْاَرْضِ ۭ اَلَآ اِنَّ
اللّٰهَ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ۝ وَالَّذِيْنَ
اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖٓ اَوْلِيَاۗءَ اللّٰهُ حَفِيْظٌ
عَلَيْهِمْ ڮ وَمَآ اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيْلٍ ۝
وَكَذٰلِكَ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ قُرْاٰنًا عَرَبِيًّا
لِّتُنْذِرَ اُمَّ الْقُرٰى وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنْذِرَ
يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيْهِ ۭ فَرِيْقٌ فِي الْجَنَّةِ
وَفَرِيْقٌ فِي السَّعِيْرِ ۝ وَلَوْ شَاۗءَ اللّٰهُ لَجَعَلَهُمْ
اُمَّةً وَّاحِدَةً وَّلٰكِنْ يُّدْخِلُ مَنْ يَّشَاۗءُ فِيْ
رَحْمَتِهٖ ۭ وَالظّٰلِمُوْنَ مَا لَهُمْ مِّنْ وَّلِيٍّ وَّ
لَا نَصِيْرٍ ۝ اَمِ اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِهٖٓ اَوْلِيَاۗءَ ۚ
فَاللّٰهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِ الْمَوْتٰى ۡ وَ
هُوَ عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِن شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى
اللَّهِ ۚ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ ۞ وَإِلَيْهِ
أُنِيبُ ۝ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ جَعَلَ
لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ
الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا ۖ يَذْرَؤُكُمْ فِيهِ ۚ
لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ۖ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝
لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ يَبْسُطُ
الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّهُ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۝

10 – 12 మీ[4] మధ్య ఏ విషయంలో అభిప్రాయభేదం తలెత్తినా, దానిని గురించి తీర్పు చెప్పటం అల్లాహ్ పని. ఆ అల్లాహ్‌యే నా ప్రభువు, ఆయననే నేను నమ్ముకున్నాను, ఆయన దెసకే నేను (పశ్చాత్తాపంతో) మరలుతాను. ఆకాశాలకూ, భూమికీ సృష్టికర్త అయిన ఆయన, స్వయంగా మీ జాతి నుండే మీ కొరకు జంటలను సృజించాడు; ఇదే విధంగా పశువులలో కూడా (వాటి జాతి) జంటలను సృష్టించాడు. ఈ విధంగా ఆయన మీ సంతతులను వ్యాపింపజేస్తాడు. ఆయనను పోలిన వస్తువు సృష్టిలో ఏదీలేదు. ఆయన అన్నీ వినేవాడూ, అన్నీ చూసేవాడూను. భూమ్యాకాశాలలోని నిక్షేపాల తాళపు చెవులు ఆయన వద్దనే ఉన్నాయి. తాను కోరిన వారికి ఆయన పుష్కలంగా ఉపాధిని ఇస్తాడు; తాను కోరినవారికి ఆయన ఆచితూచి ఉపాధిని ఇస్తాడు. ఆయనకు ప్రతి విషయం గురించీ తెలుసు.

---

1 అంటే, దివ్య ఖురానులో చెప్పబడుతూ ఉన్న విషయాలనే అల్లాహ్, మహాప్రవక్త ముహమ్మద్(సఅసమ్)పై వహీద్వారా అవతరింపజేశాడు, పూర్వపు ప్రవక్తలపై కూడ ఈ విషయాలనే అవతరింపజేశాడు.

2 అంటే, దేవుని దైవత్వంలో ఏ స్థితిలోనైనా ఏ ప్రాణినైనా భాగస్వామిగా చేయటం అనేది మామూలు విషయమేమీకాదు. అది ఎంత తీవ్రమైన విషయమంటే, దానివల్ల ఆకాశం బ్రద్దలైనా, ఆశ్చర్యపడవలసినపనిలేదు.

3 అసలు, సంరక్షకులు (ఔలియా) అనే పదం వాడబడింది. అరబ్బీ భాషలో దానికి విపులమైన అర్థం ఉన్నది. అసత్యపు దేవుళ్లను గురించి మార్గభ్రష్టులైన మానవులకు విభిన్న విశ్వాసాలు, విభిన్న ఆరాధనా పద్ధతులు ఉన్నాయి. దివ్య ఖురానులో వాటినే "అల్లాహ్‌ను తప్ప ఇతరులను తమ సంరక్షకులుగా చేసుకోవటం"తో పోల్చబడింది. దివ్యఖురాను ప్రకారం మానవుడు తన సంరక్షకుడుగా ఎవరిని గ్రహిస్తాడంటే;

1. ఎవరి మాటల ప్రకారం అతడునడుచుకుంటాడో, ఎవరి ఉపదేశాలను అతడు పాటిస్తాడో, ఎవరు నిర్ణయించిన పద్ధతులనూ, ఆచారాలనూ, చట్టాలనూ, నిబంధనలనూ, అతడు అనుసరిస్తాడో వారిని అతడు తన సంరక్షకులుగా భావిస్తాడు. 2. ఎవరి మార్గదర్శకత్వంపట్ల అతడికి నమ్మకం ఉందో, ఎవరు తనకు సరియైన మార్గం చూపుతారనీ, తప్పుడు మార్గం నుండి కాపాడుతారనీ అతడు భావిస్తాడో, వారిని అతడు తన సంరక్షకులుగా చేసుకుంటాడు. 3. నేను ప్రపంచంలో ఏది చేసినా, దాని వలన కలిగే చెడు ఫలితాలనుండీ, ఒకవేళ దేవుడు ఉంటే, ప్రళయం వస్తే, వాటి వలన పడేశిక్ష నుండీ, ఎవరు తనను కాపాడుతారని విశ్వసిస్తాడో, వారిని అతడు సంరక్షకులుగా ఆమోదిస్తాడు. 4. ఎవరు ప్రపంచంలో తనకు అసాధారణ రీతులలో సహాయం చేస్తారనీ, కష్టాలనుండీ, కడగండ్లనుండీ తనను రక్షిస్తారనీ, తనకు ఉపాధిని కలిగిస్తారనీ, సంతానాన్ని ప్రసాదిస్తారనీ, తన కోరికలను నెరవేరుస్తారనీ, తనకు కావలసిన ఇతర అన్ని అవసరాలను తీరుస్తారనీ అతడు నమ్ముతాడో, వారిని తన సంరక్షకులుగా భావిస్తాడు.

4 ఇక్కడ నుండి 12వ ఆయతు చివరి వరకు గల మొత్తం విషయం అల్లాహ్ వద్ద నుండి వచ్చిన వహీయే. కాని ఇందులో మాట్లాడేవాడు అల్లాహ్‌కాదు, ఆయన పంపిన ప్రవక్త ముహమ్మద్ మాత్రమే. మరొక విధంగా చెప్పాలంటే, సర్వశక్తిమంతుడైన అల్లాహ్, "నీవు ఈ ప్రకటన చేయి," అని తన ప్రవక్తకు బోధిస్తున్నాడు. ఫాతిహా సూరా దీనికి ఉదాహరణ. అది దైవవాక్కే. కాని దాసులు తమ తరఫు నుండి దానిని ప్రార్థనగా అల్లాహ్ సమక్షంలో సమర్పించుకుంటారు.

شَرَعَ لَكُمْ مِّنَ الدِّيْنِ مَا وَصّٰى بِهٖ نُوْحًا
وَّالَّذِيْٓ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهٖٓ
اِبْرٰهِيْمَ وَمُوْسٰى وَعِيْسٰٓى اَنْ اَقِيْمُوا
الدِّيْنَ وَلَا تَتَفَرَّقُوْا فِيْهِ ۭ كَبُرَ عَلَى
الْمُشْرِكِيْنَ مَا تَدْعُوْهُمْ اِلَيْهِ ۭ اَللّٰهُ
يَجْتَبِيْٓ اِلَيْهِ مَنْ يَّشَاۗءُ وَيَهْدِيْٓ اِلَيْهِ
مَنْ يُّنِيْبُ ۝١٣ وَمَا تَفَرَّقُوْٓا اِلَّا مِنْۢ بَعْدِ
مَا جَاۗءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًاۢ بَيْنَهُمْ ۭ وَلَوْلَا
كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَّبِّكَ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى
لَّقُضِيَ بَيْنَهُمْ ۭ وَاِنَّ الَّذِيْنَ اُوْرِثُوا الْكِتٰبَ
مِنْۢ بَعْدِهِمْ لَفِيْ شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيْبٍ ۝١٤
فَلِذٰلِكَ فَادْعُ ۚ وَاسْتَقِمْ كَمَآ اُمِرْتَ ۚ
وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَاۗءَهُمْ ۚ وَقُلْ اٰمَنْتُ بِمَآ
اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنْ كِتٰبٍ ۚ وَاُمِرْتُ لِاَعْدِلَ
بَيْنَكُمْ ۭ اَللّٰهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ ۭ لَنَآ اَعْمَالُنَا
وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ ۭ لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا وَ
بَيْنَكُمْ ۭ اَللّٰهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا ۚ وَاِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ۝١٥

13 ఆయన నూహ్ ప్రవక్తకు ఆజ్ఞాపించిన ధర్మాన్నే నీకు కూడా నిర్ణయించాడు. దానినే (ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఇప్పుడు నీ వైపునకు మేము వహీ ద్వారా పంపాము; దానినే మేము ఇబ్రాహీమ్‌కు, మూసాకు, ఈసాకు బోధించాము; ఈ ధర్మాన్ని స్థాపించండి అనీ, దానిని గురించి విభేదాలకులోను కాకండి అనీ తాకీదు చేస్తూ. ఈ విషయమే ఈ బహుదైవారాధకు లకు ఎంతో అసహనం కలిగించింది; దాని వైపునకే (ముహమ్మద్ (సఅసమ్) నీవు వారిని ఆహ్వానిస్తున్నావు. అల్లాహ్ తాను కోరిన వారిని తన వారుగా చేసుకుంటాడు. ఆయన తన వైపునకు మరలేవారికి మాత్రమే తనవైపునకు వచ్చే మార్గాన్ని చూపుతాడు.

14 ప్రజల వద్దకు జ్ఞానం వచ్చిన తరువాతనే వారిలో విభేదం తల ఎత్తింది, వారు ఒకరికొకరు అన్యాయం చేయదలచు కున్నకారణంగానే తల ఎత్తింది. ఒక నిర్ణీత కాలం వరకు తీర్పు నిలిపివేయబడింది అని నీ ప్రభువు మొదట్లోనే సెలవిచ్చి ఉండకపోతే, వారి వ్యవహారం తేల్చివేయబడి ఉండేదే. యదార్థం ఏమిటంటే, వారి తరువాత గ్రంథానికి వారసులుగా చేయబడిన వారు దానిని గురించి ఆందోళనకరమైన సంశయానికి గురి అయ్యారు.[5]

15 (ఈ పరిస్థితి ఉత్పన్నమయిందికాబట్టి) కనుక ముహమ్మద్! ఇప్పుడు నీవు ఆ ధర్మం వైపునకే ప్రజలను ఆహ్వానించు. నీకు ఆజ్ఞాపించబడిన విధంగా, దానిపై స్థిరంగా ఉండు, వారి కోరికలను అనుసరించకు. వారితో ఇలా అను, "అల్లాహ్ అవతరింపజేసిన గ్రంథాన్నల్లా నేను విశ్వసించాను. మీ మధ్య న్యాయం చేయమని నాకు ఆజ్ఞాపించబడింది. మా ప్రభువూ అల్లాహ్‌యే, మీ ప్రభువు కూడా అల్లాహ్‌యే. మా కర్మలు మాకే, మీ కర్మలు మీకే. మీకూ మాకూ మధ్య ఏ వివాదమూలేదు.[6] ఒక రోజున అల్లాహ్ మన అందరినీ సమావేశపరుస్తాడు. అందరూ ఆయనవైపునకే పోవలసి ఉన్నది."

---

5 అంటే, తమకు సంక్రమించిన గ్రంథాలు ఎంత పరిశుద్ధమైనవో, ఎక్కడెక్కడ ఎన్నెన్ని మార్పులు చేయబడ్డాయో తరువాత తరాలవారు నిశ్చయంగా చెప్పలేరు. అలాగే వారి ప్రవక్తలు ఏ ఉపదేశాలు తీసుకువచ్చారో అనే విషయం కూడ వారికి నమ్మకంగా తెలియదు. వారి దృష్టికి ప్రతి విషయమూ అనుమానాస్పదమే, మనస్సులలో కలతలు రేపేదే.

16 అల్లాహ్ సందేశాన్ని స్వీకరించిన తరువాత, (స్వీకరించిన వారితో) అల్లాహ్‌ను గురించి వివాదపడే వారి వాదం వారి ప్రభువు దృష్టిలో అసత్యమైనది, వారిపై అల్లాహ్ ఆగ్రహం పడుతుంది, వారికి కఠిన శిక్ష విధించబడుతుంది.

17 – 18 సత్యసమేతమైన ఈ గ్రంథాన్నీ , తరాజూనూ అల్లాహ్‌యే అవతరింపజేశాడు.[7] మీకేమీ తెలుసు, బహుశా తీర్పు గడియ సమీపంలోనే ఉన్నదేమో. దాని రాకను విశ్వసించనివారే, దాని కొరకు తొందరపెడతారు. కాని దానిని విశ్వసించేవారు మాత్రం దానికి భయపడతారు. అది తప్పకుండా వస్తుందని వారికి తెలుసు. బాగా వినండి, ఆ గడియను గురించి సందేహం రేకెత్తించే వాదనలు చేసేవారు అపమార్గంలో చాలా దూరం వెళ్లిపోయారు.

19 – 20 అల్లాహ్ తన దాసుల పట్ల ఎంతో దయకలవాడు: తాను ఎవరికి ఏది ఇవ్వాలని కోరుకుంటాడో, అది వారికి ఇస్తాడు. ఆయన ఎంతో బలవంతుడు, ఎంతో శక్తిమంతుడూను. పరలోకపు పంటను ఎవడు కోరుకుంటాడో, మేము అతనికై ఆ పంటను వృద్ధిపరుస్తాము. ఇహలోకపు పంటను ఎవడు కోరుకుంటాడో, మేము అతనికి ఇహలోకంలోనిది మాత్రమే ఇస్తాము. కాని అతనికి పరలోకంలో మాత్రం ఏ వాటా ఉండదు.

21 – 23 అల్లాహ్ అనుమతించకుండానే, ధర్మం వంటి స్వభావం గల ఒక విధానాన్ని తమ కొరకు రూపొందించిన దైవ భాగస్వాములనెవరినైనా వారు కలిగి ఉన్నారా?[8] తీర్పు విషయం నిర్ణయింపబడి ఉండకపోతే, వారి వ్యవహారం ఎప్పుడో తేల్చివేయబడివుండేది. నిశ్చయంగా ఈ దుర్మార్గులకు వ్యధాభరితమైన శిక్షపడుతుంది. అప్పుడు ఈ దుర్మార్గులు తాము చేసిన దాని పరిణామానికి భయపడుతూ ఉండటాన్ని నీవు చూస్తావు. అది తప్పకుండా వారి మీదకు వచ్చిపడుతుంది. దీనికి భిన్నంగా విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేసినవారు స్వర్గ వనాలలో ఉంటారు. వారు తాము కోరిన దానిని తమ ప్రభువు వద్ద పొందుతారు. ఇదే గొప్ప అనుగ్రహం.

وَالَّذِيْنَ يُحَاجُّوْنَ فِي اللّٰهِ مِنْۢ بَعْدِ مَا
اسْتُجِيْبَ لَهٗ حُجَّتُهُمْ دَاحِضَةٌ عِنْدَ
رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَّلَهُمْ عَذَابٌ
شَدِيْدٌ ۝ اَللّٰهُ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ الْكِتٰبَ
بِالْحَقِّ وَالْمِيْزَانَ ؕ وَمَا يُدْرِيْكَ
لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيْبٌ ۝ يَسْتَعْجِلُ بِهَا
الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِهَا ۚ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
مُشْفِقُوْنَ مِنْهَا ۙ وَيَعْلَمُوْنَ اَنَّهَا الْحَقُّ ؕ
اَلَآ اِنَّ الَّذِيْنَ يُمَارُوْنَ فِي السَّاعَةِ
لَفِيْ ضَلٰلٍ بَعِيْدٍ ۝ اَللّٰهُ لَطِيْفٌ بِعِبَادِهٖ
يَرْزُقُ مَنْ يَّشَآءُ ۚ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيْزُ ۝ ع ٢
مَنْ كَانَ يُرِيْدُ حَرْثَ الْاٰخِرَةِ نَزِدْ لَهٗ فِيْ
حَرْثِهٖ ۚ وَمَنْ كَانَ يُرِيْدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهٖ
مِنْهَا ۙ وَمَا لَهٗ فِي الْاٰخِرَةِ مِنْ نَّصِيْبٍ ۝
اَمْ لَهُمْ شُرَكٰٓؤُا شَرَعُوْا لَهُمْ مِّنَ الدِّيْنِ
مَا لَمْ يَاْذَنْۢ بِهِ اللّٰهُ ؕ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ
لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ ؕ وَاِنَّ الظّٰلِمِيْنَ لَهُمْ عَذَابٌ
اَلِيْمٌ ۝ تَرَى الظّٰلِمِيْنَ مُشْفِقِيْنَ مِمَّا
كَسَبُوْا وَهُوَ وَاقِعٌۢ بِهِمْ ؕ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فِيْ رَوْضٰتِ الْجَنّٰتِ ۚ لَهُمْ مَّا
يَشَآءُوْنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيْرُ ۝

ذٰلِكَ الَّذِیۡ یُبَشِّرُ اللّٰهُ عِبَادَهُ الَّذِیۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ ؕ قُلۡ لَّاۤ اَسۡـَٔلُكُمۡ عَلَیۡهِ اَجۡرًا اِلَّا الۡمَوَدَّةَ فِی الۡقُرۡبٰی ؕ وَمَنۡ یَّقۡتَرِفۡ حَسَنَةً نَّزِدۡ لَهٗ فِیۡهَا حُسۡنًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوۡرٌ شَكُوۡرٌ ﴿۲۳﴾

దీని శుభవార్తనే అల్లాహ్ విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేసే తన దాసులకు తెలియజేస్తున్నాడు. ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను, "నేను ఈ పనికి మీనుండి ఏ ప్రతిఫలాన్నీ కోరను. అయితే బంధు ప్రేమను తప్పకుండా కోర్తాను."[9] ఎవడు మంచిని సంపాదించుకుంటాడో, మేము అతని మంచిని మరింత పెంచుతాము. నిస్సందేహంగా అల్లాహ్ ఎంతో మన్నించేవాడూ, విలువనిచ్చి గుర్తించేవాడూను.

---

6 అంటే సహేతుకమైన ఆధారాలతో విషయాన్ని తెలియజేయటానికి మేము శక్తివంచనలేకుండా ప్రయత్నంచేశాము. ఇక అనవసరంగా వాదవివాదాల వలన ఏం ప్రయోజనం. మీరు మాతో వాదానికి దిగినా, మేము మీతో వాదానికి సిద్ధంగాలేము.

7 తరాజు అంటే అల్లాహ్ షరియత్తు అని భావం. అది అన్నింటినీ తూచి, తప్పొప్పులు సత్యాసత్యాలు, న్యాయాన్యాయాలు, ధర్మాధర్మాల మధ్య గల అంతరాన్ని స్పష్టంగా చూపుతుంది.

8 ఈ ఆయతులో "షురకా" అంటే, ఎవరిని ప్రజలు వేడుకుంటారో, ఎవరికి మొక్కుబడులు చెల్లిస్తారో, ఎవరిముందు పూజాపురస్కారాలు నిర్వహిస్తారో, వారు కారని స్పష్టం. కాని, అల్లాహ్ విశ్వాధిపత్యంలో, అధికారంలో ప్రజలు ఎవరిని భాగస్వాములుగా చేస్తారో ఎవరి భావాలను, విశ్వాసాలను, సిద్ధాంతాలను, వేదాంతాలను ప్రజలు విశ్వసిస్తారో, ఎవరి విలువలను ప్రజలు గౌరవిస్తున్నారో, ఎవరు ప్రవేశపెట్టిన నైతిక సూత్రాలనూ, నాగరికతా సంస్కృతీ ప్రమాణాలను ప్రజలు సమ్మతించారో, ఎవరు చేసిన చట్టాలను, విధానాలను, నియమనిబంధనలను, ప్రజలు తమ మత సంబంధమైన ఆచారాలలో, ఆరాధనలలో, తమ వ్యక్తిగత, సామూహిక జీవితాలలో, తమ నాగరికతలో, తమ వర్తక వాణిజ్య వ్యవహారాలలో తమ రాజకీయాలలో, ప్రభుత్వాలలో షరియత్తును అవలంబించవలసిన రీతిగా అవలంబిస్తారో, వారు అని అర్థం.

9 ఈ ఆయతుకు మూడు రకాల వ్యాఖ్యానాలు చేయబడ్డాయిః 1. నేను ఈపనికి మీనుండి ఏ ప్రతిఫలాన్నీ కోరను. కాని, "మీరు (అంటే ఖురైషు ప్రజలు) కనీసం మన మధ్యగల బంధుత్వాన్ని అయినా మన్నించాలి, అని నేను తప్పకుండా కోరుకుంటాను. అందరికంటే మీరే ఎక్కువగా నా పట్ల శత్రుభావంతో ఉన్నారు, ఇదేమి వైపరీత్యం! 2.నేను ఈపనికై మీనుండి ఎటువంటి ప్రతిఫలాన్నీ కోరను. కాని మీలో అల్లాహ్‌కు దగ్గరకావాలనే కోరిక జనించాలనేదే నా ప్రగాఢవాంఛ. 3. మూడో వ్యాఖ్యానం చేసిన వారిలో కొందరు బంధుత్వం అంటే, మొత్తం అబ్దుల్ ముత్తలిబ్ సంతతి అనే అర్థం తీసుకున్నారు. కొందరు దానిని కేవలం హజ్రత్ అలీ, హజ్రత్ ఫాతిమాలు, వారి సంతతి అని పరిమితం చేశారు. కాని అనేక కారణాల వలన ఈ వ్యాఖ్యానం ఏ విధంగానూ ఆమోదయోగ్యంకాదు. మొదటి కారణం ఏమిటంటే, పవిత్ర మక్కానగరంలో "షూరా" అనే సూరా అవతరించే నాటికి హజ్రత్ అలీ, ఫాతిమాల వివాహం కూడ కాలేదు. కనుక వారి సంతతిని గురించిన ప్రశ్నే పుట్టదు. అబ్దుల్ ముత్తలిబ్ సంతతిలోని వారందరూ మహాప్రవక్త(సఅసమ్)కు సహాయపడలేదు. కొందరైతే ప్రత్యక్షంగా శత్రువులతో చేతులు కలిపారు. అబూలహబ్ శత్రుత్వం లోకం ఎరిగిందే కదా! రెండోకారణం, మహాప్రవక్త (సఅసమ్) బంధువులు కేవలం అబ్దుల్ ముత్తలిబ్ సంతతివారు మాత్రమే కారు. ఆయన తల్లిదండ్రులూ, ఆయన సతీమణి హజ్రత్ ఖదీజా (రజిఅన్)ల కుటుంబాల ద్వారా, ఖురైషు తెగవారి అన్ని కుటుంబాలతో ఆయనకు బంధుత్వం ఏర్పడింది. ఈ అన్నికుటుంబాలలో ఆయనకు బద్ధ విరోధులూ ఉన్నారు, ప్రాణస్నేహితులూ ఉన్నారు, వీటన్నిటికంటే ముఖ్యమైన మూడో విషయం; ఒక ఉన్నత స్థానంపై నుండి "అల్లాహ్ వైపునకు రండి" అని ప్రజలను పిలుస్తూ, అదే స్థానం నుండి ఈ మహత్తర కార్యం కోసం, "మీరు నా బంధువులను ప్రేమించండి" అని ప్రతిఫలం

24 – 26 అతను అల్లాహ్‌ను గురించి అభాండాన్ని కల్పించా డని వారు అంటున్నారా? అల్లాహ్ కోరితే నీ హృదయానికి సీలు వేస్తాడు.[10] ఆయన అసత్యాన్ని రూపుమాపుతాడు, సత్యాన్ని తన వచనాల ద్వారా సత్యంగా నిరూపిస్తాడు. ఆయన, గుండెలలో దాగి ఉన్న రహస్యాలను సైతం ఎరుగును. ఆయనే తన దాసులనుండి పశ్చాత్తాపాన్ని స్వీకరిస్తాడు, వారి చెడులను ఉపేక్షిస్తాడు. వాస్తవానికి మీ చేష్టలన్నీ ఆయనకు తెలుసు. ఆయన, విశ్వసించి మంచిపనులు చేసే వారి ప్రార్థనలను అంగీకరిస్తాడు. తన కృప నుండి వారికి ఇంకా ఎక్కువగాఇస్తాడు. ఇక తిరస్కరించే వారి విషయం; వారికైతే కఠిన శిక్షపడుతుంది.

27 – 35 ఒకవేళ అల్లాహ్ తన దాసులందరికీ పుష్కలంగా ఉపాధి ఇచ్చినట్లయితే, వారు ధరణిపై తిరుగుబాటు తుఫాను రేపి ఉండేవారు. కాని ఆయన ఒక లెక్క ప్రకారం తాను కోరినంత దానిని అవతరింపజేస్తాడు. నిశ్చయంగా ఆయన తన దాసులను బాగా ఎరుగును. ఆయన వారిని కనిపెట్టే ఉంటాడు.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۖ فَإِن
يَشَإِ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَىٰ قَلْبِكَ ۗ وَيَمْحُ اللَّهُ
الْبَاطِلَ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ ۚ إِنَّهُ
عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ۝ وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ
التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ
وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ۝ وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُم مِّن
فَضْلِهِ ۚ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۝
وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا
فِي الْأَرْضِ وَلَٰكِن يُنَزِّلُ بِقَدَرٍ مَّا
يَشَاءُ ۚ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ ۝

కోరటం ఆయన యోగ్యతకు తగినదికాదు. అల్లాహ్ తన ప్రవక్తకు ఈ అల్ప విషయాన్ని నేర్పి ఉంటాడనీ, ఆయన ఖురైషు ప్రజల మధ్య నిలబడి ఆ విషయాన్ని చెప్పాడనీ ఉత్తమ స్వభావం గల మనిషి ఎవడూ ఊహించడు. ఈగ్రంథ సంబోధితులు విశ్వాసులుకారు, అవిశ్వాసులనే విషయం మనం గమనించినప్పుడు, ఈ విషయం మరింత అసంబద్ధంగా తోస్తుంది. పైనుండి ఉపన్యాసం అంతా వారినే సంబోధిస్తూ వస్తోంది; ఇక రాబోయే విషయం కూడ వారికి సంబంధించిందే. ఉపన్యాసక్రమాన్ని చూస్తే, శత్రువులను ఏవిధమైన ప్రతిఫలం కోరే ప్రశ్నే ఉదయించదు. ఒక మనిషి తమకు చేసిన సేవలను గుర్తించిన వారినుండే ప్రతిఫలం కోరాలి.

10 అర్థం ఏమిటంటే, ప్రవక్తా! వారు నిన్ను కూడ తమవంటి మనిషిగానే భావించారు; తమ లక్ష్యసాధన కోసం ఎంతటి పెద్ద అబద్ధాన్నయినా ఆడటానికి వెనుకాడనట్లే, నీవు కూడ నీ కార్యాన్ని చక్కబెట్టుకోవటానికి ఒక అబద్ధాన్ని కల్పించి తీసికొచ్చావని వారు అనుకున్నారు. ఇది అల్లాహ్ అనుగ్రహం కనుక, ఆయన వారి హృదయాలపై ముద్రవేసినట్లు నీ హృదయంపై ముద్రవేయలేదు.

ప్రజలు నిరాశకు గురి అయినప్పుడు ఆయనే వర్షాన్ని కురిపిస్తాడు, తన కారుణ్యాన్ని వ్యాపింపజేస్తాడు. ఆయనే సకల ప్రశంసలకూ అర్హుడైన సంరక్షకుడు. ఈ భూమ్యాకాశాల సృష్టీ, ఆ రెండు చోట్లా ఆయన వ్యాపింపజేసిన ఈ జీవరాసులూ ఆయన సూచనలలోనివే. ఆయన తాను కోరినప్పుడు వాటిని సమీకరించగలడు. మీపైకి వచ్చిన ఆపద, మీరు మీ చేజేతులా చేసుకున్న దాని వల్లనే వచ్చింది.[11] చాలాపొరపాట్లను ఆయన ఇట్టే మన్నించివేస్తాడు. మీరు భూమిలో దేవుణ్ణి అశక్తుడుగా చేయలేరు; అల్లాహ్‌కు వ్యతిరేకంగా మీకు సహాయపడేవాడూ, మిమ్మల్ని రక్షించేవాడూ ఎవ్వడూలేడు. సముద్రంలో కొండలు మాదిరిగా కనిపించే ఈ ఓడలు ఆయన సూచనలలోనివే. అల్లాహ్ తాను కోరినప్పుడు గాలిని స్తంభింపజేస్తాడు, అప్పుడు అవి సముద్రం వీపుపై నిలిచి ఉన్నవి నిలిచి ఉన్నట్లుగానే ఉండిపోతాయి- అత్యున్నత శ్రేణికి చెందిన సహనమూ కృతజ్ఞతా కల ప్రతి వ్యక్తికీ ఇందులో గొప్ప సూచనలు ఉన్నాయి.- లేదా (వాటిపై ప్రయాణం చేసేవారి) అనేక పాపాలను క్షమిస్తూనే, వారు చేసిన కొన్ని అకృత్యాల ఫలితంగానే వారిని ముంచివేయవచ్చు. అప్పుడు మా వాక్యాలను గురించి వివాదాలకు దిగే వారికి, తమకు ఆశ్రయం లభించే స్థలం ఏదీలేదని తెలిసిపోతుంది.

36 – 43 మీకు ఇవ్వబడినదంతా కేవలం కొన్ని రోజుల ప్రాపంచిక జీవితపు సామగ్రిమాత్రమే. కాని అల్లాహ్ వద్ద ఉన్నది శ్రేష్ఠమైనది, శాశ్వతమైనదికూడా. అది ఎవరికోసమంటేః విశ్వసించి, తమ ప్రభువును నమ్ముకున్నవారి కోసం, పెద్ద పెద్ద పాపాలకూ, సిగ్గుమాలిన పనులకూ దూరంగా ఉండేవారి కోసం, కోపం వచ్చినప్పుడు కూడా క్షమించేవారి కోసం, తమ ప్రభువు ఆజ్ఞను పాలించేవారికోసం, నమాజ్‌ను స్థాపించేవారికోసం, తమ వ్యవహారాలను పరస్పర సంప్రదింపుల ద్వారా నడుపుకునే వారి కోసం, మేము వారికి ఇచ్చిన ఉపాధినుండి ఖర్చుచేసేవారి కోసం, తమపై దౌర్జన్యం జరిగినప్పుడు దానిని ఎదుర్కొనేవారి కోసం[12]-

وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا
وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ ۚ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ۝٢٨ وَمِنْ
آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَثَّ
فِيهِمَا مِنْ دَابَّةٍ ۚ وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا
يَشَاءُ قَدِيرٌ ۝٢٩ وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ
فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ ۝٣٠
وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ ۖ وَمَا
لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۝٣١
وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ۝٣٢ إِنْ
يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَىٰ ظَهْرِهِ ۚ
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ۝٣٣ أَوْ
يُوبِقْهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ ۝٣٤
وَيَعْلَمَ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا
لَهُمْ مِنْ مَحِيصٍ ۝٣٥ فَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ
فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۖ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَ
أَبْقَىٰ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ۝٣٦
وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ
وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ۝٣٧ وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا
لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ
بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۝٣٨ وَ
الَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ ۝٣٩

11 ఆ సమయంలో మక్కానగరంలో ప్రబలిన కరువుకాటకాలను ఇది సూచిస్తుంది.

12 ఇక్కడ నుండి 43వ ఆయతు చివరి వరకు గల భాగము, 39వ ఆయతునకు వివరణ.

وَجَزٰٓؤُا سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا ۚ فَمَنْ عَفَا وَ
أَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللّٰهِ ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ
الظّٰلِمِيْنَ ۝ وَلَمَنِ انْتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولٰٓئِكَ
مَا عَلَيْهِمْ مِّنْ سَبِيْلٍ ۝ إِنَّمَا السَّبِيْلُ عَلَى الَّذِيْنَ
يَظْلِمُوْنَ النَّاسَ وَيَبْغُوْنَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ
الْحَقِّ ۚ أُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيْمٌ ۝ وَلَمَنْ
صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذٰلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُوْرِ ۝
وَمَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَّلِيٍّ مِّنْۢ
بَعْدِهِ ۚ وَتَرَى الظّٰلِمِيْنَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ
يَقُوْلُوْنَ هَلْ إِلٰى مَرَدٍّ مِّنْ سَبِيْلٍ ۝
وَتَرٰىهُمْ يُعْرَضُوْنَ عَلَيْهَا خٰشِعِيْنَ مِنَ الذُّلِّ
يَنْظُرُوْنَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ ۚ وَقَالَ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْٓا إِنَّ الْخٰسِرِيْنَ الَّذِيْنَ خَسِرُوْٓا أَنْفُسَهُمْ
وَأَهْلِيْهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۚ أَلَآ إِنَّ الظّٰلِمِيْنَ
فِيْ عَذَابٍ مُّقِيْمٍ ۝ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِّنْ
أَوْلِيَآءَ يَنْصُرُوْنَهُمْ مِّنْ دُوْنِ اللّٰهِ ۚ وَمَنْ
يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيْلٍ ۝
اِسْتَجِيْبُوْا لِرَبِّكُمْ مِّنْ قَبْلِ أَنْ
يَّأْتِيَ يَوْمٌ لَّا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللّٰهِ ۚ مَا لَكُمْ
مِّنْ مَّلْجَإٍ يَّوْمَئِذٍ وَّمَا لَكُمْ مِّنْ نَّكِيْرٍ ۝

చెడుకు ప్రతిక్రియ అదేరకమైన చెడు. కాని ఎవడైనా క్షమించి, రాజీపడితే దానికి ప్రతిఫలం ఇవ్వటం అల్లాహ్ బాధ్యత. అల్లాహ్ దుర్మార్గులంటే ఇష్టపడడు. తమకు అపకారం జరిగినప్పుడు ఎవరైనా ప్రతీకారం చేస్తే, వారిని నిందించటానికి వీలులేదు. అసలు నిందార్హులు ఇతరులకు అన్యాయం చేసేవారే, భూమిపై అన్యాయంగా దౌర్జన్యాలు చేసేవారే. అటువంటి వారికి వ్యధా పూరితమైన శిక్షపడుతుంది. అయితే ఎవరైనా సహనంతో వ్యవహరిస్తే, క్షమించివేస్తే, అది పెద్ద సాహసంతో, దృఢ సంకల్పంతో కూడుకున్న పని.

44 – 46 అల్లాహ్‌యే మార్గం తప్పించిన వాడిని ఆదుకునే వాడు అల్లాహ్ తప్ప మరెవ్వడూ లేడు. ఈ దుర్మార్గులు శిక్షను చూచినప్పుడు, వెనక్కి వెళ్ళిపోవటానికి మార్గమేదైనా ఉందా? అని అడగటాన్ని నీవుచూస్తావు. వారిని నరకం ముందుకు తీసుకువచ్చినప్పుడు వారు అవమానభారంతో క్రుంగిపోవటాన్నీ, దానిని దొంగచూపులతో చూడటాన్నీ నీవు గమనిస్తావు. అప్పుడు విశ్వాసులు ఇలా అంటారు, “ప్రళయదినంనాడు తననూ, తన సంబంధీకులనూ నష్టానికి గురి చేసేవాడే అసలు నష్టపోయేవాడు. జాగ్రత్త! దుర్మార్గులు శాశ్వతమైన యాతనకు గురి అవుతారు. అల్లాహ్‌కు వ్యతిరేకంగా వారి సహాయానికి వచ్చే సహాయకులు గానీ, సంరక్షకులు గానీ ఎవ్వరూ ఉండరు. అల్లాహ్ అపమార్గం పట్టించిన వాడికి దాని నుండి బయటపడే మార్గమేదీ ఉండదు.

47 – 48 అల్లాహ్ తరఫునుండి తొలగింపబడే అవకాశం ఏ మాత్రం లేనటువంటి ఆ రోజు రాక మునుపే, మీరు మీ ప్రభువు మాటను స్వీకరించండి. ఆ రోజున మీకు ఎక్కడా ఆశ్రయం లభించదు, మీ స్థితిని మార్చటానికి ప్రయత్నం చేసే వాడూ ఎవడూ ఉండడు.[13]

---

13 అసలు పదాలు ఇవి, “మాలకుమ్మిన్నకీర్” ఈ వాక్యానికి ఇంకా ఎన్నో అర్థాలు ఉన్నాయి. ఒకటి; మీరు చేసిన దుష్కార్యాలలో దేనినీ మీరు తిరస్కరించలేరు. రెండు, మారువేషంలో కూడ మీరు దాక్కోలేరు. మూడు, మీ విషయంలో ఏది జరిగినా, దానిని నిరసించలేరు, దానికి వ్యతిరేకంగా అసమ్మతి తెలుపలేరు. నాలుగు, మీరు గురిచేయబడిన స్థితిని మార్చటం మీతరంకాదు.

ఇప్పుడు ఒకవేళ వారు ముఖం తిప్పుకుంటే, ప్రవక్తా! మేము నిన్నువారిపై కాపలాదారుగా నియమించి పంపలేదుకదా! కేవలం మాటను అందజేసే బాధ్యతమాత్రమే నీపైన ఉన్నది. మానవుడి స్థితి ఎటువంటిదంటే, మేము అతనికి మాకారుణ్యాన్ని రుచి చూపించినప్పుడు, దానికి అతడు ఆనందంతో పొంగిపోతాడు. ఒకవేళ అతడు తన చేతులతో చేసిందే ఆపద రూపంలో అతడిపైకివచ్చిపడితే, అతడు కరుడుకట్టిన కృతఘ్నుడైపోతాడు.

49 – 50 భూమ్యాకాశాల సామ్రాజ్యానికి అల్లాహ్ ప్రభువు; ఆయన తానుకోరిన దానిని సృష్టిస్తాడు; తనకు ఇష్టమైన వారికి కూతుళ్ళనూ, తానుకోరినవారికి కొడుకులనూ ఇస్తాడు; తనకు ఇష్టమైన వారికి కొడుకులనూ, కూతుళ్ళనూ కలిపి ఇస్తాడు; తాను కోరినవారికి అసలు సంతానమే ఇవ్వడు. ఆయనకు అంతా తెలుసు, ఆయనకు అన్నిటిపైనా అధికారం ఉన్నది.

51 – 53 అల్లాహ్ ముఖాముఖి మాట్లాడే అంత స్థానం మానవునిది కాదు. ఆయన మాట్లాడటం అనేది వహీ (సంకేతం)[14] ద్వారానైనా జరుగుతుంది లేదా తెర వెనుక నుండి అయినా జరుగుతుంది [15] లేదా ఆయన సందేశహరుణ్ణి (దైవదూత) ఎవరినైనా పంపుతాడు; అతను ఆయన ఆజ్ఞానుసారం ఆయన కోరిన దానిని వహీ చేస్తాడు.[16] ఆయన ఉన్నతుడూ, వివేకవంతుడూనూ. ఇదే విధంగా ప్రవక్తా! మేము మా ఆజ్ఞ ద్వారా ఒక ఆత్మను నీవైపునకు వహీ చేశాము.[17] గ్రంథం అంటే ఏమిటో, విశ్వాసం అంటే ఏమిటో నీవు అసలు ఎరుగవు. కాని మేము ఆ ఆత్మను ఒక జ్యోతిగా చేసి దాని ద్వారా మా దాసులలో మేము కోరిన వారికి మార్గం చూపుతాము. నిశ్చయంగా నీవు ఋజుమార్గం వైపునకు దారి చూపుతున్నావు, భూమ్యాకాశాలలో ఉన్న ప్రతి దానికీ ప్రభువైన దేవుని మార్గం వైపునకు దారి చూపుతున్నావు. జాగ్రత్త! వ్యవహారాలన్నీ అల్లాహ్ వైపునకే మరలుతాయి.

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنٰكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا
إِنْ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلٰغُ ۗ وَإِنَّا إِذَا أَذَقْنَا
الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا ۖ وَإِنْ
تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ
الْإِنْسَانَ كَفُورٌ ۝ لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَ
الْأَرْضِ ۚ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۚ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ
إِنٰثًا وَيَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ الذُّكُورَ ۝
أَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنٰثًا ۖ وَيَجْعَلُ
مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا ۚ إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ۝
وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللّٰهُ إِلَّا وَحْيًا
أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا
فَيُوحِيَ بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ ۚ إِنَّهُ عَلِيٌّ
حَكِيمٌ ۝ وَكَذٰلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا
مِنْ أَمْرِنَا ۚ مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتٰبُ وَلَا
الْإِيمَانُ وَلٰكِنْ جَعَلْنٰهُ نُورًا نَهْدِي بِهِ
مَنْ نَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا ۚ وَإِنَّكَ لَتَهْدِي
إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝ صِرَاطِ اللّٰهِ الَّذِي
لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ
أَلَا إِلَى اللّٰهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ ۝

14 ఇక్కడ వహీ అంటే, ప్రేరేపించుట, మనస్సుకు తోచేటట్లు చేయుట, హృదయంలో మాటను నాటుట లేదా కలలో దేనినైనా చూపుట, హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్‌కూ, హజ్రత్ యూసుఫ్‌కూ చూపిన రీతిగా.

15 భావం ఏమిటంటే, దాసుడు ఒక వాణిని వింటాడు, కాని అతనికి మాట్లాడేవాడు కనిపించడు; హజ్రత్ మూసా విషయంలో జరిగిన విధంగా: తూర్ పర్వతం మీద ఒక వృక్షంనుండి అకస్మాత్తుగా అతనికి ఒకవాణి వినిపించటం ప్రారంభమయింది, కాని మాట్లాడేవాడు అతని కళ్లకు కనిపించటంలేదు.

16 ఇది వహీ వచ్చే రూపాలలో ఒకటి. దానిద్వారా సమస్త ఆకాశగ్రంథాలు దైవప్రవక్తలకు లభించాయి.

17 "ఇదే విధంగా" అంటే కేవలం వహీ యొక్క చివరి రూపం అని అర్థంకాదు, కాని పై ఆయతులలో ప్రస్తావించబడిన మూడురూపాలని అర్థం. ఆత్మ అంటే, వహీలేదా మహాప్రవక్తకు వహీ ద్వారా ఇవ్వబడిన ఉపదేశాలు అని అర్థం.

43. అజ్ జుఖ్‌రుఫ్

(٤٣) سُوْرَةُ الزُّخْرُفِ مَكِّيَّةٌ (٦٣)

ఆయతులు : 89 **అవతరణ : మక్కాలో**

ఆనంతకరుణామయుడు అపారకృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 4 హా. మీమ్. స్పష్టమైన ఈ గ్రంథం సాక్షిగా! మీరు అర్థం చేసుకోవాలని మేము దీనిని అరబ్బీ భాషలో ఖురానుగా చేశాము.[1] వాస్తవానికి ఇది మా వద్ద ఉన్న మాతృగ్రంథం (ఉమ్ముల్ కితాబ్)లో లిఖించబడి ఉన్నది;[2] మహోన్నతమైన స్థానం గల వివేకంతో నిండిన గ్రంథం అది.

5 – 8 ఇప్పుడు మేము మీతో విసిగిపోయి (కేవలం మీరు హద్దులు మీరిపోయారనే కారణంగా) ఈ హితబోధను మీ వద్దకు పంపటం మానెయ్యాలా? పూర్వం గతించిన జాతుల వద్దకు కూడ మేము ఎంతోమంది ప్రవక్తలను పంపాము, దైవ ప్రవక్త ఎవరైనా వారి వద్దకు రావటం, వారు అతనిని ఎగతాళి చేయకుండా ఉండటం అనేది ఎన్నడూ జరగలేదు. కనుక వీరి కంటె ఎన్నోరెట్లు ఎక్కువ శక్తిమంతులైన వారిని మేము నాశనం చేశాము. పూర్వపు జాతుల దృష్టాంతాలు కాలగర్భంలో కలిసిపోయాయి.

9 – 14 ఒకవేళ నీవు వారిని, "భూమినీ, ఆకాశాలనూ ఎవడు సృష్టించాడు?" అని అడిగితే, స్వయంగా వారే, "వాటిని ఆ మహాబలవంతుడే, ఆ మహాజ్ఞానియే సృష్టించాడు" అనిఅంటారు.

حٰمٓ ﴿١﴾ وَالْكِتٰبِ الْمُبِيْنِ ﴿٢﴾ اِنَّا جَعَلْنٰهُ
قُرْءٰنًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿٣﴾ وَاِنَّهٗ فِيْٓ
اُمِّ الْكِتٰبِ لَدَيْنَا لَعَلِيٌّ حَكِيْمٌ ﴿٤﴾ اَفَنَضْرِبُ
عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا اَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا
مُّسْرِفِيْنَ ﴿٥﴾ وَكَمْ اَرْسَلْنَا مِنْ نَّبِيٍّ فِي
الْاَوَّلِيْنَ ﴿٦﴾ وَمَا يَاْتِيْهِمْ مِّنْ نَّبِيٍّ اِلَّا كَانُوْا
بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٧﴾ فَاَهْلَكْنَآ اَشَدَّ مِنْهُمْ
بَطْشًا وَّ مَضٰى مَثَلُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٨﴾
وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَّنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ
لَيَقُوْلُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيْزُ الْعَلِيْمُ ﴿٩﴾

1 "ఈ గ్రంథాన్ని మేము రచించాము, ముహమ్మద్(స) కాదు." అనే విషయాన్ని ఖురానుపై ప్రమాణం చేసి చెప్పటం జరిగింది. 'ఈ గ్రంథం స్పష్టమైనది' అనే ఖురాను గుణ విశేషం ప్రమాణం కోసం ఎన్నుకోబడింది. ఈ గుణ విశేషాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని, దివ్య ఖురాను విశ్వ ప్రభువు గ్రంథమే అనే విషయాన్ని చెప్పటానికి, స్వయంగా ఖురానుపై ప్రమాణం చేయటం ఈ అర్థాన్ని చెప్పకయే చెబుతోంది: "ప్రజలారా! స్పష్టమైన ఈ గ్రంథం మీ ముందు ఉన్నది, దానిని జాగ్రత్తగా చదవండి. దానిలోని సంగతులు, ఉపదేశాలు, దాని భాష ఇవన్నీ ఈ గ్రంథ రచయిత విశ్వప్రభువు తప్ప వేరెవరూ కాలేరనే యథార్థానికి స్పష్టమైన నిదర్శనాలు."

2 'ఉమ్ముల్ కితాబ్' అంటే 'అసలు గ్రంథం'. అంటే దైవప్రవక్తలందరిపై అవతరింపజేయబడిన గ్రంథాలన్నీ ఉద్భవించిన గ్రంథం అని అర్థం. దీనికై బురూజ్ సూరాలో 'లవ్హె మహ్‌ఫూజ్' అనే పదాలు వాడబడ్డాయి. అంటే చెరిపివేయటానికి వీలుకాని వ్రాత గల అన్నిరకాల జోక్యాలకు అతీతమైన శిలాఫలకం.

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ
لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ۝ وَالَّذِي
نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَنْشَرْنَا بِهِ
بَلْدَةً مَيْتًا ۚ كَذَٰلِكَ تُخْرَجُونَ ۝ وَالَّذِي
خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ
الْفُلْكِ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ ۝ لِتَسْتَوُوا عَلَىٰ
ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا
اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ الَّذِي
سَخَّرَ لَنَا هَٰذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ۝
وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ۝ وَجَعَلُوا
لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا ۚ إِنَّ الْإِنْسَانَ
لَكَفُورٌ مُبِينٌ ۝ أَمِ اتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ
بَنَاتٍ وَأَصْفَاكُمْ بِالْبَنِينَ ۝ وَإِذَا بُشِّرَ
أَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَٰنِ مَثَلًا ظَلَّ
وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ۝ أَوَمَنْ
يُنَشَّأُ فِي الْحِلْيَةِ وَهُوَ فِي
الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ ۝

మీ కొరకు ఈ భూమిని ఊయలగా చేసినవాడూ, అందులో మీకై మార్గాలను[3] ఏర్పరచినవాడూ – మీరు మీ గమ్యస్థానానికి చేరే మార్గం పొందాలని – ఒక ప్రత్యేక పరిమాణంలో ఆకాశంనుండి నీటిని దించి, దాని ద్వారా మృతభూమిని బ్రతికించినవాడు ఆయనే కదా! – ఇదే విధంగా ఒకనాడు మీరు నేలనుండి బయటకు తీయబడతారు – ఈ జంటలనన్నింటినీ పుట్టించిన వాడు ఆయనే కదా! మీ కొరకు పడవలనూ, పశువులనూ వాహనాలుగా చేసినవాడు ఆయనే కదా! మీరు వాటి వీపులపై ఎక్కటానికి; మీరు వాటి మీద కూర్చున్నప్పుడు మీ ప్రభువు ఉపకారాన్ని జ్ఞాపకం చేసుకొని ఇలా అనండి, "వాటిని మాకు వశపరచినవాడు పరిశుద్ధుడు. లేకపోతే, వాటిని వశపరచుకునే శక్తిమాకులేదు. ఒకరోజున మేము మా ప్రభువు వైపునకు మరలిపోవలసి ఉన్నది."

15 (ఇదంతా తెలిసీ, ఒప్పుకుని కూడా) వారు ఆయన దాసులలో కొందరిని ఆయనలో భాగంగా చేసేశారు. మానవుడు పరమకృతఘ్నుడు అనేది యథార్థం.

16 – 18 అల్లాహ్ తన సృష్టిలోనుండి తనకొరకు కూతుళ్లను ఎన్నుకొని, మీ కొరకు కొడుకులను ప్రసాదించాడా? అసలు పరిస్థితి ఏమిటంటే; వారు కరుణామయుడైన దేవునికి అంటగట్టే సంతానమే వారిలోని ఒకడికి కలిగిందనే వార్త అందజేస్తే, అతడిముఖం నల్లబడిపోతుంది, అతడు దుఃఖంలో మునిగిపోతాడు. నగల మధ్య పెంచబడే సంతానం, వాదప్రతివాదాలలో తన అభిప్రాయాన్ని పూర్తిగా వివరించలేని సంతానం అల్లాహ్ భాగానికి వచ్చిందా?

---

3 పర్వతాలలో కనుమలు (మార్గాలు) కొండలలో సెలయేళ్లు, మైదానాలు – ఇవన్నీ ప్రకృతి సిద్ధమైన రహదారులు. వాటిని అల్లాహ్ భూమిపై నెలకొల్పాడు. మానవుడు వాటి ద్వారా ఇతర ప్రాంతాలకు వ్యాపించాడు. అల్లాహ్ యొక్క మరొక అనుగ్రహం ఏమిటంటే, ఆయన భూమినంతటినీ ఏకరీతిగా సృష్టించలేదు. అందులో రకరకాల సంకేతాలను ఏర్పాటు చేశాడు. వాటి సహాయంతో మానవుడు భిన్న ప్రాంతాలను గుర్తిస్తాడు. ఒక ప్రాంతానికీ, వేరొక ప్రాంతానికీ మధ్య గల వ్యత్యాసాన్ని తెలుసుకుంటాడు.

19 దయామయుడైన దేవుని ప్రత్యేక దాసులైన దైవదూతలను వారు స్త్రీలుగా నిర్ణయించారు. వారి శరీర నిర్మాణాన్ని వారు చూశారా? వారిసాక్ష్యం వ్రాయబడుతుంది; వారు దానికి సమాధానం చెప్పుకోవలసి ఉంటుంది.

20 – 25 "దయామయుడైన దేవుడు (మేము వారిని ఆరాధించకూడదని) కోరి ఉన్నట్లయితే, మేము వారిని ఎన్నటికీ పూజించి ఉండేవారంకాదు."[4] అని వారు అంటారు. వారు ఈ వ్యవహారం యొక్క వాస్తవాన్ని ఏమాత్రం ఎరుగరు, కేవలం ఊహాగానాలు చేస్తున్నారు. మేము దీనికి పూర్వం, వారికి ఏదైనా గ్రంథాన్ని ఇచ్చి ఉన్నామా, దాని ప్రమాణం (ఈ దైవ దూతలను పూజించటానికిగాను) వారి వద్ద ఉండటానికీ? లేదు, కాని వారు ఏమంటారంటే; "మేము మా తాతముత్తాతలు ఒక మార్గంలో నడుస్తూ ఉండగా చూశాము; మేము వారి అడుగుజాడలలోనే నడుస్తున్నాము." ఇదే విధంగా నీకు పూర్వం మేము హెచ్చరించేవాణ్ణి ఏ పట్టణానికి పంపినా, అక్కడి సంపన్నులు ఇలానే అన్నారు, "మేము మా పూర్వీకులు ఒక మార్గంలో నడుస్తూ ఉండగా చూశాము, మేము వారి అడుగుజాడలనే అనుసరిస్తున్నాము." ప్రతిదైవప్రవక్తా వారిని ఇలా అడిగాడు; "మీ పూర్వీకులు నడుస్తూ ఉండగా మీరు చూచిన మార్గం కంటే సరియైన, ఉత్తమమైన మార్గాన్ని నేను మీకు చూపినప్పటికీ మీరు ఆ పూర్వమార్గంలోనే నడుస్తారా?" వారు దైవప్రవక్తలందరికీ ఇలానే సమాధానం ఇచ్చారు, "నీవు ఏ ధర్మం వైపునకు పిలవటానికి పంపబడ్డావో, మేము ఆ ధర్మాన్ని తిరస్కరిస్తున్నాము." చివరకు మేము వారికి తగిన శిక్షను విధించాము. చూడండి, సత్యతిరస్కారుల గతి ఏమయిందో!

26 – 30 ఇబ్రాహీమ్ తన తండ్రికీ, తన జాతి వారికీ ఇలా చెప్పిన ఆ సమయాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో, "మీరు పూజిస్తున్న వాటితో నాకు ఏ సంబంధమూలేదు. నా సంబంధం కేవలం నన్ను సృష్టించినవానితోనే ఉన్నది. ఆయనే నాకు మార్గం చూపుతాడు." ఇబ్రాహీమ్ ఈ వచనాన్నే తన తరువాత తన సంతానంకోసం విడిచివెళ్లాడు, వారు దానివైపునకుమరలేందుకు.[5]

وَجَعَلُوا الْمَلٰٓئِكَةَ الَّذِيْنَ هُمْ عِبٰدُ الرَّحْمٰنِ
اِنَاثًا ؕ اَشَهِدُوْا خَلْقَهُمْ ؕ سَتُكْتَبُ شَهَادَتُهُمْ
وَيُسْـَٔلُوْنَ ۝ وَقَالُوْا لَوْ شَآءَ الرَّحْمٰنُ مَا
عَبَدْنٰهُمْ ؕ مَا لَهُمْ بِذٰلِكَ مِنْ عِلْمٍ ۗ اِنْ هُمْ اِلَّا
يَخْرُصُوْنَ ۝ اَمْ اٰتَيْنٰهُمْ كِتٰبًا مِّنْ
قَبْلِهٖ فَهُمْ بِهٖ مُسْتَمْسِكُوْنَ ۝ بَلْ قَالُوْٓا
اِنَّا وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَّاِنَّا عَلٰٓى
اٰثٰرِهِمْ مُّهْتَدُوْنَ ۝ وَكَذٰلِكَ مَآ اَرْسَلْنَا مِنْ
قَبْلِكَ فِيْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالَ
مُتْرَفُوْهَآ ۙ اِنَّا وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَّاِنَّا
عَلٰٓى اٰثٰرِهِمْ مُّقْتَدُوْنَ ۝ قٰلَ اَوَلَوْ جِئْتُكُمْ
بِاَهْدٰى مِمَّا وَجَدْتُّمْ عَلَيْهِ اٰبَآءَكُمْ ؕ قَالُوْٓا
اِنَّا بِمَآ اُرْسِلْتُمْ بِهٖ كٰفِرُوْنَ ۝ فَانْتَقَمْنَا
مِنْهُمْ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُكَذِّبِيْنَ ۝ وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ لِاَبِيْهِ
وَقَوْمِهٖٓ اِنَّنِيْ بَرَآءٌ مِّمَّا تَعْبُدُوْنَ ۝ اِلَّا الَّذِيْ
فَطَرَنِيْ فَاِنَّهٗ سَيَهْدِيْنِ ۝ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً
بَاقِيَةً فِيْ عَقِبِهٖ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ۝

(దీని తరువాత కూడ వారు ఇతరులను పూజించటం మొదలు పెట్టినప్పుడు, నేను వారిని రూపుమాపలేదు). కాని నేను వారికీ, వారి పూర్వీకులకూ ప్రాపంచిక జీవిత సంపదను ఇస్తూనే వచ్చాను. చివరకు వారి వద్దకు సత్యం వచ్చింది, స్పష్టంగా వివరించి చెప్పే దైవప్రవక్త కూడ వచ్చేశాడు. కాని ఆ సత్యం వారి వద్దకు వచ్చినప్పుడు, వారు, "ఇది మంత్ర జాలం. మేము దానిని విశ్వసించము, తిరస్కరిస్తున్నాము". అని అనేశారు.

31 – 35 వారు ఇలా అంటారు: "ఈ ఖురాను రెండునగరాల లోని పెద్ద మనుష్యులలో ఏ ఒక్క పెద్దమనిషిపైనైనా ఎందుకు అవతరించలేదు?"[6] నీ ప్రభువు కారుణ్యాన్ని పంచిపెట్టేవారు వారేనా? ఈ ప్రపంచ జీవితంలో వారి బ్రతుకు తెరువు మార్గాలను మేమే వారి మధ్య పంచాము. వారిలో కొందరికి మరి కొందరిపై అంతస్తులవారిగా ఆధిక్యం ఇచ్చాము, వారు ఒకరినొకరు సేవించుకోవటానికి. నీ ప్రభువు కారుణ్యం (అంటే ప్రవక్త పదవి) వారు సమీకరించే సంపదకంటే ఎంతో విలువైనది. మానవులందరూ ఒకే మార్గాన్ని అనుసరిస్తారేమో అనే భయం లేకపోతే మేము కరుణామయుడైన దేవుణ్ణి తిరస్కరించే వారి ఇళ్లకప్పులనూ, వారు తమమేడలపైకి ఎక్కే మెట్లనూ, వారి తలుపులనూ, వారు దిండ్లపై ఆనుకుని కూర్చునే తఖతులనూ, అన్నింటినీ వెండితో, బంగారంతో చేయించి ఉండేవారమే. ఇవి కేవలం ఐహిక జీవిత సంపదలు మాత్రమే. నీ ప్రభువు దగ్గర గల పరలోకం కేవలం దేవుని పట్ల భయభక్తులుగల వారికే లభిస్తుంది.

بَلْ مَتَّعْتُ هٰٓؤُلَآءِ وَ اٰبَآءَهُمْ حَتّٰى
جَآءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُوْلٌ مُّبِيْنٌ ۝ وَلَمَّا
جَآءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوْا هٰذَا سِحْرٌ وَّاِنَّا بِهٖ
كٰفِرُوْنَ ۝ وَقَالُوْا لَوْلَا نُزِّلَ هٰذَا الْقُرْاٰنُ
عَلٰى رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيْمٍ ۝ اَهُمْ
يَقْسِمُوْنَ رَحْمَتَ رَبِّكَ ۚ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ
مَّعِيْشَتَهُمْ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَ رَفَعْنَا بَعْضَهُمْ
فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجٰتٍ لِّيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا
سُخْرِيًّا ۚ وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُوْنَ ۝ وَلَوْلَا
اَنْ يَّكُوْنَ النَّاسُ اُمَّةً وَّاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَنْ
يَّكْفُرُ بِالرَّحْمٰنِ لِبُيُوْتِهِمْ سُقُفًا مِّنْ فِضَّةٍ
وَّمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُوْنَ ۝ وَلِبُيُوْتِهِمْ
اَبْوَابًا وَّسُرُرًا عَلَيْهَا يَتَّكِـُٔوْنَ ۝
وَزُخْرُفًا ۚ وَاِنْ كُلُّ ذٰلِكَ لَمَّا مَتَاعُ
الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۚ وَالْاٰخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِيْنَ ۝

---

4 తమ దురదృష్టమే తమ ఈ అపమార్గానికి కారణమని వారు వాదిస్తారు. ప్రతి యుగంలోనూ తప్పుడు పనులు చేసే వారు చేసే కుతర్కమే ఇది.

5 అంటే ఋజుమార్గం నుండి ఎప్పుడైనా వారు ఒక్క అడుగు వైదొలగినా, వారు దాని వైపునకే మరలి రావటానికి ఈ వచనం వారికి మార్గం చూపటానికి సిద్ధంగా ఉండాలి. ఈ సంఘటనను ఇక్కడ చెప్పటంలో గల ఉద్దేశ్యం ఖురైషు అవిశ్వాసులను ఈ విషయంలో సిగ్గు పడేలా చేయటమే. మీరు మీ పూర్వీకులను అనుసరించి కూడ, ఆ అనుసరణ కోసం, మహోత్తములైన మీ పూర్వీకులు హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్‌నూ, హజ్రత్ ఇస్మాయీల్‌నూ కాదని, హీనులైన వారిని ఎన్నుకున్నారు.

6 రెండు నగరాలు అంటే మక్కా, తాయఫ్ నగరాలు. అవిశ్వాసులు ఇలా అనేవారు, "ఒకవేళ దేవుడు నిజంగానే ఒక సందేశహరుణ్ణి పంపవలసి ఉంటే, అతనిపై గ్రంథాన్ని అవతరింపజేయవలసిన సంకల్పమే ఆయనకు ఉంటే, ఈ ప్రధాన నగరాల నుండి ఒక పెద్ద మనిషిని ఈ పని కోసం ఎన్నుకుని ఉండవలసింది.

وَمَنْ يَّعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمٰنِ نُقَيِّضْ لَهٗ شَيْطٰنًا فَهُوَ لَهٗ قَرِيْنٌ ۝ وَاِنَّهُمْ لَيَصُدُّوْنَهُمْ عَنِ السَّبِيْلِ وَيَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ۝ حَتّٰٓى اِذَا جَآءَنَا قَالَ يٰلَيْتَ بَيْنِيْ وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرِيْنُ ۝ وَلَنْ يَّنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ اِذْ ظَّلَمْتُمْ اَنَّكُمْ فِى الْعَذَابِ مُشْتَرِكُوْنَ ۝ اَفَاَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ اَوْ تَهْدِى الْعُمْىَ وَمَنْ كَانَ فِىْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ۝ فَاِمَّا نَذْهَبَنَّ بِكَ فَاِنَّا مِنْهُمْ مُّنْتَقِمُوْنَ ۝ اَوْ نُرِيَنَّكَ الَّذِىْ وَعَدْنٰهُمْ فَاِنَّا عَلَيْهِمْ مُّقْتَدِرُوْنَ ۝ فَاسْتَمْسِكْ بِالَّذِىْٓ اُوْحِىَ اِلَيْكَ ۚ اِنَّكَ عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۝ وَاِنَّهٗ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ ۚ وَسَوْفَ تُسْـَٔلُوْنَ ۝ وَسْـَٔلْ مَنْ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُّسُلِنَآ اَجَعَلْنَا مِنْ دُوْنِ الرَّحْمٰنِ اٰلِهَةً يُّعْبَدُوْنَ ۝

36 – 39 కరుణామయుని స్మరణను నిర్లక్ష్యం చేసే వ్యక్తిపై మేము ఒక షైతానును నియమిస్తాము, వాడు అతని సహచరుడవుతాడు. ఈ షైతానులు అలాంటి వారిని ఋజుమార్గంపైకి రాకుండా ఆపుతారు. వారు, "మేము సక్రమమైన మార్గంలోనే పయనిస్తున్నాము" అని అనుకుంటారు. చివరకు ఆ వ్యక్తి మా వద్దకు వచ్చినప్పుడు, తనవెంట ఉన్న షైతానుతో ఇలా అంటాడు, "నీకూ, నాకూ మధ్య తూర్పు పడమరల మధ్య ఉన్నంత దూరం ఉండి ఉంటే ఎంత బాగుండేది! నీవు అతి చెడ్డ స్నేహితుడవని నిరూపించుకున్నావు." అప్పుడు వారితో ఇలా అనటం జరుగుతుంది: మీరు దుర్మార్గం చేశారు; కనుక ఈనాడు మీరూ, మీ షైతానులూ శిక్షను సమిష్టిగా పంచుకుంటారు అనే విషయం మీకు ఏమాత్రం లాభం కలిగించదు.

40 – 45 ప్రవక్తా! నీవు చెవిటి వారికి వినిపించగలవా? అంధులకూ, స్పష్టంగా మార్గం తప్పిన వారికీ మార్గం చూపగలవా? ఇప్పుడు మేము వారిని శిక్షించవలసియే ఉన్నది; మేము నిన్ను ప్రపంచం నుండి తీసుకుపోయినా లేదా మేము వారికి వాగ్దానం చేసిన ముగింపును నీకు చూపినా, వారిపై మాకు పూర్తి అధికారం ఉన్నది. కనుక నీవు వహీ ద్వారా నీ వద్దకు పంపబడిన గ్రంథాన్ని గట్టిగా పట్టుకో. నిశ్చయంగా నీవు ఋజుమార్గంలో ఉన్నావు. వాస్తవం ఏమిటంటే, ఈ గ్రంథం నీకూ, నీ జాతి వారికీ ఒక పెద్దగౌరవం. త్వరలోనే మీరు దీనిని గురించి జవాబు చెప్పుకోవలసి ఉన్నది.[7] నీకు పూర్వం మేము పంపిన ప్రవక్తలను అడిగి చూడు, మేము కరుణామయుడైన దేవుణ్ణి తప్ప ఇతర దైవాలను కూడా ఆరాధనకు నిర్ణయించామా[8] అని.

---

7 మానవులలో ఒకరిని అల్లాహ్ తన గ్రంథాన్ని అవతరింపజేయటానికి ఎన్నుకోవటం అనే దానికంటే మించిన అదృష్టం అతనికి మరొకటి ఉండదు. ప్రపంచంలోని జాతులనన్నింటినీ వదలి ఒక ప్రత్యేక జాతిలో అల్లాహ్ తన ప్రవక్తను ఆవిర్భవింపజేయటం, ఆ జాతి భాషలోనే తన గ్రంథాన్ని అవతరింపజేయటం, ప్రపంచంలో దైవ సందేశాన్ని ప్రచారం చేసే భాగ్యాన్ని దానికి కలుగజేయటం అనే అదృష్టాలను గురించి ఆ జాతి విషయంలో ఊహించలేము. ఇది మహత్తర గౌరవం అనే భావన ఖురైషులకూ, అరేబియా వాసులకూ కలుగకపోతే, వారు దాని విలువను గుర్తించకపోతే, దానిని గురించి వారు సమాధానం చెప్పుకోవలసిన సమయం వస్తుంది.

8 ప్రవక్తలను అడిగిచూడు అంటే, వారు తెచ్చిన గ్రంథాలనుండి తెలుసుకోవటం అని భావం.

46 – 53 మేము మూసాను మా సూచనలతో ఫిరౌన్ వద్దకూ, అతని ప్రభుత్వాధికారుల వద్దకూ పంపాము. అతను అక్కడకు పోయి, "నేను సకలలోకాల ప్రభువు యొక్క ప్రవక్తను," అని అన్నాడు. తరువాత అతను మా సూచనలను వారి ముందు పెట్టినప్పుడు, వారు ఎగతాళి చేస్తూ నవ్వసాగారు. మేము వారికి ఎన్నో సూచనలను ఒక దానిని మించిన మరొక దానిని వరుసగా చూపిస్తూపోయాము. వారు తమ వైఖరిని మార్చుకోవాలని మేము వారిని శిక్షకు గురి చేశాము. శిక్షకు గురి అయినప్పుడల్లా వారు, "మాంత్రికుడా! నీ ప్రభువు తరఫునుండి నీకు లభించిన పదవి ఆధారంగా మాకొరకు ఆయనను ప్రార్థించు, మేము తప్పకుండా సన్మార్గం వైపునకు వస్తాము" అని అనేవారు. కాని మేము వారి మీద నుండి శిక్షను తొలగించినంతనే, వారు ఆడినమాటను తప్పుతారు. ఒక రోజు ఫిరౌన్ తన జాతివారి మధ్యకు పోయి ఇలా ప్రకటించాడు, "ప్రజలారా! ఈజిప్టు సామ్రాజ్యం నాదికాదా, ఈ కాలువలు నా క్రింద ప్రవహించటం లేదా? మీకు కనిపించటంలేదా, శ్రేష్ఠుణ్ణి నేనా లేక నీచుడూ, అల్పుడూ, తన మాటను సైతం స్పష్టంగా వివరించలేని ఇతడా? ఇతనిపై బంగారు కంకణాలు ఎందుకు దించబడలేదు? దైవదూతల బృందం పరిచారకులుగా ఇతని వెంట ఎందుకు రాలేదు?"

54 – 56 అతడు తన జాతి వారిని తేలికగా చూశాడు. వారూ అతడు చెప్పినట్లే విన్నారు. వాస్తవానికి వారు పాపాత్ములు.[9] చివరకు వారు మాకు ఆగ్రహం కలిగించినప్పుడు, మేము వారికి ప్రతీకారం చేశాము. వారందరినీ కలిపి ముంచి వేశాము, వారిని ముందు తరాల వారికి పూర్వికులుగా గుణపాఠం గరిపే ఒక నిదర్శనంగా చేశాము.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
وَمَلَئِهِ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝
فَلَمَّا جَاءَهُم بِآيَاتِنَا إِذَا هُم مِّنْهَا يَضْحَكُونَ ۝ وَمَا
نُرِيهِم مِّنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا ۖ
وَأَخَذْنَاهُم بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ۝ وَقَالُوا
يَا أَيُّهَ السَّاحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ
عِندَكَ إِنَّنَا لَمُهْتَدُونَ ۝ فَلَمَّا كَشَفْنَا
عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنكُثُونَ ۝ وَنَادَىٰ
فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ
مِصْرَ وَهَٰذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي ۖ
أَفَلَا تُبْصِرُونَ ۝ أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَٰذَا
الَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ ۝ فَلَوْلَا
أُلْقِيَ عَلَيْهِ أَسْوِرَةٌ مِّن ذَهَبٍ أَوْ
جَاءَ مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ مُقْتَرِنِينَ ۝
فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ ۚ إِنَّهُمْ
كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ۝ فَلَمَّا آسَفُونَا
انتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ ۝
فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِّلْآخِرِينَ ۝

9 ఈ చిన్న వాక్యంలో ఒక గొప్ప నిజం చెప్పబడింది – ఒక వ్యక్తి తన నిరంకుశాధికారాన్ని దేశంలో చెలాయించదలిస్తే దానికోసం బాహాటంగానే యుక్తులూ, కుయుక్తులూ పన్నుతూ మోసాలతో, దగాలతో వ్యవహరిస్తూ నిస్సంకోచంగా అంతరాత్మలను అమ్మే, కొనే వ్యాపారం నిర్వహిస్తూ ఉంటాడు. అంతటితో ఆగక తన దారికి అడ్డమొచ్చిన వారిని నిర్దాక్షిణ్యంగా అణచివేస్తాడు, హింసకు గురిచేస్తాడు. ఈ విషయాలను అతడు మాటలలో కాకపోయినా, చేతలలోనైనా స్పష్టంగా ఇలా వ్యక్తం చేస్తాడు – తాను ఈ దేశ పౌరుల బుద్ధిబలాన్నీ, నీతీ నిజాయితీలను, శౌర్యప్రతాపాలను తక్కువ అంచనా వేస్తాడు. బుద్ధిహీనులు, అంతరాత్మరహితులు, భీరువులు అయిన ప్రజలను తాను అనుకొన్న చోటుకు తరిమివేయగలనని అనుకుంటాడు. తరువాత అతని ఈ వ్యూహాలు ఫలించినప్పుడు, ప్రజలందరూ అతడికి

57 – 65 మర్యమ్ కుమారుణ్ణి ఒక ఉదాహరణగా పేర్కొనగానే, నీజాతి ప్రజలు దానిని గురించి పెద్ద గొడవ చేస్తూ, మా దేవుళ్లు మంచివారా లేక అతడా?[10] అని అనసాగారు. ఈ అభ్యంతరాన్ని వారు కేవలం పిడివాదం కోసమే నీముందుకు తీసుకు వచ్చారు. వాస్తవం ఏమిటంటే, వారు స్వతహాగా కలహప్రియులు. మర్యమ్ కుమారుడు ఒక దాసుడు తప్ప మరేమీ కాడు. మేము అతనిని అనుగ్రహించాము, ఇస్రాయీల్ సంతతి వారికి అతనిని మా శక్తికి నిదర్శనంగా చేశాము. మేము కోరితే మీ తరువాత భూమిపై మీ స్థానాన్ని ఆక్రమించగల దైవదూతలను మీనుండి పుట్టించగలము. నిజానికి అతను (అంటే మర్యమ్ కుమారుడు) ప్రళయానికి సూచన. కనుక మీరు దానిని శంకించకండి,[11] నా మాట నమ్మండి. ఇదే సరియైన మార్గం. షైతాన్ మిమ్మల్ని దానివైపునకు పోకుండా ఆపకూడదు. అతడు మీకు బహిరంగ శత్రువు. స్పష్టమైన సూచనలను తీసుకువచ్చిన ఈసా ఇలా అన్నాడు, "నేను మీ వద్దకు వివేకం తీసుకుని వచ్చాను, మీరు విభేదాలకు లోనైన కొన్నివిషయాల వాస్తవాన్ని మీకు స్పష్టంగా వివరించటానికి వచ్చాను. కనుక మీరు అల్లాహ్‌కు భయపడండి, నన్ను అనుసరించండి. యదార్థం ఏమిటంటే, అల్లాహ్‌యే మీ ప్రభువూ, నా ప్రభువూనూ, ఆయననే మీరు ఆరాధించండి. ఇదే సరియైన మార్గం.[12] " కాని (అతను చేసిన స్పష్టమైన ఈ బోధ తరువాత కూడా) వర్గాలు విభేదాలకే లోనయ్యాయి,[13] కనుక దుర్మార్గానికి ఒడిగట్టినవారు వ్యధాభరితమైన ఒకదినాన పడే శిక్ష వల్ల సర్వనాశనం అవుతారు.

وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ ۝ وَقَالُوٓا ءَأٰلِهَتُنَا خَيْرٌ أَمْ هُوَ ۚ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًا ۚ بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ۝ إِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنٰهُ مَثَلًا لِّبَنِىٓ إِسْرٰٓءِيلَ ۝ وَلَوْ نَشَآءُ لَجَعَلْنَا مِنكُم مَّلٰٓئِكَةً فِى الْأَرْضِ يَخْلُفُونَ ۝ وَإِنَّهُۥ لَعِلْمٌ لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَاتَّبِعُونِ ۚ هٰذَا صِرٰطٌ مُّسْتَقِيمٌ ۝ وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ الشَّيْطٰنُ ۖ إِنَّهُۥ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ۝ وَلَمَّا جَآءَ عِيسٰى بِالْبَيِّنٰتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُم بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ لَكُم بَعْضَ الَّذِى تَخْتَلِفُونَ فِيهِ ۖ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ۝ إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّى وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ ۚ هٰذَا صِرٰطٌ مُّسْتَقِيمٌ ۝ فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنۢ بَيْنِهِمْ ۖ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابِ يَوْمٍ أَلِيمٍ ۝

విధేయులైన బానిసలుగా తయారయినప్పుడు, ఆ దుర్మార్గుడు తమను గురించి ఏ విధంగా భావించాడో ఆ విధంగానే ఉన్నామని వారు తమ ప్రవర్తన ద్వారా రుజువు చేసుకుంటూరు. వారు ఈ నీచస్థితికి గురికావటానికి అసలు కారణం వారు మౌలికంగా పాపాత్ములు కావటమే.

10 ఇంతకుముందు 45వ ఆయతులో ఇలా చెప్పబడింది : "మేము దయామయుడైన దేవుని మినహా, ఇతర దేవుళ్ళను కూడ ఆరాధనకై నియమించామా అనినీకు పూర్వం గతించిన ప్రవక్తలందరినీ అడిగిచూడు ." ఈ విషయాన్ని మక్కా ప్రజలముందు ఉంచినపుడు, వారిలో ఒకడు ఇలా అభ్యంతరాన్ని లేవదీశాడు; "క్రైస్తవులు మర్యమ్ కుమారుణ్ణి దేవునిగా చేసుకుని అతనిని ఆరాధించటం లేదా ఏమి? అలాంటప్పుడు మా దేవుళ్లు చేసిన పాపం ఏమిటి?" ఈ విషయం చెప్పగానే అవిశ్వాసుల సమూహం నుండి కహ కహ అంటూ వికృతపు నవ్వులు వినిపించాయి; ఈ అభ్యంతరానికి మీ సమాధానం ఏమిటి అంటూ నినాదాలు చేశారు.

11 ఇలా కూడ అనువాదం చేయవచ్చు: "అతను ప్రళయ కాల జ్ఞానానికి ఒక మార్గము." ఇక్కడ ఒక ప్రశ్న పుడుతుంది; ఏసుక్రీస్తు, ప్రళయానికి సూచన అనీ లేదా అతను ప్రళయ కాల జ్ఞానానికి మార్గము అనీ ఏ అర్థంలో చెప్పబడింది?

66 – 78 ఇప్పుడు వారు కేవలం తమకు తెలియకుండానే తమపైకి అకస్మాత్తుగా ప్రళయం వచ్చిపడాలని నిరీక్షిస్తున్నారా? ఆ దినం వచ్చినప్పుడు- స్నేహితులందరూ భయభక్తులు కలవారు తప్ప ఒకరికొకరు శత్రువులై పోతారు. ఆ రోజున మా వాక్యాలను విశ్వసించి, మా ఆజ్ఞలకు బద్ధులై జీవితం గడిపిన వారితో ఇలా అనబడుతుంది: "నా దాసులారా! ఈనాడు మీకు ఏ భయమూలేదు, మీకు ఏ దుఃఖమూ కలుగదు. మీరూ, మీ భార్యలూ స్వర్గంలో ప్రవేశించండి, మిమ్మల్ని ఆనందింప చేయటం జరుగుతుంది." వారి మధ్య బంగారు పళ్లాలూ, గిన్నెలూ త్రిప్పబడతాయి. మనస్సు ఇష్టపడే, కళ్లకు ఇంపుగా ఉండే ప్రతి వస్తువూ అక్కడ ఉంటుంది. వారితో ఇలా అనబడుతుంది: "ఇక మీరు ఇక్కడ శాశ్వతంగా ఉంటారు. మీరు ప్రపంచంలో చేసిన కర్మలు కారణంగా మీరు ఈ స్వర్గానికి వారసులయ్యారు. మీకు ఇక్కడ పండ్లూ ఫలాలూ పుష్కలంగా లభిస్తాయి, వాటిని మీరు తింటారు."

هَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا السَّاعَةَ اَنْ تَاْتِيَهُمْ
بَغْتَةً وَّهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ۝٦٦ اَلْاَخِلَّاۗءُ
يَوْمَىِٕذٍۢ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ اِلَّا الْمُتَّقِيْنَ ۝٦٧
يٰعِبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَآ اَنْتُمْ
تَحْزَنُوْنَ ۝٦٨ اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاٰيٰتِنَا وَكَانُوْا
مُسْلِمِيْنَ ۝٦٩ اُدْخُلُوا الْجَنَّةَ اَنْتُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ
تُحْبَرُوْنَ ۝٧٠ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِّنْ
ذَهَبٍ وَّاَكْوَابٍ ۚ وَفِيْهَا مَا تَشْتَهِيْهِ
الْاَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْاَعْيُنُ ۚ وَاَنْتُمْ فِيْهَا
خٰلِدُوْنَ ۝٧١ وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِيْٓ
اُوْرِثْتُمُوْهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝٧٢
لَكُمْ فِيْهَا فَاكِهَةٌ كَثِيْرَةٌ مِّنْهَا تَاْكُلُوْنَ ۝٧٣

పలువురు వ్యాఖ్యాతలు ఇలా అన్నారు : ఇది హజ్రత్ ఏసుక్రీస్తు మలిరాకను తెలియజేస్తుంది. ఈ విషయమే ఎన్నో హదీసులలో వచ్చింది. కాని తరువాతి వాక్యం ఈ అర్థానికి విరుద్ధంగా ఉంది. ఆయన రెండోసారి రావటం అనేది, రాబోయే కాలంలో ఉండే ప్రజలకు మాత్రమే లేదా తరువాత పుట్టేవారికి మాత్రమే ప్రళయకాల జ్ఞాన మార్గం కాగలుగుతుంది. మక్కా అవిశ్వాసులకు ఆయన జ్ఞాన మార్గం ఎలా కాగలుగుతారని, వారిని సంబోధిస్తూ, "కనుక మీరు దానిని గురించి సందేహించకండి" అని చెప్పబడింది? కాబట్టి మా దృష్టిలో కొందరు ఇతర వ్యాఖ్యాతలు చేసిన ఈ వ్యాఖ్యానమే సరియైనది: ఇక్కడ హజ్రత్ ఈసా (అస్సలామ్) తండ్రి లేకుండా పుట్టడం, ఆయన మట్టితో పక్షులను తయారు చేయటం, మృతులను బ్రతికించటం అనేవి ప్రళయం సంభవిస్తుందనటానికి నిదర్శనాలుగా చూపబడ్డాయి. దైవసూక్తి అర్థం ఏమిటంటే, ఏ దేవుడైతే తండ్రి లేకనే బిడ్డను పుట్టించగలడో, ఏ దేవుని దాసుడు మట్టి ప్రతిమలో ప్రాణం పోయగలడో, నిర్జీవులను జీవులుగా చేయగలడో, అట్టి దేవునికి మిమ్మల్నీ, మానవులందరినీ మరణానంతరం మళ్లీ బ్రతికించగలగటం అసాధ్యమని మీరు ఎందుకు భావిస్తారు?

12 అంటే క్రైస్తవులు వారి అభిమతాన్ని అనుసరించి ఏమిచేసినా, ఏమి చెప్పినా, ఏసుక్రీస్తు మాత్రం, తాను దేవుడనని కానీ, దైవ కుమారుడనని కానీ, తనను ఆరాధించమనిగానీ ఏనాడూ చెప్పలేదు. ఇతర ప్రవక్తలందరూ బోధించిన సందేశాన్నే ఈయనా బోధించారు. ఇప్పుడు ముహమ్మద్ (సఅసమ్) మీకు ఇచ్చే సందేశం కూడ అదే.

13 అంటే, ఒక వర్గం ఆయనను తిరస్కరించింది; అది తన వైషమ్యంలో, ఆయన అక్రమ సంతానమని నిందించే అంత స్థాయికి వెళ్ళింది. రెండోవర్గం ఆయనను విశ్వసించింది, తన అతిశయించిన విశ్వాసం వల్ల, అది ఆయనను దేవుడుగా చేసేసింది. అయితే ఒక మానవుడు దేవుడు కావటం అనేది వారికి ఒక చిక్కు సమస్యగా పరిణమించింది, ఆ చిక్కును విడదీసే ప్రయత్నంలో వారు అనేక వర్గాలుగా చీలిపోయారు.

ఇక అపరాధులు; వారు నరక శిక్షను శాశ్వతంగా అనుభవిస్తూ ఉంటారు. వారి శిక్ష తగ్గటం అనేది ఎన్నటికీ జరగదు; వారు అందులో హతాశులై పడి ఉంటారు. మేము వారికి అన్యాయం చేయలేదు; వారే తమకు తాము అన్యాయం చేసుకున్నారు. వారు, "ఓ మాలిక్![14] నీ ప్రభువు మమ్మల్ని అంతం చేస్తే బాగుంటుంది" అని వేడుకుంటారు. దానికి అతడు, "మీరు ఇలాగే పడి ఉంటారు. మేము మీ దగ్గరకు సత్యాన్ని తీసుకుని వచ్చాము. కాని మీలో చాలామందికి సత్యం అంటేనే గిట్టేది కాదు"[15] అని సమాధానం చెబుతాడు.

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابِ جَهَنَّمَ خَٰلِدُونَ ۝ لَا يُفَتَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ۝ وَمَا ظَلَمْنَٰهُمْ وَلَٰكِن كَانُوا۟ هُمُ الظَّٰلِمِينَ ۝ وَنَادَوْا۟ يَٰمَٰلِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ ۖ قَالَ إِنَّكُم مَّٰكِثُونَ ۝ لَقَدْ جِئْنَٰكُم بِالْحَقِّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَٰرِهُونَ ۝

79 – 80 వారు ఏదైనా చర్యను తీసుకోవటానికి నిర్ణయించుకున్నారా?[16] అలా అయితే మేము కూడా ఒక నిర్ణయం తీసుకుంటాము. మేము వారి రహస్య విషయాలనూ, వారి గుసగుసలనూ వినటం లేదని వారు అనుకుంటున్నారా? మేము అన్నీ వింటూనే ఉన్నాము. అంతేకాదు మా దూతలు వారి వద్దనే ఉండి వ్రాస్తున్నారు.

أَمْ أَبْرَمُوٓا۟ أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ ۝ أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَىٰهُم ۚ بَلَىٰ وَرُسُلُنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ ۝

81 – 83 వారితో ఇలా అను, "ఒకవేళ నిజంగానే కరుణామయునికి సంతానం ఉంటే, అందరికంటే ముందు నేనే వారిని ఆరాధించి ఉండేవాణ్ణి." భూమ్యాకాశాల పాలకుడూ, సింహాసన ప్రభువూ అయిన ఆయన, వారు ఆపాదించే సకల విషయాలకు అతీతుడు, పరిశుద్ధుడునూ. సరే, మంచిది, వారిని తమ అసత్యపు ఆలోచనలలో మునిగి ఉండనీ, తమ ఆటలలో నిమగ్నులై ఉండనీ. చివరకు వారు, తమను ఏ దినం గురించి భయపెట్టటం జరుగుతుందో, ఆ దినాన్ని చూస్తారు.

قُلْ إِن كَانَ لِلرَّحْمَٰنِ وَلَدٌ فَأَنَا۠ أَوَّلُ الْعَٰبِدِينَ ۝ سُبْحَٰنَ رَبِّ السَّمَٰوَٰتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ۝ فَذَرْهُمْ يَخُوضُوا۟ وَيَلْعَبُوا۟ حَتَّىٰ يُلَٰقُوا۟ يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ۝

---

14 మాలిక్ అంటే, నరకపాలకుడు అని భావం. సందర్భాన్నిబట్టి కూడ ఈ విషయం నిర్ధారణ అవుతుంది.

15 "మేము మీ దగ్గరకు సత్యాన్ని తీసుకుని వచ్చాము" అనే నరక పాలకుని మాటలలోని "మేము" అనే పదం, ప్రభుత్వం తరపున ఒక ప్రభుత్వాధికారి మాట్లాడుతూ "మేము" అనే పదం వాడిన రీతిలో ఉన్నది. మా ప్రభుత్వం ఈ పనిచేసింది లేదా ఈ ఉత్తరువును జారీ చేసింది అని దాని భావం.

16 ఖురైషు సర్దారులు, తమ రహస్య సమావేశాలలో దైవప్రవక్త ముహమ్మద్(సఅసమ్)కు వ్యతిరేకంగా నిర్ణయాత్మకమైన చర్య తీసుకునే విషయంలో, చెప్పిన మాటలను ఇది సూచిస్తుంది.

84 – 85 ఆకాశంలోనూ, భూమిలోనూ దేవుడు ఆయన ఒక్కడే. ఆయనే వివేకవంతుడు, జ్ఞానసంపన్నుడు; భూమ్యాకాశాల మీదా, వాటి మధ్య ఉన్న ప్రతివస్తువు మీదా అధికారం గల ఆయన ఎంతో ఉన్నతుడు. ప్రళయ గడియను గురించి తెలిసినవాడు కూడ ఆయనే. ఆయనవైపునకే మీరంతా మరలింపబడనున్నారు.

86 ఆయనను త్రోసిరాజని వారు వేడుకునే దేవుళ్లకు సిఫారసు చేసే అధికారం ఏమాత్రమూ లేదు, ఎవరైనా జ్ఞానం ఆధారంగా ఇది సత్యమని, సాక్ష్యం పలికితే తప్ప.[17]

87 – 88 నీవు, "మిమ్మల్ని ఎవరు పుట్టించారు" అని వారిని అడిగితే, స్వయంగా వారే 'అల్లాహ్' అని అంటారు.[18] అయితే వారు ఎలా మోసపోతున్నారు? ప్రవక్త యొక్క ఈ సూక్తి సాక్షిగా! "ప్రభూ! ఈ ప్రజలు విశ్వసించేవారు కారు". [19]

89 మంచిది, ప్రవక్తా! వారిని మన్నించు. 'మీకు సలామ్' అని వారితో అను. త్వరలోనే వారికి తెలిసిపోతుందిలే.

وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَٰهٌ وَفِي الْأَرْضِ إِلَٰهٌ ۚ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ۝ وَتَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۝ وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ۝ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ۖ فَأَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ۝ وَقِيلِهِ يَا رَبِّ إِنَّ هَٰؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ ۝ فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ ۚ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ۝

---

17 అంటే, ఒక వ్యక్తి ఒకవేళ తాను దేవుళ్లుగా చేసుకున్న శక్తులకు తప్పకుండా మధ్యవర్తిత్వం నెరిపే అధికారాలు ఉన్నాయనీ వాటికి అల్లాహ్ వద్ద పలుకుబడి ఉందనీ, ఆ పలుకుబడి ద్వారా అవి తాము కోరిన వారిని క్షమింపజేయగలవనీ చెబితే అప్పుడు అతను జ్ఞానం ఆధారంగా ఈ విషయాన్ని ధృవీకరించగలడా?

18 ఈ ఆయతునకు రెండు అర్థాలు ఉన్నాయి. ఒకటి, ఒకవేళ నీవు "మిమ్మల్ని సృష్టించినది ఎవరు" అని వారిని అడిగితే, వారు దానికి అల్లాహ్‌యే అని అంటారు. రెండు, అలాగే, "మీ దేవుళ్లను సృష్టించినది ఎవరు?" అని అడిగితే దానికినీ వారు అల్లాహ్‌యే అని సమాధానమిస్తారు.

19 అర్థం ఏమిటంటే, "ఓ ప్రభూ ! ఈ ప్రజలు విశ్వసించేవారు కారు" అనే ప్రవక్త వచనం సాక్షిగా ! ఎంత వింతైన ఆత్మ ద్రోహానికి వారు ఒడిగట్టారు ! తమకూ, తమ దేవుళ్లకూ సృష్టికర్త అల్లాహ్‌యే అని వారంతటవారే సమ్మతించారు. అయినా కూడా వారు సృష్టికర్తను వదలి, సృష్టింపబడినవారిని ఆరాధించాలనే మొండిగా వాదిస్తారు.

44. అద్ దుఖాన్

(٤٤) سُوْرَةُ الدُّخَانِ مَكِّيَّةٌ (٦٤)

ఆయతులు : 59 అవతరణ : మక్కాలో

ركوعاتها ٣ — اٰیاتها ٥٩

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 9 హా. మీమ్. స్పష్టమైన ఈ గ్రంథం సాక్షిగా! మేము దానిని ఎంతో మేలైన, అత్యంత శుభవంతమైన రాత్రివేళ అవతరింపజేశాము.[1] ఎందుకంటే మేము ప్రజలను హెచ్చరించ దలచాము. ఈ రాత్రే ప్రతి విషయానికీ సంబంధించిన వివేకవంతమైన నిర్ణయం మా ఆజ్ఞానుసారం జారీ అవుతుంది.[2] మేము ఒక ప్రవక్తను నీ ప్రభువు కారుణ్యంగా పంపాలనుకున్నాము. నిశ్చయంగా ఆయన మాత్రమే అన్నీ వినేవాడు, అన్నీ ఎరిగినవాడు, ఆకాశాలకూ భూమికీ ప్రభువు, భూమ్యాకాశాల మధ్య ఉన్న ప్రతి వస్తువునకూ ప్రభువు – మీరు నిజంగా విశ్వాసులే అయితే (ఈ విషయాన్ని గ్రహించండి). ఆయన తప్ప ఆరాధ్య దైవం ఎవ్వడూ లేడు.[3] ఆయనే జీవితాన్ని ప్రసాదిస్తాడు, ఆయనే మరణాన్నీ ఇస్తాడు. ఆయనే మీ ప్రభువు, గతించిన మీ పూర్వీకుల ప్రభువు. (కాని వాస్తవంగా వారికి నమ్మకం లేదు) అయితే వారు శంకతో ఆడుకుంటున్నారు.

10 –16 సరే, స్పష్టమైన పొగను ఆకాశం తీసుకుని వచ్చే దినం కొరకు నిరీక్షించండి. అది ప్రజలను కమ్ముకుంటుంది. ఇదే, వ్యథాభరితమైన శిక్ష.

حٰمٓ ۚ وَالْكِتٰبِ الْمُبِيْنِ ۙ اِنَّآ اَنْزَلْنٰهُ فِيْ
لَيْلَةٍ مُّبٰرَكَةٍ اِنَّا كُنَّا مُنْذِرِيْنَ ○
فِيْهَا يُفْرَقُ كُلُّ اَمْرٍ حَكِيْمٍ ۙ اَمْرًا
مِّنْ عِنْدِنَا ؕ اِنَّا كُنَّا مُرْسِلِيْنَ ۚ رَحْمَةً
مِّنْ رَّبِّكَ ؕ اِنَّهٗ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ۙ
رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۘ اِنْ
كُنْتُمْ مُّوْقِنِيْنَ ○ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيٖ وَ
يُمِيْتُ ؕ رَبُّكُمْ وَرَبُّ اٰبَآئِكُمُ الْاَوَّلِيْنَ ○
بَلْ هُمْ فِيْ شَكٍّ يَّلْعَبُوْنَ ○ فَارْتَقِبْ
يَوْمَ تَاْتِي السَّمَآءُ بِدُخَانٍ مُّبِيْنٍ ۙ
يَّغْشَى النَّاسَ ؕ هٰذَا عَذَابٌ اَلِيْمٌ ○

---

1 అంటే లైలతుల్ ఖద్ర్, మహిమాన్వితమైన రాత్రి అని భావం.

2 అల్లాహ్ పాలనా వ్యవస్థలో ఈ రాత్రికి ఎంతో ప్రాముఖ్యం ఉన్నది. ఆ రాత్రి ఆయన వ్యక్తుల, జాతుల, దేశాల అదృష్టాదృష్టాలకు సంబంధించిన నిర్ణయాలు చేసి వాటిని తన దూతలకు అప్పగిస్తాడు. వారు వాటిని తగురీతిలో అమలుపరుస్తారు.

3 ఆరాధ్యదైవం అంటే నిజమైన ఆరాధ్యదైవం అని భావం. ప్రజలు చేసే ఆరాధన (దాస్యము, పూజ)పై ఆయనకు మాత్రమే హక్కు ఉన్నది.

رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ ۝١٢
أَنَّىٰ لَهُمُ الذِّكْرَىٰ وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ
مُّبِينٌ ۝١٣ ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ
مَّجْنُونٌ ۝١٤ إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا
إِنَّكُمْ عَائِدُونَ ۝١٥ يَوْمَ نَبْطِشُ
الْبَطْشَةَ الْكُبْرَىٰ إِنَّا مُنتَقِمُونَ ۝١٦ وَلَقَدْ
فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ
كَرِيمٌ ۝١٧ أَنْ أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ
إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۝١٨ وَأَن لَّا تَعْلُوا
عَلَى اللَّهِ إِنِّي آتِيكُم بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ۝١٩
وَإِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَن
تَرْجُمُونِ ۝٢٠ وَإِن لَّمْ تُؤْمِنُوا لِي
فَاعْتَزِلُونِ ۝٢١ فَدَعَا رَبَّهُ أَنَّ هَٰؤُلَاءِ
قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ ۝٢٢ فَأَسْرِ بِعِبَادِي لَيْلًا
إِنَّكُم مُّتَّبَعُونَ ۝٢٣ وَاتْرُكِ الْبَحْرَ رَهْوًا
إِنَّهُمْ جُندٌ مُّغْرَقُونَ ۝٢٤ كَمْ تَرَكُوا مِن
جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۝٢٥ وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ
كَرِيمٍ ۝٢٦ وَنَعْمَةٍ كَانُوا فِيهَا
فَاكِهِينَ ۝٢٧ كَذَٰلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا
آخَرِينَ ۝٢٨ فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ
وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ۝٢٩

وقف لازم وقف لازم

ع ١ ١٤

(అప్పుడు వారు ఇలా అంటారు) "ప్రభూ! ఈ శిక్షను మాపై నుండి తొలగించు. మేము విశ్వసిస్తున్నాము."[4] వారి అశ్రద్ధ ఎలా దూరం అవుతుంది? వారి వద్దకు సాక్షాత్తుగా ఒకప్రవక్త[5] వచ్చినప్పటికీ, వారు అతని పట్ల శ్రద్ధ చూపలేదు సరికదా పైగా, "ఇతను ఒక పిచ్చివాడు, ఇతరులనుండి నేర్చుకున్నాడు" అని అన్నారు. ఇలా ఉంది వారి పరిస్థితి. మేము శిక్షను కొంచెం తొలగిస్తే, మీరు పూర్వం చేస్తూ ఉన్నదానినే మళ్లీ చేస్తారు. మేము గట్టిదెబ్బకొట్టే ఆ రోజు, మేము మీకు ప్రతీకారం చేసేరోజు అవుతుంది.

17 – 33 మేము వారికి పూర్వం, ఫిరౌన్ జాతి వారిని ఇటు వంటి పరీక్షకే గురిచేశాము. వారి వద్దకు ఎంతో మర్యాదస్తుడైన ఒక ప్రవక్త వచ్చాడు. అతను ఇలా అన్నాడు, "అల్లాహ్ సేవకులను నాకు అప్పగించండి. నేను మీ కొరకు వచ్చిన ఒక నమ్మకస్తుడైన ప్రవక్తను. అల్లాహ్‌కు వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేయకండి. నేను మీముందు (నా నియామకానికి సంబంధించిన) స్పష్టమైన ప్రమాణాన్ని ఉంచుతున్నాను. మీరు నా మీద దాడిచేయకుండా నేను మన ప్రభువు యొక్క శరణుపొందాను. ఒకవేళ మీరు నామాట నమ్మకపోతే సరే, నాజోలికి మట్టుకురాకండి." చివరకు అతను, "ఈ ప్రజలు అపరాధులు" అని తన ప్రభువుతో చెప్పుకున్నాడు. (ఇలా జవాబు ఇవ్వబడింది), "మంచిది. రాత్రికిరాత్రే నా సేవకులను తీసుకుని బయలుదేరు. మిమ్మల్ని వెంటాడటం జరుగుతుంది. సముద్రాన్ని అది ఉన్న స్థితిలోనే విడిచిపెట్టు. అప్పుడు ఈ సైన్యం అంతా మునిగిపోతుంది." వారు ఎన్ని తోటలను, ఎన్ని నీటిబుగ్గలను, ఎన్ని పొలాలను, ఎన్ని అందమైన సౌధాలను వదలివెళ్లారు! వారు అనుభవిస్తూ ఉన్న విలాస వస్తువులు ఎన్నో వారివెనుకనే ఉండిపోయాయి! ఇలా జరిగింది వారి ముగింపు. మేము ఇతరులను ఈ వస్తువులకు వారసులుగా చేశాము. తరువాత వారి కొరకు ఆకాశమూ విలపించలేదు, భూమీవిలపించలేదు.వారికి కొద్దిపాటి వ్యవధికూడా ఇవ్వబడలేదు.

4 ఈ ఆయతులలోనూ, 16వ ఆయతులోనూ ప్రళయ శిక్షకు సంబంధించిన ప్రస్తావన చేయబడింది. 15వ ఆయతులో, ఈ సూరా అవతరించినప్పటి కాలంలో మక్కావాసులు గురి అయినటువంటి కరువు కాటకాలు ప్రస్తావించబడ్డాయి.

ఈ విధంగా మేము ఇస్రాయీల్ సంతతి వారికి అత్యంత అవమానకరమైన శిక్షనుండి, ఫిరౌన్ నుండి విమోచనం కలిగించాము. అతడు హద్దులు మీరిన వారిలో నిజంగానే అగ్రశ్రేణికి చెందినవాడు. వారి పరిస్థితిని ఎరిగిఉండి కూడా వారికి ప్రపంచంలోని ఇతర జాతులపై ప్రాధాన్యం ఇచ్చాము. వారి కొరకు స్పష్టమైన పరీక్షగా సూచనలను వారికి చూపించాము.

34 – 42 వారు ఇలా అంటారు, "మాకు మా మొదటి మరణమే తప్ప తరువాత మరింకేమీలేదు. దాని తరువాత మేము లేపబడేవారముకానేకాము. నీవు నిజమే పలుకుతున్నట్లయితే, మా తాతముత్తాలను లేపి తీసుకురా." వారు మేలైనవారా లేక తుబ్బా జాతివారా, దానికి ముందువారా? వారు అపరాధులైపోయిన కారణంగానే మేము వారిని నాశనం చేశాము. ఈ ఆకాశాన్నీ, ఈ భూమినీ, వాటి మధ్య ఉన్న వస్తువులనూ మేము వినోదం కోసం సృష్టించలేదుసుమా. వాటిని మేము సత్యంతోనే సృష్టించాము. కాని వారిలో అనేకులు ఎరుగరు. వారందరూ లేపబడటానికి నిర్ణయించబడిన సమయం తీర్పు దినమే. ఆనాడు దగ్గరబంధువు అయినాసరే తన దగ్గర బంధువుకి కూడా ఎంతమాత్రం ఉపయోగపడడు; ఎవరి నుండీ వారికి ఏ సహాయమూ లభించదు; అల్లాహ్‌యే ఎవరి మీదనయినా కరుణ చూపితేతప్ప. ఆయన శక్తిమంతుడు, కరుణామయుడూను.

43 – 50 జఖ్ఖూమ్ వృక్షం పాపాత్ములకు ఆహారం అవుతుంది. అది నూనె మడ్డిలాగా ఉంటుంది. సలసల కాగే నీరు మాదిరిగా అది కడుపులో మసలుతూ ఉంటుంది. అతనిని పట్టుకోండి, నరకం మధ్యకు ఈడ్చుకుంటూ తీసుకువెళ్లండి, వాడి తల మీద సలసలకాగే నీటి శిక్షను పార్లించండి. నీవు గొప్ప బలవంతుడవూ, గౌరవనీయుడవూ అయిన మనిషివి. మీరు ఏ విషయం రాకను గురించి సందేహించేవారో, ఆ విషయం ఇదే.

وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ مِنَ
الْعَذَابِ الْمُهِيْنِ ۙ مِنْ فِرْعَوْنَ ؕ اِنَّهٗ
كَانَ عَالِيًا مِّنَ الْمُسْرِفِيْنَ ۝ وَلَقَدِ
اخْتَرْنٰهُمْ عَلٰى عِلْمٍ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ۝
وَاٰتَيْنٰهُمْ مِّنَ الْاٰيٰتِ مَا فِيْهِ بَلٰٓؤٌا
مُّبِيْنٌ ۝ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ لَيَقُوْلُوْنَ ۙ۝
اِنْ هِيَ اِلَّا مَوْتَتُنَا الْاُوْلٰى وَمَا نَحْنُ
بِمُنْشَرِيْنَ ۝ فَاْتُوْا بِاٰبَآئِنَآ اِنْ
كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ۝ اَهُمْ خَيْرٌ اَمْ
قَوْمُ تُبَّعٍ ۙ وَّالَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ
اَهْلَكْنٰهُمْ ۫ اِنَّهُمْ كَانُوْا مُجْرِمِيْنَ ۝
وَمَا خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا لٰعِبِيْنَ ۝ مَا خَلَقْنٰهُمَآ اِلَّا
بِالْحَقِّ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝
اِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيْقَاتُهُمْ اَجْمَعِيْنَ ۙ۝
يَوْمَ لَا يُغْنِيْ مَوْلًى عَنْ مَّوْلًى شَيْـًٔا
وَّلَا هُمْ يُنْصَرُوْنَ ۙ۝ اِلَّا مَنْ رَّحِمَ
اللّٰهُ ؕ اِنَّهٗ هُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ۝ اِنَّ
شَجَرَتَ الزَّقُّوْمِ ۙ۝ طَعَامُ الْاَثِيْمِ ۛ۝
كَالْمُهْلِ ۛ يَغْلِيْ فِي الْبُطُوْنِ ۙ۝ كَغَلْيِ
الْحَمِيْمِ ۝ خُذُوْهُ فَاعْتِلُوْهُ اِلٰى سَوَآءِ
الْجَحِيْمِ ۙ۝ ثُمَّ صُبُّوْا فَوْقَ رَاْسِهٖ مِنْ
عَذَابِ الْحَمِيْمِ ۝ ذُقْ ۚ اِنَّكَ اَنْتَ
الْعَزِيْزُ الْكَرِيْمُ ۝ اِنَّ هٰذَا
مَا كُنْتُمْ بِهٖ تَمْتَرُوْنَ ۝

51 – 57 దైవభీతి గలవారు శాంతి భద్రతలు గల ప్రదేశంలో ఉంటారు. ఉద్యానవనాలలో, సెలయేళ్లలో, సన్నని పట్టు వస్త్రాలూ, జరీ పట్టు వస్త్రాలూ ధరించి, ఒకరికొకరు ఎదురుగా కూర్చుండి ఉంటారు. ఇలా ఉంటుంది వారి దర్పం. పసిమిరంగుమేనులూ, అందమైన విశాలమైన కళ్లు గల స్త్రీలను వారికి ఇచ్చి వివాహం చేస్తాము. అక్కడ వారు రుచికరమైన అన్ని రకాల పదార్థాలనూ నిస్సంకోచంగా అడుగుతారు. అక్కడ వారు మరణాన్ని ఎన్నటికీ రుచి చూడరు. ప్రపంచంలో వచ్చిన మరణమే మరణం. అల్లాహ్ తన కృపతో వారిని నరక శిక్షనుండి కాపాడుతాడు. ఇదే గొప్ప సాఫల్యం.

58 – 59 ప్రవక్తా! వారు హితబోధ పొందటానికి మేము ఈ గ్రంథాన్ని నీ భాషలో సరళం చేశాము, ఇక నీవు కూడా నిరీక్షించు, వారు కూడా నిరీక్షిస్తున్నారు.

اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ مَقَامٍ اَمِيْنٍ ۙ فِيْ
جَنّٰتٍ وَّ عُيُوْنٍ ۚۙ يَّلْبَسُوْنَ مِنْ سُنْدُسٍ
وَّاِسْتَبْرَقٍ مُّتَقٰبِلِيْنَ ۚۙ كَذٰلِكَ ۟ وَ
زَوَّجْنٰهُمْ بِحُوْرٍ عِيْنٍ ۭ يَدْعُوْنَ فِيْهَا
بِكُلِّ فَاكِهَةٍ اٰمِنِيْنَ ۙ لَا يَذُوْقُوْنَ
فِيْهَا الْمَوْتَ اِلَّا الْمَوْتَةَ الْاُوْلٰى ۚ وَ
وَقٰهُمْ عَذَابَ الْجَحِيْمِ ۙ فَضْلًا مِّنْ
رَّبِّكَ ۭ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ
فَاِنَّمَا يَسَّرْنٰهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُوْنَ ۝ فَارْتَقِبْ اِنَّهُمْ مُّرْتَقِبُوْنَ ۝

---

5 అంటే, ఆయన ప్రవక్త అనే విషయంలో ఏ విధమైన సందేహానికి తావు లేదు. అది తేటతెల్లమే.

6 విభిన్న దేశాలకు చెందిన రాజులకు గల ప్రత్యేకమైన బిరుదుల – కిస్రా, ఖైసర్, ఫిరౌన్ – వలె తుబ్బా అనే బిరుదు హిమైరా తెగకు చెందిన రాజులకు ఉండేది. వీరు సబా జాతికి చెందిన ఒక శాఖతో సంబంధం కలిగి ఉన్నారు; వీరు అరేబియాను అనేక శతాబ్దాలు పాలించారు.

45. అల్ జాసియహ్

(٤٥) سُوْرَةُ الْجَاثِيَةِ مَكِّيَّةٌ (٦٥)

آياتها ركوعاتها

ఆయతులు : 37 అవతరణ : మక్కాలో

అనంత కరుణామయుడు అపారకృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

1 – 2 హా. మీమ్. ఈ గ్రంథం శక్తిమంతుడూ, వివేకవంతుడూ అయిన అల్లాహ్ తరఫు నుండి అవతరించింది.

3 – 6 వాస్తవంగానే విశ్వాసుల కొరకు ఆకాశాలలోనూ, భూమిలోనూ అసంఖ్యాకమైన సూచనలు ఉన్నాయి. మిమ్మల్ని సృష్టించటంలోనూ, అల్లాహ్ (భూమిలో) వ్యాపింపజేస్తూ ఉన్నటువంటి జంతువులలోనూ, నమ్మే వారి కొరకు గొప్ప సూచనలు ఉన్నాయి. రేయింబవళ్ల మధ్య ఉన్న వ్యత్యాసంలో, వ్యతిరేకతలో, ఆకాశం నుండి అల్లాహ్ అవతరింపజేస్తున్న ఆహారంలో- దాని ద్వారా ఆయన మృతభూమిని బ్రతికిస్తాడు- వాయువుల పరిభ్రమణంలో, బుద్ధిని ఉపయోగించే వారికి ఎన్నో సూచనలు ఉన్నాయి. ఇవన్నీ అల్లాహ్ సూచనలు, మేము వాటిని నీకు యథాతథంగా వివరిస్తున్నాము. ఇక అసలు వారు అల్లాహ్‌నూ, ఆయన వాక్యాలనూ కాక మరే విషయాన్ని విశ్వసిస్తారు?

7 – 10 అసత్యవాది, దుష్కార్యపరుడు అయిన ప్రతివ్యక్తి సర్వనాశనమవుతాడు. అతడిముందు అల్లాహ్ వాక్యాలు పఠించబడతాయి, వాటిని అతడు వింటాడు. ఆ తరువాత అతడు వాటిని ఎన్నడూ విననివాని మాదిరిగా అహంభావంతో తన తిరస్కార వైఖరిపై మొండిగా ఉండిపోతాడు. అటువంటి వ్యక్తికి అత్యంత బాధాకరమైన శిక్షపడుతుందనే శుభవార్తను వినిపించు. మా వాక్యాలకు సంబంధించిన విషయం ఏదైనా అతడికి తెలిసినప్పుడు, దానిని అతడు ఎగతాళి చేస్తాడు. అటువంటి వారందరికీ అవమానకరమైన శిక్షపడుతుంది. వారి ముందు నరకం ఉన్నది. వారు ప్రపంచంలో సముపార్జించుకున్న దానిలో ఏదీ వారికి ఏ విధంగానూ పనికిరాదు. అల్లాహ్‌ను కాదని వారు తమ సంరక్షకులుగా చేసుకున్న వారు సైతం, వారికొరకు ఏమీ చేయలేరు. వారి కొరకు పెద్దయాతన ఉన్నది.

11 ఈ ఖురాను పూర్తిగా మార్గదర్శకత్వమే. తమ ప్రభువు వాక్యాలను విశ్వసించకుండా తిరస్కరించిన వారికి వ్యధాభరితమైన పెద్ద శిక్షపడుతుంది.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

حٰمٓ ۝١ تَنْزِيْلُ الْكِتٰبِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيْزِ
الْحَكِيْمِ ۝٢ اِنَّ فِي السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ
لَاٰيٰتٍ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ۝٣ وَفِيْ خَلْقِكُمْ
وَمَا يَبُثُّ مِنْ دَآبَّةٍ اٰيٰتٌ لِّقَوْمٍ
يُّوْقِنُوْنَ ۝٤ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ السَّمَآءِ مِنْ رِّزْقٍ
فَاَحْيَا بِهِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ
تَصْرِيْفِ الرِّيٰحِ اٰيٰتٌ لِّقَوْمٍ يَّعْقِلُوْنَ ۝٥
تِلْكَ اٰيٰتُ اللّٰهِ نَتْلُوْهَا عَلَيْكَ
بِالْحَقِّ ۚ فَبِاَيِّ حَدِيْثٍۭ بَعْدَ اللّٰهِ
وَ اٰيٰتِهٖ يُؤْمِنُوْنَ ۝٦ وَيْلٌ لِّكُلِّ
اَفَّاكٍ اَثِيْمٍ ۝٧ يَّسْمَعُ اٰيٰتِ
اللّٰهِ تُتْلٰى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا
كَاَنْ لَّمْ يَسْمَعْهَا ۚ فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ
اَلِيْمٍ ۝٨ وَاِذَا عَلِمَ مِنْ اٰيٰتِنَا شَيْئَا
اتَّخَذَهَا هُزُوًا ۭ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
مُّهِيْنٌ ۝٩ مِنْ وَّرَآئِهِمْ جَهَنَّمُ ۚ وَلَا
يُغْنِيْ عَنْهُمْ مَّا كَسَبُوْا شَيْئًا وَّلَا
مَا اتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَوْلِيَآءَ ۚ وَلَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيْمٌ ۝١٠ هٰذَا هُدًى ۚ وَ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا بِاٰيٰتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ
مِّنْ رِّجْزٍ اَلِيْمٌ ۝١١ ع

12 – 13 సముద్రాన్ని మీకు వశపరచినవాడు అల్లాహ్‌యే కదా! ఆయన ఆదేశానుసారం అందులో ఓడలు ప్రయాణం చేయటానికి; మీరు ఆయన అనుగ్రహాన్ని అన్వేషించటానికి; కృతజ్ఞులు కావటానికి: భూమిలోని, ఆకాశాలలోని సకల వస్తువులనూ ఆయన మీకు వశపరచాడు. ఇదంతా తన వద్దనుండే[1]- ఆలోచనాపరులకు ఇందులో గొప్ప సూచనలు ఉన్నాయి.

14 – 15 ప్రవక్తా! విశ్వాసులతో ఇలా అను: "అల్లాహ్ తరఫు నుండి చెడ్డరోజులు వస్తాయని భయపడని వారి చేష్టలను క్షమించండి; స్వయంగా అల్లాహ్ ఒక వర్గం వారికి వారి సంపాదనకు ప్రతిఫలం ఇవ్వటానికి. సత్కార్యం చేసేవాడు దానిని తనకొరకే చేసుకుంటాడు. దుష్కార్యం చేసేవాడు తానే దాని ఫలితాన్ని అనుభవిస్తాడు. తరువాత అందరూ తమ ప్రభువు వైపునకే మరలిపోతారు.

16 – 20 పూర్వం మేము ఇస్రాయీల్ సంతతి వారికి గ్రంథాన్నీ, ఆజ్ఞనూ, ప్రవక్త పదవినీ ప్రసాదించాము. వారికి మేము మంచి జీవన సామగ్రిని అనుగ్రహించాము. ప్రపంచంలోని ప్రజలందరిపై వారికి ఘనతను దయచేశాము. ధర్మం విషయంలో వారికి స్పష్టమైన ఉపదేశాలను ఇచ్చాము. తరువాత వారి మధ్య తలెత్తిన విభేదాలు (తెలియకపోవటం వల్లకాదు కాని) జ్ఞానం వచ్చిన తరువాతనే తలెత్తాయి, వారు ఒకరికొకరు అన్యాయం చేయదలచుకున్న కారణంగానే తలెత్తాయి. ప్రళయంనాడు అల్లాహ్ వారు విభేదిస్తూ ఉన్న వ్యవహారాలను గురించి తీర్పు చెబుతాడు. ఇప్పుడు ప్రవక్తా! మేము నిన్ను ధర్మం విషయంలో ఒక స్పష్టమైన రాజమార్గంపై (షరియత్) స్థిరపరిచాము.కనుక నీవు దానిపై మాత్రమే నడువు. జ్ఞానహీనుల కోరికలను అనుసరించకు. అల్లాహ్‌కు ప్రతిగా వారు నీకు ఏమాత్రం ఉపయోగపడరు.[2] దుర్మార్గులు ఒకరికొకరు సహాయకులు. భయభక్తులు కలవారి సహాయకుడు అల్లాహ్. దూరదృష్టితో నిండి ఉన్న ఈ కాంతులు ప్రజలందరికొరకు; నమ్మేవారికి ఇవి మార్గదర్శకత్వం, కారుణ్యమూను.

اَللّٰهُ الَّذِىْ سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ
لِتَجْرِىَ الْفُلْكُ فِيْهِ بِاَمْرِهٖ وَلِتَبْتَغُوْا
مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ۝ وَ
سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِى السَّمٰوٰتِ وَ مَا فِى
الْاَرْضِ جَمِيْعًا مِّنْهُ ؕ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ
لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُوْنَ ۝ قُلْ لِّلَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا يَغْفِرُوْا لِلَّذِيْنَ لَا يَرْجُوْنَ اَيَّامَ
اللّٰهِ لِيَجْزِىَ قَوْمًا بِمَا كَانُوْا
يَكْسِبُوْنَ ۝ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا
فَلِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ اَسَآءَ فَعَلَيْهَا ۫ ثُمَّ اِلٰى
رَبِّكُمْ تُرْجَعُوْنَ ۝ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا
بَنِىْۤ اِسْرَآءِيْلَ الْكِتٰبَ وَالْحُكْمَ
وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنٰهُمْ مِّنَ الطَّيِّبٰتِ وَ
فَضَّلْنٰهُمْ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ۝ وَاٰتَيْنٰهُمْ بَيِّنٰتٍ
مِّنَ الْاَمْرِ ۚ فَمَا اخْتَلَفُوْۤا اِلَّا مِنْۢ بَعْدِ
مَا جَآءَهُمُ الْعِلْمُ ۙ بَغْيًۢا بَيْنَهُمْ ؕ اِنَّ
رَبَّكَ يَقْضِىْ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فِيْمَا
كَانُوْا فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ ۝ ثُمَّ جَعَلْنٰكَ
عَلٰى شَرِيْعَةٍ مِّنَ الْاَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا
تَتَّبِعْ اَهْوَآءَ الَّذِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝ اِنَّهُمْ
لَنْ يُّغْنُوْا عَنْكَ مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا ؕ وَاِنَّ
الظّٰلِمِيْنَ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۚ وَ
اللّٰهُ وَلِىُّ الْمُتَّقِيْنَ ۝ هٰذَا بَصَآئِرُ
لِلنَّاسِ وَ هُدًى وَّ رَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ
يُّوْقِنُوْنَ ۝

21 – 22 చెడులకు పాల్పడినవారు, తమనూ, విశ్వసించి మంచిపనులు చేసేవారినీ మేము సమానంగా చేస్తామనీ, వారి జీవన్మరణాలు ఒకే విధంగా ఉండేలా చేస్తామనీ అనుకుంటు న్నారా? వారు చేసే నిర్ణయాలు చాల చెడ్డవి. అల్లాహ్ ఆకాశాలనూ, భూమినీ సత్యంతో సృజించాడు, ప్రతిప్రాణికీ దాని సంపాదన ప్రకారం ప్రతిఫలం ఇవ్వాలని సృజించాడు. ప్రజలకు అన్యాయం ఎంతమాత్రం జరగదు.

23 తన మనోవాంఛలను తన దేవుడుగా చేసుకున్న వ్యక్తి స్థితిని గురించి కూడా నీవు ఎప్పుడైనా ఆలోచించావా? జ్ఞానం[3] ఉన్నప్పటికీ, అతనిని అల్లాహ్ మార్గభ్రష్టత్వంలోకి విసిరివేశాడు, అతని హృదయం మీదా, చెవులమీదా ముద్రవేశాడు, అతని కళ్లకు తెరవేశాడు. ఇక అల్లాహ్ తప్ప అతనికి మార్గం చూపేవాడె వడున్నాడు? మీరు గుణపాఠాన్ని నేర్చుకోరా?

24 – 27 వారు ఇలా అంటారు, "జీవితం అంటే కేవలం మన ఈ ప్రాపంచిక జీవితం మాత్రమే. ఇక్కడే మన మరణం, ఇక్కడే మన జీవనం. కాల పరిభ్రమణం తప్ప, మనలను ఏదీ చంపలేదు." వాస్తవంగా ఈ విషయానికి సంబంధించిన జ్ఞానమేదీ వారివద్దలేదు. వారు కేవలం ఊహ ఆధారంగా ఈ మాటలు అంటున్నారు. స్పష్టమైన మా వాక్యాలను వారికి వినిపించినప్పుడు, "నీవు సత్యవంతుడవే అయితే, మా తాతముత్తాతలను లేపి తీసుకురా" అనేది తప్ప వారివద్ద మరొక తర్కం ఏదీ ఉండదు. ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను, "అల్లాహ్‌యే మీకు జీవితం ప్రసాదిస్తున్నాడు, తరువాత ఆయనే మీకు మరణం కలుగజేస్తున్నాడు, ఆపైన ఆయనే మిమ్మల్ని ప్రళయంనాడు సమావేశపరుస్తాడు; అది వచ్చే విషయం గురించి ఏమాత్రం సందేహంలేదు. కాని చాలామందికి ఈ విషయం తెలియదు. భూమి, ఆకాశాల సామ్రాజ్యాధికారం అల్లాహ్‌దే. ప్రళయగడియ వచ్చిపడే ఆనాడు అసత్యవాదులు నష్టానికి గురి అవుతారు.

أَمْ حَسِبَ الَّذِيْنَ اجْتَرَحُوا السَّيِّاٰتِ
اَنْ نَّجْعَلَهُمْ كَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَ
عَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ سَوَآءً مَّحْيَاهُمْ وَ
مَمَاتُهُمْ ؕ سَآءَ مَا يَحْكُمُوْنَ ﴿٢١﴾ وَ خَلَقَ
اللّٰهُ السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَ
لِتُجْزٰى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ
وَ هُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿٢٢﴾ اَفَرَءَيْتَ مَنِ
اتَّخَذَ اِلٰهَهٗ هَوٰىهُ وَ اَضَلَّهُ اللّٰهُ عَلٰى
عِلْمٍ وَّ خَتَمَ عَلٰى سَمْعِهٖ وَ قَلْبِهٖ وَ جَعَلَ
عَلٰى بَصَرِهٖ غِشٰوَةً ؕ فَمَنْ يَّهْدِيْهِ مِنْۢ
بَعْدِ اللّٰهِ ؕ اَفَلَا تَذَكَّرُوْنَ ﴿٢٣﴾ وَ
قَالُوْا مَا هِيَ اِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا
نَمُوْتُ وَ نَحْيَا وَ مَا يُهْلِكُنَاۤ اِلَّا الدَّهْرُ ۚ
وَ مَا لَهُمْ بِذٰلِكَ مِنْ عِلْمٍ ۚ اِنْ هُمْ
اِلَّا يَظُنُّوْنَ ﴿٢٤﴾ وَ اِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ
اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ مَّا كَانَ حُجَّتَهُمْ اِلَّاۤ
اَنْ قَالُوا ائْتُوْا بِاٰبَآئِنَاۤ اِنْ
كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٢٥﴾ قُلِ اللّٰهُ يُحْيِيْكُمْ
ثُمَّ يُمِيْتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ اِلٰى يَوْمِ
الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيْهِ وَ لٰكِنَّ اَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٢٦﴾ وَ لِلّٰهِ مُلْكُ ٣ ع ١٩
السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ ؕ وَ يَوْمَ تَقُوْمُ
السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَّخْسَرُ الْمُبْطِلُوْنَ ﴿٢٧﴾

28 – 35 అప్పుడు నీవు ప్రతి వర్గమూ మోకరిల్లి ఉండటాన్ని చూస్తావు. వచ్చి, తన కర్మల పత్రాన్ని చూడవలసినదిగా ప్రతి వర్గాన్నీ పిలవటం జరుగుతుంది. వారితో ఇలా అనబడుతుంది, "ఈనాడు మీకు మీరుచేసిన కర్మలకు ప్రతిఫలం ఇవ్వబడుతుంది. ఇది మేము తయారు చేయించిన కర్మల పత్రం. అది మీ విషయంలో జరిగింది జరిగినట్లుగా సాక్ష్యమిస్తుంది. మీరు చేస్తూ ఉండినదంతా మేము వ్రాయిస్తూపోయాము." విశ్వసించి, మంచిపనులు చేస్తూ ఉండిన వారిని వారి ప్రభువు తన కారుణ్యంలోకి ప్రవేశింపజేస్తాడు. అసలు స్పష్టమైన సాఫల్యం అంటే ఇదే. అవిశ్వాసులైపోయిన వారితో (ఇలా అనబడుతుంది). "నా వాక్యాలు మీకు వినిపించబడుతూ ఉండలేదా? కాని మీరు అహంభావానికి వశులై అపరాధులైపోయారు. అల్లాహ్ వాగ్దానం సత్యమైనదనీ, ప్రళయం వచ్చే విషయం గురించి ఏమాత్రం సందేహంలేదనీ అనబడినప్పుడు, మీరు, ప్రళయం అంటే ఏమిటో మాకు తెలియదు. మేము కేవలం అనుమానాస్పదమైన విషయంగానే తలుస్తాము. మాకు నమ్మకంలేదు" అని అనేవారు. అప్పుడు వారికి తమ కర్మల కీడులు ఏమిటో ప్రస్ఫుటమవుతాయి. వారు తాము ఎగతాళి చేసిన దాని యొక్క వలయంలోనే చిక్కుకుపోతారు. వారితో ఇలా అనటం జరుగుతుంది, "మీరు ఈనాటి సమావేశాన్ని మరచిపోయిన విధంగానే, మేము కూడ ఈనాడు మిమ్మల్ని మరచిపోతాము. మీ నివాసం ఇక నరకమే. మీకు సహాయం చేసేవాడెవడూలేడు. మీరు అల్లాహ్ వాక్యాలను పరిహాసంగా తీసుకోవటంవల్లా, ప్రాపంచిక జీవితం మిమ్మల్ని మోసానికి గురిచేయటం వల్లా మీ గతి ఇలా అయింది. కనుక ఈనాడు వారిని నరకం నుండి బయటకు తీయటమూ జరగదు, క్షమాభిక్షను అనుగ్రహించు అని వేడుకొని మీ ప్రభువును ప్రసన్నుడుగా చేసుకోండి [4] అని వారికి చెప్పటమూ జరగదు."

36 – 37 కనుక అల్లాహ్ మాత్రమే స్తుతిపాత్రుడు. ఆయన భూమికీ, ఆకాశాలకూ ప్రభువు; సకల లోకాలకూ ప్రభువు. భూమ్యాకాశాలలో ఘనత ఆయనకు మాత్రమే చెందుతుంది. శక్తిమంతుడూ, వివేకవంతుడూ ఆయన మాత్రమే.

وَتَرٰى كُلَّ اُمَّةٍ جَاثِيَةً ۫ كُلُّ اُمَّةٍ
تُدْعٰۤى اِلٰى كِتٰبِهَا ؕ اَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُوْنَ ۝ هٰذَا كِتٰبُنَا يَنْطِقُ
عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ ؕ اِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ
مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝ فَاَمَّا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَيُدْخِلُهُمْ
رَبُّهُمْ فِيْ رَحْمَتِهٖ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْمُبِيْنُ ۝ وَاَمَّا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۟ اَفَلَمْ
تَكُنْ اٰيٰتِيْ تُتْلٰى عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ
وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِيْنَ ۝ وَاِذَا قِيْلَ
اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ وَّالسَّاعَةُ لَا
رَيْبَ فِيْهَا قُلْتُمْ مَّا نَدْرِيْ مَا
السَّاعَةُ ۙ اِنْ نَّظُنُّ اِلَّا ظَنًّا وَّمَا نَحْنُ
بِمُسْتَيْقِنِيْنَ ۝ وَبَدَا لَهُمْ سَيِّاٰتُ مَا
عَمِلُوْا وَحَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوْا بِهٖ
يَسْتَهْزِءُوْنَ ۝ وَقِيْلَ الْيَوْمَ نَنْسٰىكُمْ كَمَا
نَسِيْتُمْ لِقَآءَ يَوْمِكُمْ هٰذَا وَمَاْوٰىكُمُ النَّارُ
وَمَا لَكُمْ مِّنْ نّٰصِرِيْنَ ۝ ذٰلِكُمْ بِاَنَّكُمُ
اتَّخَذْتُمْ اٰيٰتِ اللّٰهِ هُزُوًا وَّغَرَّتْكُمُ
الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا ۚ فَالْيَوْمَ لَا يُخْرَجُوْنَ
مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُوْنَ ۝ فَلِلّٰهِ
الْحَمْدُ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَرَبِّ الْاَرْضِ
رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝ وَلَهُ الْكِبْرِيَآءُ فِى
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۪ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝ ع ٤ ١٧ ٢٠

1 దీనికి రెండు అర్థాలు ఉన్నాయి. ఒకటి; అల్లాహ్ యొక్క ఈ వరం ప్రపంచంలోని రాజులు ఇచ్చే వరాలవంటి వరం ఎంతమాత్రం కాదు. వారు ప్రజలనుండి వసూలుచేసిన సొత్తును ప్రజలలో తమకు ఇష్టమైన వారికి వరంగా ఇస్తారు. దీనికి భిన్నంగా ఈ వరాలన్నీ అల్లాహ్ సృష్టించినవే, ఆయన వాటిని తన తరఫునుండి వారికి ప్రసాదిస్తాడు. రెండు; ఈ వరాలను సృష్టించటంలోనేమీ వాటిని మానవులకు స్వాధీనం చేయటంలోనేమీ అల్లాహ్‌కు ఇతరుల భాగస్వామ్యమూ లేదు, జోక్యమూ లేదు. వాటి సృష్టికర్త కేవలం అల్లాహ్‌యే. ఆయనే తన తరఫునుండి వాటిని మానవులకు ప్రసాదించాడు.

2 అంటే, ఒకవేళ నీవు ప్రజలను సంతోషపెట్టటానికి అల్లాహ్ ధర్మంలో ఎటువంటి మార్పులు, చేర్పులు చేసినా అప్పుడు అల్లాహ్ విధించే దండననుండి, ఆయనముందు జవాబుదారీనుండి వారు నిన్ను రక్షించలేరు.

3 అసలు "అజల్లహుల్లాహు అలా ఇల్మిన్" అనే పదాలు ఉపయోగించబడ్డాయి. ఈ పదాల ఒక అర్థం ఇది: ఆ వ్యక్తి విద్వాంసుడు అయినప్పటికీ, అల్లాహ్ అతనిని అపమార్గంలో విసరివేశాడు. ఎందుకంటే, అతను మనోవాంఛలకు దాసుడై పోయాడు. వాటి రెండో అర్థం ఇది: అతను తన మనోవాంఛలను తన దేవుడుగా చేసుకున్నాడు అనే విషయం తెలిసిన అల్లాహ్ అతనిని మార్గభ్రష్టునిగా చేశాడు.

4 ఈ చివరి వాక్యం: ఒక యజమాని తన కొందరు సేవకుల మీద కసురుకొన్న తరువాత, ఇతరులను ఉద్దేశించి, "బాగు బాగు, ఈ అయోగ్యులకు ఈ శిక్ష పడవలసిందే" అని అన్నట్లుగా ఉంది.

46. అల్ అహ్‌ఖాఫ్

(٤٦) سُوْرَةُ الْاَحْقَافِ مَكِّيَّةٌ (٦٦)

ఆయతులు : 35 అవతరణ : మక్కాలో

اٰيَاتُهَا ٣٥ رُكُوْعَاتُهَا ٤

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 2 హా.మీమ్. ఈ గ్రంథం మహాశక్తిమంతుడూ, మహా వివేకవంతుడూ అయిన అల్లాహ్ తరఫు నుండి అవతరించింది.

3 మేము భూమినీ, ఆకాశాలనూ, వాటి మధ్య ఉన్న సకల వస్తువులనూ సత్యం ప్రకారం, ఒక ప్రత్యేక కాల నిర్ణయంతో సృష్టించాము. కాని ఏ యదార్థం గురించి ఈ అవిశ్వాసులకు హెచ్చరిక చేయబడిందో, ఆ యదార్థానికి వారు విముఖులయ్యారు.

4 – 6 ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను, "మీరు దేవుణ్ణి త్రోసి రాజని వేడుకుంటున్న శక్తులు అసలు ఏమిటో ఎప్పుడైనా మీరు కళ్ల తెరచి చూశారా? భూమిలో వారు సృష్టించింది ఏమిటో, కొంచెం నాకు చూపండి? లేదా ఆకాశాల సృష్టిలో, వాటి నిర్వహణలో వాటి పాత్ర ఏమైనా ఉందా? ఒకవేళ ఇది వరకు వచ్చిన ఏదైనా గ్రంథంగానీ లేదా జ్ఞాన అవశేషంగానీ (ఈ విశ్వాసాలకు ఆధారంగా) మీ దగ్గర ఉంటే, దాన్నే తీసుకురండి, మీరు సత్యవంతులే అయితే." అల్లాహ్‌ను కాదని, ప్రళయంవచ్చే వరకు అతనికి సమాధానమైనా ఇవ్వలేని వారిని,[1] మొరపెట్టుకునేవారు తమకు మొరపెట్టుకుంటున్నారనే విషయం కూడ ఎరుగని వారిని వేడుకునే వాడికంటే పరమ భ్రష్టుడైన మానవుడు ఎవడు ఉంటాడు? మానవులందరినీ సమావేశపరచినప్పుడు, వారు తమను వేడుకున్న వారికి విరోధులైపోతారు, వారి ఆరాధనను తిరస్కరిస్తారు.[2]

حٰمٓ ۚ تَنْزِيْلُ الْكِتٰبِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزِيْزِ
الْحَكِيْمِ ۝ مَا خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ
وَمَا بَيْنَهُمَاۤ اِلَّا بِالْحَقِّ وَاَجَلٍ
مُّسَمًّى ؕ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا عَمَّاۤ اُنْذِرُوْا
مُعْرِضُوْنَ ۝ قُلْ اَرَءَيْتُمْ مَّا تَدْعُوْنَ
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ اَرُوْنِيْ مَاذَا خَلَقُوْا مِنَ
الْاَرْضِ اَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمٰوٰتِ ؕ
اِيْتُوْنِيْ بِكِتٰبٍ مِّنْ قَبْلِ هٰذَاۤ اَوْ اَثٰرَةٍ
مِّنْ عِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ۝ وَمَنْ
اَضَلُّ مِمَّنْ يَّدْعُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَنْ
لَّا يَسْتَجِيْبُ لَهٗۤ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ وَ
هُمْ عَنْ دُعَآئِهِمْ غٰفِلُوْنَ ۝ وَاِذَا حُشِرَ
النَّاسُ كَانُوْا لَهُمْ اَعْدَآءً وَّكَانُوْا
بِعِبَادَتِهِمْ كٰفِرِيْنَ ۝

---

1 సమాధానం ఇవ్వటం అంటే, ప్రజల విజ్ఞప్తులపై తగు నిర్ణయాలు చేసి అమలు పరచటం. అర్థం ఏమిటంటే, వారి ప్రార్థనలపై, వారి విజ్ఞప్తులపై తగు నిర్ణయాలు చేసి వాటిని అమలుపరచే అధికారాలేవీ ఈ దేవుళ్లకు లేవు.

2 అంటే, వారు నిర్మొహమాటంగా ఇలా అనేస్తారు : మీరు సహాయం కోసం మాతో మొరపెట్టుకోమనిగానీ, మేము మీ అవసరాలను తీర్చగలమనిగానీ మేము వారికి ఎన్నడూ చెప్పలేదు; వారు మమ్మల్ని వేడుకుంటారనే విషయం కూడ

7 – 8 ఎంతో స్పష్టమైన మా వాక్యాలను వారికి వినిపించినప్పుడు, సత్యం వారి ముందుకు వచ్చినప్పుడు, ఈ అవిశ్వాసులు దానిని గురించి, "ఇది స్పష్టంగా మంత్రజాలమే" అని అంటారు. అయితే ప్రవక్తయే దానిని కల్పించాడని వారి భావమా? వారితో ఇలా అను, "ఒకవేళ నేనే దానిని కల్పించి ఉన్నట్లయితే, మీరు దేవుని శిక్ష నుండి నన్ను ఏమాత్రం కాపాడలేరు. మీరు కల్పించే విషయాలను అల్లాహ్ బాగా ఎరుగును. నాకూ మీకూ మధ్య సాక్షిగా దేవుడే సరిపోతాడు. ఆయన ఎక్కువగా మన్నించేవాడు, కరుణించేవాడూను."[3]

9 – 10 వారితో ఇలా అను, "నేను కొత్త ప్రవక్తనేమీ కాను.[4] రేపు మీకు ఏమి జరుగనున్నదో, నాకు ఏమి కానున్నదో, నాకైతే తెలియదు. నేను నావద్దకు పంపబడే దైవవాణి (వహీ)ని మాత్రమే అనుసరిస్తున్నాను. నేను స్పష్టంగా హెచ్చరిక చేసేవాణ్ణి తప్పమరేమీ కాను." ప్రవక్తా! వారికి ఇలా చెప్పు, "ఒకవేళ ఈ గ్రంథం అల్లాహ్ తరఫునుండి వచ్చి ఉండి, మీరు దానిని తిరస్కరిస్తూ ఉన్నట్లయితే, (అప్పుడు మీగతి ఏమవుతుందో) అనే విషయం గురించి మీరెప్పుడైనా ఆలోచించారా? ఇటువంటి ఒక గ్రంథాన్ని గురించి ఇస్రాయీల్ సంతతికి చెందిన ఒక సాక్షి సాక్ష్యం కూడ ఇచ్చి ఉన్నాడు. అతడేమో విశ్వసించాడు, మీరేమో అహంభావానికి లోనయ్యారు.[5] అటువంటి దుర్మార్గులకు అల్లాహ్ సన్మార్గం చూపడు."

وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ قَالَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ ۙ هٰذَا
سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ۞ اَمْ يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰىهُ ؕ قُلْ
اِنِ افْتَرَيْتُهٗ فَلَا تَمْلِكُوْنَ لِيْ مِنَ اللّٰهِ
شَيْـًٔا ؕ هُوَ اَعْلَمُ بِمَا تُفِيْضُوْنَ فِيْهِ ؕ
كَفٰى بِهٖ شَهِيْدًۢا بَيْنِيْ وَبَيْنَكُمْ ؕ وَهُوَ
الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ۞ قُلْ مَا كُنْتُ بِدْعًا
مِّنَ الرُّسُلِ وَمَآ اَدْرِيْ مَا يُفْعَلُ بِيْ
وَلَا بِكُمْ ؕ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوْحٰٓى
اِلَيَّ وَمَآ اَنَا اِلَّا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ۞ قُلْ
اَرَءَيْتُمْ اِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَ
كَفَرْتُمْ بِهٖ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْۢ بَنِيْٓ
اِسْرَآءِيْلَ عَلٰى مِثْلِهٖ فَاٰمَنَ وَ
اسْتَكْبَرْتُمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظّٰلِمِيْنَ ۞ ع ١

మాకు తెలియదు. వారంతట వారే మమ్మల్ని తమ అవసరాలు తీర్చేవారుగా ఊహించి మమ్మల్ని వేడుకోవటం ప్రారంభించారు.

3 ఇక్కడ ఈ వాక్యానికి రెండు అర్థాలున్నాయి : ఒకటి, నిజానికి అల్లాహ్ కరుణ, సహనముల వల్లనే, దైవగ్రంథం అసత్యమని చెప్పటానికి జంకనివారు సైతం జీవిస్తున్నారు. కాకుంటే, ఒకవేళ నిర్దయుడూ, క్రూరుడూ అయిన దేవుడు ఈ సృష్టికి ప్రభువు అయితే, ఇటువంటి దుస్సాహసాలకు ఒడిగట్టే అహంభావులు ఒక్క క్షణమైనా బ్రతకలేరు. రెండు, దుర్మార్గులారా ! ఇప్పుడైనా మీరు మీ మొండి వైఖరిని మానుకుంటే, దేవుని కారుణ్య ద్వారాలు మీకై తెరచి ఉంటాయి, మీరు ఇంతకు ముందు చేసిన పాపాలు పోతాయి.

4 అంటే, గత ప్రవక్తలందరూ మానవులే అయినట్లు నేనునూ ఒక మానవుడనే. వారికి దైవ గుణాలలో, దైవాధికారాలలో భాగస్వామ్యం లేనట్లు, నాకునూ వాటిలో భాగస్వామ్యం లేదు.

5 ఇక్కడ సాక్షి అంటే ఎవరో ఒక ప్రత్యేక వ్యక్తి అని భావం కాదు; ఇస్రాయీల్ సంతతికి చెందిన ఒక సామాన్య మానవుడు అని అర్థం. దైవసూక్తి ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, దివ్య ఖురాను ఏ బోధలనైతే మీ ముందు ఉంచుతోందో, అవి కొత్తవేకావు, ప్రపంచంలో మొట్టమొదటిసారిగా మీ ముందే ఉంచబడినవీ కావు; మానవజాతి ముందు ఎన్నడూ ఇంతవరకు

11 – 14 విశ్వసించేందుకు తిరస్కరించినవారు, విశ్వసించే వారిని గురించి, "ఈ గ్రంథాన్ని విశ్వసించటం అనేది మంచిపనే అయితే, వారు ఈ విషయంలో మాకంటే ముందుకు పోగలిగేవారు కాదు [6]" అని అంటారు. వారు దానినుండి మార్గదర్శకత్వం పొందలేదు కాబట్టి, "ఇది పాత అబద్ధమే" అని తప్పకుండా అంటారు. వాస్తవానికి ఇంతకు పూర్వం మూసా గ్రంథం మార్గదర్శిగా, కారుణ్యంగా వచ్చేసింది. ఈ గ్రంథం దానిని ధ్రువీకరిస్తూ అరబ్బీభాషలో వచ్చింది; దుర్మార్గులను హెచ్చరించటానికీ, సద్వైఖరి అవలంబించే వారికి శుభవార్తలు ఇవ్వటానికిన్నీ. నిశ్చయంగా అల్లాహ్‌యే మా ప్రభువు అని ప్రకటించి, దానిపై స్థిరంగా ఉండిపోయిన వారికి ఏ భయమూ లేదు, వారు దుఃఖించటమూ జరగదు. అటువంటి వారే స్వర్గానికిపోయేవారు. అక్కడనే వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు, ప్రపంచంలో తాము చేసిన పనులకు ప్రతిఫలంగా.

15 – 20 మేము మానవునికి, అతను తన తల్లిదండ్రుల పట్ల సద్భావంతో మెలగాలని ఉపదేశించాము. అతని తల్లి అతనిని ఎంతో శ్రమతో తన గర్భంలో పెట్టుకొని మోసింది; ఎంతో శ్రమతోనే అతనిని కన్నది. అతనిని గర్భంలో పెట్టుకొని మోసేందుకు, అతనిచే పాలు మాన్పించేందుకు ముప్పైమాసాలు పట్టింది. చివరకు అతను పరిపూర్ణ శక్తిని పొంది, నలభై సంవత్సరాల వయస్సుకు చేరినప్పుడు, ఇలా అన్నాడు, "నా ప్రభూ! నాకూ, నా తల్లిదండ్రులకూ నీవు ప్రసాదించిన మహాభాగ్యాలకుగాను, నీకు కృతజ్ఞతలు తెలిపే, నీవు ఇష్టపడే సత్కార్యాలు చేసే సద్బుద్ధిని నాకు ప్రసాదించు. ఇంకా, నా సంతానాన్ని కూడ మంచి వారుగా చేసి నాకు సుఖాన్ని ఇవ్వు. నేను నీ సన్నిధిలో పశ్చాత్తాపపడుతూ నీవైపునకు మరలుతున్నాను. నేను విధేయు(ముస్లిమ్)లైన దాసులలోని వాడను."

وَقَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَوْ كَانَ
خَيْرًا مَّا سَبَقُوْنَآ اِلَيْهِ ؕ وَاِذْ لَمْ يَهْتَدُوْا
بِهٖ فَسَيَقُوْلُوْنَ هٰذَآ اِفْكٌ قَدِيْمٌ ﴿١١﴾ وَمِنْ
قَبْلِهٖ كِتٰبُ مُوْسٰٓى اِمَامًا وَّرَحْمَةً ؕ وَهٰذَا
كِتٰبٌ مُّصَدِّقٌ لِّسَانًا عَرَبِيًّا لِّيُنْذِرَ
الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا ۖ وَبُشْرٰى لِلْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٢﴾ اِنَّ
الَّذِيْنَ قَالُوْا رَبُّنَا اللّٰهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوْا فَلَا
خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿١٣﴾
اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ۚ
جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٤﴾
وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ اِحْسٰنًا ؕ
حَمَلَتْهُ اُمُّهٗ كُرْهًا وَّوَضَعَتْهُ كُرْهًا ؕ
وَحَمْلُهٗ وَفِصٰلُهٗ ثَلٰثُوْنَ شَهْرًا ؕ حَتّٰٓى اِذَا
بَلَغَ اَشُدَّهٗ وَبَلَغَ اَرْبَعِيْنَ سَنَةً ۙ قَالَ رَبِّ
اَوْزِعْنِيْٓ اَنْ اَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِيْٓ اَنْعَمْتَ
عَلَيَّ وَعَلٰى وَالِدَيَّ وَاَنْ اَعْمَلَ صَالِحًا
تَرْضٰىهُ وَاَصْلِحْ لِيْ فِيْ ذُرِّيَّتِيْ ۚ اِنِّيْ
تُبْتُ اِلَيْكَ وَاِنِّيْ مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ ﴿١٥﴾

ఉంచబడని వింత విషయాలు అనే నెపంతో మీరు నమ్మజాలని విషయాలూ కావు. ఇంతకు ముందు ఈ బోధలే ఈవిధంగానే వహీ ద్వారా ఇస్రాయీల్ వంశీయుల ముందు తౌరాత్, ఇతర ఆకాశ గ్రంథాల రూపంలో వచ్చేశాయి, సాధారణ ఇస్రాయీల్ వంశీయుడు వాటిని గాఢంగా విశ్వసించాడు.

ఇటువంటి వారినుండి మేము వారు చేసిన మంచి కర్మలను స్వీకరిస్తాము; వారు చేసిన చెడుకర్మలను మన్నిస్తాము. వారికి చేయబడుతూ వచ్చిన సత్యవాగ్దానం ప్రకారం, వారు స్వర్గ వాసులలో చేరిపోతారు. ఏ వ్యక్తి తన తల్లిదండ్రులతో ఇలా అన్నాడో, "ఛీ, పొండి, మీరు నన్ను విసిగిస్తున్నారు. మరణించిన తరువాత నేను సమాధి నుండి లేపబడతానని మీరు నన్ను భయపెడుతున్నారా? వాస్తవానికి నాకు పూర్వం ఎన్నో తరాలు గతించాయి (వారిలో నుండి ఎవ్వడూ లేచిరాలేదుకదా!)" ఆ వ్యక్తిని గురించి తల్లిదండ్రులు ఇద్దరూ సహాయం కోసం అల్లాహ్‌కు మొరపెట్టుకొని ఇలా అన్నారు, "ఓరి దౌర్భాగ్యుడా! విశ్వసించు. అల్లాహ్ వాగ్దానం సత్యమైనది." కాని అతడు, "ఇవన్నీ పాతకాలపు కట్టుకథలు" అని కొట్టిపారేశాడు. ఇటువంటి వారి మీదనే శిక్షా నిర్ణయం రూఢీ అయిపోయింది. వారికి పూర్వం గతించిన జిన్నాతులు, మానవుల గుంపులలోనే వారు కూడా పోయి చేరుతారు. నిస్సందేహంగా వారు నష్టంలోపడి ఉండిపోయేవారు. రెండు వర్గాలలోని ప్రతి ఒక్క వర్గానికి దాని కర్మలను బట్టి దాని అంతస్తు ఉంటుంది. వారు చేసిన దానికి పూర్తి ప్రతిఫలం ఇవ్వటానికి అల్లాహ్ ఇలా చేస్తాడు. వారికి అన్యాయం ఎంతమాత్రం జరగదు. తరువాత ఈ అవిశ్వాసులను అగ్నిముందుకు తీసుకువచ్చి నిలబెట్టినప్పుడు, వారితో ఇలా అనటం జరుగుతుంది; "మీరు మీవంతువరాలను మీ ప్రాపంచిక జీవితంలో పొందారు. వాటి ద్వారా ఆనందాన్ని మీరు అక్కడే అనుభవించారు. ఇక ఏ హక్కూ అర్హతా లేకుండా మీరు భూమిపై ప్రదర్శిస్తూ ఉండిన దురహంకారానికి, మీ అవిధేయతా చేష్టలకు పర్యవసానంగా, ఈ రోజు మీకు అవమానకరమైన శిక్ష విధించబడుతుంది."

أُولَٰٓئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا
عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّـَٔاتِهِمْ فِي أَصْحَٰبِ
الْجَنَّةِ ۖ وَعْدَ الصِّدْقِ الَّذِي كَانُوا
يُوعَدُونَ ١٦ وَالَّذِي قَالَ لِوَٰلِدَيْهِ أُفٍّ
لَّكُمَا أَتَعِدَانِنِي أَنْ أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ
الْقُرُونُ مِن قَبْلِي ۖ وَهُمَا يَسْتَغِيثَانِ اللَّهَ
وَيْلَكَ ءَامِنْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَيَقُولُ
مَا هَٰذَآ إِلَّآ أَسَٰطِيرُ الْأَوَّلِينَ ١٧
أُولَٰٓئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِيٓ أُمَمٍ
قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِم مِّنَ الْجِنِّ
وَالْإِنسِ ۖ إِنَّهُمْ كَانُوا خَٰسِرِينَ ١٨
وَلِكُلٍّ دَرَجَٰتٌ مِّمَّا عَمِلُوا ۖ وَلِيُوَفِّيَهُمْ
أَعْمَٰلَهُمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ١٩
وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى
النَّارِ أَذْهَبْتُمْ طَيِّبَٰتِكُمْ فِي
حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُم بِهَا فَالْيَوْمَ
تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنتُمْ
تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ
وَبِمَا كُنتُمْ تَفْسُقُونَ ٢٠

6 వారి అంతరార్థం ఏమిటంటే, కొంతమంది తెలివి తక్కువ వారు మాత్రమే దివ్య ఖురానును విశ్వసించారు. ఒకవేళ ఇలా చేయటం మంచిపనే అయితే, మావంటి ధీమంతులు, విద్యావంతులు దానిని విశ్వసించే విషయంలో ఎలా వెనుకబడి ఉంటారు.

21 – 26 వారికి కొంచెం ఆద్ సోదరుని (హూద్) గాధను వినిపించు. అప్పుడు అతను ఇసుక గుట్టల మధ్య నివసించే తన జాతి వారిని ఇలా హెచ్చరించాడు – అలా హెచ్చరించేవారు అతనికి పూర్వం కూడవచ్చారు, అతని తరువాతకూడ వచ్చారు– "అల్లాహ్‌ను తప్ప మరెవరినీ ఆరాధించకండి. మీ విషయంలో ఒక భయంకర దినాన విధించబడే శిక్షను గురించి నేను భయపడుతున్నాను." దానికి వారు ఇలా అన్నారు, "మాయ మాటలు చెప్పి మా దేవతలనుండి మమ్మల్ని దూరం చేయటానికా వచ్చింది నీవు? సరే, మంచిది, నీవు సత్యవంతుడవే అయితే, నీవు మమ్మల్ని భయపెడుతూ ఉన్నటువంటి ఆ శిక్షను తీసుకురా." అతను ఇలా అన్నాడు, "దానిని గురించి అల్లాహ్‌కు మాత్రమే తెలుసు.[7] ఏ సందేశాన్ని ఇచ్చి నన్ను పంపడం జరిగిందో ఆ సందేశాన్నే నేను మీకు అందజేస్తున్నాను. కాని నేను గమనిస్తున్నాను, మీరు అజ్ఞానులుగా ప్రవర్తిస్తున్నారు." తరువాత వారు ఆ శిక్షను తమ లోయల వైపునకు వస్తూఉండగా చూసి, "ఇవి పుష్కలంగా మాకు వర్షాన్ని కురిపించే మేఘాలు" అని అనసాగారు – కాదు,[8] కాని ఇది మీరు తొందరపెడుతూ ఉన్న విషయం. ఇది తుఫాను గాలి, వ్యధాపూరితమైన శిక్షను తెస్తోంది, తన ప్రభువు ఆజ్ఞానుసారం ప్రతివస్తువునూ సర్వనాశనం చేస్తుంది. చివరకు వారి నివాస స్థలాలు తప్ప అక్కడ ఏమీ కనిపించకుండా పోయింది. ఈ విధంగా మేము నేరస్తులకు ప్రతిఫలం ఇస్తూ ఉంటాము. మీకు ఇవ్వనివి ఎన్నో మేము వారికి ఇచ్చాము. మేము వారికి చెవులూ, కళ్ళూ, మనస్సూ అన్నీ ఇచ్చాము. కాని ఆ చెవులూ వారికి ఏ విధంగానూ పనికి రాలేదు, కళ్ళూ మనస్సూ కూడా (పనికిరాలేదు). ఎందుకంటే వారు అల్లాహ్ వాక్యాలను తిరస్కరిస్తూ ఉండేవారు. వారు దేనిని గురించి వేళాకోళం చేస్తూ ఉండేవారో, దాని వలలోనే వారు చిక్కుకుపోయ్యారు.

وَاذْكُرْ أَخَا عَادٍ إِذْ أَنذَرَ قَوْمَهُ
بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ النُّذُرُ مِن بَيْنِ
يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ
إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٢١﴾
قَالُوا أَجِئْتَنَا لِتَأْفِكَنَا عَنْ آلِهَتِنَا فَأْتِنَا بِمَا
تَعِدُنَا إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٢٢﴾ قَالَ
إِنَّمَا الْعِلْمُ عِندَ اللَّهِ وَأُبَلِّغُكُم مَّا أُرْسِلْتُ
بِهِ وَلَٰكِنِّي أَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ ﴿٢٣﴾ فَلَمَّا
رَأَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ أَوْدِيَتِهِمْ قَالُوا هَٰذَا
عَارِضٌ مُّمْطِرُنَا ۚ بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُم بِهِ ۖ رِيحٌ
فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢٤﴾ تُدَمِّرُ كُلَّ شَيْءٍ
بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَىٰ إِلَّا مَسَاكِنُهُمْ ۚ
كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ
مَكَّنَّاهُمْ فِيمَا إِن مَّكَّنَّاكُمْ فِيهِ وَ
جَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَارًا وَأَفْئِدَةً
فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَارُهُمْ
وَلَا أَفْئِدَتُهُم مِّن شَيْءٍ إِذْ كَانُوا
يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِم مَّا
كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٢٦﴾ ع ٣

7 అంటే, మీకు శిక్షను ఎప్పుడు విధించాలి, మీకు ఎంత గడువు ఇవ్వాలి అనే విషయాలకు సంబంధించిన పరిజ్ఞానం.

8 ఇక్కడ, వారికి ఈ సమాధానం ఎవరు ఇచ్చారో వివరించబడలేదు. గ్రంథరచనా విధానం ప్రకారం, అప్పటి పరిస్థితులే ఈ సమాధానం ఇచ్చినట్లు స్పష్టమవుతోంది. ఈ మేఘాలు తమకు వర్షాన్ని ఇవ్వటానికి వస్తున్నాయని వారు భావించారు కాని నిజానికి అది వారిని సర్వ నాశనం చేయటానికి వచ్చిన గాలి తుఫాను.

27 – 28 మీ చుట్టుపక్కల ప్రాంతాలలోని ఎన్నో జన
పదాలను మేము నాశనం చేసివేశాము. మేము మా వాక్యాలను
పంపి మాటి మాటికి రకరకాలుగా వారికి నచ్చజెప్పాము,
బహుశా వారు దారికి వస్తారేమో అని. అల్లాహ్‌ను వదలిపెట్టి,
వారు ఏ శక్తులను అల్లాహ్ సాన్నిధ్యాన్ని పొందటానికి సాధనాలుగా
భావించి, దైవాలుగాచేసుకున్నారో,[9] ఆ శక్తులు వారికి ఎందుకు
సహాయం చేయవు? పైగా అవి వారికి కనుమరుగైపోయాయి.
ఇది వారి అబద్ధాలకూ, వారు కల్పించుకున్న కృత్రిమ
విశ్వాసాలకూ పర్యవసానం.

29 – 32 (ఆ సంఘటన కూడ ప్రస్తావించదగినదే)
అప్పుడు మేము జిన్నాతుల ఒక వర్గాన్ని ఖురాన్ వినేందుకు[10]
నీ వద్దకు తీసుకువచ్చాము. నీవు ఖురాన్ పఠిస్తూ ఉండిన
స్థలానికి చేరిన తరువాత, వారు పరస్పరం "నిశ్శబ్దంగా ఉండండి"
అని చెప్పుకున్నారు. అది చదవటం ముగిసిన పిదప, వారు
హెచ్చరిక చేసేవారుగా తమ జాతి వైపునకు తిరిగి వెళ్లిపోయారు.
వారు అక్కడకు వెళ్లి ఇలా అన్నారు, "ఓ మాజాతి ప్రజలారా!
మేము ఒక గ్రంథాన్ని విన్నాము. అది మూసా ప్రవక్త తరువాత
అవతరించింది; తనకు పూర్వం అవతరించిన గ్రంథాలను
ధ్రువీకరిస్తుంది, సత్యం వైపునకూ, ఋజుమార్గం వైపునకూ[11]
దారిచూపుతుంది. ఓ మా జాతి ప్రజలారా! అల్లాహ్ వైపునకు
పిలిచే వాని సందేశాన్ని స్వీకరించండి, అతనిని విశ్వసించండి.
అప్పుడు అల్లాహ్ మీ పాపాలను క్షమిస్తాడు, మిమ్మల్ని భయంకర
మైన శిక్షనుండి రక్షిస్తాడు." అల్లాహ్ వైపునకు పిలిచే వాని
మాటను విననివాడు భూమిలో అల్లాహ్‌ను అశక్తుడుగా చేసే
శక్తిని కలిగిలేడు. అతనిని అల్లాహ్ నుండి రక్షించేందుకు ఎలాంటి
మద్దతుదారులు గానీ, సంరక్షకులు గానీ ఎవరూ ఉండరు. అటు
వంటి వారు స్పష్టమైన మార్గభ్రష్టత్వంలోపడి ఉన్నారు.

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِنَ الْقُرَىٰ وَ
صَرَّفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٧﴾ فَلَوْلَا
نَصَرَهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ
قُرْبَانًا آلِهَةً ۖ بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْ ۚ وَذَٰلِكَ
إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٨﴾
وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْجِنِّ
يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ ۚ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا
أَنْصِتُوا ۖ فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ
مُنْذِرِينَ ﴿٢٩﴾ قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا
كِتَابًا أُنْزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا
لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَىٰ
طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٠﴾ يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ
اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَ
يُجِرْكُمْ مِنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣١﴾ وَمَنْ لَا يُجِبْ
دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَ
لَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ ۚ أُولَٰئِكَ
فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٢﴾

---

9 అంటే ఆ శక్తులు దేవునికి అత్యంత ప్రీతిపాత్రమైన దాసులనీ, వాటి ద్వారా తాము దేవుని సాన్నిధ్యాన్ని పొందవచ్చుననీ భావించి వారు తొలినాళ్లల్లో వాటిపట్ల విశ్వాసం చూపసాగారు. కాని కాలక్రమంలో వారు ఆ శక్తులనే తమ దేవుళ్లుగా మలచుకున్నారు, సహాయం కోసం వాటిని వేడుకోసాగారు, వాటికి ప్రార్థనలు చేయసాగారు; అవి తమ తలవ్రాతలను మార్చగలవనీ, తమ విన్నపాలను విని, తమను కష్టాలనుండి గట్టెక్కించగలవనీ వారు వాటిగురించి గట్టి విశ్వాసం ఏర్పరచుకున్నారు. ఈ మార్గభ్రష్టత్వం నుండి వారిని వెలికి తీయటానికి అల్లాహ్ తన ఆయతులను తన ప్రవక్తల ద్వారా పంపి రకరకాలుగా వారికి నచ్చజెప్పటానికి ప్రయత్నం చేశాడు. కాని వారు తమ బూటకపు దేవుళ్ల దాస్యానికే

33 – 34 ఏ దేవుడైతే ఈ భూమినీ, ఈ ఆకాశాన్నీ సృష్టించాడో, వాటిని సృష్టించటంలో అలసిపోలేదో, ఆ దేవుడు మృతులను తప్పకుండా బ్రతికించి లేపగల శక్తిని కూడ కలిగి ఉన్నాడనే విషయం వారికి తోచటంలేదా? ఎందుకు కలిగిలేడు, నిశ్చయంగా ఆయన ప్రతి దానినీ చేయగల శక్తి సామర్థ్యాలు కలవాడు. అవిశ్వాసులు అగ్ని ముందుకు తీసుకు రాబడే రోజున వారిని, "ఇది సత్యం కాదా?" అని అడగటం జరుగుతుంది. వారు, "అవును, మా ప్రభువు సాక్షిగా! (ఇది నిజంగానే సత్యం)" అని అంటారు. అల్లాహ్, "సరే, ఇక మీరు తిరస్కరిస్తూ ఉండిన దాని పర్యవసానంగా, శిక్షను రుచి చూడండి" అని సెలవిస్తాడు.

35 కనుక ప్రవక్తా! సహనం వహించు, దృఢచిత్తులైన ప్రవక్తలు సహనం వహించినట్లుగా. వారి విషయంలో తొందరపడకు. దేనిని గురించి వారిని ఇప్పుడు భయపెట్టటం జరుగుతోందో, దానిని వారు చూసిన రోజున, వారికి ప్రపంచంలో దినంలోని ఒక గడియకంటే ఎక్కువ కాలం కూడ ఉండలేదు అని అనిపిస్తుంది. సందేశం అందజేయబడింది. ఇక అవిధేయులు తప్ప మరెవరు నాశనమవుతారు?

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ
الْأَرْضَ وَلَمْ يَعْيَ بِخَلْقِهِنَّ بِقَادِرٍ عَلَىٰ
أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ ۚ بَلَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا
عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَٰذَا بِالْحَقِّ ۖ
قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا ۚ قَالَ فَذُوقُوا
الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ۝ فَاصْبِرْ
كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ
وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ ۚ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ
يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا
سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ ۚ بَلَاغٌ ۚ فَهَلْ يُهْلَكُ
إِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ ۝

అంటిపెట్టుకున్నారు; మేము అల్లాహ్‌కు బదులు వీటినే వేడుకుంటాము అని హఠం చేశారు. ఇప్పుడు చెప్పండి, తమ మార్గభ్రష్టత్వం చేత వారిపైకి అల్లాహ్ శిక్ష వచ్చిపడినప్పుడు, విన్నపాలు వినే, ఆపదలు తొలగించే ఆ దేవుళ్లు ఎక్కడ మాయమైపోయారు? ఈ కష్టకాలంలో వారిని ఆదుకోవటానికి రారేమి?

10 దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) తాయఫ్ నుండి మక్కాకు చేసిన తిరుగు ప్రయాణంలో జరిగిన సంఘటనకు సంబంధించిన ప్రస్తావన ఇది. ఆయన నమాజులో దివ్య ఖురానును పారాయణంచేస్తూ ఉండగా, జిన్నాతుల వర్గం ఒకటి ఈ మార్గం గుండా పోతూ, ఆయన చేసే పారాయణాన్ని వినాలని ఆగింది. ఈ విషయంగురించి హదీసులన్నీ ఒక్క విషయంలో ఏకాభిప్రాయం కలిగి ఉన్నాయి; ఈ సందర్భంలో జిన్నాతులు మహాప్రవక్త ముందుకు రాలేదు. ఆయనకు అవి వచ్చిన జాడ కూడ స్ఫురించలేదు. కాని తరువాత అల్లాహ్ వహీ ద్వారా అవి రావటాన్ని, ఖురాను పఠనాన్ని వినటాన్ని గురించి ఆయనకు తెలియజేశాడు.

11 ఈ జిన్నాతులు ఇదివరకే హజ్రత్ మూసా ప్రవక్తపట్ల, ఆకాశగ్రంథాల పట్ల విశ్వాసం కలిగి ఉండేవని దీనిద్వారా తెలుస్తోంది. దివ్యఖురాను విన్న తరువాత అవి, పూర్వపు ప్రవక్తలు చేసిన బోధలే ఇవి అని తెలుసుకున్నాయి. కనుక అవి ఈ గ్రంథాన్ని, దానిని తెచ్చిన ప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్)ను కూడ విశ్వసించాయి.

47. ముహమ్మద్

(٤٧) سورة محمد مدنية (٩٥)

ఆయతులు : 38 అవతరణ : మదీనాలో

ركوعاتها ٤ آياتها ٣٨

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بسم الله الرحمن الرحيم

1 – 3 అవిశ్వాసానికి పాల్పడి, (ప్రజలను) అల్లాహ్ మార్గం వైపునకు పోకుండా నిరోధించిన వారి కర్మలను అల్లాహ్ నిరర్థకమైనవిగా చేశాడు. విశ్వసించి, మంచిపనులు చేసినటువంటి, ముహమ్మద్‌పై అవతరించినది - అది పూర్తిగా సత్యమేనని, అది వారి ప్రభువు వద్దనుండి వచ్చినదని - నమ్మినటువంటి వారినుండి అల్లాహ్ వారి చెడుగులను దూరం చేసి, వారి స్థితిని చక్కబరిచాడు. దానికి కారణం అవిశ్వాసులు అసత్యాన్ని అనుసరించుటయే. విశ్వాసులు ఈ విధంగా తమ ప్రభువు వద్దనుండి వచ్చిన సత్యాన్ని అనుసరించుటయే. అల్లాహ్, ప్రజలకు తమ నిజమైన స్థానం ఏమిటో తెలియజేస్తాడు.

4 – 6 కనుక మీరు ఈ అవిశ్వాసులతో తలపడినప్పుడు, వారి మెడలను ఖండించటమే మీరు చేయవలసిన మొదటి పని. చివరకు మీరు వారిని పూర్తిగా అణచివేసిన తరువాత, ఖైదీలను గట్టిగా బంధించండి. ఆ తరువాత (మీకు ఇలా చేసే అధికారం ఉంది). వారికి మేలైనా చేయండి లేదా వారినుండి పరిహారం (సొమ్ము) తీసుకొని వదలివేయండి. యుద్ధంలో తన ఆయుధాలు క్రింద పడవేసే వరకు (ఇలా జరగాలి).[1] ఇది మీరు చేయవలసిన పని. అల్లాహ్ తలచుకుంటే స్వయంగా ఆయనే వారిని ఎదుర్కొనేవాడు. అయితే మిమ్మల్ని ఒకరి ద్వారా మరొకరిని పరీక్షించటానికి[2] (ఆయన ఈ పద్ధతిని అవలంబించాడు). అల్లాహ్ తన మార్గంలో చంపబడిన వారి కర్మలను ఎంతమాత్రం వ్యర్థం చేయడు. ఆయన వారికి మార్గం చూపుతాడు,[3] వారి స్థితిని చక్కబరుస్తాడు, తాను వారికి తెలియజేసిన స్వర్గంలో వారిని ప్రవేశింపజేస్తాడు.

7–12 విశ్వాసులారా! మీరు అల్లాహ్‌కు సహాయం చేస్తే, ఆయన మీకు సహాయం చేస్తాడు,[4] మీ పాదాలను స్థిరంగాఉంచుతాడు.

الذين كفروا وصدوا عن سبيل الله اضل
اعمالهم ① والذين امنوا وعملوا الصلحت
وامنوا بما نزل على محمد وهو الحق من
ربهم كفر عنهم سياتهم واصلح
بالهم ② ذلك بان الذين كفروا اتبعوا
الباطل وان الذين امنوا اتبعوا الحق
من ربهم كذلك يضرب الله للناس
امثالهم ③ فاذا لقيتم الذين
كفروا فضرب الرقاب حتى اذا
اثخنتموهم فشدوا الوثاق فاما منا
بعد واما فداء حتى تضع الحرب
اوزارها ذلك ولو يشاء الله ع
لانتصر منهم ولكن ليبلوا بعضكم
ببعض والذين قتلوا في سبيل الله
فلن يضل اعمالهم ④ سيهديهم و
يصلح بالهم ⑤ و يدخلهم الجنة
عرفها لهم ⑥ يايها الذين امنوا ان
تنصروا الله ينصركم و يثبت اقدامكم ⑦

وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا فَتَعْسًا لَّهُمْ وَ اَضَلَّ
اَعْمَالَهُمْ ﴿٨﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَرِهُوْا مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ
فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ ﴿٩﴾ اَفَلَمْ يَسِيْرُوْا فِى الْاَرْضِ
فَيَنْظُرُوْا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِيْنَ مِنْ
قَبْلِهِمْ ؕ دَمَّرَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ ۫ وَ لِلْكٰفِرِيْنَ
اَمْثَالُهَا ﴿١٠﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ مَوْلَى الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
وَاَنَّ الْكٰفِرِيْنَ لَا مَوْلٰى لَهُمْ ﴿١١﴾ ع اِنَّ اللّٰهَ
يُدْخِلُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
جَنّٰتٍ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ ؕ وَالَّذِيْنَ
كَفَرُوْا يَتَمَتَّعُوْنَ وَ يَاْكُلُوْنَ كَمَا تَاْكُلُ
الْاَنْعَامُ وَ النَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ ﴿١٢﴾

ఇక అవిశ్వాసుల విషయానికి వస్తే, వారికి వినాశం తప్పదు. అల్లాహ్ వారి కర్మలను తోవ దప్పించాడు. ఎందుకంటే వారు అల్లాహ్ అవతరింపజేసిన దానిని అంగీకరించలేదు. కనుక అల్లాహ్ వారి కర్మలను వ్యర్థపరిచాడు. వారికి పూర్వం గతించిన ప్రజల పర్యవసానం ఎలా జరిగిందో చూసేందుకు వారు భూమిపై సంచరించలేదా? అల్లాహ్ వారిని సమూలంగా తుడిచిపెట్టాడు. ఇటువంటి ఫలితాలే ఈ అవిశ్వాసులకు వ్రాసిపెట్టబడిఉన్నాయి.[5] ఎందుకంటే, విశ్వాసులకు రక్షకుడూ, సహాయకుడూ అల్లాహ్‌యే. అయితే అవిశ్వాసులకు సహాయకుడూ, రక్షకుడూ అనేవాడు ఎవ్వడూ లేడు. విశ్వసించి, మంచిపనులు చేసే వారిని అల్లాహ్, క్రింద సెలయేళ్లు ప్రవహించే స్వర్గవనాలలో ప్రవేశింపజేస్తాడు. అవిశ్వాసులు కేవలం కొన్నాళ్ల ప్రాపంచిక జీవితంలోని సౌఖ్యాలను జుర్రుకుంటున్నారు. పశువులు మాదిరిగా తింటున్నారు, త్రాగుతున్నారు. వారి అంతిమ నివాసం నరకం అవుతుంది.

---

1 ఈ ఆయతు పదాలద్వారా, అది అవతరించిన సమయ సందర్భాలనుబట్టీ స్పష్టంగా తెలిసే విషయం ఏమిటంటే, యుద్ధం చేయుము అనే ఆదేశం వచ్చిన తరువాత, అసలు యుద్ధం ప్రారంభానికి ముందు ఈ ఆయతు అవతరించింది. "మీరు అవిశ్వాసులతో తలపడినప్పుడు" అనే పదాలు కూడ ఇంకా యుద్ధారంభం కాలేదని ధృవీకరిస్తున్నాయి. యుద్ధం జరగటానికి ముందు ఈ ఉపదేశం ఇవ్వబడింది : యుద్ధం జరిగితే, ముస్లిమ్‌లు ముందుగా తమ దృష్టిని శత్రువుల పోరాటశక్తిని సమూలంగా నిర్వీర్యం చేయటంమీద సారించాలి. దీని తరువాత, అదుపులోనికి తీసుకోబడిన యుద్ధ ఖైదీల విషయంలో, ముస్లిమ్‌లు వారినుండి పరిహారం తీసుకుని లేదా తమ ముస్లిమ్ ఖైదీలకు బదులుగా వారిని విడిచిపెట్టే అధికారం కలిగి ఉన్నారు. ఇంకా వారిని కారాగారంలో పెట్టి వారిపట్ల ఉదార బుద్ధితో వ్యవహరించే అధికారం కూడ వారికి ఉన్నది. ఇంకా వీలైతే అనుగ్రహబుద్ధితో వారిని విడుదల చేసే అధికారం కూడ వారికి ఉన్నది.

2 అంటే, ఒకవేళ అల్లాహ్‌కు అసత్యవాదులను అణగద్రొక్కాలనే తలంపే ఉంటే, ఈ పనికై ఆయనకు మీ సహాయం అవసరమే ఉండదు. ఈ పనినైతే ఒక్క క్షణంలో ఆయన భూకంపం ద్వారానో, తుఫాను ద్వారానో సాధించగలడు. కాని ఆయన ఉద్దేశ్యం ప్రకారం, మానవులలోని సత్యవాదులు అసత్యవాదులను ఎదుర్కొని, వారికి వ్యతిరేకంగా జిహాదు చేయాలి; ఎవరిలో ఏ గుణగణాలు ఉన్నయ్యో, అవి ఈ పరీక్షద్వారా నిగ్గుదేలి, పూర్తిగా ప్రస్ఫుటం కావాలి; ప్రతి ఒక్కడూ తన ప్రవర్తన ప్రకారం ఏ స్థానానికి అర్హుడో అతనికి అది ఇవ్వాలి.

3 అంటే స్వర్గానికి మార్గం చూపుతాడు.

4 అల్లాహ్‌కు సహాయం చేయటం అంటే, అల్లాహ్ వచనం ఔన్నత్యం కోసం, సత్యం గొప్పతనం కోసం జరిగే పనులలో పాలుపంచుకోవటం.

5 దీనికి రెండర్థాలు ఉన్నాయి : ఒకటి, ఆ అవిశ్వాసులు ఏ విధ్వంసానికి గురిచేయబడ్డారో, ఆ విధ్వంసమే ముహమ్మద్ (సఅసమ్) సందేశాన్ని అంగీకరించని ఈ అవిశ్వాసుల విషయంలో వ్రాయబడిఉంది. రెండో అర్థం, వారి విధ్వంసం కేవలం ప్రాపంచిక శిక్షతో అంతంకాలేదు; ఇదే విధ్వంసానికి వారు పరలోకంలో కూడ గురి అవుతారు.

13 – 15 ప్రవక్తా! నిన్ను బహిష్కరించిన[6] నగరం కంటే ఎంతో శక్తిమంతములైన నగరాలు ఎన్నో గతించిపోయాయి. మేము వాటిని ఎవ్వరూ కాపాడలేనంతగా సర్వ నాశనం చేశాము. తన ప్రభువు తరఫునుండి ఒక స్పష్టమైన సన్మార్గం పొందినవాడు, తమ దుష్కార్యాలు మనోహరమైనవిగా కనిపించేలా చేయబడి, తమ కోరికలకు దాసులైన వారి మాదిరిగా ఎలా కాగలుగుతాడు? భయభక్తులు కలవారికి వాగ్దానం చేయబడిన స్వర్గం యొక్క వైభవం ఇలా ఉంది, అందులో నిర్మలమైన నీటి కాలువలు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి, ఏ మాత్రమూ మారని రుచిగల పాల కాలువలు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి, సేవించే వారికి మధురంగా ఉండే మద్యపు కాలువలు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి, స్వచ్ఛమైన తేనె కాలువలు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి.[7] అందులో వారికొరకు అన్ని రకాల పండ్లు ఉంటాయి. ఇంకా వారి ప్రభువు తరఫునుండి క్షమాభిక్షకూడ. (ఇలాంటి స్వర్గాన్ని తన వంతు భాగంగా పొంద నున్న వ్యక్తి) నరకంలో శాశ్వతంగా ఉండిపోయే వారి మాదిరిగా పేగులను సైతం కోసివేసేటటువంటి సల సల కాగే నీరు ఇవ్వబడే వారి మాదిరిగా కాగలడా?

16 – 18 వారిలో నీ మాటలను చెవియొగ్గి వినేవారు కొందరు ఉన్నారు. అయితే నీ దగ్గర నుండి వెళ్లిపోయిన తరువాత, జ్ఞానభాగ్యం ప్రసాదించబడిన వారిని, "ఇంతకు ముందు అతను అన్నది ఏమిటి?" అని అడుగుతారు.[8] హృదయాలపై అల్లాహ్ ముద్రవేసిన వారు వీరే. వారు తమ కోరికలకు దాసులై పోయినవారు. ఇక మార్గం పొందినవారు, అల్లాహ్ వారికి ఇంకా ఎక్కువగా మార్గం చూపుతాడు, వారికి వారి వంతు భయభక్తులను ప్రసాదిస్తాడు. ఇప్పుడు వారు ప్రళయం కొరకే ఎదురు చూస్తున్నారా, అది అకస్మాత్తుగా వారి మీద విరుచుకు పడాలని? దాని సూచనలైతే వచ్చేశాయి. స్వయంగా అదే వచ్చినప్పుడు, ఇక వారికి హితోపదేశం స్వీకరించే అవకాశం ఎక్కడ మిగిలి ఉంటుంది?

وَكَاَيِّنْ مِّنْ قَرْيَةٍ هِيَ اَشَدُّ قُوَّةً مِّنْ قَرْيَتِكَ الَّتِيْٓ اَخْرَجَتْكَ ۚ اَهْلَكْنٰهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿۱۳﴾ اَفَمَنْ كَانَ عَلٰى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّهٖ كَمَنْ زُيِّنَ لَهٗ سُوْٓءُ عَمَلِهٖ وَاتَّبَعُوْٓا اَهْوَآءَهُمْ ﴿۱۴﴾ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِيْ وُعِدَ الْمُتَّقُوْنَ ۭ فِيْهَآ اَنْهٰرٌ مِّنْ مَّآءٍ غَيْرِ اٰسِنٍ ۚ وَاَنْهٰرٌ مِّنْ لَّبَنٍ لَّمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهٗ ۚ وَاَنْهٰرٌ مِّنْ خَمْرٍ لَّذَّةٍ لِّلشّٰرِبِيْنَ ڬ وَاَنْهٰرٌ مِّنْ عَسَلٍ مُّصَفًّى ۭ وَلَهُمْ فِيْهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرٰتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ ۭ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوْا مَآءً حَمِيْمًا فَقَطَّعَ اَمْعَاۗءَهُمْ ﴿۱۵﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّسْتَمِعُ اِلَيْكَ ۚ حَتّٰٓى اِذَا خَرَجُوْا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوْا لِلَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ اٰنِفًا ۣ اُولٰۗىِٕكَ الَّذِيْنَ طَبَعَ اللّٰهُ عَلٰي قُلُوْبِهِمْ وَاتَّبَعُوْٓا اَهْوَاۗءَهُمْ ﴿۱۶﴾ وَالَّذِيْنَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَّاٰتٰىهُمْ تَقْوٰىهُمْ ﴿۱۷﴾ فَهَلْ يَنْظُرُوْنَ اِلَّا السَّاعَةَ اَنْ تَاْتِيَهُمْ بَغْتَةً ۚ فَقَدْ جَاۗءَ اَشْرَاطُهَا ۚ فَاَنّٰى لَهُمْ اِذَا جَاۗءَتْهُمْ ذِكْرٰىهُمْ ﴿۱۸﴾

6 అంటే మక్కా నగరం. అక్కడనుంచే ఖురైషు తెగవారు మహాప్రవక్త (సఅసమ్)ను వలసపోయేలా బలవంతం చేశారు.

7 హదీసులో దానికి సంబంధించిన వివరణ ఇలా ఉంది : స్వర్గంలో లభించే పాలు పశువుల పొదుగులనుండి పిండిన పాలుకావు, అక్కడి సారాయి కుళ్లిన పండ్లను బట్టీలలో కాచి చేసిన సారాయి కాదు, అక్కడ దొరికే తేనె తేనెటీగల కడుపులలోనుండి వచ్చే తేనెకాదు, ఇవన్నీ సహజసిద్ధమైన సెలయేళ్ల రూపంలో ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి.

8 మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఏర్పాటు చేసిన సభలో పాల్గొని, ఆయన ఉపదేశాలను లేదా దివ్య ఖురాను

19 కనుక ప్రవక్తా! బాగా తెలుసుకో, అల్లాహ్ తప్ప ఆరాధనకు అర్హుడైనవాడు ఎవ్వడూ లేడు అని. నీ పొరపాట్లకు క్షమాభిక్ష పెట్టుము అని వేడుకో, విశ్వాసులైన స్త్రీ పురుషుల పొరపాట్లకు కూడ.[9] అల్లాహ్ నీ కార్యకలాపాలను కూడ ఎరుగును, నీ విశ్రాంతి స్థలాన్ని కూడా ఎరుగును.

20 – 28 విశ్వాసులు[10] "(యుద్ధానికి సంబంధించిన ఆదేశం గల) సూరా ఏదైనా ఎందుకు అవతరించదు" అని అంటూ ఉండేవారు. కాని యుద్ధ ప్రస్తావన గల ఒక నిర్దిష్టమైన సూరా అవతరింపజేయబడినప్పుడు తమ హృదయాలలో వ్యాధిగల వారు, మరణం ఆవహించిన వారి మాదిరిగా నీ వైపు చూడటాన్ని నీవు గమనిస్తావు. వారి వైఖరి ఎంతో శోచనీయం. విధేయతను పాటిస్తామనే వారి వాగ్దానమూ, మంచి మంచి మాటలూ (కేవలం నోటి మాటలే) కాని స్పష్టమైన ఆజ్ఞ ఇవ్వబడినప్పుడు, వారు తాము అల్లాహ్‌కు చేసిన ప్రమాణాన్ని నెరవేర్చటంలో తమ నిజాయితీని నిరూపించుకుని ఉంటే, అది వారికే శ్రేయస్కరమైనదిగా ఉండేది. ఇక మీ నుండి ఇంతకంటే ఏమి ఆశించవచ్చు; ఒకవేళ మీరు విముఖులై పోతే, భూమిపై మళ్లీ కల్లోలాన్ని రేకిత్తిస్తారు, పరస్పరం గొంతులు కోసుకుంటారు.[11] అల్లాహ్ శపించిన వారూ, అంధులుగానూ, బధిరులుగానూ, చేసిన వారూ వీరే. వారు ఖుర్ఆన్‌ను గురించి ఆలోచించలేదా? లేక వారి హృదయాలకు తాళాలు పడి ఉన్నాయా? యథార్థమేమిటంటే, మార్గదర్శకత్వం వారికి స్పష్టపడిన తరువాత కూడ దానికి విముఖులైన వారికి షైతాను ఈ వైఖరిని అవలంబించడం సులభతరం చేశాడు, లేనిపోని ఆశల పరంపరను వారి కొరకు పెంచివేశాడు. అందుకే వారు అల్లాహ్ అవతరింపజేసిన ధర్మాన్ని ద్వేషించే వారితో "కొన్ని విషయాలలో మేము మిమ్మల్ని అనుసరిస్తాము"[12] అని అన్నారు. అల్లాహ్ వారి ఈ రహస్యాలోచనలను బాగా ఎరుగును. దైవదూతలు వారి ఆత్మలను వశపరచుకునేటప్పుడు, వారి ముఖాలపై, వీపులపై కొడుతూ వారిని తీసుకు వెళ్లేటప్పుడు, వారి పరిస్థితి ఎలా ఉంటుంది? ఇలా ఎందుకు జరుగుతుందంటే, వారు అల్లాహ్‌కు ఆగ్రహం కలిగించే విధానాన్ని అనుసరించారు, ఆయన ప్రసన్నుడయ్యే మార్గాన్ని అవలంబించటానికి ఇష్టపడలేదు. ఈ కారణంగానే ఆయన వారి కర్మలు అన్నింటినీ వృధాచేశాడు.[13]

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ
لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۗ وَ
اللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ ﴿١٩﴾
وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ ۖ
فَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا
الْقِتَالُ ۙ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ
الْمَوْتِ ۖ فَأَوْلَىٰ لَهُمْ ﴿٢٠﴾ طَاعَةٌ وَقَوْلٌ
مَعْرُوفٌ ۚ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا
اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ ﴿٢١﴾ فَهَلْ عَسَيْتُمْ
إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتُقَطِّعُوا
أَرْحَامَكُمْ ﴿٢٢﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ
فَأَصَمَّهُمْ وَأَعْمَىٰ أَبْصَارَهُمْ ﴿٢٣﴾ أَفَلَا
يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ
أَقْفَالُهَا ﴿٢٤﴾ إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ
أَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى ۙ
الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ ﴿٢٥﴾ ذَٰلِكَ
بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ
سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ ۖ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
إِسْرَارَهُمْ ﴿٢٦﴾ فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ
يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ ﴿٢٧﴾ ذَٰلِكَ
بِأَنَّهُمُ اتَّبَعُوا مَا أَسْخَطَ اللَّهَ وَ
كَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ ﴿٢٨﴾

29 – 31 హృదయాలలో వ్యాధి కలవారు, తమ మనస్సులలోని కల్మషాన్ని అల్లాహ్ బహిర్గతం చేయడని అనుకుంటున్నారా? మేము తలచుకుంటే వారిని నీకు చూపిస్తాము, వారి ముఖాలనుబట్టి నీవు వారిని గుర్తిస్తావు. అసలు వారు మాట్లాడే తీరునుబట్టే నీవు వారిని గురించి తెలుసుకుంటావు. అల్లాహ్ మీ అందరి కర్మలను గురించి బాగా ఎరుగును. మేము మిమ్మల్ని తప్పకుండా పరీక్షిస్తాము, తద్వారా మీ స్థితిని నిర్ణయిస్తాము. మీలో అల్లాహ్ మార్గంలో గట్టిగా కృషిచేసేవారు ఎవరో, స్థిరచిత్తులు ఎవరో చూస్తాము.

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ أَن لَّن يُخْرِجَ اللَّهُ أَضْغَانَهُمْ ۝ وَلَوْ نَشَاءُ لَأَرَيْنَاكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُم بِسِيمَاهُمْ ۚ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ ۚ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ ۝ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَنَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ ۝

వాక్యాలను వినేటటువంటి, గ్రంథ ప్రజలకు చెందిన అవిశ్వాసులకూ, కపటులకూ, తిరస్కారులకూ సంబంధించిన ప్రస్తావన ఇది. కాని వారి హృదయాలలో ఆయన చెప్పే పరిశుద్ధ విషయాలపట్ల అయిష్టత, ద్వేషం ఉండటంచేత, వారు అన్ని విషయాలూ విన్నప్పటికీ ఏదీ అర్థంచేసుకునేవారు కాదు. బయటకు వచ్చిన తరువాత ముస్లిమ్‌లను, "ఇందాక ఆయన చెప్పింది ఏమిటి" అని అడిగేవారు.

9 మానవుడికి ఇస్లామ్ నేర్పే నీతులలో ఒకటి ఇది : ఒక దాసుడు తన ప్రభువుకు దాస్యం చేయటంలోనేమి, ఆయనను ఆరాధించటంలోనేమి, ఆయన ధర్మం కోసం పరిశ్రమించటంలోనేమి, అతను తన శక్తిమేరకు ఎంత కృషి చేసినాసరే, అతనికి "నేను చేయవలసినదంతా చేసేశాను" అనే అహంభావం ఎన్నడూ కలగకూడదు. అతను ఎల్లప్పుడూ, "నాపై నా ప్రభువు హక్కు ఎంత ఉన్నదో, దానిని నేను నెరవేర్చలేకపోయాను" అని భావిస్తూ ఉండాలి. ఎల్లప్పుడూ అతను తన తప్పులను ఒప్పుకుంటూ, "నిన్ను సేవించటంలో నావల్ల జరిగిన లోటును మన్నించు" అని ప్రార్థిస్తూ ఉండాలి. ఈ దైవవాక్కు, "ప్రవక్తా ! నీ పొరపాట్లకు క్షమాభిక్ష పెట్టమని వేడుకో" సారాంశం కూడ ఇదే.

10 భావం ఏమిటంటే, నిజమైన ముస్లిమ్‌లు మాత్రం యుద్ధం చేయమనే ఆజ్ఞ ఎప్పుడొస్తుందా అని ఆత్రుతతో, అసహనంతో ఎదురుచూడసాగారు. కాని నిజమైన విశ్వాసం లేకుండా ముస్లిమ్‌ల పంక్తులలో చేరిపోయినవారు, యుద్ధం చేయమనే ఆజ్ఞ రాగానే, తమ ప్రాణాలకు ముప్పు ఏర్పడిందని అనుకున్నారు.

11 ఈ సూక్తి అర్థం ఏమిటంటే, ఒకవేళ మీరు ఇప్పుడు ఇస్లామ్‌ను సమర్థించటంలో, దానిని రక్షించటంలో వెనుకంజవేస్తే, మహాప్రవక్త(సఅసమ్), ఆయన అనుచరులు కలిసి తీసుకురావటానికి కృషి చేస్తున్నటువంటి మహత్తరమైన సంస్కరణ విప్లవం కోసం ప్రాణాలొడ్డి, ధనం వెచ్చించి పోరాడకపోతే, దాని పర్యవసానం ఎలా ఉంటుందంటే, మీరు మళ్ళీ అజ్ఞానపు వ్యవస్థ వైపునకు వెళ్లిపోతారు; ఆ వ్యవస్థలో మీరు శతాబ్దాల తరబడి ఒకరి గొంతును మరొకరు కోసుకునేవారు, మీ సంతానాన్నే మీరు సజీవ దహనం చేసేవారు, దైవ భూమిలో సంక్షోభాన్ని లేవదీసేవారు, అన్యాయాలు చేసేవారు.

12 అంటే, విశ్వాసాన్ని బహిరంగంగా స్వీకరించి, ముస్లిమ్ సమాజంలో చేరిపోయిన తరువాత కూడ, వారు రహస్యంగా ఇస్లామ్ విరోధులతో కలసి కుట్రలు పన్నారు, "కొన్ని విషయాలలో మేము మిమ్మల్ని సమర్థిస్తాము" అని వారికి వాగ్దానం చేసేవారు.

13 కర్మలు అంటే, ముస్లిమ్‌లు అయిన తరువాత వారు చేసిన కర్మలు. వారి నమాజులు, ఉపవాసాలు, జకాతు దానం - ఒకటేమిటి, వారి సకల ఆరాధనలు, తమ బాహ్యరూపం రీత్యా సత్కార్యాలుగా పరిగణింపబడే పుణ్యకార్యాలు అన్నీ వృథా అయిపోయాయి, ఎందుకంటే, వారు ముస్లిమ్‌లు అయికూడ, అల్లాహ్‌పట్ల, ఆయన ధర్మంపట్ల, ముస్లిమ్ సమాజంపట్ల చిత్తశుద్ధి, విశ్వాసాలతో కూడుకున్న వైఖరిని అవలంబించలేదు. దీనికి భిన్నంగా వారు కేవలం అశాశ్వతమైన తమ భౌతిక ప్రయోజనాల నిమిత్తం, ధర్మ విరోధులతో చేతులు కలిపి కుట్రలు పన్నారు. ఇంకా అల్లాహ్ మార్గంలో జిహాదు చేసే అవకాశం కలిగినప్పుడు, వారు స్వీయరక్షణకోసం మార్గాలు వెతకసాగారు.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ
اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ
لَهُمُ الْهُدَىٰ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَ
سَيُحْبِطُ أَعْمَالَهُمْ ﴿٣٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا
أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا
عَن سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَن
يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿٣٤﴾ فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى
السَّلْمِ وَأَنتُمُ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَن
يَتِرَكُمْ أَعْمَالَكُمْ ﴿٣٥﴾ إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا
لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَإِن تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا يُؤْتِكُمْ
أُجُورَكُمْ وَلَا يَسْأَلْكُمْ أَمْوَالَكُمْ ﴿٣٦﴾ إِن
يَسْأَلْكُمُوهَا فَيُحْفِكُمْ تَبْخَلُوا وَيُخْرِجْ
أَضْغَانَكُمْ ﴿٣٧﴾ هَا أَنتُمْ هَٰؤُلَاءِ تُدْعَوْنَ
لِتُنفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمِنكُم مَّن
يَبْخَلُ وَمَن يَبْخَلْ فَإِنَّمَا يَبْخَلُ
عَن نَّفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنتُمُ الْفُقَرَاءُ
وَإِن تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ
ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ ﴿٣٨﴾

32 – 38 రుజుమార్గం ఏదో స్పష్టంగా తెలిసినప్పటికీ, సత్యాన్ని తిరస్కరించి, అల్లాహ్ మార్గం నుండి (ప్రజలను) నిరోధిస్తూ, ప్రవక్తతో వివాదపడిన వారు నిజానికి అల్లాహ్‌కు ఏ మాత్రం నష్టం కలిగించలేరు. పైగా అల్లాహ్‌యే వారు చేసిన పనులన్నింటినీ నిష్ఫలం చేస్తాడు. విశ్వాసులారా! మీరు అల్లాహ్‌కు విధేయత చూపండి, ప్రవక్తకు విధేయత చూపండి, మీ పనులను వృధా చేసుకోకండి.[14] అవిశ్వాసానికి పాల్పడే వారినీ, దైవమార్గం వైపునకు పోకుండా (ప్రజలను) నిరోధించే వారినీ, మృత్యువు వచ్చేవరకు సత్య తిరస్కారస్థితిపై స్థిరంగా ఉండేవారిని అల్లాహ్ ఎంతమాత్రం క్షమించడు. కనుక మీరు అధైర్యపడకండి, రాజీపడటానికి వారిని పిలవకండి.[15] మీరే ఆధిక్యం పొందేవారు. అల్లాహ్ మీకు తోడుగా ఉన్నాడు. ఆయన మీ కర్మలను నిరర్థకంచేయడు. ఈ ప్రాపంచిక జీవితం ఒక ఆట మాత్రమే. ఒక వినోదం మాత్రమే. మీరు విశ్వసించి, భయభక్తుల వైఖరిని అవలంబిస్తే, అల్లాహ్ మీకు మీ ప్రతిఫలాన్ని ఇస్తాడు. ఆయన మీనుండి మీ ధనాన్ని అడుగడు.[16] ఒకవేళ ఆయన మీనుండి మీ ధనాన్ని అడిగితే, మీ ధనం మొత్తాన్ని కోరితే, మీరు పిసినారితనం చూపుతారు. ఆయన మీ దోషాన్ని వెలికితీస్తాడు. చూడండి! అల్లాహ్ మార్గంలో ధనం ఖర్చుపెట్టండి అని మీకు పిలుపు ఇవ్వబడుతోంది. దాని విషయంలో మీలో కొందరు పిసినారితనంతో వ్యవహరిస్తారు. కాని పిసినారితనం వహించే వ్యక్తి నిజానికి తనపట్ల తానే పిసినారితనం చూపుతున్నాడు. అల్లాహ్ అయితే ఎంతో సంపన్నుడు, మీరే ఆయనపై ఆధారపడి ఉన్నవారు. ఒకవేళ మీరు విముఖులైతే, అల్లాహ్ మీ స్థానంలో మరో జాతిని దేన్నయినా తీసుకు వస్తాడు. వారు మీ వంటి వారై ఉండరు.

14 ఇంకొకరకంగా చెప్పాలంటే, పనులు లాభదాయకంగా ఉండాలన్నా, సఫలం కావాలన్నా, అది అల్లాహ్‌కూ, ఆయన ప్రవక్తకూ చూపే విధేయత మీదనే పూర్తిగా ఆధారపడి ఉంటుంది. విధేయతనుండి వైదొలగిన తరువాత, మనిషి చేసే ఏ పనికూడ మంచి పనిగా ఉండదు. కనుక ఎటువంటి ప్రతిఫలానికీ అతడు నోచుకోడు.

15 ఇక్కడ ఒక విషయాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి; చిన్న పట్టణమైన మదీనాలో కొన్ని వందల మంది మహాజిర్లు, అన్సారులు గల ఒక చిన్న పక్షం ఇస్లామ్ జెండాను ఎగురవేసినపుడు, ఇంకా ఆ పక్షం, శక్తిమంతమైన ఖురైష తెగను మాత్రమే కాక, మొత్తం అరేబియా దేశంలోని అవిశ్వాసులను, ముష్రిక్కులను కూడా ఎదుర్కోవలసి వచ్చిన సమయంలో ఈ ప్రసంగం అవతరించింది. ఈ పరిస్థితులలో, మనస్థైర్యాన్ని కోల్పోయి, శత్రువులతో సంధి కోసం దేవురించకూడదు, వారితో పోరాడటానికి సర్వసన్నద్ధులై ఉండాలి అని చెప్పబడింది.

16 అంటే, అల్లాహ్ స్వయం సమృద్ధుడు. తన స్వార్థంకోసం మీ నుండి దేనినీ తీసుకోవలసిన అగత్యం ఎంతమాత్రం లేదు. ఒకవేళ తన మార్గంలో ఖర్చు పెట్టమని మిమ్మల్ని ఆయన కోరితే, అది తనకోసం కాక, మీ శ్రేయస్సుకు మాత్రమే ఆయన కోరాడు.

48. అల్ ఫత్హ్

(٤٨) سُوْرَةُ الْفَتْحِ مَدَنِيَّةٌ (١١١)

ఆయతులు : 29 **అవతరణ : మదీనాలో**

آياتها ٢٩ ركوعاتها ٤

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

1 – 7 ఓ ప్రవక్తా! మేము నీకు స్పష్టమైన విజయాన్ని ప్రసాదించాము,[1] అల్లాహ్ నీ పూర్వపు పొరపాట్లను, భావికాలపు పొరపాట్లను మన్నించాలని,[2] నీపై తన అనుగ్రహాన్ని పూర్తి చేయాలని, నీకు రుజుమార్గం చూపాలని,[3] నీకు గొప్ప సహాయం చేయాలని. ఆయనే విశ్వాసుల హృదయాలపై సకీనత్ (శాంతి సంతృప్తుల)ను అవతరింపజేశాడు,[4] తమ విశ్వాసానికి వారు అదనంగా మరొక విశ్వాసాన్ని కలుపుకోవాలని. భూమిలోని, ఆకాశాలలోని సైన్యాలన్నీ అల్లాహ్ అధీనంలోనే ఉన్నాయి. ఆయన జ్ఞాని మరియు వివేకి. (ఆయన ఇలా ఎందుకు చేశాడంటే) విశ్వాసులైన పురుషులూ, స్త్రీలూ శాశ్వతంగా ఉండేటందుకు ఆయన వారిని క్రింద కాలువలు ప్రవహించే వనాలలో ప్రవేశింపజేయాలని; వారి పాపాలను వారి నుండి దూరం చేయాలని - అల్లాహ్ దృష్టిలో ఇది గొప్ప విజయం - అల్లాహ్ విషయంలో కుశంకలు గల కపటులైన పురుషులను, స్త్రీలను మరియు బహుదైవోపాసకులైన పురుషులను, స్త్రీలను శిక్షించాలని. చెడుల వలయంలోకి స్వయంగా వారే వచ్చిపడ్డారు. అల్లాహ్ ఆగ్రహం వారిపై పడింది, ఆయన వారిని శపించాడు, వారికై నరకాన్ని సిద్ధం చేశాడు. అది మహాచెడ్డ నివాసం. భూమ్యాకాశాలలోని సైన్యాలు అన్నీ అల్లాహ్ అధీనంలోనే ఉన్నాయి. ఆయన శక్తిమంతుడు, వివేకవంతుడూను.

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا ۙ لِّيَغْفِرَ لَكَ
اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِن ذَنۢبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ
نِعْمَتَهُۥ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَٰطًا
مُّسْتَقِيمًا ۙ وَيَنصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيزًا ۝
هُوَ الَّذِىٓ أَنزَلَ السَّكِينَةَ فِى قُلُوبِ
الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوٓا إِيمَٰنًا مَّعَ إِيمَٰنِهِمْ ۗ
وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَٰوَٰتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَكَانَ
اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۙ لِّيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَ
الْمُؤْمِنَٰتِ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا
الْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَا وَيُكَفِّرَ عَنْهُمْ
سَيِّـَٔاتِهِمْ ۚ وَكَانَ ذَٰلِكَ عِندَ اللَّهِ فَوْزًا
عَظِيمًا ۙ وَيُعَذِّبَ الْمُنَٰفِقِينَ وَ
الْمُنَٰفِقَٰتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَٰتِ
الظَّآنِّينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ ۚ عَلَيْهِمْ
دَآئِرَةُ السَّوْءِ ۖ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَ
لَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ ۖ وَسَآءَتْ
مَصِيرًا ۝ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَٰوَٰتِ وَالْأَرْضِ ۚ
وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ۝

1 హుదైబియా సంధి తరువాత, విజయానికి సంబంధించిన ఈ శుభవార్తను ప్రకటించినప్పుడు, "ఈ సంధిని విజయం అని ఎలా అనగలము. అందులో అవిశ్వాసులు కోరిన అన్ని షరతులనూ స్థూలంగా మనం ఒప్పుకున్నాము" అని

8 – 9 ప్రవక్తా! మేము నిన్ను సాక్షి(షాహిద్) గాను,[5] శుభ వార్త అందజేసేవానిగానూ, హెచ్చరిక చేసేవానిగానూ చేసి పంపాము. ఎందుకంటే, ప్రజలారా! మీరు అల్లాహ్‌నూ, ఆయన ప్రవక్తనూ విశ్వసించాలని, (ప్రవక్తకు) సహకరించాలని, అతనిని గౌరవించాలని; ఉదయం, సాయంత్రం అల్లాహ్‌ను స్తుతించాలని.

إِنَّآ أَرْسَلْنَٰكَ شَٰهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ۝٨ لِّتُؤْمِنُوا۟ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ۝٩

10 ప్రవక్తా ! నీతో విధేయతా ప్రమాణం చేసినవారు[6] నిజానికి అల్లాహ్‌తో విధేయతా ప్రమాణం చేశారు. వారి చేతులపై అల్లాహ్ హస్తం ఉన్నది.[7] ఇప్పుడిక ఎవడు ఈ ప్రమాణాన్ని భంగపరుస్తాడో, అతడి ప్రమాణభంగం వల్ల కలిగే కీడు స్వయంగా అతడినే చుట్టుకుంటుంది. ఎవడు తాను అల్లాహ్‌తో చేసిన ప్రమాణానికి కట్టుబడి ఉంటాడో, అతనికి అల్లాహ్ త్వరలోనే గొప్ప ప్రతిఫలాన్ని ప్రసాదిస్తాడు.

إِنَّ ٱلَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ ٱللَّهَ يَدُ ٱللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ ۚ فَمَن نَّكَثَ فَإِنَّمَا يَنكُثُ عَلَىٰ نَفْسِهِۦ ۖ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِمَا عَٰهَدَ عَلَيْهُ ٱللَّهَ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ۝١٠

ع ١

ప్రజలు ఆశ్చర్యపడ్డారు. కాని కొద్దికాలం తరువాతనే, ఈ సంధి నిజానికి ఒక విజయమే అని తెలిసిపోయింది.

2 ఈ వాక్యం చెప్పబడిన సమయ సందర్భాలను దృష్టిలో ఉంచుకుంటే, స్పష్టపడే విషయం ఏమిటంటే, మహాప్రవక్త ముహమ్మద్(సఅసమ్) నాయకత్వంలో గత 19 సంవత్సరాలనుండి ముస్లిమ్‌లు ఇస్లామ్ విజయం కోసం, ఔన్నత్యం కోసం చేస్తూ వచ్చిన కృషిలో కనిపించిన లోపాలు, దోషాలను మన్నించే విషయం ఇక్కడ ప్రస్తావించబడింది. ఈ దోషాలు ఏ మానవుడికీ కనిపించవు. ఎందుకంటే ఆ కృషిలో గల దోషాలను ఎన్నదగిన స్థితికి మానవుడి బుద్ధి ఎదగలేదు. అల్లాహ్ దృష్టిలో పరిపూర్ణతకు నిర్దేశింపబడిన ఉన్నతమైన ప్రమాణం ప్రకారం, ఆ కృషిలో కొన్ని లోపాలు తప్పకుండా ఉన్నాయి. వాటి కారణంగానే ముస్లిమ్‌లు అరేబియా ముష్రిక్కులపై విజయాన్ని వెంటనే సాధించలేక పోయారు. అల్లాహ్ వాక్కు అర్థం ఏమిటంటే, ఈ దోషాలతోనే మీరు ముందుకు సాగినట్లయితే, అరేబియాను జయించడానికి చాలా కాలం - అవసరమై ఉండేది. కాని మేము ఆ లోటుపాట్లను మన్నించి, కేవలం మా అనుగ్రహంతో వాటిని పరిహరించాము; హుదైబియా వద్ద మీకు విజయాన్ని ప్రసాదించాము. సాధారణంగా మీరు చేసే ప్రయత్నాల వల్ల ఆ భాగ్యం లభించేది కాదు.

3 ఇక్కడ మహా ప్రవక్తకు ఋజుమార్గం చూపటం అంటే అర్థం విజయ పథాన్ని చూపటం.

4 "సకీనత్" అంటే ప్రశాంతత, మానసిక సంతృప్తి అని భావం. అర్థం ఏమిటంటే, హుదైబియా ఒప్పందం సందర్భంగా నెలకొన్న ఉద్రేకపూరితమైన పరిస్థితులలో, ముస్లిమ్‌లు సహనంతో వ్యవహరించటం, మహా ప్రవక్త (సఅసమ్) నాయకత్వం పట్ల పరిపూర్ణమైన విశ్వాసంతో ఆ సంక్లిష్ట పరిస్థితుల నుండి గట్టెక్కటం, అనేవన్నీ అల్లాహ్ చలువ వల్లనే జరిగాయి. లేకపోతే అప్పుడు ఒక చిన్న దోషం సైతం మొత్తం వ్యవహారాన్ని తారుమారు చేసేది.

5 షా వలీ ఉల్లాహ్ గారు 'షాహిద్'ను "సత్యానికి సాక్షీభూతుడు" అని అనువదించారు. అంటే సత్యానికి సాక్షిగా నిలిచేవాడు.

6 పవిత్ర మక్కాలో హజ్రత్ ఉస్మాన్(రజిఅన్) అమరగతిని పొందారు అనే వార్తను విని మహాప్రవక్త ముహమ్మద్(సఅసమ్) తమ అనుచరులనుండి హుదైబియా ప్రాంతాన తీసుకున్నటువంటి విధేయతా పూర్వక ప్రమాణాన్ని ఇది సూచిస్తుంది. ఈ ప్రమాణాన్ని ఈ విషయం గురించి తీసుకోవటం జరిగింది; హజ్రత్ ఉస్మాన్(రజిఅన్) అమరగతి పొందారు అనే విషయం యథార్థమని నిరూపించబడితే, ఇక్కడే, ఇప్పుడే ఖురైషు తెగ వారితో ముస్లిమ్‌లు తలబడాలి, ఆ కారణంగా వారి ప్రాణాలు పోయినా సరే.

11 – 12 ప్రవక్తా ! పల్లెటూరి అరబ్బులలో వెనుక ఉండి పోయిన వారు[8] ఇప్పుడు నీ వద్దకు వచ్చి తప్పకుండా ఇలా అంటారు, "మా ఆస్తిపాస్తులూ, మా ఆలు బిడ్డలను గురించిన చింతనా మాకు తీరిక లేకుండా చేశాయి. మీరు మాకై క్షమాభిక్ష ప్రార్థన చేయండి." వారు తమ మనస్సులలో లేని విషయాలను తమ నోటితో అంటారు. వారితో ఇలా అను, "మంచిది, అలాగైతే, అల్లాహ్ మీకు ఏదైనా నష్టాన్ని కలుగజేయదలిస్తే లేదా ఏదైనా లాభాన్ని చేకూర్చదలిస్తే, అల్లాహ్ యొక్క ఈ నిర్ణయాన్ని అడ్డుకునే అధికారం ఎవరికైనా కాస్తయినా ఉందా? మీ కర్మలను గురించి అల్లాహ్‌కే బాగా తెలుసు. (కాని అసలు విషయం మీరు చెప్పేదికాదు) కాని, ప్రవక్త మరియు విశ్వాసులు తమ ఇంటి వారి వద్దకు తిరిగి రానేరారు అని మీరు భావించారు. ఈ ఆలోచన మీ మనస్సులకు బాగా నచ్చింది. మీరు చాలా చెడ్డగా అనుమానించారు, మీరు చాలా చెడ్డ ఆంతర్యం కలవారు."

13 – 14. అల్లాహ్‌నూ, ఆయన ప్రవక్తనూ విశ్వసించని అవిశ్వాసుల కొరకు మేము భగ భగమండే అగ్నిని సిద్ధపరచి ఉంచాము. భూమ్యాకాశాల సామ్రాజ్యాధిపత్యానికి యజమాని అల్లాహ్‌యే. ఆయన తాను కోరిన వారిని క్షమిస్తాడు, తానుకోరిన వారిని శిక్షిస్తాడు. ఆయన క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడూను.

سَيَقُوْلُ لَكَ الْمُخَلَّفُوْنَ مِنَ الْاَعْرَابِ
شَغَلَتْنَآ اَمْوَالُنَا وَاَهْلُوْنَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا ۚ
يَقُوْلُوْنَ بِاَلْسِنَتِهِمْ مَّا لَيْسَ فِيْ
قُلُوْبِهِمْ ۗ قُلْ فَمَنْ يَّمْلِكُ لَكُمْ مِّنَ
اللّٰهِ شَيْـًٔا اِنْ اَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا اَوْ اَرَادَ
بِكُمْ نَفْعًا ۗ بَلْ كَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ
خَبِيْرًا ۝ بَلْ ظَنَنْتُمْ اَنْ لَّنْ يَّنْقَلِبَ
الرَّسُوْلُ وَ الْمُؤْمِنُوْنَ اِلٰٓى اَهْلِيْهِمْ اَبَدًا
وَّ زُيِّنَ ذٰلِكَ فِيْ قُلُوْبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنَّ
السَّوْءِ ۚ وَ كُنْتُمْ قَوْمًا بُوْرًا ۝
وَمَنْ لَّمْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَ رَسُوْلِهٖ فَاِنَّآ
اَعْتَدْنَا لِلْكٰفِرِيْنَ سَعِيْرًا ۝ وَلِلّٰهِ مُلْكُ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۗ يَغْفِرُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَ
يُعَذِّبُ مَنْ يَّشَآءُ ۗ وَكَانَ اللّٰهُ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ۝

---

7 అంటే, ప్రజలు అప్పుడు ఏ చేతి మీద చేయివేసి ప్రమాణం చేశారో, ఆ చేయి దైవ ప్రవక్త చేయి కాదు, అల్లాహ్ ప్రతినిధి చేయి. ఈ ప్రమాణం దైవప్రవక్త ద్వారా అల్లాహ్‌తో చేసిన ప్రమాణమే.

8 'ఉమ్‌రా' కు సంబంధించిన సన్నాహాలు చేయటం ప్రారంభించినపుడు, మహా ప్రవక్త (సఅసమ్) తమతో రమ్మని ఆహ్వానించిన మదీనా పట్టణ పరిసరాలలోని ప్రజల ప్రస్తావన ఇది. కాని వారు తమ విశ్వాసాన్ని ప్రకటించిన తరువాత కూడ, ఇల్లు వదలి బయటకు రాలేదంటే, వారు తమ ప్రాణాలనే మిన్నగా చూసుకున్నారు. ఈ సమయంలో శత్రువులైన ఖురైషుల దేశానికి యాత్ర పోవటం అంటే మృత్యు ముఖంలోకి పోవటమేనని వారు భావించారు.

15 – 17 నీవు విజయధనాన్ని పొందటానికి వెళ్ళేటప్పుడు, వెనుక ఉండిపోయినవారు నీతో, "మమ్మల్ని కూడా మీ వెంట రానీయండి"[9] అని తప్పకుండా అంటారు. వారు అల్లాహ్ ఉత్తరువును మార్చగోరుతున్నారు. వారికి స్పష్టంగా ఇలా చెప్పు, "మీరు మాతో రావటానికి ఎంతమాత్రం వీలులేదు. అల్లాహ్ ఈ విషయాన్ని ముందే చెప్పేశాడు." వారు, "అది కాదు, మీరు మేమంటే అసూయపడుతున్నారు" అని అంటారు. (అసలు ఇక్కడ విషయం అసూయకు సంబంధించింది కాదు). కాని వారు సరియైన మాటను చాలా తక్కువగానే అర్థం చేసుకుంటారు. వెనుక ఉండిపోయిన ఈ గ్రామీణ అరబ్బులతో ఇలా అను, "త్వరలోనే, ఎంతో బలాఢ్యులైన ప్రజలతో పోరాడేందుకు మిమ్మల్ని పిలవటం జరుగుతుంది. మీరు వారితో యుద్ధం చేయవలసి ఉంటుంది లేదా వారు లొంగిపోతారు. అప్పుడు మీరు జిహాద్ ఆజ్ఞను శిరసావహిస్తే, అల్లాహ్ మీకు మంచి ప్రతిఫలం ఇస్తాడు. ఒకవేళ మీరు పూర్వం విముఖులైనట్లు మళ్ళీ విముఖులైతే, అల్లాహ్ మీకు అత్యంత బాధాకరమైన శిక్ష విధిస్తాడు. అయితే ఒకవేళ అంధుడూ, కుంటివాడూ, వ్యాధిగ్రస్తుడూ జిహాద్ కొరకు రాకపోతే, అందులో ఎలాంటి దోషమూ లేదు. అల్లాహ్‌కూ, ఆయన ప్రవక్తకూ విధేయత చూపేవానిని అల్లాహ్ క్రింద కాలువలు ప్రవహించే స్వర్గవనాలలో ప్రవేశింపజేస్తాడు. విముఖుడయ్యే వానికి ఆయన వ్యధాభరితమైన శిక్ష విధిస్తాడు."

18 – 21 విశ్వాసులు వృక్షంక్రింద నీతో విధేయతా ప్రమాణం చేస్తున్నప్పుడు, అల్లాహ్ వారిని చూసి ఆనందించాడు. వారి హృదయాల స్థితి ఆయనకు తెలుసు. కనుక ఆయన వారిపై 'సకీనత్' (శాంతి సంతృప్తుల)ను అవతరింపజేశాడు,[10] వారికి బహుమానంగా సమీపంలోని విజయాన్ని ప్రసాదించాడు; అపార విజయ ధనాన్ని వారికి అనుగ్రహించాడు. దానిని వారు (త్వరలోనే) పొందుతారు.[11] అల్లాహ్ అత్యంత శక్తిమంతుడు, మహా వివేకవంతుడూను.

سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انْطَلَقْتُمْ إِلَىٰ
مَغَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ ۚ
يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ ۚ قُلْ لَنْ
تَتَّبِعُونَا كَذَٰلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ ۖ
فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَا ۚ بَلْ كَانُوا لَا
يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥﴾ قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ
الْأَعْرَابِ سَتُدْعَوْنَ إِلَىٰ قَوْمٍ أُولِي
بَأْسٍ شَدِيدٍ تُقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسْلِمُونَ ۖ فَإِنْ
تُطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا ۖ وَإِنْ
تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦﴾ لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَىٰ حَرَجٌ وَ
لَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ
حَرَجٌ ۗ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۖ وَ
مَنْ يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٧﴾
لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ
يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا
فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَ
أَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا ﴿١٨﴾ وَمَغَانِمَ كَثِيرَةً
يَأْخُذُونَهَا ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٩﴾

9 అంటే, ఈనాడు ప్రమాదభరితమైన ఈ దండయాత్రకు మీతో పాటు రావటానికి విముఖులుగా ఉన్నవారే, స్వయంగా పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి "మమ్మల్ని కూడా మీతో పాటు తీసుకువెళ్ళండి" అని ప్రాధేయపడే సమయం త్వరలోనే రాబోతోంది. అప్పుడు మీరు చేయబోయే దండయాత్రను చూసి, విజయం సులభంగానే లభించటమే కాక యుద్ధపుసొత్తు కూడా ఎక్కువగా దొరకుతుందని వారికి అనిపిస్తుంది.

وَعَدَكُمُ اللّٰهُ مَغَانِمَ كَثِيْرَةً تَاْخُذُوْنَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هٰذِهٖ وَكَفَّ اَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْۚ وَلِتَكُوْنَ اٰيَةً لِّلْمُؤْمِنِيْنَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُّسْتَقِيْمًا ﴿٢٠﴾ وَّاُخْرٰى لَمْ تَقْدِرُوْا عَلَيْهَا قَدْ اَحَاطَ اللّٰهُ بِهَا ؕ وَكَانَ اللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرًا ﴿٢١﴾ وَلَوْ قٰتَلَكُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوَلَّوُا الْاَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُوْنَ وَلِيًّا وَّلَا نَصِيْرًا ﴿٢٢﴾ سُنَّةَ اللّٰهِ الَّتِيْ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ ۚۖ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللّٰهِ تَبْدِيْلًا ﴿٢٣﴾ وَهُوَ الَّذِيْ كَفَّ اَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْۢ بَعْدِ اَنْ اَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ ؕ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرًا ﴿٢٤﴾

అల్లాహ్ మీకు అమితమైన విజయ ధనాలను వాగ్దానం చేస్తున్నాడు. వాటిని మీరు పొందుతారు.[12] వెంటనే ఆయన మీకు ఈ విజయాన్ని ప్రసాదించాడు,[13] ప్రజల చేతులు మీ పైకి లేవకుండా నిరోధించాడు,[14] ఇది విశ్వాసుల కొరకు ఒక సూచన కావాలని, అల్లాహ్ మిమ్మల్ని రుజుమార్గం వైపునకు నడపాలని. ఇదే కాకుండా, ఇతర విజయ ధనాలను గురించి కూడ ఆయన మీకు వాగ్దానం చేస్తున్నాడు. వాటిపై మీరు ఇంకా అదుపు సాధించలేదు. అల్లాహ్ వాటిని చుట్టుముట్టి ఉన్నాడు.[15] అల్లాహ్‌కు ప్రతిదానిపై అధికారం ఉన్నది.

22 – 26 ఈ అవిశ్వాసులు ఈ సమయంలో మీతో యుద్ధానికి దిగి ఉన్నట్లయితే, నిశ్చయంగా వెన్ను చూపి పారిపోయేవారు. ఇక ఏ సహాయకుణ్ణీ, ఏ రక్షకుణ్ణీ పొంది ఉండేవారు కాదు. ఇది అల్లాహ్ సంప్రదాయం; మొదటినుండే వస్తూ ఉన్నది. మీరు అల్లాహ్ సంప్రదాయంలో ఏ మార్పునూ చూడలేరు. మక్కా లోయలో వారి చేతులను మీనుండి, మీ చేతులను వారినుండి ఆపినవాడు ఆయనే. వాస్తవానికి ఆయన మీకు వారిపై ఆధిక్యం ఇచ్చాడు. మీరు చేస్తూ ఉన్నదంతా అల్లాహ్ చూస్తూ ఉండినాడు.

---

10 ఇక్కడ "సకీనత్" అంటే ఒక ప్రత్యేకమైన హృదయ స్థితి. దాని ఆధారంగా ఒక వ్యక్తి ఒక మహత్తర లక్ష్యం కోసం నిశ్చలమైన మనస్సుతో, పరిపూర్ణమైన శాంతి సంతృప్తులతో తనను తాను ప్రమాదానికి గురి చేసుకుంటాడు, ఫలితం ఏమైనా ఈ పని తప్పకుండా చేయవలసినదే అని నిర్భయంగా నిర్ణయం చేసుకుంటాడు.

11 ఇది ఖైబర్ విజయాన్నీ, దానివల్ల లభించిన యుద్ధ సొత్తులనూ సూచిస్తుంది.

12 ఖైబర్ విజయం తరువాత, ముస్లిమ్‌లకు వరుసగా లభించిన ఇతర విజయాలు అని దీని భావం.

13 హుదైబియా ఒప్పందం అని దీని అర్థం. దీనిని సూరా ప్రారంభంలో స్పష్టమైన విజయం అని అభివర్ణించబడింది.

14 అంటే అవిశ్వాసులైన ఖురైషులను ఆయన, హుదైబియా వద్ద మీపై దాడి చేయకుండా నిరోధించాడు. వాస్తవానికి బాహ్య పరిస్థితులను బట్టి చూస్తే, వారు మీకంటే ఎంతో మంచి స్థితిలో ఉన్నారు. యుద్ధం రీత్యా, ఆయుధ సంపత్తి రీత్యా, వారి కంటే మీరు ఎంతో బలహీనంగా ఉన్నారు.

15 బహుశా ఇది మక్కా విజయాన్ని సూచిస్తుంది. అంటే మక్కా ఇంకా మీ స్వాధీనం కాలేదు. కాని అల్లాహ్ దానిని తన అదుపులోకి తీసుకున్నాడు. హుదైబియా వద్ద లభించిన ఈ విజయం ఫలితంగా అది కూడా మీ ఆక్రమణలోనికి వస్తుంది.

هُمُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَ صَدُّوْكُمْ عَنِ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيَ مَعْكُوْفًا اَنْ
يَّبْلُغَ مَحِلَّهٗ ؕ وَلَوْلَا رِجَالٌ مُّؤْمِنُوْنَ وَ
نِسَآءٌ مُّؤْمِنٰتٌ لَّمْ تَعْلَمُوْهُمْ اَنْ
تَطَـُٔوْهُمْ فَتُصِيْبَكُمْ مِّنْهُمْ مَّعَرَّةٌۢ بِغَيْرِ
عِلْمٍ ۚ لِيُدْخِلَ اللّٰهُ فِيْ رَحْمَتِهٖ مَنْ
يَّشَآءُ ۚ لَوْ تَزَيَّلُوْا لَعَذَّبْنَا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
مِنْهُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ۝٢٥ اِذْ جَعَلَ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا فِيْ قُلُوْبِهِمُ الْحَمِيَّةَ حَمِيَّةَ
الْجَاهِلِيَّةِ فَاَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِيْنَتَهٗ عَلٰى
رَسُوْلِهٖ وَعَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَاَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ
التَّقْوٰى وَ كَانُوْٓا اَحَقَّ بِهَا وَ اَهْلَهَا ؕ
وَ كَانَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمًا ۝٢٦ ع ٣ ١١
لَقَدْ صَدَقَ اللّٰهُ رَسُوْلَهُ الرُّءْيَا بِالْحَقِّ ۚ
لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ
اٰمِنِيْنَ مُحَلِّقِيْنَ رُءُوْسَكُمْ وَمُقَصِّرِيْنَ ۙ
لَا تَخَافُوْنَ ؕ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوْا
فَجَعَلَ مِنْ دُوْنِ ذٰلِكَ فَتْحًا قَرِيْبًا ۝٢٧

సత్యాన్ని తిరస్కరించి, మిమ్మల్ని మస్జిదే హరామ్‌కు రాకుండా నిరోధించి, ఖుర్బానీ ఒంటెలను వాటి వధ్య స్థలాల దగ్గరకు చేరనీయకుండా చేసినది వారే కదా! (మక్కాలో) నీవు ఎరుగని విశ్వాసులైన స్త్రీ పురుషులు లేకుండా ఉన్నట్లయితే, తెలియకపోవటం వల్ల నీవు వారిని కాలరాస్తావనే ప్రమాదం, దానివల్ల నీపై అపవాదు వస్తుందనే భయం లేకపోయి ఉంటే (యుద్ధాన్ని ఆపటం జరిగేది కాదు. దానిని ఎందువల్ల ఆపటం జరిగిందంటే) అల్లాహ్ తన కారుణ్యంలోకి తాను కోరిన వారిని ప్రవేశింపజేసేటందుకు. ఆ విశ్వాసులు వేరుగా పోయి ఉంటే, (మక్కావాసులలోని) అవిశ్వాసులను తప్పకుండా మేము కఠినంగా శిక్షించి ఉండేవారము.[16] (ఈ కారణం వల్లనే) ఈ అవిశ్వాసులు తమ హృదయాలలో మూఢాభిమానాన్ని పెంచుకున్నప్పుడు, అల్లాహ్ తన ప్రవక్తపై, విశ్వాసులపై 'సకీనత్' (శాంతి సంతృప్తుల)ను అవతరింపజేశాడు,[17] విశ్వాసులను భయభక్తుల మాటపై స్థిరంగా ఉంచాడు. వారే దానికి ఎక్కువ హక్కుదారులును, అర్హులూను. అల్లాహ్‌కు ప్రతి విషయం గురించి తెలుసు.

27 నిశ్చయంగా అల్లాహ్ తన ప్రవక్తకు సత్యమైన స్వప్నాన్ని చూపించాడు. అది పూర్తిగా సత్యానికి అనుగుణంగా ఉన్నది.[18] అల్లాహ్ సంకల్పిస్తే, మీరు తప్పకుండా మస్జిదే హరామ్‌లో పూర్తి శాంతితో ప్రవేశిస్తారు.[19] మీరు శిరోముండనం చేయించుకొంటారు, వెంట్రుకలను కత్తిరించుకొంటారు. మీకు ఏ భయమూ ఉండదు. మీకు తెలియని విషయం ఆయనకు తెలుసు. కనుక ఆ స్వప్నం నిజం కాకముందే, ఆయన ఈ సమీప విజయాన్ని మీకు ప్రసాదించాడు.

---

16 అల్లాహ్, హుదైబియాలో యుద్ధం జరగకుండా చేయటానికి కారణం ఇదే. పవిత్ర మక్కాలో అప్పుడు అనేక మంది ముస్లిమ్ పురుషులు, స్త్రీలు ఉండేవారు. వారిలో కొందరు తమ విశ్వాసాన్ని గుట్టుగా ఉంచారు, మరికొందరు తమ విశ్వాసం వ్యక్తం కావటం వలనా, వలస పోవటానికి తగిన అవకాశం లేకపోవటం వలనా, హింసకూ, దౌర్జన్యానికీ గురి అయ్యారు. ఈ పరిస్థితులలో ఒకవేళ యుద్ధమే జరిగితే, ముస్లిమ్‌లు అవిశ్వాసులను నెట్టుకుంటూ పవిత్ర మక్కాలో ప్రవేశిస్తే, అవిశ్వాసులతోపాటు ఈ ముస్లిమ్‌లు కూడా తెలియనితనం చేత ముస్లిమ్‌ల చేతులలో చంపబడతారు. మరో ఆశయం ఏమిటంటే, అల్లాహ్ ఖురైషులను రక్తపాతపు యుద్ధంతో ఓటమి పాల్జేసి, మక్కాను ముస్లిమ్‌లు కైవసం చేసుకునేలా చేయదలచలేదు. ఆయన తలంపు ఏమిటంటే, రెండు సంవత్సరాల లోపలే ఖురైషులను నలువైపుల నుండి చుట్టుముట్టి, తద్వారా వారిని నిస్సహాయులుగా చేసి ప్రతిఘటన లేకుండా తమకు తాముగా లొంగిపోయేలా

28 – 29 అల్లాహ్‌యే తన ప్రవక్తకు మార్గదర్శకత్వాన్నీ, సత్య ధర్మాన్నీ ఇచ్చి పంపాడు, అది అన్ని ధర్మాలపై ఆధిక్యం కలిగి ఉండేలా చేయటానికి. ఈ వాస్తవానికి అల్లాహ్ సాక్ష్యమే చాలు.[20] ముహమ్మద్ అల్లాహ్ ప్రవక్త. ఆయన వెంట ఉన్నవారు అవిశ్వాసుల పట్ల కఠినులు[21]గానూ ఉంటారు, పరస్పరం కరుణామయులు[22] గానూ ఉంటారు. నీవు వారిని చూసినప్పుడు, వారు రుకూ సజ్దాలలో, అల్లాహ్ అనుగ్రహాన్నీ, ఆయన ప్రసన్నతనూ అర్థించటంలో నిమగ్నులై ఉండటం కనిపిస్తుంది. సజ్దాల సూచనలు వారి ముఖాలపై ఉంటాయి, వాటివల్ల వారు ప్రత్యేకంగా గుర్తించబడతారు.[23] వారి గుణగణాలు తౌరాత్‌లో ఇలా ఉన్నాయి. ఇక ఇన్‌జీల్‌లో వారు ఒక పంట పొలంతో పోల్చబడ్డారు. ఆ పొలం మొదట్లో మొలకను అంకురింపజేసింది, తరువాత దానికి బలం చేకూర్చింది, ఆ తరువాత అది లావుగా ఏపుగా పెరిగింది, ఆపై తన కాండంపై నిలబడింది. రైతులను అది ఆనందపరుస్తుంది, అవిశ్వాసులు వారి వృద్ధివికాసాలను చూచి అసూయపడాలని. విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసే ఈ వర్గం వారికి క్షమాభిక్షనూ, గొప్ప ప్రతిఫలాన్నీ ప్రసాదిస్తానని అల్లాహ్ వాగ్దానం చేశాడు.

هُوَ الَّذِيْٓ اَرْسَلَ رَسُوْلَهٗ بِالْهُدٰى وَدِيْنِ
الْحَقِّ لِيُظْهِرَهٗ عَلَى الدِّيْنِ كُلِّهٖ ۭ وَكَفٰى
بِاللّٰهِ شَهِيْدًا ۝ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ ۭ وَ
الَّذِيْنَ مَعَهٗٓ اَشِدَّاۗءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاۗءُ
بَيْنَهُمْ تَرٰىهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَّبْتَغُوْنَ فَضْلًا
مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا ۡ سِيْمَاهُمْ فِيْ وُجُوْهِهِمْ
مِّنْ اَثَرِ السُّجُوْدِ ۭ ذٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي
التَّوْرٰىةِ ۚ وَمَثَلُهُمْ فِي الْاِنْجِيْلِ ۾ كَزَرْعٍ
اَخْرَجَ شَطْــَٔهٗ فَاٰزَرَهٗ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوٰى
عَلٰي سُوْقِهٖ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيْظَ بِهِمُ
الْكُفَّارَ ۭ وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ مِنْهُمْ مَّغْفِرَةً وَّاَجْرًا عَظِيْمًا ۝

చేయటం; తరువాత ఈ తెగ మొత్తం ఇస్లామ్‌ను అంగీకరించి అల్లాహ్ కారుణ్యానికి పాత్రులు కావటం. మక్కా జయింపబడినపుడు ఇలానే జరిగింది.

17 ఇక్కడ 'సకీనత్' అంటే సహనం, హుందాతనం అని అర్థం. వాటి ద్వారానే మహాప్రవక్త (సఅసమ్), ముస్లిమ్‌లు అవిశ్వాసుల అజ్ఞానపు దురభిమానాలను ఎదుర్కొన్నారు. వారు అవిశ్వాసుల మంకుతనానికీ, అహంకారపు ప్రవర్తనకూ రెచ్చిపోయి దారుణ కార్యాలకు పాల్పడలేదు. దానికి సమాధానంగా వారు సత్యానికీ, నిజాయితీకీ విరుద్ధంగా ఉన్నటువంటి ఏ మాటా పలకలేదు. వ్యవహారం సానుకూలంగా పరిష్కారం అవటానికి బదులుగా, దానిని మరింత జటిలం చేసి బెడిసికొట్టే ఏ మాటను కూడ వారు పలుకలేదు.

18 ముస్లిమ్‌ల మనస్సులను నిరంతరం అనుమానాలకు గురి చేసే ప్రశ్నకు సమాధానం ఇది. వారు ఇలా అనేవారు : "మహాప్రవక్త (సఅసమ్) తాము మస్జిదె హరామ్‌లో ప్రవేశించినట్లూ, పవిత్ర కాబాను ప్రదక్షిణం చేసినట్లూ కలగన్నారు. అటువంటపుడు మేము ఉమ్రా చేయకుండా ఎందుకు తిరిగి వెళుతున్నాము.' ఈ విషయమే వారికి సందేహాన్ని కలిగించింది.

19 ఈ వాగ్దానం రాబోయే సంవత్సరం 7వ హిజ్రీ, జిల్ ఖాయిదా మాసంలో నెర వేరింది. ఈ ఉమ్‌ర్హ చరిత్రలో "ఉమ్‌రతుల్ ఖజా" అనే పేరుతో ప్రసిద్ధి గాంచింది.

20 ఇక్కడ ఈ విషయం చెప్పటానికి కారణం ఏమిటంటే, హుదైబియాలో శాంతి ఒప్పందం వ్రాయబడేటపుడు, మహా ప్రవక్త (సఅసమ్) పవిత్ర నామంతోపాటు 'రసూలుల్లాహ్' (అల్లాహ్ ప్రవక్త) అనే పదం వ్రాయటం పట్ల అభ్యంతరం

లేవదీశారు. దానిపై ఇలా చెప్పబడింది; ఎవరు ఒప్పుకున్నా ఒప్పుకోకపోయినా ప్రవక్త ప్రవక్తయే అనేది నిప్పులాంటి నిజం. ఈ విషయాన్ని కొందరు ఒప్పుకోకపోతే ఒప్పుకోక పోనివ్వండి. ఇది యదార్థమనటానికి, అల్లాహ్ సాక్ష్యమే చాలు.

21 మహాప్రవక్త (సఅసమ్) సహచరులు అవిశ్వాసులపట్ల కఠినులు అనే దాని భావం ఏమిటంటే, విశ్వాసులు మైనములాంటి వారు కారు, అవిశ్వాసులు వారిని ఎటుకోరితే అటు వంచటానికి. వారు మెత్తని మేత కారు, అవిశ్వాసులు వారిని తేలికగా నమిలి మింగటానికి. వారిని భయపెట్టి లొంగదీసుకోవటం అంత తేలికైన పనికాదు. ఎరచూపి వారిని కొనటం సాధ్యం కాదు. ఏ మహత్తర లక్ష్య సాధనకై వారు తమ ప్రాణాలను సైతం పణంగా పెట్టి మహాప్రవక్త (సఅసమ్) కు సహాయపడటానికి ఉద్యమించారో, ఆ లక్ష్యం నుండి వారిని మరలించే శక్తి అవిశ్వాసులకు లేదు.

22 అంటే, వారి కాఠిన్యం ఎంతటిదైనా ఎట్టిదైనా, అది ధర్మ విరోధుల కోసమే, విశ్వాసుల కోసం కాదు. విశ్వాసుల ఎడల వారు మార్దవం, కారుణ్యం, వాత్సల్యం, సానుభూతి, జాలి కలవారు. సిద్ధాంతం పట్ల, లక్ష్యంపట్ల వారికి గల ఏకతా భావం వారిలో ఒకరి యందు ఒకరికి ప్రేమానురాగాలు, సామరస్యం, పరస్పర సహకారం పెంపొందించింది.

23 దీని అర్థం, ఇవి సజ్దాలు చేసిన కారణంగా కొందరు నమాజీల నుదుటిపై ఏర్పడే ఆనవాళ్ల వంటివి కావు. కాని అవి, దైవభీతి, దయాగుణం, మంచితనం, సత్ప్రవర్తనలకు గుర్తులు. ఆ గుర్తులు దేవుని ముందు మోకరిల్లుట వలన సహజసిద్ధముగా మనిషి ముఖంపై రూపు దిద్దుకున్నవి. అల్లాహ్ ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, మహా ప్రవక్త (సఅసమ్) సహచరులు ఎటువంటి వారంటే, వారిని చూచీ చూడటంతోనే ఒక మనిషి వారు సౌశీల్యవంతులని తెలుసుకుంటాడు. ఎందుకంటే దైవ భక్తి వల్ల కలిగే దివ్యతేజస్సు వారి ముఖాలపై ప్రకాశిస్తూ ఉంటుంది.

49. అల్ హుజురాత్

(٤٩) سُورَةُ الْحُجُرٰتِ مَدَنِيَّةٌ (١٠٦)

ఆయతులు : 18 **అవతరణ : మదీనాలో**

آياتها ١٨ ركوعاتها ٢

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

1 విశ్వాసులారా ! అల్లాహ్‌కూ, ఆయన ప్రవక్తకూ ముందు[1]
నడవకండి. అల్లాహ్‌కు భయపడండి. అల్లాహ్ సమస్తమూ
వినేవాడు, సర్వమూ ఎరిగినవాడూను.

2 – 3 విశ్వాసులారా ! మీ కంఠస్వరాన్ని ప్రవక్త కంఠస్వరం
కంటే పెంచకండి. మీరు పరస్పరం మాట్లాడుకునే విధంగా
ప్రవక్తతో బిగ్గరగా మాట్లాడకండి, దానివల్ల, బహుశా మీరు
చేసినదంతా మీకు తెలియకుండానే వ్యర్థమైపోవచ్చు. ఆ
సంగతి మీకు తెలియను కూడా తెలియకపోవచ్చు. ప్రవక్త
సన్నిధిలో తమ కంఠస్వరాన్ని తగ్గించి మాట్లాడేవారి హృదయా
లనే వాస్తవానికి భయభక్తుల విషయంలో అల్లాహ్ పరీక్షించాడు.[2]
వారికి క్షమాభిక్ష, గొప్ప ప్రతిఫలం లభిస్తాయి.

4 – 5 ప్రవక్తా! నిన్ను నీ గృహాల బయటినుండి బిగ్గరగా
పిలిచేవారిలో అనేకులు బుద్ధిహీనులు. వారు గనక నీవు
బయటకు వచ్చేవరకు ఓపికపట్టి ఉంటే, అది వారికే శ్రేయస్క
రముగా ఉండేది.[3] అల్లాహ్ మన్నించేవాడు, కరుణామయుడూను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تُقَدِّمُوْا بَيْنَ
يَدَيِ اللّٰهِ وَ رَسُوْلِهٖ وَ اتَّقُوا اللّٰهَ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ۝١ يٰۤاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَرْفَعُوْۤا اَصْوَاتَكُمْ
فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوْا لَهٗ
بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ اَنْ تَحْبَطَ
اَعْمَالُكُمْ وَ اَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ۝٢ اِنَّ
الَّذِيْنَ يَغُضُّوْنَ اَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُوْلِ
اللّٰهِ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ امْتَحَنَ اللّٰهُ قُلُوْبَهُمْ
لِلتَّقْوٰى ؕ لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ عَظِيْمٌ ۝٣
اِنَّ الَّذِيْنَ يُنَادُوْنَكَ مِنْ وَّرَآءِ الْحُجُرٰتِ
اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ۝٤ وَلَوْ اَنَّهُمْ صَبَرُوْا
حَتّٰى تَخْرُجَ اِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا
لَّهُمْ ؕ وَ اللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝٥

1 అంటే, అల్లాహ్‌నూ, ఆయన ప్రవక్తనూ అధిగమించకండి, అనుసరించండి; ప్రముఖులు కాకండి, విధేయులై ఉండండి. మీ వ్యవహారాలలో మీరే చొరవ తీసుకుని నిర్ణయాలు చేసుకోకండి. కాని మొదట అల్లాహ్ గ్రంథంలో, ఆయన ప్రవక్త సూక్తులలో ఆ వ్యవహారాలకు సంబంధించిన మార్గదర్శక సూత్రాలు ఏమున్నాయో తెలుసుకోండి.

2 అంటే, అల్లాహ్ పెట్టిన పరీక్షలలో నెగ్గిన వారు మాత్రమే, ఆ పరీక్షలలో నిలబడి తమ హృదయాలలో నిజంగానే దైవ భీతి ఉన్నదని నిరూపించుకున్న వారు మాత్రమే, అల్లాహ్ ప్రవక్తను గౌరవించగలరు. ఈ అల్లాహ్ సూక్తి ద్వారా వ్యక్త మయ్యే విషయమేమిటంటే, ఏ హృదయాలలో ప్రవక్తపట్ల గౌరవంలేదో, ఆ హృదయాలు నిజానికి దైవభీతి కలవి కావు.

3 అరేబియాలోని వివిధ ప్రాంతాలనుండి మహాప్రవక్తను కలుసుకోవటానికి వచ్చేవారిలో కొందరు మొరటు వారు. తమ రాకను ఒక పరిచారకుని ద్వారానైనా తెలియజేయాలనే జ్ఞానం కూడా లేనివారు. మహాప్రవక్త ధర్మ పత్నుల గదుల వద్దకు పోయి బయటినుంచే ఆయనను పిలిచేవారు. వారి ఈ చేష్టలు మహాప్రవక్తకు ఇబ్బంది కలిగించేవి. కాని ఆయన

6 – 8 విశ్వాసులారా! ఎవడైనా దుర్మార్గుడు మీ వద్దకు ఏదైనా సమాచారాన్ని తీసుకువస్తే, నిజానిజాలు విచారించి తెలుసుకోండి. లేకపోతే మీకు తెలియకుండానే మీరు ఏదైనా వర్గానికి నష్టం కలిగించవచ్చు, తరువాత చేసినదానికి పశ్చాత్తాపపడవలసిరావచ్చు.[4] మీ మధ్య అల్లాహ్ ప్రవక్త ఉన్నాడనే విషయాన్ని బాగా గుర్తు ఉంచుకోండి, ఒకవేళ ప్రవక్త గనక అనేక వ్యవహారాలలో మీ మాట విన్నట్లయితే, మీరే స్వయంగా కష్టాలలో పడిపోతారు. కాని అల్లాహ్ మీలో విశ్వాసం పట్ల ప్రేమను కలుగజేశాడు, దానిని మీకు మనోరంజకమైనదిగా చేశాడు. అవిశ్వాసం, దుర్మార్గం, అవిధేయతలపట్ల మీకు వెగటు కలిగేలా చేశాడు. అటువంటి ప్రజలే అల్లాహ్ అనుగ్రహంవల్ల, ఆయన మహోపకారం వల్ల సన్మార్గగాములయ్యారు. అల్లాహ్ సర్వజ్ఞాని, మహావివేకీను.

9 – 10 ఒకవేళ విశ్వాసులలోని రెండు వర్గాలవారూ పరస్పరం పోట్లాడుకుంటే,[5] వారి మధ్య రాజీ కుదిరించండి. తరువాత, ఒకవేళ వారిలో ఒకవర్గం వారు రెండో వర్గం వారిపై దౌర్జన్యం చేస్తే, దౌర్జన్యం చేసినవారు అల్లాహ్ ఆజ్ఞవైపునకు మరలేవరకు వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాడండి. తరువాత వారు గనక మరలివస్తే, వారి మధ్య రాజీ కుదర్చండి. న్యాయం చేయండి, ఎందుకంటే అల్లాహ్ న్యాయం చేసేవారిని ప్రేమిస్తాడు. విశ్వాసులు పరస్పరం అన్నదమ్ములు. కనుక మీ సోదరుల మధ్య సంబంధాలను సంస్కరించండి. అల్లాహ్‌కు భయపడండి, మీపై దయచూపటం జరగవచ్చు.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنْ جَآءَكُمْ فَاسِقٌۢ
بِنَبَاٍ فَتَبَيَّنُوْۤا اَنْ تُصِيْبُوْا قَوْمًاۢ بِجَهَالَةٍ
فَتُصْبِحُوْا عَلٰى مَا فَعَلْتُمْ نٰدِمِيْنَ ۞٦
وَاعْلَمُوْۤا اَنَّ فِيْكُمْ رَسُوْلَ اللّٰهِ ؕ لَوْ
يُطِيْعُكُمْ فِىْ كَثِيْرٍ مِّنَ الْاَمْرِ لَعَنِتُّمْ
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ حَبَّبَ اِلَيْكُمُ الْاِيْمَانَ وَزَيَّنَهٗ
فِىْ قُلُوْبِكُمْ وَكَرَّهَ اِلَيْكُمُ الْكُفْرَ
وَ الْفُسُوْقَ وَالْعِصْيَانَ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ
الرّٰشِدُوْنَ ۞٧ فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَ
نِعْمَةً ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ۞٨ وَ
اِنْ طَآئِفَتٰنِ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ اقْتَتَلُوْا
فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا ۚ فَاِنْۢ بَغَتْ اِحْدٰىهُمَا عَلَى
الْاُخْرٰى فَقَاتِلُوا الَّتِىْ تَبْغِىْ حَتّٰى
تَفِىْٓءَ اِلٰٓى اَمْرِ اللّٰهِ ۚ فَاِنْ فَآءَتْ
فَاَصْلِحُوْا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَ اَقْسِطُوْا ؕ
اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ ۞٩ اِنَّمَا
الْمُؤْمِنُوْنَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوْا بَيْنَ
اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ۞١٠ ع ١ ١٢

స్వతహా సంయమనశీలి అగుటచే, వాటిని సహించేవారు. చివరకు అల్లాహ్ ఈ వ్యవహారంలో జోక్యం చేసుకుని, అనాగరికమైన వారి నడతను గర్హిస్తూ ఇలా బోధించాడు: వారు మహాప్రవక్తను చూడాలని వచ్చినపుడు, ఒకవేళ ఆయన కనపడక పోతే ఆయనంతట ఆయనే బయటకు వచ్చే వరకు ఓర్పుతో వేచి ఉండాలి, మాటి మాటికి అరిచి పిలవకూడదు.

4 ఈ ఆయతులో ముస్లిములకు ఇవ్వబడిన మార్గదర్శక సూత్రం ఇది; గొప్ప పర్యవసానం కలిగే అవకాశం ఉన్న అత్యంత ప్రాముఖ్యంగల సమాచారం ఏదైనా మీకు అందితే దానిని స్వీకరించే ముందు, ఆ సమాచారం తెచ్చిన వ్యక్తి ఎటువంటి వాడో తెలుసుకోవాలి. ఒకవేళ అతడు అసత్యవాది అయితే, – అతడి మాటలు నమ్మదగినవి కావని అతడి బాహ్య స్థితియే తెలుపుతోంది – అతడు తెచ్చిన సమాచారాన్ని అమలు పరచేముందే, అసలు విషయం ఏమిటో పరిశోధించి తెలుసుకోండి.

5 "విశ్వాసులలోని ఇరు వర్గాల వారు పరస్పరం ఎపుడైనా తలపడితే" అని చెప్పబడలేదు. "విశ్వాసులలోని ఇరు వర్గాల వారు ఒకవేళ తలపడితే" అని చెప్పబడినది. ఈ పదాలను బట్టి తెలిసే విషయం ఏమిటంటే, పరస్పరం తలబడటం

11 విశ్వాసులారా! పురుషులు ఇతర పురుషులను ఎగతాళి చేయకూడదు. వీరికంటే వారే శ్రేష్ఠులై ఉండవచ్చు. అలాగే స్త్రీలు ఇతర స్త్రీలను ఎగతాళి చేయకూడదు. వీరికంటే వారే శ్రేష్ఠురాండ్రయి ఉండవచ్చు.[6] ఒకరినొకరు ఎత్తిపొడుచుకోకండి,[7] ఒకరినొకరు చెడ్డ పేర్లతో పిలుచుకోకండి.[8] విశ్వసించిన తరువాత చెడ్డతనంలో పేరు సంపాదించటం చాలా నీచమైన విషయం. ఈ వైఖరిని మానుకోనివారే దుర్మార్గులు.

12 విశ్వాసులారా! అతిగా అనుమానించటం మానివేయండి. కొన్ని అనుమానాలు పాపాలు అవుతాయి.[9] గూఢచారులుగా వ్యవహరించకండి.[10] మీలో ఎవరూ ఎవరినీ పరోక్షంగా నిందించరాదు.[11] మీలో ఎవరైనా మీ మృత సోదరుని మాంసం తినటానికి ఇష్టపడతారా?[12] చూడండి, మీరే స్వయంగా దీనిని అసహ్యించుకుంటారు. అల్లాహ్‌కు భయపడండి, అల్లాహ్ అత్యధికంగా పశ్చాత్తాపాన్ని స్వీకరించేవాడు, కరుణించేవాడూను.

13 మానవులారా! మేము మిమ్మల్ని ఒకే పురుషునినుండి, ఒకే స్త్రీ నుండి సృజించాము. తరువాత మీరు ఒకరినొకరు పరిచయం చేసుకునేందుకు మిమ్మల్ని జాతులుగానూ, తెగలు గానూ చేశాము. వాస్తవానికి మీలో అందరికంటే ఎక్కువ భయ భక్తులు కలవాడే[13] అల్లాహ్ దృష్టిలో ఎక్కువ గౌరవపాత్రుడు. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ సర్వజ్ఞానం కలవాడు, సకల విషయాలూ తెలిసినవాడూను.

يَاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِّنْ
قَوْمٍ عَسٰٓى اَنْ يَّكُوْنُوْا خَيْرًا مِّنْهُمْ
وَلَا نِسَآءٌ مِّنْ نِّسَآءٍ عَسٰٓى اَنْ يَّكُنَّ خَيْرًا
مِّنْهُنَّ ۚ وَلَا تَلْمِزُوْٓا اَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوْا
بِالْاَلْقَابِ ۭ بِئْسَ الِاسْمُ الْفُسُوْقُ
بَعْدَ الْاِيْمَانِ ۚ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ
فَاُولٰۗىِٕكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ۝ يٰٓاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اجْتَنِبُوْا كَثِيْرًا مِّنَ
الظَّنِّ ۡ اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ اِثْمٌ وَّلَا
تَجَسَّسُوْا وَلَا يَغْتَبْ بَّعْضُكُمْ بَعْضًا ۭ
اَيُحِبُّ اَحَدُكُمْ اَنْ يَّاْكُلَ لَحْمَ
اَخِيْهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوْهُ ۭ وَاتَّقُوا
اللّٰهَ ۭ اِنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ رَّحِيْمٌ ۝
يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنٰكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَّ
اُنْثٰى وَجَعَلْنٰكُمْ شُعُوْبًا وَّ قَبَاۗىِٕلَ
لِتَعَارَفُوْا ۭ اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ
اَتْقٰىكُمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ ۝

ముస్లిముల లక్షణం కాదు, కాకూడదు కూడ. వారు విశ్వాసులై కూడ, పరస్పరం పోరాడుకుంటారనే విషయం వారిని గురించి ఆశించరానటువంటిది. కాని ఒకవేళ ఎప్పుడైనా అలా అయితే, అపుడు ముందురాబోయే పద్ధతిని అవలంబించాలి.

6 ఎగతాళిచేయటం అంటే కేవలం మాటలతో మాత్రమే ఎగతాళి చేయటం కాదు. ఎవరినైనా ఏ సందర్భంలోనైనా అనుకరించటం, అతని వైపునకు సైగలు చేస్తూ అభినయించటం, అతని మాటలు విని, అతనిపనులను చూచి, అతని ఆకారాన్ని చూసి, అతని వేషధారణను చూసి నవ్వటం, లేదా అతనిలోని లోపాలను, దోషాలను ఎత్తి చూపి ప్రజలు నవ్వేలా చేయటం ఇవన్నీ ఎగతాళి చేయటంలో ఉండే అంశాలు.

7 వక్రోక్తులు పలకటం, ఎగతాళి చేయటం, నీలాపనిందలు వేయటం, వంకలెన్నటం, తప్పులు వెదకటం, బహిరంగంగా కాని లేదా మూకాభినయం ద్వారాగాని ఎవరినైనా నిందకు గురిచేయటం ఇవన్నీ దీనికిందకే వస్తాయి.

8 ఈ ఆజ్ఞ ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, ఏ వ్యక్తినైనా అతనిని కించపరిచే పేరుతో వ్యవహరించకూడదు, ఏ వ్యక్తికైనా అతనిని కించపరిచే బిరుదు ఇవ్వకూడదు. ఉదాహరణకు, ఎవరినైనా పాపి అనీ, కపటి అనీ అనటం, ఎవరినైనా కుంటివాడనీ, గుడ్డివాడనీ, ఒంటికన్ను వాడనీ అనడం, ఎవరికైనా, అతనిలోగానీ, అతని తల్లిదండ్రులలోగానీ, అతని వంశంలో గానీ, ఉన్నటువంటి ఏదైనా లోపాన్నిగానీ, బలహీనతను గానీ సూచించే బిరుదులు ఇవ్వటం, ఇస్లామ్ స్వీకరించిన పిదప ఆ

14 – 15 ఈ సంచార అరబ్బులు, "మేము విశ్వసించాము"[14] అని అంటారు. వారితో ఇలా అను, "మీరు విశ్వసించలేదు. మేము లొంగిపోయాము" అని అనండి. విశ్వాసం ఇంకా మీ హృదయాలలోకి ప్రవేశించలేదు. మీరు గనక అల్లాహ్ పట్ల విధేయతనూ, ఆయన ప్రవక్తపట్ల విధేయతనూ పాటిస్తే, ఆయన మీ కర్మల ప్రతిఫలాన్ని ఏమాత్రం తగ్గించడు. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ అత్యధికంగా మన్నించేవాడు మరియు కరుణించేవాడూను. అసలు అల్లాహ్‌నూ, ఆయన ప్రవక్తనూ విశ్వసించి, ఇక ఎలాంటి అనుమానానికీ గురికాకుండా, తమ ప్రాణాలతో, తమ సిరిసంపదలతో అల్లాహ్ మార్గంలో పోరాడేవారే నిజమైన విశ్వాసులు. వారే సత్యసంధులు.

قَالَتِ الْاَعْرَابُ اٰمَنَّا ؕ قُلْ لَّمْ تُؤْمِنُوْا
وَلٰكِنْ قُوْلُوْٓا اَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ
الْاِيْمَانُ فِيْ قُلُوْبِكُمْ ؕ وَاِنْ تُطِيْعُوا
اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ لَا يَلِتْكُمْ مِّنْ اَعْمَالِكُمْ
شَيْـًٔا ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝ اِنَّمَا
الْمُؤْمِنُوْنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ
ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوْا وَجٰهَدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ
وَاَنْفُسِهِمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ اُولٰٓئِكَ
هُمُ الصّٰدِقُوْنَ ۝

వ్యక్తిని అతని పూర్వపు మతం ఆధారంగా యూదుడు అనీ లేక క్రైస్తవుడనీ పిలవటం. ఒక వ్యక్తిని గానీ ఒక కుటుంబాన్ని గానీ, ఒక జాతిని గానీ, ఒక వర్గాన్ని గానీ కించపరిచే రీతిలో అవమాన పరచే ధోరణిలో పేర్కొనటం. బాహ్యరూపాన్నిబట్టి వికారంగా కనిపించే బిరుదులు ఈ ఆజ్ఞ పరిధిలోనికి రావు. ఎందుకంటే అవి వారిని కించపరచటానికి ఉద్దేశింపబడినవి కావు. మీదు మిక్కిలి అవి ఆయా వ్యక్తులను గుర్తించటానికి సాధనాలు అవుతాయి. ఉదాహరణకు, గుడ్డి డాక్టరు; అంటే ఆ వ్యక్తిని సులభంగా గుర్తించటానికి మాత్రమే ఉపకరించేది కాని, కించపరచటానికి ఏ మాత్రం ఉద్దేశింపబడినది కాదు అని గ్రహించాలి.

9 అసలు అనుమానించటం తగదు అనే విషయం నిషేధింపబడలేదు. అతిగా అనుమానించటం, ప్రతి అనుమానాన్ని లెక్కలోకి తీసుకోవటం – ఈ రెండూ నిషేధింపబడ్డాయి. ఎందుకంటే కొన్ని అనుమానాలు పాపభూయిష్టాలు అని చెప్పబడింది. పాపపు అనుమానాలు ఇవి : ఒకడు ఇంకొకడిని అకారణంగా అనుమానించటం, లేదా అనుమానం ఆధారంగా ఇతరులను గురించి ఒక అభిప్రాయాన్ని ఏర్పరచుకోవటం లేదా రూపురేఖావిలాసాలను బట్టి సాధువులు, సౌశీల్యవంతులు అయిన వ్యక్తులపట్ల అపనమ్మకంతో వ్యవహరించటం; ఒక వ్యక్తి మాటలలో, చేష్టలో మంచీచెడులు సమపాళ్లల్లో ఉన్నప్పుడు, మనం కేవలం అనుమానంతో వ్యవహరించి అతనిని చెడ్డవాడేనని భావించటమూ పాపకార్యమే.

10 అంటే ప్రజల రహస్యాలను దేవులాడకండి. ఒకరు మరొకరి లోపాలను వెదకకండి. ఇతరుల స్థితిగతులను గురించీ వ్యవహారాలను గురించీ దొంగతనంగా తెలుసుకోవటానికి ప్రయత్నించకండి. ఇతరుల ఉత్తరాలు చదవటం, ఇద్దరు మనుషుల సంభాషణను చాటుగా ఉండి వినటం ఇరుగు పొరుగుల ఇళ్లల్లోకి తొంగిచూడటం, విభిన్న పద్ధతుల ద్వారా ఇతరుల ఆంతరంగిక జీవితాలను గురించి గానీ వారి కుటుంబ వ్యవహారాలను గురించి గానీ తెలుసుకోవటం – ఇవన్నీ ఇతరుల రహస్యాలను వెదకటం కిందకు వస్తాయి. అది నిషేధించబడింది.

11 పరోక్షనింద అంటే ఏమిటో వివరించమని మహాప్రవక్త(సఅసమ్)ను అడగటం జరిగింది. దానికి ఆయన ఇలా అన్నారు: "నీవు నీ సోదరుణ్ణి గురించి, అతనికి బాధకలిగే విధంగా ప్రస్తావించటం". ఇలా అడిగారు, "ఒకవేళ నేను ప్రస్తావించే విషయం నా సోదరునిలో ఉంటే, అప్పుడు మీరేమంటారు?" దానికి ఆయన, "ఒకవేళ ఆ విషయం నీ సోదరునిలో ఉంటే, నీవు అతనిని పరోక్షంగా నిందించినట్లే. ఒకవేళ అది అతనిలో లేకపోతే, నీవు అతనిపై అభాండం వేసినట్లే" అని సెలవిచ్చారు. ఈ నిషేధం నుండి ఈ సందర్భాలు మినహాయించబడ్డాయి: పరోక్షంగానో లేదా మరణానంతరమో, ఒక వ్యక్తిలోని చెడులను బయటపెట్టవలసిన అవసరం ఏర్పడితే, షరియత్ శాస్త్రం ప్రకారం (ఆ అవసరం) తప్పనిసరి అయితే, ఆ అవసరం పరోక్షనింద చేయకుండా తీరనట్లయితే దానికోసం పరోక్ష నింద చేయనపుడు, ఒక పెద్ద విపత్తు సంభవించే అవకాశం ఉన్నట్లయితే. మహాప్రవక్త (సఅసమ్) ఈ మినహాయింపును ఇలా సూత్రీకరించారు : "ఒక ముస్లిమ్‌ను అకారణంగా అగౌరవంపాలు జేయటం అతి నికృష్టమైన పని." ఈ సూక్తిలో, "అన్యాయంగా" అనే షరతు

قُلْ أَتُعَلِّمُونَ اللّٰهَ بِدِينِكُمْ ۚ وَاللّٰهُ
يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ
وَاللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٦﴾ يَمُنُّونَ
عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا ۖ قُلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ
إِسْلَامَكُمْ ۖ بَلِ اللّٰهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ
أَنْ هَدٰىكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِينَ ﴿١٧﴾ إِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ غَيْبَ
السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَاللّٰهُ بَصِيرٌ
بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

16 – 18 ప్రవక్తా! వారి(విశ్వసించామని చెప్పుకునేవారి)తో ఇలా అను, "మీరు అల్లాహ్‌కు మీ ధర్మ స్వీకారం గురించి తెలియజేస్తున్నారా? వాస్తవానికి అల్లాహ్, భూమిలోనూ, ఆకాశాలలోనూ ఉన్న ప్రతి వస్తువునూ ఎరుగును. ఆయనకు ప్రతి వస్తువును గురించిన జ్ఞానం ఉన్నది." వారు ఇస్లామ్‌ను స్వీకరించి తామేదో మీకు మేలు చేసినట్లు చెబుతున్నారు. వారితో ఇలా అను, "ఇస్లామ్‌కు సంబంధించిన మేలును నా మీద మోపకండి. అల్లాహ్ మీకు విశ్వాసానికి సంబంధించిన మార్గం చూపి, ఆయనే మీకు ఉపకారం చేశాడు – మీరు గనక (మీ విశ్వాస ప్రకటనలో) నిజాయితీపరులే అయితే. అల్లాహ్‌కు భూమిలోనూ, ఆకాశాలలోనూ దాగి ఉన్న ప్రతి వస్తువును గురించీ తెలుసు. మీరు చేసేదంతా ఆయన దృష్టిలో ఉన్నది.

"న్యాయంగా" అలా చేయటం ధర్మ సమ్మతమే అని తెలియజేస్తోంది. ఉదాహరణకు: దుర్మార్గాన్ని రూపుమాపి తనను రక్షిస్తాడనే తలంపుతో తాను నమ్మిన ప్రతి వ్యక్తి దగ్గరా అన్యాయానికి గురి అయిన వాడు అన్యాయానికి వ్యతిరేకంగా ఫిర్యాదు చేయటం; సంస్కరణ లక్ష్యంతో, ఒక వ్యక్తిలోగానీ, ఒక వర్గంలోగానీ ఉన్నటువంటి చెడులను, వాటిని సమర్ధ వంతంగా దూరం చేయగల వారి ముందు ప్రస్తావించటం, మత సంబంధమైన లేదా న్యాయ శాస్త్ర సంబంధమైన తీర్పును పొందే ఉద్దేశ్యంతో, ఒక వ్యక్తిలోని చెడులను గురించి మత గురువు ముందు చెప్పటం; ఒక వ్యక్తి కీడును గురించి లేదా కొందరు వ్యక్తుల కీడును గురించి ప్రజలను హెచ్చరించటం, ఆ కీడునుండి ప్రజలు తమను తాము రక్షించుకోవటానికి; పాపాన్నీ, కీడునూ వ్యాపింపచేసే వారికి వ్యతిరేకంగానూ, లేదా ధర్మశాస్త్రంలో లేని విషయాలను ప్రచారం చేసేవారికి వ్యతిరేకంగానూ అపమార్గాలను ప్రచారం చేసేవారికి వ్యతిరేకంగానూ లేదా ప్రజలను ధర్మ భ్రష్టులుగా చేసి, వారిని అన్యాయానికి, హింసకు గురిచేసే వారికి వ్యతిరేకంగానూ బహిరంగంగా గొంతెత్తటం, వారి చెడులను విమర్శించటం.

12 పరోక్ష నిందను మృత సోదరుని మాంసం తినటంతో ఎందుకు పోల్చటం జరిగిందంటే పాపం, పరోక్ష నిందకు గురి అయ్యే వ్యక్తి ఎవరు, ఎక్కడ తనను పరోక్షనిందకు గురి చేస్తున్నారో ఏ మాత్రం తెలియని వాడు.

13 పూర్వపు ఆయతులలో ముస్లిములను సంబోధించి, ముస్లిమ్ సమాజాన్ని చెడులనుండి పరిరక్షించటానికి అవసరమైన మార్గదర్శక సూత్రాలు చెప్పబడ్డాయి. ఇప్పుడు ఈ ఆయతులో మొత్తం మానవ జాతిని సంబోధించి, ప్రపంచంలో ఎల్లప్పుడూ విశ్వసంక్షోభానికి దోహదపడే, వంశము, వర్ణము, దేశము, భాష, జాతీయతా విద్వేషాలను సంస్కరించటం జరిగింది. ఈ చిన్న ఆయతులో అల్లాహ్ మానవులందరినీ సంబోధించి మూడు ముఖ్య విషయాలు చెప్పాడు; ఒకటి, మీరందరూ ఒకే మూలానికి చెందిన వారు. మీ జాతి అంతా ఒకే పురుషుడు ఒకే స్త్రీ నుండి ఆవిర్భవించింది. ఈ నాడు ప్రపంచంలో ఉన్న మీజాతులన్నీ వాస్తవానికి మొట్టమొదటి వంశానికి చెందిన భిన్న శాఖలు మాత్రమే. ఆ వంశం ఒకే తండ్రి, ఒకే తల్లితో ప్రారంభమయింది. రెండు, మీ మూలం ఒకటే అయినప్పటికీ, మీరు పలు జాతులుగా, తెగలుగా చీలి పోవటం అత్యంత సహజమైన విషయం. కాని సహజమైన ఈ విభాగాలను ఆధారంగా చేసుకుని, సమాజంలో ఎక్కువ తక్కువలూ, అల్పులూ, అధికులూ, ఉన్నతులూ నీచులూ అనే అంతరాలను సృష్టించకూడదు, ఒక వంశం మరొక వంశంపై ఆధిక్యతను చూపకూడదు, ఒక వర్ణం వారు మరొక వర్ణం వారిని అల్పులుగా, హీనులుగా చూడకూడదు, ఒక జాతి మరొక జాతిపై తన ఆధిపత్యాన్ని చూపకూడదు. విశ్వసృష్టికర్త, మానవులను జాతులుగా, తెగలుగా తీర్చి దిద్దటానికి కారణం వారి మధ్య పరస్పర సహకార, పరిచయాలకు ప్రకృతిసిద్ధమైన మార్గం ఇదొక్కటే. మూడు, మానవుల మధ్య ఔన్నత్యానికీ, ఆధిక్యతకూ పునాది ఏదైన ఉంటే అది కేవలం నైతిక పరమైన ఆధిక్యతయే.

14 దీని భావం ఎడారి అరబ్బులు అందరూ అని కాదు. ఇక్కడ ఇస్లామ్ మతం పుచ్చుకున్న కొన్ని ఎడారి అరబ్బు వర్గాలు ప్రస్తావించబడ్డాయి. పెరుగుతున్న ఇస్లామ్ ప్రాబల్యాన్ని చూసి ముస్లిముల దాడినుండి రక్షణ పొందటానికి, ఇస్లామ్ విజయాల ద్వారా సమకూరే భౌతిక ప్రయోజనాలను పొందటానికి, వారు ఇస్లామ్ మతాన్ని చేపట్టారు. నిజానికి వారు హృదయపూర్వకంగా ఇస్లామ్‌ను స్వీకరించలేదు, కేవలం మాటలలోనే విశ్వాసాన్ని ప్రకటించారు; ఏదో ప్రయోజనాన్ని ఆశించి వారు ముస్లిములలో చేరిపోయారు.

50. ఖాఫ్

(٥٠) سُوْرَةُ قٓ مَكِّيَّةٌ (٣٤)

ایاتها ٤٥ رکوعاتها ٣

ఆయతులు : 45 **అవతరణ : మక్కాలో**

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

قٓ ۚ وَالْقُرْاٰنِ الْمَجِيْدِ ۝١ بَلْ عَجِبُوْٓا اَنْ
جَآءَهُمْ مُّنْذِرٌ مِّنْهُمْ فَقَالَ الْكٰفِرُوْنَ
هٰذَا شَيْءٌ عَجِيْبٌ ۝٢ ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا
تُرَابًا ۚ ذٰلِكَ رَجْعٌۢ بَعِيْدٌ ۝٣ قَدْ
عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْاَرْضُ مِنْهُمْ ۚ
وَ عِنْدَنَا كِتٰبٌ حَفِيْظٌ ۝٤ بَلْ
كَذَّبُوْا بِالْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ فَهُمْ
فِيْٓ اَمْرٍ مَّرِيْجٍ ۝٥ اَفَلَمْ يَنْظُرُوْٓا
اِلَى السَّمَآءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنٰهَا وَزَيَّنّٰهَا
وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوْجٍ ۝٦ وَ الْاَرْضَ
مَدَدْنٰهَا وَ اَلْقَيْنَا فِيْهَا رَوَاسِيَ
وَاَنْۢبَتْنَا فِيْهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍۢ بَهِيْجٍ ۝٧
تَبْصِرَةً وَّذِكْرٰى لِكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيْبٍ ۝٨
وَ نَزَّلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً مُّبٰرَكًا
فَاَنْۢبَتْنَا بِهٖ جَنّٰتٍ وَّحَبَّ الْحَصِيْدِ ۝٩
وَالنَّخْلَ بٰسِقٰتٍ لَّهَا طَلْعٌ نَّضِيْدٌ ۝١٠
رِّزْقًا لِّلْعِبَادِ ۙ وَ اَحْيَيْنَا بِهٖ بَلْدَةً
مَّيْتًا ۭ كَذٰلِكَ الْخُرُوْجُ ۝١١

1 – 4 ఖాఫ్. మహోన్నతమైన ఖురాన్ సాక్షిగా – అయితే, హెచ్చరిక చేసేవాడు స్వయంగా వారిలోనుండే వారివద్దకు వచ్చాడనే విషయం[1] వారికి ఆశ్చర్యం కలిగించింది. తరువాత సత్య తిరస్కారులు ఇలా అనసాగారు, "మేము మరణించి మట్టిగా మారిపోయినప్పటికీ, (మళ్లీ బ్రతికింపబడతామా?) ఇది చాల విచిత్రంగా ఉంది. ఈ తిరుగు ప్రయాణం అనేది బుద్ధికి అందని విషయం.[2]" (వాస్తవానికి) వారి శరీరాలలోనుండి భూమి తినేదంతా మాకు తెలుసు. మా వద్ద ఒక గ్రంథం ఉన్నది, అందులో అంతా సురక్షితంగా ఉన్నది.

5 కాని వారు, సత్యం వారి వద్దకు వచ్చినప్పుడే దానిని బాహాటంగా తిరస్కరించారు. ఈ కారణంవల్లనే వారు ఇప్పుడు చిక్కులలో పడిపోయారు.

6 – 11 సరే, అయితే వారు తమపై ఉన్న ఆకాశంవైపు ఎన్నడూ చూడలేదా? మేము దానిని ఎలా నిర్మించి, అలంకరించామో? అందులో ఎలాంటి పగుళ్లు లేవు. మేము భూమిని పరిచాము, అందులో పర్వతాలను స్థిరపరచాము. అందులో మనోహరమైన అన్నిరకాల వృక్షజాతులను మొలకెత్తించాము. (సత్యంవైపునకు) మరలే ప్రతి దాసునికి ఇవన్నీ కళ్లు తెరిపించేవీ, గుణపాఠం నేర్పేవీ అయిన విషయాలు. ఆకాశంనుండి మేము శుభవంతమైన నీటిని అవతరింపజేశాము. తరువాత దానిద్వారా తోటలనూ, పంట ధాన్యాలనూ, ఎంతో పొడవైన ఖర్జూరపు వృక్షాలనూ పుట్టించాము. వాటికి పండ్లు గుత్తులు గుత్తులుగా కాస్తాయి. ఇది దాసులకు ఉపాధినిచ్చే ఏర్పాటు. ఈ నీటితో మేము మృత భూమికి ప్రాణం పోస్తాము. (మరణించిన మానవులు భూమినుండి) లేవటం కూడ ఈ విధంగానే జరుగుతుంది.

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَّأَصْحَٰبُ ٱلرَّسِّ
وَثَمُودُ ﴿١٢﴾ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَٰنُ
لُوطٍ ﴿١٣﴾ وَأَصْحَٰبُ ٱلْأَيْكَةِ وَقَوْمُ تُبَّعٍ
كُلٌّ كَذَّبَ ٱلرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ ﴿١٤﴾
أَفَعَيِينَا بِٱلْخَلْقِ ٱلْأَوَّلِ بَلْ هُمْ
فِى لَبْسٍ مِّنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٥﴾ وَلَقَدْ
خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ
بِهِۦ نَفْسُهُۥ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ
ٱلْوَرِيدِ ﴿١٦﴾ إِذْ يَتَلَقَّى ٱلْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ
ٱلْيَمِينِ وَعَنِ ٱلشِّمَالِ قَعِيدٌ ﴿١٧﴾ مَّا يَلْفِظُ
مِن قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ﴿١٨﴾
وَجَآءَتْ سَكْرَةُ ٱلْمَوْتِ بِٱلْحَقِّ ذَٰلِكَ مَا
كُنتَ مِنْهُ تَحِيدُ ﴿١٩﴾ وَنُفِخَ فِى ٱلصُّورِ
ذَٰلِكَ يَوْمُ ٱلْوَعِيدِ ﴿٢٠﴾ وَجَآءَتْ كُلُّ نَفْسٍ
مَّعَهَا سَآئِقٌ وَشَهِيدٌ ﴿٢١﴾ لَّقَدْ كُنتَ فِى
غَفْلَةٍ مِّنْ هَٰذَا فَكَشَفْنَا عَنكَ غِطَآءَكَ
فَبَصَرُكَ ٱلْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿٢٢﴾ وَقَالَ قَرِينُهُۥ
هَٰذَا مَا لَدَىَّ عَتِيدٌ ﴿٢٣﴾

12 – 14 వారికి పూర్వం నూహ్ జాతి, అర్రస్ వాసులు మరియు సమూద్, ఆద్, ఫిరౌన్ జాతులు, లూత్ సోదరులు, అయ్కా వారు మరియు తుబ్బా జాతి ప్రజలు కూడా తిరస్కరించారు. చివరకు నా హెచ్చరిక వారి విషయంలో యదార్థమని నిరూపితమైపోయింది.

15 మొదటిసారి సృష్టితోనే మేము అశక్తులమైపోయామా? అయినా వారు కొత్తసృష్టిని గురించి అనుమానంలో పడిపోయారు.

16–29 మేము మానవుణ్ణి సృష్టించాము, అతని మనస్సులో మెదిలే ఊహలను సైతం మేము ఎరుగుదుము. మేము అతని కంఠరక్తనాళం కంటే కూడా అతనికి చాలా దగ్గరగా ఉన్నాము. అంతేకాదు (మా ఈ ప్రత్యక్ష సమాచారం కాక) ఇద్దరు లేఖకులు అతనికి కుడి ఎడమ ప్రక్కల కూర్చుండి ప్రతి విషయాన్నీ నమోదు చేస్తూ ఉన్నారు. అతని నోటినుండి వెడలే ప్రతి మాటనూ వ్రాయటానికి అనుక్షణం ఒక పరిశీలకుడు సిద్ధంగా ఉంటాడు. ఇదిగో, చూడండి, మరణయాతన సత్యంతో వచ్చేసింది. నీవు తప్పించుకోవటానికి ప్రయత్నంచేసిన విషయం ఇదే. తరువాత శంఖం ఊదబడింది; ఈ దినాన్ని గురించే నిన్ను భయపెట్టటం జరుగుతూ ఉండేది. ప్రతి వ్యక్తీ తన వెంట ఒక తోలేవాడూ, ఒక సాక్ష్యంచెప్పేవాడూ ఉన్న స్థితిలో వస్తాడు. ఈ విషయం గురించి నీవు అశ్రద్ధలో పడిఉన్నావు. మేము నీముందు పడి ఉన్న తెరను తొలగించాము, ఈనాడు నీ దృష్టి చాలా సునిశితంగా[3] ఉన్నది. అతని సహచరుడు,[4] "ఇదిగో, నా అధీనంలో ఉన్న ఇతనిని హాజరుపరుస్తున్నాను" అని విన్నవించుకున్నాడు.

---

1 భావం ఏమిటంటే, మక్కావాసులు మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) దైవదౌత్యాన్ని సమంజసమైన కారణం ఆధారంగా కాక పూర్తిగా అసమంజసమైన కారణం ఆధారంగా తిరస్కరించారు – తమవంటి ఒక మనిషి, తమ జాతికే చెందిన ఒక వ్యక్తి దేవుని తరపు నుండి హెచ్చరికలు చేసే వానిగా రావటం అనేది వారి దృష్టిలో మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైన విషయం.

2 వారి ఆశ్చర్యానికి రెండో హేతువు ఇది. ఒక మానవుడు ప్రవక్తగా రావటం అనేది మొదటి హేతువు. చనిపోయిన తరువాత మానవులందరూ తిరిగి బ్రతికింపబడటం, వారందరినీ పోగుచేసి అల్లాహ్ న్యాయస్థానంలో హాజరుపరచటం అనేది వారిని మరింత ఆశ్చర్య పరచిన రెండో విషయం.

3 అంటే దైవప్రవక్తలు పూర్వం నీకు తెలిపిన విషయాలన్నీ ఈనాడు ఇక్కడ నీవు స్పష్టంగా చూస్తున్నావు.

4 సహచరుడు అంటే, తరుముకుంటూ తీసుకువచ్చే దైవదూత. అతనే దేవుని న్యాయస్థానంలో ప్రవేశించి, "నా

أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ ۝٢٤
مَّنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيبٍ ۝٢٥ الَّذِي
جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي
الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ۝٢٦ قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا
أَطْغَيْتُهُ وَلَٰكِن كَانَ فِي ضَلَالٍ
بَعِيدٍ ۝٢٧ قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ
قَدَّمْتُ إِلَيْكُم بِالْوَعِيدِ ۝٢٨ مَا يُبَدَّلُ
الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَا أَنَا بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ۝٢٩ ع
يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتِ وَتَقُولُ
هَلْ مِن مَّزِيدٍ ۝٣٠ وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ
لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ۝٣١ هَٰذَا مَا تُوعَدُونَ
لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ ۝٣٢ مَّنْ خَشِيَ الرَّحْمَٰنَ
بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُّنِيبٍ ۝٣٣ ادْخُلُوهَا
بِسَلَامٍ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ۝٣٤ لَهُم
مَّا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ۝٣٥

ఇలా ఆజ్ఞాపించబడుతుంది; "కరుడుకట్టిన ప్రతి అవిశ్వాసిని నరకంలో విసరివేయండి. అతడు సత్యం పట్ల ద్వేషభావం కలిగి ఉండేవాడు, మంచిని నిరోధిస్తూ ఉండేవాడు, హద్దులు అతిక్రమిస్తూ ఉండేవాడు, అనుమానంలో పడి ఉండేవాడు, అల్లాహ్‌తోపాటు ఇతరులను కూడా దేవుళ్లుగా చేసుకున్నవాడు. కనుక అతనిని తీవ్రమైన శిక్షకు గురిచేయండి." అతని సహచరుడు ఇలా మనవి చేసుకున్నాడు,[5] "స్వామీ! నేను ఇతనిని తిరుగుబాటు దారుగా చేయలేదు. కాని ఇతడే స్వయంగా మార్గం తప్పి చాలా దూరం పోయాడు." దానికి ఇలా సెలవీయబడింది, "నా సమక్షంలో వాదించకండి. నేను ముందుగానే చెడు పర్యవసానంగురించి హెచ్చరికచేసి ఉన్నాను. నా దగ్గర మాట మార్చటం అంటూ జరగదు. నేను నా దాసులపై దౌర్జన్యం చేసేవాడను కాను."

30 – 35 ఆనాడు మేము నరకాన్ని, "నీవు నిండి పోయావా?" అని అడిగినప్పుడు, అది, "ఇంకేమైనా మిగిలి ఉందా?"[6] అని అంటుంది. స్వర్గం భయభక్తులు కలవారికి చాల దగ్గరగా తీసుకురాబడుతుంది, ఏమాత్రం దూరంగా ఉండదు. ఇంకా ఇలా సెలవీయబడుతుంది, "మీకు వాగ్దానం చేయబడుతూ ఉండిన విషయం ఇదే; ఎక్కువగా అల్లాహ్ వైపునకు మరలేవాడూ,[7] అల్లాహ్ హద్దులను పరిరక్షించేవాడూ,[8] చూడకుండానే కరుణామయుడికి భయపడేవాడూ, ఏకాగ్రహృదయంతో వచ్చినవాడూ అయిన ప్రతి వ్యక్తికీ ఇది లభిస్తుంది. స్వర్గంలో ప్రవేశించండి, శాంతిసౌభాగ్యాలతో." ఆ దినం శాశ్వత జీవిత దినం అవుతుంది. అక్కడ వారికి వారు కోరుకునేవన్నీ లభిస్తాయి. అవికాక మా వద్ద వారికి ఇంకా ఎన్నో లభిస్తాయి. అత్యధికంగానూ లభిస్తాయి.

స్వాధీనంలో ఉన్న వ్యక్తిని నేను ప్రభువు దర్బారులో హాజరుపరుస్తున్నాను." అని అంటాడు.

5 ఇక్కడ సహచరుడు అంటే, ప్రపంచంలో అవిధేయుడైన మానవుని నీడలా వెన్నంటి తిరిగే షైతాను అని అర్థం.

6 దీనికి రెండు అర్థాలు చెప్పవచ్చు. ఒకటి, "నా దగ్గర ఇంకెవరికీ ఏమాత్రం చోటులేదు". రెండు, "దోషులందరినీ తీసుకురండి."

7 అంటే, అవిధేయత మనోవాంఛల అనుసరణ మార్గాన్ని విడనాడి, విధేయత, దైవప్రసన్నతల మార్గాన్ని అవలంబించినవాడు అని అర్థం; అల్లాహ్‌ను నిరంతరం స్మరించేవాడు, తన సమస్త జీవిత వ్యవహారాలను ఆయనకే అప్పజెప్పేవాడు అని భావం.

8 అంటే, అల్లాహ్ ఏర్పరచిన హద్దులనూ, ఆయన శాసించిన విధులనూ, ఆయన నిషేధించిన విషయాలనూ, ఆయన అప్పగించిన అమానతులనూ పరిరక్షించేవాడు అని భావం. ఇంకా తాను తన మాటలలో, చేతలలో ప్రభువు ఎడల అవిధేయతకు పాల్పడుతున్నానా అని ఎల్లప్పుడూ ఆత్మపరిశీలనం చేసుకునేవాడు అని అర్థం.

36 – 37 మేము వారికి పూర్వం ఎన్నో జాతులను నాశనం చేసి ఉన్నాము. వారు వీరికంటే ఎంతో ఎక్కువ శక్తిమంతులు, వారు అనేక ప్రపంచ దేశాలను చుట్టివచ్చారు. అయితే వారు ఎక్కడైనా, ఏదైనా ఆశ్రయం పొందగలిగారా? హృదయం ఉండి, విషయాన్ని శ్రద్ధగా ఆలకించే ప్రతి వ్యక్తికీ ఈ చరిత్రలో గుణపాఠం ఉన్నది.

38 – 40 మేము భూమినీ, ఆకాశాలనూ, వాటి మధ్య ఉన్న సమస్త వస్తువులనూ ఆరు దినాలలో సృష్టించాము. కాని మాకు ఎలాంటి అలసటా కలుగలేదు. కనుక ప్రవక్తా ! వారు కల్పిస్తున్న విషయాలపట్ల సహనం వహించు. నీ ప్రభువు స్తోత్రంతోపాటు ఆయన పవిత్ర నామాన్ని జపిస్తూ ఉండు. సూర్యోదయానికి ముందు, సూర్యాస్తమయానికి ముందు, రాత్రి సమయంలో కూడా ఆయన పవిత్ర నామాన్ని జపించు, సజ్దాలు చేయటం పూర్తి అయిన తరువాత కూడా.[9]

41 – 44 ఇంకా విను: ఏ రోజు చాటింపువేసేవాడు (ప్రతి మనిషికీ) అతి దగ్గరనుండే కేకవేస్తాడో,[10] ఏ రోజు ప్రజలందరూ హష్ర్ కేకను స్పష్టంగా వింటూ ఉంటారో, ఆ రోజు భూమి నుండి మృతులు బయల్పడే రోజు అవుతుంది. మేమే ప్రాణం పోస్తున్నాము, మేమే ప్రాణంతీస్తున్నాము, మా వైపునకే ఆనాడు అందరూ మరలి రావలసి ఉంటుంది. ఆనాడు భూమి బ్రద్దలవుతుంది, మానవులు దాని లోపలనుండి బయల్పడి తొందర తొందరగా పరుగెత్తుతూ ఉంటారు. బ్రతికించి, సమీకరించటం అనే ఈ విషయం మాకు ఎంతో తేలికైన పని.

45 ప్రవక్తా ! వారు కల్పిస్తున్న విషయాలు ఏమిటో మేము బాగా ఎరుగుదుము. వారిచేత బలవంతంగా విషయాన్ని ఒప్పించటం నీ పని కాదు. కనుక నీవు ఈ ఖురాన్ ద్వారా నా హెచ్చరికకు భయపడే ప్రతి వ్యక్తికీ హితోపదేశం చేయి.

وَكَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُمْ اَشَدُّ
مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوْا فِى الْبِلَادِؕ هَلْ مِنْ
مَّحِيْصٍ ۝٣٦ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ لَذِكْرٰى لِمَنْ كَانَ
لَهٗ قَلْبٌ اَوْ اَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيْدٌ ۝٣٧
وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا فِىْ سِتَّةِ اَيَّامٍ ۖ وَّمَا مَسَّنَا مِنْ
لُّغُوْبٍ ۝٣٨ فَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُوْلُوْنَ وَسَبِّحْ
بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوْعِ الشَّمْسِ
وَقَبْلَ الْغُرُوْبِ ۝٣٩ وَمِنَ الَّيْلِ
فَسَبِّحْهُ وَ اَدْبَارَ السُّجُوْدِ ۝٤٠ وَاسْتَمِعْ
يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَّكَانٍ قَرِيْبٍ ۝٤١
يَّوْمَ يَسْمَعُوْنَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّؕ ذٰلِكَ يَوْمُ
الْخُرُوْجِ ۝٤٢ اِنَّا نَحْنُ نُحْىٖ وَنُمِيْتُ
وَاِلَيْنَا الْمَصِيْرُ ۝٤٣ يَوْمَ تَشَقَّقُ الْاَرْضُ
عَنْهُمْ سِرَاعًاؕ ذٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيْرٌ ۝٤٤
نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَقُوْلُوْنَ وَمَاۤ اَنْتَ عَلَيْهِمْ
بِجَبَّارٍ فَذَكِّرْ بِالْقُرْاٰنِ مَنْ يَّخَافُ وَعِيْدِ ۝٤٥

---

9 ప్రభువు స్తోత్రంతోపాటు ఆయన పవిత్రనామాన్ని జపించటం అంటే ఇక్కడ నమాజు అని అర్థం. "సూర్యోదయానికి ముందు" నమాజు అంటే ఫజర్ (ఉదయం) నమాజు. "సూర్యాస్తమయానికి ముందు" రెండు నమాజులు ఉన్నాయి. ఒకటి జొహర్ నమాజు, రెండోది అసర్ నమాజు. రాత్రి సమయంలో, మగ్రిబ్, ఇషా నమాజులు ఉన్నాయి. మూడోది "తహజ్జుద్" నమాజు. అది కూడ రాత్రి స్తోత్రంలో చేరి ఉన్నది.

10 అంటే, ఒక వ్యక్తి మరణించి ఎక్కడ పడి ఉన్నా లేదా అతడు ప్రపంచంలో ఎక్కడ మరణించినా, అక్కడనే చాటింపు వేసేవాని కేక అతనికి వినిపిస్తుంది – "లే నీ లెక్క ఇవ్వటానికి నీ ప్రభువు వద్దకు పద." భూమిపై ఎక్కడైనా ఒక వ్యక్తి బ్రతికిలేచినట్లయితే, అతడు, పిలిచేవాడు దగ్గర నుండే తనను పిలుస్తున్న అనుభూతి పొందుతాడు.

51. అజ్ జారియాత్

(٥١) سُوْرَةُ الذّٰرِيٰتِ مَكِّيَّةٌ (٦٧)

اٰيَاتُهَا ٦٠ رُكُوْعَاتُهَا ٣

ఆయతులు : 60 అవతరణ : మక్కాలో

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

وَالذّٰرِيٰتِ ذَرْوًا ۝1 فَالْحٰمِلٰتِ وِقْرًا ۝2
فَالْجٰرِيٰتِ يُسْرًا ۝3 فَالْمُقَسِّمٰتِ اَمْرًا ۝4
اِنَّمَا تُوْعَدُوْنَ لَصَادِقٌ ۝5 وَّاِنَّ
الدِّيْنَ لَوَاقِعٌ ۝6 وَالسَّمَآءِ ذَاتِ
الْحُبُكِ ۝7 اِنَّكُمْ لَفِيْ قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ ۝8
يُّؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ اُفِكَ ۝9 قُتِلَ
الْخَرّٰصُوْنَ ۝10 الَّذِيْنَ هُمْ فِيْ غَمْرَةٍ
سَاهُوْنَ ۝11 يَسْـَٔلُوْنَ اَيَّانَ يَوْمُ الدِّيْنِ ۝12
يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُوْنَ ۝13 ذُوْقُوْا
فِتْنَتَكُمْ ؕ هٰذَا الَّذِيْ كُنْتُمْ بِهٖ
تَسْتَعْجِلُوْنَ ۝14 اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ جَنّٰتٍ
وَّعُيُوْنٍ ۝15 اٰخِذِيْنَ مَآ اٰتٰىهُمْ رَبُّهُمْ ؕ اِنَّهُمْ
كَانُوْا قَبْلَ ذٰلِكَ مُحْسِنِيْنَ ۝16 كَانُوْا قَلِيْلًا
مِّنَ الَّيْلِ مَا يَهْجَعُوْنَ ۝17 وَبِالْاَسْحَارِ
هُمْ يَسْتَغْفِرُوْنَ ۝18 وَفِيْۤ اَمْوَالِهِمْ
حَقٌّ لِّلسَّآئِلِ وَالْمَحْرُوْمِ ۝19

1 – 6 దుమారాన్ని లేపే గాలుల సాక్షిగా! ఆ గాలులు నీటితో నిండి ఉన్న మేఘాలను లేపుతాయి. తరువాత అవి మెల్లగా సాగిపోతాయి, ఆ తరువాత అవి ఒక పెద్ద కార్యాన్ని (వర్షాన్ని) పంచుతాయి. వాస్తవం ఏమిటంటే, మిమ్మల్ని ఏ విషయం గురించి భయపెట్టటం జరుగుతోందో, ఆ విషయం సత్యం. కర్మలకు ప్రతిఫలం లభించటం అనే పని తప్పకుండా జరగవలసి ఉన్నది.[1]

7 – 19 విభిన్న ఆకారాలు గల ఆకాశం సాక్షిగా! (పరలోక విషయం గురించి) మీ మాటలు పరస్పరం విరుద్ధంగా ఉన్నాయి.[2] సత్యం నుండి ముఖం తిప్పుకున్నవాడే దానినుండి విముఖుడవుతాడు. ఊహ, అనుమానాలు ఆధారంగా నిర్ణయం చేసేవారు నాశనమవుదురు గాక! వారు అజ్ఞానంలో కూరుకుపోయారు. మరియు ఏమరుపాటు మైకంలో[3] పడి ఉన్నారు. అసలు ఆ తీర్పు దినం ఎప్పుడు వస్తుంది అని అడుగుతున్నారు. అది వారు అగ్నిలో దహింపజేయబడేరోజున వస్తుంది. (వారితో ఇలా అనబడుతుంది) ఇక చవి చూడండి మీ ఆగడాలరుచిని; మీరు తొందరపెడుతూ ఉన్న విషయం ఇదే[4]. అయితే భయభక్తులు కలవారు ఆరోజున ఉద్యానవనాలలో, నీటి బుగ్గల మధ్య ఉంటారు. వారు తమ ప్రభువు తమకు ఇచ్చిన దానిని అమితమైన సంతోషంతో తీసుకుంటారు. ఆ దినం రాక పూర్వం, వారు సత్కార్యాలు చేసేవారుగా, రాత్రి వేళలలో చాలాతక్కువ నిదురపోయేవారుగా, అదే రాత్రి చివరి గడియలలో క్షమాపణ వేడుకునేవారుగా ఉండేవారు. వారి సంపదలో యాచకులకూ, అగత్యం కలవారికీ హక్కు ఉండేది.[5]

وَفِي الْأَرْضِ اٰيٰتٌ لِّلْمُوْقِنِيْنَ ۝ وَفِيْٓ اَنْفُسِكُمْ ۭ اَفَلَا تُبْصِرُوْنَ ۝ وَفِي السَّمَاۗءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوْعَدُوْنَ ۝ فَوَرَبِّ السَّمَاۗءِ وَالْاَرْضِ اِنَّهٗ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَآ اَنَّكُمْ تَنْطِقُوْنَ ۝

20 – 23 (నమ్మేవారి కొరకు) భూమిలో ఎన్నో నిదర్శనాలు ఉన్నాయి, స్వయంగా మీలోనూ ఉన్నాయి. మీరు ఆలోచించరా? ఆకాశంలోనే ఉంది మీ ఉపాధి కూడా, మీకు వాగ్దానం చేయబడుతున్నది కూడా[6]. కనుక భూమ్యాకాశాల ప్రభువు సాక్షిగా! ఇది సత్యం, మీరు ఇప్పుడు మాట్లాడుతున్నంత నమ్మకమైనది.

---

1 ప్రమాణం చేసి చెప్పిన విషయం ఇది. ఈ ప్రమాణం అర్థం ఏమిటంటే; అద్వితీయమైన రీతిలో నియమిత కాలంలో మీ కళ్ల ముందు కురిసే మహత్తరమైన వర్షపు తీరు, దాని వెనుక నిగూఢంగా ఉన్న ఉద్దేశ్యం, వివేకం - ఇవి అనంత కాలంగ సాగుతున్న జీవిత నాటకంలో గల నిరర్థకమైన ఒక బొమ్మరిల్లు కాదు ఈ ప్రపంచం అని సాక్ష్యమిస్తున్నాయి. నిజానికి ఇది అత్యున్నతమైన విజ్ఞతతో కూడిన ఒక వ్యవస్థ, అందులో ప్రతిపనీ ఒక లక్ష్యంతో, ఒక ప్రయోజనంతో జరుగుతోంది. మానవునికి భూమిపై కొన్ని అధికారాలు ఇచ్చి అతనిని ఇట్టే వదలివేయటం, ఆ అధికారాలను అతడు ఏ విధంగా వినియోగించాడు అని లెక్క తీసుకోకుండా ఉండటం అనేది ఈ వ్యవస్థలో వీలుపడదు.

2 అంటే, ఆకాశంలోని మేఘాలు, నక్షత్రాల సమూహాలు ఆకారంలో భిన్నంగా ఉన్నట్లుగానే, వాటిలో పొందికలేనట్లుగానే పరలోకం గురించి మీరు రకరకాలుగా మాట్లాడుతున్నారు, మీ మాటలలో ఎక్కడా ఏకాభిప్రాయం కనబడటంలేదు. వహీనీ, దైవ సందేశాలనూ కాదని, మానవుడు తనయొక్క, ఈ ప్రపంచం యొక్క పర్యవసానం గురించి ఎప్పుడు ఏ అభిప్రాయాన్ని ఏర్పరచుకున్నా, దానిని అతను జ్ఞానం లేకుండానే ఏర్పరచుకున్నాడు అనే విషయానికి ఈ భిన్న భావాలు నిదర్శనాలు. లేకపోతే, ఒకవేళ మానవుని వద్ద ఈ విషయం గురించి నిజంగానే ప్రత్యక్ష జ్ఞానం పొందటానికి ఏదైనా మార్గం ఉండి ఉంటే, విభిన్నమైన, పరస్పర విరుద్ధమైన ఇన్ని విశ్వాసాలు ఏర్పడి ఉండేవికావు.

3 అంటే, తమ ఈ తప్పుడు ఊహల కారణంగా తాము ఎటువైపునకుపోతున్నారో వారికి తెలియదు. పరలోకం గురించి తప్పుడు అభిప్రాయాలు ఏర్పరచుకొని, వారు ఏ మార్గాన్ని అనుసరించినా, అది వారి నాశనానికే దోహదపడుతుంది.

4 "అసలు ఆ ప్రతిఫలదినం ఎప్పుడు రాబోతోంది" అని అవిశ్వాసులు అడగటంలోనే "అది రావటానికి ఎందుకు ఆలస్యమవుతోంది" అనే భావం అంతర్లీనమై ఉన్నది. మేము దానిని తిరస్కరించినప్పుడు, ఆ తిరస్కారానికి మాకు శిక్షపడటం అనివార్యమైనప్పుడు, అది వెనువెంటనే ఎందుకు రావటంలేదు?

5 ఇంకొక రీతిలో చెప్పాలంటే, ఒకవైపువారు తమపై ఉన్న తమ ప్రభువు హక్కును గుర్తించి, నెరవేరుస్తారు. రెండో వైపు తోటి దాసులతో ఎలా ప్రవర్తిస్తారంటే, వారికి అల్లాహ్ ఏది ఇచ్చి ఉన్నప్పటికీ, అది కొంచెమయినా సరే గొప్ప అయినా సరే, అందులో తమకూ, తమ భార్యాపిల్లలకూ మాత్రమే హక్కు ఉన్నదని భావించరు. "మావద్ద ఉన్న ఈ ధనంలో అవసరం ఉన్న ప్రతి దైవదాసునికీ హక్కు ఉన్నది" అని వారు భావిస్తారు.

6 ఆకాశం అంటే ఇక్కడ ఆకాశాలు అని అర్థం. మానవుని మనుగడకూ అతను పనిచేయటానికీ ఇవ్వబడేదంతా ఉపాధియే. "మీకు వాగ్దానం చేయబడుతున్నది" అంటే ప్రళయం, అందరినీ ఒక చోటకు చేర్చటం, లెక్క అడగటం, బాధ్యత వహించటం, బహుమానాలు, శిక్షలు, స్వర్గనరకాలు అని అర్థం. అవి సంభవిస్తాయని ఆకాశగ్రంథాలన్నింటిలోనూ వాగ్దానం చేయబడింది, ఇప్పుడు ఖురాన్‌లో కూడ వాగ్దానం చేయబడుతోంది. దైవసూక్తి అర్థం ఏమిటంటే, మీలో ఎవరెవరికి ఎంతెంత ఈ ప్రపంచంలో ఇవ్వబడాలో పైన స్వర్గంలోనే నిర్ణయింపబడుతుంది; మిమ్మల్ని ప్రశ్నించటానికి, కర్మలకు తగిన ప్రతిఫలం ఇవ్వటానికి ఎప్పుడు పిలవాలో అనేది కూడ అక్కడనే నిర్ణయింపబడుతుంది.

24 – 37 ఓ ప్రవక్తా! ఇబ్రాహీమ్ యొక్క గౌరవనీయులైన అతిథులగాథ కూడా నీకు చేరిందా? వారు అతని వద్దకు వచ్చి, "మీకు సలామ్" అని అన్నారు. అతను, "మీకు కూడ సలామ్- ఎవరో కొత్తవారులాగా ఉన్నారే"[7] అని అన్నాడు. తరువాత అతను మౌనంగా తన ఇంటి వారి దగ్గరకు వెళ్ళి, ఒక (వేపబడిన) బలిసిన మంచి ఆవు దూడను తెచ్చి అతిధుల ముందు పెట్టాడు. అతను "మీరు తినరా?" అని అడిగాడు. ఆ తరువాత అతను తన మనస్సులో వారంటే భయపడ్డాడు. వారు "భయపడకండి" అని అన్నారు. వారు అతనికి ఒక జ్ఞాన సంపన్నుడైన కుమారుడు జన్మిస్తాడని శుభవార్త[8] వినిపించారు. ఇది విన్నంతనే అతని భార్య అరుస్తూ బయటికి వచ్చి, నెత్తీనోరూ బాదుకుంటూ, "ముసలిదానికా, గొడ్రాలికా"[9] అని అన్నది. అప్పుడు వారు, "నీ ప్రభువు ఇదే అన్నాడు. ఆయన వివేకవంతుడూ, అన్నీ తెలిసిన వాడూను" అని అన్నారు. ఇబ్రాహీమ్, "దైవదూతలారా! మీరు ఏ మహాకార్యం నిమిత్తం వచ్చారు" అని అడిగాడు. వారు ఇలా అన్నారు, "మేము ఒక నేరస్తుల జాతి వైపునకు పంపబడ్డాము,[10] దాని మీద కాల్చబడిన మట్టి రాళ్లను వర్షింపజేయటానికి. అవి నీ ప్రభువు దృష్టిలో హద్దులు మీరిన వారి కొరకు గుర్తు వేయబడిన రాళ్లు.[11] తరువాత మేము[12] విశ్వాసులు అందరినీ ఆ జనపదం నుండి బయిటకు తీసుకువచ్చాము. అక్కడ మేము ఒకే ఒక గృహాన్ని తప్ప మరే ముస్లిమ్ గృహాన్ని చూడలేదు. ఆ తరువాత అక్కడ మేము వ్యధాభరితమైన శిక్షకు భయపడే[13] వారి కొరకు కేవలం ఒకే ఒక సూచనను వదలి పెట్టాము.

هَلْ اَتٰىكَ حَدِيْثُ ضَيْفِ اِبْرٰهِيْمَ
الْمُكْرَمِيْنَ ۝٢٤ اِذْ دَخَلُوْا عَلَيْهِ فَقَالُوْا سَلٰمًا ۭ
قَالَ سَلٰمٌ ۚ قَوْمٌ مُّنْكَرُوْنَ ۝٢٥ فَرَاغَ اِلٰٓى اَهْلِهٖ
فَجَاۗءَ بِعِجْلٍ سَمِيْنٍ ۝٢٦ۙ فَقَرَّبَهٗٓ اِلَيْهِمْ قَالَ اَلَا
تَاْكُلُوْنَ ۝٢٧ۡ فَاَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيْفَةً ۭ قَالُوْا لَا
تَخَفْ ۭ وَبَشَّرُوْهُ بِغُلٰمٍ عَلِيْمٍ ۝٢٨ فَاَقْبَلَتِ
امْرَاَتُهٗ فِيْ صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ
عَجُوْزٌ عَقِيْمٌ ۝٢٩ قَالُوْا كَذٰلِكِ ۙ قَالَ رَبُّكِ ۭ
اِنَّهٗ هُوَ الْحَكِيْمُ الْعَلِيْمُ ۝٣٠ قَالَ فَمَا
خَطْبُكُمْ اَيُّهَا الْمُرْسَلُوْنَ ۝٣١ قَالُوْٓا اِنَّآ
اُرْسِلْنَآ اِلٰى قَوْمٍ مُّجْرِمِيْنَ ۝٣٢ۙ لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ
حِجَارَةً مِّنْ طِيْنٍ ۝٣٣ۙ مُّسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ
لِلْمُسْرِفِيْنَ ۝٣٤ فَاَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيْهَا
مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ۝٣٥ۚ فَمَا وَجَدْنَا فِيْهَا غَيْرَ
بَيْتٍ مِّنَ الْمُسْلِمِيْنَ ۝٣٦ۚ وَتَرَكْنَا فِيْهَآ
اٰيَةً لِّلَّذِيْنَ يَخَافُوْنَ الْعَذَابَ الْاَلِيْمَ ۝٣٧ۭ

7 సందర్భాన్ని బట్టి ఈ ఆయతుకు రెండు అర్థాలు చెప్పవచ్చు: ఒకటి, హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్ (అస్సలామ్) స్వయంగా తన అతిధులతో ఇలా అన్నాడు: "ఇదివరకెన్నడూ మిమ్మల్ని చూసేభాగ్యం కలగలేదు. మీరు బహుశా ఈ ప్రాంతానికి కొత్తకావచ్చు." రెండు, వారి సలాముకు సమాధానమిచ్చిన పిమ్మట, హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్ స్వగతంలో ఇలా అనుకున్నాడు లేదా ఇంట్లో విందు ఏర్పాట్లు చేయటానికి లోపలకుపోతూ తన సేవకులతో ఇలా అన్నాడు; "వారు కొత్తవారుగా కనిపిస్తున్నారు. పూర్వం ఎన్నడూ ఈ ప్రాంతంలో ఇటువంటి ఉదారస్వభావులు, రూపసంపన్నులు అయిన వ్యక్తులు కనిపించలేదు."

8 హూద్ సూరాలో చెప్పబడిన విధంగా, ఇది ప్రవక్త హజ్రత్ ఇస్హాఖ్ జన్మకు సంబంధించిన శుభవార్త.

9 అంటే, నేను ముసలిదాన్ని, గొడ్రాలిని కూడ. ఇక నాకు పిల్లలు ఎలాపుడతారు? బైబిలునను సరించి, ప్రవక్త ఇబ్రాహీమ్‌కు అప్పటికి నూరు సంవత్సరాలు, హజ్రత్ సారాకు తొంభై సంవత్సరాలు. (సృష్టిప్రకరణం-17 : 18)

38 – 40 మరియు మూసా గాథలో (మీ కొరకు సూచన ఉన్నది) మేము అతనిని స్పష్టమైన ప్రమాణంతో ఫిరౌన్ వద్దకు పంపాము.[14] అతడు తన బలాన్ని చూసుకొని విర్రవీగాడు. ఇతడు మాంత్రికుడు లేదా పిచ్చివాడు అని అన్నాడు. చివరకు మేము అతడినీ, అతడి సైన్యాలనూ పట్టుకున్నాము. వారందరినీ సముద్రంలోనికి విసరివేశాము. అతడు నిందింపదగినవాడుగా మిగిలిపోయాడు.

41 – 42 ఆద్ జాతిలో (మీ కొరకు ఒక సూచన ఉన్నది) అప్పుడు మేము వారి మీదకు ఒక వినాశకరమైన గాలిని పంపాము. అది దేనిపై వీచినా, దానిని నాశనం చేసి వదలిపెట్టింది.

43 – 45 సమూద్ జాతిలో (మీ కొరకు సూచన ఉన్నది) అప్పుడు వారికి ఒక నిర్ణీత కాలం వరకు సుఖాలను అనుభవిస్తూ ఉండండి అని చెప్పటం జరిగింది. కాని ఇలా హెచ్చరిక చేసి నప్పటికీ వారు తమ ప్రభువు ఆదేశాన్ని ధిక్కరించారు. చివరకు వారు చూస్తూ ఉండగానే అకస్మాత్తుగా విరుచుకుపడే ఒక ఆపద వారిని చుట్టుముట్టింది. తరువాత వారికి లేచి నిలబడే శక్తి కూడా లేకుండాపోయింది; వారు తమను తాము రక్షించుకోనూ లేకపోయారు.

46 వారందరికంటే ముందు మేము నూహ్ జాతిని నాశనం చేశాము. ఎందుకంటే, వారు కడు దుర్మార్గులు.

وَفِي مُوسَىٰ إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ
بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾ فَتَوَلَّىٰ بِرُكْنِهِ وَقَالَ
سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴿٣٩﴾ فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ
فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿٤٠﴾ وَفِي
عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ ﴿٤١﴾
مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا
جَعَلَتْهُ كَالرَّمِيمِ ﴿٤٢﴾ وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ
لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٤٣﴾ فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ
رَبِّهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٤٤﴾
فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا
كَانُوا مُنْتَصِرِينَ ﴿٤٥﴾ وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ
قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٤٦﴾ ع ٢

---

10 లూత్ జాతి ప్రజలు అని భావం. వారి నేరాలు ఎంతగా పెరిగిపోయాయంటే, 'నేరస్తుల జాతి' అనే పదాలే వారు ఏ జాతి ప్రజలో చెప్పటానికి సరిపోతాయి.

11 అంటే, ప్రతిరాయి మీద నీ ప్రభువు ఆజ్ఞానుసారం గుర్తువేయబడింది, అది ఏ నేరస్తుడికి చెందుతుందో తెలుపటానికి ఉద్దేశించింది.

12 హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్ (అస్సలామ్) వద్దనుండి ఈ దూతలు ప్రవక్త హజ్రత్ లూత్ వద్దకు ఎలా వచ్చారో, అక్కడ వారికి, లూత్‌జాతి ప్రజలకూ మధ్య ఏం జరిగిందో అనే విషయం వదలివేయబడింది.

13 ఒక గుర్తు అంటే, మృత సముద్రం అని అర్థం. దాని దక్షిణ ప్రాంతంలో ఒక పెద్ద ఉపద్రవం సంభవించినట్లుగా ఇప్పటికి గుర్తులు కనిపిస్తాయి.

14 అంటే, స్పష్టమైన మహిమలతో, ప్రత్యక్ష నిదర్శనాలతో పంపాము; ఆయన భూమ్యాకాశాల సృష్టికర్త తరపునుండి నియమింపబడి వచ్చారు అనే విషయం వాటి వల్ల సందేహరహితమయింది.

47 – 51 మేము ఆకాశాన్ని స్వశక్తితో నిర్మించాము. మేము అలా చేసే సామర్థ్యం కలిగి ఉన్నాము.[15] మేము భూమిని పరిచాము. మేము ఎంతో చక్కగా పరిచేవారము. ప్రతివస్తువునూ మేము జంటలుగా సృష్టించాము,[16] బహుశా మీరు గుణపాఠం నేర్చుకుంటారని.[17] కనుక పరుగెత్తండి అల్లాహ్ వైపునకు, నేను ఆయన తరఫున మీకు స్పష్టంగా హెచ్చరిక చేసేవాడుగా వచ్చాను. అల్లాహ్‌తోపాటు మరెవరినీ ఆరాధ్యులుగా చేసుకోకండి. నేను ఆయన తరఫున మీకు స్పష్టంగా హెచ్చరించేవానిగా వచ్చాను.[18]

52 – 55 ఇలాగే జరుగుతూ వచ్చింది; వారికి పూర్వపు జాతుల వద్దకు కూడా, "ఇతడు మాంత్రికుడు లేదా పిచ్చివాడు" అని నిందింపబడనటువంటి ఏ ప్రవక్తా రాలేదు. ఈ విషయం గురించి వారంతా పరస్పరం కూడబలుక్కున్నారా ఏమిటి? అది కాదు, అసలు వారంతా హద్దులు మీరినవారు.[19] కనుక ప్రవక్తా! వారి నుండి ముఖం మరల్చుకో. నీపై ఎలాంటి ఆక్షేపణా ఉండదు. అయితే ఉపదేశిస్తూ ఉండు. ఎందుకంటే, ఉపదేశం, విశ్వాసులకు ప్రయోజనకరమైనది.

وَالسَّمَآءَ بَنَيْنٰهَا بِاَيْىدٍ وَّاِنَّا لَمُوْسِعُوْنَ ۝
وَالْاَرْضَ فَرَشْنٰهَا فَنِعْمَ الْمٰهِدُوْنَ ۝
وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُوْنَ ۝ فَفِرُّوْٓا اِلَى اللّٰهِ ؕ اِنِّيْ لَكُمْ مِّنْهُ
نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ۝ وَلَا تَجْعَلُوْا مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا
اٰخَرَ ؕ اِنِّيْ لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ۝
كَذٰلِكَ مَآ اَتَى الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ رَّسُوْلٍ
اِلَّا قَالُوْا سَاحِرٌ اَوْ مَجْنُوْنٌ ۝ اَتَوَاصَوْا
بِهٖ ۚ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُوْنَ ۝ فَتَوَلَّ
عَنْهُمْ فَمَآ اَنْتَ بِمَلُوْمٍ ۝ وَّذَكِّرْ فَاِنَّ
الذِّكْرٰى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِيْنَ ۝

---

15 అసలు పదాలు ఇవి, "వ ఇన్నాలమూసిఊన్". 'మూసి' అంటే శక్తి సామర్థ్యాలు కలవాడు అనీ, విస్తరింపజేసేవాడు అనీ అర్థం. మొదటి అర్థం ప్రకారం ఈ ఆయతు భావం ఏమిటంటే, మేము ఈ ఆకాశాన్ని ఎవరి అండదండలు లేకుండానే, స్వశక్తితోనే నిర్మించాము. ఈ సృష్టి మా శక్తికిమించినదికాదు. అలాంటప్పుడు, మేము తిరిగి మిమ్మల్ని పుట్టించలేము అనే ఆలోచన మీ బుర్రలలోకి ఎలా వచ్చింది? రెండో అర్థం ప్రకారం, ఈ ఆయతు అర్థం ఏమిటంటే, అఖండ బ్రహ్మాండమైన ఈ సృష్టిని మేము ఒకసారి చేసి ఊరుకోలేదు. కాని నిరంతరం దానిని విస్తరింపజేస్తూనే ఉన్నాము. క్షణ క్షణం ఇందులో మా సృష్టికి చెందిన అద్భుత విషయాలు కనిపిస్తూనే ఉన్నాయి. అటువంటి శక్తి సంపన్నుడైన సృష్టికర్త, తిరిగి సృష్టించే విషయంలో అశక్తుడని మీరు ఎందుకనుకున్నారు?

16 అంటే, ప్రపంచంలోని అన్ని వస్తువులు జంటల సూత్రం ఆధారంగా సృష్టించబడ్డాయి. కొన్ని వస్తువులు మరి కొన్ని వస్తువులతో జతపడి ఉన్నాయి అనే సూత్రం ఆధారంగా (ఈ యావత్తు విశ్వకర్మాగారం) నడుస్తోంది; అవి అలా జతపడటం వల్లనే అనంతమైన కొత్తకొత్త రూపాలు, కొత్త కొత్త జంటలు ఉద్భవిస్తున్నాయి. లోకంలో మరొక వస్తువు జతగా లేనటువంటి వస్తువు ఏదీలేదు. ప్రతి వస్తువు తనకు జోడైన వస్తువుతో చేరినప్పుడే ఫలప్రదమవుతుంది.

17 అంటే ఈ గుణపాఠం: ఇహలోకానికి పరలోకం భాగస్వామి, ఇది లేకపోతే, ప్రాపంచిక జీవితం నిరర్థకమవుతుంది.

18 ఈ వాక్యాలు అల్లాహ్ మాటలే అయినా, ఇక్కడి వక్త దైవప్రవక్త (సఅసమ్)యే కాని అల్లాహ్‌కాదు. కనుక విషయం ఇది: అల్లాహ్ తన ప్రవక్త ద్వారా "అల్లాహ్ వైపునకు పరుగెత్తండి, నేను ఆయన తరఫున హెచ్చరిస్తున్నాను" అని పలికిస్తున్నాడు.

56 – 60 నేను జిన్నాతులనూ, మానవులనూ నా ఆరాధన[20] కొరకు తప్ప మరిదేని కొరకూ సృష్టించలేదు. నేను వారి నుండి ఎలాంటి ఉపాధినీ కోరను; వారు నాకు అన్నం పెట్టాలనీ నేను కోరను. అల్లాహ్ స్వయంగా ఉపాధి ప్రదాత, గొప్ప శక్తిసంపన్నుడు, అత్యంత దృఢమైనవాడూను. కనుక అన్యాయానికి [21] పాల్పడిన వారి భాగానికి కూడా అటువంటి శిక్షయే సిద్ధంగా ఉంది, ఎటు వంటిది వారి వంటి ప్రజలవంతుకు లభించిందో, దానికై వారు నన్ను తొందరపెట్టకూడదు. చివరకు ఆరోజున అవిశ్వాసానికి పాల్పడిన వారికి వినాశం కలుగుతుంది. ఆరోజును గురించే వారిని భయపెట్టటం జరుగుతోంది.

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ۝
مَآ أُرِيدُ مِنْهُم مِّن رِّزْقٍ وَمَآ أُرِيدُ
أَن يُطْعِمُونِ ۝ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ
ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ۝ فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا
ذَنُوبًا مِّثْلَ ذَنُوبِ أَصْحَٰبِهِمْ فَلَا
يَسْتَعْجِلُونِ ۝ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا
مِن يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ۝

19 అంటే వేల సంవత్సరాలుగా ప్రతి యుగంలోనూ విభిన్న దేశాలకు, జాతులకు చెందిన ప్రజలు, దైవప్రవక్తల సందేశానికి ప్రతిగా ఒకేవైఖరిని అవలంబించటానికి కారణం వారు ఒక మహాసభను ఏర్పాటు చేసి, ఎప్పుడైనా ఒక ప్రవక్త వచ్చి ఈ సందేశాన్ని ప్రచారం చేస్తే, దానికి ఈ విధమైన జవాబు ఇవ్వాలని పరస్పరం నిర్ణయంచేసుకున్నారు అనే విషయం కాదు. యదార్థానికి వారి వైఖరిలోని ఈ ఏకతాభావానికి కారణం, తిరుగుబాటుతనం, అతిక్రమణం వారందరి సాధారణ లక్షణం కావటమే.

20 అంటే నేను వారిని సృష్టించింది నా దాస్యం కోసమే కాని ఇతరుల దాస్యంకోసం కాదు. నేను వారి సృష్టికర్తను గనుక వారు నన్ను సేవించాలి. ఇతరులెవ్వరూ వారిని సృష్టించనప్పుడు, వారు తమను సేవించమని అడిగే హక్కు వారికి ఎంతమాత్రంలేదు. వారి సృష్టికర్తను నేనుకాగా, నన్ను వదలి ఇతరులను సేవించటం అనేది వారికి ధర్మసమ్మతం ఎలా కాగలుగుతుంది?

21 అన్యాయం అంటే ఇక్కడ, యధార్థానికీ, సత్యానికీ అన్యాయం చేయటం, ఇంకా తమకు తామే అన్యాయం చేసుకోవటం.

52. అత్ తూర్

(٥٢) سُوْرَةُ الطُّوْرِ مَكِّيَّةٌ (٧٦)

ఆయతులు : 49 **అవతరణ : మక్కాలో**

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
وَالطُّوْرِ ۝ وَكِتٰبٍ مَّسْطُوْرٍ ۝ فِيْ رَقٍّ
مَّنْشُوْرٍ ۝ وَّالْبَيْتِ الْمَعْمُوْرِ ۝ وَالسَّقْفِ
الْمَرْفُوْعِ ۝ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُوْرِ ۝ اِنَّ عَذَابَ
رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ۝ مَّا لَهٗ مِنْ دَافِعٍ ۝
يَّوْمَ تَمُوْرُ السَّمَآءُ مَوْرًا ۝ وَّ تَسِيْرُ الْجِبَالُ
سَيْرًا ۝ فَوَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ۝
الَّذِيْنَ هُمْ فِيْ خَوْضٍ يَّلْعَبُوْنَ ۝ يَوْمَ
يُدَعُّوْنَ اِلٰى نَارِ جَهَنَّمَ دَعًّا ۝ هٰذِهِ
النَّارُ الَّتِيْ كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُوْنَ ۝ اَفَسِحْرٌ
هٰذَآ اَمْ اَنْتُمْ لَا تُبْصِرُوْنَ ۝ اِصْلَوْهَا
فَاصْبِرُوْٓا اَوْ لَا تَصْبِرُوْا ۚ سَوَآءٌ عَلَيْكُمْ ۖ
اِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝

1 – 16 తూర్ పర్వతం సాక్షిగా! మృదువైన చర్మపు కాగితంపై వ్రాయబడిన స్పష్టమైన గ్రంథం సాక్షిగా! సందర్శనాలయం (కాబా గృహం) సాక్షిగా! ఎత్తైన కప్పు సాక్షిగా! అల్లకల్లోలపు సముద్రం సాక్షిగా! నీ ప్రభువు శిక్ష తప్పకుండా సంభవించనున్నది. దానిని ఎవ్వడూ అడ్డుకోజాలడు.[1] ఆకాశం భయంకరంగా కనిపించే రోజున పర్వతాలు ఎగురుతూ తిరిగే రోజున అది సంభవిస్తుంది. ఈనాడు ఒక ఆటగా వితండవాదనలు చేస్తున్న సత్యతిరస్కారులకు ఆనాడు వినాశం కలుగుతుంది. ఆ రోజున వారిని కొట్టుతూ, నెట్టుతూ నరకం వైపునకు తీసుకువెళ్ళటం జరుగుతుంది. అప్పుడు వారితో ఇలా అనబడుతుంది, "మీరు తిరస్కరిస్తూ ఉండిన నరకాగ్ని ఇదే. ఇప్పుడు చెప్పండి, ఇది మంత్రజాలమా లేక మీకేమీ స్ఫురించటంలేదా? ఇక వెళ్ళండి, అందులో కాలిపోతూ ఉండండి. మీరు సహనం వహించినా, వహించకపోయినా, మీకు ఒకటే. మీరు చేస్తూ ఉండిన కర్మల ప్రకారమే మీకు ప్రతిఫలం ఇవ్వబడుతోంది."

---

1 ప్రభువు శిక్ష అంటే, పరలోకం అని అర్థం. ఎందుకంటే, పరలోకాన్ని తిరస్కరించేవారికి అది రావటం అంటే శిక్షరావటమే. దాని ఆగమనం గురించి ఐదు విషయాలపై ప్రమాణం చేయటం జరిగింది; అంటే ఈ విషయాలు దానిరాకకు నిదర్శనాలు: 1. తూర్ పర్వతం; ఒక పీడిత జాతిని పైకెత్తటానికీ, పీడించే జాతిని అణగదొక్కటానికీ కూడ ఇక్కడే నిర్ణయం జరిగింది. దేవుని సామ్రాజ్యం గుడ్డి సామ్రాజ్యం కాదని ఈ నిర్ణయం వెల్లడిచేస్తోంది. 2. పరిశుద్ధమైన గ్రంథాలు; ప్రాచీనకాలంలో ఈ గ్రంథాలు ఉల్లిపొరల్లాంటి సన్నని కాగితాలపై వ్రాయబడేవి. ప్రతి యుగంలో అల్లాహ్ నుండి వచ్చిన ప్రవక్తలు పరలోకం వస్తుందనే సమాచారం ఇచ్చారు అని గ్రంథాలు సాక్ష్యమిస్తున్నాయి. 3. సందర్శనాలయం అంటే కాబా గృహం: అది ఒక ఎడారి ప్రదేశంలో నిర్మించబడింది. తరువాత అల్లాహ్ ప్రపంచంలో ఏ గృహానికి లేనివైభవాన్ని దీనికి ప్రసాదించటం చేత, యాత్రికులు గుంపులు గుంపులుగా వస్తారు. దైవప్రవక్తలు ఎన్నడూ గాలి పలుకులు పలకరు అని చెప్పటానికి ఇదొక స్పష్టమైన నిదర్శనం. హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్ దానిని నిశ్శబ్దం రాజ్యం చేస్తున్న పర్వతాల మధ్య నిర్మించి, హజ్ కోసం ప్రజలను పిలిచినప్పుడు, వేలాది సంవత్సరాలపాటు

17 – 28 భయభక్తులు కలవారు అక్కడ ఉద్యానవనాలలో, భోగభాగ్యాలతో ఉంటారు. వారి ప్రభువు వారికి ఇచ్చే వాటిని హాయిగా అనుభవిస్తూ ఉంటారు. వారి ప్రభువు వారిని నరకశిక్ష నుండి రక్షించుకుంటాడు. (వారితో ఇలా అనబడుతుంది): "హాయిగా తినండి, త్రాగండి, మీరు చేస్తూ ఉండిన కర్మలకు ప్రతిఫలంగా, వారు వేయబడిన ఆసనాలపై దిండ్లకు ఆనుకుని ఎదురెదురుగా కూర్చొని ఉంటారు. మేము వారికి అందమైన కళ్లుగల సుందరాంగులనిచ్చి వివాహం చేస్తాము. విశ్వాసుల సంతానం కూడ, విశ్వాసం విషయంలో దాదాపు వారి అడుగుజాడలలో నడిచి ఉంటే, వారి ఈ సంతానాన్ని కూడా మేము (స్వర్గంలో) వారితో కలుపుతాము. ఇంకా వారి కర్మలలో వారికి ఏమాత్రం నష్టం కలుగజేయము. ప్రతి వ్యక్తీ తాను సంపాదించిన దానికి తాకట్టుగా[2] ఉన్నాడు. మేము వారు కోరిన విధంగా వారికి అన్ని రకాల పండ్లు, మాంసం పుష్కలంగా ఇస్తూ ఉంటాము. వారు ఒకరి నుండి ఒకరు మధుపాత్రలను అమితోత్సాహంతో అందుకుంటూ ఉంటారు. దానిని సేవించటం వల్ల ప్రేలాపనలూ ఉండవు, చెడు నడతా ఉండదు.[3] వారి (సేవ) కొరకే ప్రత్యేకించబడిన, దాచబడిన ఆణిముత్యాలవంటి అందమైన బాలురు వారి సేవలో పరుగెడుతూ అటు ఇటూ తిరుగుతూ ఉంటారు. వారు పరస్పరం (ప్రపంచంలో జరిగిన) పరిస్థితులను గురించి అడిగి తెలుసుకుంటారు. వారు, "మేము మొదట మా కుటుంబం వారి మధ్య (దేవునికి) భయపడుతూ జీవితం గడిపేవారం.[4] చివరకు అల్లాహ్ మాపై కనికరం చూపాడు, మమ్మల్ని తీవ్రమైన వడగాలి శిక్షనుండి రక్షించాడు. మేము గత జీవితంలో ఆయననే వేడుకుంటూ ఉండేవారము. ఆయన నిజంగానే మహోపకారి మరియు అనంత కరుణామయుడు.

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّٰتٍ وَنَعِيمٍ ﴿١٧﴾ فَٰكِهِينَ
بِمَا آتَٰهُمْ رَبُّهُمْ ۚ وَوَقَٰهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ
الْجَحِيمِ ﴿١٨﴾ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيٓـًٔا بِمَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾ مُتَّكِـِٔينَ عَلَىٰ سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ ۖ وَ
زَوَّجْنَٰهُم بِحُورٍ عِينٍ ﴿٢٠﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا
وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُم بِإِيمَٰنٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ
ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَٰهُم مِّنْ عَمَلِهِم مِّن شَيْءٍ ۚ
كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ ﴿٢١﴾ وَأَمْدَدْنَٰهُم
بِفَٰكِهَةٍ وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢٢﴾ يَتَنَٰزَعُونَ
فِيهَا كَأْسًا لَّا لَغْوٌ فِيهَا وَلَا تَأْثِيمٌ ﴿٢٣﴾
وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَّهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ
مَّكْنُونٌ ﴿٢٤﴾ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ
يَتَسَآءَلُونَ ﴿٢٥﴾ قَالُوٓا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِيٓ
أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿٢٦﴾ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا
وَوَقَىٰنَا عَذَابَ السَّمُومِ ﴿٢٧﴾ إِنَّا كُنَّا مِن قَبْلُ
نَدْعُوهُ ۖ إِنَّهُۥ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ ﴿٢٨﴾

నిరంతరాయంగా మానవులు గుంపులు గుంపులుగా దానిని సందర్శిస్తారని ఎవరూ ఊహించలేదు. 4. ఎత్తైన కప్పు అంటే ఆకాశం 5. ఘోషించే సముద్రం, ఇవి అల్లాహ్ శక్తి సామర్థ్యాలకు స్పష్టమైన నిదర్శనాలు. వానిని సృజించినవాడు, పరలోకాన్ని తీసుకువచ్చే విషయంలో అశక్తుడు ఎంతమాత్రం కాదు అని ఇవి సాక్ష్యమిస్తున్నాయి.

2 అంటే, ఒక వ్యక్తి అప్పు తీర్చకుండానే తాను తాకట్టు పెట్టిన వస్తువును విడిపించుకోలేని విధంగానే, ఒక వ్యక్తి తన విధ్యుక్త ధర్మాన్ని నెరవేర్చకుండానే, తనను తాను అల్లాహ్ ముందు జవాబుదారీ నుండి కాపాడుకోలేడు. పిల్లలు మంచివారు కాకపోతే, తాత ముత్తాతల మంచి తనం వారిముక్తికి సాధనం కాలేదు.

3 అంటే, స్వర్గంలోని మద్యం మత్తు కలిగించదు కనుక దానిని త్రాగిన మనిషికి మైకంరాదు, అతను వదరుబోతు కాడు, అసభ్యంగా మాట్లాడడు, కయ్యానికి కాలుదువ్వడు, లోకంలో తాగుబోతులు చేసే అశ్లీల కార్యాలు చేయడు.

29 కనుక ప్రవక్తా! నీవు హితోపదేశం చేస్తూ ఉండు. నీ ప్రభువు దయవల్ల నీవు జ్యోతిష్యుడవూ కావు, పిచ్చివాడవూ కావు.[5]

30 – 32 "ఈయన కవి, ఈయన వినాశకాలం కోసం మేము ఎదురు చూస్తున్నాము" అని వారు అంటున్నారా? సరే, ఎదురు చూడండి, నేను కూడా మీతోపాటు ఎదురుచూస్తాను, అని వారికి చెప్పు. వారి బుద్ధులు వారిని ఇలాంటి మాటలే పలుకండి అని ప్రేరేపిస్తున్నాయా? లేక వారసలు దుర్మార్గంలో హద్దులు మీరినవారా? [6]

33 – 34 ఈయన ఈ ఖురాన్‌ను స్వయంగా కల్పించాడని వారు అంటున్నారా? అసలు విషయం ఏమిటంటే, వారు విశ్వసించదలచుకోలేదు. ఒకవేళ వారు తమ యీ మాటలో సత్యవంతులే అయితే, ఇలాంటి ఔన్నత్యంగల వాణినే రచించి తీసుకురావాలి.

فَذَكِّرْ فَمَآ اَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ
وَّلَا مَجْنُوْنٍ ۝ اَمْ يَقُوْلُوْنَ شَاعِرٌ
نَّتَرَبَّصُ بِهٖ رَيْبَ الْمَنُوْنِ ۝ قُلْ تَرَبَّصُوْا
فَاِنِّيْ مَعَكُمْ مِّنَ الْمُتَرَبِّصِيْنَ ۝ اَمْ
تَاْمُرُهُمْ اَحْلَامُهُمْ بِهٰذَآ اَمْ هُمْ
قَوْمٌ طَاغُوْنَ ۝ اَمْ يَقُوْلُوْنَ تَقَوَّلَهٗ ۚ
بَلْ لَّا يُؤْمِنُوْنَ ۝ فَلْيَاْتُوْا بِحَدِيْثٍ مِّثْلِهٖٓ
اِنْ كَانُوْا صٰدِقِيْنَ ۝

---

4 అంటే, మేము భూమి మీద విలాసాలలో మునిగితేలుతూ, భౌతిక విషయాలలో నిమగ్నమై, అజాగ్రత్తతో కూడుకున్న జీవితం గడపలేదు. దేవుని ముందు సమాధానం చెప్పుకోవలసివచ్చే పాడుపని ఏదైనా మావల్ల జరుగుతుందేమో అనే భయం మమ్మల్ని ఎల్లప్పుడూ వెంటాడుతూ ఉండేది. ఇక్కడ ప్రత్యేకంగా, అయిన వారి మధ్య భయపడుతూ జీవితం గడపటాన్ని ఎందుకు ప్రస్తావించటం జరిగిందంటే, తన భార్యాపిల్లల సుఖాలకై, వారి భావిజీవితం అనాయాసంగా గడచిపోవటానికి మానవుడు పాపకార్యాలు చేయటానికి వెనుకాడడు.

5 పరలోక సన్నివేశాన్ని వర్ణించిన తరువాత, ఇక ప్రసంగం మక్కా అవిశ్వాసుల మొండి వైఖరి, మూర్ఖత్వాలను గురించి ప్రస్తావిస్తోంది. వారు ఈ వైఖరి ద్వారా మహాప్రవక్త (సఅసమ్) సందేశాన్ని అడ్డుకున్నారు. ఈ ఆయతులో, మహాప్రవక్త (సఅసమ్)ను సంబోధించినట్లు పైకి కనిపించినా, ఆయన ద్వారా ఈ విషయాన్ని మక్కా అవిశ్వాసులకు వినిపించటమే ప్రధాన లక్ష్యం.

6 ఈ చిన్న చిన్న వాక్యాలలో శత్రువుల దుష్ప్రచారాలన్నింటినీ బట్టబయలు చేసి ఖండించటం జరిగింది. ఆ వాదన సారాంశం ఈ విధంగా ఉంది: ఖురైషు తెగ సర్దారులు, పెద్దలు తాము అపారమైన ప్రజ్ఞాపాటవాలు కలవారమని ప్రజలను భ్రమింపజేసేవారు. కాని వారి ప్రజ్ఞాపాటవాలు ఈ విషయాన్నే చెబుతాయా – కవికాని వానిని కవి అనమని చెబుతున్నాయా? లోకం వివేకిగా ఎరిగిన వానిని ఉన్మాది అనమని చెబుతున్నాయా? జ్యోతిష్యం అంటే ఏమిటో తెలియని వానిని జ్యోతిష్యుడు అని అనమని చెబుతున్నాయా? వారు ఈ విషయాలను హేతువు ఆధారంగానే చెప్పినట్లయితే, వారందరూ ఒకే అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేసి ఉండవలసింది. పరస్పర విరుద్ధంగా ఉన్న అభిప్రాయాలను ఏకకాలంలో వ్యక్తం చేయరు. ఒకే వ్యక్తి ఏకకాలంలో కవీ, ఉన్మాదీ, జ్యోతిష్యుడూ ఎలా కాగలుగుతాడు.

35 – 36 వారు సృష్టికర్త లేకుండా తమంతట తామే పుట్టారా? లేక వారు తమకు తామే సృష్టికర్తలా? లేక వారు భూమినీ, ఆకాశాలనూ సృష్టించారా? అసలు విషయం ఏమిటంటే, వారికి నమ్మకం లేదు.[7]

37 – 39 నీ ప్రభువు నిక్షేపాలు వారి అధీనంలో ఉన్నాయా? లేక వాటిపై వారి అధికారమే చలామణీ అవుతుందా?[8] వారి దగ్గర నిచ్చెన ఏదైనా ఉందా, దానిపై ఎక్కి వారు పై లోకం మాటలు వినిరావటానికి? వారిలో ఎవడైనా విని ఉంటే, వాడు ఏదైనా స్పష్టమైన ప్రమాణం తీసుకురావాలి. అల్లాహ్‌కేమో కూతుళ్లు, మీకేమో కొడుకులా?[9]

40 – 41 నీవు ప్రతిఫలమేదైనా ఇవ్వండి అని వారిని అడుగుతున్నావా, బలవంతంగా పడే ఋణభారం క్రింద వారు అణిగి పోవటానికి? అగోచరసత్యాలేమైనా వారికి తెలుసా, వాటి ఆధారంగా వారు వ్రాయటానికి?[10]

أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ۝ أَمْ
خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ ۚ بَل لَّا يُوقِنُونَ ۝
أَمْ عِندَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ
الْمُصَيْطِرُونَ ۝ أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ
فِيهِ ۖ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُم بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ۝
أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنُونَ ۝
أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُم مِّن مَّغْرَمٍ مُّثْقَلُونَ ۝
أَمْ عِندَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ۝

---

7 అంటే, తమనూ, ఈ యావత్తు ప్రపంచాన్నీ సృష్టించినవాడు అల్లాహ్‌యే అని వారు పెదవులతో పలుకుతారు. అయితే సృష్టికర్త అయిన ఆ అల్లాహ్‌కు మాత్రమే దాస్యం చేయండి అని అంటే, వారందరూ కయ్యానికి కాలుదువ్వుతారు. దేవుని యందు నమ్మకం వారికి లేదనటానికి ఇదే నిదర్శనం.

8 అసలు అబ్దుల్లాహ్ కుమారులైన ముహమ్మద్(సఅసమ్)నే ఎందుకు ప్రవక్తగా చేశారు అనే మక్కా అవిశ్వాసుల ఆక్షేపణకు ఇది సమాధానం. ఈ సమాధానంలోని ఆంతర్యం ఏమిటంటే, వారిని అపమార్గం నుండి మళ్లించటానికి, ఎవరినో ఒకరిని ప్రవక్తగా నియమించాలి కదా! దేవుడు తన ప్రవక్తగా ఎవరిని నియమించాలి, ఎవరిని కూడదు అనే విషయాన్ని ఎవరు నిర్ణయించాలి అనేదే ఇప్పటి ప్రశ్న. ఒకవేళ వారు అల్లాహ్ నియమించిన ప్రవక్తను విశ్వసించటానికి తిరస్కరిస్తే, దాని అర్థమేమిటంటే, దేవుని దైవత్వానికి తామే అధిపతులమని వారు భావించారు లేదా దేవుడు తన దైవత్వానికి తానే యజమానిగా ఉండాలి కాని అధికారం మాత్రం వారిది చలామణీకావాలి.

9 అంటే, ఒకవేళ మీరు ప్రవక్త వచనాన్ని విశ్వసించకుండా తిరస్కరిస్తే యదార్థాన్ని తెలుసుకోవటానికి మీ వద్ద ఉన్న మార్గం ఏది? మీలో ఎవరైనా ఊర్ధ్వలోకాలకు పోయి ప్రత్యక్షంగా అల్లాహ్‌ను గానీ, ఆయన దూతలను గాని కలిసి, తమ ధర్మానికి పునాదులుగా అయిన విశ్వాసాలు యదార్థానికి అనుగుణంగా ఉన్నాయి అని అడిగితెలుసుకున్నారా? ఒకవేళ మీరు అలా అడిగి ఉండకపోతే, (స్వయంగా మీరే ఆలోచించండి) మీరు సకల లోకాల ప్రభువైన అల్లాహ్‌కు పిల్లలున్నారనీ, అందునా ఆడవారనీ ఆరోపిస్తారు. స్వయంగా మీరే ఆడ పిల్లలంటే అవమానకరంగా భావిస్తారు. ఈ విధంగా చెప్పే మీ విశ్వాసం ఎంత పరిహాస భాజనమైనదో ఒకసారి మీ అంతట మీరే ఆలోచించండి.

10 అంటే, అగోచర సత్యాలను గురించి మహాప్రవక్త (సఅసమ్) చెప్పిన విషయాలు యదార్థాలు కావని చెప్పటానికి వారేమైన తెరవెనుక ఉన్న అగోచరమైన విషయాలను పరికించామని వ్రాతపూర్వకంగా ఇవ్వగలరా?

42 – 47 వారేదైనా పన్నాగం పన్నదలచారా? (ఇదే గనక నిజం అయితే) అవిశ్వాసుల పన్నాగం స్వయంగా వారికే బెడిసికొడుతుంది. వారికి అల్లాహ్ తప్ప మరొక ఆరాధ్యుడు ఉన్నాడా? వారు చేసే షిర్క్ నుండి అల్లాహ్ పరిశుద్ధుడు. వారు ఆకాశపు తునకలు సైతం రాలిపడటం చూసినా, ఇవి దట్టమైన మేఘాలు అని అంటారు. కనుక ప్రవక్తా! వారి మానాన వారిని వదలిపెట్టు, వారిని కొట్టి పడవేసే రోజు వచ్చేవరకు. అప్పుడు వారు దెబ్బలు తిని క్రిందపడిపోతారు. ఆ రోజున వారి పన్నాగాలేవీ వారికి ఏమాత్రమూ పనికిరావు. వారిని ఆదుకోవటానికి కూడా ఎవడూ రాడు. ఇంకా ఆ సమయం రావటానికి ముందు కూడా దుర్మార్గులకు ఒక శిక్ష ఉంది. కాని వారిలో చాలామంది ఎరుగరు.

48 – 49 ప్రవక్తా! నీప్రభువు ఉత్తరువు వచ్చే వరకు ఓర్పు వహించు. నీవు మా దృష్టిలో ఉన్నావు. నీవు లేచినప్పుడు, నీప్రభువుస్తోత్రం చేయటంతోపాటు, ఆయన పవిత్రనామాన్ని జపించు.[11] రాత్రివేళ కూడా ఆయన పవిత్రనామాన్ని జపించు, నక్షత్రాలు అస్తమిస్తున్నవేళకూడా.[12]

أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا ۖ فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾ أَمْ لَهُمْ إِلَٰهٌ غَيْرُ اللَّهِ ۚ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾ وَإِن يَرَوْا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ ﴿٤٤﴾ فَذَرْهُمْ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٥﴾ يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٦﴾ وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَٰلِكَ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا ۖ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٨﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ﴿٤٩﴾

---

11 మీరు నమాజుకై నిలబడినప్పుడు, అల్లాహ్‌ను స్తుతిస్తూ, ఆయన పవిత్రతను కొనియాడుతూ నమాజును ప్రారంభించండి. ఈ ఆదేశాలనుసారమే మహాప్రవక్త (సఅసమ్), "తక్బీరె తహ్రీమా" తరువాత, నమాజు ఈ మాటలతో ప్రారంభం కావాలని బోధించారు: సుబ్‌హాన కల్లాహుమ్మ వబిహమ్‌దిక వతబారకస్‌ముక వత ఆలా జద్దుక వలా ఇలాహ గైరుక.

12 ఇది ఉదయపు నమాజు సమయాన్ని సూచిస్తుంది.

53. అన్ నజ్మ్

(٥٣) سُوْرَةُ النَّجْمِ مَكِّيَّةٌ (٢٣)

ఆయతులు : 62 అవతరణ : మక్కాలో

(ركوعاتها ٣) (آياتها ٦٢)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

وَالنَّجْمِ اِذَا هَوٰى ۝ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا
غَوٰى ۝ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰى ۝ اِنْ هُوَ
اِلَّا وَحْيٌ يُّوْحٰى ۝ عَلَّمَهٗ شَدِيْدُ الْقُوٰى ۝
ذُوْ مِرَّةٍ ۭ فَاسْتَوٰى ۝ وَهُوَ بِالْاُفُقِ الْاَعْلٰى ۝
ثُمَّ دَنَا فَتَدَلّٰى ۝ فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ اَوْ
اَدْنٰى ۝ فَاَوْحٰٓى اِلٰى عَبْدِهٖ مَآ اَوْحٰى ۝ مَا كَذَبَ
الْفُؤَادُ مَا رَاٰى ۝ اَفَتُمٰرُوْنَهٗ عَلٰى مَا يَرٰى ۝

1 – 12 అప్పుడే అస్తమించిన[1] నక్షత్రం సాక్షిగా! మీ సహచరుడు దారీ తప్పలేదు, తప్పుదారీ పట్టలేదు.[2] అతను తన మనోవాంఛలను అనుసరించి చెప్పటం లేదు. ఇది ఒక వహీ, అతనిపై అవతరింపజేయబడుతుంది. గొప్ప శక్తిసంపన్నుడు అతనికి నేర్పుతున్నాడు. ఆయన గొప్ప వివేకవంతుడు.[3] అతను దిఙ్మండలం ఎగువ భాగంపై[4] ఉన్నప్పుడు ఆయన అతనిముందుకు వచ్చి నిలబడ్డాడు, తరువాత మరింత దగ్గరకు వచ్చి పైన ఆగిపోయాడు. ఈ విధంగా ఆయన రెండు ధనుస్సుల అంత లేదా అంతకంటే కొంచెం తక్కువ దూరంలో ఆగిపోయాడు.[5] అప్పుడు ఆయన అల్లాహ్ భక్తునికి, చేరవేయ వలసి ఉన్న వహీని చేరవేశాడు. (అతని) కళ్ళు చూచిన దానిలో (అతని) హృదయం అసత్యాన్ని కలుపలేదు.[6] అయితే మీరు, అతను కళ్లారా చూస్తూ ఉన్నదానిని గురించి అతనితో వివాదానికి దిగుతారా?

---

1 అంటే, చివరి నక్షత్రం అస్తమించి ఉదయం అయినప్పుడు అని భావం.

2 సహచరుడు అంటే, మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) అని అర్థం. ఎందుకంటే ఆయన మక్కా అవిశ్వాసులకు కొత్తవారేమీకారు. ఆయన వారి మధ్యనే పుట్టారు, బాల్యం గడిపి యౌవనంలోకి అడుగుపెట్టారు, యౌవనంనుండి మధ్య వయస్సులోకి ప్రవేశించారు. భావం ఏమిటంటే, మహాప్రవక్త (సఅసమ్) మీరు బాగా ఎరిగిన మనిషే. ఆయన మార్గమూ తప్పలేదు, అపమార్గమూ పట్టలేదు అనే విషయం ప్రకాశవంతమైన ఉదయంవలె తేటతెల్లం.

3 ముందు రాబోయే విషయం స్పష్టం చేస్తున్నట్లు, ఇక్కడ ఉద్దేశింపబడింది అల్లాహ్ కాదు జిబ్రీల్ (అస్సలామ్).

4 దిఙ్మండలం అంటే ఆకాశపు తూరుపుటంచు. అక్కడి నుంచే సూర్యుడు ఉదయిస్తాడు, పగటి కాంతులు వెదజల్లబడతాయి. అర్థం ఏమిటంటే, మొదటిసారిగా మహాప్రవక్త (సఅసమ్)కు జిబ్రీల్ (అస్సలామ్) కనిపించినప్పుడు, ఆయన ఆకాశపు తూరుపుటంచు నుండి ప్రత్యక్షమయ్యారు.

5 అంటే, ఆకాశపు తూరుపుటంచు పై భాగంలో ప్రత్యక్షమైన తరువాత, జిబ్రీల్ (అస్సలామ్) మహాప్రవక్త వైపునకు రాసాగారు, ముందుకు సాగిపోతూ ఆయన మహాప్రవక్త (సఅసమ్)పైకి వచ్చి ఆకాశంలో నిలబడ్డారు, తరువాత జిబ్రీల్, దైవప్రవక్త వైపునకు వంగి ఆయనకు ఎంత సన్నిహితమయ్యారంటే, వారిద్దరి మధ్యగల దూరం రెండు ధనుస్సుల దూరం గానీ, కొంచెం తక్కువగానీ ఉంటుంది. ఏ రెండు ధనుస్సులూ సమానంగా ఉండవు గనుక, దూరాన్ని

13 – 18 తరువాత మరొకసారి అతను 'సిద్‌రతుల్ మున్‌తహా'[7] వద్ద ఆయనను దిగుతూ ఉండగా చూశాడు. అక్కడికి దగ్గరలోనే "జన్నతుల్‌మావా" (స్వర్గనివాస స్థలం) ఉంది. ఆ సమయంలో "సిద్‌రహ్"ను అలముకొనేది అలము కుంటూ ఉన్నది. (అతని) చూపులు తప్పిపోనూలేదు, హద్దును దాటిపోనూలేదు. అతను తన ప్రభువు యొక్క గొప్ప గొప్ప సూచనలను చూశాడు.[8]

19 – 25 ఇప్పుడు చెప్పండి; ఈ లాత్, ఈ ఉజ్జా, మూడోది ఒకదేవత అయిన మనాత్‌ల వాస్తవికతను గురించి మీరు కాస్తయినా ఆలోచించారా?[9] ఏమిటి, మీ కోసం కుమారులున్నూ, దేవుని కోసం కుమార్తెలూనా?[10] ఇది చాలా ఘోరమైన విభజన! అసలు ఇవి ఏమీకావు. మీరూ, మీ తాత ముత్తాతలూ పెట్టుకున్న కొన్ని పేర్లు మాత్రమే. అల్లాహ్ వాటికై ఏ ప్రమాణాన్నీ పంపలేదు. యదార్ధమేమిటంటే, వారు కేవలం ఊహలనూ, అనుమానాలనూ అనుసరిస్తున్నారు, మనోవాంఛలకు దాసులై పోయారు. వాస్తవానికి వారి ప్రభువు తరఫునుండి వారి వద్దకు సన్మార్గం వచ్చేసింది. మానవుడు కోరేదల్లా అతనికి సత్యం అవుతుందా?[11] ప్రపంచానికీ, పరలోకానికీ యజమాని అల్లాహ్ మాత్రమే.

وَلَقَدْ رَاٰهُ نَزْلَةً اُخْرٰى ﴿١٣﴾ عِنْدَ سِدْرَةِ
الْمُنْتَهٰى ﴿١٤﴾ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَاْوٰى ﴿١٥﴾ اِذْ يَغْشَى
السِّدْرَةَ مَا يَغْشٰى ﴿١٦﴾ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا
طَغٰى ﴿١٧﴾ لَقَدْ رَاٰى مِنْ اٰيٰتِ رَبِّهِ الْكُبْرٰى ﴿١٨﴾
اَفَرَءَيْتُمُ اللّٰتَ وَالْعُزّٰى ﴿١٩﴾ وَمَنٰوةَ الثَّالِثَةَ
الْاُخْرٰى ﴿٢٠﴾ اَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْاُنْثٰى ﴿٢١﴾ تِلْكَ
اِذًا قِسْمَةٌ ضِيْزٰى ﴿٢٢﴾ اِنْ هِىَ اِلَّاۤ اَسْمَاۤءٌ
سَمَّيْتُمُوْهَاۤ اَنْتُمْ وَاٰبَاۤؤُكُمْ مَّاۤ اَنْزَلَ اللّٰهُ
بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ ؕ اِنْ يَّتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ وَمَا
تَهْوَى الْاَنْفُسُ ۚ وَلَقَدْ جَآءَهُمْ مِّنْ
رَّبِّهِمُ الْهُدٰى ﴿٢٣﴾ ؕ اَمْ لِلْاِنْسَانِ مَا تَمَنّٰى ﴿٢٤﴾
فَلِلّٰهِ الْاٰخِرَةُ وَالْاُوْلٰى ﴿٢٥﴾

ఇంచుమించు అంచనా వేయటానికి, రెండు ధనుస్సుల పొడవుగానీ లేదా కొంచెం తక్కువ గానీ అని చెప్పబడింది.

6 అంటే, పగటి వెలుగులో, పరిపూర్ణమైన చేతనావస్థలో, కళ్లు తెరచి మహాప్రవక్త ముహమ్మద్(సఅసమ్) చూశారు. దానికి ఆయన హృదయం స్పందిస్తూ ఇది దృష్టిభ్రాంతి అని కానీ, నాకు కనిపించేది ఒక జిన్నాతు, లేక ఒక షైతాను అనికానీ, నా ముందుకు ఒక ఊహా చిత్రం వచ్చిందని కానీ, మేల్కొని ఉండే కలగంటున్నానని గానీ అనలేదు. ఆయన కళ్లు చూచిన దానినే ఆయన హృదయం కూడ అర్ధం చేసుకుంది. జిబ్రీల్ (అస్సలామ్) విషయంలో గానీ, ఆయన అందజేసిన సందేశం విషయంలో గానీ దైవప్రవక్తకు ఎటువంటి అనుమానం లేదు.

7 అరబ్బీ భాషలో "సిద్రహ్" అంటే ఒకరేగు చెట్టు. 'మున్‌తహా' అంటే చిట్టచివరిది. "సిద్రతుల్ మున్‌తహా" యొక్క నైఘంటిక అర్థం ఏమిటంటే, కట్టకడపటి స్థానంలో ఉన్న రేగు చెట్టు. ఈ భౌతిక ప్రపంచపు చిట్టచివరి సరిహద్దున గల రేగు చెట్టు ఎటువంటిదో, దాని యథార్థ స్వభావం ఎట్టిదో తెలుసుకోవటం మనకు సాధ్యంకాదు. ఇవి దైవ సృష్టిలో గల నిగూఢ రహస్యాలు. ఇవి మన గ్రహణ శక్తికి అతీతమైనవి. ఏదిఏమైనా, అల్లాహ్ దృష్టిలో మానవ భాషలో 'సిద్రహ్' అనే పదంకంటే తగిన పదం దీనికి మరొకటి లేదు.

8 మహాప్రవక్త (సఅసమ్) అల్లాహ్‌ను చూడలేదనీ, మహత్తరమైన అల్లాహ్ సూచనలను మాత్రమే ఆయన చూశారనీ ఈ ఆయతు స్పష్టంగా చెబుతోంది. సందర్భాన్ని బట్టి చూస్తే, రెండోసారి కూడ, మొదటి సారి కలిసిన వ్యక్తినే కలవటం జరిగింది. కనుక తప్పని సరిగా ఈ విషయాన్ని ఒప్పుకోవలసి ఉంటుంది, దిజ్మండలం మీద మొదటిసారి ఆయన చూసినది కూడ అల్లాహ్‌ను కాదు, రెండోసారి సిద్రతుల్‌మున్‌తహా వద్ద ఆయన చూసినది కూడ అల్లాహ్‌ను కాదు.

وَكَمْ مِّنْ مَّلَكٍ فِى السَّمٰوٰتِ لَا تُغْنِىْ شَفَاعَتُهُمْ شَيْـًٔا اِلَّا مِنْۢ بَعْدِ اَنْ يَّاْذَنَ اللّٰهُ لِمَنْ يَّشَآءُ وَيَرْضٰى ۝ اِنَّ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ لَيُسَمُّوْنَ الْمَلٰٓـئِكَةَ تَسْمِيَةَ الْاُنْثٰى ۝ وَمَا لَهُمْ بِهٖ مِنْ عِلْمٍ ؕ اِنْ يَّتَّبِعُوْنَ اِلَّا الظَّنَّ ۚ وَاِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِىْ مِنَ الْحَقِّ شَيْـًٔا ۝ فَاَعْرِضْ عَنْ مَّنْ تَوَلّٰى ۙ عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ اِلَّا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ۝ ذٰلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِّنَ الْعِلْمِ ؕ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيْلِهٖ ۙ وَهُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ اهْتَدٰى ۝ وَلِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَمَا فِى الْاَرْضِ ۙ لِيَجْزِىَ الَّذِيْنَ اَسَآءُوْا بِمَا عَمِلُوْا وَيَجْزِىَ الَّذِيْنَ اَحْسَنُوْا بِالْحُسْنٰى ۝ اَلَّذِيْنَ يَجْتَنِبُوْنَ كَبٰٓئِرَ الْاِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ اِلَّا اللَّمَمَ ؕ اِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ ؕ هُوَ اَعْلَمُ بِكُمْ اِذْ اَنْشَاَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ وَاِذْ اَنْتُمْ اَجِنَّةٌ فِىْ بُطُوْنِ اُمَّهٰتِكُمْ ۚ فَلَا تُزَكُّوْۤا اَنْفُسَكُمْ ؕ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقٰى ۝

26 – 28 ఆకాశాలలో ఎంతో మంది దైవదూతలున్నారు. కాని వారి సిఫారసు ఏమాత్రం ఉపయోగపడదు, అల్లాహ్ తాను ఎవరిని గురించైతే ఏదైనా విన్నపం వినదలుస్తాడో, ఎవడైతే ఆయనకు ఇష్టుడో, అటువంటి వ్యక్తి విషయంలో దానికి (సిఫారసుకు) అనుమతి ఇస్తేనేతప్ప. కాని పరలోకాన్ని విశ్వసించని వారు దైవదూతలను దేవతల పేర్లతో పిలుస్తున్నారు. వాస్తవానికి ఈ విషయంలో వారి వద్ద ఎటువంటి జ్ఞానమూలేదు. వారు కేవలం అనుమానాలను అనుసరిస్తున్నారు. సత్యం స్థానంలో అనుమానం ఏమాత్రం ఉపయోగపడదు కదా!

29 – 32 కనుక ప్రవక్తా! మా ప్రస్తావన నుండి ముఖం త్రిప్పుకుని, భౌతిక జీవితం తప్ప మరొక తలంపు లేని వ్యక్తిని అతని మానాన అతనిని వదలిపెట్టు – వారికున్న[12] జ్ఞానం మొత్తం ఇంతే. ఆయన మార్గం నుండి ఎవడు తప్పిపోయాడు, ఎవడు ఋజుమార్గంలో ఉన్నాడు అనే విషయాన్ని నీ ప్రభువే బాగా ఎరుగును. భూమ్యాకాశాలలోని ప్రతివస్తువుకూ యజమాని అల్లాహ్‌యే. – చెడు చేసేవారికి [13] అల్లాహ్ వారి కర్మలకు ప్రతిఫలం ఇచ్చేందుకు, సదాచరణ వైఖరి అవలంబించిన వారికి మంచి ప్రతిఫలం ప్రసాదించేందుకు. వారు పెద్ద పెద్ద పాపాలకు, స్పష్టమైన అసభ్య చేష్టలకు దూరంగా ఉంటారు, కొన్ని పొరపాట్లు తప్ప. నిస్సంశయంగా నీప్రభువు క్షమాగుణ పరిధి అత్యంత విశాలమైనది. ఆయన మిమ్మల్ని భూమినుండి సృష్టించినప్పటి నుండీ, మీరు మీ మాతృ గర్భాలలో ఇంకా పిండాలుగానే ఉన్నప్పటి నుండీ బాగా ఎరుగును. కనుక మీ పవిత్రతను గురించి గొప్పలు చెప్పుకోకండి. నిజమైన భయభక్తులు గల వాడెవడో ఆయనకే బాగా తెలుసు.

ఒకవేళ ఆయన ఈ రెండు సందర్భాలలో ఏ సందర్భంలోనైనా, అత్యంత శక్తిమంతుడైన అల్లాహ్‌నే చూసి ఉన్నట్లయితే, అదొక అద్భుతమైన సంఘటనగా విరాజిల్లేది, ఇక్కడ దానికి సంబంధించిన వివరణ తప్పకుండా ఇవ్వబడేది కూడ.

9 అర్థం ఏమిటంటే, మహాప్రవక్త ముహమ్మద్(సఅసమ్) మీకు చేసే బోధలు అపమార్గం పట్టించేవనీ, అసత్యాలనీ మీరు నిర్ణయించారు. వాస్తవానికి ఈ జ్ఞాన విషయాలు వారికి అల్లాహ్ తరపు నుండి ఇవ్వబడుతున్నాయి. అల్లాహ్ ఆయన కళ్లకు చూపిన సత్యాలను గురించి ఆయన మీ ముందు సాక్ష్యమిస్తున్నారు. ఏ విశ్వాసాల అనుసరణ పట్ల మీరు ఇంత

33 – 55 ప్రవక్తా! దైవమార్గం నుండి ముఖం త్రిప్పుకుని కొంచెం మాత్రమే ఇచ్చి ఆగిపోయిన[14] వ్యక్తిని కూడ నీవు చూశావా? అతని వద్ద అతీంద్రియ జ్ఞానమేదైనా ఉందా అతడు యథార్థాన్ని చూసేందుకు? మూసా ప్రవక్త గ్రంథాలలోనూ, తన వాగ్దానాన్ని నెరవేర్చి[15] తన నిజాయితీని నిరూపించుకున్న ఇబ్రాహీమ్ ప్రవక్త గ్రంథాలలోనూ వివరించబడిన విషయాల సమాచారమేదీ అతనికి అందలేదా? ఆ విషయాలు ఏమిటంటే; బరువు మోసేవాడెవడూ ఇతరుల బరువును మోయడు.[16] దేనికై మానవుడు కృషి చేస్తాడో,[17] అది తప్ప అతనికి మరొకటేదీ లభించదు. త్వరలోనే అతని కృషిని చూసి, దాని ప్రతిఫలం పూర్తిగా అతనికి ఇవ్వబడుతుంది. చివరకు నీ ప్రభువు వద్దకే చేరవలసి ఉంది.

اَفَرَءَيْتَ الَّذِىْ تَوَلّٰى ﴿٣٣﴾ وَاَعْطٰى قَلِيْلًا
وَّاَكْدٰى ﴿٣٤﴾ اَعِنْدَهٗ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ
يَرٰى ﴿٣٥﴾ اَمْ لَمْ يُنَبَّاْ بِمَا فِىْ صُحُفِ مُوْسٰى ﴿٣٦﴾
وَاِبْرٰهِيْمَ الَّذِىْ وَفّٰٓى ﴿٣٧﴾ اَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ
وِّزْرَ اُخْرٰى ﴿٣٨﴾ وَاَنْ لَّيْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا
سَعٰى ﴿٣٩﴾ وَاَنَّ سَعْيَهٗ سَوْفَ يُرٰى ﴿٤٠﴾ ثُمَّ يُجْزٰىهُ
الْجَزَآءَ الْاَوْفٰى ﴿٤١﴾ وَاَنَّ اِلٰى رَبِّكَ الْمُنْتَهٰى ﴿٤٢﴾

పట్టుదల చూపుతున్నారో, అవి ఎంత నిర్హేతుకమైనవో, వాటికి మారుగా మీకు రుజు మార్గం చూపెడుతున్న వ్యక్తిని వ్యతిరేకించి, అసలు మీరు ఎవరికి నష్టం కలిగిస్తున్నారో, కొంచెం మీరే ఆలోచించుకోండి.

10 అంటే, ఈ దేవతలను మీరు సకలలోకాల ప్రభువుకు కుమార్తెలుగా చేశారు. ఈ అంధ విశ్వాసాన్ని కొత్తగా కల్పించుకున్నప్పుడు, మీరు ఇలా కూడ ఆలోచించలేదు; ఆడపిల్లల పుట్టుకను మీరు అవమానకరంగా తలుస్తారు. మీరు మగసంతానం కావాలని కోరుకుంటారు. కాని అల్లాహ్‌కు ఆడపిల్లలను మాత్రమే ప్రతిపాదిస్తారు.

11 ఈ ఆయతుకు రెండో అర్థం ఇలా కూడ చెప్పవచ్చు: మానవునకు తాను కోరిన వారిని ఆరాధ్యులుగా చేసుకోగల హక్కు ఉన్నదా? మూడో అర్థం ఇలా చెప్పవచ్చు: ఈ ఆరాధ్యులను ప్రార్థించి, మానవుడు తన అభీష్టాలను సాధించుకోగలడా?

12 ఇది అవాంతర వాక్యం, ఈ వాక్యం ప్రసంగక్రమాన్ని భంగపరచి, పూర్వపు విషయానికి వివరణగా చెప్పబడింది.

13 ఇక్కడ నుంచి ఇంతకుముందు చెప్పబడుతూ ఉన్న ప్రసంగక్రమం తిరిగి ప్రారంభమవుతుంది. అవాంతర వాక్యాన్ని వదలిపెడితే, వాక్యక్రమం ఇలా ఉంటుంది; అతనిని అతని మానాన వదలిపెట్టండి, చెడు చేసేవారికి అల్లాహ్‌యే తగిన ప్రతిఫలం ఇవ్వటానికి.

14 ఖురైషు తెగకు చెందిన పెద్ద సర్దారులలో ఒకడైన వలీద్ బిన్ ముగైరాహ్‌ను ఇది సూచిస్తుంది. ఇతను మొదట మహాప్రవక్త (సఅసమ్) సందేశాన్ని స్వీకరించటానికి అంగీకరించాడు. అతను ముస్లిమ్‌గా మారే అభిలాష కలిగి ఉన్నాడనే విషయం తెలుసుకున్న అతని ముష్రిక్కు స్నేహితుడొకాయన ఇలా అన్నాడు, నీవు పరంపరగా వచ్చే ధర్మాన్ని విడిచి పెట్టకు. ఒకవేళ నీకు పరలోక యాతనా భయం ఉంటే కొంత సొమ్ము నాకు ఇవ్వు, అప్పుడు నీకు బదులుగా నేను అక్కడి యాతనను భరించే బాధ్యతను స్వీకరిస్తాను. వలీద్ ఈ విషయాన్ని ఒప్పుకున్నాడు, దైవమార్గం వైపునకు వస్తూ వస్తూ ఆగిపోయాడు. కాని తన ముష్రిక్కు స్నేహితునికి ఇవ్వదలచుకున్న మొత్తంలో కొంత భాగాన్ని మాత్రమే ఇచ్చి మిగతాది తన వద్దనే ఉంచుకున్నాడు.

15 హజ్రత్ మూసా (అస్సలామ్), హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్ (అస్సలామ్)ల ఫలకాలలో అవతరించిన ఉపదేశాల సారాన్ని ముందు చెప్పటం జరుగుతుంది.

16 అంటే, ప్రతి వ్యక్తి తాను చేసిన పనికి తానే బాధ్యుడు. ఒక వ్యక్తి బాధ్యతను మరొక వ్యక్తిపై వేయటం జరగదు. ఒక వ్యక్తి తాను కోరినప్పటికీ, మరొక వ్యక్తి చేసిన పనికి బాధ్యతను తనపై వేసుకోలేడు. అసలు నేరస్తుడి స్థానంలో, అతడి శిక్షను అనుభవించటానికి మరొక వ్యక్తి తనను తాను సమర్పించుకున్న కారణంగా అతనిని వదలిపెట్టటం జరగదు.

وَاَنَّهٗ هُوَ اَضْحَكَ وَاَبْكٰى ﴿٤٣﴾ وَاَنَّهٗ هُوَ
اَمَاتَ وَاَحْيَا ﴿٤٤﴾ وَاَنَّهٗ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ
الذَّكَرَ وَالْاُنْثٰى ﴿٤٥﴾ مِنْ نُّطْفَةٍ اِذَا تُمْنٰى ﴿٤٦﴾ وَاَنَّ
عَلَيْهِ النَّشْاَةَ الْاُخْرٰى ﴿٤٧﴾ وَاَنَّهٗ هُوَ اَغْنٰى
وَاَقْنٰى ﴿٤٨﴾ وَاَنَّهٗ هُوَ رَبُّ الشِّعْرٰى ﴿٤٩﴾ وَاَنَّهٗ
اَهْلَكَ عَادَا الْاُوْلٰى ﴿٥٠﴾ وَثَمُوْدَا فَمَآ اَبْقٰى ﴿٥١﴾
وَقَوْمَ نُوْحٍ مِّنْ قَبْلُ ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا
هُمْ اَظْلَمَ وَاَطْغٰى ﴿٥٢﴾ وَالْمُؤْتَفِكَةَ اَهْوٰى ﴿٥٣﴾
فَغَشّٰىهَا مَا غَشّٰى ﴿٥٤﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكَ تَتَمَارٰى ﴿٥٥﴾ هٰذَا نَذِيْرٌ مِّنَ النُّذُرِ
الْاُوْلٰى ﴿٥٦﴾ اَزِفَتِ الْاٰزِفَةُ ﴿٥٧﴾ لَيْسَ لَهَا
مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ كَاشِفَةٌ ﴿٥٨﴾ اَفَمِنْ هٰذَا
الْحَدِيْثِ تَعْجَبُوْنَ ﴿٥٩﴾ وَتَضْحَكُوْنَ وَلَا
تَبْكُوْنَ ﴿٦٠﴾ وَاَنْتُمْ سٰمِدُوْنَ ﴿٦١﴾
فَاسْجُدُوْا لِلّٰهِ وَاعْبُدُوْا ﴿٦٢﴾ السجدة

ఆయనే నవ్విస్తున్నాడు, ఆయనే ఏడిపిస్తున్నాడు.[18] ఆయనే మరణం ఇచ్చాడు, ఆయనే జీవితాన్ని ప్రసాదించాడు. విడిచే ఒక బిందువు ద్వారా ఆడా మగల జంటను ఆయనే సృష్టించాడు. మరొక జీవితాన్ని ప్రసాదించటం కూడా ఆయన బాధ్యతే. సంపన్నునిగా చేసింది ఆయనే, ఆస్తిపాస్తులను ప్రసాదించిందీ ఆయనే. ఆయనే సిరియస్ (అగ్ని నక్షత్రం) నక్షత్రానికి కూడ ప్రభువు;[19] ఆయనే ప్రాచీన ఆద్ జాతిని నాశనం చేశాడు; సమూద్ జాతిని ఒక్కడూ మిగలకుండా పూర్తిగా తుడిచిపెట్టాడు; వారికి పూర్వం నూహ్ జాతిని నాశనం చేశాడు; ఎందుకంటే వారు స్వతహాగా పరమ దుర్మార్గులు, పరమవిద్రోహులు. తలక్రిందులుగా పడిపోయిన జనపదాలను ఎత్తి విసిరిపారేశాడు. తరువాత వాటిపై దానిని ఆవరింపజేశాడు, (నీకు తెలిసే ఉంది) దేనిని ఆవరింపజేశాడో.[20] కనుక ఓ మానవుడా! నీ ప్రభువు యొక్క ఏయే భాగ్యాలను గురించి నీవు అనుమానిస్తావు?

56 – 62 ఇదివరకు వచ్చిన హెచ్చరికలలోని ఒక హెచ్చరిక ఇది. రానున్న గడియ సమీపంలోనే ఉన్నది. అల్లాహ్ తప్ప మరెవరూ దానిని తొలగించలేరు. ఇక మీరు ఆశ్చర్యం వెలిబుచ్చే విషయాలు ఇవేనా? మీరు నవ్వుతున్నారా, ఏడ్పు రావటం లేదా మీకు? పాటలతో, ఆటలతో వాటిని నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారా? అల్లాహ్ ముందు మోకరిల్లండి, ఆయనకు దాస్యం చేయండి.

---

17 అంటే, ప్రతి వ్యక్తీ తాను చేసిన పనుల ప్రతి ఫలాన్ని మాత్రమే పొందుతాడు. ఒక వ్యక్తి చేసిన పనుల ప్రతిఫలం మరొక వ్యక్తికి లభించదు. ఏ వ్యక్తి అయినా ప్రయత్నం లేకుండా, ఆచరణలేకుండా దేనినీ పొందలేడు.

18 అంటే, సుఖదుఃఖాలు రెండూ ఆయన వల్లనే కలుగుతాయి. అదృష్టదురదృష్టాల నియంత్రణకూడ ఆయన చేతులలోనే ఉన్నది. ఈ అదృష్టదురదృష్టాలను మార్చటంలో ప్రమేయం గల శక్తి ఏదీ ఈ సృష్టిలో లేదు.

19 షిఅరా (అగ్నినక్షత్రం) ఆకాశంలోదేదీప్యమానంగా ఉండే నక్షత్రం. ఈ నక్షత్రం మానవుని అదృష్ట దురదృష్టాలను ప్రభావితం చేస్తుందని ఈజిప్టు, అరేబియాదేశాల ప్రజలు నమ్మేవారు. ఈ కారణంగానే అది వారి దేవుళ్ల జాబితాలో చేరిపోయింది.

20 తలక్రిందులుగా పడిపోయిన జనపదాలు అంటే లూత్ ప్రవక్త జాతి జనపదాలు అని అర్థం. "వాటిపై దానిని ఆవరింపజేశాడు" అంటే బహుశా వారి జనవాసాలు భూమిలోకి క్రుంగిపోయిన తరువాత, వాటిని ఆవరించిన మృతసముద్రపు నీరు అని అర్థం కావచ్చు. ఈనాటికి కూడ ఆ సముద్రపు నీరు ఆ ప్రాంతాన్ని ఆవరించి ఉన్నది.

54. అల్ ఖమర్

(٥٤) سُوْرَةُ الْقَمَرِ مَكِّيَّةٌ (٣٧)

ఆయతులు : 55 అవతరణ : మక్కాలో

رکوعاتها ٣ آیاتها ٥٥

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 3 ప్రళయ గడియ దగ్గరకు వచ్చేసింది. చంద్రుడు చీలిపోయాడు.[1] కాని వారి పరిస్థితి ఎలా ఉందంటే, వారు ఏ సూచనను చూచినా తమ ముఖాలను తిప్పుకుంటున్నారు. ఇది నడుస్తున్న మంత్రజాలమే అని అంటున్నారు. వారు (దీనిని కూడా) తిరస్కరించారు, తమ మనోవాంఛలను అనుసరించారు. ప్రతి వ్యవహారం చివరకు ఒక పర్యవసానానికి చేరవలసి ఉంటుంది.

4 – 8 వారి ముందుకు (పూర్వపు జాతుల) స్థితిగతులు వచ్చాయి; తలబిరుసుతనం నుండి వారిని దూరంగా ఉంచటానికి వాటిలో కావలసినంత గుణపాఠం ఉంది; హితబోధ లక్ష్యం చాల వరకు నెరవేరటానికి కావలసిన వివేకమూ ఉంది. కాని హెచ్చరికలు వారి మీద పనిచేయటం లేదు. కనుక ప్రవక్తా! వారినుండి ముఖం త్రిప్పుకో. పిలిచేవాడు దుర్భరమైన, భయంకరమైన ఒక విషయం వైపునకు పిలిచే రోజున, ప్రజలు బిక్కచచ్చిన చూపులతో తమ సమాధుల నుండి, చెల్లా చెదరైపోయిన మిడుతల మాదిరిగా బయల్పడతారు; పిలిచే వానివైపునకు పరుగెత్తుతూ ఉంటారు. (ఈ విషయాన్ని ప్రపంచంలో నిరాకరిస్తూ ఉండిన) తిరస్కారులే అప్పుడు, "ఈ రోజుమటుకు చాల కఠినమైన రోజు" అని అంటారు.

اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ ۝ وَاِنْ
يَّرَوْا اٰيَةً يُّعْرِضُوْا وَيَقُوْلُوْا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ ۝
وَكَذَّبُوْا وَاتَّبَعُوْٓا اَهْوَآءَهُمْ وَكُلُّ اَمْرٍ
مُّسْتَقِرٌّ ۝ وَلَقَدْ جَآءَهُمْ مِّنَ الْاَنْۢبَآءِ
مَا فِيْهِ مُزْدَجَرٌ ۝ حِكْمَةٌۢ بَالِغَةٌ فَمَا
تُغْنِ النُّذُرُ ۝ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ ۘ يَوْمَ يَدْعُ
الدَّاعِ اِلٰى شَيْءٍ نُّكُرٍ ۝ خُشَّعًا اَبْصَارُهُمْ
يَخْرُجُوْنَ مِنَ الْاَجْدَاثِ كَاَنَّهُمْ جَرَادٌ
مُّنْتَشِرٌ ۝ مُّهْطِعِيْنَ اِلَى الدَّاعِ ؕ يَقُوْلُ
الْكٰفِرُوْنَ هٰذَا يَوْمٌ عَسِرٌ ۝

---

1 అంటే, ప్రళయం దగ్గరలోనే ఉన్నదనీ, అది ఏ క్షణంలోనైనా సంభవించవచ్చుననీ చెప్పటానికి చంద్రుడు ముక్కలైపోవటమే ఒక సంకేతం. ఈ వాక్యమూ దీని తరువాత వచ్చే విషయమూ రెండూ అప్పుడు చంద్రుడు నిజంగానే ముక్కలైపోయాడనే విషయాన్ని స్పష్టం చేస్తున్నాయి. ఈ సంఘటనను కళ్లారా చూచినవారు ఇలా అన్నారు: పధ్నాల్గవ రాత్రి ఉదయించిన కొద్దిసేపటికే చంద్రుడు అకస్మాత్తుగా ముక్కలైపోయాడు; దాని రెండు ముక్కలు ఎదురుగానున్న కొండకు ఇరువైపులా కనిపించాయి; మరుక్షణంలో ఆ రెండు ముక్కలు ఒకటైపోయాయి. మహాప్రవక్త (సఅసమ్) సైగవల్ల ఈ విశేషం జరిగిందనీ, మక్కా అవిశ్వాసులు మహిమలు చూపమని కోరినప్పుడు, ఈ మహిమ చూపబడిందనీ, కొందరు ధర్మబోధకులు చెప్పే విషయంలో యథార్థంలేదని మహాప్రవక్త (సఅసమ్) సూక్తుల ద్వారా తెలుస్తోంది.

9 – 17 వారికి పూర్వం నూహ్ జాతి వారు తిరస్కరించారు. వారు మా భక్తుణ్ణి అసత్యవాదిగా నిర్ణయించి, ఇతడు పిచ్చివాడు అని అన్నారు. అతను దారుణంగా కసిరికొట్టబడ్డాడు. చివరకు అతను తన ప్రభువును ఇలా వేడుకున్నాడు, "నేను ఓడిపోయాను. ఇక నీవే వారికి ప్రతీకారం చేయి." అప్పుడు మేము కుంభవృష్టి కురిసేలా ఆకాశద్వారాలు తెరిచాము. భూమిని చీల్చి చెలమలుగా మార్చివేశాము. విధి నిర్ణయించిన పనిని పూర్తి చేయటానికి ఈ నీరంతా ఏకమైపోయింది. మేము నూహ్‌ను పలకలు, మేకులు గల[2] దానిపైకి ఎక్కించాము. అది మా పర్యవేక్షణలో నడుస్తూ ఉండేది. ఇది విలువ ఇవ్వబడని వ్యక్తి కోసం చేయబడిన ప్రతీకారం. ఆ నావను మేము ఒక సూచనగా చేసి వదలిపెట్టాము. మరి హితబోధను స్వీకరించేవాడు ఎవడైనా ఉన్నాడా? చూడండి, నా శిక్ష ఎలా ఉండినదో, నా హెచ్చరికలు ఎలా ఉండినవో. మేము ఈ ఖురాన్‌ను హితబోధకొరకు సులభమైన మార్గంగా చేశాము.[3] అయితే హితబోధను స్వీకరించేవాడు ఎవడైనా ఉన్నాడా?

18 – 22 ఆద్ జాతి ప్రజలు తిరస్కరించారు. అప్పుడు నా శిక్ష ఎలా ఉండినదో, నా హెచ్చరికలు ఎలా ఉండినవో చూడండి. పూర్తిగా అరిష్టదాయకమైన ఒక దుర్దినాన మేము ప్రచండమైన ఒక తుఫాను గాలిని వారిపైకి పంపాము. అది ప్రజలను వ్రేళ్లు తెగిపోయిన ఖర్జూరపు బోదెల మాదిరిగా ఎత్తి ఎత్తి విసిరిపడవేస్తుండేది. కనుక చూడండి, ఎటువంటిదో నా శిక్ష, ఎటువంటివో నా హెచ్చరికలు. మేము ఈ ఖురాన్‌ను హితబోధకై సులభమైన మార్గంగా చేశాము. కాబట్టి హితబోధను స్వీకరించేవాడెవడైనా ఉన్నాడా?

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا
وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدُجِرَ ۝ فَدَعَا رَبَّهُ
أَنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرْ ۝ فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ
السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُنْهَمِرٍ ۝ وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ
عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَىٰ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ۝
وَحَمَلْنَاهُ عَلَىٰ ذَاتِ أَلْوَاحٍ وَدُسُرٍ ۝ تَجْرِي
بِأَعْيُنِنَا جَزَاءً لِمَنْ كَانَ كُفِرَ ۝ وَلَقَدْ
تَرَكْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ۝ فَكَيْفَ
كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ ۝ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ
لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ۝ كَذَّبَتْ عَادٌ
فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ ۝ إِنَّا أَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمِ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ ۝
تَنْزِعُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ مُنْقَعِرٍ ۝
فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ ۝ وَلَقَدْ
يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ۝ ع

2 తుఫాను రాకకు పూర్వమే అల్లాహ్ ఆదేశానుసారం, ప్రవక్త హజ్రత్ నూహ్ (అస్సలామ్) తయారు చేసుకున్న ఓడ అని అర్థం.

3 అర్థం ఏమిటంటే, తిరుగుబాటు జాతులపై అవతరించిన భయంకరమైన శిక్షలు హితబోధచేయటానికి ఒక సాధనం. రెండో సాధనం ఈ ఖురాను. అది ప్రమాణాల ద్వారా హెచ్చరికల ద్వారా మీకు రుజుమార్గం చూపుతోంది. మొదటి సాధనం కంటే, రెండో సాధనం చాలా సులభతరమైనది. అలాంటప్పుడు మీరు దీని ద్వారా ఎందుకు లాభపడరు, శిక్షనే చూడాలని పదే పదే ఎందుకు కోరతారు?

23 – 32 సమూద్ జాతి వారు హెచ్చరికలను తిరస్కరించి ఇలా అన్నారు, "అతను ఒక్కడు, అందులోనూ మనలోని వాడు. మనం అలాంటి వ్యక్తి వెనుక నడవాలా? మనం గనక అతని ఎడల విధేయతను ఒప్పుకుంటే, దాని అర్థం, మనం మార్గం తప్పిపోయామన్న మాట, మన మతిపోయిందన్నమాట. మన మధ్య కేవలం అతను ఒక్కడిపైనేనా దేవుని ప్రస్తావన అవతరింపజేయబడింది? కాదు, కాని ఇతడు పెద్ద అబద్ధాల రాయుడు, డంబాలు పలికేవాడు. (మేము మా ప్రవక్తతో ఇలా అన్నాము), "అబద్ధాలరాయుడు, డంబాలు పలికేవాడు ఎవడో రేపే వారికి తెలిసిపోతుంది. మేము ఆడ ఒంటెను వారి కొరకు ఒక పరీక్షగా చేసి పంపుతున్నాము. ఇక కొంచెం ఓపికతో చూడు, వారి గతి ఏమవుతుందో. వారికీ, ఒంటెకూ మధ్య నీరు పంచబడాలనీ, ప్రతి ఒక్కరూ తమ వంతురోజున నీటి వద్దకు[4] రావాలనీ వారికి తెలుపు." చివరకు వారు తమ మనిషిని పిలిచి చెప్పారు. అతడు ఈ కార్యభారాన్ని తన నెత్తిపై వేసుకుని ఆడ ఒంటెను చంపేశాడు. చూడండి, ఆపైన నా శిక్షఎలా ఉండినదో, నా హెచ్చరికలు ఎలా ఉండినవో. మేము వారిపైకి ఒకే ఒక ప్రేలుడును వదిలాము. అప్పుడు వారు త్రొక్కబడిన పశువుల దొడ్డి కంచె మాదిరిగా నుగ్గునుగ్గు అయిపోయారు.[5] మేము ఈ ఖురాన్‌ను హితబోధకై సులభమైన మార్గంగా చేశాము. ఇక హితబోధను స్వీకరించేవాడెవడైనా ఉన్నాడా?

كَذَّبَتْ ثَمُوْدُ بِالنُّذُرِ ۝ فَقَالُوْٓا اَبَشَرًا مِّنَّا
وَاحِدًا نَّتَّبِعُهٗٓ ۙ اِنَّآ اِذًا لَّفِيْ ضَلٰلٍ وَّسُعُرٍ ۝
ءَاُلْقِيَ الذِّكْرُ عَلَيْهِ مِنْۢ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ
كَذَّابٌ اَشِرٌ ۝ سَيَعْلَمُوْنَ غَدًا مَّنِ
الْكَذَّابُ الْاَشِرُ ۝ اِنَّا مُرْسِلُوا النَّاقَةِ
فِتْنَةً لَّهُمْ فَارْتَقِبْهُمْ وَاصْطَبِرْ ۝ وَنَبِّئْهُمْ
اَنَّ الْمَآءَ قِسْمَةٌۢ بَيْنَهُمْ ۚ كُلُّ شِرْبٍ مُّحْتَضَرٌ ۝
فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطٰى فَعَقَرَ ۝ فَكَيْفَ
كَانَ عَذَابِيْ وَنُذُرِ ۝ اِنَّآ اَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
صَيْحَةً وَّاحِدَةً فَكَانُوْا كَهَشِيْمِ الْمُحْتَظِرِ ۝
وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْاٰنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ
مُّدَّكِرٍ ۝

---

4 "మేము ఆడ ఒంటెను వారికి ఒక పరీక్షగా చేసి పంపుతున్నాము" అనే ఆయతుకు ఇది వివరణ. ఆ పరీక్ష ఏమిటంటే, అకస్మాత్తుగా ఒక ఆడ ఒంటెను తెచ్చి వారి ముందు నిలబెట్టడం జరిగింది. వారితో ఇలా అనడంజరిగింది: ఒక రోజు ఇదొక్కటే నీళ్లు తాగుతుంది, రెండో రోజు మీరందరూ మీ కోసం, మీ పశువుల కోసం నీళ్లు తీసుకుంటారు. దాని వంతు వచ్చిన రోజున మీలో ఎవరూ ఏ చెలమవద్దకూ, ఏ బావివద్దకూ స్వయంగానూ నీళ్లకోసం వెళ్లకూడదు, మీ పశువులనూ నీళ్లు తాగించటం కోసం తీసుకుపోకూడదు. సైన్యాలు గానీ, సహాయపడే సమూహాలు గానీ లేనివాడు అనివారు చెప్పే వ్యక్తియే ఈ సవాలు విసిరాడు.

5 పశు సంపద కలిగినవారు తమ పశువులను కాపాడుకోవటానికి కర్రలతోనూ, అడవి కంపతోనూ కంచెను ఏర్పాటు చేస్తారు. ఈ కంచెకు ఉపయోగించిన కంప క్రమక్రమంగా ఎండి రాలిపోతుంది. పశువుల రాకపోకల వలన కంప తొక్కబడి తునాతునకలై పోతుంది. సమూద్ జాతి జనుల కుళ్లిపోయిన మృతకళేబరాలను ఈ తునాతునకలతోనే పోల్చటం జరిగింది.

33 – 40 లూత్ జాతి హెచ్చరికలను తిరస్కరించింది. మేము దానిపైకి రాళ్లు విసరివేసే గాలిని పంపాము, కేవలం లూత్ ఇంటివారు మాత్రమే దాని నుండి సురక్షితంగా ఉన్నారు. మేము వారిని మా అనుగ్రహంతో రాత్రివేళ వేకువ జామున రక్షించాము. కృతజ్ఞతలు తెలిపే ప్రతి మనిషికీ మేము ఇలా ప్రతిఫలం ఇస్తాము. లూత్ తన జాతి ప్రజలను మా పట్టును గురించి హెచ్చరించాడు. కాని వారు హెచ్చరికలనన్నింటినీ సందేహాస్పదమైనవిగా భావించి మాటలతో ఎగరగొట్టేశారు. తరువాత అతనిని వారు తన అతిధులను రక్షించుకోకుండా దూరంగా ఉంచటానికి ప్రయత్నించారు. చివరకు మేము వారి కళ్లుపోగొట్టాము. (వారితో ఇలా అన్నాము), "ఇక నా శిక్షను, నా హెచ్చరికలను రుచి చూడండి. ఉదయం పెందలకడనే ఒక తిరుగులేని శిక్ష వారిని పట్టుకుంది. ఇప్పుడు నా శిక్షను, నా హెచ్చరికలను రుచి చూడండి. మేము ఈ ఖురాన్‌ను హితబోధకై సులభమైన మార్గంగా చేశాము. కనుక హితబోధను స్వీకరించే వాడెవడైనా ఉన్నాడా?

41 – 42 ఫిరౌన్ ప్రజల వద్దకు కూడా హెచ్చరికలు వచ్చాయి. కాని వారు మా సూచనలు అన్నింటినీ తిరస్కరించారు. చివరకు మేము వారిని పట్టుకున్నాము, మహత్తర శక్తి సంపన్నుడు పట్టుకునే విధంగా.

43 – 48 మీ అవిశ్వాసులు వారికంటే ఏమైనా శ్రేష్ఠులా?[6] లేక ఆకాశగ్రంథాలలో మీ కొరకేదైనా మినహాయింపు వ్రాయబడి ఉన్నదా? లేకపోతే వారు, "మాది ఒక శక్తిమంతమైన వర్గం, మమ్మల్ని మేము రక్షించుకోగలం" అని అంటారా? త్వరలోనే ఈ వర్గం పరాజయం పాలవుతుంది, వారంతా వెన్ను చూపి పారిపోతూ కనిపిస్తారు. కాని వారి పీచం అణచటానికి అసలు వాగ్దానం చేయబడిన సమయం ప్రళయమే. అది ఎంతో విపత్కరమైన, అత్యంత జుగుప్సాకరమైన సమయం. అసలు నేరస్తులు అపార్ధానికి గురి అయ్యారు, వారికి మతిపోయింది. వారు బోర్లా పడవేయబడి, అగ్నిలోకి ఈడ్చబడే రోజున వారితో, "ఇప్పుడు చవి చూడండి నరకం తాకిడిని" అని చెప్ప బడుతుంది.

49 – 53 మేము ప్రతివస్తువునూ ఒక విధి నిర్ణయంతో పాటు సృష్టించాము.[7] మా ఆజ్ఞ కేవలం ఒకే ఆజ్ఞ వుతుంది; రెప్పపాటులోనే అది అమలులోకి వస్తుంది.

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالنُّذُرِ ۝ إِنَّا أَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ ۖ نَجَّيْنَاهُمْ
بِسَحَرٍ ۝ نِعْمَةً مِنْ عِنْدِنَا ۚ كَذَٰلِكَ
نَجْزِي مَنْ شَكَرَ ۝ وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا
فَتَمَارَوْا بِالنُّذُرِ ۝ وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ
ضَيْفِهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي وَ
نُذُرِ ۝ وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ
مُسْتَقِرٌّ ۝ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذُرِ ۝ وَلَقَدْ
يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَّكِرٍ ۝ ع ٢ ٩
وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ۝ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَاهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُقْتَدِرٍ ۝
أَكُفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِنْ أُولَٰئِكُمْ أَمْ لَكُمْ بَرَاءَةٌ
فِي الزُّبُرِ ۝ أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُنْتَصِرٌ ۝
سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ ۝ بَلِ السَّاعَةُ
مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَدْهَىٰ وَأَمَرُّ ۝ إِنَّ وقف لازم
الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ۝ يَوْمَ
يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا
مَسَّ سَقَرَ ۝ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ۝
وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ۝

وَلَقَدْ اَهْلَكْنَآ اَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ
مُّدَّكِرٍ ۝ وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوْهُ فِي الزُّبُرِ ۝
وَكُلُّ صَغِيْرٍ وَّكَبِيْرٍ مُّسْتَطَرٌ ۝ اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ
فِيْ جَنّٰتٍ وَّنَهَرٍ ۝ فِيْ مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ
مَلِيْكٍ مُّقْتَدِرٍ ۝ ع ٣ ١٥ ١٠

మీవంటి చాలామందిని మేము నాశనం చేశాము. మరి హితబోధను స్వీకరించే వాడెవడైనా ఉన్నాడా? వారు చేసినదంతా గ్రంథాలలో నమోదు చేయబడి ఉంది. ప్రతి విషయం చిన్నదీ, పెద్దదీ వ్రాయబడి ఉంది.

54 – 55 అవిధేయతకు దూరంగా ఉండేవారు, నిశ్చయంగా తోటలలో, కాలువలలో ఉంటారు, నిజమైన గౌరవ స్థానం, మహత్తరమైన అధికారాలు కల చక్రవర్తికి సమీపంలో.

---

6 ఇక్కడ ఖురైష ప్రజలు సంబోధించబడ్డారు. అర్థం ఏమిటంటే, అవిశ్వాసం, మంకుతనం, సత్యతిరస్కారంగల వైఖరిని అవలంబించిన జాతులను శిక్షకు గురిచేసినప్పుడు అదే వైఖరిని మీరు అవలంబిస్తే, మిమ్మల్ని ఎందుకు శిక్షించకూడదు? మీలో ఉన్న ప్రత్యేకత ఏమిటి?

7 ప్రపంచంలోని ఏ వస్తువూ అనాలోచితంగా, ఆకస్మికంగా సృష్టించబడలేదు. ప్రతి వస్తువుకూ ఒక జాతకం ఉంటుంది. దాని ప్రకారం అది ఒక ప్రత్యేక సమయంలో ఆవిర్భవిస్తుంది, ఒక ప్రత్యేక రూపాన్ని సంతరించుకుంటుంది, ఒక ప్రత్యేక పరిమితికిలోబడి పెరుగుతుంది, ఒక ప్రత్యేక గడువు వరకు జీవిస్తుంది, ఒక ప్రత్యేక సమయంలో నశిస్తుంది.

55. అర్ రహ్మాన్

سورة الرحمٰن مكية (٩٧) (٥٥)

ఆయతులు : 78 **అవతరణ : మక్కాలో**

ركوعاتها ٣ آياتها ٧٨

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 4 పరమ కృపాశీలుడు (అయిన దేవుడు) ఈ ఖురాన్ బోధించాడు. ఆయనే మానవుణ్ణి సృష్టించి, అతనికి మాట్లాడటం నేర్పాడు.

5 – 9 సూర్యుడూ, చంద్రుడూ ఒక నియమావళికి కట్టుబడి ఉన్నారు. నక్షత్రాలూ, వృక్షాలూ అన్నీ సాష్టాంగపడుతూ ఉన్నాయి.[1] ఆయన ఆకాశాన్ని పైకిలేపాడు, త్రాసును నెలకొలిపాడు.[2] కనుక మీరు సమతూకాన్ని భంగపరచకండి; న్యాయంగా, కచ్చితంగా తూచండి, తూకంలో తక్కువ చేయకండి.[3]

10 – 13 ఆయన భూమిని సకల సృష్టిరాసులకై సృజించాడు. అందులో అన్నిరకాల రుచికరమైన పండ్లు పుష్కలంగా ఉన్నాయి, ఖర్జూరపు వృక్షాలు ఉన్నాయి; వాటి పండ్లు పొరలలో చుట్టబడి ఉన్నాయి. రకరకాల ధాన్యాలు ఉన్నాయి. వాటిలో పొట్టుకూడ ఉంటుంది, గింజలూ ఉంటాయి. కనుక జిన్నాతులారా! మానవులారా! మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే అనుగ్రహాలను తిరస్కరించగలరు?[4]

اَلرَّحْمٰنُ ۝١ عَلَّمَ الْقُرْاٰنَ ۝٢ خَلَقَ الْاِنْسَانَ ۝٣
عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ۝٤ اَلشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ۝٥
وَّالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدٰنِ ۝٦ وَالسَّمَآءَ
رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيْزَانَ ۝٧ اَلَّا تَطْغَوْا فِي
الْمِيْزَانِ ۝٨ وَاَقِيْمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا
الْمِيْزَانَ ۝٩ وَالْاَرْضَ وَضَعَهَا لِلْاَنَامِ ۝١٠
فِيْهَا فَاكِهَةٌ وَّالنَّخْلُ ذَاتُ الْاَكْمَامِ ۝١١
وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ۝١٢ فَبِاَيِّ
اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ۝١٣

---

1 అంటే, అవి అల్లాహ్ ఆజ్ఞకు లోబడి ఉన్నాయి, ఆయన పట్ల అవి రవ్వంత అవిధేయతను కూడ చూపవు.

2 ఇంచుమించు దివ్య ఖురాను వ్యాఖ్యాతలందరూ ఇక్కడ మీజాన్ (తరాజు) అంటే న్యాయం అనే అర్థాన్ని నిర్ణయించారు, త్రాసును నెలకొల్పుట అంటే, ఈ చరాచర జగత్తు యొక్క వ్యవస్థను ఆయన న్యాయం ఆధారంగా సృష్టించాడు అని వ్యాఖ్యానించారు.

3 అంటే న్యాయం ఆధారంగా ఏర్పడిన వ్యవస్థ గల ఈ సమతూకపు సృష్టిలో మీరు ఉంటున్నారు కనుక, మీరు కూడ న్యాయానికి కట్టుబడి ఉండాలి. ఏ పరిధిలో మీకు అధికారాలు ఇవ్వబడ్డాయో, ఆ పరిధిలో ఒకవేళ మీరు అన్యాయంగా ప్రవర్తిస్తే అప్పుడు ప్రకృతి స్వభావానికి మీరు ఎదురు తిరిగినట్లే.

4 అసలు "ఆలా" అనే పదం ఉపయోగించబడింది. రాబోయే ఆయతులలో ఈ పదం పదేపదే వాడబడింది. మేము దాని అర్థాన్ని భిన్న సందర్భాలలో భిన్న పదాలలో సూచించాము. దానికి వరాలు, మహిమలు, గుణ విశేషాలు అనే అర్థాలు ఉన్నాయి. ప్రతి చోట సందర్భంలోని ఔచిత్యాన్ని బట్టి దాని అర్థ నిర్ణయం జరిగింది.

14 – 16 ఆయన మానవుణ్ణి పెంకువంటి ఎండిన మురుగుడు మట్టితో సృష్టించాడు; జిన్నాతులను అగ్ని జ్వాలలతో పుట్టించాడు. కనుక జిన్నాతులారా! మానవులారా! మీరు మీ ప్రభువు శక్తిసామర్థ్యాల ఏయే విచిత్రకార్యాలను తిరస్కరిస్తారు?

17 – 18 రెండు తూర్పు (దిక్కు)లకూ, రెండు పడమర (దిక్కు)లకూ, అన్నింటికీ యజమాని, ప్రభువు[5] ఆయనే. కనుక జిన్నాతులారా! మానవులారా! మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే ప్రతిభా విశేషాలను తిరస్కరిస్తారు?

19 – 23 రెండు సముద్రాలు ఒకదానితో ఒకటి కలిసిపోయేటందుకు ఆయన వాటిని వదలిపెట్టాడు. అయినా వాటి మధ్య ఒక తెర అడ్డంగా ఉన్నది. అవి దానిని అతిక్రమించవు. కనుక జిన్నాతులారా! మానవులారా! మీరు మీ ప్రభువు శక్తియుక్తుల ఏయే మహిమలను తిరస్కరిస్తారు? ఈ సముద్రాలలో ముత్యాలూ, పగడాలూ లభిస్తాయి. కనుక జిన్నాతులారా! మానవులారా! మీరు మీ ప్రభువు ప్రజ్ఞాపాటవాల ఏయే ఘన కార్యాలను తిరస్కరిస్తారు?

24 – 25 సముద్రంలో కొండలవలె నిలబడి ఉన్న ఎత్తైన ఈ ఓడలు ఆయనవే. కాబట్టి జిన్నాతులారా! మానవులారా! మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే ఉపకారాలను తిరస్కరించగలరు?

26 – 30 ఈ పుడమిపై ఉన్న ప్రతి వస్తువూ నాశనమైపోయేదే. కేవలం మహోన్నతుడూ, మహోపకారీ అయిన నీ ప్రభువు మాత్రమే మిగిలి ఉండేవాడు. కనుక జిన్నాతులారా! మానవులారా! మీరు మీ ప్రభువు ప్రజ్ఞాపాటవాల ఏయే ఘనకార్యాలను తిరస్కరిస్తారు? భూమి మీదా, ఆకాశాలలోనూ ఉన్న సమస్తమూ తమ అవసరాలు తీరే నిమిత్తం ఆయననే అర్థిస్తున్నాయి. ప్రతి క్షణం ఆయన ఒక వినూత్న వైభవంతో[6] వెలుగుతూ ఉంటాడు. కాబట్టి జిన్నాతులారా! మానవులారా! మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే ప్రశంసనీయలక్షణాలను తిరస్కరిస్తారు?

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ﴿١٤﴾
وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ ﴿١٥﴾
فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿١٦﴾ رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ
وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿١٨﴾ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٩﴾
بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ﴿٢٠﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ
وَالْمَرْجَانُ ﴿٢٢﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٣﴾
وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنْشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٢٤﴾
فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢٥﴾ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا
فَانٍ ﴿٢٦﴾ وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ
وَالْإِكْرَامِ ﴿٢٧﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبَانِ ﴿٢٨﴾ يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَ
الْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ ﴿٢٩﴾ فَبِأَيِّ
آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٠﴾

31 – 36 భూమికి భారమైన వారలారా![7] అతి త్వరలోనే మేము తీరిక చేసుకుని మీ లెక్క తీసుకుంటాము[8] (అప్పుడు చూసుకుందాము) మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే ఉపకారాలను నిరాకరిస్తారో. జిన్నాతుల, మానవుల వర్గీయులారా! మీరు గనక భూమ్యాకాశాల సరిహద్దుల నుండి బయటపడి పారిపోగలిగితే, పారిపోయి చూడండి. మీరు అలా పారిపోలేరు. దానికోసం ఎంతో శక్తి[9] కావలసి ఉంటుంది. మీ ప్రభువుయొక్క ఏయే శక్తి సామర్థ్యాలను నిరాకరిస్తారు? (మీరొకవేళ పారిపోవటానికి ప్రయత్నం చేసినట్లయితే) మీపైకి అగ్ని జ్వాలలను, పొగను వదలటం జరుగుతుంది. దానిని మీరు ఎదుర్కోలేరు. జిన్నాతులారా! మానవులారా! మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే శక్తిసామర్థ్యాలను తిరస్కరించగలరు?

37 – 38 తరువాత ఆకాశం బ్రద్దలై[10] ఎర్రని చర్మం మాదిరిగా ఎర్రబడిపోయినప్పుడు (మీ పరిస్థితి ఏమవుతుంది?) జిన్నాతులారా! మానవులారా! (అప్పుడు) మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే శక్తి సామర్థ్యాలను తిరస్కరించగలరు?

39 – 45 ఆరోజున ఏమానవుణ్ణీ, ఏ జిన్నాతునూ అతని పాపాలను గురించి అడిగే అవసరం ఉండదు; (తరువాత) అప్పుడు (చూసుకుందాము) మీ ఇరువర్గాల వారు మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే ఉపకారాలను తిరస్కరిస్తారో, అక్కడ నేరస్తులు తమ ముఖాలనుబట్టి గుర్తించబడతారు. వారిని నుదుటిజుత్తు, కాళ్లూ పట్టుకొని ఈడ్చుకుపోవటం జరుగుతుంది. (అప్పుడు) మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే శక్తి సామర్థ్యాలను తిరస్కరించగలరు? (అప్పుడు ఇలా అనటం జరుగుతుంది). నేరస్తులు అబద్ధమని కొట్టిపారేస్తూ ఉండే నరకమే ఇది. అదే నరకంలో, కాగుతున్న నీళ్ల మధ్య వారు అటూఇటూ తిరుగుతూ ఉంటారు. అలాంటప్పుడు మీరు మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే శక్తి సామర్థ్యాలను తిరస్కరించగలుగుతారు?

سَنَفْرُغُ لَكُمْ اَيُّهَ الثَّقَلٰنِ ﴿٣١﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٢﴾ يٰمَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ
اِنِ اسْتَطَعْتُمْ اَنْ تَنْفُذُوْا مِنْ اَقْطَارِ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ فَانْفُذُوْا لَا تَنْفُذُوْنَ
اِلَّا بِسُلْطٰنٍ ﴿٣٣﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٤﴾
يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّنْ نَّارٍ وَّنُحَاسٌ
فَلَا تَنْتَصِرٰنِ ﴿٣٥﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٦﴾
فَاِذَا انْشَقَّتِ السَّمَآءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً
كَالدِّهَانِ ﴿٣٧﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٣٨﴾
فَيَوْمَئِذٍ لَّا يُسْئَلُ عَنْ ذَنْۢبِهٖٓ اِنْسٌ وَّلَا
جَآنٌّ ﴿٣٩﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٠﴾ يُعْرَفُ
الْمُجْرِمُوْنَ بِسِيْمٰهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِيْ
وَالْاَقْدَامِ ﴿٤١﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٢﴾ هٰذِهٖ جَهَنَّمُ الَّتِيْ يُكَذِّبُ بِهَا
الْمُجْرِمُوْنَ ﴿٤٣﴾ يَطُوْفُوْنَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيْمٍ
اٰنٍ ﴿٤٤﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٥﴾ ع ٢ ١٢

وقف لازم

5 రెండు తూర్పులు, రెండు పడమరలు అంటే, చలి కాలపు కురచ దినాలలో వేసవి కాలపు దీర్ఘ దినాలలో సూర్యోదయ సూర్యాస్తమయాలు సంభవించే రెండు ప్రదేశాలు అని అర్థం కావచ్చు; భూమిలోని రెండు అర్ధగోళాలలో కనిపించే తూర్పుపడమరలు.

6 అంటే, ఈ విశ్వంలో సృష్టి వ్యాపారాన్ని ఆయన ఎడ తెగకుండా కొనసాగిస్తున్నాడు. ఇంకా ఆయన అనంతంగా,

46 – 59 తన ప్రభువు సన్నిధిలో హాజరుకావలసి ఉంటుందనే భయం[11] కలిగి ఉండే ప్రతి వ్యక్తికీ రెండు తోటలు లభిస్తాయి. కనుక మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే బహుమానాలను మీరు నిరాకరిస్తారు? పచ్చగా, కనులపండువుగా ఉండే కొమ్మలతో, రెమ్మలతో నిండి ఉంటాయి; మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే బహుమానాలను మీరు నిరాకరించగలరు? రెండు తోటలలోనూ రెండు సెలయేర్లు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి. మరి మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే బహుమానాలను మీరు నిరాకరించగలరు? రెండు తోటలలోనూ ప్రతిపండూ రెండువిధాలుగా[12] ఉంటుంది. మీ ప్రభువు యొక్క ఏఏ బహుమానాలను మీరు తిరస్కరించ గలరు? స్వర్గవాసులు దళసరి పట్టు వస్త్రపు అంచుగల తివాచీలపై దిండ్లకు ఆనుకుని ఆసీనులై ఉంటారు. ఆ తోటలలోని చెట్ల కొమ్మలు పండ్లతో వంగిపోయి ఉంటాయి. మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే బహుమానాలను మీరు తిరస్కరించగలరు? ఈ మహాభాగ్యాల మధ్య సిగ్గులొలికే చూపులు గల సుకన్యలు[13] ఉంటారు. ఈ స్వర్గవాసులకు పూర్వం వారిని ఏమానవుడుగానీ, ఏ జిన్నాతుగానీ తాకి[14] ఉండలేదు. కనుక మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే బహుమానాలను మీరు నిరాకరించగలరు? వారు కెంపుల, ముత్యాల మాదిరిగా ఎంతో అందంగా ఉంటారు. మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే బహుమానాలను మీరు తిరస్కరించగలరు?

وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ جَنَّتٰنِ ﴿٤٦﴾ فَبِاَيِّ
اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٧﴾ ذَوَاتَآ اَفْنَانٍ ﴿٤٨﴾
فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٤٩﴾ فِيْهِمَا
عَيْنٰنِ تَجْرِيٰنِ ﴿٥٠﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ﴿٥١﴾ فِيْهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ
زَوْجٰنِ ﴿٥٢﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٥٣﴾
مُتَّكِـِٕيْنَ عَلٰى فُرُشٍۢ بَطَآئِنُهَا مِنْ اِسْتَبْرَقٍ
وَجَنَا الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ﴿٥٤﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ﴿٥٥﴾ فِيْهِنَّ قٰصِرٰتُ الطَّرْفِ لَمْ
يَطْمِثْهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَآنٌّ ﴿٥٦﴾
فَبِاَيِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٥٧﴾ كَاَنَّهُنَّ
الْيَاقُوْتُ وَ الْمَرْجَانُ ﴿٥٨﴾ فَبِاَيِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿٥٩﴾

అసంఖ్యాకంగా వస్తువులను కొత్త కొత్త రూపాలతో, స్వభావాలతో సృష్టిస్తున్నాడు. ఆయన ప్రపంచం ఎన్నడూ ఒకే స్థితిలో ఉండదు. అనుక్షణం దాని స్థితిగతులు మారుతూ ఉంటాయి. దాని సృష్టికర్త ప్రతిసారి దానికి ఒక కొత్త రూపాన్ని సంతరింపజేస్తూ ఉంటాడు, అది పూర్వపు రూపాలకంటె భిన్నంగా ఉంటుంది.

7 అసలు 'సఖలాన్' అనే పదం వాడబడింది. 'సఖల్' అని బండి మీద వేసిన బరువును అంటారు. "సఖలాన్" అనే పదానికి, "వేయబడిన రెండు బరువులు" అని భావం. ఇక్కడ ఈ పదం జిన్నాతులకూ, మానవులకూ వాడబడింది. ఎందుకంటే వారు ఇరువురూ భూమికి భారమే. తమ ప్రభువు పట్ల విధేయత చూపటానికీ, తమ ప్రభువు దాస్యంచేయటానికీ విముఖులైన జిన్నాతులనూ, మానవులనూ సంబోధించటం జరుగుతోంది కాబట్టి, వారిని "భూభారకులారా!" అని సంబోధించటం జరిగింది. సృష్టికర్త తన సృష్టిలోని అయోగ్యులైన ఈ ఇరువర్గాలతో ఇలా అంటున్నాడు, "నా భూమికి భారమైన ఓ ప్రజలారా! త్వరలోనే నేను మిమ్మల్ని శిక్షించటానికి పూనుకుంటాను."

8 ఈ సమయంలో అల్లాహ్ పలుకార్యాలలో నిమగ్నమై ఉన్నాడు, కనుక ఆయనకు అవిశ్వాసులను లెక్క అడిగే తీరికలేదు అని దీని అర్థంకాదు. దాని అర్థం ఏమిటంటే, అల్లాహ్ ఒక ప్రత్యేకమైన సమయపట్టికను (Time Table) నిర్ణయించి ఉంచాడు. దాని ప్రకారం మానవులను, జిన్నాతులను చివరి లెక్క అడిగే సమయం ఇంకారాలేదు.

9 భూమి, ఆకాశాలు అంటే సృష్టి అని అర్థం. లేదా ఇంకోరీతిలో చెప్పాలంటే, దేవుని దైవత్వం అని అర్థం. ఆయతు అర్థం ఏమిటంటే, దేవుని పట్టునుంచి తప్పించుకుని బయటపడటం మీ వశంకాదు. మిమ్మల్ని ప్రశ్నించటం జరుగుతుందని

60 – 77 సత్కార్యానికి ప్రతిఫలం సత్కార్యం కాక మరేమవుతుంది? కనుక జిన్నాతులారా! మానవులారా! మీప్రభువు యొక్క ఏయే ప్రశంసనీయ లక్షణాలను మీరు తిరస్కరించగలరు? ఆ రెండు తోటలు కాక మరో రెండు[15] తోటలు కూడా ఉంటాయి. మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే బహుమానాలను మీరు తిరస్కరించగలరు? అవిదట్టమైన ముదురు పచ్చని తోటలు. మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే బహుమానాలను మీరు నిరాకరించగలరు? ఆ రెండు తోటలలోనూ రెండు చెలమలు పొంగి పొరలుతూ ఉంటాయి. మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే బహుమానాలను మీరు తిరస్కరిస్తారు? వాటిలో పండ్లూ ఫలాలూ, ఖర్జూరాలూ, దానిమ్మకాయలూ పుష్కలంగా ఉంటాయి. మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే బహుమానాలను మీరు తిరస్కరించగలరు? ఈ మహాభాగ్యాల మధ్య శీలవతులూ, సౌందర్యవతులూ అయిన భార్యలు ఉంటారు. మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే బహుమానాలను మీరు నిరాకరించగలరు? గుడారాలలో సురక్షితంగా ఉంచబడిన సుందరీమణులు[16] ఉంటారు. మీ ప్రభువు యొక్క ఏయే బహుమానాలను మీరు తిరస్కరించగలరు? ఆ స్వర్గవాసులు ఆకుపచ్చని తివాచీలపై, అందమైన, విలువైన పరుపులపై దిండ్లకు ఆనుకొని ఆసీనులై ఉంటారు. మీప్రభువు యొక్క ఏయే బహుమానాలను మీరు తిరస్కరిస్తారు?

78 మహామహిమాన్వితుడూ, దయామయుడూ అయిన నీ ప్రభువు పేరు ఎంతో శుభకరమైనది.

هَلْ جَزَآءُ الْاِحْسَانِ اِلَّا الْاِحْسَانُ ۚ﴿۶۰﴾
فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۶۱﴾ وَمِنْ
دُوْنِهِمَا جَنَّتٰنِ ۚ﴿۶۲﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ۙ﴿۶۳﴾ مُدْهَآمَّتٰنِ ۚ﴿۶۴﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ
رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ۚ﴿۶۵﴾ فِیْهِمَا عَیْنٰنِ نَضَّاخَتٰنِ ۚ﴿۶۶﴾
فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۶۷﴾ فِیْهِمَا فَاكِهَةٌ
وَّنَخْلٌ وَّرُمَّانٌ ۚ﴿۶۸﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا
تُكَذِّبٰنِ ۚ﴿۶۹﴾ فِیْهِنَّ خَیْرٰتٌ حِسَانٌ ۚ﴿۷۰﴾ فَبِاَیِّ
اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ۚ﴿۷۱﴾ حُوْرٌ مَّقْصُوْرٰتٌ
فِی الْخِیَامِ ۚ﴿۷۲﴾ فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ۚ﴿۷۳﴾
لَمْ یَطْمِثْهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَآنٌّ ۚ﴿۷۴﴾
فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۷۵﴾ مُتَّكِـِٕیْنَ
عَلٰی رَفْرَفٍ خُضْرٍ وَّعَبْقَرِیٍّ حِسَانٍ ۚ﴿۷۶﴾
فَبِاَیِّ اٰلَآءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبٰنِ ﴿۷۷﴾ تَبٰرَكَ اسْمُ
رَبِّكَ ذِی الْجَلٰلِ وَالْاِكْرَامِ ﴿۷۸﴾ ع ۳ ۱۲

మీకు సమాచారం ఇవ్వబడుతూ ఉన్న సమయం ఆసన్నమైనప్పుడు, మీరెక్కడున్నా, ఏ స్థితిలో ఉన్నా, మిమ్మల్ని పట్టుకుని అల్లాహ్ ముందు నిలబెడతారు. దాని నుండి తప్పించుకోవాలంటే, మీరు అల్లాహ్ విశ్వం నుండి పారిపోవలసి ఉంటుంది. కాని అంత శక్తి మీకులేదు. మీరంత శక్తిమంతులైతే, దానిని యధేచ్ఛగా ఉపయోగించి చూడండి.

10 ఆకాశం బ్రద్దలవటం అంటే, సృష్టిలోని సంబంధాలు తెగిపోవటం, విశ్వవ్యవస్థ ఛిన్నా భిన్నమైపోవటం, నక్షత్రాలు, గ్రహాలు చెల్లా చెదరైపోవటం.

11 అంటే, ప్రపంచంలో దేవునికి భయపడుతూ జీవితం గడిపినవాడు, ఒకరోజు తన ప్రభువు ఎదుట నిలబడి, తన పనులను గురించి సమాధానం చెప్పుకోవలసి ఉన్నదని భావిస్తూ పని చేసినవాడు అని అర్థం.

12 దీనికి ఒక అర్థం ఇది కావచ్చు: ఈ రెండు తోటలలోని పండ్లూ ఫలాలు విలక్షణమైన రుచీవాసనలు కలిగి ఉంటాయి. అతను ఒక తోటలోనికిపోతే అక్కడ ఒకరకమైన ఫలాల గుత్తులను చెట్ల కొమ్మలకు చూస్తాడు. రెండో తోటలోనికిపోతే,

అక్కడ ఫలాల తీరు తెన్నులు వేరుగా ఉంటాయి. రెండో అర్థం ఇది కూడ కావచ్చు: ప్రతి తోటలోనూ ఒక రకమైన పండ్లు లోక ప్రసిద్ధమైనవి. అవి, అతను ప్రపంచంలో కూడ బాగా ఎరిగినటువంటివి; అవి ప్రపంచంలోని పండ్లకంటే రుచిలో శ్రేష్ఠమైనవి. రెండోరకం పండ్లు అరుదైనవి, అనూహ్యమైనవి; అతను వాటిని ప్రపంచంలో కలలోనైనా తిని ఎరుగనివి.

13 సిగ్గూ బిడియం కలిగి ఉండటం, అదుపు ఆజ్ఞలలో మెలగటం చూపులలో వ్రీడ కలిగి ఉండటం ఇవి ఉత్తమ స్త్రీ లక్షణాలు. ఇందువల్లనే అల్లోహ్ స్వర్గంలో గల వరాలలో స్త్రీలను గురించి ప్రస్తావిస్తూ, అన్నిటికంటే ముందు, వారి అందచందాలను గురించి చెప్పకుండా, వారి సిగ్గుబిడియాలను, పవిత్రతను గురించే చెప్పాడు. అందమైన స్త్రీలు క్లబ్బులలోనూ, సినిమా స్టూడియోలలోనూ సమావేశమవుతారు. అందాల పోటీలలోకి స్త్రీలను వడబోసి, ఒక అందగత్తెను మించిన మరొక అందగత్తెను తీసుకువస్తారు. కాని నీచ స్వభావం కల వ్యక్తులే వాటి పట్ల ఆసక్తి చూపుతారు. వికారపు చూపులు చూసే ప్రతి వ్యక్తినీ చూడమని ఆహ్వానించే అందం, ప్రతి ఒడిలోనికీ ఒరిగిపోవాలని కోరే అందం ఒక మర్యాదస్తుణ్ణి ఆకర్షించలేదు.

14 దీని ద్వారా తెలిసేది ఏమిటంటే, సజ్జనులైన మానవుల మాదిరిగానే, సజ్జనులైన జిన్నాతులు కూడ స్వర్గంలో ప్రవేశిస్తారు. మానవ పురుషులకై మానవ స్త్రీలు ఉంటారు. అలాగే జిన్నాతు పురుషులకై జిన్నాతు స్త్రీలు ఉంటారు. అల్లోహ్ మహిమ వల్ల వారందరూ కన్యలుగా చేయబడతారు.

15 బహుశా, మొదటి రెండు తోటలు నివాస స్థలాలు కావచ్చు. మిగతా రెండు తోటలు విహార స్థలాలు కావచ్చు.

16 గుడారాలు అంటే, బహుశా ఉన్నతులకు, సర్దారులకు ఉద్యానవనాలలో ఏర్పాటు చేయబడే గుడారాలు కావచ్చు. ఆ స్వర్గోద్యానవనాలలో పలుచోట్ల ఇటువంటి గుడారాలు ఉంటాయి. వాటిలో వారి భోగాలకూ వినోదాలకూ కావలసిన ఏర్పాట్లను స్వర్గలోకపు స్త్రీలు చేస్తారు.

56. అల్ వాఖిఅహ్

(٥٦) سُورَةُ الْوَاقِعَةِ مَكِّيَّةٌ (٩٦)

ఆయతులు : 96 అవతరణ : మక్కాలో

آياتها ٩٦ ركوعاتها ٣

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 26 జరుగవలసి ఉన్న ఆ సంఘటన సంభవించినప్పుడు, దాని సంభవాన్ని ఇక ఎవరూ తిరస్కరించలేరు. అది తారుమారు చేసివేసే ఆపద అవుతుంది. భూమి మొత్తం అప్పుడు ఒక్కసారిగా తీవ్రంగా ఊపివేయబడుతుంది,[1] పర్వతాలు చెదరిపోయిన ధూళిరేణువుల మాదిరిగా తుత్తునియలైపోతాయి. మీరు అప్పుడు మూడువర్గాలుగా విడిపోతారు: కుడిపక్షంవారు; కుడిపక్షం వారి (అదృష్టాన్ని)ని గురించి ఏమనాలి. ఎడమ పక్షంవారు; ఎడమ పక్షంవారి (దురదృష్టాన్ని)ని గురించి ఏమనాలి. ముందు వారైతే ముందున్నవారే. వారే సాన్నిధ్యులు, సకల భోగభాగ్యాలతో నిండి ఉన్న స్వర్గవనాలలో ఉంటారు. వారిలో ముందువారి నుండి చాలా మంది ఉంటారు, వెనుక వారి నుండి తక్కువ మంది ఉంటారు. బంగారు జలతారుతో అల్లిన ఆసనాలపై దిండ్లకు ఆనుకొని ఎదురెదురుగా కూర్చుండి ఉంటారు. వారి సమావేశాలలో నిత్య బాల్యంకల బాలురు,[2] మధువు ప్రవహించే చెలమనుండి నింపిన మధుపాత్రలు, గిన్నెలు, గాజుపాత్రలు కూజాలు తీసుకొని పరుగుతో తిరుగుతూ ఉంటారు. దానిని త్రాగటం వల్ల వారి తల తిరగటం కాని, వారికి బుద్ధిమాంద్యం కలగటం గాని జరగదు. వారు వారి ముందు రకరకాల రుచికరమైన పండ్లను ఉంచుతారు, ఇష్టమైన దానిని తీసుకోవటానికి; పక్షుల మాంసాన్ని ఉంచుతారు, ఏ పక్షిమాంసం ఇష్టమైతే అది తినాలని. వారి కొరకు అందమైన కళ్లుగల 'హూర్'లు (రమణీమణులు) ఉంటారు. వారు దాచిపెట్టిన ఆణిముత్యాల మాదిరిగా ఎంతో అందంగా ఉంటారు. ఇదంతా వారు ప్రపంచంలో చేస్తూవచ్చిన కర్మలకు ప్రతిఫలంగా వారికి లభిస్తుంది. అక్కడ వారు పనికి మాలిన విషయాలు గానీ, పాప విషయాలు గానీ వినరు. ఏ మాట అయినా సరే, సరిగానే, సవ్యముగానే ఉంటుంది.

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۝١ لَيْسَ لِوَقْعَتِهَا
كَاذِبَةٌ ۝٢ خَافِضَةٌ رَّافِعَةٌ ۝٣ إِذَا رُجَّتِ
الْأَرْضُ رَجًّا ۝٤ وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا ۝٥
فَكَانَتْ هَبَاءً مُّنْبَثًّا ۝٦ وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا
ثَلٰثَةً ۝٧ فَأَصْحٰبُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحٰبُ
الْمَيْمَنَةِ ۝٨ وَأَصْحٰبُ الْمَشْئَمَةِ مَا
أَصْحٰبُ الْمَشْئَمَةِ ۝٩ وَالسّٰبِقُوْنَ السّٰبِقُوْنَ ۝١٠
أُولٰٓئِكَ الْمُقَرَّبُوْنَ ۝١١ فِيْ جَنّٰتِ
النَّعِيْمِ ۝١٢ ثُلَّةٌ مِّنَ الْأَوَّلِيْنَ ۝١٣ وَقَلِيْلٌ
مِّنَ الْاٰخِرِيْنَ ۝١٤ عَلٰى سُرُرٍ مَّوْضُوْنَةٍ ۝١٥
مُّتَّكِئِيْنَ عَلَيْهَا مُتَقٰبِلِيْنَ ۝١٦ يَطُوْفُ عَلَيْهِمْ
وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُوْنَ ۝١٧ بِأَكْوَابٍ وَّأَبَارِيْقَ ۝
وَكَأْسٍ مِّنْ مَّعِيْنٍ ۝١٨ لَّا يُصَدَّعُوْنَ عَنْهَا
وَلَا يُنْزِفُوْنَ ۝١٩ وَفَاكِهَةٍ مِّمَّا يَتَخَيَّرُوْنَ ۝٢٠
وَلَحْمِ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُوْنَ ۝٢١ وَحُوْرٌ
عِيْنٌ ۝٢٢ كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُوْنِ ۝٢٣
جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ۝٢٤ لَا يَسْمَعُوْنَ
فِيْهَا لَغْوًا وَّلَا تَأْثِيْمًا ۝٢٥ إِلَّا قِيْلًا سَلٰمًا
سَلٰمًا ۝٢٦

1 అంటే, అది ఒక ప్రాంతానికే పరిమితమైన భూకంపం కాదు. మొత్తం భూగోళమే ఒక్కసారిగా కంపించిపోతుంది.

وَاَصْحٰبُ الْيَمِيْنِ ۙ۬ مَآ اَصْحٰبُ الْيَمِيْنِ ۝٢٧
فِيْ سِدْرٍ مَّخْضُوْدٍ ۝٢٨ وَّطَلْحٍ مَّنْضُوْدٍ ۝٢٩
وَّظِلٍّ مَّمْدُوْدٍ ۝٣٠ وَّمَآءٍ مَّسْكُوْبٍ ۝٣١ وَّ
فَاكِهَةٍ كَثِيْرَةٍ ۝٣٢ لَّا مَقْطُوْعَةٍ وَّلَا
مَمْنُوْعَةٍ ۝٣٣ وَّفُرُشٍ مَّرْفُوْعَةٍ ۝٣٤ اِنَّآ
اَنْشَاْنٰهُنَّ اِنْشَآءً ۝٣٥ فَجَعَلْنٰهُنَّ
اَبْكَارًا ۝٣٦ عُرُبًا اَتْرَابًا ۝٣٧ لِّاَصْحٰبِ
الْيَمِيْنِ ۝٣٨ ثُلَّةٌ مِّنَ الْاَوَّلِيْنَ ۝٣٩ وَثُلَّةٌ ع ١٤
مِّنَ الْاٰخِرِيْنَ ۝٤٠ وَاَصْحٰبُ الشِّمَالِ ۙ۬
مَآ اَصْحٰبُ الشِّمَالِ ۝٤١ فِيْ سَمُوْمٍ وَّحَمِيْمٍ ۝٤٢
وَّظِلٍّ مِّنْ يَّحْمُوْمٍ ۝٤٣ لَّا بَارِدٍ وَّلَا
كَرِيْمٍ ۝٤٤ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَبْلَ ذٰلِكَ مُتْرَفِيْنَ ۝٤٥
وَكَانُوْا يُصِرُّوْنَ عَلَى الْحِنْثِ الْعَظِيْمِ ۝٤٦
وَكَانُوْا يَقُوْلُوْنَ ۙ۬ اَئِذَا مِتْنَا وَكُنَّا
تُرَابًا وَّعِظَامًا ءَاِنَّا لَمَبْعُوْثُوْنَ ۝٤٧ اَوَ
اٰبَآؤُنَا الْاَوَّلُوْنَ ۝٤٨ قُلْ اِنَّ الْاَوَّلِيْنَ
وَالْاٰخِرِيْنَ ۝٤٩ لَمَجْمُوْعُوْنَ ۙ۬ اِلٰى
مِيْقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُوْمٍ ۝٥٠ ثُمَّ اِنَّكُمْ اَيُّهَا
الضَّآلُّوْنَ الْمُكَذِّبُوْنَ ۝٥١ لَاٰكِلُوْنَ مِنْ
شَجَرٍ مِّنْ زَقُّوْمٍ ۝٥٢ فَمَالِـُٔوْنَ مِنْهَا
الْبُطُوْنَ ۝٥٣ فَشٰرِبُوْنَ عَلَيْهِ مِنَ
الْحَمِيْمِ ۝٥٤ فَشٰرِبُوْنَ شُرْبَ الْهِيْمِ ۝٥٥
هٰذَا نُزُلُهُمْ يَوْمَ الدِّيْنِ ۝٥٦

27 – 40 ఇక కుడిపక్షంవారు; కుడిపక్షంవారి(అదృష్టాన్ని)ని గురించి ఏమనాలి. వారు ముళ్ళు లేని రేగుచెట్లు,[3] అరటి పండ్లగెలలు, దూరంగా వ్యాపించి ఉండే నీడలు, ఎల్లప్పుడూ ప్రవహించే నీరు, ఎన్నటికీ అంతంకాని, నిరాటంకంగా లభించే అసంఖ్యాకమైన పండ్లు మరియు ఎత్తైన ఆసనాలు వీటి మధ్య ఉంటారు. వారి భార్యలను మేము ప్రత్యేకంగా సరిక్రొత్త పంథాలో సృష్టిస్తాము, వారిని కన్యలుగా చేస్తాము. వారు తమ భర్తలను అమితంగా ప్రేమిస్తారు, వయస్సులో సమంగా ఉంటారు. ఇదంతా కుడిపక్షం వారికొరకు. వారిలో ముందువారు చాలామంది ఉంటారు, వెనుక వారు కూడా చాలామంది ఉంటారు.

41 – 56 వామ పక్షంవారు; వామపక్షంవారి(దౌర్భాగ్యాన్ని)ని గురించి ఏమని చెప్పాలి. వారు వడగాలి మధ్య, సలసలకాగే నీటిలో, నల్లని పొగల నీడలో ఉంటారు. అది చల్లగానూ ఉండదు, సుఖంగానూ ఉండదు. ఈ గతి పట్టకముందు వారు సంపన్నులుగా ఉండేవారు, చెప్పినా వినకుండా మూర్ఖంగా మహాపాపాలు చేస్తూఉండేవారు. వారు ఇలా అనేవారు, "మేము మరణించి మట్టిగా మారిపోయినప్పుడు, అస్థిపంజరంగా అయి పోయినప్పుడు, మళ్లీ లేపబడతామా? పూర్వం గతించిన మా తాతముత్తాతలు కూడా లేపబడతారా?" ప్రవక్తా! వారితో ఇలా అను, "నిశ్చయంగా గతించినవారు, తరువాత వారు, అందరూ ఒక రోజున తప్పకుండా సమావేశపరచబడతారు. దాని కాలం కూడ నిర్ణయమైపోయింది." మార్గభ్రష్టులారా! తిరస్కారులారా! మీరు జఖ్ఖూమ్ చెట్టును ఆహారంగా తింటారు. దానితోనే మీరు మీకడుపులను నింపుకుంటారు. ఆపై సలసలకాగే నీటిని దప్పిక గొన్న ఒంటెల మాదిరిగా త్రాగుతారు. తీర్పు దినంనాడు (ఈ వామపక్షంవారికి లభించే) ఆతిథ్యపు పదార్థాలు ఇవి.

---

2 నిత్యం బాల్యావస్థలో ఉండే బాలురు అని అర్థం. వారి వయస్సు ఎల్లప్పుడూ ఒకే అవస్థలో ఉంటుంది అంటే అది కౌమారావస్థకు చేరనిది.

3 అంటే అవి ముళ్లులేని చెట్లు. రేగు పండ్లు ఎంత మధురంగా ఉంటాయో ఆ చెట్లకు ముళ్లు అంత తక్కువగానే

57 – 62 మేము మిమ్మల్ని సృష్టించాము, మరెందుకు మీరు ఈ విషయాన్ని ధ్రువీకరించరు?[4] ఎప్పుడైనా మీరు ఇలా ఆలోచించారాః మీరు విడిచే ఈ రేతస్సుతో బిడ్డను మీరు తయారుచేస్తారా లేక దానిని సృష్టించేవారము మేమా? మేము మీ మధ్య మరణాన్ని విభజించాము, మీ రూపాలను మార్చివేసి, మీరు ఎరుగని మరేదైనా రూపంలో మిమ్మల్ని సృష్టించే విషయంలో మేము అశక్తులము కాము. మీ మొదటి పుట్టుకను గురించి మీకు తెలిసే ఉంది. మరెందుకు మీరు గుణపాఠం నేర్చుకోరు?

63 – 67 ఎప్పుడైనా మీరు ఇలా ఆలోచించారాః మీరు నాటే ఈ విత్తనాలతో పొలాలను మీరు పండిస్తారా లేక వాటిని పండించేవారము మేమా? మేము తలచుకుంటే ఈ పంట పొలాలను పొట్టుగా చేసి వేస్తాము. అప్పుడు మీరు, "మేము చాలా నష్టంలో పడిపోయామని, అసలు మా అదృష్టమే కాలి పోయిందని" రకరకాలుగా మాటలు చెప్పుకుంటారు.

68 – 70 ఎప్పుడైనా మీరు కళ్ళు తెరచి చూశారా; మీరు త్రాగే ఈ నీటిని మేఘాలనుండి మీరు కురిపించారా లేక దానిని కురిపించే వారముమేమా? మేము తలచుకుంటే దానిని ఎంతో ఉప్పగా ఉండేలా చేయగలము. అలాంటప్పుడు మీరు కృతజ్ఞులై ఎందుకు ఉండరు?

71 – 74 మీరు రాజేసే అగ్నిని గురించి ఎప్పుడైనా ఆలోచించారా? దానికి సంబంధించిన వృక్షాన్ని మీరు సృష్టించారా లేక దానిని సృష్టించిన వారము మేమా?[5] మేము దానిని జ్ఞాపకసాధనంగాను, అవసరం ఉన్న వారికొరకు ప్రయోజనకారి గాను చేశాము. కనుక ప్రవక్తా! మహోన్నతుడైన నీ ప్రభువు నామాన్ని స్తుతించు.[6]

نَحْنُ خَلَقْنٰكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُوْنَ ۝
اَفَرَءَيْتُمْ مَّا تُمْنُوْنَ ۝ ءَاَنْتُمْ تَخْلُقُوْنَهٗٓ
اَمْ نَحْنُ الْخٰلِقُوْنَ ۝ نَحْنُ قَدَّرْنَا
بَيْنَكُمُ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوْقِيْنَ ۝
عَلٰٓى اَنْ نُّبَدِّلَ اَمْثَالَكُمْ وَنُنْشِئَكُمْ فِيْ
مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ۝ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْاَةَ
الْاُوْلٰى فَلَوْلَا تَذَكَّرُوْنَ ۝ اَفَرَءَيْتُمْ
مَّا تَحْرُثُوْنَ ۝ ءَاَنْتُمْ تَزْرَعُوْنَهٗٓ اَمْ
نَحْنُ الزّٰرِعُوْنَ ۝ لَوْ نَشَآءُ لَجَعَلْنٰهُ
حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَفَكَّهُوْنَ ۝ اِنَّا
لَمُغْرَمُوْنَ ۝ بَلْ نَحْنُ مَحْرُوْمُوْنَ ۝
اَفَرَءَيْتُمُ الْمَآءَ الَّذِيْ تَشْرَبُوْنَ ۝ ءَاَنْتُمْ
اَنْزَلْتُمُوْهُ مِنَ الْمُزْنِ اَمْ نَحْنُ الْمُنْزِلُوْنَ ۝
لَوْ نَشَآءُ جَعَلْنٰهُ اُجَاجًا فَلَوْلَا
تَشْكُرُوْنَ ۝ اَفَرَءَيْتُمُ النَّارَ الَّتِيْ تُوْرُوْنَ ۝
ءَاَنْتُمْ اَنْشَاْتُمْ شَجَرَتَهَآ اَمْ نَحْنُ
الْمُنْشِـُٔوْنَ ۝ نَحْنُ جَعَلْنٰهَا تَذْكِرَةً
وَّمَتَاعًا لِّلْمُقْوِيْنَ ۝ فَسَبِّحْ بِاسْمِ ع ٢
رَبِّكَ الْعَظِيْمِ ۝

ఉంటాయి. కనుకనే స్వర్గములోని రేగు పండ్ల చెట్లకు అసలు ముళ్లే ఉండవు. అంటే అవి ప్రపంచంలో ఎక్కడా లభ్యంకాని మేలు జాతి ఫలాలు.

4 అంటే, మేమే మీ ప్రభువులమనీ, ఆరాధ్యులమనీ, తిరిగి మిమ్మల్ని బ్రతికించగలమనీ ధ్రువీకరించుట.

5 అంటే, మీరు నిప్పుకోసం ఉపయోగించే చెట్టుకర్రను సృష్టించింది మీరా? మేమా?

6 అంటే, ఆయన శుభకరమైన పేరుతో, అవిశ్వాసులు, ముష్రిక్కులు ఆయనకు ఆపాదించే లోపాలు, దోషాలు, దౌర్బల్యాలకు ఆయన అతీతుడు అనే విషయాన్ని బాహాటంగా చాటు. ఇవి అవిశ్వాసం, షిర్కులకు సంబంధించిన మత విశ్వాసాలలో, పరలోక తిరస్కారుల తర్కాలలో ఉంటాయి.

75 – 82 కనుక (అది) కాదు,[7] నక్షత్రాల స్థానాలు, కక్ష్యలు సాక్షిగా చెబుతున్నాను: మీరు తెలుసుకుంటే, ఇది చాలా పెద్ద ప్రమాణం: ఇది ఒక మహోన్నతమైన ఖురాన్[8]; ఒక సురక్షితమైన గ్రంథంలో వ్రాయబడి ఉంది. దానిని పరిశుద్ధులు తప్ప మరెవరూ తాకలేరు.[9] ఇది సకల లోకాల ప్రభువు అవతరింపజేసి నటువంటిది. అయినా మీరు ఈ వాణిని తేలిక విషయంగా తీసుకుంటారా? ఈ మహాభాగ్యాన్ని తిరస్కరించటమే మీరు మీ జీవనోపాధిగా చేసుకున్నారా?

83 – 94 ఇక మీరు గనక ఎవరికీ బానిస కాకపోతే, ఈ అభిప్రాయంలో మీరు గనక సత్యవంతులే అయితే, చనిపోయే వాడి ప్రాణం గొంతులోకి వచ్చినప్పుడు, అతడు చనిపోతున్నాడని మీరు కళ్లారా చూస్తూ ఉంటారు, ఆ సమయంలో పోయే ప్రాణాన్ని మీరు తిరిగి ఎందుకు తీసుకురాలేరు? అప్పుడు మీకంటే మేము అతనికి చాల దగ్గరలో ఉంటాము, కాని మీకు కనిపించము. తరువాత ఆ చనిపోయే మనిషి సాన్నిధ్యులలోని వాడైతే, అతని కొరకు సుఖం, మంచి ఆహారం, మహాభాగ్యాలతో నిండి ఉన్న స్వర్గం ఉంటాయి. ఒకవేళ అతడు కుడిపక్షంలోనివాడై ఉంటే, "నీకు శాంతి కలుగుగాక! నీవు కుడిపక్షంలోని వాడవు" అని అతనికి స్వాగతం చెప్ప బడుతుంది. ఒకవేళ అతడు తిరస్కరించే మార్గభ్రష్టులలోనివాడై ఉంటే, అతనికి ఇవ్వబడే ఆతిథ్యం సలసలకాగే నీరు మరియు నరకంలోకి విసరివేయటం.

95 – 96 ఇదంతా తిరుగులేని సత్యం, కనుక ప్రవక్తా! మహోన్నతుడైన నీప్రభువు పేరును స్తుతించు.[10]

فَلَآ اُقۡسِمُ بِمَوٰقِعِ النُّجُوۡمِ ۙ وَاِنَّهٗ
لَقَسَمٌ لَّوۡ تَعۡلَمُوۡنَ عَظِيۡمٌ ۙ اِنَّهٗ لَقُرۡاٰنٌ
كَرِيۡمٌ ۙ فِىۡ كِتٰبٍ مَّكۡنُوۡنٍ ۙ لَّا
يَمَسُّهٗۤ اِلَّا الۡمُطَهَّرُوۡنَ ؕ تَنۡزِيۡلٌ مِّنۡ
رَّبِّ الۡعٰلَمِيۡنَ اَفَبِهٰذَا الۡحَدِيۡثِ اَنۡتُمۡ
مُّدۡهِنُوۡنَ ۙ وَتَجۡعَلُوۡنَ رِزۡقَكُمۡ
اَنَّكُمۡ تُكَذِّبُوۡنَ فَلَوۡلَاۤ اِذَا بَلَغَتِ
الۡحُلۡقُوۡمَ ۙ وَاَنۡتُمۡ حِيۡنَئِذٍ تَنۡظُرُوۡنَ ۙ
وَنَحۡنُ اَقۡرَبُ اِلَيۡهِ مِنۡكُمۡ وَلٰكِنۡ لَّا
تُبۡصِرُوۡنَ فَلَوۡلَاۤ اِنۡ كُنۡتُمۡ غَيۡرَ
مَدِيۡنِيۡنَ ۙ تَرۡجِعُوۡنَهَاۤ اِنۡ كُنۡتُمۡ صٰدِقِيۡنَ
فَاَمَّاۤ اِنۡ كَانَ مِنَ الۡمُقَرَّبِيۡنَ ۙ فَرَوۡحٌ
وَّرَيۡحَانٌ ۙ وَّجَنَّتُ نَعِيۡمٍ وَاَمَّاۤ اِنۡ
كَانَ مِنۡ اَصۡحٰبِ الۡيَمِيۡنِ ۙ فَسَلٰمٌ
لَّكَ مِنۡ اَصۡحٰبِ الۡيَمِيۡنِ وَاَمَّاۤ
اِنۡ كَانَ مِنَ الۡمُكَذِّبِيۡنَ الضَّآلِّيۡنَ ۙ
فَنُزُلٌ مِّنۡ حَمِيۡمٍ ۙ وَّتَصۡلِيَةُ
جَحِيۡمٍ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ حَقُّ الۡيَقِيۡنِ ۚ ٣
فَسَبِّحۡ بِاسۡمِ رَبِّكَ الۡعَظِيۡمِ ع ١٦

7 అంటే, మీరు అవగాహన చేసుకున్న విషయం కాదు ఇది. ఇక్కడ దివ్య ఖురాను అల్లాహ్ తరపునుండే వచ్చింది అనే విషయాన్ని గురించి ప్రమాణం చేసేముందు "లా" అనే పదం ఉపయోగించబడింది. ప్రజలు ఈ పరిశుద్ధ గ్రంథం గురించి కల్పిస్తున్న విషయాలను ఖండించటానికే ఈ ప్రమాణం చేయబడింది అనే విషయాన్ని ఈ పదం విశదపరుస్తోంది.

8 నక్షత్రాల, గ్రహాల స్థానాలు అంటే అవి ఉండే స్థలాలు, కక్ష్యలు, వాటి అవస్థలు అని అర్థం. దివ్య ఖురాను మహోన్నతమైన గ్రంథం అని ప్రమాణం చేసే దాని భావం ఏమిటంటే, ఖగోళ వ్యవస్థ ఎంత స్థిరంగా, ఎంత పటిష్ఠంగా ఉంటుందో, దివ్య ఖురాన్ కూడ అంత స్థిరత్వమూ, అంతపటుత్వమూ కలది. దానిని సృష్టించిన దేవుడే దీనినీ సృష్టించాడు.

9 అంటే, ఇది పరిశుద్ధులైన దైవదూతల ద్వారా వచ్చింది. ఇందులో షైతానుల ప్రమేయం ఏదీ లేదు.

10 ఈ ఉపదేశం ప్రకారమే, మహాప్రవక్త (స), "రుకూ" తరువాత "సుబ్‌హాన రబ్బియల్ అజీమ్" అని పఠించాలని ఆదేశించారు.

57. అల్ హదీద్

(٥٧) سُوْرَةُ الْحَدِيْدِ مَدَنِيَّةٌ (٩٤)

ఆయతులు : 29 అవతరణ : మదీనాలో

رُكُوْعَاتُهَا ٤ اٰيَاتُهَا ٢٩

బిస్మిల్లాహ్: بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِی السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَهُوَ
الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝ لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ۚ يُحْيٖ وَيُمِيْتُ ۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ
شَیْءٍ قَدِيْرٌ ۝ هُوَ الْاَوَّلُ وَالْاٰخِرُ
وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَیْءٍ
عَلِيْمٌ ۝ هُوَ الَّذِیْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضَ فِیْ سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰی
عَلَی الْعَرْشِ ۚ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِی الْاَرْضِ
وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَآءِ
وَمَا يَعْرُجُ فِيْهَا ۚ وَهُوَ مَعَكُمْ اَيْنَ
مَا كُنْتُمْ ۚ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ۝
لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَاِلَی
اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمُوْرُ ۝ يُوْلِجُ الَّيْلَ
فِی النَّهَارِ وَيُوْلِجُ النَّهَارَ فِی الَّيْلِ ۚ
وَهُوَ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ۝

1 – 6 భూమిలోనూ, ఆకాశాలలోనూ ఉన్న ప్రతి వస్తువూ అల్లాహ్ పవిత్రతను కొనియాడుతోంది. ఆయనే శక్తిమంతుడు, వివేకవంతుడూను. భూమ్యాకాశాల సామ్రాజ్యానికి ప్రభువు ఆయనే. ఆయనే జీవితాన్ని ప్రసాదిస్తున్నాడు, మరణాన్ని కలిగిస్తున్నాడు, ప్రతివస్తువుపై అధికారం కలిగి ఉన్నాడు. ఆయనే ఆరంభమూ, ఆయనే అంతమూ; ఆయనే బాహ్యమూ, ఆయనే గూఢమూ.[1] ఆయనకు ప్రతి వస్తువును గురించి తెలుసు. ఆయనే ఆకాశాలనూ, భూమినీ, ఆరు దినాలలో సృష్టించాడు, తరువాత అధికార పీఠాన్ని అధిష్ఠించాడు. భూమి లోపలకు పోయేదీ, అందులో నుండి వెలుపలకు వచ్చేదీ, ఆకాశం నుండి దిగేదీ, దానిలోపలకు ఎక్కేదీ,[2] అంతా ఆయన జ్ఞాన పరిధిలో ఉన్నది. మీరు ఎక్కడ ఉన్నా ఆయన మీతో ఉన్నాడు. మీరు ఏ పని చేస్తూ ఉన్నా, దానిని ఆయన చూస్తున్నాడు. ఆయనే భూమ్యాకాశాల సామ్రాజ్యానికి అధిపతి. సమస్త వ్యవహారాలు నిర్ణయనిమిత్తం ఆయనవైపునకే తీసుకుపోబడతాయి. ఆయనే రాత్రిని పగలులోకీ పగలును రాత్రిలోకి ప్రవేశింపజేస్తాడు. హృదయాలలో దాగి ఉన్న రహస్యాలను సైతం ఆయన ఎరుగును.

---

1 అంటే, ఏమీలేనప్పుడు ఆయన ఉన్నాడు. ఏమీ ఉండనప్పుడూ ఆయన ఉంటాడు. గోచరించే వారందరికంటే ఆయన మరింత స్పష్టంగా గోచరిస్తాడు. ఎందుకంటే, ప్రపంచంలో గోచరించేవన్నీ ఆయన గుణవిశేషాలే, ఆయన కార్యకలాపాలే, ఆయన వెలుగే. ఆయన నిగూఢంగా ఉన్న వారిలో మరింత నిగూఢుడు. ఎందుకంటే, ఇంద్రియాల ద్వారా ఆయనను గ్రహించటం సుదూర విషయం; బుద్ధీ, ఆలోచన, ఊహలద్వారా కూడా ఆయనకు సంబంధించిన ఉనికినీ, యదార్థాన్ని తెలుసుకోలేము.

2 మరొక విధంగా చెప్పాలంటే, ఆయన సర్వమూ తెలిసిన జ్ఞానిమాత్రమే కాదు, సూక్ష్మ విషయాలను సైతం బాగా ఎరిగినవాడు. భూమిలోపలకు చొచ్చుకొనిపోయే ఒక్కొక్క గింజ, భూమి నుండి పైకి వచ్చే ఒక్కొక్క ఆకు, ఒక్కొక్క మొగ్గ, ఆకాశం నుండి పడే ఒక్కొక్క వర్షపు చినుకు, సముద్రాలనుండీ, సరస్సుల నుండీ ఆవిరి రూపంలో ఆకాశాన్ని

7 – 10 అల్లాహ్‌నూ, ఆయన ప్రవక్తనూ విశ్వసించండి.[3] ఆయన మిమ్మల్ని ఏ వస్తువులపై ఖలీఫా (ప్రతినిధి)గా నియమించాడో, వాటిలో నుండి ఖర్చుపెట్టండి. మీలో విశ్వసించి ధనం ఖర్చుపెట్టే వారికి గొప్ప ప్రతిఫలం లభిస్తుంది. మీకు ఏమయింది, అల్లాహ్‌ను మీరు విశ్వసించరు? వాస్తవానికి ప్రవక్త, మీ ప్రభువును విశ్వసించండని మీకు పిలుపునిస్తున్నాడు,[4] ఆయన మీచేత ప్రమాణం చేయించుకున్నాడు,[5] మీరు నిజమైన విశ్వాసులే అయితే. తన దాసునిపై స్పష్టమైన వాక్యాలను అవతరింపజేస్తూ ఉన్నవాడు అల్లాహ్‌యే. ఆయన వాటి ద్వారా మిమ్మల్ని చీకట్ల నుండి వెలుగులోకి తీసుకురా దలచుకున్నాడు. యదార్థం ఏమిటంటే, అల్లాహ్‌కు మీరంటే ఎంతో వాత్సల్యం, ఎంతోదయ ఉన్నాయి. అసలు మీరు అల్లాహ్ మార్గంలో ఖర్చుపెట్టకపోవటానికి కారణం ఏమిటి? వాస్తవానికి భూమీ, ఆకాశముల వారసత్వం అల్లాహ్‌కు మాత్రమే ఉంది.[6] మీలో విజయం తరువాత ఖర్చుపెట్టినవారు, జిహాద్ చేసినవారు, విజయానికి పూర్వం ఖర్చుపెట్టిన వారితో, జిహాద్ చేసిన వారితో ఎన్నటికీ సమానులు కాలేరు. వారి అంతస్తు, తరువాత ఖర్చుపెట్టిన వారికంటే, జిహాద్ చేసినవారి కంటే గొప్పది. అయినా అల్లాహ్ ఉభయులకూ మంచివాగ్దానాలు చేసి ఉన్నాడు.[7] మీరు చేసిన దానిని అల్లాహ్ బాగా ఎరుగును.

اٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَاَنْفِقُوْا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُّسْتَخْلَفِيْنَ فِيْهِ ۭ فَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ وَاَنْفَقُوْا لَهُمْ اَجْرٌ كَبِيْرٌ ۝ وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ ۚ وَالرَّسُوْلُ يَدْعُوْكُمْ لِتُؤْمِنُوْا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ اَخَذَ مِيْثَاقَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ۝ هُوَ الَّذِيْ يُنَزِّلُ عَلٰي عَبْدِهٖٓ اٰيٰتٍۢ بَيِّنٰتٍ لِّيُخْرِجَكُمْ مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ۭ وَاِنَّ اللّٰهَ بِكُمْ لَرَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ۝ وَمَا لَكُمْ اَلَّا تُنْفِقُوْا فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَلِلّٰهِ مِيْرَاثُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ لَا يَسْتَوِيْ مِنْكُمْ مَّنْ اَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقٰتَلَ ۭ اُولٰۗىِٕكَ اَعْظَمُ دَرَجَةً مِّنَ الَّذِيْنَ اَنْفَقُوْا مِنْۢ بَعْدُ وَقٰتَلُوْا ۭ وَكُلًّا وَّعَدَ اللّٰهُ الْحُسْنٰى ۭ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ۝

ع ١٠ ١٧

చేరే ఒక్కొక్క నీటికణం ఇవన్నీ ఆయన దృష్టిలో ఉన్నాయి. భూమిలో ఏ గింజ ఎక్కడ పడిందో ఆయనకు తెలుసు. కనుకనే ఆయన ఆ గింజను మొలకెత్తింపజేస్తాడు; తరువాత దానిని పెంచి పెద్దదిగా చేస్తాడు. ఎక్కడెక్కడ నుండి ఎంతెంత ఆవిరి లేచిందో, ఎక్కడెక్కడకు చేరిందో ఆయనకు తెలుసు. కనుకనే ఆయన ఆ ఆవిరినంతనూ పోగుచేసి మేఘాలుగా రూపొందిస్తాడు. భూమిలోని విభిన్న ప్రాంతాలలో ఎంతెంత వర్షపాతం కావాలో, ఒక లెక్క ప్రకారం కురిపిస్తాడు.

3 ఇక్కడ విశ్వసించటం అంటే ఇస్లామ్‌ను నోటి మాటలతో చెప్పటం కాదు, చిత్తశుద్ధితో విశ్వసించటం అని అర్థం.

4 ఇక్కడ కూడ విశ్వసించటం అంటే, చిత్తశుద్ధితో విశ్వసించటం అని అర్థం.

5 అంటే విధేయతా ప్రమాణం.

6 దీనికి రెండర్థాలు ఉన్నాయి: ఒకటి; ఈ సంపద నీ వద్ద కలకాలం ఉండేదికాదు. ఒకనాడు నీవు దీనిని తప్పకుండా విడిచిపెట్టి వెళ్లాలి. అప్పుడు అల్లాహ్‌యే దానికి వారసుడవుతాడు. రెండో అర్థం; అల్లాహ్ మార్గంలో సంపద ఖర్చుపెడుతూ పేదరికం వస్తుందేమో అనే భయం నీకు కలగకూడదు. ఎందుకంటే, ఏ దేవుని కోసం నీవు సంపదను ఖర్చుపెడుతున్నావో, ఆ దేవుడే భూమ్యాకాశాలలో ఉన్న సర్వనిధులకు యజమాని. ఈనాడు ఆయన మీకు ఎంత ఇచ్చాడో, అంతేకాదు ఆయన దగ్గర ఉన్నది, రేపు మీకు ఆయన అంతకంటే ఎక్కువగానే ఇవ్వగలడు.

11 – 15 అల్లాహ్‌కు రుణం ఇచ్చేవాడెవడైనా ఉన్నాడా? మంచి రుణం: అటువంటి వానికి అల్లాహ్ దానిని ఎన్నోరెట్లు పెంచి తిరిగి ఇస్తాడు. అతనికి ఎంతో శ్రేష్ఠమైన ప్రతిఫలం[8] లభిస్తుంది. విశ్వాసులైన స్త్రీ పురుషుల ముందూ, వారి కుడివైపునా వారి వెలుగు పరుగెడుతూ[9] ఉండటాన్ని నీవు చూస్తావు. ఆ రోజున (వారితో) "ఈనాడు మీకు శుభవార్త ఉన్నది" అని అనబడుతుంది. క్రిందకాలువలు ప్రవహించే స్వర్గవనాలు ఉంటాయి, అక్కడ వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు. ఇదే మహత్తరమైన సాఫల్యం. ఆనాడు కపట పురుషుల కపట స్త్రీల పరిస్థితి ఎలా ఉంటుందంటే, వారు విశ్వాసులతో, "కొంచెం మావైపు చూడండి, మేము మీ వెలుగు ద్వారా కొంత ప్రయోజనం పొందుతాము" అని అంటారు. కాని వారితో, "వెనక్కివెళ్లండి. మీ వెలుగును మరొక చోట ఎక్కడైనా వెతుక్కోండి" అని అనబడుతుంది. తరువాత వారి మధ్య ఒక గోడను అడ్డుగా నిలబెట్టటం జరుగుతుంది. దానికి ఒక ద్వారం కూడ ఉంటుంది. ఆ ద్వారానికి లోపల సౌఖ్యం, బయటమాత్రం యాతన. వారు విశ్వాసులతో, "మేము మీతో కలిసి ఉండలేదా?" అని ఎలుగెత్తి మాటిమాటికీ అరుస్తూ ఉంటారు. విశ్వాసులు ఇలా సమాధానం ఇస్తారు, "నిజమే, కాని మిమ్మల్ని మీరే స్వయంగా పరీక్షకు గురిచేసుకున్నారు, అవకాశవాదానికి పాల్పడ్డారు, సందేహంలోపడిపోయారు. లేనిపోని ఆశలు మిమ్మల్ని మోసం చేశాయి. చివరకు అల్లాహ్ నిర్ణయం వచ్చేసింది. అంతిమ క్షణం వరకూ ఆ గజమోసగాడు (షైతాన్) మిమ్మల్ని అల్లాహ్ విషయంలో మోసం చేస్తూ వచ్చాడు. కనుక ఈ రోజు మీనుండి ఎలాంటి పరిహారమూ తీసుకోబడదు. బాహాటంగా అవిశ్వాసానికి ఒడిగట్టిన వారి నుండి కూడా పరిహారమూ తీసుకోవటం జరగదు. మీ నివాస స్థలం నరకం, అదే మీ మంచి సెబ్బరలను చూస్తుంది. ఇది చాలా చెడ్డ పర్యవసానం.

مَنْ ذَا الَّذِىْ يُقْرِضُ اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا
فَيُضٰعِفَهٗ لَهٗ وَلَهٗۤ اَجْرٌ كَرِيْمٌ ۝١١ يَوْمَ
تَرَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَ الْمُؤْمِنٰتِ يَسْعٰى نُوْرُهُمْ
بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَبِاَيْمَانِهِمْ بُشْرٰىكُمُ الْيَوْمَ
جَنّٰتٌ تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ
خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ۝١٢
يَوْمَ يَقُوْلُ الْمُنٰفِقُوْنَ وَ الْمُنٰفِقٰتُ
لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوا انْظُرُوْنَا نَقْتَبِسْ مِنْ
نُّوْرِكُمْ ۚ قِيْلَ ارْجِعُوْا وَرَآءَكُمْ فَالْتَمِسُوْا
نُوْرًا ؕ فَضُرِبَ بَيْنَهُمْ بِسُوْرٍ لَّهٗ بَابٌ ؕ
بَاطِنُهٗ فِيْهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهٗ مِنْ قِبَلِهِ
الْعَذَابُ ۝١٣ يُنَادُوْنَهُمْ اَلَمْ نَكُنْ مَّعَكُمْ ؕ قَالُوْا
بَلٰى وَلٰكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ اَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ
وَ ارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْاَمَانِىُّ حَتّٰى جَآءَ
اَمْرُ اللّٰهِ وَ غَرَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُوْرُ ۝١٤ فَالْيَوْمَ
لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَّلَا مِنَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا ؕ مَاْوٰىكُمُ النَّارُ ؕ هِىَ
مَوْلٰىكُمْ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ۝١٥

---

7 దీని ద్వారా తెలిసేది ఏమిటంటే, అవిశ్వాసం, అవిశ్వాసుల బలం అధికమై, ఇస్లామ్ ప్రాబల్యం వహించే ఛాయలు పైకి ఎక్కడా కనిపించనప్పుడు, ఎవరు ఇస్లామ్ కోసం ధన ప్రాణాలొడ్డి పోరాడతారో, వారి స్థానాలను ఇస్లామ్, అవిశ్వాసాల మధ్య జరుగుతున్న సంఘర్షణలో ఇస్లామ్‌కు విజయం లభించిన తరువాత త్యాగాలు చేసేవారు పొందలేరు.

8 ఇది అల్లాహ్ చూపిన ఔదార్యం, ఆయన చేసినమేలు; అల్లాహ్ ప్రసాదించిన సిరిసంపదలను మానవుడు ఆయన మార్గంలో ఖర్చుపెట్టినట్లయితే, ఆయన దానిని తనకీయబడిన రుణంగా భావిస్తాడు, అది మంచి రుణం (ఖరజెహసన్) అంటే, సత్సంకల్పంతో, స్వలాభాపేక్ష రహితంగా ఇవ్వబడే రుణం అని భావం. ఈ రుణం గురించి అల్లాహ్ రెండు

16 – 17 విశ్వాసుల[10] హృదయాలు అల్లాహ్ ప్రస్తావనతో చలించే సమయం, ఆయన అవతరింపజేసిన సత్యం ముందు వంగిపోయే సమయం ఇంకా రాలేదా? పూర్వం గ్రంథం ఇవ్వబడిన ప్రజల మాదిరిగా వారు మారిపోకూడదు. ఒక సుదీర్ఘకాలం వారిపై గడచిపోయింది. అప్పుడు వారి హృదయాలు కఠినమయ్యాయి. ఈనాడు వారిలో అనేకులు పరమ దుర్మార్గులు. బాగా తెలుసుకోండి, అల్లాహ్ భూమికి, మరణం తరువాత జీవం పోస్తాడని;[11] మేము సూచనలను మీకు స్పష్టంగా చూపించాము, బహుశా మీరు విజ్ఞతతో వ్యవహరిస్తారని.

18 – 19 స్త్రీ పురుషులలో దాన ధర్మాలు[12] (సదఖా) చేసి అల్లాహ్‌కు మంచి రుణం ఇచ్చేవారికి, ఎన్నోరెట్లు పెంచి దానిని తిరిగి ఇవ్వటం జరుగుతుంది; వారికి ఎంతో మంచి ప్రతిఫలం లభిస్తుంది. అల్లాహ్‌నూ, ఆయన ప్రవక్తలనూ విశ్వసించిన వారే తమ ప్రభువు దృష్టిలో సత్య సంధులు[13] (సిద్దీఖ్) మరియు సాక్షులూను[14] (షహీద్). వారికి వారి ప్రతిఫలం, వారి జ్యోతి లభిస్తాయి. అవిశ్వాసానికి ఒడిగట్టినవారు, మా వాక్యాలను నిరాకరించినవారు నరకవాసులవుతారు.

اَلَمْ يَاْنِ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَنْ تَخْشَعَ
قُلُوْبُهُمْ لِذِكْرِ اللّٰهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ
الْحَقِّ ۙ وَلَا يَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ اُوْتُوا
الْكِتٰبَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْاَمَدُ
فَقَسَتْ قُلُوْبُهُمْ ۭ وَكَثِيْرٌ مِّنْهُمْ فٰسِقُوْنَ ﴿١٦﴾
اِعْلَمُوْٓا اَنَّ اللّٰهَ يُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا ۭ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُوْنَ ﴿١٧﴾ اِنَّ الْمُصَّدِّقِيْنَ وَالْمُصَّدِّقٰتِ
وَاَقْرَضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضٰعَفُ لَهُمْ
وَلَهُمْ اَجْرٌ كَرِيْمٌ ﴿١٨﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖٓ اُولٰۗىِٕكَ هُمُ الصِّدِّيْقُوْنَ ڰ
وَالشُّهَدَاۗءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۭ لَهُمْ اَجْرُهُمْ
وَنُوْرُهُمْ ۭ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا
بِاٰيٰتِنَآ اُولٰۗىِٕكَ اَصْحٰبُ الْجَحِيْمِ ﴿١٩﴾ ع ٢ ١٨

వాగ్దానాలు చేశాడు. ఒకటి; ఆ రుణాన్ని బహువిధాలుగా పెంచి చెల్లిస్తాడు. రెండు; ఆయన దానికి తన తరఫు నుండి ఉత్తమ ప్రతిఫలాన్ని అందజేస్తాడు.

9 ఇక్కడ పాఠకుని మనస్సులో ఒక సందేహం పొడసూపవచ్చు: వారి ముందు వెలుగు పరుగెత్తటం అంటే ఏమిటో అర్థమవుతుంది, కాని వెలుగు కేవలం కుడివైపుననే పరుగెత్తటం అంటే అర్థం ఏమిటి? వారి ఎడమ వైపున చీకటి ఉన్నదనా దాని అర్థం? దానికి సమాధానం ఇది: ఒక వ్యక్తి తన కుడిచేతిలో జ్యోతితో నడుస్తూ ఉంటే, దాని వల్ల అతని ఎడమ భాగం కూడ ప్రకాశిస్తుంది. కాని యదార్థమేమిటంటే, జ్యోతి అతనికుడి చేతిలో ఉంటుంది.

10 ఇక్కడ "విశ్వాసులు" అంటే ముస్లిమ్‌లందరూ అని కాదు. కాని విశ్వసించి మహాప్రవక్త (సఅసమ్) అనుచరులలో చేరికూడ తమ హృదయాలలో ఇస్లామ్ తత్వం మచ్చుకు కూడ కనిపించనటువంటి ఒక ప్రత్యేక ముస్లిమ్ వర్గం అని భావం.

11 ఇక్కడ ఏ సందర్భాన్ని బట్టి ఈ విషయం చెప్పబడిందో, ఆ సందర్భాన్ని బాగా అవగాహన చేసుకోవాలి. దివ్య ఖురాన్‌లో పలుచోట్ల, దైవప్రవక్త పదవిని, గ్రంథం అవతరణను వర్షపు శుభాలతో పోల్చటం జరిగింది. ఎందుకంటే, వర్షం వలన భూమి ఎటువంటి ప్రభావానికి గురి అవుతుందో, అదే రీతిలో దైవప్రవక్తల వలన, దైవగ్రంథం వలన మానవజాతి కూడ ప్రభావితమవుతుంది. ఏ మాత్రం సారం ఉన్న భూమి అయినా, వర్షం చినుకు పడగానే పైరుపచ్చలతో కలకలలాడుతుంటుంది. కాని బంజరు భూమి మాత్రం బంజరు భూమిగానే ఉంటుంది.

اِعۡلَمُوۡۤا اَنَّمَا الۡحَيٰوةُ الدُّنۡيَا لَعِبٌ وَّلَهۡوٌ
وَّزِيۡنَةٌ وَّتَفَاخُرٌۢ بَيۡنَكُمۡ وَتَكَاثُرٌ فِى
الۡاَمۡوَالِ وَالۡاَوۡلَادِ ؕ كَمَثَلِ غَيۡثٍ اَعۡجَبَ
الۡكُفَّارَ نَبَاتُهٗ ثُمَّ يَهِيۡجُ فَتَرٰٮهُ مُصۡفَرًّا
ثُمَّ يَكُوۡنُ حُطٰمًا ؕ وَفِى الۡاٰخِرَةِ عَذَابٌ
شَدِيۡدٌ ۙ وَّمَغۡفِرَةٌ مِّنَ اللّٰهِ وَرِضۡوَانٌ ؕ
وَمَا الۡحَيٰوةُ الدُّنۡيَاۤ اِلَّا مَتَاعُ
الۡغُرُوۡرِ ۔ سَابِقُوۡۤا اِلٰى مَغۡفِرَةٍ
مِّنۡ رَّبِّكُمۡ وَجَنَّةٍ عَرۡضُهَا كَعَرۡضِ
السَّمَآءِ وَالۡاَرۡضِ ۙ اُعِدَّتۡ لِلَّذِيۡنَ
اٰمَنُوۡا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهٖ ؕ ذٰلِكَ فَضۡلُ
اللّٰهِ يُؤۡتِيۡهِ مَنۡ يَّشَآءُ ؕ وَاللّٰهُ ذُو
الۡفَضۡلِ الۡعَظِيۡمِ ۝

20 – 21 బాగా తెలుసుకోండి, ఈ లౌకిక జీవితం ఒక ఆట, ఒక వినోదం, బాహ్యపటాటోపం, పరస్పరం ప్రగల్భాలు పలకటం, సంపద, సంతానాల విషయంలో ఒకరిపై ఒకరు ఆధిక్యం పొందటానికి ప్రయత్నించటం తప్ప మరేమీకాదు. దాని దృష్టాంతం ఇలా ఉంది: ఒక వర్షం కురిసింది. అప్పుడు దాని వల్ల మొలకెత్తి పెరిగిన చెట్లూ చేమలను చూచి, రైతులు సంబరపడ్డారు. తరువాత, అవే పండుతాయి. ఆ తరువాత అవి పసుపుపచ్చగా మారిపోవటాన్ని నీవు చూస్తావు. ఆపై అవి ఎండిపోయి పొట్టుగా మారిపోతాయి. దీనికి భిన్నంగా, పరలోకం ఇలా ఉంటుంది: అక్కడ తీవ్రమైన శిక్ష ఉంటుంది, అల్లాహ్ క్షమాభిక్ష, ఆయన ప్రసన్నత ఉంటాయి. ప్రాపంచిక జీవితం ఒక మాయతడిక తప్ప మరేమీకాదు. మీ ప్రభువు క్షమాభిక్ష వైపునకు పరుగెత్తండి, ఒకరికంటే ఒకరు ముందుకుపోయే కృషి చేయండి; ఆకాశాలంత, భూమియంత విశాలమైన[15] స్వర్గంవైపునకు పరుగెత్తండి. అది అల్లాహ్‌నూ, ఆయన ప్రవక్తలనూ విశ్వసించిన వారి కొరకు సిద్ధం చేయబడింది. ఇది అల్లాహ్ అనుగ్రహం; తాను కోరిన వారికి ఆయనదానిని ప్రసాదిస్తాడు. అల్లాహ్ ఎంతో అనుగ్రహం కలవాడు.

---

12 'సదఖా' అనే పదం ఉర్దూ భాషలోనైతే ఎన్నో చెడ్డ అర్థాలలో వాడబడుతుంది. కాని ఇస్లామ్ పరిభాషలో నిండు హృదయంతో, సత్సంకల్పంతో, కేవలం అల్లాహ్ తృప్తికోసం ఇవ్వబడే, ఆడంబరం, ఎత్తిపొడుపులేని దాన ధర్మాలు అని అర్థం.

13 "సిద్దీఖ్" (సత్యసంధులు) "సిద్ఖ్" యొక్క అతిశయోక్తిరూపం. 'సాదిఖ్' అంటే సత్యసంధుడు; సిద్దీఖ్ అంటే అత్యంత సత్యసంధుడు. అంటే, ఎటువంటి దోషములూ లేని రుజువర్తనుడు. సత్యం, రుజువర్తనంలనుండి ఎన్నడూ వైదొలగనివాడు. అంతరాత్మకు వ్యతిరేకంగా ఎన్నడూ మాట్లాడనివాడు, ఒక విషయాన్ని విశ్వసిస్తే, నిండు మనస్సుతో విశ్వసించేవాడు, తాను నమ్మిన దానిని త్రికరణ శుద్ధిగా ఆచరించేవాడు. ఒక విశ్వాసి ఎలా ఉండాలో ఆ విషయాన్ని తన ఆచరణ ద్వారా నిరూపించినవాడు.

14 షహీద్ అంటే ఇక్కడ తన మాటల ద్వారా, తన చేతల ద్వారా సత్యానికి సాక్ష్యమిచ్చే వ్యక్తి అని అర్థం.

15 ఈ ఆయతును ఆలె ఇమ్రాన్ సూరాలోని 133వ ఆయతుతో కలిపి చదివితే, ఒక భావం ఏర్పడుతుంది: స్వర్గంలో ఒక మనిషికి లభించే భవనాలు, ఉద్యానవనాలు అతనికి నివాస స్థలాలుగా మాత్రమే ఉంటాయి. కాని సృష్టి అంతా అతనికి విహార స్థలమే.

22 – 24 భూమిపై గానీ లేదా స్వయంగా మీ ఆత్మలపై గానీ అవతరించే ఏ ఆపద అయినా సరే, దానిని మేము ఉనికిలోకి తీసుకువచ్చేముందు ఒక గ్రంథం (అంటే భాగ్యగ్రంథం)లో వ్రాసి పెట్టకుండా ఉండలేదు. అలా చేయటం అల్లాహ్‌కు చాలా సులభం. (ఇదంతా ఎందుకంటే) మీకు ఎలాంటి నష్టం జరిగినా, దానికి మీరు బాధపడకుండా ఉండాలని, అల్లాహ్ మీకు ఏదైనా ప్రసాదిస్తే, దానికి మీరు మురిసిపోకుండా ఉండాలని. తమను తాము గొప్పవారమని భావించి, అహంభావం ప్రదర్శించే వారిని అల్లాహ్ ప్రేమించడు. వారు స్వయంగా లోభత్వం పాటించటమే కాక, ఇతరులనుకూడా లోభత్వానికి పురికొలుపుతారు. ఇక, ఒకవేళ ఎవడైనా ముఖం త్రిప్పుకుంటే, సద్గుణ సంపన్నుడైన అల్లాహ్ అక్కరలేనివాడు.

25 మేము మా ప్రవక్తలను స్పష్టమైన సూచనలతో, హితోపదేశాలతో పంపాము. వారితోపాటు గ్రంథాన్నీ, త్రాసునూ అవతరింపజేశాము; ప్రజలు న్యాయంపై స్థిరంగా[16] నిలబడాలని. ఇనుమునూ దింపాము. అందులో మహత్తరమైన శక్తి ఉన్నది, ప్రజలకు ప్రయోజనాలూ[17] ఉన్నాయి. ఇలా ఎందుకు చేయబడిందంటే, ఆయనను చూడకుండానే ఎవడు ఆయనకూ, ఆయన ప్రవక్తలకూ సహాయపడతాడో అల్లాహ్‌కు తెలియాలని. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ ఎంతో దృఢమైనవాడు, సర్వశక్తిమంతుడూను.

مَا اَصَابَ مِنْ مُّصِيْبَةٍ فِى الْاَرْضِ وَلَا
فِىْٓ اَنْفُسِكُمْ اِلَّا فِىْ كِتٰبٍ مِّنْ قَبْلِ
اَنْ نَّبْرَاَهَا ۭ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ
يَسِيْرٌ ۝ لِّكَيْلَا تَاْسَوْا عَلٰى مَا
فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوْا بِمَآ اٰتٰىكُمْ ۭ
وَاللّٰهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُوْرِۨ ۝
الَّذِيْنَ يَبْخَلُوْنَ وَيَاْمُرُوْنَ النَّاسَ
بِالْبُخْلِ ۭ وَمَنْ يَّتَوَلَّ فَاِنَّ اللّٰهَ
هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ۝ لَقَدْ اَرْسَلْنَا
رُسُلَنَا بِالْبَيِّنٰتِ وَاَنْزَلْنَا مَعَهُمُ
الْكِتٰبَ وَالْمِيْزَانَ لِيَقُوْمَ النَّاسُ
بِالْقِسْطِ ۚ وَاَنْزَلْنَا الْحَدِيْدَ فِيْهِ
بَاْسٌ شَدِيْدٌ وَّمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ
اللّٰهُ مَنْ يَّنْصُرُهٗ وَرُسُلَهٗ بِالْغَيْبِ ۭ
اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ عَزِيْزٌ ۝ ع ٣ ١٤

---

16 ఈ చిన్న వాక్యంలో దైవప్రవక్తల సందేశసారం ఏమిటో చెప్పబడింది. అల్లాహ్ తరఫునుండి ప్రపంచంలో అడుగుబెట్టిన దైవప్రవక్తలందరూ మూడు విషయాలను తీసుకువచ్చారు: 1. బయ్యినాత్, అంటే, స్పష్టమైన సూచనలు, ప్రస్ఫుటమైన నిదర్శనాలు, తేటతెల్లమైన ఉపదేశాలు. 2. గ్రంథం: మానవుడి మార్గదర్శకత్వానికి కావలసిన ఉపదేశాలన్నీ ఇందులో వ్రాయబడి ఉన్నాయి; ప్రజలు సన్మార్గం కోసం దానివైపునకు మరలగలుగుతారు. 3. మీజాన్, అంటే, సత్యాసత్యాల గీటురాయి. అది కచ్చితంగా తరాజుమాదిరిగా తూచి, ఆలోచనలు, నీతి నియమాలు, దైనందిన వ్యవహారాలలో కలతరేగినప్పుడు ఉత్పన్నమయ్యే విభిన్న అతివాదాల మధ్య న్యాయం ఏమిటో చెబుతుంది.

17 దైవప్రవక్తలు సందేశం ఏమిటో చెప్పిన తరువాత, ఇలా అనటం ఇక్కడ ఇనుము అంటే రాజకీయ బలం, సైనిక బలం అనే అర్థాన్ని సూచిస్తుంది. ఈ ఆయతు తాత్పర్యం ఇది: అల్లాహ్ తన ప్రవక్తలను న్యాయసంస్థాపనానికి సంబంధించిన ఒక ప్రణాళికను మాత్రమే ప్రజల ముందు పెట్టటానికి పంపలేదు. ఆ న్యాయస్థాపన కోసం ఆచరణాత్మకమైన గట్టి ప్రయత్నం చేయటం కూడ వారి బాధ్యత. న్యాయస్థాపనార్థం అవసరమైన శక్తినంతటినీ సమీకరించటం కూడ వారి బాధ్యతే. ఈ వ్యవస్థను విచ్ఛిన్నపరచే వారిని శిక్షించటం, దానిని ఎదిరించే వారి శక్తిని అణగద్రొక్కటం కూడ వారి బాధ్యతే.

26 – 27 మేము నూహ్‌నూ, ఇబ్రాహీమ్‌నూ పంపాము. ఆ ఉభయుల సంతతిలో ప్రవక్తపదవినీ, గ్రంథాన్నీ పెట్టాము. తరువాత వారి సంతానంలో కొందరు సన్మార్గాన్ని అవలంబించారు; కాని చాలామంది అవిధేయులైపోయారు. వారి తరువాత మేము వరుసగా ప్రవక్తలను పంపాము. వారందరి తరువాత మర్యమ్ కుమారుడు ఈసాను ప్రభవింపజేశాము, ఆయనకు ఇన్‌జీల్‌ను ప్రసాదించాము. ఆయనను అనుసరించిన వారి హృదయాలలో మేము జాలిని, కరుణను కలిగించాము. వైరాగ్యాన్ని[18] (రుహ్‌బానియత్) వారు స్వయంగా కనిపెట్టారు. మేము దానిని వారిపై విధించలేదు. కాని అల్లాహ్ ప్రసన్నతను పొందటానికి వారే స్వయంగా ఈ దురాచారాన్ని సృష్టించారు. తరువాత దానిని పాటించే విషయంలో, న్యాయంచేకూర్చలేక పోయారు. వారిలో విశ్వసించినవారికి మేము వారి ప్రతిఫలాన్ని ప్రసాదించాము. కాని వారిలో పలువురు అవిధేయులు.

28 – 29 విశ్వసించిన ప్రజలారా! అల్లాహ్‌కు భయపడండి, ఆయన ప్రవక్త (ముహమ్మద్ (సఅసమ్)ను విశ్వసించండి. అల్లాహ్ మీకు తన కారుణ్యంలోనుంచి రెట్టింపు భాగాన్ని ప్రసాదిస్తాడు, మీకు జ్యోతిని ప్రసాదిస్తాడు, దాని వెలుగులో మీరు నడుస్తారు, మీ పొరపాట్లను క్షమిస్తాడు. అల్లాహ్ ఎంతో క్షమించేవాడు, కనికరించేవాడూను. అల్లాహ్ అనుగ్రహంపై వారికి ఏ విధమైన గుత్తాధిపత్యం లేదనీ, అల్లాహ్ అనుగ్రహం స్వయంగా ఆయన చేతులలోనే ఉన్నదనీ, తానుకోరిన వారికి ఆయన దానిని ప్రసాదిస్తాడనీ, ఆయన గొప్ప అనుగ్రహశాలి అనీ గ్రంథ ప్రజలు తెలుసుకోవాలని.

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا وَّ اِبْرٰهِيْمَ وَجَعَلْنَا
فِيْ ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتٰبَ فَمِنْهُمْ
مُّهْتَدٍ ۚ وَكَثِيْرٌ مِّنْهُمْ فٰسِقُوْنَ ۞ ثُمَّ
قَفَّيْنَا عَلٰٓى اٰثَارِهِمْ بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا
بِعِيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَاٰتَيْنٰهُ
الْاِنْجِيْلَ ۙ وَجَعَلْنَا فِيْ قُلُوْبِ الَّذِيْنَ
اتَّبَعُوْهُ رَاْفَةً وَّرَحْمَةً ۭ وَرَهْبَانِيَّةَ
ابْتَدَعُوْهَا مَا كَتَبْنٰهَا عَلَيْهِمْ اِلَّا ابْتِغَاۗءَ
رِضْوَانِ اللّٰهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا ۚ
فَاٰتَيْنَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْهُمْ اَجْرَهُمْ ۚ
وَكَثِيْرٌ مِّنْهُمْ فٰسِقُوْنَ ۞ يٰٓاَيُّهَا
الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَاٰمِنُوْا
بِرَسُوْلِهٖ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَّحْمَتِهٖ
وَيَجْعَلْ لَّكُمْ نُوْرًا تَمْشُوْنَ بِهٖ وَيَغْفِرْ
لَكُمْ ۭ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۞ لِّئَلَّا يَعْلَمَ
اَهْلُ الْكِتٰبِ اَلَّا يَقْدِرُوْنَ عَلٰي شَيْءٍ
مِّنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللّٰهِ
يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَاۗءُ ۭ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيْمِ ۞

18 'రుహ్ బానియత్' (వైరాగ్యం) అంటే ప్రపంచాన్ని విడిచిపెట్టడం. లౌకిక జీవితం నుండి పారిపోయి, కొండలలోనూ, కోనలలోనూ తలదాచుకోవటం లేదా మఠాలలో ఉండటం.

58. అల్ ముజాదలహ్

(٥٨) سُوْرَةُ الْمُجَادَلَةِ مَدَنِيَّةٌ (١٠٥)

ఆయతులు : 22 అవతరణ : మదీనాలో

آیاتها ٢٢ — رکوعاتها ٣

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّتِيْ تُجَادِلُكَ فِيْ
زَوْجِهَا وَتَشْتَكِيْٓ اِلَى اللّٰهِ ۖ وَاللّٰهُ يَسْمَعُ
تَحَاوُرَكُمَا ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ ۢ بَصِيْرٌ ① اَلَّذِيْنَ
يُظٰهِرُوْنَ مِنْكُمْ مِّنْ نِّسَآئِهِمْ مَّا هُنَّ
اُمَّهٰتِهِمْ ؕ اِنْ اُمَّهٰتُهُمْ اِلَّا الّٰٓـئِْ وَلَدْنَهُمْ ؕ
وَاِنَّهُمْ لَيَقُوْلُوْنَ مُنْكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُوْرًا ؕ
وَاِنَّ اللّٰهَ لَعَفُوٌّ غَفُوْرٌ ② وَالَّذِيْنَ يُظٰهِرُوْنَ
مِنْ نِّسَآئِهِمْ ثُمَّ يَعُوْدُوْنَ لِمَا قَالُوْا
فَتَحْرِيْرُ رَقَبَةٍ مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّتَمَآسَّا ؕ
ذٰلِكُمْ تُوْعَظُوْنَ بِهٖ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ
خَبِيْرٌ ③ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ
مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّتَمَآسَّا ۚ فَمَنْ
لَّمْ يَسْتَطِعْ فَاِطْعَامُ سِتِّيْنَ مِسْكِيْنًا ؕ

الجزء ٢٨

1 – 4... తన భర్త వ్యవహారంలో నీతో వాదిస్తూ ఉన్న, అల్లాహ్‌తో మొరపెట్టుకుంటూ ఉన్న స్త్రీ మాటలను అల్లాహ్[1] విన్నాడు. అల్లాహ్ మీ ఉభయుల సంభాషణను వింటున్నాడు; ఆయన అన్నీ వినేవాడు, అన్నీ చూసేవాడూను. మీలో ఎవరు తమ భార్యలను "జిహార్"[2] ద్వారా దూరంగా ఉంచుతారో వారికి వారి భార్యలు తల్లులు కాజాలరు. వారిని కన్నవారే వారి తల్లులు, వారు ఎంతో అనుచితమైన, ఎంతో అసత్యమైన మాటను పలుకుతున్నారు. యథార్థమేమిటంటే అల్లాహ్ ఎంతో క్షమించేవాడు, (దోషాలను) ఉపేక్షించేవాడూను.[3] ఎవరైనా తమ భార్యలను "జిహార్"ద్వారా దూరంగా ఉంచి, ఆ తరువాత తాము అన్న మాటను వారు ఉపసంహరించు[4]కోదలిస్తే, వారు ఉభయులు ఒకరినొకరు తాకకముందే, ఒక బానిసను విడుదల చేయవలసి ఉంటుంది. దీని ద్వారా మీకు ఉపదేశం చేయబడుతోంది; మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్‌కు తెలుసు.[5] ఎవరికైనా బానిస లభించని పక్షంలో, ఉభయులు ఒకరినొకరు తాకకముందే, అతను వరుసగా రెండు నెలలపాటు ఉపవాసముండాలి.[6] ఈ పనికూడ చేసే శక్తిలేనివాడు, అరవై మంది నిరుపేదలకు భోజనం పెట్టాలి.[7]

---

1 ఈ ఆయతులు ఖవ్‌లా బిన్‌తె సాలబహ్ అనే స్త్రీ వ్యవహారం గురించి అవతరించాయి. ఆమెను ఆమె భర్త "జిహార్" చేశాడు. ఇస్లామ్‌లో జిహార్‌కు సంబంధించిన ఆజ్ఞ ఏమిటో తెలుపమని అడిగేందుకు ఆమె మహాప్రవక్త (సఅసమ్) వద్దకు వచ్చింది. అప్పటి వరకు ఈ వ్యవహారం గురించి అల్లాహ్ తరపునుండి ఏ ఆజ్ఞా అవతరించలేదు. కనుక ఆయన "నా అభిప్రాయంలో నీవు నీ భర్తకు నిషిద్ధమైపోయావు" అని అన్నారు. అప్పుడు ఆమె రోదిస్తూ, తన జీవితం, తన పిల్లలజీవితం నాశనమైపోతుందని, ఫిర్యాదు చేసింది. ఈ సమయంలోనే, నా ఇల్లు విచ్ఛిన్నం కాకుండా సురక్షితంగా ఉండేందుకు మార్గమేదైనా చూపమని ఆమె విలపిస్తూ మహాప్రవక్త (సఅసమ్)ను వేడుకున్నప్పుడు, అల్లాహ్ తరపునుండి 'వహీ' అవతరించింది, ఈ సమస్యకు సంబంధించి ఆజ్ఞ ఏమిటో చెప్పబడింది.

2 అరేబియాలో ఇటువంటి సందర్భాలు అనేకం తరచూ ఉత్పన్నమయ్యేవిః భార్యాభర్తల మధ్య కలతలు చెలరేగినప్పుడు, భర్త ఆగ్రహోదగ్రుడై, "నీవు నాకు నా తల్లి వీపు వంటి దానివి" అని అంటాడు. దీని అసలు భావం ఏమిటంటే, "నీతో

ذٰلِكَ لِتُؤْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ؕ وَتِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ ؕ وَلِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۝ اِنَّ الَّذِيْنَ يُحَآدُّوْنَ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ كُبِتُوْا كَمَا كُبِتَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ اَنْزَلْنَآ اٰيٰتٍۢ بَيِّنٰتٍ ؕ وَلِلْكٰفِرِيْنَ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ۝ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ جَمِيْعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوْا ؕ اَحْصٰىهُ اللّٰهُ وَنَسُوْهُ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيْدٌ ۝

...4 – 6 మీరు అల్లాహ్‌నూ, ఆయన ప్రవక్తనూ విశ్వసించేందుకు ఈ ఆజ్ఞ ఇవ్వబడుతోంది.[8] ఇవి అల్లాహ్ నిర్ణయించిన హద్దులు. తిరస్కారులకు బాధాకరమైన శిక్షపడుతుంది. అల్లాహ్‌నూ, ఆయన ప్రవక్తనూ వ్యతిరేకించేవారు తీవ్రంగా అవమానంపాలు చేయబడతారు, వారికి పూర్వం గతించిన వారు అవమానంపాలు చేయబడిన విధంగా. మేము స్పష్టమైన ఆయతులను అవతరింపజేశాము, ఇక తిరస్కారులకు తీవ్ర అవమానంతో కూడుకున్న శిక్షపడుతుంది. అల్లాహ్ వారందరినీ మళ్లీ బ్రతికించి లేపి వారేమేమి చేసివచ్చిందీ వారికి తెలియజేసే రోజున (వారికి అవమానభరితమైన శిక్షపడుతుంది). వారు మరచిపోయారు కాని, అల్లాహ్ వారు చేసినవన్నీ ఒక్కొక్క దానిని లెక్కబెట్టి భద్రంగా ఉంచాడు. అల్లాహ్ ప్రతి ఒక్కదానికీ సాక్షిగా ఉన్నాడు.

సంభోగించటం నా తల్లితో సంభోగించటం లాంటిది." ఈ కాలంలో కూడ, తెలివి తక్కువవారు చాల మంది భార్యతో కలహించి, ఆమెను తల్లితో, సోదరితో, కూతురితో పోలుస్తారు. దాని అర్థం ఏమిటంటే, మనిషి ఇప్పుడు ఆమెను తన భార్యగా కాక, తనకు నిషిద్ధమైన స్త్రీల మాదిరిగా భావిస్తాడు. దీనినే జిహార్ అంటారు. అజ్ఞానపుయుగంలో, అరేబియా వాసులు దీనిని (జిహార్‌ను) విడాకుల కంటే కూడ ఎంతో తీవ్రమైన విషయంగా పరిగణించేవారు.

3 అంటే, ఈ చేష్ట ఎటువంటిదంటే, అది చేసిన మనిషికి చాల కఠినమైన శిక్ష విధించాలి. కాని ఇది అల్లాహ్ కనికరం; ఆయన మొదట 'జిహార్'కు సంబంధించిన అజ్ఞానకాలపు సంప్రదాయాన్ని రద్దుజేసి మీ కుటుంబ జీవితం నాశనం కాకుండా కాపాడాడు. తరువాత, ఈ చేష్టకు పాల్పడేవారికి చాల తేలికపాటి శిక్షను ప్రతిపాదించాడు.

4 దీనికి రెండర్థాలు చెప్పవచ్చు: ఒకటి, "వారు తాము అన్న మాటకు పరిహారం చెల్లించదలిస్తే," రెండు "వారు ఈ మాట పలకటం ద్వారా నిషిద్ధం చేసుకోదలచిన దానిని వారు తమ కోసం ధర్మ సమ్మతం చేసుకోదలిస్తే."

5 అంటే, ఒకవేళ ఒక మనిషి తన ఇంట్లో రహస్యంగా తన భార్యతో జిహార్ చేస్తే, తరువాత పరిహారం చెల్లించకుండానే భార్యా భర్తల మధ్య గతంలో మాదిరిగా దాంపత్యపు సంబంధాలు కొనసాగితే, లోకంలో ఇది ఎవరికీ తెలియకపోయినా, అల్లాహ్‌కు మాత్రం ఈ విషయం తెలిసితీరుతుంది. అల్లాహ్ శిక్షనుండి తప్పించుకుని బయటపడటం వారికి ఏ విధంగానూ సాధ్యం కాదు.

6 అంటే, ఎడ తెగకుండా రెండు నెలలపాటు ఉపవాసం ఉండాలి. మధ్యలో నాగాలు ఉండకూడదు.

7 అంటే, రెండు పూటలా కడుపునిండా అన్నం పెట్టాలి. వండిన అన్నమైనా సరే లేక స్వయంపాకానికి కావలసిన పదార్థాలైన సరే ఇవ్వాలి. 60మందికి ఒకరోజు భోజనంగానీ, ఒక మనిషికి 60 రోజులుగానీ భోజనం ఏర్పాటు చేయాలి.

8 ఇక్కడ "విశ్వసించటం" అంటే, చిత్తశుద్ధి గల విశ్వాసుల వైఖరివంటి వైఖరిని అవలంబించడం అని అర్థం.

7 – 8 భూమీ, ఆకాశాలలో ఉన్న ప్రతి వస్తువును గురించి అల్లాహ్‌కు తెలుసనే విషయం నీకు తెలియదా?[9] ముగ్గురు వ్యక్తులు కలసి ఏవైనా మంతనాలు జరిపినప్పుడు, వారి మధ్య నాలుగోవాడుగా అల్లాహ్ కాకుండా ఉండటం అనేది ఎన్నడూ జరగదు. లేదా ఐదుగురు వ్యక్తులు కలసి మంతనాలు జరిపినప్పుడు, వారిలో ఆరోవాడుగా అల్లాహ్ కాకుండా ఉండటం అనేది కూడ ఎన్నడూ జరగదు. రహస్యాలోచనలు జరిపేవారు వీరికంటె తక్కువ మంది ఉన్నా లేక ఎక్కువమంది ఉన్నా, వారు ఎక్కడ ఉన్నా, అల్లాహ్ వారితోపాటు ఉంటాడు. ఆ తరువాత ప్రళయదినాన, ఆయన వారికి వారేమేమి చేసివచ్చారో అంతా తెలియజేస్తాడు. అల్లాహ్ ప్రతి విషయం తెలిసినవాడు. రహస్యసమాలోచనలు చేయవద్దని నిషేధించటం జరిగినప్పటికీ, తిరిగి, నిషేధించబడిన దానినే చేస్తున్న వారిని నీవు చూడలేదా? వారు రహస్యంగా, పాపమూ, దౌర్జన్యమూ ప్రవక్త పట్ల అవిధేయతలకూ సంబంధించిన విషయాలను పరస్పరం మాట్లాడుకుంటారు. వారు నీ వద్దకు వచ్చినప్పుడు, అల్లాహ్ నీకు సలామ్ చేయని[10] రీతిలో వారు నీకు సలామ్ చేస్తారు. మనం చెప్పుకునే ఈ మాటలకు అల్లాహ్ మనల్ని ఎందుకు శిక్షించడు? అని వారు తమ మనస్సులలో అనుకుంటారు – వారికి నరకమే చాలు; వారు దానికే ఇంధనమవుతారు. వారి పర్యవసానం అత్యంత ఘోరమైనది.

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ
وَمَا فِي الْاَرْضِ ۗ مَا يَكُوْنُ مِنْ نَّجْوٰى ثَلٰثَةٍ
اِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ اِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ
وَلَآ اَدْنٰى مِنْ ذٰلِكَ وَلَآ اَكْثَرَ اِلَّا هُوَ مَعَهُمْ
اَيْنَ مَا كَانُوْا ۚ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوْا يَوْمَ
الْقِيٰمَةِ ۗ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ۝ اَلَمْ
تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ نُهُوْا عَنِ النَّجْوٰى ثُمَّ
يَعُوْدُوْنَ لِمَا نُهُوْا عَنْهُ وَيَتَنٰجَوْنَ بِالْاِثْمِ
وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُوْلِ ۫ وَاِذَا جَآءُوْكَ
حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللّٰهُ ۙ وَيَقُوْلُوْنَ
فِيْٓ اَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللّٰهُ بِمَا نَقُوْلُ ۗ
حَسْبُهُمْ جَهَنَّمُ ۚ يَصْلَوْنَهَا ۚ فَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ۝

9 ఇక్కడ నుండి 10వ ఆయతు వరకు వరుసగా ముస్లిమ్ సమాజంలోని కపటులు అప్పుడు అవలంబించిన వైఖరిని ఖండించటం జరిగింది. పైకి మాత్రం వారు ముస్లిమ్ సమాజంలోని మనుషులుగా కనిపించినా, విశ్వాసులకు భిన్నంగా, రహస్యంగా తమ బృందాన్ని ఒక దానిని ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. ఎప్పుడు ముస్లిమ్‌లు వారిని పరికించినా, వారు రహస్యంగా గుసగుసలాడుకోవటం కనిపించేది. ఈ రహస్య సమాలోచనలలోనే, ముస్లిమ్ సమాజంలో విభేదాలు సృష్టించటానికీ, కల్లోలాన్ని రేకెత్తించటానికీ, భయోత్పాతాలను కలిగించటానికీ అనేకమైన పన్నాగాలు పన్నేవారు, కొత్త కొత్త వదంతులను వ్యాపింపజేసేవారు.

10 ఇది యూదుల, కపటుల సమిష్టి వైఖరి అనేక హదీసులలో ఈ విషయం వచ్చింది: యూదులు కొందరు మహాప్రవక్త (సఅసమ్) కడకు వచ్చి, "అస్సామ్ అలైక యా అబుల్ ఖాశిమ్" అని అన్నారు. అంటే, "అస్సామ్ అలైక"ను ఎలా ఉచ్చరించేవారంటే, దానిని విన్నవారు, వారు సలామ్ అన్నారని భావించేవారు. కాని వారు నిజానికి "సామ్" అని అన్నారు, "సలామ్" అని అనలేదు. దాని అర్థం మరణం.

9 – 10 విశ్వాసులారా! మీరు గనక పరస్పరం రహస్య విషయాలు మాట్లాడుకుంటే, పాపమూ, దౌర్జన్యమూ, దైవప్రవక్త పట్ల అవిధేయతలకూ సంబంధించిన విషయాలు కాకుండా, సత్యానికీ, దైవభీతికీ సంబంధించిన విషయాలు మాట్లాడుకోండి. మీరు దేవునికి భయపడుతూ ఉండండి. పునరుత్థాన దినాన మీరు ఆయన సన్నిధిలో హాజరుకావలసి ఉంది. రహస్య మంతనాలు జరపటం షైతాను చేష్ట. విశ్వాసులకు మనస్తాపం కలిగించటానికే ఈ చేష్టచేయబడుతుంది. వాస్తవానికి దైవాజ్ఞ లేనిదే అది వారికి ఏమాత్రం నష్టం కలిగించజాలదు, విశ్వాసులు అల్లాహ్‌నే నమ్ముకోవాలి.

11 విశ్వసించిన ఓ ప్రజలారా! మీ సమావేశాలలో (వచ్చే వారికి) చోటు కల్పించండని మీతో అన్నప్పుడు, మీరు జరిగి, చోటు కల్పించండి. అల్లాహ్ మీకు విశాలమైన చోటును ప్రసాదిస్తాడు.[11] మిమ్మల్ని లేచివెళ్లండి అని అన్నప్పుడు, లేచివెళ్లండి.[12] మీలో విశ్వసించిన వారికి, జ్ఞానం ప్రసాదించబడిన వారికి అల్లాహ్ ఉన్నత స్థానాలు ప్రసాదిస్తాడు. మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్‌కు తెలుసు.

12 విశ్వసించిన ఓ ప్రజలారా! మీరు దైవప్రవక్తతో ఏకాంతంలో మాట్లాడదలిస్తే, మాట్లాడబోయేముందు, ఏదైనా కొంచెం దానం[13] చెయ్యండి. ఇది మీ కొరకు ఉత్తమమైనది, ఎంతో పవిత్రమైనది. అయితే దానం చేయటానికి మీవద్ద ఏమీ లేక పోతే, అప్పుడు అల్లాహ్ క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడు అని తెలుసుకోండి.

13 మీరు ఏకాంతంలో మాట్లాడే ముందు, దానం చేయవలసి వస్తుందని భయపడ్డారా? సరే, ఒకవేళ మీరు అలా చేయకపోతే, పోనివ్వండి – అల్లాహ్ ఈ విషయంలో మిమ్మల్ని మన్నించాడు– అందువల్ల (కనీసం) నమాజ్‌ను స్థాపిస్తూ ఉండండి, జకాత్ చెల్లిస్తూ ఉండండి, అల్లాహ్‌కూ, ఆయన ప్రవక్తకూ విధేయత చూపుతూ ఉండండి. మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్‌కు తెలుసు.[14]

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَاجَوْا
بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُوْلِ
وَتَنَاجَوْا بِالْبِرِّ وَالتَّقْوٰى ؕ وَاتَّقُوا اللّٰهَ الَّذِيْۤ
اِلَيْهِ تُحْشَرُوْنَ ۝٩ اِنَّمَا النَّجْوٰى مِنَ
الشَّيْطٰنِ لِيَحْزُنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَلَيْسَ
بِضَآرِّهِمْ شَيْـًٔا اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ وَعَلَى اللّٰهِ
فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ۝١٠ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا
اِذَا قِيْلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوْا فِى الْمَجٰلِسِ فَافْسَحُوْا
يَفْسَحِ اللّٰهُ لَكُمْ ۚ وَاِذَا قِيْلَ انْشُزُوْا فَانْشُزُوْا
يَرْفَعِ اللّٰهُ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْكُمْ ۙ وَالَّذِيْنَ اُوْتُوا
الْعِلْمَ دَرَجٰتٍ ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ۝١١
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُوْلَ
فَقَدِّمُوْا بَيْنَ يَدَىْ نَجْوٰىكُمْ صَدَقَةً ؕ ذٰلِكَ
خَيْرٌ لَّكُمْ وَاَطْهَرُ ؕ فَاِنْ لَّمْ تَجِدُوْا فَاِنَّ
اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝١٢ ءَاَشْفَقْتُمْ اَنْ تُقَدِّمُوْا
بَيْنَ يَدَىْ نَجْوٰىكُمْ صَدَقٰتٍ ؕ فَاِذْ لَمْ تَفْعَلُوْا
وَتَابَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ فَاَقِيْمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا
الزَّكٰوةَ وَاَطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ؕ وَاللّٰهُ خَبِيْرٌۢ
بِمَا تَعْمَلُوْنَ ۝١٣ ع

11 అల్లాహ్, ఆయన ప్రవక్త (సఅసం) ముస్లిమ్‌లకు నేర్పిన మర్యాదలలో ఇది ఒకటి. ఒక సమావేశంలో మొదట్నుంచే కూర్చొని ఉన్నవారు ఉన్నట్లయితే, తరువాత మరికొందరు వచ్చినట్లయితే, ముందునుంచే కూర్చున్నవారు కొత్తగా వచ్చినవారికి చోటివ్వటం, సాధ్యమైనంత వరకు ఒద్దికగా కూర్చుని వారికి ఎక్కువ స్థలం ఇవ్వటం అనే నాగరికతను

14 – 21 అల్లాహ్ ఆగ్రహానికి గురైన ఒక వర్గం వారిని మిత్రులుగా చేసుకున్న ప్రజలను మీరు చూడలేదా? వారు మీ మనుషులూకారు, వారి మనుషులూ కారు. వారు బుద్ధిపూర్వకంగా అసత్య విషయాలపై ప్రమాణం చేస్తారు. అల్లాహ్ వారి కోసం కఠిన శిక్షను సిద్ధపరచి ఉంచాడు. వారు చేస్తున్నవన్నీ అతి చెడ్డ పనులు. వారు తమ ప్రమాణాలను డాలుగా చేసుకుని, దాని చాటున ప్రజలను అల్లాహ్ మార్గం నుండి నిరోధిస్తున్నారు. దీనికిగాను వారికి అవమానభరితమైన శిక్షపడుతుంది. అల్లాహ్ (శిక్ష) నుండి వారిని కాపాడటానికి వారి సంపదలూ పనికిరావు, వారి సంతానమూ ఉపయోగపడదు. వారు నరకవాసులు, అందులోనే వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు. అల్లాహ్ వారందరినీ లేపినరోజున, వారు ఆయన ముందుకూడ, మీ ముందు చేసినట్లే ప్రమాణాలు చేస్తారు. దీనివల్ల తమ పని కొంత నెరవేరుతుందని వారు అనుకుంటారు. బాగా తెలుసుకోండి, వారు పరమ అసత్యవాదులు. షైతాను వారిని ఆవహించి ఉన్నాడు, వారు తమ హృదయాలలో దేవుని సంస్మరణను మరచిపోయేలాజేశాడు. వారు షైతాన్ పక్షానికి చెందినవారు. జాగ్రత్త; షైతాన్ పక్షం వారే నష్టానికి గురి అయ్యేవారు. నిశ్చయంగా అల్లాహ్‌నూ, ఆయన ప్రవక్తనూ వ్యతిరేకించేవారు నీచాతి నీచమైన సృష్టికి చెందినవారు. నేనూ, నా ప్రవక్తమాత్రమే ఆధిక్యం వహించితీరుతాము అని అల్లాహ్ వ్రాసిపెట్టాడు. నిజానికి అల్లాహ్ సర్వశక్తిమంతుడు, సర్వాధికుడూను.

اَلَمْ تَرَ اِلَى الَّذِيْنَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ
عَلَيْهِمْ ۭ مَا هُمْ مِّنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ ۙ وَيَحْلِفُوْنَ
عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُوْنَ ۝ اَعَدَّ اللّٰهُ
لَهُمْ عَذَابًا شَدِيْدًا ۭ اِنَّهُمْ سَاۗءَ مَا كَانُوْا
يَعْمَلُوْنَ ۝ اِتَّخَذُوْٓا اَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوْا
عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِيْنٌ ۝
لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ اَمْوَالُهُمْ وَلَآ اَوْلَادُهُمْ
مِّنَ اللّٰهِ شَيْــًٔا ۭ اُولٰۗىِٕكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۭ
هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ۝ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ جَمِيْعًا
فَيَحْلِفُوْنَ لَهٗ كَمَا يَحْلِفُوْنَ لَكُمْ وَيَحْسَبُوْنَ
اَنَّهُمْ عَلٰي شَيْءٍ ۭ اَلَآ اِنَّهُمْ هُمُ الْكٰذِبُوْنَ ۝
اِسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطٰنُ فَاَنْسٰىهُمْ ذِكْرَ اللّٰهِ ۭ
اُولٰۗىِٕكَ حِزْبُ الشَّيْطٰنِ ۭ اَلَآ اِنَّ حِزْبَ الشَّيْطٰنِ
هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ۝ اِنَّ الَّذِيْنَ يُحَاۗدُّوْنَ اللّٰهَ
وَرَسُوْلَهٗٓ اُولٰۗىِٕكَ فِي الْاَذَلِّيْنَ ۝ كَتَبَ اللّٰهُ
لَاَغْلِبَنَّ اَنَا وَرُسُلِيْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ عَزِيْزٌ ۝

పాటించాలి. తరువాత వచ్చినవారు బలవంతంగా వారిలోకి చొచ్చుకుపోకూడదు, ఎవరూ ఎవరినీ లేపి వారి స్థలాన్ని ఆక్రమించి కూర్చోకూడదు. ఈ మర్యాదను కొత్తవారు పాటించాలి.

12 అంటే, సమావేశం ముగిసిందని చెప్పిన తరువాత, సభ్యులు లేచి వెళ్లిపోవాలి, అక్కడే కదలకుండా కూర్చోరాదు.

13 హజ్రత్ అబ్దుల్లాహ్ బిన్ అబ్బాస్ (రజిఅన్) ఈ ఆజ్ఞకు గల కారణాన్ని ఇలా వివరించారు: చాలా ఎక్కువగా, అవసరంలేకుండానే ప్రజలు మహాప్రవక్త (సఅసమ్)తో రహస్యంగా మాట్లాడవలసి ఉందని విజ్ఞప్తి చేసేవారు.

14 ఈ రెండో ఆజ్ఞ, పై ఆజ్ఞ వచ్చిన కొంత కాలం తరువాతనే అవతరించింది. విధిగా దానం చేయాలనే షరతును ఇది రద్దు చేసింది. దానం చేయాలి అనే ఆజ్ఞ ఎంతకాలం ఉన్నది అనే విషయంలో అభిప్రాయభేదాలు ఉన్నాయి. అది ఒకరోజు కంటే తక్కువ కాలం వరకు అమలులో ఉంది, తరువాత రద్దుచేయబడింది అని ఖతాదా అన్నారు. పదిరోజుల వరకు అమలులో ఉంది అని ముఖాతిల్ బిన్ హయ్యాన్ అన్నారు. ఈ ఆజ్ఞ అమలులో ఉన్న గడువు ఏ హదీసులోనైనా పదిరోజులకంటే ఎక్కువగా లేదు.

22 అల్లాహ్‌నూ, పరలోకాన్నీ విశ్వసించేవారు, అల్లాహ్‌నూ ఆయన ప్రవక్తనూ వ్యతిరేకించే వారిని ప్రేమించటాన్ని నీవు ఎన్నడూ చూడలేవు. ఆ వ్యతిరేకించేవారు వారి తల్లిదండ్రులైనా, వారి కుమారులైనా, వారి సోదరులైనా సరే లేదా వారి కుటుంబీకులైనా సరే. వారి హృదయాలలో అల్లాహ్ విశ్వాసాన్ని స్థిరంగా నాటాడు, తన తరఫునుండి ఒక ఆత్మను ప్రసాదించి వారికి బలాన్ని ఇచ్చాడు. ఆయన వారిని క్రింద కాలువలు ప్రవహించే స్వర్గవనాలలో ప్రవేశింపజేస్తాడు. ఆవనాలలో వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు. అల్లాహ్ వారి పట్ల ప్రసన్నుడయ్యాడు, వారు అల్లాహ్ పట్ల సంతుష్టి చెందారు. వారు అల్లాహ్ పక్షానికి చెందినవారు. జాగ్రత్త! అల్లాహ్ పక్షం వారే సఫలీకృతులయ్యేవారు.

لا تجد قوما يؤمنون بالله واليوم الآخر
يوادون من حاد الله ورسوله ولو كانوا
آباءهم او ابناءهم او اخوانهم او عشيرتهم
اولئك كتب في قلوبهم الايمان وايدهم
بروح منه ويدخلهم جنت تجري من
تحتها الانهر خلدين فيها رضي الله عنهم
ورضوا عنه اولئك حزب الله الا ان حزب الله
هم المفلحون ۝٢٢

59. అల్ హష్ర్

(٥٩) سُوْرَةُ الْحَشْرِ مَدَنِيَّةٌ (١٠١)

ఆయతులు : 24 అవతరణ : మదీనాలో

اٰيَاتُهَا ٢٤ رُكُوْعَاتُهَا ٣

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۚ
وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝ هُوَ الَّذِيْٓ اَخْرَجَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ مِنْ دِيَارِهِمْ
لِاَوَّلِ الْحَشْرِ ۗ مَا ظَنَنْتُمْ اَنْ يَّخْرُجُوْا وَظَنُّوْٓا
اَنَّهُمْ مَّانِعَتُهُمْ حُصُوْنُهُمْ مِّنَ اللّٰهِ فَاَتٰىهُمُ
اللّٰهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوْا ۗ وَقَذَفَ فِيْ
قُلُوْبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُوْنَ بُيُوْتَهُمْ بِاَيْدِيْهِمْ
وَاَيْدِي الْمُؤْمِنِيْنَ ۗ فَاعْتَبِرُوْا يٰٓاُولِي الْاَبْصَارِ ۝
وَلَوْلَآ اَنْ كَتَبَ اللّٰهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَآءَ لَعَذَّبَهُمْ
فِي الدُّنْيَا ۗ وَلَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ۝
ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ شَآقُّوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ۚ وَ
مَنْ يُّشَآقِّ اللّٰهَ فَاِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ۝
مَا قَطَعْتُمْ مِّنْ لِّيْنَةٍ اَوْ تَرَكْتُمُوْهَا قَآئِمَةً عَلٰٓى
اُصُوْلِهَا فَبِاِذْنِ اللّٰهِ وَلِيُخْزِيَ الْفٰسِقِيْنَ ۝

وقف النبي ﷺ

1 – 2 ఆకాశాలలోనూ, భూమిలోనూ ఉన్న ప్రతి వస్తువూ అల్లాహ్‌నే స్తుతిస్తోంది. ఆయనే సర్వాధికుడు, వివేకవంతుడూను. ఆయనే గ్రంథ ప్రజలలోని తిరస్కారులను మొదటి దెబ్బలోనే వారి గృహాలనుండి గెంటివేశాడు.[1] వారు వెళ్లిపోతారని మీరు ఏమాత్రం ఊహించి ఉండలేదు. వారు కూడ తమను అల్లాహ్ నుండి తమ కోటలు రక్షిస్తాయని భావించారు. కాని అల్లాహ్ వారిపైకి వారు ఊహించని దిశనుండి[2] వచ్చాడు. ఆయన వారి హృదయాలలో బెదురు పుట్టించాడు. తత్ఫలితంగా వారు తమ ఇళ్లను తమ చేతులారా కూడా నాశనం చేసుకున్నారు. విశ్వాసుల చేతుల ద్వారా కూడా నాశనం చేయించుకున్నారు. కనుక కళ్లున్న ప్రజలారా! గుణపాఠం నేర్చుకోండి.

3 – 4 ఒకవేళ అల్లాహ్ దేశబహిష్కార విషయాన్ని వారి నొసట వ్రాసి ఉండకపోతే, ప్రపంచంలోనే ఆయన వారిని శిక్షించి ఉండేవాడు.[3] పరలోకంలో వారి కొరకు నరక శిక్ష ఉండనే ఉంది. వారు అల్లాహ్‌నూ, ఆయన ప్రవక్తనూ వ్యతిరేకించినందువల్లనే ఇదంతా జరిగింది. అల్లాహ్‌ను ఎవడు వ్యతిరేకించినా, వాడిని అల్లాహ్ చాల కఠినంగా శిక్షిస్తాడు.

5 మీరు ఏ ఖర్జూరపు చెట్లను నరికివేశారో లేక ఏ ఖర్జూరపు చెట్లను వాటివ్రేళ్లపై యథాతథంగా ఉండనిచ్చారో, ఇదంతా అల్లాహ్ ఆజ్ఞతోనే జరిగింది.[4] (అల్లాహ్ ఈ ఆజ్ఞను) దుర్మార్గులను అవమానపరచేందుకు [5] (ఇచ్చాడు).

---

1 గ్రంథ ప్రజలలోని అవిశ్వాసులు అంటే, ఇక్కడ మదీనా నగరంలోని ఒకప్రాంతంలో నివసిస్తూ ఉండే, బనీనజీర్‌కు చెందిన యూదుల తెగ అని అర్థం. ఈ తెగవారు మహాప్రవక్త (సఅసమ్)తో ఒక ఒడంబడిక చేసుకున్నారు. కాని వారు దానిని మాటిమాటికీ ఉల్లంఘించేవారు. ఈ కారణంగా రబీఉల్ అవ్వల్ 4వ తేదీ హిజ్రీలో, మహాప్రవక్త వారికి ఒక నోటీసును జారీ చేశారు. అందులో ఆయన వారిని, మదీనా నగరాన్ని విడిచి వెళ్లటమో లేదా యుద్ధానికి సంసిద్ధులు కావటమో నిర్ణయించుకోమన్నారు. వారు వెళ్లిపోవటానికి తిరస్కరించటం చేత, మహాప్రవక్త (సఅసమ్) ముస్లిమ్

6 – 10 ఏ ఆస్తులను[6] అల్లాహ్, వారి అధీనంలో నుండి తీసుకుని తన ప్రవక్త వైపునకు తరలించాడో,[7] అవి మీరు మీ గుర్రాలనూ, ఒంటెలనూ పరుగెత్తించగా లభించినటువంటి ఆస్తులు కావు. అల్లాహ్ తన ప్రవక్తలకు తాను కోరిన వారిపై ఆధిపత్యాన్ని ప్రసాదిస్తాడు. అల్లాహ్ ప్రతిదానిపై అధికారం కలిగి[8] ఉన్నాడు. అల్లాహ్ ఇతర వాడల ప్రజలనుండి దేనినయితే తన ప్రవక్తవైపునకు మరలిస్తాడో, అందులో అల్లాహ్‌కు, ప్రవక్తకు, బంధువులకు[9], అనాధులకు, నిరుపేదలకు బాటసారులకు హక్కు ఉన్నది. అది మీ ధనికుల మధ్యనే తిరగకుండా ఉండేందుకు[10] ఇలా నిర్ణయించబడింది. దైవప్రవక్త మీకు ఇచ్చిన దాన్ని తీసుకోండి , ఆయన మిమ్మల్ని నిషేధించిన దాని జోలికిపోకండి. అల్లాహ్‌కు భయపడండి, అల్లాహ్ కఠినంగా శిక్షించేవాడు.[11] (ఇంకా ఆ ఆస్తులలో) తమ ఇళ్ళనుండీ, తమ ఆస్తిపాస్తుల నుండీ తరిమివేయబడిన నిరుపేద శరణార్థులకు కూడ హక్కు ఉంది. వారు అల్లాహ్ అనుగ్రహాన్నీ, ఆయన ప్రసన్నతనూ కోరుకుంటున్నారు. ఇంకా వారు అల్లాహ్‌కూ, ఆయన ప్రవక్తకూ సహాయపడేందుకు సదా సంసిద్ధంగా ఉంటారు. వారే ఋజువర్తనులు. (ఇంకా ఆ ఆస్తులలో) ఈ శరణార్థుల రాకకు పూర్వమే, విశ్వసించి వలసకేంద్రంలో స్థిరపడిన వారికి కూడ హక్కు ఉంది.[12] వారు తమ వద్దకు వలస వచ్చిన వారిని ప్రేమిస్తారు. వారికి ఏది ఇవ్వబడినా, దాని అవసరం సైతం ఉన్నట్లుగా వారు తమ మనస్సులలో భావించరు. వారు స్వయంగా అగత్యం కలవారైనప్పటికీ, తమ కంటే ఇతరులకే ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇస్తారు. వాస్తవానికి హృదయలోభత్వం నుండి రక్షింపబడినవారే సాఫల్యం పొందేవారు. (ఇంకా ఆ ఆస్తులలో) వారి తరువాత వచ్చిన వారికి కూడ హక్కు ఉంది.[13] వారు ఇలా అంటారు, "ఓ ప్రభూ! మమ్మల్నీ, మాకు పూర్వం విశ్వసించిన మా సోదరులందరినీ, క్షమించు, మా హృదయాలలో విశ్వాసుల పట్ల ఎలాంటి ద్వేషాన్నీ కలిగించకు. మా ప్రభూ! నీవు చాలా కనికరించేవాడవు, కరుణామయుడవూను."[14]

وَمَآ اَفَآءَ اللّٰهُ عَلٰى رَسُوْلِهٖ مِنْهُمْ فَمَآ اَوْجَفْتُمْ
عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَّلَا رِكَابٍ وَّلٰكِنَّ اللّٰهَ
يُسَلِّطُ رُسُلَهٗ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ ۗ وَاللّٰهُ عَلٰى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝ مَآ اَفَآءَ اللّٰهُ عَلٰى رَسُوْلِهٖ مِنْ
اَهْلِ الْقُرٰى فَلِلّٰهِ وَلِلرَّسُوْلِ وَلِذِى الْقُرْبٰى
وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِيْنِ وَابْنِ السَّبِيْلِ ۙ كَيْ لَا
يَكُوْنَ دُوْلَةًۢ بَيْنَ الْاَغْنِيَآءِ مِنْكُمْ ۗ وَمَآ اٰتٰىكُمُ
الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ ۚ وَمَا نَهٰىكُمْ عَنْهُ
فَانْتَهُوْا ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۗ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ
الْعِقَابِ ۝ لِلْفُقَرَآءِ الْمُهٰجِرِيْنَ الَّذِيْنَ وقف لازم
اُخْرِجُوْا مِنْ دِيَارِهِمْ وَاَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُوْنَ
فَضْلًا مِّنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا وَّيَنْصُرُوْنَ اللّٰهَ
وَرَسُوْلَهٗ ۗ اُولٰٓئِكَ هُمُ الصّٰدِقُوْنَ ۝
وَالَّذِيْنَ تَبَوَّؤُ الدَّارَ وَالْاِيْمَانَ مِنْ
قَبْلِهِمْ يُحِبُّوْنَ مَنْ هَاجَرَ اِلَيْهِمْ وَلَا
يَجِدُوْنَ فِيْ صُدُوْرِهِمْ حَاجَةً مِّمَّآ اُوْتُوْا
وَيُؤْثِرُوْنَ عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ
خَصَاصَةٌ ۗ وَمَنْ يُّوْقَ شُحَّ نَفْسِهٖ فَاُولٰٓئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ۝ وَالَّذِيْنَ جَآءُوْ مِنْۢ بَعْدِهِمْ
يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِاِخْوَانِنَا الَّذِيْنَ
سَبَقُوْنَا بِالْاِيْمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِيْ قُلُوْبِنَا
غِلًّا لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا رَبَّنَآ اِنَّكَ رَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ۝ ع

సైన్యాన్ని తీసుకుని వారిపై దాడి చేశారు. కాని యుద్ధ ప్రారంభానికి ముందే, వారు దేశబహిష్కరణకు అంగీకరించారు. వాస్తవానికి వారి కోటలు పటిష్ఠంగా ఉండేవి, వారి సంఖ్య ముస్లిమ్‌ల సంఖ్యకంటే తక్కువ ఏమీకాదు, యుద్ధసామగ్రి సమృద్ధిగా ఉండేది. అయినా వారు దేశబహిష్కరణకే అంగీకరించారు.

11 – 17 కపటవైఖరి అవలంబించిన వారిని నీవు[15] చూడ లేదా? వీరు గ్రంథప్రజలలోని అవిశ్వాసులైన తమ సోదరులతో ఇలా అంటారు, "ఒకవేళ మిమ్మల్ని బహిష్కరించటం జరిగితే, మేము కూడ మీతో పాటు వస్తాము. మీ వ్యవహారంలో మేము ఎవరిమాటైనా ఎంత మాత్రం వినము. ఒకవేళ మీతో యుద్ధం జరిగితే, మీకు మేము సహాయపడతాము." కాని వీరు పరమ అసత్యపరులు; దీనికి అల్లాహ్‌యే సాక్షి. వారు గనక బహిష్కరింప బడితే, వీరు వారితోపాటు ఎంతమాత్రం వెళ్ళరు. ఒకవేళ వారితో యుద్ధం జరిగితే, వీరు వారికి ఏమాత్రం సహాయపడరు. ఒకవేళ వీరు వారికి సహాయపడినా, వెన్నుచూపి పారిపోతారు. ఆ తరువాత ఎక్కడనుండీ ఎలాంటి సహాయాన్నీ పొందలేరు. వీరి హృదయాలలో అల్లాహ్ భయంకంటే మీ భయమే ఎక్కువగా ఉంది; ఎందుకంటే వీరు బుద్ధిహీనులు.[16] వీరు ఎన్నడూ ఒకచోట గుమిగూడి (బహిరంగమైదానంలో) మిమ్మల్ని ఎదుర్కొలేరు. ఒకవేళ పోరాడినా, కోటల రక్షణగల వాడలలో కూర్చుండిగానీ లేదా ప్రాకారాల వెనుక దాగి ఉండిగానీ పోరాడ తారు. వీరు పరస్పరం తీవ్రంగా కలహించుకుంటారు. వీరు కలసికట్టుగా ఉన్నారని నీవు భావిస్తున్నావు. కాని వీరి మనస్సులు పరస్పరం చీలిపోయి ఉన్నాయి. వీరు బుద్ధిహీనులు కావటం వల్లనే వీరి స్థితి ఇలా తయారయింది. వీరికి కొంతకాలం ముందు, తాము చేసిన దాని ఫలితాన్ని చవి చూసిన ప్రజలమాదిరి గానే వీరూ ఉన్నారు.[17] వీరికి బాధాకరమైన శిక్షపడుతుంది. వీరి దృష్టాంతం షైతాన్ దృష్టాంతం మాదిరిగా ఉంది; ప్రారం భంలో వాడు మానవునితో, "సత్యాన్ని తిరస్కరించు" అని అంటాడు. తీరా మానవుడు సత్యాన్ని తిరస్కరిస్తే, వాడు, "నీపట్ల నాకు ఏవిధమైన బాధ్యతాలేదు. సకల లోకాల ప్రభువైన అల్లాహ్ అంటే నాకు భయంగాఉంది" అని అంటాడు. తరువాత ఆ ఇద్దరి పర్యవసానం, శాశ్వతంగా నరకానికి పోవటమే. దుర్మార్గులకు లభించే ప్రతిఫలం ఇదే.

الم تر الى الذين نافقوا يقولون
لاخوانهم الذين كفروا من اهل
الكتب لئن اخرجتم لنخرجن معكم ولا
نطيع فيكم احدا ابدا وان
قوتلتم لننصرنكم والله يشهد انهم
لكذبون ۝ لئن اخرجوا لا يخرجون معهم
ولئن قوتلوا لا ينصرونهم ولئن نصروهم
ليولن الادبار ثم لا ينصرون ۝
لانتم اشد رهبة في صدورهم من
الله ذلك بانهم قوم لا يفقهون ۝
لا يقاتلونكم جميعا الا في قرى محصنة
او من وراء جدر باسهم بينهم شديد
تحسبهم جميعا وقلوبهم شتى ذلك
بانهم قوم لا يعقلون ۝ كمثل الذين
من قبلهم قريبا ذاقوا وبال امرهم
ولهم عذاب اليم ۝ كمثل الشيطن
اذ قال للانسان اكفر فلما كفر قال
اني بريء منك اني اخاف الله رب
العلمين ۝ فكان عاقبتهما انهما في النار
خالدين فيها وذلك جزؤا الظلمين ۝

2 అల్లాహ్ వారిపైకి వచ్చాడు అంటే, అల్లాహ్ ఎక్కడనో ఉన్నాడు, అక్కడ నుండి ఆయన వారిపైకి దాడిచేశాడు అని అర్థం కాదు. అయితే ఇక్కడ ఈ విషయం భావగర్భితంగా చెప్పబడింది. దీని ఉద్దేశ్యం ఈ భావాన్ని కలిగించటం: ముస్లిములు దాడి చేయకముందు, "బయటి నుండి ఎవరైనా దాడి చేస్తే మేము మా కోటలలోనుంచే దానిని ప్రతిఘటిస్తాము" అని వారు అనుకున్నారు. కాని ఆపద వస్తుందని వారు ఊహించనైనా ఊహించని దిక్కు నుండి అల్లాహ్ వారిపై

يَاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيْرٌۢ بِمَا تَعْمَلُوْنَ ۝ وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ نَسُوا اللّٰهَ فَاَنْسٰهُمْ اَنْفُسَهُمْ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْفٰسِقُوْنَ ۝ لَا يَسْتَوِيْٓ اَصْحٰبُ النَّارِ وَاَصْحٰبُ الْجَنَّةِ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَآئِزُوْنَ ۝

18 – 20 విశ్వసించిన ఓ ప్రజలారా! అల్లాహ్‌కు భయపడండి. ప్రతి వ్యక్తీ తాను రేపటి కొరకు ఏమి సమకూర్చుకున్నాడో[18] చూసుకోవాలి. అల్లాహ్‌కు భయపడుతూ ఉండండి, నిశ్చయంగా అల్లాహ్‌కు మీరు చేసేపనులన్నీ తెలుసు. అల్లాహ్‌ను మరచిపోయిన వారి మాదిరిగా మీరూ అయిపోకండి. (అల్లాహ్‌ను మరచిపోవటం వల్ల) అల్లాహ్ వారిని తమను తాము మరచిపోయేలా చేశాడు.[19] వారే దుర్మార్గులు. నరకానికి పోయేవారూ స్వర్గానికి పోయేవారూ ఎన్నటికీ ఒకటి కాలేరు. అసలు స్వర్గానికి పోయేవారే కృతార్థులు.

దాడిచేశాడు. ఆ దిక్కు ఏదంటే ఆయన అంతర్గతంగా వారి మనస్థైర్యాన్ని దెబ్బతీశాడు, వారిపోరాటపటిమను బలహీనపరచాడు. ఆ తరువాత వారి ఆయుధాలు, శక్తిమంతమైన వారి కోటలు సైతం దేనికీ కొరగాకుండాపోయాయి.

3 ప్రపంచంలో శిక్షించటం అంటే, వారు నామ రూపాలు లేకుండాపోవటం. వారు సంధిచేసుకుని తమ ప్రాణాలు కాపాడుకునే బదులు, యుద్ధం చేసి ఉన్నట్లయితే, వారు పూర్తిగా తుడిచిపెట్టుకుని పోయేవారు.

4 ఇది ఈ వ్యవహారాన్ని సూచిస్తోంది: బనీ నజీర్ పట్టణపరిసరాలలో ఉన్న ఒయాసిస్సులోని చెట్లను ముస్లిమ్‌లు ముట్టడి ప్రారంభంలో నరికివేయటమో, కాల్చివేయటమో చేశారు. ముట్టడి సులభతరమవుతుందనే ఉద్దేశ్యంతో ఇలా చేశారు. సైన్యం కదలికలకు అడ్డురాని వృక్షాలను మాత్రం వదలివేశారు. దీనిపై మదీనా నగరంలోని కపటులు, యూదులు పెద్దగొడవ చేశారు. "ముహమ్మద్ (సఅసమ్) భూమిపై సంక్షోభాన్ని సృష్టించవద్దని నిషేధించారు; కాని చూడండి, పచ్చని ఫలవృక్షాలు నరికివేయబడుతున్నాయి. ఇది లోకంలో సంక్షోభం సృష్టించటం కాకపోతే మరేమిటి?" దీనిపై అల్లాహ్ ఈ ఉత్తరువును అవతరింపజేశాడు: "మీరు కొన్ని వృక్షాలను నరికారు, కొన్ని వృక్షాలను నరకలేదు. ఈ రెండు పనులలో ఏ పనీ తప్పుకాదు. ఆ రెంటికీ అల్లాహ్ అనుమతి ఉన్నది."

5 అంటే, అల్లాహ్ అభిమతం ఏమిటంటే, ఈ వృక్షాలు నరకటం వలన కూడ వారు అవమానం పాలు కావాలి; నరకకుండా ఉంచటం వలన కూడ అవమానం పాలు కావాలి. నరకటం వల్ల వారు అవమానం పాలుకావాలి అనే దాని సందర్భం ఏమిటంటే, ఏ తోటలను వారు తమ చేతులతో నాటారో, ఏ తోటలకు వారు ఎన్నో తరాలనుండి యజమానులుగా ఉంటూ వచ్చారో, ఆ తోటలలోని వృక్షాలు వారి కళ్లయెదుటే నరకబడుతున్నాయి, కాని వారు నరికే వారిని వారించలేక నిస్సహాయులుగా చూస్తూ ఉండిపోయారు. వృక్షాలను నరకకుండా ఉంచటం వల్ల కూడ వారు అవమానం పాలు కావాలి అనే దాని సందర్భమేమిటంటే, వారు మదీనా నగరాన్ని విడిచిపెట్టిపోతూ, నిన్నటి వరకు తమ అధీనంలో ఉన్న ఈ పచ్చని పండ్లతోటలు ఈనాడు ముస్లిమ్‌ల చేతులలోకి వెళ్లిపోవటాన్ని వారు ప్రత్యక్షంగా చూశారు. వారు బలవంతులై ఉంటే, ఆతోటలను పూర్తిగా ధ్వంసంచేసి ఉండేవారు, ఒక్క చెట్టును కూడ ముస్లిమ్‌లకు దక్కకుండా చేసేవారు. కాని వారు నిస్సహాయులై, విఫలమనోరథులై నిరాశా నిస్పృహలతో ఎలా ఉన్న దానిని అలాగే వదలి వెళ్లిపోయారు.

6 దేశ బహిష్కారానికి గురి అయిన బనీ నజీర్ తెగవారి ఆస్తి పాస్తులు అన్నీ ఇస్లామీ ప్రభుత్వాధీనంలోకి వచ్చాయి. ఇప్పుడు వాటిని ఏ విధంగా నిర్వహించాలో అనే విషయాన్ని గురించి ఇక్కడ నుండి పదవ ఆయతు వరకు, అల్లాహ్ తెలియజేస్తున్నాడు.

7 ఈ పదాల మూలంగా తేటతెల్లమయ్యే విషయమేమిటంటే, ఈ భూమిపైగానీ, ఇక్కడ ఉన్న వస్తువులపై గానీ, అల్లాహ్‌పై తిరుగుబాటు చేసిన వారికి ఏ అధికారమూలేదు. కనుక, ఒక ధర్మ సమ్మతమైన యుద్ధం ద్వారా, అవిశ్వాసుల చేతులనుండి విశ్వాసుల చేతులలోకి వచ్చిన ఆస్తిపాస్తుల వ్యవహారం ఏమిటంటే, వాటి యజమాని వాటిని,

21 ఒకవేళ మేము ఈ ఖుర్‌ఆన్‌ను ఏ పర్వతంపైనైనా అవతరింపజేస్తే, అది అల్లాహ్ భయంవల్ల క్రుంగిపోయి, బ్రద్దలై పోవటాన్ని[20] నీవు చూస్తావు. ప్రజలు (తమ స్థితిని గురించి) ఆలోచించాలని మేము ఈ దృష్టాంతాలను వారి ముందు ఉంచుతున్నాము.

لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ عَلٰى جَبَلٍ لَّرَاَيْتَهٗ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللّٰهِ ۚ وَتِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُوْنَ ۝

నమ్మకద్రోహులు, తిరుగుబాటుదారులైన తన సేవకుల కబ్జా నుండి తీసి, విశ్వాసపాత్రులూ, విధేయులూ అయిన సేవకులకు అప్పగించాడు. ఇందువల్లనే ఇటువంటి ఆస్తిపాస్తులను ఇస్లామీ చట్ట పరిభాషలో 'ఫయ్' (వాపసు తీసుకురాబడిన ఆస్తిపాస్తులు) అని అంటారు.

8 అంటే, ఈ ఆస్తిపాస్తులు ముస్లిమ్‌ల అధీనంలోకి రావటం అనేది సైనికులు యుద్ధ భూమిలో పోరాడటం వలన జరిగింది మాత్రం కాదు. అల్లాహ్ తన ప్రవక్త (సఅసమ్)కూ, అతని సంఘానికీ, అతను స్థాపించిన వ్యవస్థకూ ప్రసాదించిన సామూహిక శక్తి వలన జరిగింది. ఈ కారణం వల్ల, ఈ ఆస్తిపాస్తులు విజయధనానికి పూర్తిగా భిన్నమైనవి. కనుక యుద్ధసైనికులకు వాటిపై ఏ మాత్రం హక్కులేదు; విజయధనం మాదిరిగా వాటిని సైనికులకు పంచటానికి వీలులేదు. ఈ విధంగా షరియత్ శాస్త్రంలో విజయధనానికీ మరియు "ఫయ్"కీ సంబంధించిన ఉత్తరువులు వేరువేరుగా ఉన్నాయి. విజయధనం అంటే, యుద్ధ చర్యలు జరిగేటప్పుడు, శత్రుసైన్యాల నుండి లభించిన చరాస్తులు అని అర్థం. అవికాక, శత్రుదేశంలోని భూములు, ఇళ్లు, ఇంకా ఇతర స్థిరచరాస్తులు విజయధనం పరిధిలోనికి రావు, 'ఫయ్' పరిధిలోనికి వస్తాయి.

9 బంధువులు అంటే, మహాప్రవక్త(సఅసమ్) గారి బంధువులు అని అర్థం; అంటే హాషిమ్ సంతతివారు, ముత్తలిబ్ సంతతి వారు. ఈ భాగం ఎందుకు నిర్ణయించబడిందంటే, మహాప్రవక్త (సఅసమ్) తన అవసరాలను, తన కుటుంబీకుల అవసరాలను తీర్చటంతోపాటు, తన సహాయానికి అర్హులైన బంధువుల హక్కులు లేదా తాను సహాయం చేయటం అవసరమని భావించిన వారి హక్కులు కూడ నెరవేర్చగలందులకు. మహాప్రవక్త (సఅసమ్) మరణానంతరం, ఇది ఒక ప్రత్యేకమైన ఒక శాశ్వతమైన భాగంగా ఉండలేదు. కాని ఇతర ముస్లిమ్ నిరుపేదలు, అనాథులు, బాటసారులతో పాటు హాషిమ్ సంతతివారిలోని, ముత్తలిబ్ సంతతి వారిలోని నిస్సహాయుల హక్కులను కూడ నెరవేర్చే బాధ్యతలను "బైతుల్ మాల్"కు అప్పగించటం జరిగింది. అయితే, వారికి జకాతులో భాగం లేదుగనుక, వారి హక్కును ఇతరుల హక్కులకంటే మిన్నగా పరిగణించటం జరిగింది.

10 ఇది దివ్యఖురాను ప్రవచించిన ముఖ్యమైన మార్గదర్శక సూత్రాలలో ఒకటి. ఇందులో ఇస్లామీ సమాజం, ప్రభుత్వాల ఆర్థికవిధానం యొక్క ప్రాథమిక నియమం ఏమిటో చెప్పబడింది: సంపద సమాజంలో ఎల్లప్పుడూ చేతులు మారుతూ తిరుగుతూ ఉండాలే కాని కేవలం ధనవంతుల మధ్యనే తిరుగుతూ ఉండకూడదు, ధనవంతుడు మరింత ధనవంతుడుగానూ, నిరుపేద మరింత నిరుపేదగానూ అయిపోకూడదు.

11 ఈ ఉత్తరువు బనీనజీర్‌కు చెందిన ఆస్తుల పంపిణీ విషయంలో అవతరించింది, కాని అది అందరికీ వర్తిస్తుంది. కనుక దాని ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, ముస్లిములందరూ సకల వ్యవహారాలలో మహాప్రవక్త(సఅసమ్)కు విధేయులై ఉండాలి. ఈ ఉద్దేశ్యాన్ని ఈ విషయం మరింత విశదపరుస్తోంది: "దైవప్రవక్త మీకు ఇచ్చిన దానిని"కి మారుగా "దైవప్రవక్త మీకు ఇవ్వని దానిని" అనే పదాలు వాడబడలేదు; కాని "ఆయన మీకు నిషేధించిన దాని జోలికి పోకండి." అని సెలవీయబడింది.

12 అన్సారులు అని అర్థం. అంటే, 'ఫయ్'లో కేవలం మహాజిరులకు మాత్రమే హక్కులేదు, పూర్వం నుంచీ 'దారుస్సలామ్'లో నివసిస్తూ ఉన్నటువంటి ముస్లిములు కూడ అందులో భాగం పొందటానికి హక్కుదారులు.

22 – 24 ఆయనే అల్లాహ్; ఆయన తప్ప ఆరాధ్యుడెవ్వడూ[21] లేడు; దృశ్యాదృశ్య విషయాలన్నీ ఎరిగినవాడు. ఆయనే కరుణామయుడు, కృపాశీలుడు. ఆయనే అల్లాహ్, ఆయన తప్ప ఆరాధ్యుడెవ్వడూ లేడు. ఆయన చక్రవర్తి, ఎంతో పరిశుద్ధుడు,[22] సురక్షితుడు, [23] శాంతి ప్రదాత[24], సంరక్షకుడు,[25] సర్వాధికుడు, తన ఉత్తరువులను తిరుగులేని విధంగా అమలు పరచేవాడు, ఎల్లప్పుడూ గొప్పవాడుగానే ఉండేవాడు. ప్రజలు కల్పించే దైవత్వపు భాగస్వామ్యం వర్తించని పరిశుద్ధుడు అల్లాహ్, సృష్టివ్యూహాన్ని రచించేవాడు, దానిని అమలుపరచేవాడు, ఆపై దాని ప్రకారం రూపకల్పన చేసేవాడు. ఆయనకు మంచి పేర్లు ఉన్నాయి. ఆకాశాలలోనూ, భూమిలోనూ ఉన్న ప్రతివస్తువూ ఆయనను స్మరిస్తోంది.[26] ఆయన సర్వాధికుడు, వివేక వంతుడూను.

هُوَ اللّٰهُ الَّذِىْ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا
هُوَ ۚ عٰلِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ ۚ هُوَ
الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ اللّٰهُ الَّذِىْ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا
هُوَ ۚ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوْسُ السَّلٰمُ الْمُؤْمِنُ
الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ ؕ سُبْحٰنَ
اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ﴿٢٣﴾ هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ
الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ؕ يُسَبِّحُ لَهٗ
مَا فِى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ
الْحَكِيْمُ ﴿٢٤﴾

---

13 అంటే 'ఫయ్'లోని ఆస్తులకు ఈతరం వారికి మాత్రమే కాక భావితరాలవారికి కూడ హక్కు ఉన్నది.

14 ఈ ఆయతులో ముస్లిములకు ఒక ముఖ్యమైన నైతిక ఉపదేశం చేయబడింది: వారు తోటి ముస్లిముల పట్ల తమ హృదయాలలో అసూయా ద్వేషాలు కలిగి ఉండకూడదు, తమకు ముందు గతించిన ముస్లిముల దోషాలను క్షమించమని అల్లాహ్‌ను ప్రార్థిస్తూ ఉండాలి; వారిని దూషించకూడదు, శపించనూ కూడదు.

15 ఈ మొత్తం రుకూలో కపటుల వైఖరిని గురించి చెప్పటం జరిగింది: మహాప్రవక్త(సఅసమ్) బనీ నజీర్‌ను పదిరోజులలో మక్కానగరాన్ని విడిచిపెట్టి వెళ్లిపొమ్మని నోటీసు పంపారు; వారి ఇళ్లను ముట్టడించటం ఇంకా ప్రారంభంకాలేదు. అప్పుడు మదీనాలోని వంచకుల నాయకులు వారికి ఈ మేరకు ఒక వర్తమానాన్ని పంపించారు: మేము రెండు వేలమంది మనుషులతో మీకు సహాయపడటానికి వస్తాము, బనీఖురైజా, బనీగతఫాన్ తెగలు కూడ మీకు అండగా నిలబడతారు. కనుక మీరు ముస్లిములను ధైర్యంగా ఎదుర్కోండి, వారికి ఎంతమాత్రం లొంగకండి. ముస్లిములు మీతో యుద్ధం చేస్తే, మేము మీ వైపునుండి పోరాడతాము. ఒకవేళ మీరు ఇక్కడ నుండి తరమబడితే, మీతోపాటు మేము కూడ వెళ్లిపోతాము.

16 ఈ చిన్న వాక్యంలో ఒక గొప్ప సత్యం చెప్పబడింది. తెలివి గల ఒక మనిషి, అసలు భయపడటానికి తగినది అల్లాహ్ శక్తియే కాని, మానవశక్తి మాత్రం కానేకాదు. కనుక లెక్క అడిగే మానవశక్తి ఒకటి ఉన్నాలేకున్నా అతడు దైవదండనకు గురిచేసే ప్రతికార్యానికీ దూరంగా ఉంటాడు; అల్లాహ్ అతనిపై విధించిన ప్రతికర్తవ్యాన్ని నిర్వహించటానికి అతను సంసిద్ధుడవుతాడు; ప్రాపంచిక శక్తులు ఎన్ని అడ్డగించినా అతను తనకర్తవ్యాన్ని వదలడు. కాని ఒక తెలివి తక్కువ మనిషి, జీవిత వ్యవహారాలన్నింటిలో తనవైఖరినీ, తన కార్యాచరణనూ, దైవశక్తికంటే మానవశక్తిమీదనే ఆధారపడి నిర్ణయించుకుంటాడు. కొన్ని పనులకు అతడు దూరంగా ఉండటానికి కారణం దైవశిక్షకు భయపడికాదు, తన ముందుగల మానవశక్తికి భీతి చెంది మాత్రమే. కొన్ని పనులను అతడు చేయటానికి కారణం, దైవాజ్ఞ అని కాదు; మానవుడి ఆజ్ఞ అనియే, మానవశక్తుల తృప్తికొరకే. ఈ తెలివి- తెలివితక్కువతనాల మధ్య ఉన్న భేదమే, యధార్థానికి ఒక విశ్వాసికీ, ఒక అవిశ్వాసికీ ప్రవర్తనలోగల పరస్పర భేదాలను ప్రస్ఫుటం చేస్తుంది.

17 ఇది ఖురైష అవిశ్వాసులనూ, యూదుల తెగ ఖయ్‌నుఖానూ సూచిస్తుంది. వారు, అధిక సంఖ్యాబలమూ, విశేషసాధన సంపత్తీ కలిగి కూడ, ఈ బలహీనతల మూలంగానే, తగిన సాధన సంపత్తిలేని, అల్ప సంఖ్యాకుల చేతిలో ఓడిపోయారు.

18 రేపు అంటే పరలోకం అని అర్థం. ప్రాపంచిక జీవితం అంతా "ఈనాడు" దీనికి రేపు ప్రళయదినం.

19 అంటే, దేవుణ్ణి మరచి పోవటం అనే దాని అనివార్యఫలితం మనిషి తనను తాను మరచి పోవటం. తాను ఒకరికి దాసుడననే విషయాన్ని మనిషి మరచిపోయినప్పుడు, అతడు ప్రపంచంలో తన స్థానాన్ని గురించి తప్పనిసరిగా తప్పుడు అభిప్రాయాన్ని ఏర్పాటు చేసుకుంటాడు. అతని యావత్ జీవితం ఈ మౌలిక అపోహకారణంగా తప్పుడు మార్గంలో పడిపోతుంది. ఇదే మాదిరిగా, అతడు, తాను ఒక్క అల్లాహ్‌కు తప్ప మరెవరికీ దాసుడను కాను అనే విషయాన్ని మరచి పోయినప్పుడు, తాను వాస్తవంగా ఎవరికి దాసుడో, ఆయనను మాత్రం సేవించడు. కానీ తాను నిజంగా దాసుడు కాని వారినెందరినో సేవిస్తూ ఉంటాడు.

20 ఈ ఉదాహరణ అర్థం ఏమిటంటే, దేవుని ఔన్నత్యం గురించీ, ఆయన ముందు దాసుల బాధ్యత, జవాబుదారీలను గురించీ దివ్యఖురాను చెబుతున్న విషయానికి సంబంధించిన అవగాహనా భాగ్యం పర్వతం వంటి మహత్తరమైన సృష్టికి కలిగితే, సర్వశక్తిమంతుడైన అల్లాహ్ ముందు తనకు కూడ తన పనులను గురించి సమాధానం చెప్పుకోవలసి ఉందనే విషయం దానికి తెలిస్తే అది కూడ భయంతో కంపిస్తుంది.

21 అంటే, దాస్యానికీ, ఆరాధనకూ అర్హతను పొందే స్థితీ, స్థాయీ, స్థానమూ గలవాడు ఒక్క అల్లాహ్ తప్ప మరొకడెవ్వడూ లేడు: ఆరాధ్యదైవం అవటానికి హక్కుగల దైవత్వపు గుణ విశేషాలూ, అధికారాలూ కలవాడు కూడ ఆయన తప్ప మరెవ్వడూలేడు.

22 అంటే, ఆయనలో ఒక లోపం గానీ, ఒక దోషంగానీ, ఒక అవగుణంగానీ ఉన్నాయనే విషయానికి ఆయన అతీతుడు. ఆయన పరమ పవిత్రుడు; ఆయన విషయంలో చెడును గురించి ఊహించటానికి సైతం అవకాశంలేనివాడు.

23 అంటే, ఆయనకు కష్టాలు కలుగుతాయనీ, ఆయన బలహీనతలకు లోనవుతాడనీ, ఆయన లోటుపాట్లకు గురిఅవుతాడనీ, లేదా ఆయన శక్తి సామర్థ్యాలకూ, ఆయన పరిపూర్ణతకూ క్షీణదశకలుగుతుందనీ - అనే విషయాలకు ఆయన అతీతుడు.

24 అంటే, ఆయన తన సృష్టికి ఎన్నడూ అన్యాయం చేయడనీ, దాని హక్కులకు భంగం కలిగించడనీ, దాని ప్రతిఫలాన్ని ఎంతమాత్రం వ్యర్థం చేయడనీ, దానితో ఆయన చేసిన వాగ్దానాలను వమ్ముచేయడనీ, సృష్టికి గట్టి విశ్వాసం ఉన్నది.

25 అసలు "అల్-ముహయ్‌మిన్" అనే పదం ఉపయోగించబడింది; దానికి మూడు అర్థాలు ఉన్నాయి: ఒకటి, సంరక్షకుడు, కాపాడేవాడు. రెండు, ఎవడు ఏమి చేస్తున్నాడో చూసే సాక్షీభూతుడు. మూడు, ప్రజల అవసరాలనూ, కోరికలనూ తీర్చే బాధ్యతను వహించినవాడు.

26 అంటే, తన సృష్టికర్త ప్రతి లోపానికీ, దోషానికీ, బలహీనతకూ, తప్పుకూ అతీతుడని సృష్టిలోని ప్రతి ప్రాణీ ఎలుగెత్తి చాటుతోంది.

60. అల్ ముమ్‌తహినహ్

(٦٠) سُوْرَةُ الْمُمْتَحِنَةِ مَدَنِيَّةٌ (٩١)

ఆయతులు : 13 అవతరణ : మదీనాలో

آياتها ١٣ رکوعاتها ٢

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 3 విశ్వసించిన ఓ ప్రజలారా![1] మీరు గనక నామార్గంలో జిహాద్ చేయటానికీ, నా ప్రసన్నతను పొందటానికీ (స్వస్థలాన్ని విడిచి ఇళ్లనుండి) బయలుదేరినపుడు నాకూ, మీకూ శత్రువులైన వారితో స్నేహం చేయకండి. అసలు మీరు వారితో స్నేహం ఎలా చేస్తారు; మీ వద్దకు వచ్చిన సత్యాన్ని వారు విశ్వసించటానికి నిరాకరించారు కదా! కేవలం మీరు మీ ప్రభువైన అల్లాహ్‌ను విశ్వసించారనే నేరంపై వారు దైవప్రవక్తనూ, స్వయంగా మిమ్మల్నీ దేశబహిష్కరణకు గురిచేశారు. ఇదీ వారి వైఖరి. ఇలాంటి వారికి మీరు రహస్యంగా స్నేహ సందేశం పంపుతారా? వాస్తవానికి మీరు రహస్యంగా చేసేది, బహిరంగంగా చేసేది అంతా నాకు బాగా తెలుసు. మీలో అలా ఎవరు చేసినా అతను నిశ్చయంగా ఋజుమార్గం తప్పిపోయినట్లే. వారి వైఖరి ఎలా ఉందంటే; ఒకవేళ మీపై అదుపు సాధిస్తే, వారు మీకు విరోధులైపోయి, చేష్టలతో, మాటలతో మిమ్మల్ని వేధిస్తారు. మీరు ఎలాగైనాసరే అవిశ్వాసులైపోవాలని వారు కోరుతున్నారు. ప్రళయం నాడు మీ బంధుత్వాలు గానీ, మీ సంతానం[2] గానీ ఏ విధంగానూ పనికిరావు. ఆరోజున అల్లాహ్ మీ మధ్య ఎడబాటు[3] కలిగిస్తాడు; ఆయనే మీ కర్మలను చూసేవాడు.

يَاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّخِذُوْا عَدُوِّيْ
وَعَدُوَّكُمْ اَوْلِيَاۤءَ تُلْقُوْنَ اِلَيْهِمْ بِالْمَوَدَّةِ
وَقَدْ كَفَرُوْا بِمَا جَاۤءَكُمْ مِّنَ الْحَقِّ ۚ
يُخْرِجُوْنَ الرَّسُوْلَ وَاِيَّاكُمْ اَنْ تُؤْمِنُوْا
بِاللّٰهِ رَبِّكُمْ ۗ اِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِيْ
سَبِيْلِيْ وَابْتِغَاۤءَ مَرْضَاتِيْ ۖ تُسِرُّوْنَ اِلَيْهِمْ
بِالْمَوَدَّةِ ۖ وَاَنَا اَعْلَمُ بِمَآ اَخْفَيْتُمْ وَمَآ
اَعْلَنْتُمْ ۗ وَمَنْ يَّفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ
سَوَاۤءَ السَّبِيْلِ ۝ اِنْ يَّثْقَفُوْكُمْ يَكُوْنُوْا
لَكُمْ اَعْدَاۤءً وَّيَبْسُطُوْٓا اِلَيْكُمْ اَيْدِيَهُمْ
وَاَلْسِنَتَهُمْ بِالسُّوْۤءِ وَوَدُّوْا لَوْ تَكْفُرُوْنَ ۝ لَنْ
تَنْفَعَكُمْ اَرْحَامُكُمْ وَلَآ اَوْلَادُكُمْ ۚ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۚ
يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ ۗ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ۝

---

1 ఈ విషయంలో వ్యాఖ్యాతలందరూ ఏకాభిప్రాయంతో ఉన్నారు: మక్కా ముష్రిక్కులకు హజ్రత్ హాతిబ్ బిన్ అబీ బల్‌తఆ వ్రాసిన ఉత్తరం పట్టుబడినప్పుడు ఈ ఆయతులు అవతరించాయి. ఆ ఉత్తరంలో ఆయన, మహాప్రవక్త మక్కాపై దాడి చేయనున్నారనే వార్తను శత్రువులకు ముందుగానే తెలియజేశారు.

2 యుద్ధసమయంలో మక్కాలో ఉన్నటువంటి తన కుటుంబం సురక్షితంగా ఉండాలని హజ్రత్ హాతిబ్ (రజిఅన్) ఈ పని చేశారు కాబట్టి, "నీవు ఏ సంతానం నిమిత్తం ఈ పని చేశావో, ఆ సంతానం పరలోకంలో నీకు ఏ మాత్రం ఉపయోగపడదు." అని సెలవీయబడింది.

3 అంటే ఇహలోకపు బాంధవ్యాలు, రాగబంధాలు సంబంధాలు అన్నీ అక్కడ తెగిపోతాయి; ప్రతివ్యక్తీ తన వ్యక్తిగత హోదాలో హాజరవుతాడు, ప్రతివాడూ తన స్వవిషయాన్ని గురించి మాత్రమే లెక్క ఇచ్చుకోవాలి. కనుక ఈ ప్రపంచంలో ఏ వ్యక్తి గానీ బంధుత్వం కోసమో, స్నేహం కోసమో, ఒక వర్గం కోసమో ధర్మ సమ్మతం కాని ఏ పనినీ

4 – 5 ఇబ్రాహీమ్‌లో ఆయన సహచరులలో మీకై ఒక మంచి ఆదర్శం ఉన్నది. వారు తమ జాతివారితో స్పష్టంగా ఇలా అన్నారు, "మీపట్ల, దేవుణ్ణి వదలి మీరు పూజించే ఇతర దైవాల పట్ల మేము పూర్తిగా విసిగిపోయాము. మేము మిమ్మల్ని తిరస్కరించాము.[4] మీరు ఏకైక ప్రభువైన అల్లాహ్‌ను విశ్వసించనంతవరకు మాకూ మీకూ మధ్య విరోధ, విద్వేషాలు ఉండిపోతాయి. అయితే ఇబ్రాహీమ్ తన తండ్రితో ఇలా అనటం, "నేను మీ మన్నింపు కొరకు తప్పకుండా అల్లాహ్‌కు విన్నవిస్తాను. మీ కొరకు అల్లాహ్ నుండి మరేదీ పొందే అధికారం నాకు లేదు."[5] (ఈ విషయం దీనినుండి మినహాయించబడింది). (ఇబ్రాహీమ్ మరియు అతని అనుయాయులు ఇలా ప్రార్థించారు), "మా ప్రభూ! మేము నిన్నే నమ్ముకున్నాము, నీవైపునకే మేము మరలాము, నీ సన్నిధికే మేము మరలిరావలసి ఉన్నది. ప్రభూ! మమ్మల్ని అవిశ్వాసుల కొరకు పరీక్షా విషయంగా చేయకు.[6] ప్రభూ! మా తప్పులను మన్నించు, నిస్సందేహంగా నీవే మహాశక్తి సంపన్నుడవు, గొప్ప వివేకవంతుడవూను."

6 వారి జీవన సరళిలోనే మీకూ, అల్లాహ్‌నూ అంతిమదినాన్నీ నమ్ముకున్న ప్రతి వ్యక్తికీ గొప్ప ఆదర్శం ఉన్నది. ఎవడైనా దీనికి విముఖుడైతే, అల్లాహ్ ఏ అవసరమూ లేనివాడు, స్వతహాగా ప్రశంసనీయుడు (అని వారు తెలుసుకోవాలి).

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرٰهِيمَ
وَالَّذِينَ مَعَهُ ۚ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا
بُرَءٰٓؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ
دُونِ اللّٰهِ ۫ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَ
بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتّٰى
تُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ وَحْدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرٰهِيمَ
لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ
مِنَ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ ۖ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا
وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ۝٤ رَبَّنَا لَا
تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَاغْفِرْ لَنَا
رَبَّنَا ۚ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝٥
لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ
كَانَ يَرْجُوا اللّٰهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ ۚ وَمَنْ يَتَوَلَّ
فَإِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ۝٦

ع

చేయకూడదు. ఎందుకంటే, స్వయం కృతాపరాధానికి తానే శిక్షను అనుభవించవలసి ఉంటుంది. అతని వ్యక్తిగత బాధ్యతలో ఇతరులెవ్వరూ పాలుపంచుకోరు.

4 అంటే, మేము మిమ్మల్ని తిరస్కరిస్తున్నాము; మీరూ సత్యవంతులుకారు, మీ ధర్మమూ సత్యవంతమైనది కాదు.

5 వేరే మాటలలో దాని అర్థం ఏమిటంటే, హజ్రత్ ఇబ్రాహీమ్ తన అవిశ్వాస, ముష్రిక్కు జాతి పట్ల తన అసమ్మతిని వ్యక్తం చేసి వారితో తెగదెంపులు చేసుకునే విషయం మీరు అనుసరించదగినదే; కాని ఆయన తన ముష్రిక్కు తండ్రికై మన్నింపు ప్రార్థనలు చేస్తానని వాగ్దానం చేయటం, నిజంగానే ఆయన దానిని కార్యరూపంలో పెట్టటం అనే విషయం మీకు అనుసరణీయంకాదు.

6 అవిశ్వాసులకు విశ్వాసులు పరీక్ష అవటం అనేది అనేక రూపాలలో ఉంటుంది: ఉదాహరణకు; అవిశ్వాసులు విశ్వాసులపై ప్రాబల్యం వహించి, తాము సత్యమార్గంలో ఉన్నామనీ, విశ్వాసులు అసత్యమార్గంలో ఉన్నారనీ, దానికి తమ ప్రాబల్యమే ఒక నిదర్శనమనీ భావించవచ్చు. లేదా విశ్వాసులపై అవిశ్వాసుల దౌర్జన్యాలు సహింపరానివై, చివరకు వారు లొంగిపోయి తమ ధర్మం, తమ నీతి విషయంలో రాజీపడేరీతిలో బేరసారాలకు దిగవచ్చు. లేదా సత్యధర్మానికి ప్రాతినిధ్యం వహించే ఉన్నతమైన స్థానంలో ఉండి కూడ, విశ్వాసులలో తమ స్థానానికి అనుగుణమైన నైతిక బలం లేకపోవటం; వారి ప్రవర్తనలో అజ్ఞాన కాలపు సమాజంలో ప్రబలిన దోషాలు, బలహీనతలు, ప్రజలకు గోచరించవచ్చు; ఈ ధర్మానికి మా అవిశ్వాసంపై ఆధిక్యతను ప్రసాదించే ఏ ఘనత దీనిలో ఉన్నది అనే అవకాశం అవిశ్వాసులకు లభిస్తుంది.

7 మీరు ఈనాడు ఎవరితో విరోధం కొని తెచ్చుకున్నారో,[7] వారికీ మీకూ మధ్య ఎప్పుడో ఒకప్పుడు అల్లాహ్, ప్రేమను కలిగించటం అసంభవమేమీ కాదు. అల్లాహ్ సర్వశక్తిమంతుడు; ఇంకా ఆయన క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడూను.

8 – 9 ఎవరైతే ధర్మం విషయంలో మీతో యుద్ధం చేయలేదో, మిమ్మల్ని మీ ఇళ్లనుండి వెళ్లగొట్టలేదో, వారి పట్ల మీరు మంచితనంతో, న్యాయంతో వ్యవహరించటాన్ని అల్లాహ్ నిరోధించడు. అల్లాహ్ న్యాయం చేసేవారిని ప్రేమిస్తాడు.[8] ఎవరు మీతో ధర్మం విషయంలో యుద్ధం చేశారో, మిమ్మల్ని మీ ఇళ్లనుండి బహిష్కరించారో, మిమ్మల్ని బహిష్కరించటంలో పరస్పరం సహకరించుకున్నారో, వారితో మీరు స్నేహం చేయటాన్ని మాత్రం అల్లాహ్ వారిస్తున్నాడు. అటువంటి వారితో స్నేహం చేసేవారే దుర్మార్గులు.

عَسَى اللّٰهُ اَنْ يَّجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِيْنَ عَادَيْتُمْ مِّنْهُمْ مَّوَدَّةً ؕ وَاللّٰهُ قَدِيْرٌ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝ لَا يَنْهٰىكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِيْنَ لَمْ يُقَاتِلُوْكُمْ فِى الدِّيْنِ وَلَمْ يُخْرِجُوْكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ اَنْ تَبَرُّوْهُمْ وَتُقْسِطُوْٓا اِلَيْهِمْ ؕ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِيْنَ ۝ اِنَّمَا يَنْهٰىكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذِيْنَ قٰتَلُوْكُمْ فِى الدِّيْنِ وَاَخْرَجُوْكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ وَظٰهَرُوْا عَلٰٓى اِخْرَاجِكُمْ اَنْ تَوَلَّوْهُمْ ۚ وَمَنْ يَّتَوَلَّهُمْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُوْنَ ۝

---

7 పై ఆయతులలో ముస్లిములకు తమ అవిశ్వాసపు బంధువులతో బాంధవ్యాన్ని తెగతెంపులు చేసుకోమని బోధించిన తరువాత, మీ ఈ బంధువర్గమే రేపు ముస్లిములుగా మారవచ్చు, ఈనాటి శత్రుత్వమే రేపటికి ప్రేమగా మారే సమయం కూడ రావచ్చు అని ఆశ కలిగించటం కూడ జరిగింది.

8 అర్థం ఏమిటంటే, మీతో విరోధించని వారితో మీరునూ విరోధించకండి. న్యాయం ఇదే. శత్రువునూ శత్రువు కానివాణ్ణీ ఒకే గాటన కట్టటం న్యాయం కాదు. ఇస్లామ్ ధర్మాన్ని స్వీకరించినందుకు మిమ్మల్ని పీడించిన వారి యెడల, స్వదేశాన్ని విడిచిపెట్టి వేళ్లేలా బలవంతం చేసిన వారియెడల, వెళ్లిపోయిన తరువాత కూడ మిమ్మల్ని వెంటాడం మానని వారియెడల కఠిన వైఖరి అవలంబించే హక్కు మీకు ఉన్నది. ఈ పీడనతో ఏ ప్రమేయమూలేని వారి పట్ల మీరు సద్భావంతో ప్రవర్తించండి. న్యాయం ఇదే. రక్త సంబంధాలు, ఇతర బాంధవ్యాల కారణంగా మీపై ఉన్న వారి హక్కులను నెరవేర్చటంలో లోటురానీయకండి.

10 – 11 విశ్వసించిన ప్రజలారా! విశ్వసించిన స్త్రీలు మీ వద్దకు వలసవచ్చినప్పుడు (వారు విశ్వసించినవారవునోకాదో) పరీక్షించి తెలుసుకోండి. వారి విశ్వాసం ఎంత వాస్తవమైనదో అల్లాహ్‌యే బాగా ఎరుగును. తరువాత, వారు విశ్వసించినవారే అని మీకు తెలిస్తే, వారిని అవిశ్వాసుల వద్దకు తిప్పి పంపకండి.[9] వారూ అవిశ్వాసులకు ధర్మసమ్మతం కారు, అవిశ్వాసులూ వారికి ధర్మసమ్మతం కారు, అవిశ్వాసులైన వారి భర్తలు వారికిచ్చిన 'మహర్'ను వారికి తిరిగి ఇచ్చి వెయ్యండి. మీరు వారికి ఇవ్వవలసిన మహర్‌ను[10] వారికి ఇచ్చివేస్తే, అప్పుడు మీరు వారిని వివాహమాడటంలో దోషం లేదు. స్వయంగా మీరు కూడ అవిశ్వాసులైన స్త్రీలను మీ వివాహ బంధంలో ఆపి ఉంచకండి. అవిశ్వాసులైన మీ భార్యలకు మీరు ఇచ్చిన మహర్‌ను అడిగి వెనక్కి తీసుకోండి. అలాగే అవిశ్వాసులు విశ్వాసినులైన తమ భార్యలకు ఇచ్చిన మహర్‌ను వారు తిరిగి తీసుకోవచ్చు. ఇది అల్లాహ్ ఆజ్ఞ. ఆయన మీ మధ్య తీర్పు చేస్తున్నాడు. ఆయన సర్వమూ తెలిసినవాడు వివేకవంతుడూను. ఒకవేళ అవిశ్వాసినులైన మీ భార్యల మహర్‌లోని కొంతభాగమేదైనా అవిశ్వాసులనుండి మీకు తిరిగి లభించకపోతే, తరువాత మీవంతు వచ్చినప్పుడు, ఎవరి భార్యలైతే ఆవైపున ఉండిపోయారో, వారికి వారు ఇచ్చి ఉన్నంత మహర్ మొత్తాన్ని చెల్లించండి. మీరు విశ్వసించిన దేవునికి భయపడుతూ ఉండండి.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ ۖ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ ۖ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ ۖ لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ ۖ وَآتُوهُم مَّا أَنفَقُوا ۚ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَن تَنكِحُوهُنَّ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ ۚ وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ وَاسْأَلُوا مَا أَنفَقْتُمْ وَلْيَسْأَلُوا مَا أَنفَقُوا ۚ ذَٰلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ ۖ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ ۚ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ۝ وَإِن فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِّنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقَبْتُمْ فَآتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَزْوَاجُهُم مِّثْلَ مَا أَنفَقُوا ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنتُم بِهِ مُؤْمِنُونَ ۝

9 హుదైబియా సంధి జరిగిన తరువాత, తొలిరోజులలో ముస్లిమ్ పురుషులు మక్కా నుండి పారిపోయి మదీనాకు చేరేవారు; సంధి షరతులననుసరించి వారిని వెనక్కి పంపేవారు. తరువాత ముస్లిమ్ స్త్రీల రాక ప్రారంభమయింది. అవిశ్వాసులు ఒడంబడికలోని అంశాలను అధికారికంగా చూపుతూ, వారిని కూడ తిరిగి పంపమని డిమాండు చేశారు. ఈ సందర్భంలో, హుదైబియా ఒడంబడిక స్త్రీలకు కూడ వర్తిస్తుందా అనే ప్రశ్న తల ఎత్తింది. ఈ ప్రశ్నకే అల్లాహ్ ఇక్కడ జవాబు చెప్పాడు. వారు ముస్లిములు అయితే, నిజంగా వారు విశ్వాసం కోసమే వలస వచ్చారనీ, మరొక ఉద్దేశ్యం ఏదీలేదనీ నమ్మకం కలిగితే, వారిని వెనక్కి పంపించకూడదు. ఒడంబడికలో వ్రాయబడిన షరతులలో "రజులున్" (పురుషులు) అనే పదం వ్రాయబడింది, దీని ఆధారంగానే ఈ ఆజ్ఞ ఇవ్వబడింది. ఇదే విషయం బుఖారీ గ్రంథంలో ఉన్నది.

10 అర్థం ఏమిటంటే, వారి అవిశ్వాసపు భర్తలకు తిరిగి ఇవ్వబడే మహరులే ఈ స్త్రీల మహరులుగా పరిగణింపబడవు. ఇప్పుడు వారిలోని ఒక స్త్రీని వివాహం చేసుకోదలచిన ఒక ముస్లిమ్ ఆమెకు మహరును ఇవ్వాలి, తరువాత ఆమెను వివాహం చేసుకోవాలి.

12 ప్రవక్తా! విశ్వసించిన స్త్రీలు బైత్ చేయటానికి నీ వద్దకు వచ్చి,[11] తాము ఎవరినీ అల్లాహ్‌కు సాటిగా నిలబెట్టము అనీ, దొంగతనం చేయము అనీ, వ్యభిచారం చేయము అనీ, తమ సంతానాన్ని హత్యచేయము అనీ, తమ కాళ్లా చేతుల మధ్య ఏ అపనిందనూ కల్పించి తీసుకురాము[12] అనీ, ధర్మ సమ్మతమైన మంచి విషయాలలో నీకు అవిధేయత చూపము[13] అనీ ప్రమాణంచేస్తే, వారినుండి బైత్ తీసుకో; వారిని క్షమించు అని అల్లాహ్‌ను ప్రార్థించు. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ ఎంతో క్షమించే వాడు, కరుణించేవాడూను.

13 విశ్వాసులారా! అల్లాహ్ ఆగ్రహానికి గురి అయిన వారిని స్నేహితులుగా చేసుకోకండి. సమాధులలో పడి ఉన్న అవిశ్వాసులు నిరాశచెందినట్లుగా, వారు పరలోకంపట్ల నిరాశచెందారు.

يَاَيُّهَا النَّبِيُّ اِذَا جَاۤءَكَ الْمُؤْمِنٰتُ يُبَايِعْنَكَ
عَلٰٓى اَنْ لَّا يُشْرِكْنَ بِاللّٰهِ شَيْـًٔا وَّلَا يَسْرِقْنَ
وَلَا يَزْنِيْنَ وَلَا يَقْتُلْنَ اَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَاْتِيْنَ
بِبُهْتَانٍ يَّفْتَرِيْنَهٗ بَيْنَ اَيْدِيْهِنَّ وَاَرْجُلِهِنَّ وَلَا
يَعْصِيْنَكَ فِيْ مَعْرُوْفٍ فَبَايِعْهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ
لَهُنَّ اللّٰهَ ۗاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝
يَاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللّٰهُ
عَلَيْهِمْ قَدْ يَىِٕسُوْا مِنَ الْاٰخِرَةِ كَمَا يَىِٕسَ
الْكُفَّارُ مِنْ اَصْحٰبِ الْقُبُوْرِ ۝

11 ఈ ఆయతు, మక్కా విజయానికి కొంచెం ముందుగా అవతరించింది. దీని అవతరణ అనంతరం, మక్కా జయించబడింది. అప్పుడు ఖురైష తెగకు చెందిన ప్రజలు తండోపతండాలుగా మహాప్రవక్త (సఅసమ్)తో విధేయతాప్రమాణం (బైత్) చేయటానికి హాజరయ్యారు. దైవప్రవక్తే స్వయంగా సఫా కొండపై పురుషుల నుండి విధేయతా ప్రమాణం తీసుకున్నారు. స్త్రీల నుండి విధేయతా ప్రమాణం తీసుకోవటానికీ, ఈ ఆయతులో చెప్పబడిన విషయాలను గురించి వారిచే ప్రమాణం చేయించటానికీ, ఆయన తమతరపున హజ్రత్ ఉమర్ (రజిఅన్)ను నియమించారు. మదీనా నగరానికి తిరిగి వచ్చిన తరువాత, ఆయన ఒక గృహంలో అన్సారు స్త్రీలను సమావేశపరచమని ఆజ్ఞాపించారు; వారినుండి విధేయతా ప్రమాణం తీసుకోమని హజ్రత్ ఉమర్‌ను పంపారు.

12 ఇక్కడ రెండు రకాల అపనిందలు ఉన్నాయి. ఒకటి; ఒక స్త్రీ తోటి స్త్రీలపై, వారికి పరాయి పురుషులతో అక్రమ సంబంధాలు ఉన్నాయని నిందను మోపటం, ఇటువంటి కట్టుకథలను ప్రజలలో వ్యాపింపచేయటం. రెండు; ఒక స్త్రీ పరపురుషుడికి బిడ్డనుకని, ఆ బిడ్డ తన బిడ్డయే అని భర్తను నమ్మింపజేయటం.

13 ఈ చిన్న వాక్యంలో అతి ముఖ్యమైన రెండు న్యాయ విషయాలు చెప్పబడ్డాయి. ఒకటి; మహాప్రవక్త (సఅసమ్)కు విధేయత చూపటం అనేది కూడ హితకార్యాల విషయంలో మాత్రమే అనే షరతు విధించబడింది. మహాప్రవక్త (సఅసమ్) ఎన్నడైనా చెడుచేయమని ఆజ్ఞాపిస్తారేమో అని ఎంత మాత్రం సందేహించవలసిన పనిలేదు. దీని ద్వారా స్పష్టమయ్యే విషయమేమిటంటే, ఈ లోకంలో, దేవుని చట్ట పరిధులను అతిక్రమించి ఎవరికీ విధేయత చూపటానికి వీలులేదు. ఎందుకంటే, దైవప్రవక్త (సఅసమ్)కు విధేయత చూపటంలో కూడ మంచి విషయాలలోనే అనే షరతు విధించబడినప్పుడు, తమకు బేషరతుగా విధేయత చూపమని అడిగే హక్కు ఇతరులకు ఎలా సంక్రమిస్తుంది? దైవశాసనానికి భిన్నంగా ఉన్న వారి ఆజ్ఞలను, చట్టాలను, నియమాలను, సంప్రదాయాలను అనుసరించటం ఎలా సాధ్యం? న్యాయరీత్యా అధిక ప్రాముఖ్యం గల రెండో విషయం ఏమిటంటే, ఈ ఆయతులో ఐదు నిషేధపుటుత్తరువులను ఇచ్చిన పిదప, నిర్దిష్టమైన, ఒకే ఒక ఆజ్ఞ ఇవ్వబడింది. అది ఏమిటంటే, హితకార్యాలన్నింటిలో, మహాప్రవక్త (సఅసమ్) ఆజ్ఞలను శిరసావహించాలి. ఇక చెడ్డ విషయాలను గురించి; అజ్ఞానయుగపు స్త్రీలు గురి అయిన పెద్దపెద్ద చెడులను ప్రస్తావించటం జరిగింది; వాటికి దూరంగా ఉండాలనే విషయంలో కూడ ప్రమాణం ఖరారు చేయబడింది. కాని హితకార్యాల విషయంలో, ఒక జాబితా ఇచ్చి ఫలానా పనులు చేయండి అని ప్రమాణం చేయించటం జరగలేదు. కాని ఏ సత్కార్యం గురించి మహాప్రవక్త (సఅసమ్) ఉత్తరువు ఇచ్చినా, దానిని తప్పకుండా అనుసరించాలి అనే విషయంలో మాత్రమే ప్రమాణం చేయించటం జరిగింది.

61. అస్ సఫ్

(٦١) سُوْرَةُ الصَّفِّ مَدَنِيَّةٌ (١٠٩)

ఆయతులు : 14 అవతరణ : మదీనాలో

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝١ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لِمَ تَقُوْلُوْنَ مَا لَا تَفْعَلُوْنَ ۝٢ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللّٰهِ اَنْ تَقُوْلُوْا مَا لَا تَفْعَلُوْنَ ۝٣ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الَّذِيْنَ يُقَاتِلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِهٖ صَفًّا كَاَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَّرْصُوْصٌ ۝٤ وَاِذْ قَالَ مُوْسٰى لِقَوْمِهٖ يٰقَوْمِ لِمَ تُؤْذُوْنَنِيْ وَقَدْ تَّعْلَمُوْنَ اَنِّيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ ۭ فَلَمَّا زَاغُوْٓا اَزَاغَ اللّٰهُ قُلُوْبَهُمْ ۭ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ۝٥

1 ఆకాశాలలోనూ, భూమిలోనూ ఉన్న ప్రతి వస్తువూ అల్లాహ్‌నే స్తుతిస్తోంది. ఆయన ఆధిక్యత కలవాడు, వివేకవంతుడూను.

2 – 4 విశ్వాసులారా! మీరు చేయని విషయాన్ని చేస్తాము అని చెబుతారెందుకు? మీరు చేయని దానిని చేస్తాము అని చెప్పటం అల్లాహ్ దృష్టిలో అత్యంత అప్రియమైన విషయం. అసలు అల్లాహ్‌కు ఆయన మార్గంలో సీసంతో పోసిన[1] గోడవలె దృఢమైన బారులు తీరి నిలబడి పోరాడే వారంటేనే ఇష్టం.

5 మూసా తన జాతివారితో అన్న ఈ విషయాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకో; "ఓ నాజాతి ప్రజలారా! మీరు నన్ను ఎందుకు వేధిస్తున్నారు? నేను మీ వద్దకు అల్లాహ్‌చే పంపబడిన ప్రవక్తనని మీకు తెలుసుకదా!"[2] ఆ తరువాత వారు వక్రమార్గాన్ని అవలంబించినప్పుడు, అల్లాహ్ కూడా వారి హృదయాలను వక్రీకరించాడు. అల్లాహ్ దుర్మార్గులకు సన్మార్గం చూపడు.[3]

---

1 దీని ద్వారా తెలిసే తొలి విషయం ఏమిటంటే, ప్రాణాలకు తెగించి అల్లాహ్ మార్గంలో పోరాడటానికీ, ప్రమాదాలను సైతం ఎదుర్కోవటానికీ సంసిద్ధులయ్యే విశ్వాసులకు మాత్రమే అల్లాహ్ ప్రసన్నతా భాగ్యం కలుగుతుంది. మరి విషయం ఏమిటంటే, అల్లాహ్‌కు ప్రీతి పాత్రమైన సైన్యానికి మూడు గుణాలు ఉండాలి. ఒకటి, ఆ సైన్యం అల్లాహ్ మార్గంలో వివేచనతో, విమర్శనాబుద్ధితో పోరాడాలి, అల్లాహ్ మార్గంగా పరిగణింపబడని ఏ మార్గంలోనూ పోరాడకూడదు. రెండు, అది క్రమశిక్షణారాహిత్యానికీ, కలతలకూ లోనుకాకూడదు; కట్టుదిట్టమైన క్రమశిక్షణతో బారులు తీరిపోరాడాలి. మూడు, శత్రువు ఎదుట, ఈ సైన్యం పోతపోసిన సీసపుగోడవలె నిలబడాలి.

2 ఇస్రాయీల్ సంతతివారు తమ ప్రవక్తల పట్ల అవలంబించిన వైఖరిని ముస్లిమ్‌లు తమ ప్రవక్త పట్ల అవలంబించకూడదు. కానిచో, ఇస్రాయీల్ సంతతివారికి పట్టిన గతే వారికీ పడుతుంది అని హెచ్చరిక చేయబడుతోంది.

3 అంటే, వక్రమార్గాన్ని అవలంబించదలచిన వారికి, అనవసరంగా రుజుమార్గం చూపటం, అల్లాహ్ పట్ల అవిధేయత చూపటానికే నిర్ణయించుకున్నవారికి సన్మార్గభాగ్యం కలిగించటం అల్లాహ్ విధానంకాదు.

6... మర్యమ్ కుమారుడు ఈసా అనిన మాటలను జ్ఞాపకం తెచ్చుకో, "ఓ ఇస్రాయీల్ సంతతి వారలారా! నేను మీ వద్దకు అల్లాహ్‌చే పంపబడిన సందేశహరుణ్ణి;[4] నాకు పూర్వం వచ్చిన తౌరాత్ గ్రంథాన్ని ధృవపరుస్తున్నాను; నా తరువాత అహ్మద్[5] అనే ప్రవక్త రాబోతున్నాడు అనే శుభవార్తను అందజేస్తున్నాను.

...6 – 9 అయితే ఆయన (ముహమ్మద్ సఅసమ్) వారి వద్దకు స్పష్టమైన సూచనలను తెచ్చినప్పుడు, వారు ఇది పూర్తిగా మోసమే[6] అని అన్నారు. ఇక ఇస్లామ్ (అల్లాహ్‌కు తనను తాను సమర్పించుకోవటం) సందేశం[7] అందజేయబడుతున్నప్పటికీ, అల్లాహ్‌పై అపనిందలు[8] మోపేవాడి కంటే పరమ దుర్మార్గుడెవడు? అటువంటి దుర్మార్గులకు అల్లాహ్ సన్మార్గం చూపడు. వారు అల్లాహ్ జ్యోతిని తమనోటితో ఊది ఆర్పగోరుతున్నారు. కాని అవిశ్వాసులకు ఎంత అనిష్టంగా ఉన్నా సరే అల్లాహ్ తన జ్యోతిని పూర్తిగా వ్యాపింపజేయటానికే నిర్ణయించుకున్నాడు. ఆయనే తన ప్రవక్తకు మార్గదర్శకత్వాన్నీ, సత్య ధర్మాన్నీ ఇచ్చి పంపాడు. దానిని సకల ధర్మాలపై ఆధిక్యం వహించే ధర్మంగా చేయటానికి; ఇది బహుదైవారాధకులకు ఎంత అనిష్టమైనా సరే.

وَاِذْ قَالَ عِيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ يٰبَنِيْٓ
اِسْرَآءِيْلَ اِنِّيْ رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ مُّصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرٰىةِ وَمُبَشِّرًاۢ
بِرَسُوْلٍ يَّاْتِيْ مِنْۢ بَعْدِي اسْمُهٗٓ
اَحْمَدُ ؕ فَلَمَّا جَآءَهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ قَالُوْا هٰذَا
سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ۝ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى
اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعٰٓى اِلَى الْاِسْلَامِ ؕ وَاللّٰهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ۝ يُرِيْدُوْنَ
لِيُطْفِـُٔوْا نُوْرَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ ؕ وَاللّٰهُ مُتِمُّ
نُوْرِهٖ وَلَوْ كَرِهَ الْكٰفِرُوْنَ ۝ هُوَ الَّذِيْٓ اَرْسَلَ
رَسُوْلَهٗ بِالْهُدٰى وَدِيْنِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهٗ
عَلَى الدِّيْنِ كُلِّهٖ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُوْنَ ۝

---

4 ఇది ఇస్రాయీల్ సంతతివారి రెండో అవిధేయతకు సంబంధించిన ప్రస్తావన. వారు ఉచ్ఛస్థితిలో ఉన్న తొలినాళ్లల్లో మొదటి సారిగా అవిధేయతకు పాల్పడ్డారు. ఈ ప్రాభవపు తుదినాళ్లల్లో వారు రెండో సారి అవిధేయతకు తిరిగి ఒడిగట్టారు. దాని తరువాత వారిపై శాశ్వతంగా అల్లాహ్ శాపం పడింది. ఈ రెండు సంఘటనలను గురించి చెప్పటంలో గల ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, ఇస్రాయీల్ సంతతివారు తమ ప్రవక్తల యెడల అవలంబించిన వైఖరిని ముస్లిమ్‌లు కూడ తమ ప్రవక్త యెడల అవలంబించినట్లయితే, వారు అనుభవించిన ఫలితాలనే, వీరు కూడ అనుభవిస్తారని హెచ్చరిక చేయటం.

5 మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసః) ఆగమనాన్ని గురించి హజ్రత్ ఈసా చెప్పిన జోస్యానికి సంబంధించిన ప్రస్తావన ఇది. దీనికి సంబంధించిన సాక్ష్యాధారాలను మేము "తఫ్‌హీముల్ ఖురాన్" ఐదవ సంపుటిలో, ఈ ఆయతును వివరిస్తూ ఇచ్చాము.

6 అసలు 'సిహ్ర్' అనే పదం వాడబడింది. ఇక్కడ ఈ పదం ఇంద్రజాలం అనే అర్థంలోకాక, మోసం, వంచన అనే అర్థంలో ఉపయోగించబడింది. అరబ్బీ నిఘంటువులో, ఇంద్రజాలం అనే అర్థం మాదిరిగానే ఈ అర్థాలు కూడ ప్రసిద్ధాలు. ఈ ఆయతు అర్థం ఏమిటంటే, ఏ ప్రవక్త ఆగమనాన్ని గురించి హజ్రత్ ఈసా (అస్సలామ్) జోస్యం చెప్పారో, ఆ ప్రవక్త తన ప్రవక్త పదవికి సంబంధించిన నిదర్శనాలతో వచ్చినప్పుడు, ఇస్రాయీల్ సంతతివారూ, యేసు అనుయాయులూ ఆయన ప్రవక్త పదవి ప్రకటనను స్పష్టమైన మోసం అని అన్నారు.

7 అంటే, అసలు దైవప్రవక్తను బూటకపు ప్రవక్త అని చెప్పటమే ఒక పెద్ద దుర్మార్గం, అంతటితో ఆగక, దైవప్రవక్త దైవ దాస్యం వైపునకు, దైవవిధేయతవైపునకు పిలిచినప్పుడు, దానికి సమాధానంగా ఆయనను తిట్టటం, ఆయన సందేశాన్ని దెబ్బతీయటానికి వివిధ రీతులలో అబద్ధాలు చెప్పటం, నీలాపనిందలు మోపటం పరమదుర్మార్గం.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ تُنجِيكُم مِّنْ عَذَابٍ أَلِيمٍ ۝ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ۝ يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ ۚ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۝ وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا ۖ نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ ۗ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنصَارِي إِلَى اللَّهِ ۖ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنصَارُ اللَّهِ ۖ فَآمَنَت طَّائِفَةٌ مِّن بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَت طَّائِفَةٌ ۖ فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ۝ ع ١٠

10 – 13 విశ్వసించిన ఓ ప్రజలారా! మిమ్మల్ని వ్యధాభరితమైన శిక్ష నుండి రక్షించే వ్యాపారమేమిటో[9] నేను మీకు తెలుపనా? విశ్వసించండి అల్లాహ్‌ను, ఆయన ప్రవక్తను; పోరాడండి అల్లాహ్ మార్గంలో మీ సంపదలను, మీ ప్రాణాలను ధారపోసి. మీరు గనక గ్రహిస్తే, ఇదే మీకు మేలైనది. అప్పుడు అల్లాహ్ మీ పాపాలను క్షమిస్తాడు, మిమ్మల్ని సెలయేళ్లు ప్రవహించే వనాలలో ప్రవేశింపజేస్తాడు. అంతేకాదు శాశ్వతమైన ఆ స్వర్గవనాలలో మీకు ఎంతో అందమైన గృహాలను ప్రసాదిస్తాడు. ఇదే గొప్ప సాఫల్యం. మీరు కోరుకుంటున్న ఇతర వస్తువులు కూడా మీకు అనుగ్రహిస్తాడు – అవి అల్లాహ్ నుండి పొందే సహాయం మరియు త్వరలో లభించబోయే విజయం. ఓ ప్రవక్తా! ఈ శుభవార్తను విశ్వాసులకు అందజెయ్యి.

14 విశ్వసించిన ఓ ప్రజలారా! మర్యమ్ కుమారుడు ఈసా, హవారీలతో అన్నట్లు మీరు అల్లాహ్‌కు సహాయకులుకండి. వారితో ఈసా ఇలా అన్నాడు, "అల్లాహ్ వైపునకు (పిలిచే పనిలో) నాకు సహాయపడేవారు ఎవరైనా ఉన్నారా?" దానికి హవారీలు, "మేము ఉన్నాము అల్లాహ్‌కు సహాయకులం" అని సమాధానమిచ్చారు. అప్పుడు ఇస్రాయీల్ సంతతిలోని ఒక వర్గం విశ్వసించింది, మరొక వర్గం తిరస్కరించింది. తరువాత మేము విశ్వసించిన వారిని వారి శత్రువులకు వ్యతిరేకంగా బలపరిచాము. వారే ఆధిక్యం వహించారు.[10]

---

8 అంటే, అల్లాహ్ పంపిన ప్రవక్తను బూటకపు ప్రవక్త అని చెప్పటం ప్రవక్తపై అవతరిస్తున్న అల్లాహ్ గ్రంథాన్ని ప్రవక్తయే కల్పించాడని అనటం.

9 వ్యాపారంలో లాభార్జనకై ఒక మనిషి తన సంపదనూ, సమయాన్నీ, శ్రమనూ, తెలివినీ, సామర్థ్యాన్నీ పణంగా పెడతాడు. ఇదే రీతిలో ఇక్కడ విశ్వాసాన్నీ, దైవమార్గంలో యత్నించటాన్నీ (జిహాద్) వ్యాపారం అని చెప్పబడింది. అర్థం ఏమిటంటే, ఈ మార్గంలో మీ సర్వస్వాన్నీ సమర్పించినట్లయితే, రాబోయే ఆయతులలో చెప్పబడిన లాభాలన్నీ మీరు పొందగలరు.

10 యూదులు హజ్రత్ ఈసాను విశ్వసించలేదు. క్రైస్తవులూ, ముస్లిములూ ఆయనను విశ్వసించారు. అల్లాహ్ మొదట యూదులపై క్రైస్తవులు ప్రాబల్యం వహించేలా చేశాడు. తరువాత ముస్లిములు కూడ వారిపై ప్రాబల్యం వహించారు. ఈ విధంగా ఏసుక్రీస్తును తిరస్కరించినవారు, పై రెండు వర్గాల వారి చేతులలోనూ, ఓటమిని చవిచూశారు. ఈ వ్యవహారం ఇక్కడ చెప్పబడటానికి హేతువు ఏమిటంటే, ఏ విధంగా మొదట, ఏసుక్రీస్తును విశ్వసించినవారు ఆయనను విశ్వసించనివారిపై ప్రాబల్యం వహించారో, అదే విధంగా మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్)ను విశ్వసించినవారు ఆయనను విశ్వసించనివారిపై ప్రాబల్యం వహిస్తారు అని ముస్లిములకు నమ్మకం కలగటానికే.

62. అల్ జుముఅహ్

(٦٢) سُوْرَةُ الْجُمُعَةِ مَدَنِيَّةٌ (١١٠)

ఆయతులు : 11 అవతరణ : మదీనాలో

آياتها ١١ ركوعاتها ٢

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 ఆకాశాలలోని ప్రతివస్తువూ, భూమిలోని ప్రతి వస్తువూ అల్లాహ్‌ను స్తుతిస్తోంది. ఆయన విశ్వసమ్రాట్టు, ఎంతో పరిశుద్ధుడు, అత్యంత శక్తిమంతుడు, వివేకవంతుడు.

2 – 4 ఆయనే నిరక్షరాస్యులలో[1] (ఉమ్మీలు) ఒక ప్రవక్తను స్వయంగా వారి నుండే లేపాడు. ఆ ప్రవక్త వారికి ఆయన వాక్యాలను వినిపిస్తున్నాడు, వారి జీవితాలను తీర్చిదిద్దుతున్నాడు, వారికి గ్రంథాన్నీ, వివేకాన్నీ బోధిస్తున్నాడు. వాస్తవానికి దీనికి పూర్వం వారు పూర్తిగా మార్గం తప్పి ఉన్నారు. ఇంకా వారితో చేరని ఇతరుల కొరకు కూడ[2] (ఈ ప్రవక్త ప్రభవించబడ్డాడు). అల్లాహ్ అత్యంత శక్తిమంతుడు, వివేకవంతుడూను.[3] ఇది ఆయన అనుగ్రహం, తాను కోరినవారికి దానిని ప్రసాదిస్తాడు. ఆయన గొప్ప అనుగ్రహశాలి.

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوْسِ الْعَزِيْزِ الْحَكِيْمِ ۝ هُوَ الَّذِيْ بَعَثَ فِي الْاُمِّيّٖنَ رَسُوْلًا مِّنْهُمْ يَتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰيٰتِهٖ وَيُزَكِّيْهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ ۗ وَاِنْ كَانُوْا مِنْ قَبْلُ لَفِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ۝ وَّاٰخَرِيْنَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوْا بِهِمْ ۗ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ ۗ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ۝

---

1 ఇక్కడ ఉమ్మీ అనే పదం యూదుల పరిభాషగా వాడబడింది. ఇందులో ఒక సున్నితమైన చమత్కారం నిగూఢంగా ఉన్నది. దీని అర్థం ఏమిటంటే, ఏ అరబ్బులను యూదులు హీనభావంతో "ఉమ్మీలు" అంటారో, తమకంటే తక్కువవారుగా భావిస్తారో, వారిలో నుండే సర్వశక్తిమంతుడూ, వివేచనాపరుడూ అయిన అల్లాహ్ ఒక ప్రవక్తను ప్రభవింపజేశాడు. ఆయన తనంతటతానుగా ప్రభవించిన వాడుకాడు. ఆయనను ప్రభవింపజేసినవాడు సర్వశక్తిమంతుడూ, వివేచనాపరుడూ అయిన విశ్వసమ్రాట్టు. ఆయనను ఎదిరించి ఈ ప్రజలు తమను తామే నాశనం చేసుకుంటారు, ఆయనకు ఏమాత్రం నష్టం కగిలించలేరు.

2 అంటే, మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ప్రవక్త పదవి కేవలం అరబ్బు జాతికే పరిమితంకాదు. యావత్తు ప్రపంచంలోని ఇతర జాతులు, తెగలు అన్నింటికీ ఆయనే ప్రవక్త. వాటిలో ఇంకా విశ్వాసుల వర్గంలో చేరనివారికినీ, ప్రళయం వచ్చే వరకు పుట్టబోయే వారికినీ ఆయనే ప్రవక్త.

3 అంటే, అనాగరికులూ, నిరక్షరాస్యులూ అయిన వారిలో ఒక గొప్ప ప్రవక్తను ప్రభవింపజేయటంలో ఆయనశక్తి యుక్తులు ప్రదర్శితమైనాయి. అతని ఉపదేశాలూ, మార్గదర్శక సూత్రాలూ విప్లవాత్మకమైనటువంటివి; అవి సార్వజనీనమూ, సార్వకాలికమూ అయిన సూత్రాలు. వాటి ఆధారంగా మానవజాతి అంతా ఒకే సంఘంగా రూపొందగలదు; వాటి నుండి మానవుడు ఎల్లప్పుడూ మార్గదర్శకత్వాన్ని పొందగలడు.

مَثَلُ الَّذِيْنَ حُمِّلُوا التَّوْرٰىةَ ثُمَّ
لَمْ يَحْمِلُوْهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ اَسْفَارًا ۭ
بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِ
اللّٰهِ ۭ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ۝
قُلْ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ هَادُوْٓا اِنْ زَعَمْتُمْ اَنَّكُمْ
اَوْلِيَاۗءُ لِلّٰهِ مِنْ دُوْنِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ
اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ۝ وَلَا يَتَمَنَّوْنَهٗٓ اَبَدًاۢ بِمَا
قَدَّمَتْ اَيْدِيْهِمْ ۭ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِالظّٰلِمِيْنَ ۝
قُلْ اِنَّ الْمَوْتَ الَّذِيْ تَفِرُّوْنَ مِنْهُ فَاِنَّهٗ
مُلٰقِيْكُمْ ثُمَّ تُرَدُّوْنَ اِلٰى عٰلِمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝ ع
يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اِذَا نُوْدِيَ لِلصَّلٰوةِ مِنْ
يَّوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا اِلٰى ذِكْرِ اللّٰهِ وَذَرُوا
الْبَيْعَ ۭ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ۝
فَاِذَا قُضِيَتِ الصَّلٰوةُ فَانْتَشِرُوْا فِي الْاَرْضِ
وَابْتَغُوْا مِنْ فَضْلِ اللّٰهِ وَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِيْرًا
لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ۝

5 తౌరాత్ గ్రంథబాధ్యతా భారం మోపబడినప్పటికీ, దానిని మోయనివారు, పుస్తకాల బరువును మోసే గాడిదను పోలి ఉన్నారు. అల్లాహ్ వాక్యాలను తిరస్కరించిన వారి పోలిక దీనికంటె కూడ ఘోరమైనది.[4] ఇటువంటి దుర్మార్గులకు అల్లాహ్ సన్మార్గం చూపడు.

6 – 8 వారితో ఇలా అను, "యూదులైపోయిన ప్రజలారా![5] ఒకవేళ మిగతా ప్రజలందరికంటే మీరు మాత్రమే అల్లాహ్‌కు ప్రియమైనవారు అనే గర్వం మీకు ఉంటే, చావును కోరుకోండి. మీరు పలికే ఈ ప్రగల్భాలు, నిజమేఅయితే,[6] ఈ పని చెయ్యండి." కాని వారు తాము చేసుకున్న అకృత్యాల కారణంగా చావును ఎన్నటికీ కోరుకోరు. అల్లాహ్ ఈ దుర్మార్గులను బాగా ఎరుగును. వారికి ఇలా చెప్పు, "ఏ చావు నుండి మీరు పారి పోతున్నారో, అది మీకు తప్పకుండా వచ్చి తీరుతుంది. ఆ తరువాత మీరు రహస్య విషయాలు, బహిరంగ విషయాలు అన్నింటినీ ఎరిగిన వారి ముందు హాజరుపరచబడతారు. అప్పుడు ఆయన మీకు మీరేమేమి చేస్తూఉండేవారో అవన్నీ తెలుపుతాడు."

9 – 10 విశ్వాసులారా! శుక్రవారం నాడు నమాజుకై పిలిచి నప్పుడు, అల్లాహ్ సంస్మరణవైపునకు పరుగెత్తండి; క్రయ విక్రయాలను వదలిపెట్టండి.[7] మీరు గ్రహించగలిగితే, ఇదే మీకు అత్యంత శ్రేయస్కరమైనది. ఆపై నమాజు ముగిసిన తరువాత భూమిపై వ్యాపించండి, అల్లాహ్ అనుగ్రహాన్ని అన్వే షించండి;[8] అల్లాహ్‌ను అత్యధికంగా స్మరిస్తూ ఉండండి, బహుశా మీకు సాఫల్యభాగ్యం కలుగవచ్చు.[9]

---

4 అంటే, వారిస్థితి గాడిద స్థితికంటె హీనమైనది. అది జ్ఞానహీనకావున క్షమార్హమైనది. కాని వారికి జ్ఞానం ఉన్నది. వారు తౌరాతుగ్రంథాన్ని చక్కగా చదవనూగలరు, బోధించనూ గలరు. దాని అర్థం తెలియని వారూ కారు. అయినా వారు దాని ఉపదేశాలను బుద్ధి పూర్వకంగా పెడచెవిన పెడుతున్నారు. తౌరాతు గ్రంథం ప్రకారం సత్యంపై ఉన్నటువంటి దైవప్రవక్తను వారు బుద్ధిపూర్వకంగా విశ్వసించటం లేదు. వారు అజ్ఞానం వల్ల దోషులుకారు; తెలిసీ అల్లాహ్ ఆయతులను తిరస్కరించిన దోషులు వారు.

5 ఈ విషయం గమనింపదగినది: "యూదులుగా మారిన ఓ ప్రజలారా!" లేదా యూదుమతాన్ని అవలంబించిన ప్రజలారా! అని చెప్పబడిందే కాని, "ఓ యూదులారా!" అని చెప్పబడలేదు. దీనికి కారణం ఏమిటంటే, మూసా (అస్సలామ్) ప్రవక్త, ఆయనకు పూర్వం, తరువాత వచ్చిన ప్రవక్తలందరూ తీసుకువచ్చిన ధర్మం ఇస్లామే. ఈ ప్రవక్త లలో ఎవరూ యూదులుకారు; వారి కాలంలో యూదుమతమూ పుట్టిందికాదు. ఈ యూదుమతం చాలా కాలం తరువాత ఈ పేరుతో వ్యాప్తిలోకి వచ్చింది.

11 వారు, వ్యాపారం, వినోదక్రీడలు జరుగుతూ ఉండగా చూచి, అటువైపు పరుగెత్తారు; నిన్ను నిలబడి ఉన్న స్థితిలో వదలివెళ్లారు.[10] వారితో ఇలా అను, "వినోదక్రీడల కంటే, వ్యాపారం కంటే అల్లాహ్ వద్ద ఉన్నదే శ్రేష్ఠమైనది.[11] అల్లాహ్ అందరికంటే మేలైన ఉపాధిప్రదాత.[12]

وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انْفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا ۚ قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ ۚ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ⑪

---

6 అరేబియా యూదులు తమ సంఖ్యాబలాన్ని బట్టీ, తమ శక్తినిబట్టీ, ఏ విధంగానూ ముస్లిమ్‌లకు తీసిపోరు. కాని వనరుల విషయంలో మాత్రం వారు ఆధిక్యతను కలిగి ఉన్నారు. వారు ఉభయులూ సమ ఉజ్జీలు కాకపోయినప్పటికీ, ముస్లిమ్‌లు ప్రాబల్యం వహించటానికీ, యూదులు పరాజితులుకావటానికీ కారణం ముస్లిమ్‌లు అల్లాహ్ నిమిత్తం ప్రాణాలొగ్గటానికైనా వెనుదీయకపోవడమే, దానిపట్ల వారికి గల ప్రగాఢమైన ప్రీతియే. నిర్భయంగా, నిస్సంకోచంగా యుద్ధ భూమిలో కాలిడతారు. దీనికి భిన్నంగా, యూదులు దేని నిమిత్తంగానైనా ప్రాణాలొడ్డటానికి సంసిద్ధులు కారు, అల్లాహ్ నిమిత్తమైనా, తమ జాతి నిమిత్తమైనా, తమ ధన మాన ప్రాణాల నిమిత్తమైనా వారికి కావలసినది కేవలం బ్రతకడమే, అది ఎలాంటి బ్రతుకైనా సరే. ఈ విషయమే వారిని పిరికివాళ్ళుగా చేసింది.

7 ఈ ఆజ్ఞలో గల 'సంస్మరణ' అంటే, 'హితబోధ' అని అర్థం. ఎందుకంటే, అజాను (నమాజుకు పిలుపు) తరువాత మహాప్రవక్త (సఅసమ్) చేసే మొదటిపని నమాజు కాదు, హితబోధ; ఎల్లప్పుడూ ఆయన హితబోధ చేసిన తరువాతే నమాజు చేసేవారు. "అల్లాహ్ సంస్మరణ వైపునకు పరుగెత్తండి" అంటే, పరుగెత్తుతూ రండి అని అర్థం కాదు; సాధ్యమైనంత త్వరగా అక్కడకు చేరటానికి ప్రయత్నించండి అని దాని అర్థం. "క్రయవిక్రయాలను వదలిపెట్టండి" అంటే, కేవలం క్రయవిక్రయాలను మాత్రమే వదలటం అని అర్థం కాదు; నమాజు చింతన, దానికి సంబంధించిన సన్నాహం తప్ప మిగతా అన్ని వ్యాపకాలను వదలిపెట్టాలి అని దాని అర్థం. శుక్రవారపు నమాజు పిలుపు తరువాత, అన్ని రకాల వర్తక వాణిజ్యాలు నిషిద్ధం అనే విషయంలో ఇస్లామ్ ధర్మశాస్త్రవేత్తలు ఏకాభిప్రాయంతో ఉన్నారు. అయితే, హదీసుల ప్రకారం, పిల్లలు, స్త్రీలు, బానిసలు, రోగులు, బాటసారులు శుక్రవారపు నమాజు విధినుండి మినహాయించబడ్డారు.

8 శుక్రవారపు నమాజు అనంతరం, జీవనోపాధి అన్వేషణకై, మీమీ భూభాగాలకుపోయి అందులో తప్పనిసరిగా నిమగ్నమైపోవాలి అని దీని అర్థం కాదు. కాని ఇది అనుమతి అనే అర్థంలో చెప్పబడింది. శుక్రవారపు అజాను విని, సమస్తక్రయవిక్రయాలను విడిచిపెట్టాలనే ఆజ్ఞ ఇవ్వబడింది కాబట్టి, నమాజు సమాప్తమైన పిమ్మట, ఎవరిదారిన వారు వెళ్లి, తమ తమ పనులను కొనసాగించుకునే అనుమతి ఉన్నది. ఇది ఇహ్రామ్ స్థితిలో ఉన్నప్పుడు వేటాడటాన్ని నిషేధించిన తరువాత, మీరు ఇహ్రామ్‌ను తీసివేసిన తరువాత వేటాడండి అని చెప్పిన రీతిగా ఉన్నది. (మా ఇదా సూరా-2వ ఆయతు). తప్పకుండా వేటాడాలి అని దీని అర్థం కాదు. దీని తరువాత కావాలంటే మీరు వేటాడవచ్చు అని దీని అర్థం. కనుక దివ్య ఖురాను ప్రకారం ఇస్లామ్‌లో శుక్రవారం సెలవుకాదు అని ఈ ఆయతు ఆధారంగా వాదించేవారు తప్పుగా వాదిస్తున్నారు. వారంలో ఒకరోజు సెలవు కావాలనుకుంటే, ముస్లిమ్‌లు శుక్రవారం రోజున సెలవు తీసుకోవాలి. యూదులు శనివారాన్ని, క్రైస్తవులు ఆదివారాన్ని సెలవును పాటించినట్లే.

9 ఇలాంటి సందర్భాలలోనే, 'బహుశా' అనే పదం వాడటం అల్లాహ్‌కు (అల్లాహ్ క్షమించుగాక!) ఈ విషయంలో సందేహం ఉందని అర్థంకాదు; కాని ఇది అసలు రాజఠీవితో చెప్పిన విషయం. దయార్ద్ర హృదయుడైన ఒక యజమాని తన నౌకరుతో, "నీవు ఫలానా పని చేయి, బహుశా నీకు ఉన్నత స్థానం లభించవచ్చు." అనే రీతిలో ఇది ఉన్నది. ఇందులో ఒక చిన్న వాగ్దానం అంతర్లీనమై ఉన్నది. దాని యందలి ఆశతో నౌకరు మనఃస్ఫూర్తిగా పరమానందంతో ఆ పనిని నిర్వహిస్తాడు.

10 మదీనా నగర జీవితారంభ దశలో ఈ సంఘటన జరిగింది. సిరియా నుండి ఒక వర్తక బృందం శుక్రవారం నాడు సరిగ్గా నమాజు సమయానికే వచ్చింది. ఆ బృందంవారు అక్కడి ప్రజలకు తమ రాకను తెలియజేయడం కోసం నగారా మ్రోగించారు, బాకాలు ఊదారు. ఆ సమయంలో మహాప్రవక్త(సఅసమ్) జుమా ప్రసంగం చేస్తున్నారు. ఆ మోతలను విని ప్రజలు అతిశయించిన ఉత్సాహంతో ఒక డజనుమంది తప్ప మిగతా వారందరూ బయటికి వెళ్లిపోయారు.

11 మహాప్రవక్త(సఅసమ్) గారి అనుచరులు చేసిన అపరాధ స్వభావం ఎటువంటిదో ఈ వాక్యం తెలియజేస్తోంది. ఒకవేళ (అల్లాహ్ క్షమించుగాక!) దానికి కారణం విశ్వాసలోపమో లేదా, బుద్ధి పూర్వకంగా పరలోకం కంటే ఇహలోకానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వటమో గనక అయితే, అప్పుడు అల్లాహ్ ఆగ్రహం, దూషణల తీవ్రత, తీరు తెన్నులు మరొక విధంగా ఉండేవి. కాని అటువంటి రుగ్మత వారిలో లేదు. జరిగిందేదో అది శిక్షణా లోపం వల్లనే జరిగింది. ఇందుకని శుక్రవారపు నమాజుకు సంబంధించిన మంచీ మర్యాదలను గురించి చెప్పవలసిన రీతిలో చెప్పటం జరిగింది. తరువాత వారిదోషాన్ని ఎత్తిచూపుతూ, శిక్షణ గరపే రీతిలో ఇలా నచ్చజెప్పటం జరిగింది: శుక్రవారపు ప్రసంగం విన్నందు వల్ల, శుక్రవారపు నమాజు చేయటం వల్ల దేవుని దగ్గర దొరికే ప్రతిఫలం, ఈ లోకపు వర్తకం కంటే, వినోద విలాసాలకంటే శ్రేష్ఠమైనది.

12 అంటే, ఈ ప్రపంచంలో స్వాభావికంగా జీవనోపాధికి మార్గాలు అయ్యేవాటన్నిటికంటే శ్రేష్ఠుడైన ఉపాధిప్రదాత అల్లాహ్‌యే.

63. అల్ మునాఫిఖూన్

(٦٣) سُوْرَةُ الْمُنٰفِقُوْنَ مَدَنِيَّةٌ (١٠٤)

ఆయతులు : 11 అవతరణ : మదీనాలో

(ركوعاتها ٢) (اٰياتها ١١)

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 3 ఓ ప్రవక్తా! ఈ కపటులు నీ వద్దకు వచ్చినప్పుడు, "మీరు నిశ్చయంగా అల్లాహ్ ప్రవక్తలే అని మేము సాక్ష్యమిస్తున్నాము" అని అంటారు. అవును, నీవు నిజంగానే ఆయన ప్రవక్తవు అని అల్లాహ్‌కు తెలుసు. కాని ఈ కపటులు పచ్చి అసత్యవాదులని[1] అల్లాహ్ సాక్ష్యమిస్తున్నాడు. వారు తమ ప్రమాణాలను డాలుగా చేసుకున్నారు. మరియు ఈ విధంగా వారు అల్లాహ్ మార్గం అవలంబించకుండా స్వయంగానూ ఆగిపోతున్నారు, లోకాన్ని కూడ ఆపుతున్నారు. వారు చేస్తున్న చేష్టలు ఎంతనీచమైనవి. దీనికంతటికీ కారణం, వారు విశ్వసించిన తరువాత తిరస్కరించటమే. అందుకని వారి హృదయాలపై ముద్రవేయబడింది; ఇక వారు దేనినీ అర్థం చేసుకోరు.[2]

4 వారిని చూస్తే, వారి రూపాలు నీకు ఎంతో అద్భుతంగా ఉన్నట్లు కనిపిస్తాయి. వారు మాట్లాడితే నీవు వారి మాటలను వింటూనే ఉండిపోతావు. కాని వారసలు గోడకు ఆనించబడిన కొయ్యదుంగలవంటివారు.[3] ప్రతి అరుపును వారు తమకు వ్యతిరేకమైనదిగా భావిస్తారు. వారు ఆగర్భశత్రువులు, వారికి దూరంగా ఉండండి. అల్లాహ్ వారిని నాశనం చేయుగాక! వారు ఎలా పెడమార్గం వైపునకు మరలించబడుతున్నారు![4]

اِذَا جَآءَكَ الْمُنٰفِقُوْنَ قَالُوْا نَشْهَدُ اِنَّكَ لَرَسُوْلُ
اللّٰهِ ۘ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِنَّكَ لَرَسُوْلُهٗ ؕ وَاللّٰهُ
يَشْهَدُ اِنَّ الْمُنٰفِقِيْنَ لَكٰذِبُوْنَ ۝١ اِتَّخَذُوْٓا
اَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوْا عَنْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ
اِنَّهُمْ سَآءَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ۝٢
ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ اٰمَنُوْا ثُمَّ كَفَرُوْا فَطُبِعَ عَلٰى
قُلُوْبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُوْنَ ۝٣ وَاِذَا رَاَيْتَهُمْ
تُعْجِبُكَ اَجْسَامُهُمْ ؕ وَاِنْ يَّقُوْلُوْا تَسْمَعْ
لِقَوْلِهِمْ ؕ كَاَنَّهُمْ خُشُبٌ مُّسَنَّدَةٌ ؕ
يَحْسَبُوْنَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ ؕ هُمُ الْعَدُوُّ
فَاحْذَرْهُمْ ؕ قٰتَلَهُمُ اللّٰهُ ۫ اَنّٰى يُؤْفَكُوْنَ ۝٤

---

1 అంటే, వారు తమ నోటితో అంటున్న విషయం స్వతహాగా నిజమయిందే, కాని వారు తమ నోటితో వ్యక్తం చేస్తున్న విషయం వారి విశ్వాసాన్ని ప్రతిబింబించదు. కాబట్టి, "నీవు నిశ్చయంగా అల్లాహ ప్రవక్తవే అని మేము సాక్ష్యమిస్తున్నాము." అనే వారి ప్రకటనలో వారు అసత్యవాదులు.

2 ఈ ఆయతులో విశ్వసించటం అంటే, ఇస్లామ్‌ను స్వీకరించి ముస్లిమ్‌లలో చేరిపోవటం. తిరస్కరించటం అంటే, మనఃపూర్వకంగా ఇస్లామ్‌ను విశ్వసించకపోవటం, దాని మీదనే దృఢంగా ఉండటం, వారు మాటలలో విశ్వాసాన్ని ప్రకటించటానికి ముందు దృఢంగా ఉన్నమాదిరిగా. అల్లాహ తరఫునుండి ఒకని హృదయంపై ముద్రవేయటం అంటే ఏమిటో స్పష్టంగా చెప్పబడిన వాక్యాలలో ఇది ఒక వాక్యం. అల్లాహ వారి హృదయాలపై ముద్రవేసిన కారణంగా విశ్వాసం వారి హృదయాలలో చోటు చేసుకోలేకపోయింది, కనుక గత్యంతరంలేక వారు కపటులయ్యారు అనేది ఈ కపటుల కాపట్యానికి హేతువుకాదు. కాని, వారు విశ్వాసాన్ని ప్రకటించిన తరువాత కూడ, మొండిగా అవిశ్వాసం మీదనే

5 – 6 వారితో, "రండి, అల్లాహ్ ప్రవక్త మీకొరకు మన్నింపు ప్రార్ధన చేస్తాడు" అని పిలిచినప్పుడు, వారు తల విదిలిస్తారు. వారు పొగరుబోతుతనంతో రాకుండా ఆగిపోవటాన్ని నీవు చూస్తావు.[5] ఓ ప్రవక్తా! నీవు వారి కొరకు మన్నింపు ప్రార్ధన చేసినా, చేయకపోయినా, వారి విషయంలో ఒక్కటే; అల్లాహ్ వారిని ఎంతమాత్రం మన్నించడు. అల్లాహ్ దుర్మార్గులకు ఎన్నటికీ సన్మార్గం చూపడు.

7 – 8 వారే ఇలా అనేది; "ప్రవక్త అనుచరుల కోసం ఖర్చు పెట్టటం ఆపెయ్యండి అప్పుడు వారు చెల్లాచెదరై పోతారు." వాస్తవానికి భూమిలో, ఆకాశాలలో ఉన్న నిధులకు యజమాని అల్లాహ్‌యే. కాని ఈ కపటులు గ్రహించరు.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ
رَسُولُ اللَّهِ لَوَّوْا رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ
وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ۝ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ
لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ ۚ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ
لَهُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ۝٦
هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَىٰ مَنْ عِنْدَ
رَسُولِ اللَّهِ حَتَّىٰ يَنْفَضُّوا ۗ وَلِلَّهِ خَزَائِنُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ۝٧

స్థిరంగా ఉండిపోయే నిర్ణయం తీసుకున్న మీదనే అల్లాహ్ వారి హృదయాలపై ముద్రవేశాడు. అప్పుడే వారు చిత్తశుద్ధితో ఇస్లామ్‌ను విశ్వసించే భాగ్యానికి దూరమయ్యారు, స్వయంగా వారు అవలంబించిన కాపట్యపు వైఖరి భాగ్యమే వారికి దక్కింది.

3 అంటే, గోడకు ఆనుకుని కూర్చున్న వీరు మానవులు కారు కలప దుంగలు మాత్రమే. వారిని కొయ్యతో పోల్చి, మానవత్వానికి ఆణిముత్యమైన మంచితనం వారిలో కొరవడటం వల్ల వారిని కొయ్యతో పోల్చటం జరిగింది. తరువాత వారిని గోడకు ఆనించబడి ఉన్న దుంగలతో పోల్చి వారు దేనికీ కొరగాని వారని కూడ చెప్పబడింది. ఎందుకంటే కొయ్యకూడ ఇంటి కప్పుగా, తలుపులూ, ద్వారబంధాలుగా, ఫర్నీచర్‌గా వాడబడినప్పుడే ప్రయోజనాన్ని కలిగిస్తుంది. దుంగరూపంలో గోడకు ఆనించబడిన కొయ్య ఏ ప్రయోజనాన్నీ కలిగించదు.

4 వారిని విశ్వాసం నుంచి కాపట్యం వైపునకు మరల్చినవాడు ఎవడో చెప్పబడలేదు. ఇందుచేత ఇక్కడ ఓ విషయం స్పష్టం: వారి ఈ తారుమారు స్థితికి ఒక్కటే ప్రేరణకాదు, అనేక ప్రేరణలు ఉన్నాయి – షైతాను ఉన్నాడు, దుష్ట స్నేహితులు ఉన్నారు; వారి స్వార్థ ప్రయోజనాలు ఉన్నాయి; ఒకడికి అతని భార్య ప్రేరణ అయితే, మరొకడికి పిల్లలు ప్రేరణ, వేరొకడికి దుర్మార్గులైన అతని గోత్రీకులు ప్రేరణ, ఇంకొకడికి ప్రేరణ అతని అసూయావిద్వేషాలు, అతని అహంకారమూను.

يَقُوْلُوْنَ لَئِنْ رَّجَعْنَآ اِلَى الْمَدِيْنَةِ
لَيُخْرِجَنَّ الْاَعَزُّ مِنْهَا الْاَذَلَّ ۭ وَلِلّٰهِ
الْعِزَّةُ وَلِرَسُوْلِهٖ وَ لِلْمُؤْمِنِيْنَ وَلٰكِنَّ
الْمُنٰفِقِيْنَ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ع ١٤ ١
لَا تُلْهِكُمْ اَمْوَالُكُمْ وَلَآ اَوْلَادُكُمْ عَنْ
ذِكْرِ اللّٰهِ ۚ وَمَنْ يَّفْعَلْ ذٰلِكَ فَاُولٰۗىِٕكَ
هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ۝ وَاَنْفِقُوْا مِنْ مَّا رَزَقْنٰكُمْ
مِّنْ قَبْلِ اَنْ يَّاْتِيَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُوْلَ
رَبِّ لَوْلَآ اَخَّرْتَنِيْٓ اِلٰٓى اَجَلٍ قَرِيْبٍ ۙ
فَاَصَّدَّقَ وَ اَكُنْ مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ۝ وَلَنْ
يُّؤَخِّرَ اللّٰهُ نَفْسًا اِذَا جَاۗءَ اَجَلُهَا ۭ وَاللّٰهُ خَبِيْرٌۢ ع ٢ ١١
بِمَا تَعْمَلُوْنَ ۝

వారు ఇంకా ఇలా అంటారు, "మనం మదీనా నగరానికి తిరిగి వెళ్ళిన తరువాత, మనలోని గౌరవనీయులు నీచులను అక్కణ్ణించి వెళ్లగొట్టాలి." వాస్తవానికి గౌరవం అనేది అల్లాహ్‌కు, ఆయన ప్రవక్తకు, విశ్వాసులకు మాత్రమే చెల్లుతుంది. కాని ఈ కపటులు అది ఎరుగరు.

9 – 11 విశ్వాసులారా! మీ సిరిసంపదలూ, మీ సంతానమూ మిమ్మల్ని అల్లాహ్ సంస్మరణ నుండి మరల్చరాదు. ఎవరైతే ఇలా మరల్చబడతారో వారే నష్టానికి గురి అయ్యేవారు. మీలో ఎవరికైనా మరణ సమయం సమీపించి, అతను, "ఓ నా ప్రభూ! నీవు నాకు మరికొంత వ్యవధి ఎందుకివ్వలేదు; నేను దానధర్మాలు చేసి సజ్జనులలో కలిసిపోయేవాణ్ణికదా?" అని వాపోయే పరిస్థితి రాకముందే మేము మీకు ఇచ్చిన ఉపాధినుండి ఖర్చుపెట్టండి. కాని ఎవరి ఆచరణ వ్యవధి అయినా ముగిసిపోయే సమయం ఆసన్నమైనప్పుడు, అల్లాహ్ ఇక అతనికి ఎంతమాత్రం అదనపు వ్యవధి ఇవ్వడు. మీరు చేస్తున్నదంతా అల్లాహ్‌కు బాగా తెలుసు.

---

5 అంటే, క్షమాభిక్షకై మహాప్రవక్త వద్దకు రాకపోవటమే కాదు, ఈ ఆహ్వానాన్ని విని వారు తలబిరుసుతనంతో, గర్వంతో తమ తలలను విదిలించుకుంటారు. మహాప్రవక్త (సఅసమ్) వద్దకు రావటాన్నీ, క్షమాభిక్షను కోరడాన్నీ వారు తమకు అవమానకరమని భావించి రాకుండా మొండిగా ఉండిపోయారు. వారు విశ్వాసులు కారని చెప్పటానికి ఇదొక స్పష్టమైన నిదర్శనం.

64. అత్ తగాబున్

سُوْرَةُ التَّغَابُنِ مَدَنِيَّةٌ (١٠٨) ٦٤

آياتها ١٨ — ركوعاتها ٢

ఆయతులు : 18 అవతరణ : మదీనాలో

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ఆనంతకరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۚ
لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ۖ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيْرٌ ۝ هُوَ الَّذِيْ خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ
وَّمِنْكُمْ مُّؤْمِنٌ ۚ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ۝
خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ
فَاَحْسَنَ صُوَرَكُمْ ۚ وَاِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ۝
يَعْلَمُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا
تُسِرُّوْنَ وَمَا تُعْلِنُوْنَ ۚ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ ۢبِذَاتِ
الصُّدُوْرِ ۝ اَلَمْ يَاْتِكُمْ نَبَؤُا الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
مِنْ قَبْلُ ۫ فَذَاقُوْا وَبَالَ اَمْرِهِمْ وَلَهُمْ
عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۝ ذٰلِكَ بِاَنَّهٗ كَانَتْ
تَّاْتِيْهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ فَقَالُوْٓا اَبَشَرٌ
يَّهْدُوْنَنَا ۫ فَكَفَرُوْا وَتَوَلَّوْا وَّاسْتَغْنَى
اللّٰهُ ۭ وَاللّٰهُ غَنِيٌّ حَمِيْدٌ ۝

1 – 4 ఆకాశాలలో ఉన్న ప్రతివస్తువూ, భూమిలో ఉన్న ప్రతివస్తువూ అల్లాహ్‌నే స్తుతిస్తోంది. విశ్వసామ్రాజ్యాధిపత్యమూ ఆయనదే, స్తోత్రమూ ఆయనకే. ఆయనకు ప్రతివస్తువుపై అధికారం ఉన్నది.[1] ఆయనే మిమ్మల్ని సృష్టించాడు, అయినా మీలో కొందరు అవిశ్వాసులుగానూ, మరికొందరు విశ్వాసులు గానూ ఉన్నారు. అల్లాహ్ మీరు చేస్తున్నదంతా చూస్తున్నాడు. ఆయన భూమినీ, ఆకాశాలనూ సత్యం ఆధారంగా సృష్టించాడు, మీకు ఒక రూపాన్ని కల్పించాడు, దానిని చాలా అందంగా రూపొందించాడు. చివరకు మీరు ఆయనవైపునకే మరలవలసి ఉన్నది. భూమిలోనూ, ఆకాశాల్లోనూ ఉన్న ప్రతి వస్తువును గురించి ఆయనకు తెలుసు. మీరు దాచేదీ, మీరు వెల్లడిచేసేదీ,[2] అంతా ఆయనకు తెలుసు. ఆయన హృదయాల స్థితిని సైతం ఎరుగును.

5 – 6 పూర్వం సత్యాన్ని తిరస్కరించి, తమ కర్మల దుష్ఫలితాలను చవి చూసిన వారి వృత్తాంతం నీకు చేరలేదా? మున్ముందు వారి కొరకు బాధాకరమైన శిక్ష ఉన్నది. ఈ పర్యవసానానికి వారు అర్హులు కావటానికి కారణం ఏమిటంటే; వారి వద్దకు వారి ప్రవక్తలు స్పష్టమైన ప్రమాణాలనూ, సూచనలనూ తీసుకుని వచ్చినప్పటికీ, వారు, "మానవులు మాకు మార్గదర్శకత్వం ఇవ్వగలరా?" అని అన్నారు. ఈవిధంగా వారు విశ్వసించకుండా తిరస్కరించారు, తమ ముఖాలను తిప్పుకున్నారు. అప్పుడు అల్లాహ్ కూడ వారిని నిర్లక్ష్యం చేశాడు. అసలు అల్లాహ్ ఎవరి అవసరమూ లేనివాడు, తనకు తానే స్తోత్రానికి అర్హుడు.

---

1 అంటే; పరిపూర్ణమైన అధికారం కలవాడు, తలచుకున్న దానిని చేయగల సమర్థుడు. ఆయన అధికారాన్ని పరిమితం చేయగలశక్తి ఏదీలేదు.

زَعَمَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْٓا اَنْ لَّنْ يُّبْعَثُوْا ؕ قُلْ بَلٰى وَرَبِّىْ لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ ؕ وَذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيْرٌ ۝ فَاٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَالنُّوْرِ الَّذِىْٓ اَنْزَلْنَا ؕ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ۝ يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذٰلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ ؕ وَمَنْ يُّؤْمِنْۢ بِاللّٰهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُّكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّاٰتِهٖ وَيُدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ اَبَدًا ؕ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ۝ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَكَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَآ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيْرُ ۝ ع ١٥

7 అవిశ్వాసులు తాము మరణించిన పిదప మళ్లీ లేపబడటం అనేది ఎంత మాత్రం జరగదు అని పెద్ద సవాలు విసిరారు. వారితో ఇలా అను, "కాదు, నా ప్రభువుసాక్షిగా! మీరు తప్పకుండా లేపబడతారు.[3] తరువాత, మీరు (ప్రపంచంలో) ఏమేమి చేశారో అదంతా మీకు తప్పకుండా తెలియజేయటం జరుగుతుంది. ఇలా చేయటం అల్లాహ్‌కు చాల సులభం."

8 – 10 కనుక అల్లాహ్‌నూ, ఆయన ప్రవక్తనూ, మేము అవతరింపజేసిన కాంతినీ[4] విశ్వసించండి. మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్‌కు బాగా తెలుసు. సమావేశపు రోజున ఆయన మీ అందరినీ సమీకరిస్తాడు.[5] (ఆరోజున మీకు ఈ సంగతి తెలిసి పోతుంది). అది ప్రజల మధ్య పరస్పర జయాపజయముల[6] రోజు అవుతుంది. ఎవడైతే అల్లాహ్‌ను విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేస్తాడో, అల్లాహ్ అతని పాపాలను ప్రక్షాళన చేస్తాడు, అతనిని సెలయేళ్లు ప్రవహించే స్వర్గవనాలలో ప్రవేశింపజేస్తాడు. వారు శాశ్వతంగా వాటిలోనే ఉంటారు. ఇదే గొప్ప విజయం. ఇక ఎవరు తిరస్కరించారో, మా ఆయతులను తృణీకరించారో, వారు నరకవాసులవుతారు. అందులోనే వారు శాశ్వతంగా ఉంటారు; అది బహుచెడ్డ నివాసం.

---

2 ఇలా కూడ అనువాదం చేయవచ్చు: "దేనినైతే మీరు రహస్యంగా చేస్తారో, దేనినైతే మీరు బహిరంగంగా చేస్తారో"

3 ఇక్కడ ఒక ప్రశ్న తల ఎత్తుతుంది: ఒక పరలోక తిరస్కారికి, మీరు పరలోకం రానున్నదనే వార్తను ప్రమాణపూర్వకంగా చెప్పినా చెప్పకపోయినా, దాని వల్ల ప్రయోజనం ఏమిటి? అతడు అసలు దానిని నమ్మే స్థితిలోనే లేనప్పుడు, మీరు కేవలం ప్రమాణం చేసి నొక్కి చెప్పినంతమాత్రాన అతడు దానిని ఎలా నమ్ముతాడు? దీనికి సమాధానం ఇది: మహాప్రవక్త సంబోధిస్తున్న ప్రజలు, ఆయనను వ్యక్తిగతంగా బాగా ఎరిగినవారు, ఆయనను గురించి అనుభవం రీత్యా బాగా తెలిసినవారు. ఈ కారణంగా ఆయన జీవితంలో ఎన్నడూ అబద్ధమాడి ఎరుగరని వారికి తెలుసు. కాబట్టి వారు ఆయనపై ఎన్ని అపనిందలు మోపినా, తమ మనస్సులలో మాత్రం, ఇంతటి సత్య సంధుడైన మానవుడు సత్యమని తనకు తెలియని విషయాన్ని, తాను నమ్మని విషయాన్ని దేవునిపై ప్రమాణం చేసి చెప్పగలడని ఊహించలేరు.

4 అల్లాహ్ అవతరింపజేసిన కాంతి అంటే దివ్యఖురాను అని ఇక్కడున్న సంగతీసందర్భాలే తెలియజేస్తున్నాయి. కాంతి స్వయంగా తాను ప్రకాశిస్తూ, పరిసరప్రాంతాలలో చీకట్లల్లో దాగి ఉన్న అన్ని వస్తువులను ప్రకాశింపజేసినట్లు, ఒక దీపమైన దివ్య ఖురాను తాను సత్యమని స్వయంగా స్పష్టంచేస్తోంది. మానవుడు తన బుద్ధిజ్ఞానములకు అతీతమైన సమస్యలను దాని వెలుగులో అవగాహన చేసుకుని పరిష్కరిస్తాడు.

5 సమావేశపు రోజు అంటే ప్రళయం. అందరినీ సమీకరించటం అంటే సృష్టి ప్రారంభం నుండి ప్రళయం వరకు ప్రపంచంలో పుట్టిన మానవులందరినీ ఏకకాలంలో బ్రతికించి సమావేశపరచుట.

6 అంటే, అసలైన జయాపజయాలు ప్రళయంనాడు నిర్ధారింపబడతాయి. అక్కడకు పోయిన తరువాత తెలుస్తుంది, ఎవడు నష్టపోయాడో, ఎవడు లాభపడ్డాడో, అసలు ఎవడు మాయలో పడ్డాడో, ఎవడు మాయామర్మాలను తెలుసుకున్నాడో; ఎవడు తన సర్వస్వాన్నీ ఒక తప్పుడు వ్యాపారంలో పెట్టుబడిగా పెట్టి తనను తాను దివాలాకు గురిచేసుకున్నాడో, ఎవడు తన శక్తిసామర్థ్యాలనూ, తన కృషినీ, తన సమయ సంపదలనూ, లాభసాటి బేరంలో పెట్టి లాభాలను దండుకున్నాడో – ఈ లాభాలన్నీ మొదటి వ్యక్తికి సైతం లభించి ఉండేవి, అతడు ఈ ప్రపంచం యొక్క యథార్థస్థితిని అవగాహన చేసుకోవటంలో మాయకు గురికాకుంటే.

11 – 13 ఏ ఆపద అయినా అల్లాహ్ అనుమతి లేనిదే ఎన్నటికీ రాదు. ఎవడు అల్లాహ్‌ను విశ్వసిస్తాడో, అల్లాహ్ అతని హృదయానికి మార్గదర్శకత్వం ప్రసాదిస్తాడు. అల్లాహ్‌కు ప్రతివస్తువును గురించీ తెలుసు. అల్లాహ్‌కు విధేయత చూపండి, ప్రవక్తకు విధేయత చూపండి. కాని ఒకవేళ మీరు విధేయతకు విముఖులైతే, (తెలుసుకోండి) మా ప్రవక్తపై సత్యాన్ని స్పష్టంగా అందజేసే బాధ్యత తప్ప మరొకటి ఏదీలేదు. ఆయన అల్లాహ్; ఆయన తప్ప మరొక దేవుడు లేడు. కనుక విశ్వాసులు అల్లాహ్‌పైనే ఆధారపడాలి.[7]

14 – 18 విశ్వాసులారా! మీ భార్యలలో, మీ సంతానంలో కొందరు మీకు శత్రువులు; వారి విషయంలో అప్రమత్తంగా ఉండండి. ఒకవేళ మీరు ఉపేక్షించి, మన్నిస్తే అల్లాహ్ క్షమించేవాడు కరుణించేవాడూను.[8] మీ సిరి సంపదలూ, మీ సంతానమూ మీకొక పరీక్ష. అల్లాహ్ వద్దనే గొప్ప ప్రతిఫలం ఉంది. కనుక మీకు సాధ్యమైనంతవరకు అల్లాహ్‌కు భయపడుతూ ఉండండి. వినండి, విధేయత చూపండి; మీ సంపదను ఖర్చుపెట్టండి. ఇది మీకే శ్రేయస్కరం. తమ హృదయలోభత్వం నుండి రక్షణ పొందినవారే సాఫల్యం పొందేవారు. మీరుగనక అల్లాహ్‌కు మంచి రుణాన్ని ఇస్తే, ఆయన మీకు దానిని ఎన్నోరెట్లు పెంచి తిరిగి ఇస్తాడు; మీ పొరపాట్లను మన్నిస్తాడు. అల్లాహ్ ఎంతో విలువనిచ్చేవాడు, సౌమ్యుడూను; గోచర అగోచరాలను ఎరిగినవాడూ, శక్తి సంపన్నుడు, మహా వివేకవంతుడూను.

مَا اَصَابَ مِنْ مُّصِيْبَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ ؕ
وَمَنْ يُّؤْمِنْۢ بِاللّٰهِ يَهْدِ قَلْبَهٗ ؕ وَاللّٰهُ بِكُلِّ
شَیْءٍ عَلِيْمٌ ۝ وَ اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَ اَطِيْعُوا
الرَّسُوْلَ ۚ فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاِنَّمَا عَلٰى
رَسُوْلِنَا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ۝ اَللّٰهُ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ
وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ۝
يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْۤا اِنَّ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ
وَ اَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَّكُمْ فَاحْذَرُوْهُمْ ۚ وَاِنْ
تَعْفُوْا وَتَصْفَحُوْا وَ تَغْفِرُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ۝ اِنَّمَاۤ اَمْوَالُكُمْ وَ اَوْلَادُكُمْ
فِتْنَةٌ ؕ وَاللّٰهُ عِنْدَهٗۤ اَجْرٌ عَظِيْمٌ ۝
فَاتَّقُوا اللّٰهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَاسْمَعُوْا
وَ اَطِيْعُوْا وَاَنْفِقُوْا خَيْرًا لِّاَنْفُسِكُمْ ؕ
وَمَنْ يُّوْقَ شُحَّ نَفْسِهٖ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُوْنَ ۝ اِنْ تُقْرِضُوا اللّٰهَ قَرْضًا حَسَنًا
يُّضٰعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ
شَكُوْرٌ حَلِيْمٌ ۝ عٰلِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ
الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝

---

7 అంటే, దైవత్వపుటధికారాలన్నీ అల్లాహ్ చేతులలోనే ఉన్నాయి. మీ అదృష్టదురదృష్టాలను మార్చే శక్తి ఇతరులెవ్వరికీలేదు. మంచిరోజులు ఆయన తెస్తేనే వస్తాయి. గడ్డురోజులు ఆయన తొలగిస్తేనే తొలగిపోతాయి. కనుక ఎవడు అల్లాహ్ ఒక్కడే దేవుడని నిండు మనస్సుతో విశ్వసిస్తాడో, అతని కోసం ఈ మార్గం తప్ప మరొక మార్గంలేనేలేదు. అతను అల్లాహ్‌నే నమ్ముకోవాలి; మేలు అనేది వాస్తవానికి అల్లాహ్ చూపిన మార్గంలోనే ఉన్నదనే నమ్మకంతో అతను తన కర్తవ్యాన్ని ఈ లోకంలో ఒక విశ్వాసిగా నిర్వహిస్తూపోవాలి.

8 అంటే, ప్రాపంచిక బంధుత్వం దృష్ట్యా, వారు ఒక మానవునికి అందరికంటే ఎక్కువ ప్రీతిపాత్రులు. కాని ధర్మం దృష్ట్యా వారు మీకు శత్రువులు. ఈ శత్రుత్వం ఈ రూపంలో ఉండవచ్చు; వారు మిమ్మల్ని మంచి నుండి నిరోధిస్తారు, చెడును చేయమని ప్రోత్సహిస్తారు. లేదా అది ఈ రూపంలోనైనా ఉండవచ్చు; వారు మిమ్మల్ని విశ్వాసం నుండి ఆపుతారు, అవిశ్వాసం వైపునకు లాగుతారు. లేదా అది ఈ రూపంలో కూడ ఉండవచ్చు; వారు అవిశ్వాసుల పట్ల సానుభూతి కలిగి ఉంటారు; ఏ సందర్భంలోనైనా సరే, మీరు ఈ విషయంలో అప్రమత్తులై ఉండాలి. వారిపై ప్రేమతో మీరు మీ పరలోకాన్ని పాడుచేసుకోకూడదు. కాని అంతమాత్రం చేత మీరు వారిని శత్రువులుగా భావించి వారి పట్ల కఠినంగా వ్యవహరించకూడదు. దాని అర్థం ఏమిటంటే; మీరు వారిని సంస్కరించలేకపోతే, కనీసం మిమ్మల్ని మీరు అపమార్గంవైపునకు పోకుండానైనా కాపాడుకోండి.

65. అత్ తలాఖ్

(٦٥) سُوْرَةُ الطَّلَاقِ مَدَنِيَّةٌ (٩٩)

ఆయతులు : 12 అవతరణ : మదీనాలో

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ اِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَآءَ فَطَلِّقُوْهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَاَحْصُوا الْعِدَّةَ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ رَبَّكُمْ ۚ لَا تُخْرِجُوْهُنَّ مِنْۢ بُيُوْتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ اِلَّآ اَنْ يَّاْتِيْنَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ ؕ وَتِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ ؕ وَمَنْ يَّتَعَدَّ حُدُوْدَ اللّٰهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهٗ ؕ لَا تَدْرِيْ لَعَلَّ اللّٰهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذٰلِكَ اَمْرًا ۝ فَاِذَا بَلَغْنَ اَجَلَهُنَّ فَاَمْسِكُوْهُنَّ بِمَعْرُوْفٍ اَوْ فَارِقُوْهُنَّ بِمَعْرُوْفٍ وَّاَشْهِدُوْا ذَوَيْ عَدْلٍ مِّنْكُمْ وَاَقِيْمُوا الشَّهَادَةَ لِلّٰهِ ؕ ذٰلِكُمْ يُوْعَظُ بِهٖ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ۚ وَمَنْ يَّتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لَّهٗ مَخْرَجًا ۝ وَّيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ؕ وَمَنْ يَّتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهٗ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بَالِغُ اَمْرِهٖ ؕ قَدْ جَعَلَ اللّٰهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ۝

1 – 2... ఓ ప్రవక్తా! మీరు గనక స్త్రీలకు విడాకులివ్వవలసి వస్తే, వారి నిర్ణీతగడువు (ఇద్దత్) కొరకు విడాకులివ్వండి,[1] మరియు నిర్ణీత గడువు కాలాన్ని కచ్చితంగా లెక్కపెట్టండి; మీ ప్రభువైన అల్లాహ్‌కు భయపడండి.[2] (ఆ గడువు కాలంలో) వారేదైనా స్పష్టమైన చెడుకు పాల్పడితే[3] తప్ప, మీరూ వారిని వారి ఇళ్ళనుండి వెళ్ళగొట్టకూడదు, స్వయంగా వారు కూడ పోకూడదు.[4] ఇవి అల్లాహ్ నిర్ణయించిన హద్దులు. ఎవడు అల్లాహ్ నిర్ణయించిన హద్దులను అతిక్రమిస్తాడో, అతడు స్వయంగా తనకు తానే అన్యాయం చేసుకుంటాడు. మీకు తెలియదు, బహుశా దీని తరువాత అల్లాహ్ ఏదైనా అనుకూల మార్గం చూపించవచ్చు. తరువాత వారి నిర్ణీత గడువు కాలం ముగిసినప్పుడు, వారిని ఉత్తమమైన రీతిలో (మీ వివాహ బంధంలో) ఆపి ఉంచండి లేదా ఉత్తమమైన రీతిలో వారి నుంచి విడిపొండి. మీలో న్యాయశీలురైన ఇద్దరు వ్యక్తులను సాక్షులుగా[5] పెట్టుకోండి. (ఓ సాక్షులారా) అల్లాహ్ కొరకు ఉన్నది ఉన్నట్లుగా సాక్ష్యం చెప్పండి.

... 2 – 3 అల్లాహ్‌ను, అంతిమ దినాన్ని విశ్వసిస్తున్న[6] ప్రతి వానికి ఈ విషయాలు బోధించబడుతున్నాయి. ఎవడు అల్లాహ్‌కు భయపడుతూ పని చేస్తాడో, అతనికి అల్లాహ్ కష్టాలనుండి గట్టెక్కే మార్గం చూపుతాడు. ఇంకా అతని ఊహకు కూడ అందనటువంటి మార్గం ద్వారా, అతనికి ఉపాధి ప్రసాదిస్తాడు. అల్లాహ్‌ను నమ్ముకున్నవానికి అల్లాహ్‌యే చాలు. అల్లాహ్ తన పనిని పూర్తి చేసి తీరుతాడు. అల్లాహ్ ప్రతిదానికి ఒక విధి నిర్ణయించి ఉంచాడు.

---

1 నిర్ణీత గడువు (ఇద్దత్)కై విడాకులివ్వటం అనే దానికి రెండర్థాలు ఉన్నాయి; ఈ సందర్భంలో ఈ రెండర్థాలూ అన్వయిస్తాయి. ఒకటి; బహిష్టు సమయంలో స్త్రీకి విడాకులు ఇవ్వవద్దు. కాని ఆమె నిర్ణీతగడువు ప్రారంభం కాగల

4 – 5 మీ స్త్రీలలో ఎవరైనా ఋతుక్రమం విషయంలో ఆశ వదలుకుంటే వారి విషయంలో మీకేదైనా అనుమానం కలిగితే, అప్పుడు వారి నిర్ణీత గడువు మూడుమాసాలు (అని మీరు తెలుసుకోండి). ఇదే ఆజ్ఞ ఇంకా ఋతుక్రమం ప్రారంభం కాని వారికి కూడ వర్తిస్తుంది.[7] గర్భిణీ స్త్రీల నిర్ణీత గడువు వారి కాన్పు అయ్యేవరకు ఉంటుంది.[8] ఎవడు అల్లాహ్‌కు భయపడతాడో, అతని వ్యవహారంలో అల్లాహ్ సౌలభ్యం కలుగజేస్తాడు. ఇది అల్లాహ్ ఆజ్ఞ, దానిని ఆయన మీపై అవతరింపజేశాడు. ఎవడు అల్లాహ్‌కు భయపడతాడో, అల్లాహ్ అతని పాపాలను అతనినుండి దూరం చేస్తాడు; అతనికి గొప్ప ప్రతిఫలం ఇస్తాడు.

وَالّٰٓـِٔیْ یَئِسْنَ مِنَ الْمَحِیْضِ مِنْ نِّسَآئِكُمْ اِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلٰثَةُ اَشْهُرٍ ۙ وَّالّٰٓـِٔیْ لَمْ یَحِضْنَ ؕ وَاُولَاتُ الْاَحْمَالِ اَجَلُهُنَّ اَنْ یَّضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ؕ وَمَنْ یَّتَّقِ اللّٰهَ یَجْعَلْ لَّهٗ مِنْ اَمْرِهٖ یُسْرًا ۝ ذٰلِكَ اَمْرُ اللّٰهِ اَنْزَلَهٗۤ اِلَیْكُمْ ؕ وَمَنْ یَّتَّقِ اللّٰهَ یُكَفِّرْ عَنْهُ سَیِّاٰتِهٖ وَیُعْظِمْ لَهٗۤ اَجْرًا ۝

సమయంలో విడాకులివ్వండి. రెండు; నిర్ణీత గడువు లోపల ఆమెతో రాజీపడే అవకాశం ఉండే రీతిలో విడాకులు ఇవ్వు. రాజీపడే అవకాశమే లేని పద్ధతిలో విడాకులు ఇవ్వవద్దు. మహాప్రవక్త(సఅసమ్) హదీసులలో, ఈ ఆజ్ఞకు లభించే వివరణ ప్రకారం విడాకులిచ్చే విధానం ఈ రీతిగా ఉన్నది: బహిష్టు కాలంలో విడాకులివ్వకూడదు. కాని భర్త భార్యతో సంభోగించని పరిశుద్ధ స్థితి (తుహర్)లో ఇవ్వవచ్చు. లేదా స్త్రీ గర్భవతి అని తెలిసిన సమయంలో ఇవ్వవచ్చు. ఒకే సమయంలో మూడుసార్లు విడాకులివ్వకూడదు.

2 అంటే, విడాకులను వినోదంగా భావించకండి. విడాకులెప్పుడిచ్చారు, నిర్ణీత గడువు ఎప్పుడు ప్రారంభమయింది, అది ఎప్పుడు ముగుస్తుంది అనే విషయాలను జ్ఞాపకముంచుకోండి. విడాకులిచ్చినప్పుడు, దాని సమయాన్ని, దాని తేదీని గుర్తుంచుకోవాలి. ఇంకా స్త్రీకి ఏ స్థితిలో విడాకులిచ్చారో కూడా జ్ఞాపకముంచుకోవాలి.

3 అంటే, చెడునడతకు ఒడిగడితే లేదా నిర్ణీత గడువులో తిట్లకూ సిగపట్లకూ పాల్పడితే.

4 అంటే, పురుషుడు కోపంతో స్త్రీని ఇంట్లో నుంచి వెళ్లగొట్టకూడదు. ఆమె కూడ అలిగి కానీ, విసిగివేసారి కానీ ఇంటిని వదలిపోకూడదు. నిర్ణీత గడువులో ఆ ఇల్లు ఆమెదే. ఆ ఇంట్లోనే ఉభయులూ ఉండాలి; ఎందుకంటే, పరస్పరం సమాధానపడే అవకాశం ఏదైనా కలిగినప్పుడు, దాని ద్వారా లాభం పొందే వీలు కలుగుతుంది. ఉభయులూ ఒకే కప్పు కింద ఉంటే, మూడుమాసాల వరకు లేదా మూడు సార్లు బహిష్టువచ్చే వరకు, లేదా గర్భవతి అయితే కాన్పు అయ్యే వరకు రాజీపడే అవకాశాలు తారసిల్లవచ్చు.

5 అంటే, విడాకులిచ్చేటప్పుడు కూడ సాక్షులు ఉండాలి, రాజీపడే సమయంలో కూడ సాక్షులు ఉండాలి.

6 పైన పేర్కొనబడిన మార్గదర్శక సూత్రాలు హితబోధలే కాని శాసనాలు కావు అని ఈ మాటలే స్పష్టం చేస్తున్నాయి. పైన తెలిపిన పద్ధతికి భిన్నంగా విడాకులిచ్చినా, నిర్ణీత గడువును సరిగ్గా లెక్కించకపోయినా, భార్యను తగిన కారణం లేకుండానే ఇంటి నుంచి వెళ్లగొట్టినా, నిర్ణీత గడువు ముగిసే సమయంలో సతాయించటం కోసం రాజీపడినా, ఆమెను దెబ్బలాడుతూ పంపించినా, విడాకులిచ్చే సమయంలో, రాజీపడే సందర్భంలో, విడిపోయే వేళలో సాక్షులను పెట్టకపోయినా, – వీటి వలన శాసనపరమైన ఫలితాలు కలిగే విషయంలో ఏ లోపమూ ఉండదు. అయితే, అల్లాహ్ హితబోధకు వ్యతిరేకంగా ప్రవర్తించటం అనేది, అతని హృదయంలో అల్లాహ్‌పై గానీ, అంతిమదినంపై గానీ, నిజమైన విశ్వాసం లేదనటానికి ఒక నిదర్శనం. అందుచేత ఒక నిజమైన విశ్వాసి అవలంబించదగని ఆచరణ వైఖరిని అతడు అవలంబించాడు.

6... వారిని (నిర్ణీత గడువు కాలంలో) మీరు నివసించే చోటనే ఉంచండి, మీకు ఎలాంటి చోటు లభించినా సరే. వారిని ఇబ్బందులపాలు చేయటానికి వేధించకండి.

...6 – 7 ఒకవేళ వారు గర్భవతులైతే, వారు ప్రసవించే వరకు వారి కోసం ఖర్చుచేస్తూ ఉండండి. తరువాత ఒకవేళ వారు మీకోసం (బిడ్డకు) పాలు పట్టే పక్షంలో, వారి ప్రతిఫలం వారికి ఇవ్వండి. ఉత్తమ రీతిలో (ప్రతిఫలం వ్యవహారాన్ని) పరస్పర సంప్రదింపుల ద్వారా నిర్ణయించుకోండి. కాని ఒకవేళ మీరు (ప్రతిఫల నిర్ణయంలో) ఒకరినొకరు ఇబ్బందుల పాల్జేసుకుంటే, బిడ్డకు మరొక స్త్రీ ఎవరైనా పాలు పట్టాలి. సంపన్నుడైన వ్యక్తి తన ఆర్థిక స్తోమతను బట్టి ఖర్చుపెట్టాలి. తక్కువ ఉపాధి ఇవ్వబడిన వ్యక్తి, అల్లాహ్ తనకు ఇచ్చిన ధనం నుండే ఖర్చుపెట్టాలి. అల్లాహ్ ఎవరికి ఎంత ఇచ్చాడో, దానికి మించి ఆయన అతనిపై భారం వేయడు. అల్లాహ్, పేదరికం తరువాత సంపన్న స్థితిని ప్రసాదించకపోడు.

8 – 11 ఎన్నో[9] పట్టణాలు తమ ప్రభువు ఆజ్ఞలను, ఆయన ప్రవక్తల ఆజ్ఞలను ధిక్కరించాయి. అప్పుడు మేము వాటి ప్రజలనుండి కఠినంగా లెక్కతీసుకుని, వారిని తీవ్రంగా శిక్షించాము. వారు తాము చేసిన కర్మలను రుచి చూశారు. వారి పర్యవసానం అంతా నష్టమే. అల్లాహ్ (పరలోకంలో) వారి కొరకు కఠిన శిక్షను సిద్ధపరచి ఉంచాడు. కనుక విశ్వాసులైన బుద్ధిమంతులారా! అల్లాహ్‌కు భయపడండి. అల్లాహ్ మీ వద్దకు ఒక హితబోధను పంపాడు, ఒక ప్రవక్తను[10] పంపాడు, అతను మీకు స్పష్టమైన మార్గంచూపే అల్లాహ్ ఆయతులను వినిపిస్తున్నాడు, విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేసే వారిని చీకట్లనుంచి వెలుగులోకి తీసుకురావటానికి. అల్లాహ్‌ను విశ్వసించి మంచి పనులు చేసేవాణ్ణి అల్లాహ్ సెలయేళ్లు ప్రవహించే స్వర్గవనాలలో ప్రవేశింపజేస్తాడు. వారు అక్కడ కలకాలం ఉంటారు. అల్లాహ్ అటువంటి వ్యక్తి కొరకు మంచి ఉపాధిని ఉంచాడు.

اَسْكِنُوْهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِّنْ
وُّجْدِكُمْ وَلَا تُضَآرُّوْهُنَّ لِتُضَيِّقُوْا
عَلَيْهِنَّ ؕ وَاِنْ كُنَّ اُولٰتِ حَمْلٍ فَاَنْفِقُوْا
عَلَيْهِنَّ حَتّٰى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۚ فَاِنْ اَرْضَعْنَ
لَكُمْ فَاٰتُوْهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ ۚ وَاْتَمِرُوْا بَيْنَكُمْ
بِمَعْرُوْفٍ ۚ وَاِنْ تَعَاسَرْتُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهٗۤ
اُخْرٰى ۝ لِيُنْفِقْ ذُوْ سَعَةٍ مِّنْ سَعَتِهٖ ؕ
وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهٗ فَلْيُنْفِقْ مِمَّاۤ
اٰتٰىهُ اللّٰهُ ؕ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا اِلَّا مَاۤ
اٰتٰىهَا ؕ سَيَجْعَلُ اللّٰهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُّسْرًا ۝ ع ١
وَكَاَيِّنْ مِّنْ قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ اَمْرِ رَبِّهَا
وَرُسُلِهٖ فَحَاسَبْنٰهَا حِسَابًا شَدِيْدًا ۙ
وَّعَذَّبْنٰهَا عَذَابًا نُّكْرًا ۝ فَذَاقَتْ
وَبَالَ اَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ اَمْرِهَا
خُسْرًا ۝ اَعَدَّ اللّٰهُ لَهُمْ عَذَابًا
شَدِيْدًا ۙ فَاتَّقُوا اللّٰهَ يٰۤاُولِى
الْاَلْبَابِ ۛۚ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۛ قَدْ مع ١
اَنْزَلَ اللّٰهُ اِلَيْكُمْ ذِكْرًا ۝ رَّسُوْلًا يَّتْلُوْا
عَلَيْكُمْ اٰيٰتِ اللّٰهِ مُبَيِّنٰتٍ لِّيُخْرِجَ
الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ؕ وَمَنْ
يُّؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا
يُّدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِىْ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَاۤ اَبَدًا ؕ قَدْ
اَحْسَنَ اللّٰهُ لَهٗ رِزْقًا ۝

12 సప్తాకాశాలనూ, అలాంటివే ఎన్నో భూమండలాలనూ[11] సృజించినవాడు అల్లాహ్‌యే. వాటిపై అల్లాహ్ ఆజ్ఞ అవతరిస్తూ ఉంటుంది. అల్లాహ్ ప్రతివస్తువుపై అధికారం కలిగి ఉన్నాడనీ, అల్లాహ్ జ్ఞానం ప్రతివస్తువును పరివేష్టించి ఉన్నదనీ మీరు తెలుసుకోవటానికి (ఈ విషయం మీకు తెలియజేయబడు తోంది).

اَللّٰهُ الَّذِیْ خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوٰتٍ وَّمِنَ
الْاَرْضِ مِثْلَهُنَّ ؕ یَتَنَزَّلُ الْاَمْرُ
بَیْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوْۤا اَنَّ اللّٰهَ عَلٰی كُلِّ
شَیْءٍ قَدِیْرٌ ۙ۬ وَّاَنَّ اللّٰهَ قَدْ اَحَاطَ
بِكُلِّ شَیْءٍ عِلْمًا ۟ ١٢

ع ٢ ١٨

---

7 చిన్నవయస్సు కారణంగా బహిష్టు కాకపోయినా లేదా ఏ కారణంచేతనైనా కొంతమంది స్త్రీలకు బహిష్టు ఆలస్యమైనా, ఒక స్త్రీకి జీవిత పర్యంతం బహిష్టురాకపోయినా - ఇది అరుదైన విషయం -ఈ అన్ని సందర్భాలలోనూ అటువంటి స్త్రీ యొక్క నిర్ణీత గడువు, బహిష్టుపట్ల నిరాశచెందిన స్త్రీ యొక్క నిర్ణీత గడువే, అంటే విడాకులిచ్చిన సమయం నుండి మూడు నెలల కాలం వరకు.

8 అంటే, స్త్రీ కాన్పు భర్త మరణించిన వెంటనే జరిగినా లేదా నాలుగునెలల పదిరోజుల కంటే ఎక్కువ కాలం గడచినా, శిశువు పుట్టినంతనే స్త్రీ నిర్ణీత గడువు ముగుస్తుంది.

9 దైవప్రవక్త ద్వారా, దైవగ్రంథం ద్వారా ఇవ్వబడిన ఆజ్ఞలను ఒకవేళ ముస్లిములు ఉల్లంఘిస్తే, ఇహపరాలు రెండింటిలో వారు ఎటువంటి పరిణామాలను ఎదుర్కోవలసివస్తుందో, ఒకవేళ వారు ఈ ఆజ్ఞలను శిరసావహిస్తే, ఎటువంటి ప్రతిఫలాన్ని పొందుతారో, ముస్లిములకు హెచ్చరిక చేయబడింది.

10 వ్యాఖ్యాతలలో కొందరు 'హితబోధ' అంటే, 'ఖురానుగ్రంథం' అనీ 'ప్రవక్త' అంటే ముహమ్మద్ (సఅసమ్) అనీ గ్రహించారు. కొందరు వ్యాఖ్యాతలు హితబోధను ముహమ్మదే (సఅసమ్) అని గ్రహించారు. అంటే, హితబోధయే ఆయన, ఆయనే హితబోధ అని భావం. మా దృష్టిలో ఈ రెండో వ్యాఖ్యానమే సమంజసమైనది.

11 "అలాంటివే" అంటే ఎన్ని ఆకాశాలను సృష్టించాడో, అన్నే భూములను కూడ సృష్టించాడు అని అర్థంకాదు. కాని దాని అర్థం ఏమిటంటే, ఏ విధంగా ఆయన ఎన్నో ఆకాశాలను సృష్టించాడో, అదే విధంగా ఆయన ఎన్నో భూములను కూడ సృష్టించాడు. భూలోకాలను అంటే, ఏ విధంగా మానవులు నివసించే ఈభూమి, తనలోని సమస్త జీవజాలానికి పాన్పుగానూ, ఉయ్యాలగానూ అయి ఉన్నదో, అదే విధంగా, ఈ విశ్వంలో అల్లాహ్ అనేక భూమండలాలను కూడ సృష్టించాడు. అవి తమ తమ జీవజాలాలకు పాన్పులుగానూ, ఉయ్యాలలుగానూ ఉపయోగపడుతున్నాయి. ఇంకొకరకంగా చెప్పాలంటే, కంటికి కనిపించే ఆకాశంలోని అసంఖ్యాకమైన నక్షత్రాలు, గ్రహాలు నిర్మానుష్యంగా లేవు. కాని భూమిలోవలె, వాటిలో ఎన్నింటిలోనో ప్రాణులు ఉన్నాయి.

66. అత్ తహ్రీమ్

(٦٦) سُوْرَةُ التَّحْرِيْمِ مَدَنِيَّةٌ (١٠٧)

ఆయతులు : 12 అవతరణ : మదీనాలో

ركوعاتها ٢ اٰياتها ١٢

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 2 ఓ ప్రవక్తా! అల్లాహ్ నీ కొరకు ధర్మసమ్మతం చేసిన దానిని నీవు ఎందుకు నిషేధించుకుంటున్నావు?[1] (ఈ విధంగా) నీవు నీ భార్యల సంతోషం పొందగోరుతున్నావా?[2] – అల్లాహ్ క్షమించేవాడు, కరుణించేవాడూను. అల్లాహ్ నీ కొరకు నీ ప్రమాణాల పాటింపు నుండి బయటపడేపద్ధతిని నిర్ణయించాడు.[3] అల్లాహ్ మీ యజమాని, ఆయనే అన్నీ తెలిసినవాడు, వివేచనాపరుడూను.

3 (ఈ క్రింది వ్యవహారం కూడ గమనించదగిందే) ప్రవక్త ఒక విషయాన్ని తన భార్యలలో ఒకామెకు రహస్యంగా చెప్పాడు. తరువాత ఆమె (మరొకరికి) ఆ రహస్యాన్ని వెల్లడించింది. ప్రవక్తకు అల్లాహ్ ఆ విషయాన్ని (ఆ రహస్యం బయటపడిందన్న సంగతిని) తెలియజేశాడు. అప్పుడు ప్రవక్త ఆ విషయాన్ని కొంత (ఆమెకు) తెలియజేసి, కొంత తెలియజేయలేదు. ఆ తరువాత ప్రవక్త ఆమెతో (రహస్యం బయటపడిన ఈ సంగతి) ఈ విషయం ప్రస్తావించినప్పుడు ఆమె "మీకీ విషయం ఎవరు తెలియజేశారు?" అని అడిగింది. అప్పుడు ప్రవక్త, "నాకీ విషయాన్ని అన్నీ తెలిసినవాడు, బాగా ఎరిగినవాడు తెలియజేశాడు"[4] అని చెప్పారు.

يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَآ اَحَلَّ اللّٰهُ
لَكَ ۚ تَبْتَغِيْ مَرْضَاتَ اَزْوَاجِكَ ۗ
وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۝١ قَدْ فَرَضَ اللّٰهُ
لَكُمْ تَحِلَّةَ اَيْمَانِكُمْ ۚ وَاللّٰهُ مَوْلٰىكُمْ ۚ
وَهُوَ الْعَلِيْمُ الْحَكِيْمُ ۝٢ وَاِذْ اَسَرَّ
النَّبِيُّ اِلٰى بَعْضِ اَزْوَاجِهٖ حَدِيْثًا ۚ
فَلَمَّا نَبَّاَتْ بِهٖ وَاَظْهَرَهُ اللّٰهُ عَلَيْهِ
عَرَّفَ بَعْضَهٗ وَاَعْرَضَ عَنْۢ بَعْضٍ ۚ فَلَمَّا
نَبَّاَهَا بِهٖ قَالَتْ مَنْ اَنْۢبَاَكَ هٰذَا ۗ
قَالَ نَبَّاَنِيَ الْعَلِيْمُ الْخَبِيْرُ ۝٣

1 నిజానికి ఇది ప్రశ్నకాదు, కేవలం అసమ్మతిని తెలియజేయటం. అంటే, మీరు ఇలా ఎందుకు చేశారని మహాప్రవక్త (సఅసమ్)ను అడగటంలో ఉద్దేశ్యం ఆరా తీయటం కాదు. కాని అల్లాహ్ ధర్మ సమ్మతం చేసిన వస్తువును మహాప్రవక్త తన కోసం నిషిద్ధం చేసుకోవటం అనేది అల్లాహ్‌కు అప్రియమని ఆయనను హెచ్చరించటమే దీని లక్ష్యం. ఆయన దైవప్రవక్త హోదాలోని వారు కనుక, సాధారణమానవులు కారు కనుక, ఏదైనా ఒక వస్తువును ప్రవక్త తన కోసం నిషిద్ధం చేసుకుంటే, ఆయన అనుచర సంఘం కూడ ఆ వస్తువును నిషిద్ధం చేసుకునే ప్రమాదమో లేదా కనీసం దానిని అప్రియమైనదిగా తలంచే ప్రమాదమో ఉత్పన్నమయ్యేది. కనుక అల్లాహ్ ఆయన చేసిన ఈ పనిని ఖండించాడు, దానిని మానుకోమని ఆజ్ఞాపించాడు. దీనిద్వారా మరొక విషయం కూడ తేటతెల్లమవుతోంది; మహాప్రవక్త సైతం స్వయంగా ఏ వస్తువునూ ధర్మ సమ్మతంగా కానీ, నిషిద్ధంగా కానీ చేసే అధికారం కలిగి ఉండలేదు.

4 – 5 మీరు ఉభయులు పశ్చాత్తాపపడితే (అది మీకే శ్రేయస్కరం). ఎందుకంటే, మీ హృదయాలు ఋజుమార్గం నుండి తొలగిపోయాయి.[5] ఒకవేళ ప్రవక్తకు వ్యతిరేకంగా మీరు ముఠా కట్టితే, తెలుసుకోండి, అల్లాహ్ ఆయన యజమాని. ఇంకా జిబ్రీలు, సజ్జనులైన విశ్వాసులందరూ, దైవదూతలందరూ ఆయన సహచరులు, సహాయకులూను.[6] ఒకవేళ మీ అందరికీ ప్రవక్త విడాకులిస్తే, అల్లాహ్ మీకు బదులుగా ఆయనకు మీ కంటె మంచి[7] భార్యలను ప్రసాదిస్తాడు; వారు నిజమైన ముస్లిమ్లుగా, విశ్వాసం కలవారుగా, విధేయత చూపేవారుగా, పశ్చాత్తాపపడేవారుగా, ఆరాధన చేసేవారుగా, ఉపవాసం పాటించే వారుగా ఉంటారు, వారు భర్తృవిహీనులైనా లేదా కన్యలైనా కావచ్చు.

إِن تَتُوبَآ إِلَى ٱللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا ۖ وَإِن تَظَٰهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ ٱللَّهَ هُوَ مَوْلَىٰهُ وَجِبْرِيلُ وَصَٰلِحُ ٱلْمُؤْمِنِينَ ۖ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ بَعْدَ ذَٰلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٤﴾ عَسَىٰ رَبُّهُۥٓ إِن طَلَّقَكُنَّ أَن يُبْدِلَهُۥٓ أَزْوَٰجًا خَيْرًا مِّنكُنَّ مُسْلِمَٰتٍ مُّؤْمِنَٰتٍ قَٰنِتَٰتٍ تَٰٓئِبَٰتٍ عَٰبِدَٰتٍ سَٰٓئِحَٰتٍ ثَيِّبَٰتٍ وَأَبْكَارًا ﴿٥﴾

---

2 దీని ద్వారా తెలిసేది ఏమిటంటే, మహాప్రవక్త (సఅసమ్), నిషేధానికి సంబంధించిన ఈ పని తనకోసం చేసిందికాదు, తన భార్యలకోరిక మేరకు మాత్రమే చేశారు. కేవలం వారిని సంతోషపరచటానికే ఆయన ధర్మ సమ్మతమైన వస్తువును తనకై నిషేధించుకున్నారు. ప్రామాణికమైన హదీసుల ప్రకారం, మహాప్రవక్త (సఅసమ్) సతీమణులలో ఒకామె (హజ్రత్ జైనబ్) ఇంటికి ఎక్కడనుండో ఆయన ఎక్కువ మక్కువ పడే తేనె వచ్చింది. ఇందుచేత ఆయన వాడుకకు భిన్నంగా ఆమె నివాసంలోనే ఎక్కువకాలం గడిపేవారు. ఈ విషయాన్ని గమనించిన ఆయన భార్యలలో కొందరికి, "ఈ రీతిగానే ఆయన మా వద్దకూడ గడిపితే ఎంత బాగుండు"ననే ప్రగాఢమైన వాంఛ కలిగింది. అప్పుడు వారందరూ ఏకమై "ఇక ఎన్నడూ ఎంతమాత్రం తేనెను ముట్టన"ని ప్రమాణం చేసేటంత ఏవగింపు ఆయనకు తేనెపై కలిగేలాజేశారు.

3 అర్థం ఏమిటంటే, పాప పరిహారం చెల్లించి ప్రమాణాల పాటింపునుండి బయటపడటానికి, మాయిదా సూరాలోని 89వ ఆయతులో అల్లాహ్ నిర్ణయించిన పద్ధతిని ఆచరించి, ధర్మసమ్మతమైన ఒక వస్తువును తనకై నిషిద్ధంగా చేసుకోవటానికి చేసిన ప్రమాణాన్ని భంగపరచుకోవాలి.

4 ఆ రహస్యం ఇది అని ఇదమిత్థంగా చెప్పటానికి ఏ హదీసూ లేదు. ఈ ఆయతు అవతరించిన ఉద్దేశ్యాన్ని దృష్టిలోపెట్టుకుంటే, అసలు ఆ రహస్యపు విషయం ఏమిటో అన్న ప్రశ్నకు ప్రాధాన్యం ఉండనే ఉండదు. ఈ వ్యవహారాన్ని దివ్య ఖురానులో ఉల్లేఖించటంలో ప్రధానోద్దేశ్యం, రహస్య విషయాలను పరిరక్షించటంలో ఏ మాత్రం అలక్ష్యం కూడదని పరిశుద్ధులైన మహాప్రవక్త (సఅసమ్) భార్యలనూ, వారి ద్వారా ముస్లిమ్ సమాజంలో బాధ్యులైన వ్యక్తుల భార్యలనూ హెచ్చరించటమే. ఒక వ్యక్తి తాను నిర్వహించే పదవీ బాధ్యత ఎంత పెద్దదైతే, అతని ఇంటినుంచి రహస్యాలు బయటికి పొక్కడమూ అంతే ప్రమాదకరం. విషయం ప్రధానమా, అప్రధానమా అనేది ముఖ్యం కాదు, కాని రహస్య విషయాలను పరిరక్షించటంలో ఏమరుపాటుకు అలవాటుపడితే, అప్రధాన విషయాలు బయటపడిన మాదిరిగానే ప్రధానమైన విషయాలు కూడ బయటపడే అవకాశం ఉంటుంది.

5 ఈ ఉభయులు అంటే, హజ్రత్ ఉమర్ (రజిఅన్) ఉల్లేఖనం ప్రకారం, హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్), హజ్రత్ హఫ్సా (రజిఅన్) అని అర్థం. ఋజుమార్గం నుండి తొలగిపోవటం అంటే హజ్రత్ ఉమర్ వివరణను అనుసరించి, ఈ భార్యలిద్దరూ మహాప్రవక్త యెడల అతి చనువుగా ప్రవర్తించసాగారు. ఇది అల్లాహ్కు నచ్చలేదు కనుక ఆయన వారిని హెచ్చరించాడు.

6 భావం ఏమిటంటే, మహాప్రవక్త (సఅసమ్)కు వ్యతిరేకంగా మీరు ఒకరితో ఒకరు చేతులు కలిపితే, చేజేతులా కీడును కొనితెచ్చుకున్న వారవుతారు. ఎందుకంటే, స్వయంగా అల్లాహ్యే ఆయన రక్షకుడు; జిబ్రీల్, దైవదూతలు,

6 – 7 విశ్వాసులారా! మీరు మిమ్మల్నీ, మీ కుటుంబ సభ్యులనూ మానవులు, రాళ్లు ఇంధనం కాబోయే అగ్ని నుండి కాపాడుకోండి.[8] దానిపై ఎంతో బలిష్ఠులు, అత్యంత కఠినులు అయిన దైవదూతలు నియమించబడి ఉంటారు; వారు ఎన్నటికీ అల్లాహ్ ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించరు, వారు తమకు ఏ ఆజ్ఞ ఇచ్చినా, దానిని పాటిస్తారు. (అప్పుడు ఇలా అనటం జరుగుతుంది), "అవిశ్వాసులారా! ఈనాడు సాకులు చెప్పకండి, మీరు చేస్తూ ఉండిన చేతలకు తగినట్టుగానే మీకు ప్రతిఫలం ఇవ్వబడుతుంది."

8 విశ్వాసులారా! చిత్తశుద్ధితో కూడిన పశ్చాత్తాపంతో అల్లాహ్ వైపునకు మరలండి, అప్పుడు అల్లాహ్ మీ చెడులను మీ నుండి దూరం చేసి, మిమ్మల్ని సెలయేళ్లు ప్రవహించే స్వర్గవనాలలో ప్రవేశింపజేయవచ్చు. అల్లాహ్ తన ప్రవక్తనూ ఆయనతో పాటు విశ్వసించిన వారినీ అవమానంపాలు చేయని రోజు అదే.[9] వారి కాంతి వారికి అగ్రభాగంలో, వారికి కుడివైపుగా పరుగెత్తుతూ ఉంటుంది. అప్పుడు వారు ఇలా అంటారు, "ప్రభూ! మా కాంతిని మా కొరకు పరిపూర్ణం చెయ్యి; మమ్మల్ని మన్నించు. నీవు ప్రతి దానిపై అధికారం కలవాడవు."

9 ఓ ప్రవక్తా! అవిశ్వాసులతో, కపటులతో పోరాడు, వారి పట్ల కఠినంగా వ్యవహరించు, వారి నివాసం నరకమవుతుంది, అది అతి చెడ్డనివాసం.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ قُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ
وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا ٱلنَّاسُ
وَٱلْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَٰٓئِكَةٌ غِلَاظٌ
شِدَادٌ لَّا يَعْصُونَ ٱللَّهَ مَآ أَمَرَهُمْ وَ
يَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ۝٦ يَٰٓأَيُّهَا
ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لَا تَعْتَذِرُوا۟ ٱلْيَوْمَ ۖ
إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝٧
يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ تُوبُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ
تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن
يُكَفِّرَ عَنكُمْ سَيِّـَٔاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ
جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ
يَوْمَ لَا يُخْزِى ٱللَّهُ ٱلنَّبِىَّ
وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مَعَهُۥ ۖ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ
بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَٰنِهِمْ يَقُولُونَ
رَبَّنَآ أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَٱغْفِرْ لَنَآ ۖ إِنَّكَ عَلَىٰ
كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ ۝٨ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّبِىُّ جَٰهِدِ
ٱلْكُفَّارَ وَٱلْمُنَٰفِقِينَ وَٱغْلُظْ عَلَيْهِمْ ۚ
وَمَأْوَىٰهُمْ جَهَنَّمُ ۖ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ۝٩

సజ్జనులైన విశ్వాసులందరూ ఆయన పక్షాన్నే ఉన్నారు. కనుక ఆయనకు వ్యతిరేకంగా చేతులు కలిపి ఎవడూ గెలవనూలేడు.

7 దీని ద్వారా తెలిసింది ఏమిటంటే, దోషం కేవలం హజ్రత్ ఆయెషా (రజిఅన్), హజ్రత్ హఫ్సా (రజిఅన్)లది మాత్రమే కాదు. పరిశుద్ధులైన ఇతర భార్యలు సైతం ఈ విషయంలో ఎంతోకొంత దోషం కలవారే. ఇందువల్లనే వారిరువురి తరువాత, ఈ ఆయతులో మిగిలిన భార్యలనందరినీ హెచ్చరించటం జరిగింది. హదీసుల ద్వారా తెలిసేది ఏమిటంటే ఆకాలంలో మహాప్రవక్త (సఅసమ్)కు తన భార్యలపై ఎంతటి ఆగ్రహం కలిగిందంటే, ఒకనెల రోజులపాటు ఆయన వారితో ఏ విధమైన సంబంధాలు లేకుండా ఉన్నారు. దీని ఫలితంగా ప్రవక్త అనుచరులలో ఆయన తన భార్యలకు విడాకులిచ్చారనే వదంతి వ్యాపించింది.

8 ఈ ఆయతు తెలిపే విషయమేమిటంటే ఒక వ్యక్తి బాధ్యత, కేవలం తనను మాత్రమే దైవశిక్షనుండి కాపాడుకోవటానికి చేసే ప్రయత్నం వరకే పరిమితమైలేదు. ప్రకృతి ధర్మం ఆ వ్యక్తిపై ఏ కుటుంబపు బరువు బాధ్యతలను మోపుతుందో, ఆ కుటుంబ సభ్యులకు అతను సముచితమైన విద్యా శిక్షణలను శక్తివంచనలేకుండా గరపాలి. తద్వారా వారు అల్లాహ్‌కు ఇష్టులైన మానవులుగా రూపొందాలి. ఒకవేళ వారు నరకం వైపునకు వెళుతూ ఉంటే, యథాశక్తి వారిని అటు పోకుండా

ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوا امْرَاَتَ
نُوْحٍ وَّ امْرَاَتَ لُوْطٍ ؕ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ
مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتٰهُمَا
فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللّٰهِ شَيْـًٔا
وَّقِيْلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدّٰخِلِيْنَ ۝
وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوا
امْرَاَتَ فِرْعَوْنَ ۘ اِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ
لِيْ عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِيْ
مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهٖ وَنَجِّنِيْ مِنَ الْقَوْمِ
الظّٰلِمِيْنَ ۝ وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرٰنَ الَّتِيْٓ
اَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيْهِ مِنْ
رُّوْحِنَا وَصَدَّقَتْ بِكَلِمٰتِ رَبِّهَا
وَكُتُبِهٖ وَكَانَتْ مِنَ الْقٰنِتِيْنَ ۝

10 – 12 అల్లాహ్ అవిశ్వాసుల విషయంలో, ప్రవక్త నూహ్, ప్రవక్త లూత్‌ల భార్యలను ఉదాహరణగా పేర్కొంటున్నాడు. వారు సజ్జనులైన మా ఇద్దరు దాసుల వివాహబంధంలో ఉండేవారు. కాని వారు తమ భర్తలకు ద్రోహం చేశారు.[10] వారు అల్లాహ్‌కు ప్రతిగా ఆ స్త్రీలకు ఏమాత్రం ఉపయోగపడలేకపోయారు. వారిద్దరితో, "వెళ్లండి, అగ్నిలోకి వెళ్లే వారితోపాటు మీరూ వెళ్లండి" అని చెప్పబడింది. విశ్వాసుల విషయంలో అల్లాహ్ ఫిరౌన్ భార్యను ఉదాహరణగా పేర్కొంటున్నాడు. అప్పుడు ఆమె ఇలా ప్రార్థించారు, "ప్రభూ! నా కొరకు నీ వద్ద స్వర్గంలో ఒక గృహాన్ని నిర్మించు. నన్ను ఫిరౌన్ నుండీ, అతని చేష్టలనుండీ కాపాడు, దుర్మార్గపు జాతి నుండి నాకు విముక్తి కలిగించు." ఇంకా ఇమ్రాన్ కుమార్తె[11] మర్యమ్‌ను కూడ ఉదాహరణగా పేర్కొంటున్నాడు: ఆమె తన మానాన్ని కాపాడుకున్నారు.[12] ఆ తరువాత మేము ఆమెలోకి మా తరఫునుండి ఆత్మను[13] ఊదాము. ఆమె తన ప్రభువు సూక్తులను, ఆయన గ్రంథాలను ధ్రువపరచారు. ఆమె వినయవిధేయతలు గల వారిలో ఒకరు.[14]

ఆపటానికి ప్రయత్నించాలి. రాళ్లు అగ్నికి ఇంధనాలవుతాయి అంటే బహుశా రాతిబొగ్గు కావచ్చు. ఇబ్నెమసూద్ (రజిఅన్), ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజిఅన్), ముజాహిద్ (రహమలై), ఇమామ్ ముహమ్మద్ బాఖిర్ (రహమలై) సుద్దీ (రహమలై)లు అవి గంధకపురాళ్లు అని అన్నారు.

9 అంటే, వారు చేసిన సత్కార్యాల ఫలాన్ని నిష్ఫలం చేయడు. "వారు దేవుణ్ణి ఆరాధించి ఏం ఫలం పొందారని" ఎత్తిపొడిచే అవకాశాన్ని అవిశ్వాసులకూ, వంచకులకూ ఎంత మాత్రం ఇవ్వడు. తిరుగుబాటుదారులకూ, అవిధేయులకూ మాత్రమే తలవంపులుగానీ, విశ్వసనీయులకూ, విధేయులకూ మాత్రంకాదు.

10 నమ్మకద్రోహం అంటే వారు చెడునడతకు ఒడిగట్టారు అని అర్థంకాదు. కాని, దాని అర్థం ఏమిటంటే, వారు విశ్వాసమార్గంలో హజ్రత్ నూహ్ (అస్సలామ్)నూ, హజ్రత్ లూత్ (అస్సలామ్)నూ అనుసరించలేదు. పైగా వారికి ప్రతిగా, వారు ధర్మానికి శత్రువులైనవారిని అనుసరించారు.

11 హజ్రత్ మర్యమ్ తండ్రి పేరే ఇమ్రాన్‌కావచ్చు లేదా ఆమె ఇమ్రాన్ సంతతికి చెందినదగుటచేత, ఆమెను ఇమ్రాన్ కూతురుగా వ్యవహరింపబడి ఉండవచ్చు.

12 మర్యమ్ గర్భం నుండి హజ్రత్ ఈసా పుట్టటం అనేది, అల్లాహ్ క్షమించుగాక! పాపకార్యఫలమే అనే యూదులుమోపిన నిందను ఖండించటం జరిగింది. నిసా సూరా 156వ ఆయతులో, దుర్మార్గుల ఈనిందనే పాపిష్టి కల్పనగా అభివర్ణించటం జరిగింది.

13 అంటే, ఆమెకు ఏ పురుషునితోనూ సంబంధంలేకుండానే, అల్లాహ్ ఆమె గర్భంలో ఒక ప్రాణిని ప్రవేశింపజేశాడు.

14 ఇక్కడ హజ్రత్ మర్యమ్‌ను ఉదాహరణగా పేర్కొనడంలో గల ప్రధానోద్దేశ్యం ఏమిటంటే, కన్యగా ఉన్నప్పుడు అల్లాహ్ ఆమెను ఒక మహిమ ద్వారా గర్భవతిని చేసి తీవ్రమైన పరీక్షకు గురిచేశాడు. కాని ఆమె సహనంతో అల్లాహ్ అభిమతాన్ని శిరసావహించింది.

67. అల్ ముల్క్

سُورَةُ الْمُلْكِ مَكِّيَّةٌ (٦٧) (٧٧)

ఆయతులు : 30 అవతరణ : మక్కాలో

اٰيَاتُهَا ٣٠ رُكُوعَاتُهَا ٢

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 4 ఎవరి చేతులలో విశ్వసామ్రాజ్యం ఉన్నదో, ఆయన
ఎంతో శుభకరుడు, ఎంతో మహోన్నతుడు. ఆయన ప్రతి
దానిపై అధికారం[1] కలిగి ఉన్నాడు. మీలో మంచి పనులు[2]
చేసేవారెవరో పరీక్షించి చూద్దామని ఆయన చావు బ్రతుకులను
సృష్టించాడు. ఆయన అత్యంత శక్తి సంపన్నుడు, అత్యధికంగా
మన్నించేవాడూను. ఆయన ఒక దానిపై నొకటి ఏడు ఆకాశాలను
సృజించాడు. నీవు కరుణామయుని సృష్టిలో ఎలాంటి క్రమరాహి
త్యాన్నీ చూడలేవు.[3] కావాలంటే మరొకసారి చూడు, అందులో
నీకేమైనా లోపం కనిపిస్తున్నదా?[4] మళ్ళీ మళ్ళీ చూడు, నీ
చూపులు అలసిపోయి విఫలమై వెనుకకు తిరిగి వస్తాయి.

5 మేము మీకు దగ్గరగా ఉన్న ఆకాశాన్ని[5] మహోజ్జ్వలమైన
దీపాలతో అలంకరించాము, వాటిని, షైతానులను తరిమికొట్టే
సాధనాలుగా చేశాము. ఈ షైతానుల కొరకు మేము మండే
అగ్నిని సిద్ధం చేసి ఉంచాము.

تَبٰرَكَ الَّذِىْ بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ
شَىْءٍ قَدِيْرٌ ۝١ الَّذِىْ خَلَقَ الْمَوْتَ
وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا ؕ
وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْغَفُوْرُ ۝٢ الَّذِىْ خَلَقَ سَبْعَ
سَمٰوٰتٍ طِبَاقًا ؕ مَا تَرٰى فِىْ خَلْقِ الرَّحْمٰنِ
مِنْ تَفٰوُتٍ ؕ فَارْجِعِ الْبَصَرَ ۙ هَلْ تَرٰى
مِنْ فُطُوْرٍ ۝٣ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ
يَنْقَلِبْ اِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَّهُوَ
حَسِيْرٌ ۝٤ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَآءَ الدُّنْيَا
بِمَصَابِيْحَ وَجَعَلْنٰهَا رُجُوْمًا لِّلشَّيٰطِيْنِ
وَاَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيْرِ ۝٥

---

1 అంటే, తానుకోరింది చేస్తాడు అని అర్థం. తాను కోరిన దానిని చేయకుండా ఆయనను ఆపే శక్తి ఏదీలేదు.

2 అంటే, మానవులను పరీక్షించాలనీ, వారిలో ఎవరు ఉత్తమ కార్యాలు చేస్తారో చూడాలనీ అల్లాహ్ ప్రపంచంలో మానవుల జీవన్మరణాల పరంపరను ప్రారంభించాడు.

3 అసలు "తఫావుత్" అనే పదం ప్రయోగించబడింది. దాని అర్థం పొందిక లేకపోవడం, ఒక వస్తువుకు మరొక వస్తువుతో పొంతనలేకపోవటం.

4 అసలు "ఫుతూర్" అనే పదం ఉపయోగించబడింది. దాని అర్థం, బీటలు వారుట, చీలికలగుట, పగిలిముక్కలగుట, తునాతునకలగుట. అర్థం ఏమిటంటే, ఈ సృష్టి నిర్మాణం అంతా చాలా కట్టుదిట్టంగా ఉన్నది. భూమియందలి అణువునుండి వినువీధిలోని మహోజ్జ్వలమైన పాలపుంతల వరకు గల ప్రతివస్తువూ ఎంతో పొందికతో ఉన్నది. అందుచేత సృష్టి వ్యవస్థ అవిచ్ఛిన్నంగా సాగిపోతోంది.ఈ వ్యవస్థను ఏ కోణం నుంచి పరిశీలించినా, మీకు అందులో ఎక్కడా లోటు కనిపించదు.

5 దగ్గరగా ఉన్న ఆకాశం అంటే, దూరదర్శిని లేకుండా కళ్ళతో చూడగలిగే నక్షత్రాలు, గ్రహాలు గల ఆకాశం అని అర్థం.

6 – 11 తమ ప్రభువును తిరస్కరించిన ప్రజలకు నరక శిక్ష పడుతుంది: అది చాలా చెడ్డ నివాస స్థలం. వారిని అందులోకి విసిరివేసినప్పుడు, వారికి భయంకరమైన దాని గర్జన ధ్వని వినిపిస్తుంది.[6] అది అప్పుడు ఉద్రేకంతో ఉడికిపోతూ ఉంటుంది, తీవ్రమైన ఆగ్రహంతో బ్రద్దలవుతూ ఉంటుంది. ఏదైనా ఒక గుంపును అందులో వేసిన ప్రతిసారీ, దాని కాపలా దారులు, "మీ వద్దకు హెచ్చరించేవారు రాలేదా?" అని వారిని అడుగుతారు. దానికి వారు ఇలా జవాబు ఇస్తారు, "వచ్చాడు, హెచ్చరిక చేసే అతను మా వద్దకు వచ్చాడు. కాని మేము అతనిని తిరస్కరించాము. అల్లాహ్ దేన్నీ అవతరింపజేయలేదు, నీవు మార్గభ్రష్టుడవై పోయావు అని మేము అతనితో అన్నాము." ఇంకా వారు ఇలా అంటారు, "అయ్యో! మేము గనక (ఆనాడు) విని ఉంటే, లేదా గ్రహించి ఉంటే, ఈనాడు ఇలా మండే నరకాగ్ని శిక్షకు గురి అయిన వారిలో చేరి ఉండేవారము కాదు కదా!" ఈ విధంగా వారే స్వయంగా తమతప్పును ఒప్పుకుంటారు. ఈ నరక వాసులు నాశనమైపోను!

12 – 14 చూడకుండానే తమ ప్రభువుకు భయపడే వారికి, తప్పకుండా మన్నింపు, గొప్ప ప్రతిఫలం లభిస్తాయి. మీరు మెల్లగా మాట్లాడినా లేక బిగ్గరగా పలికినా (అల్లాహ్‌కు రెండూ ఒకటే). ఆయన హృదయాల స్థితిని సైతం ఎరుగును. పుట్టించిన వాడికే తెలియదా?[7] వాస్తవానికి ఆయన సూక్ష్మగ్రాహి మరియు సమస్తమూ తెలిసినవాడూను.

15 – 23 భూమిని మీ అధీనంలో ఉంచినవాడు ఆయనే, కనుక దానిమీద తిరగండి, దేవుడు ప్రసాదించిన ఆహారాన్ని తినండి. ఆయన సాన్నిధ్యానికే మీరు మళ్లీ సజీవులై పోవలసి ఉంది. ఆకాశంలో ఉన్నవాడు[8] మిమ్మల్ని భూమిలోకి దిగద్రొక్కడని, భూమి హఠాత్తుగా తీవ్ర కంపనాలకు గురికాదని మీరు నిర్భయంగా ఉన్నారా?

وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ ۖ
وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ۝ إِذَا أُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا
شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ ۝ تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ ۖ
كُلَّمَا أُلْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ
يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ۝ قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا
نَذِيرٌ ۙ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ
مِنْ شَيْءٍ ۚ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ
كَبِيرٍ ۝ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا
كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ۝ فَاعْتَرَفُوا
بِذَنْبِهِمْ ۚ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ ۝
إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ۝ وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ
أَوِ اجْهَرُوا بِهِ ۖ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ۝
أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ۝
هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذَلُولًا فَامْشُوا
فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ ۖ وَإِلَيْهِ
النُّشُورُ ۝ أَأَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ
يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ۝

6 ఇది నరకధ్వని అని గానీ, నరకం నుండి వచ్చే ధ్వని అనిగానీ అర్థం చెప్పవచ్చు. వారికంటే ముందు అందులోకి విసరివేయబడిన వారి అరుపులు, పెడబొబ్బలు అన్నమాట.

7 రెండో అనువాదం ఇలా కూడకావచ్చు: "ఆయన తన సృష్టినే ఎరుగడా?"

8 అల్లాహ్ ఆకాశంలో ఉంటాడని దీని అర్థంకాదు. ఇలా ఎందుకు సెలవీయబడిందంటే; మానవుడు దేవుణ్ణి కోరుకున్నప్పుడు,

أَمْ أَمِنتُم مَّن فِي السَّمَاءِ أَن يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ
حَاصِبًا ۖ فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ۝ وَلَقَدْ
كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ
نَكِيرِ ۝ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ
صَافَّاتٍ وَيَقْبِضْنَ ۚ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا
الرَّحْمَٰنُ ۚ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ۝ أَمَّنْ
هَٰذَا الَّذِي هُوَ جُندٌ لَّكُمْ يَنصُرُكُم مِّن
دُونِ الرَّحْمَٰنِ ۚ إِنِ الْكَافِرُونَ إِلَّا فِي
غُرُورٍ ۝ أَمَّنْ هَٰذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ
أَمْسَكَ رِزْقَهُ ۚ بَل لَّجُّوا فِي عُتُوٍّ وَ
نُفُورٍ ۝ أَفَمَن يَمْشِي مُكِبًّا عَلَىٰ وَجْهِهِ
أَهْدَىٰ أَمَّن يَمْشِي سَوِيًّا عَلَىٰ صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ۝ قُلْ هُوَ الَّذِي أَنشَأَكُمْ
وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ ۖ
قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ۝

ఆకాశంలో ఉన్నవాడు మీపైకి రాళ్లను విసిరే పెనుగాలిని పంపడని మీరు నిర్భయంగా ఉన్నారా? అప్పుడు నా హెచ్చరిక ఎలా ఉంటుందో మీకు తెలిసిపోతుంది. వారికి పూర్వం గతించినవారు కూడ తిరస్కరించారు; అప్పుడు నా పట్టు ఎంత తీవ్రంగా ఉండినదో చూడండి. వారు తమ మీద ఎగిరే పక్షులు రెక్కలను ఎలా చాపుతూ ముడుచుకుంటూ ఎగురుతున్నాయో చూడటం లేదా? కరుణామయుడైన అల్లాహ్ తప్ప వాటిని అలా నిలిపి ఉంచే వారెవ్వరూ లేరు. ఆయనే ప్రతివస్తువును కనిపెట్టి ఉండేవాడు. కరుణామయుడైన అల్లాహ్‌కు ప్రతికూలంగా మీకు సహాయం చేయగల సైన్యమేదైనా మీ వద్ద ఉన్నదా?[9] చూపించండి? అసలు విషయం ఏమిటంటే, ఈ తిరస్కారులు మోసంలో పడిపోయారు. లేదా ఒకవేళ కరుణామయుడైన అల్లాహ్ తాను ప్రసాదించే ఆహారాన్ని ఆపివేసినట్లయితే, ఇంకెవరు మీకు ఆహారమివ్వగలరు? చెప్పండి? వారసలు తలబిరుసుతనానికీ, సత్య తిరస్కారానికీ, మూర్ఖంగా అంటిపెట్టుకొని ఉన్నారు. బోర్లాపడుతూ లేస్తూ నడిచే [10] వ్యక్తి సరైన గమ్యానికి చేరుకుంటాడా లేక చదునైన బాటపై తలెత్తి నిటారుగా నడిచే వ్యక్తి గమ్యానికి చేరుకుంటాడా? కాస్త ఆలోచించండి. వారితో ఇలా అనండి, "మిమ్మల్ని పుట్టించిన వాడు అల్లాహ్‌యే; ఆయనే మీకు వినే, చూసే శక్తులు ఇచ్చాడు. ఇంకా ఆయనే మీకు ఆలోచించే, అర్థం చేసుకునే మనస్సు కూడ ఇచ్చాడు. కాని మీరు చాల తక్కువగా కృతజ్ఞతలు తెలుపుతారు.[11]

సహజంగానే ఆకాశంవైపు చూస్తాడు. ప్రార్థన చేసినా, ఆకాశంవైపే చేతులెత్తుతాడు. ఆపద సమయంలో నిరాశానిస్పృహలకులోనై ఆకాశంవైపునకు తిరిగి అల్లాహ్‌ను వేడుకుంటాడు. అనుకోని ఆపద సంభవించినప్పుడు అది ఆకాశం నుంచే వచ్చిందని అంటాడు. అసాధారణ రీతిలో ఏదైనా వస్తువులభిస్తే, అది పై లోకం నుంచి వచ్చిందంటాడు. అల్లాహ్ పంపిన గ్రంథాలను ఆకాశగ్రంథాలని అంటారు. ఈ విషయాలన్నింటి ద్వారా స్పష్టమయ్యేదేమిటంటే, మానవుడు దేవుణ్ణి గురించి ఆలోచించినప్పుడు, అతని మనస్సు నేలపైకి కాక నింగిపైకేపోతుంది. ఇది మానవస్వభావం.

9 రెండో అనువాదం ఇలా కూడకావచ్చు: "మీవద్దకు సైన్యరూపంలో వచ్చి మిమ్మల్ని ఆదుకునేందుకు కరుణామయుడు తప్ప మరెవడున్నాడు?"

10 అంటే, పశువుల మాదిరిగా తలదించుకుని ఏదో ఒక మార్గంలో పోవుట.

11 అంటే, బుద్ధీ జ్ఞానాలూ, కనేవినే శక్తులూ అనే ఈ వరాలను అల్లాహ్ మీకు సత్యాన్ని గ్రహించటానికే ప్రసాదించాడు. ఈ వరాలతో లోకంలోని పనులన్నీ సాధిస్తారు; కాని కృతఘ్నతాబుద్ధితో అవి ఏపని కోసం ఇవ్వబడ్డాయో ఆపని మాత్రం వదిలేస్తారు.

68. అల్ ఖలమ్

(٦٨) سُوْرَةُ الْقَلَمِ مَكِّيَّةٌ (٢)

ఆయతులు : 52 అవతరణ : మక్కాలో

اٰيَاتُهَا ٥٢ رُكُوْعَاتُهَا ٢

ఆనంత కరుణామయుడు ఆపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 16 నూన్. కలం సాక్షిగా, లేఖకులు లిఖించే[1] దాని సాక్షిగా నీవు నీ ప్రభువు దయవల్ల పిచ్చివాడవు కావు.[2] నిశ్చయంగా నీకు ఎన్నటికీ తరగిపోని[3] ప్రతిఫలం లభిస్తుంది. నీవు నిస్సందేహంగా మహోన్నతమైన శీలం[4] కలవాడవు. మీలో ఎవరు ఉన్మాదానికి లోనయ్యారో త్వరలోనే నీవూ చూస్తావు, వారూ చూస్తారు. నీ ప్రభువుకు, తన మార్గం నుండి తప్పిపోయిన వారెవరో బాగా తెలుసు, ఋజుమార్గంపై ఉన్నవారెవరో కూడ ఆయనకు బాగా తెలుసు. కనుక నీవు ఈ సత్యతిరస్కారుల ఒత్తిడికి ఏ మాత్రం తల ఒగ్గకు. నీవు గనక రాజీపడితే, వారు కూడా రాజీపడదామని అనుకుంటున్నారు.[5] చీటికీ మాటికీ ఒట్టువేసే నీచుడికి ఏమాత్రం లొంగకు. వాడు ఎత్తిపొడుస్తూ ఉంటాడు, చాడీలు చెబుతూ తిరుగుతూ ఉంటాడు, మంచిని నిరోధిస్తూ ఉంటాడు, దౌర్జన్యం చెయ్యటంలోనూ, అత్యాచారం చెయ్యటంలోనూ హద్దులు మీరుతూ ఉంటాడు, పరమపాతకుడు, మిక్కిలి క్రూరుడు. ఈలోపాలన్నింటితో పాటు వాడు హీన జన్ముడు కూడ. దీనంతటికీ కారణం వాడు అత్యధికంగా సిరిసంపదలూ, సంతానమూ కలిగి[6] ఉండటమే. మా ఆయతులు అతడికి వినిపించినప్పుడు, ఇవి పూర్వకాలం నాటి కట్టుకథలే కదా అని అంటాడు. అతి త్వరలోనే మేము అతడి మూతి మీద వాతలు పెడతాము.[7]

نٓ وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُوْنَ ۝ مَآ اَنْتَ بِنِعْمَةِ
رَبِّكَ بِمَجْنُوْنٍ ۝ وَاِنَّ لَكَ لَاَجْرًا غَيْرَ
مَمْنُوْنٍ ۝ وَ اِنَّكَ لَعَلٰى خُلُقٍ عَظِيْمٍ ۝
فَسَتُبْصِرُ وَ يُبْصِرُوْنَ ۝ بِاَيِّكُمُ الْمَفْتُوْنُ ۝
اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيْلِهٖ
وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِيْنَ ۝ فَلَا تُطِعِ
الْمُكَذِّبِيْنَ ۝ وَدُّوْا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُوْنَ ۝
وَلَا تُطِعْ كُلَّ حَلَّافٍ مَّهِيْنٍ ۝ هَمَّازٍ
مَّشَّآءٍۢ بِنَمِيْمٍ ۝ مَّنَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ
اَثِيْمٍ ۝ عُتُلٍّۭ بَعْدَ ذٰلِكَ زَنِيْمٍ ۝
اَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَّبَنِيْنَ ۝ اِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِ
اٰيٰتُنَا قَالَ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ۝ سَنَسِمُهٗ
عَلَى الْخُرْطُوْمِ ۝

1 గొప్ప వ్యాఖ్యాత ముజాహిద్ ప్రకారం, కలం అంటే, దివ్య ఖురాను వ్రాయబడిన కలం అని అర్థం. దీని వలన స్పష్టమయ్యేదేమిటంటే, వ్రాయబడినది అంటే దివ్య ఖురాను అని అర్థం.

2 ఇక్కడ సంబోధన మహాప్రవక్త (స)కు ఉద్దేశించినట్లు కనబడినా, దీని ప్రధానోద్దేశ్యం మక్కా అవిశ్వాసులు ఆయన పిచ్చివాడని మోపిన నిందకు సమాధానం చెప్పటం. అర్థం ఏమిటంటే, వహీ లేఖకులచే వ్రాయబడిన ఈ ఖురానే వారి ఈ నిందను ఖండించటానికి సరిపోతుంది.

3 అంటే, ప్రజలను సన్మార్గంలో పెట్టటానికి మీరు చేసే ప్రయత్నాలకు సమాధానంగా మనస్తాపాన్ని కలిగించే మాటలు వినవలసి వచ్చినా, మీరు మీ కర్తవ్యాన్ని నెరవేరుస్తున్నారు. దానికి మీకు అగణితమైన అక్షయమైన, ప్రతిఫలం లభిస్తుంది.

17 – 33 మేము ఒక తోటయజమానులను పరీక్షకు గురి చేసిన విధంగానే వారిని (మక్కావాసులను) కూడ పరీక్షకు గురి చేశాము. ఆ తోట యజమానులు, "రేపు ఉదయం పెందల కడనే మేము వెళ్లి మా తోటలోని పండ్లు తప్పకుండా కోస్తాము" అని ప్రమాణం చేసి మరీ అన్నారు. వారు ఎలాంటి మినహాయింపు లకూ (భయసందేహాలకూ) తావీయలేదు.[8] ఆ (రోజు) రాత్రి, వారు ఆదమరచి నిద్రపోతూ ఉండగా, నీ ప్రభువు నుండి ఒక ఆపదవచ్చి ఆ తోటపై విరుచుకుపడింది. అప్పుడు దానిస్థితి పంటకోసివేసిన తోటమాదిరిగా అయిపోయింది. మరునాడు ఉదయం వారు లేచి, "పండ్లు కోయదలచుకుంటే, ఉదయాన్నే మనం పొలానికి వెళదాము, బయలుదేరండి" అని ఒకరినొకరు పిలుచుకున్నారు. ఆ తరువాత వారు బయలు దేరారు; దారిలో నడుస్తూ, "ఈ రోజు బీదవాళ్లెవ్వరూ తోటలో మీ వద్దకు రాకూడదు సుమా" అని మెల్లగా వారు పరస్పరం చెప్పుకున్నారు. దానం ఏమీ చెయ్యకూడదని నిర్ణయించుకుని, వారు తెల్లవారగానే తొందర తొందరగా అక్కడకు వెళ్లారు, తామెలాగైనా పండ్లుకోయగలమనే ధీమాతో. కాని తోటనుచూచి వారు, "ఇదేమిటి, మనం దారి తప్పి వచ్చామా – కాదు, కాదు మనం సర్వమూ కోల్పోయాము" అని అనసాగారు. వారందరిలో కాస్తంత మంచివాడు "మీరు దేవుణ్ణి ఎందుకు స్తుతించరు[9] అని నేను మిమ్మల్ని అడగలేదా?" అని అన్నాడు. అప్పుడు వారు, "మా ప్రభువు పరిశుద్ధుడు. నిజంగానే మేము పాపాత్ములం" అని అన్నారు. తరువాత వారిలోని ప్రతి ఒక్కడూ తోటివాణ్ణి నిందించసాగాడు. చివరకు వారు పశ్చాత్తాపపడుతూ ఇలాఅన్నారు, "మన పరిస్థితి చాల శోచనీయం. నిస్సందేహంగా మనం మితిమీరి ప్రవర్తించాము. మన ప్రభువు మనకు దీనికి బదులుగా దీనికంటె మెరుగైన తోటను ప్రసాదించటం అసంభవమేమీ కాదు. మనం మన ప్రభువు వైపునకు మరలుదాము." ఇలా ఉంటుంది శిక్ష. పరలోక శిక్ష దీని కంటె కూడ ఘోరంగా ఉంటుంది. అయ్యో! వారు ఈ విషయాన్ని తెలుసుకుంటే ఎంత బాగుంటుంది.

إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ
إِذْ أَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ﴿١٧﴾ وَلَا
يَسْتَثْنُونَ ﴿١٨﴾ فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّن
رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿١٩﴾ فَأَصْبَحَتْ
كَالصَّرِيمِ ﴿٢٠﴾ فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ ﴿٢١﴾
أَنِ اغْدُوا عَلَىٰ حَرْثِكُمْ إِن كُنتُمْ
صَارِمِينَ ﴿٢٢﴾ فَانطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَافَتُونَ ﴿٢٣﴾
أَن لَّا يَدْخُلَنَّهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُم مِّسْكِينٌ ﴿٢٤﴾
وَغَدَوْا عَلَىٰ حَرْدٍ قَادِرِينَ ﴿٢٥﴾ فَلَمَّا رَأَوْهَا
قَالُوا إِنَّا لَضَالُّونَ ﴿٢٦﴾ بَلْ نَحْنُ
مَحْرُومُونَ ﴿٢٧﴾ قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُل
لَّكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴿٢٨﴾ قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا
كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٩﴾ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ
يَتَلَاوَمُونَ ﴿٣٠﴾ قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا
طَاغِينَ ﴿٣١﴾ عَسَىٰ رَبُّنَا أَن يُبْدِلَنَا خَيْرًا
مِّنْهَا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿٣٢﴾ كَذَٰلِكَ
الْعَذَابُ ۖ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ ۚ لَوْ
كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

4 అంటే, అవిశ్వాసులు మీపై మోపుతున్న మతిభ్రమణపు నింద నిరాధారమని చెప్పటానికి దివ్య ఖురానే కాక ఉన్నతమైన మీ శీలసంపదకూడ ఒక ప్రత్యక్షనిదర్శనం. ఎందుకంటే, ఉన్నతమైన శీలసంపద, ఉన్మాదం ఒకే చోట ఉండవు.

34 – 41 నిశ్చయంగా[10] దైవభక్తి పరాయణుల కొరకు వారి ప్రభువు వద్ద భోగభాగ్యాలతో నిండిన స్వర్గవనాలు ఉన్నాయి. మేము విధేయుల స్థితిని అపరాధుల స్థితి మాదిరిగా చేస్తామా? ఏమయింది మీకు, ఇలాంటి నిర్ణయాలు చేస్తారు? అక్కడ మీకు తప్పకుండా మీరు మీ కోసం కోరుకునేదే లభిస్తుందని వ్రాసిపెట్టి ఉన్న గ్రంథం[11] ఏదైనా ఉందా మీరు చదవటానికి? మీరు నిర్ణయించుకున్నదే మీకు లభిస్తుందనటానికి ఆధారంగా ప్రళయదినం వరకూ మీరు మాతో చేసుకున్న ఒడంబడిక ఏదైనా ఉందా? మీలో ఎవరు దీనికి హామీగా ఉంటారు? అని వారిని అడగండి. లేక వారు నిలబెట్టిన భాగస్వాములెవరైనా ఉన్నారా (దీనికి బాధ్యతవహించటానికి)? అలాగైతే తాము నిలబెట్టిన భాగస్వాములను తీసుకురావాలి, వారు గనక సత్యవంతులే అయితే.

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِندَ رَبِّهِمْ جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٣٤﴾ أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٥﴾ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿٣٧﴾ إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخَيَّرُونَ ﴿٣٨﴾ أَمْ لَكُمْ أَيْمَانٌ عَلَيْنَا بَالِغَةٌ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۙ إِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ ﴿٣٩﴾ سَلْهُمْ أَيُّهُم بِذَٰلِكَ زَعِيمٌ ﴿٤٠﴾ أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِن كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٤١﴾

مع

---

5 అంటే, నీవు ఇస్లామ్ ధర్మప్రచారంలో కొంత సడలింపు చూపితే, వారు కూడ నిన్ను వ్యతిరేకించటంలో కొంత ఔదార్యం కనబరుస్తారు. లేదా వారి అపమార్గాల పట్ల కొంత ఔదార్యం చూపి, నీ ధర్మంలో కొన్ని సవరణలు చేయటానికి నీవు ఒప్పుకుంటే, అప్పుడు వారు నీతో రాజీపడటానికి సుముఖులవుతారు.

6 ఈ వాక్యానికి పై గ్రంథక్రమంతోనూ, రాబోయే వాక్యంతోనూ సంబంధం ఉన్నది. మొదటి సందర్భంలో అర్థం ఏమిటంటే, కేవలం సంపదబలం, సంతానబలం ఉన్నంత మాత్రాన, మీరు ఒక వ్యక్తికి భయపడనక్కరలేదు. రెండో సందర్భంలో అర్థం ఇదిః ఎక్కువ సంపద, సంతానం కలవాడు అవటం చేత, అతడు గర్విష్ఠి అయినాడు. మా ఆయతులు వాడికి వినిపించినప్పుడు, ఇవి పూర్వకాలపుకట్టుకథలే అని అంటాడు.

7 అతడు తనను తాను గొప్ప పరువుప్రతిష్ఠలు కలవాడిగా భావించాడు. ఇందువల్ల అతని ముక్కును మూతి అని అనటం జరిగింది. మూతిపై వాత పెట్టుట అంటే అవమానపరచటం అని అర్థం. అంటే మేము ఇహపరాలు రెండింటిలోనూ అతడిని ఎంతగా అవమానపరుస్తామంటే, ఈ అవమానం అతణ్ణి ఎల్లప్పుడూ వెంటాడుతూనే ఉంటుంది.

8 అంటే, వారికి తమ శక్తి సామర్థ్యాలపైనా, అధికారం పట్లా దృఢమైన నమ్మకంతో మరునాటి ఉదయానికే తమ తోటలోని పండ్లను కోసుకొస్తామని ప్రమాణం చేసి నిస్సంకోచంగా చెప్పారు; అల్లాహ్ సంకల్పిస్తే మేము ఈపని చేస్తాము అని అనే అవసరాన్ని గుర్తించలేదు.

9 అంటే అల్లాహ్‌ను మీరెందుకు జ్ఞాపకం ఉంచుకోరు? పరిశుద్ధుడైన ప్రభువొకడు పైన ఉన్నాడనే విషయాన్ని ఎందుకు మరచిపోయారు?

10 మక్కాలోని పెద్దపెద్ద సర్దారులు ముస్లిమ్‌లతో ఇలా అనేవారు, "మాకు ఈ ప్రపంచంలో లభించే ఈ వరాలు, మేము దేవునికి ప్రీతి పాత్రులమని చెప్పటానికి నిదర్శనాలు. మీరు దేవుని ఆగ్రహానికి గురి అయ్యారని చెప్పటానికి మీ దుర్భరజీవితాలే సాక్ష్యాలు. కాబట్టి నీవు చెప్పినట్లు పరలోకమునేదే ఉంటే, మేము అక్కడ కూడ సుఖాలను పొందగలం. శిక్షపడేది మీకే గాని మాకు కాదు." ఈ ఆయతులో దీనికి సమాధానం ఇవ్వబడింది.

11 అంటే, అల్లాహ్ పంపిన గ్రంథం.

42 – 43 కష్టకాలం దాపురించే రోజున సజ్దా చేయటానికి ప్రజలు పిలువబడతారు. అప్పుడు వారు సజ్దా చేయలేరు, వారి చూపులు క్రిందికి వాలిపోయి ఉంటాయి, అవమానం వారిని ఆవరించి ఉంటుంది. వారు నిక్షేపంగా ఉన్న కాలంలో వారిని సజ్దా చేయండి అని పిలవటం జరిగేది (కాని వారు తిరస్కరించేవారు).

44 – 45 కనుక ఓ ప్రవక్తా! నీవు ఈ గ్రంథాన్ని తిరస్కరించే వారి వ్యవహారాన్ని నాకు వదిలెయ్యి. వారికి ఏమాత్రం తెలియని విధంగా మేము వారిని క్రమేణా వినాశంవైపునకు తీసుకుపోతాము. నేను వారికి కొంతవ్యవధినిస్తున్నాను. నా పన్నాగం ఎంతో పటిష్ఠమైనది.

46 – 50 నీవు వారి నుండి ఏదైనా ప్రతిఫలం అడుగుతున్నావా, వారు దాని భారంక్రింద నలిగిపోతూ ఉండటానికి? వారి వద్ద ఏదైనా అతీంద్రియ జ్ఞానం ఉందా, వారు దాన్ని వ్రాస్తూ ఉండటానికి? సరే నీ ప్రభువు ఆజ్ఞ వెలువడే వరకు, సహనంవహిస్తూ ఉండు, చేప వాని (యూనుస్ (అస్సలామ్) మాదిరిగా వ్యవహరించకు.[12] అతను మొరపెట్టుకున్నప్పుడు దుఃఖంలో మునిగి ఉన్నాడు. ఒకవేళ అతని ప్రభువు అనుగ్రహమే అతనికి తోడ్పడకపోయి ఉంటే, అతను అవమానకరమైన స్థితిలో నిస్సారమైన మైదానంలోకి విసరివేయబడి ఉండేవాడే. చివరకు అతని ప్రభువు అతనిని ఎన్నుకొని సజ్జనులైన దాసుల్లో చేర్చాడు.

51 – 52 ఈ అవిశ్వాసులు ప్రబోధవాణి (ఖురాన్)ని విన్నప్పుడు, వారు నీకాళ్లు ఊడగొడతారా అన్నట్లు నిన్ను కొరకొరా చూస్తారు. ఇతను తప్పకుండా పిచ్చివాడే అని అంటారు. వాస్తవానికి ఇది సకల లోకాల వారి కొరకు అవతరించిన హితోపదేశం.

يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَّيُدْعَوْنَ
إِلَى السُّجُوْدِ فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ ۝٤٢
خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ۖ وَقَدْ كَانُوْا
يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُوْدِ وَهُمْ سٰلِمُوْنَ ۝٤٣
فَذَرْنِيْ وَمَنْ يُّكَذِّبُ بِهٰذَا الْحَدِيْثِ ۖ
سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُوْنَ ۝٤٤ وَ
أُمْلِيْ لَهُمْ ۖ إِنَّ كَيْدِيْ مَتِيْنٌ ۝٤٥ أَمْ تَسْـَٔلُهُمْ
أَجْرًا فَهُمْ مِّنْ مَّغْرَمٍ مُّثْقَلُوْنَ ۝٤٦ أَمْ
عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُوْنَ ۝٤٧ فَاصْبِرْ
لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ
الْحُوْتِ ۘ إِذْ نَادٰى وَهُوَ مَكْظُوْمٌ ۝٤٨ لَوْلَآ
أَنْ تَدٰرَكَهٗ نِعْمَةٌ مِّنْ رَّبِّهٖ لَنُبِذَ بِالْعَرَآءِ
وَهُوَ مَذْمُوْمٌ ۝٤٩ فَاجْتَبٰهُ رَبُّهٗ فَجَعَلَهٗ مِنَ
الصّٰلِحِيْنَ ۝٥٠ وَإِنْ يَّكَادُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا
لَيُزْلِقُوْنَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ
وَيَقُوْلُوْنَ إِنَّهٗ لَمَجْنُوْنٌ ۝٥١ وَمَا هُوَ إِلَّا
ذِكْرٌ لِّلْعٰلَمِيْنَ ۝٥٢

وقف لازم

وقف لازم

ع ٢

12 అంటే ప్రవక్త యూనుస్ (అస్సలామ్) మాదిరిగా అసహనంతో ఉండవద్దు. అసహనం వల్లనే ఆయన చేపకడుపులోకి విసరివేయబడ్డాడు.

69. అల్ హాఖ్ఖహ్

(٦٩) سُورَةُ الحَاقَّةِ مَكِّيَّةٌ (٧٨)

ఆయతులు : 52 అవతరణ : మక్కాలో

آياتها ٥٢ ركوعاتها ٢

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 8 అనివార్యమైన సంఘటన![1] ఏమిటి ఆ అనివార్య మైన సంఘటన? ఆ అనివార్యమైన సంఘటన ఏమిటో నీకేమి తెలుసు? సమూద్, ఆద్ జాతులవారు అకస్మాత్తుగా విరుచుకుపడే ఆ విపత్తును[2] నమ్మటానికి నిరాకరించారు. అందువల్ల సమూద్ జాతివారు భయంకరమైన ఒక ఉపద్రవం ద్వారా నాశనం చేయ బడ్డారు. ఆద్ జాతివారు ఒక పెద్ద గాలివాన ద్వారా నాశనం చేయబడ్డారు. అల్లాహ్ వరుసగా ఏడు రాత్రులు, ఎనిమిది పగళ్లు వారిని దానికి గురిచేశాడు. (నీవు అక్కడ ఉండివుంటే) వారు అక్కడ బోసిపోయిన ఖర్జూరపు చెట్ల బోదెలు మాదిరిగా చెల్లాచెదరుగా పడి ఉండటాన్ని నీవు చూస్తావు. ఇప్పుడు వారిలో మిగిలి ఉన్న వాడెవడైనా నీకు కనిపిస్తున్నాడా?

9 – 10 ఇలాంటి మహాపరాధానికే ఫిరౌన్, అతనికి పూర్వం గతించిన ప్రజలు, తలక్రిందులైన పురములలోనివారు[3] కూడ పాల్పడ్డారు. వారందరూ తమ ప్రభువు పంపిన ప్రవక్త చేసిన హితబోధను అంగీకరించలేదు. అప్పుడు ఆయన వారిని అతి కఠినంగా పట్టుకున్నాడు.

11 – 12 గాలివాన ఉధృతమయినప్పుడు,[4] మేము మిమ్మల్ని నావలోకి ఎక్కించాము.[5] ఈ విధంగా మేము ఈ సంఘటనను మీకు గుణపాఠం నేర్పే జ్ఞాపికగా ఉండేలాచేశాము. జ్ఞాపకం ఉంచుకునే చెవులు దానిని చిరకాలం జ్ఞాపకం ఉంచు కునేలా కూడ చేశాము.

اَلْحَاۗقَّةُ ۝ مَا الْحَاۗقَّةُ ۝ وَمَاۤ اَدْرٰىكَ مَا
الْحَاۗقَّةُ ۝ كَذَّبَتْ ثَمُوْدُ وَعَادٌۢ بِالْقَارِعَةِ ۝
فَاَمَّا ثَمُوْدُ فَاُهْلِكُوْا بِالطَّاغِيَةِ ۝ وَاَمَّا
عَادٌ فَاُهْلِكُوْا بِرِيْحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ۝
سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَّثَمٰنِيَةَ اَيَّامٍ
حُسُوْمًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيْهَا صَرْعٰى كَاَنَّهُمْ
اَعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ ۝ فَهَلْ تَرٰى
لَهُمْ مِّنْۢ بَاقِيَةٍ ۝ وَجَاۤءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ
قَبْلَهٗ وَالْمُؤْتَفِكٰتُ بِالْخَاطِئَةِ ۝ فَعَصَوْا
رَسُوْلَ رَبِّهِمْ فَاَخَذَهُمْ اَخْذَةً رَّابِيَةً ۝
اِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَاۤءُ حَمَلْنٰكُمْ فِى الْجَارِيَةِ ۝
لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَّتَعِيَهَاۤ اُذُنٌ
وَّاعِيَةٌ ۝

1 అసలు 'అల్‌హాఖ్ఖా' అనేపదం ఉపయోగించబడింది. అంటే తప్పనిసరిగా జరిగి తీరవలసిన సంఘటన. అర్థం ఏమిటంటే, మీరు ఎంతగా కోరితే, అంతగా దానిని తిరస్కరించండి. అది మాత్రం జరిగే తీరుతుంది. మీ తిరస్కారం వలన దాని ఆగమనం ఆగిపోదు.

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ۝ وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ۝ فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۝ وَانشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ۝ وَالْمَلَكُ عَلَىٰ أَرْجَائِهَا ۚ وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةٌ ۝ يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَىٰ مِنكُمْ خَافِيَةٌ ۝ فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَاؤُمُ اقْرَءُوا كِتَابِيَهْ ۝ إِنِّي ظَنَنتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيَهْ ۝ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ ۝ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ۝ قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ۝ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ۝

13 – 18 తరువాత ఒకసారి శంఖం ఊదబడుతుంది. భూమినీ, పర్వతాలనూ లేపి ఒకే ఒక దెబ్బతో తుత్తునియలుగా చేయటం జరుగుతుంది. ఆ రోజున జరగవలసిన సంఘటన జరుగుతుంది. ఆ రోజున ఆకాశం బ్రద్దలవుతుంది, దాని వ్యవస్థ సడలిపోతుంది. దైవదూతలు దాని చుట్టుప్రక్కల చేరి ఉంటారు. ఎనిమిది మంది దైవదూతలు ఆ రోజున నీ ప్రభువు సింహాసనాన్ని తమపై ఎత్తుకుని మోస్తూ ఉంటారు.[6] అదే మీరు హాజరుపరచబడే రోజు. ఆ రోజున మీ రహస్యాలేవీ దాగి ఉండవు.

19 – 24 అప్పుడు తన కర్మల పత్రం తన కుడి చేతికివ్వబడిన వ్యక్తి, "చూడండి, నా కర్మల పత్రాన్ని తీసుకుని చదవండి. నా లెక్క నాకు తప్పకుండా లభిస్తుందని నేను అనుకుంటూ ఉండేవాణ్ణి"[7] అని అంటాడు. కనుక అతను తనకిష్టమైన భోగభాగ్యాలలో ఓలలాడుతాడు, అత్యున్నత స్వర్గవనాలలో ఉంటాడు, వాటి పండ్ల గుత్తులు వ్రేలాడుతూ ఉంటాయి. అలాంటి వారితో ఇలా అనబడుతుంది, "హాయిగా తినండి, త్రాగండి, గత దినాలలో మీరు చేసుకున్న కర్మలకు ప్రతిఫలంగా."

---

2 ప్రళయాన్ని అనివార్యమైన సంఘటనగా వర్ణించిన తరువాత, ఇక దాని భయానకతను తెలియజేయడంకోసం విపత్తు అనే ఈ పదం వాడబడింది.

3 అంటే లూత్ జాతి ప్రజల పట్టణాలు అని అర్థం. అవి తల క్రిందులై పోయాయి.

4 ఇది నూహ్‌జాతిని నాశనం చేసిన తుఫానును సూచిస్తుంది.

5 నావలోకి ఎక్కించబడిన ప్రజలు వేలాది సంవత్సరాలకిందట గతించినవారే. కాని తరువాత వచ్చిన మానవులందరూ ఆ సమయంలో తుఫాను నుండి రక్షింపబడినవారి సంతానమే. కనుక "మేము మిమ్మల్ని నావలోకి ఎక్కించాము" అని సెలవీయబడింది.

6 ఈ ఆయతు అర్థనిశ్చయానికి లొంగని ఆయతుల (ముతషాబిహాత్)లోనిది. దానికి అర్థనిర్ణయం చేయటం కష్టంతో కూడుకున్న పని. సింహాసనం (అర్ష్) అంటే ఏమిటో మనం తెలుసుకోలేము. ప్రళయంనాడు ఎనిమిది మంది దైవదూతలు దానిని మోసే స్థితి ఎటువంటిదో కూడ అర్థం చేసుకోలేము. ఏది ఏమైనా అల్లాహ్ సింహాసనంపై కూర్చోవటం, ఆ సింహాసనాన్ని ఎనిమిది మంది దైవదూతలు మోయటం అనే విషయం ఊహకు అందనిది. అల్లాహ్ అప్పుడు సింహాసనం మీద కూర్చుని ఉంటాడు అని అయినా ఈ ఆయతు నిర్ధారించటంలేదు. అల్లాహ్‌ను గురించి దివ్య ఖురాను ఇచ్చే భావన కూడ, ఆయనకు ఒక రూపం ఉన్నదని గానీ, ఆయన ఒక దిక్కున ఉంటాడని గానీ, ఆయన ఒక ప్రదేశంలో నివసిస్తాడనిగానీ, సృష్టి ఆయనను మోస్తున్నదని గానీ ఊహించటానికి అవకాశం ఇవ్వదు. ఇందుచేత పరిశోధించి దాని అర్థాన్ని నిర్ణయించటానికి ప్రయత్నించటం, తమను తాము అపమార్గం వైపునకు పోయే ప్రమాదానికి గురి చేసుకోవటమే.

وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ
يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيَهْ ۝ وَلَمْ أَدْرِ مَا
حِسَابِيَهْ ۝ يَا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ ۝ مَا
أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيَهْ ۝ هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيَهْ ۝
خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ۝ ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ ۝
ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا
فَاسْلُكُوهُ ۝ إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
الْعَظِيمِ ۝ وَلَا يَحُضُّ عَلَىٰ طَعَامِ
الْمِسْكِينِ ۝ فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَاهُنَا
حَمِيمٌ ۝ وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غِسْلِينٍ ۝
لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ۝ فَلَا أُقْسِمُ
بِمَا تُبْصِرُونَ ۝ وَمَا لَا تُبْصِرُونَ ۝
إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ۝ وَمَا هُوَ
بِقَوْلِ شَاعِرٍ ۚ قَلِيلًا مَا تُؤْمِنُونَ ۝ وَلَا
بِقَوْلِ كَاهِنٍ ۚ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ۝
تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

25 – 37 తన కర్మల పత్రం తన ఎడమ చేతికి ఇవ్వబడిన వ్యక్తి ఇలా వాపోతాడు, "అయ్యో! నా కర్మల పత్రం నాకు అసలు ఇవ్వకుండా ఉంటే, నా లెక్క ఏమిటో నాకు అసలు తెలియకుండా ఉంటే ఎంత బాగుండేది![8] అయ్యో! నాకు (ప్రపంచంలో వచ్చిన) ఆ మరణమే ఏకంగా అంతిమ మరణమై ఉంటే ఎంత బాగుండేది! ఈనాడు నా ఆస్తి నాకు ఏమాత్రం పనికి రాలేదే. నా అధికారమంతా అంతరించిపోయిందే."[9] (అప్పుడు ఇలా ఆజ్ఞాపించబడుతుంది) అతనిని పట్టుకోండి, అతని మెడకు కంఠపాశం తగిలించండి. ఆపై అతనిని నరకంలోకి విసిరివేయండి. తరువాత అతనిని డెభ్భై గజాల పొడుగు గొలుసుతో బంధించండి. మహనీయుడూ, మహోన్నతుడూ అయిన అల్లాహ్‌ను ఇతను విశ్వసించేవాడు కాదు, నిరుపేదలకు అన్నం పెట్టండి అని ప్రోత్సహించేవాడూ[10] కాదు. కనుక ఈనాడు ఇక్కడ ఇతని దుఃఖంలో పాలుపంచుకునే స్నేహితుడెవడూ ఉండడు; గాయాల కడుగు తప్ప అతనికి తినటానికి ఆహారం కూడ ఏదీ ఉండదు. దానిని పాపాత్ములు తప్ప మరెవరూ తినరు.

38 – 52 కాదు, అది కాదు.[11] మీరు చూస్తూ ఉన్న వస్తువుల మీద, మీరు చూడలేని వస్తువుల మీద ప్రమాణం చేసి చెబుతున్నాను; ఇది గౌరవనీయుడైన ఒక సందేశహరుని వాక్కు, ఏ కవికి చెందిన వాక్కూ కాదు. కాని మీరు విశ్వసించటం అనేది చాల తక్కువ. ఇంకా ఇది ఏ జ్యోతిష్యుని వాక్కు కూడా కాదు. కాని, మీరు ఆలోచించటం అనేది చాల తక్కువ. ఇదసలు సర్వలోకాల ప్రభువు తరఫునుండి అవతరించింది.

---

7 అంటే, తాను ప్రపంచంలో ఉన్నప్పుడు పరలోకాన్ని అశ్రద్ధ చేయలేదనీ, ఒకరోజున తాను దేవుని ముందు హాజరవవలసి ఉన్నదనీ, తన లెక్క ఇవ్వవలసి ఉన్నదనీ భావిస్తూ తాను జీవితం గడిపేవాణ్ణనీ, ఈ విషయాలే తన అదృష్టానికి కారణాలనీ అతను తెలియజేస్తాడు.

8 ఈ ఆయతు రెండో అర్థం ఇది కూడ కావచ్చు: లెక్క ఇవ్వడం అనే విషయం నాకు తెలియనే తెలియదు. ఒకరోజున నేను నా లెక్కను ఇవ్వవలసి వస్తుందనీ, నేను చేసినదంతా నా ముందుపెట్టబడుతుందనీ నేను ఎంతమాత్రం ఊహించలేదు.

9 అంటే, నేను ప్రపంచంలో ఏ అధికారాన్ని చూసి విర్రవీగేవాణ్ణో, అది కాస్తా ఇక్కడ మటుమాయమైపోయింది. ఇప్పుడు ఇక్కడ నాకు సైన్యమూలేదు, నా ఆజ్ఞను పాలించేవాడెవడూలేడు. నేను నిస్సహాయుడనూ, దీనుడనూ అయిన, తన రక్షణకే ఏమీ చేసుకోలేని ఒక దాసుని స్థితిలో నిలబడి ఉన్నాను.

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ ۝
لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ۝ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ
الْوَتِينَ ۝ فَمَا مِنكُم مِّنْ أَحَدٍ عَنْهُ
حَاجِزِينَ ۝ وَإِنَّهُ لَتَذْكِرَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ۝
وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنكُم مُّكَذِّبِينَ ۝
وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ۝ وَإِنَّهُ
لَحَقُّ الْيَقِينِ ۝ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ۝

ఒకవేళ ఇతను (దైవప్రవక్త) స్వయంగా కల్పించి ఏదైనా విషయాన్ని మాకు ఆపాదించి ఉంటే, మేము ఇతని కుడి చెయ్యిని పట్టుకునే వారము, ఇతని మెడ నరాన్ని కోసివేసేవారము. అప్పుడు మీలో ఎవ్వరూ (మమ్మల్ని) ఈ పని చేయకుండా ఆపగలిగే వారు కారు.[12] అసలు ఇది దైవభీతి కలవారికి ఒక హితోపదేశం. మీలో కొందరు తిరస్కరించేవారున్నారని మాకు తెలుసు. ఇటువంటి తిరస్కారులకు నిస్సందేహంగా ఇది దుఃఖకారణం అవుతుంది. ఇది పూర్తిగా నమ్మదగిన సత్యం. కనుక ఓ ప్రవక్తా! మహోన్నతుడైన నీ ప్రభువు నామాన్ని స్తుతించు.

---

10 అంటే, స్వయంగా ఒక నిరుపేదకు అన్నం పెట్టటం అనేది సుదూర విషయం, ఆకలిగొన్న దైవదాసులకు అన్నంపెట్టండి అని చెప్పటానికైనా ఇష్టపడడు.

11 అంటే, మీరు అనుకున్న రీతిగా ఆ విషయంలేదు.

12 అసలు విషయం ఏమిటంటే, తనపై అవతరించిన 'వహీ'లో తన తరఫు నుంచి హెచ్చు తగ్గులు చేసే అధికారం ప్రవక్తకు ఏ మాత్రం లేదనీ, ఒకవేళ ఆయన అలా చేస్తే, మేము ఆయనను కఠినంగా శిక్షిస్తామనీ తెలియజేయటం. కాని ఈ విషయాన్ని చెప్పిన తీరు మన కళ్ల ముందు ఈ చిత్రాన్ని నిలిపినట్లు ఉన్నది: ఒక రాజు నియమించిన అధికారి ఆయన పేరుతో ఏదైనా ఫోర్జరీకి పాల్పడితే, ఆ రాజు అతని చేతిని పట్టుకుని అతని శిరస్సును ఖండిస్తాడు. కొందరు ఈ ఆయతు నుండి ఒక తప్పుడు వాదనను లేవదీశారు: నేను ప్రవక్తనని ఎవరైనా సవాలు చేస్తే, ఆ వ్యక్తి గుండెనరాన్ని లేదా అతని మెడనరాన్ని తక్షణం అల్లాహ్ కోయకపోయినట్లయితే, అతను ప్రవక్త అని చెప్పటానికి ఇది ప్రమాణం. వాస్తవానికి ఈ ఆయతులో చెప్పబడిన విషయం నిజమైన ప్రవక్తను గురించి గాని బూటకపు ప్రవక్తను గురించి కాదు. బూటకపు దావేదారులు మేము ప్రవక్తలమనే కాదు, దేవుళ్లమని కూడ సవాలు చేస్తారు.

70. అల్ మఆరిజ్

(۷۰) سُوْرَةُ الْمَعَارِجِ مَكِّيَّةٌ (۷۹)

ఆయతులు : 44 అవతరణ : మక్కాలో

رکوعاتها ۲ — اٰیاتها ۴۴

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

1 – 18 అడిగేవాడు శిక్షను గురించి అడిగాడు. అది (ఆ శిక్ష) తప్పకుండా సంభవిస్తుంది. అది అవిశ్వాసుల కొరకే. దానిని తప్పించేవారెవ్వరూ లేరు. అది ఆరోహణ సోపానాలకు స్వామి అయిన అల్లాహ్ తరఫునుండి సంభవిస్తుంది. యాభై వేల సంవత్సరాల ప్రమాణం[1] గల ఒకరోజున దైవదూతలు, ఆత్మ,[2] ఆయన సాన్నిధ్యానికి అధిరోహిస్తారు.[3] కనుక ఓ ప్రవక్తా! సహనం వహించు, హుందాతనంతో కూడిన సహనం.[4] వారు అది దూరంగా ఉన్నదని అనుకుంటున్నారు. కాని మాకు అది దగ్గరలో కనిపిస్తున్నది. ఏ రోజున ఆకాశం కరిగిన వెండి[5] మాదిరిగా అయిపోతుందో, కొండలు ఏకిన రంగురంగుల ఉన్ని పింజలు మాదిరిగా అయిపోతాయో, ప్రాణస్నేహితులు ఒకరి కొకరు కనిపించినప్పటికీ, ఎవరూ ఎవరిని గురించీ పట్టించుకోవటం జరగదో. (ఆ రోజున ఆ శిక్ష సంభవిస్తుంది) దోషి ఆనాటి శిక్షనుండి తప్పించుకోవటానికి తన సంతానాన్నీ, తన భార్యనూ, తన సోదరులనూ, తనకు ఆశ్రయమిచ్చిన దగ్గరి బంధువులనూ భూమండలంలోని వారందరినీ పరిహారంగా ఇచ్చి, ఈ ఉపాయం ద్వారా విముక్తి పొందాలని కోరుకుంటాడు. ఎంతమాత్రం కాదు. (అలా ఎన్నటికీ జరగదు) అది భగ భగ మండే నరకాగ్ని జ్వాల. మాంసాన్ని, చర్మాన్ని సైతం అది తినేస్తుంది. సత్యం పట్ల విముఖుడై, వెన్నుచూపి, ధనాన్ని కూడబెట్టి దానిని మాటిమాటికి పేర్చిపెట్టిన ప్రతివాణ్ణీ అది బిగ్గరగా అరుస్తూ తన వైపునకు పిలుస్తుంది.

سَاَلَ سَآئِلٌۢ بِعَذَابٍ وَّاقِعٍۙ ﴿۱﴾ لِّلْكٰفِرِيْنَ
لَيْسَ لَهٗ دَافِعٌۙ ﴿۲﴾ مِّنَ اللّٰهِ ذِی
الْمَعَارِجِؕ ﴿۳﴾ تَعْرُجُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوْحُ اِلَيْهِ
فِیْ يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهٗ خَمْسِيْنَ اَلْفَ
سَنَةٍۚ ﴿۴﴾ فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيْلًا ﴿۵﴾ اِنَّهُمْ
يَرَوْنَهٗ بَعِيْدًاۙ ﴿۶﴾ وَّنَرٰىهُ قَرِيْبًاؕ ﴿۷﴾ يَوْمَ
تَكُوْنُ السَّمَآءُ كَالْمُهْلِۙ ﴿۸﴾ وَتَكُوْنُ الْجِبَالُ
كَالْعِهْنِۙ ﴿۹﴾ وَلَا يَسْئَلُ حَمِيْمٌ حَمِيْمًاۚ ﴿۱۰﴾
يُّبَصَّرُوْنَهُمْؕ يَوَدُّ الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِیْ
مِنْ عَذَابِ يَوْمِئِذٍۭ بِبَنِيْهِۙ ﴿۱۱﴾ وَصَاحِبَتِهٖ
وَاَخِيْهِۙ ﴿۱۲﴾ وَفَصِيْلَتِهِ الَّتِیْ تُـْٔوِيْهِۙ ﴿۱۳﴾
وَمَنْ فِی الْاَرْضِ جَمِيْعًاۙ ثُمَّ يُنْجِيْهِۙ ﴿۱۴﴾
كَلَّاؕ اِنَّهَا لَظٰىۙ ﴿۱۵﴾ نَزَّاعَةً لِّلشَّوٰىۚ ﴿۱۶﴾
تَدْعُوْا مَنْ اَدْبَرَ وَتَوَلّٰىۙ ﴿۱۷﴾ وَجَمَعَ فَاَوْعٰى ﴿۱۸﴾

---

1 హజ్ సూరాలోని 47వ ఆయతులోనూ, సజ్దహ్ సూరాలోని 5వ ఆయతులోనూ వేయి సంవత్సరాలు అంటే ఒక రోజు అని పేర్కొనబడింది. ఇక్కడ 'శిక్షను తీసుకురా' అనే కోరికకు సమాధానంగా, అల్లాహ్‌కు ఒక రోజును 50 వేల సంవత్సరాలుగా చెప్పబడింది. అర్థం ఏమిటంటే, ప్రజలు తమ సంకుచితమైన దృష్టి, ఆలోచన, మనస్సుల కారణంగా దేవుని వ్యవహారాలను తమ కాలపుకొలమానాలలో కొలుస్తారు. అందుచేత వారికి 50 లేక 100 సంవత్సరాల కాలం సుదీర్ఘమైనదిగా కనిపిస్తుంది. కాని అల్లాహ్ వద్ద ఒక్కొక్క ప్రణాళికా పరిమితి వేయి సంవత్సరాలు, 50వేల సంవత్సరాలుగా ఉంటుంది. ఈ కాల పరిమితి ఒక ఉదాహరణ మాత్రమే.

إِنَّ الْإِنسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ﴿١٩﴾ إِذَا مَسَّهُ
الشَّرُّ جَزُوعًا ﴿٢٠﴾ وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ﴿٢١﴾
إِلَّا الْمُصَلِّينَ ﴿٢٢﴾ الَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ
دَائِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ
مَّعْلُومٌ ﴿٢٤﴾ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٢٥﴾ وَالَّذِينَ
يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٢٦﴾ وَالَّذِينَ هُم مِّنْ
عَذَابِ رَبِّهِم مُّشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾ إِنَّ عَذَابَ
رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ
لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٢٩﴾ إِلَّا عَلَىٰ
أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ
غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾ فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَٰلِكَ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٣١﴾ وَالَّذِينَ هُمْ
لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٣٢﴾
وَالَّذِينَ هُم بِشَهَادَاتِهِمْ قَائِمُونَ ﴿٣٣﴾ وَ
الَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٣٤﴾
أُولَٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٥﴾ ع ٣٥

19 – 35 మానవుడు తొందరపడే[6] వాడుగా, సహనం లేని వాడుగా సృష్టించబడ్డాడు. అతనికి కష్టాలు వచ్చినప్పుడు ఆందోళన చెందుతాడు, సుఖాలు కలిగినప్పుడు పిసినారితనంతో ప్రవర్తిస్తాడు. కాని (ఈ బలహీనతకు ఈ క్రిందివారే దూరంగా ఉంటారు). నమాజు చేసేవారు, తమ నమాజులను ఎల్లప్పుడూ నియమం తప్పకుండా పాటించేవారు, తమ సంపదలలో యాచకులకూ, దిక్కులేని వారికి ఒక నిర్ణీతమైన హక్కును ఇచ్చేవారు, తీర్పుదినం సత్యమని నమ్మేవారు, తమ ప్రభువు శిక్షకు భయపడేవారు; ఎందుకంటే వారి ప్రభువు విధించే శిక్ష ఎవరూ నిర్భయంగా ఉండేటటువంటి శిక్షకాదు, తమ మర్మాంగాలను కాపాడుకునేవారు – తమ భార్యలూ, చట్టరీత్యా తమ అధీనంలో ఉండే స్త్రీలూ తప్ప, వీరి విషయంలో కాపాడుకోకుండా ఉండేవారు నిందార్హులు కారు; అయితే ఇదిగాక ఇంకా ఎక్కువ కావాలని కోరేవారు హద్దులను అతిక్రమించేవారు – తమ అమానతులను పరిరక్షించేవారు, తమ వాగ్దానాలను నిలబెట్టుకునే వారు, తమ సాక్ష్యాల విషయంలో నిజాయితీగా ఉండేవారు, తమ నమాజును కాపాడుకునేవారు – ఇలాంటి వారు సగౌరవంగా స్వర్గవనాలలో ఉంటారు.

---

2 ఆత్మ అంటే జిబ్రీల్ (అస్సలామ్) అని అర్థం. ఆయన తన ఔన్నత్యంచేత ఇతర దైవ దూతల కంటే ప్రత్యేకంగా పేర్కొనబడ్డారు.

3 ఈ విషయం ముతషాబిహాత్ ఆయత్తులలోనిది (సందిగ్ధ వాక్యాలు). దాని అర్థం రూఢిగా ఇది అని చెప్పటానికి వీలుపడదు. దైవదూతల స్థితి గతులు ఎట్టివో మనకు తెలియవు. వారు పైకిపోయే స్థితి ఎటువంటిదో కూడ మనకు అర్థంకాదు. ఈ దైవదూతలు ఎక్కిపైకిపోయేమెట్లు ఎటువంటివో అనే విషయం కూడ మనమేధకు అందదు. అల్లాహ్ ఒక ప్రత్యేకమైన తావులో ఉంటాడనే విషయం కూడ ఊహించటానికి వీలులేనిది. ఎందుకంటే, ఆయన దేశ కాల పరిమితులకు అతీతుడు.

4 అంటే, ఉన్నతమైన ఉదారబుద్ధిగల వ్యక్తి చూపే సహనం.

5 అంటే, మాటిమాటికి తన వన్నెలను మార్చునది అని అర్థం.

6 ఏ విషయాన్నయితే మనం మన భాషలో, "ఈ విషయం మానవ స్వభావంలోనే ఉన్నది" లేదా "ఇది మానవుని సహజ దౌర్బల్యం" అని అంటామో, ఆ విషయాన్నే అల్లాహ్, "మానవుడు తొందరపాటుతనంతో పుట్టించబడ్డాడు." అని సెలవిస్తున్నాడు.

36 – 44 కనుక ఓ ప్రవక్తా ! ఈ సత్య ధిక్కారులు కుడి ఎడమల నుండి గుంపులు గుంపులుగా నీ వైపునకు ఎందుకు పరుగెత్తుకొస్తున్నారు?[7] వారిలో ప్రతి ఒక్కడూ కానుకలతో నిండిన స్వర్గంలో తనను ప్రవేశపెట్టడం జరుగుతుందనే పేరాశ కలిగిఉన్నాడా? ఎంతమాత్రం కాదు. ఏ వస్తువుతో మేము వారిని పుట్టించామో, ఆ వస్తువేమిటో స్వయంగా వారు ఎరుగుదురు. కనుక అలా కాదు. నేను తూర్పుల, పడమరల[8] స్వామిపై ప్రమాణం చేసి చెబుతున్నాను, మేము వారి స్థానంలో వారికంటె మేలైన వారిని తీసుకురాగల శక్తి కలిగి ఉన్నాము, మమ్మల్ని మించిపోయేవారెవ్వరూ లేరు. కనుక వారిని వారి వ్యర్థవిషయాలలో, ఆటపాటలలో పడి ఉండనివ్వండి. వారికి వాగ్దానం చేయబడుతున్న దినానికి వారు చేరుకునే వరకు వారిని అలా పడి ఉండ నివ్వండి. అప్పుడు వారు తమ సమాధులనుండి బయటికి వచ్చి తమ దేవతల మందిరాల వైపునకు పరుగెత్తుతున్నట్లు పరుగెత్తుతూ ఉంటారు. వారి చూపులు క్రిందికి వాలి ఉంటాయి; అవమానం వారిని కమ్ముకుంటూ ఉంటుంది. ఈ దినం గురించే వారికి వాగ్దానం చేయబడుతోంది.

فَمَالِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا قِبَلَكَ مُهْطِعِيْنَ ۝
عَنِ الْيَمِيْنِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِيْنَ ۝
اَيَطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ اَنْ يُّدْخَلَ جَنَّةَ
نَعِيْمٍ ۝ كَلَّا ۭ اِنَّا خَلَقْنٰهُمْ مِّمَّا يَعْلَمُوْنَ ۝
فَلَآ اُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشٰرِقِ وَالْمَغٰرِبِ اِنَّا
لَقٰدِرُوْنَ ۝ عَلٰٓي اَنْ نُّبَدِّلَ خَيْرًا مِّنْهُمْ ۙ
وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوْقِيْنَ ۝ فَذَرْهُمْ يَخُوْضُوْا
وَيَلْعَبُوْا حَتّٰى يُلٰقُوْا يَوْمَهُمُ الَّذِيْ
يُوْعَدُوْنَ ۝ يَوْمَ يَخْرُجُوْنَ مِنَ الْاَجْدَاثِ
سِرَاعًا كَاَنَّهُمْ اِلٰى نُصُبٍ يُّوْفِضُوْنَ ۝
خَاشِعَةً اَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ۭ ذٰلِكَ
الْيَوْمُ الَّذِيْ كَانُوْا يُوْعَدُوْنَ ۝ ع ٢

---

7 మహాప్రవక్త (సఅసమ్) సందేశాన్నీ, ప్రచారాన్నీ, దివ్య ఖురాను పారాయణాన్నీ విని, ఎగతాళి చేయటానికి, పెద్దగా కేకలు వేయటానికి నలువైపుల నుండి ఒక్క ఉదుటున పరుగెత్తుకువచ్చే అవిశ్వాసుల ప్రస్తావన ఇది.

8 తూర్పులూ, పడమరలూ అనే ప్రయోగం ఎందుకు చేయబడిందంటే, ఒక సంవత్సర కాలంలో ప్రతి రోజూ సూర్యుడు ఒక కొత్త స్థానంలో ఉదయిస్తాడు, ఒక కొత్త స్థానంలో అస్తమిస్తాడు. ఇంకా భూగోళంలోని విభిన్న భాగాలలో సూర్యుడు వేర్వేరు సమయాలలో వరుసగా ఉదయిస్తూ, అస్తమిస్తూ ఉంటాడు. ఈ కారణాలవలన తూర్పు పడమరలు ఒకటొకటి కాకుండా, అనేకం ఉన్నాయి.

71. నూహ్

(٧١) سُورَةُ نُوحٍ مَكِّيَّةٌ (٧١)

ఆయతులు : 28 అవతరణ : మక్కాలో

آیاتها ٢٨ رکوعاتها ٢

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు ఆయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

1 మేము ప్రవక్త నూహ్‌ను అతని జాతి వద్దకు పంపాము, అతని జాతి ప్రజలపైకి బాధాకరమైన శిక్ష రాకమునుపే వారిని హెచ్చరించమని (ఉపదేశిస్తూ).

2 – 4 అతను ఇలా అన్నాడు, "నా జాతి ప్రజలారా ! నేను మిమ్మల్ని స్పష్టంగా హెచ్చరించటానికి వచ్చిన(సందేశహరుణ్ణి) వాణ్ణి. కనుక (మిమ్మల్ని హెచ్చరిస్తున్నాను) అల్లాహ్ దాస్యం చెయ్యండి, ఆయనకు భయపడండి. నాకు విధేయత చూపండి, అల్లాహ్ మీ పాపాలను క్షమిస్తాడు, మిమ్మల్ని ఒక నిర్ణీత కాలం వరకు బ్రతుకనిస్తాడు.[1] వాస్తవం ఏమిటంటే, అల్లాహ్ నిర్ణయించిన కాలం వచ్చినప్పుడు, దానిని తప్పించటం సాధ్యం[2] కాదు. అయ్యో! ఈ విషయం మీకు తెలిస్తే ఎంత బాగుండును."

5 – 20 అతను ఇలా విన్నవించుకున్నాడు,[3] "ప్రభూ! నేను నా జాతి ప్రజలను రేయింబవళ్లూ పిలిచాను. కాని నా పిలుపు వారి పరుగునే పెంచింది. నేను వారిని నీ క్షమాభిక్ష వైపునకు పిలిచినప్పుడల్లా, వారు చెవులలో వ్రేళ్లు దూర్చుకునేవారు, తమ వస్త్రాలతో ముఖాలను కప్పుకునే[4]వారు; మొండివైఖరి అవలంబించారు మరియు అహంభావం ప్రదర్శించారు. అయినా నేను వారిని ఎలుగెత్తి పిలిచి సందేశం అందజేశాను. ఇంకా నేను బహిరంగంగా కూడ వారిలో ప్రచారం చేశాను, రహస్యంగా కూడా వారికి నచ్చజెప్పాను. నేను ఇలా అన్నాను, మీరు మీ ప్రభువును, క్షమించమని వేడుకోండి, నిస్సందేహంగా ఆయన గొప్ప క్షమావంతుడు. ఆయన మీపై ఆకాశంనుండి పుష్కలంగా వర్షం కురిపిస్తాడు, మీకు సిరి సంపదలనూ, సంతానాన్నీ ప్రసాదిస్తాడు, మీకొరకు తోటలను సృష్టిస్తాడు మరియు మీ కొరకు కాలువలను ప్రవహింపజేస్తాడు. మీకేమయింది, అల్లాహ్‌కై మీరు ఎలాంటి గౌరవాన్నీ ఎందుకు ఆశించరు?[5]

إِنَّآ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِۦٓ أَنْ أَنذِرْ قَوْمَكَ
مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ قَالَ
يَٰقَوْمِ إِنِّى لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝ أَنِ ٱعْبُدُوا۟
ٱللَّهَ وَٱتَّقُوهُ وَأَطِيعُونِ ۝ يَغْفِرْ لَكُم مِّن
ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ إِلَىٰٓ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ
أَجَلَ ٱللَّهِ إِذَا جَآءَ لَا يُؤَخَّرُ ۖ لَوْ كُنتُمْ
تَعْلَمُونَ ۝ قَالَ رَبِّ إِنِّى دَعَوْتُ قَوْمِى
لَيْلًا وَنَهَارًا ۝ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَآءِىٓ إِلَّا
فِرَارًا ۝ وَإِنِّى كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ
جَعَلُوٓا۟ أَصَٰبِعَهُمْ فِىٓ ءَاذَانِهِمْ وَٱسْتَغْشَوْا۟
ثِيَابَهُمْ وَأَصَرُّوا۟ وَٱسْتَكْبَرُوا۟ ٱسْتِكْبَارًا ۝
ثُمَّ إِنِّى دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ۝ ثُمَّ إِنِّىٓ
أَعْلَنتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ۝
فَقُلْتُ ٱسْتَغْفِرُوا۟ رَبَّكُمْ إِنَّهُۥ كَانَ غَفَّارًا ۝
يُرْسِلِ ٱلسَّمَآءَ عَلَيْكُم مِّدْرَارًا ۝ وَيُمْدِدْكُم
بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَل لَّكُمْ جَنَّٰتٍ وَيَجْعَل
لَّكُمْ أَنْهَٰرًا ۝ مَّا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ۝

وَقَدْ خَلَقَكُمْ اَطْوَارًا ۝ اَلَمْ تَرَوْا
كَيْفَ خَلَقَ اللّٰهُ سَبْعَ سَمٰوٰتٍ طِبَاقًا ۝
وَّجَعَلَ الْقَمَرَ فِيْهِنَّ نُوْرًا وَّجَعَلَ
الشَّمْسَ سِرَاجًا ۝ وَاللّٰهُ اَنْۢبَتَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ
نَبَاتًا ۝ ثُمَّ يُعِيْدُكُمْ فِيْهَا وَيُخْرِجُكُمْ
اِخْرَاجًا ۝ وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ
بِسَاطًا ۝ لِّتَسْلُكُوْا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ۝ ع

వాస్తవానికి ఆయన మిమ్మల్ని విభిన్న రీతులలో సృజించాడు.[6] అల్లాహ్ ఏవిధంగా ఏడు ఆకాశాలను ఒక దానిపైనొకటి సృష్టించాడో, వాటిలో చంద్రుణ్ణి కాంతిగానూ, సూర్యుణ్ణి దీపంగానూ చేశాడో, మీరు చూడటం లేదా? అల్లాహ్ మిమ్మల్ని భూమినుండి చిత్రవిచిత్రంగా మొలిపించాడు,[7] తరువాత ఆయన మిమ్మల్ని ఈ భూమిలోకే తిరిగి తీసుకుపోతాడు, మళ్లీ దానినుండే యెకాయెకీ మిమ్మల్ని బయటకు తీసి నిలబెడతాడు. అల్లాహ్ మీ కొరకు భూమిని పాన్పు మాదిరిగా పరిచాడు; మీరు దానిపై ఉన్న విశాలమైన మార్గాలలో నడవటానికి వీలు కల్పించాడు."

---

1 అంటే, మీరు ఈ మూడు విషయాలను ఒప్పుకుంటే, అల్లాహ్ మీ సహజమరణానికై నిర్ణయించిన వ్యవధి వరకు, మీకు ఈ ప్రపంచంలో జీవించే అవకాశం ఇవ్వబడుతుంది.

2 ఈ రెండో కాలం అంటే, ఒక జాతిపై శిక్షను అవతరింపజేయటానికి అల్లాహ్ నిర్ణయించిన కాలం అని అర్థం. దీనిని గురించి దివ్య ఖురానులో అనేక చోట్ల ఈ విషయం వివరంగా చెప్పబడింది; ఒక జాతిపై శిక్షావతరణకు సంబంధించిన నిర్ణయం చేయబడినప్పుడు, దాని తరువాత ఆ జాతి ప్రజలు ఇస్లామ్‌ను విశ్వసించినప్పటికీ, దానిని క్షమించటం జరగదు.

3 మధ్యలో ఒక సుదీర్ఘకాలపు చరిత్రను వదలిపెట్టి, ఇప్పుడు హజ్రత్ నూహ్ (అస్సలామ్) తన ప్రవక్త పదవి చివరి దశలో అల్లాహ్‌కు చేసిన విన్నపం పేర్కొనబడుతోంది.

4 ముఖాలను వస్త్రాలతో కప్పుకోవడం ఎందుకంటే, వారికి హజ్రత్ నూహ్ (అస్సలామ్) ముఖమంటేనే గిట్టటంలేదు. అలాంటప్పుడు ఆయన మాటను చెవినెందుకు పెడతారు? ఆయన ముందునుంచిపోయేటప్పుడు తమ ముఖాలను దాచిపెట్టుకుని వెళ్లిపోయేటందుకూ ఇంకా ఆయన వారిని గుర్తించి వారితో మాట్లాడే అవకాశం రాకుండా ఉండేందుకు వారు ముసుగు వేసుకుంటారు.

5 అర్థం ఏమిటంటే, ప్రపంచంలోని ధన వంతుల, ప్రముఖుల మర్యాదకు భంగకరంగా ప్రవర్తించటం ప్రమాదకరమని మీరు భావిస్తారు. కాని సకల లోకాలను సృష్టించిన దేవుని విషయంలో, ఆయన కూడ గౌరవనీయుడే అని మీరు ఎందుకు తలపోయరు? ఆయనకు వ్యతిరేకంగా మీరు తిరుగుబాటు చేస్తారు, ఆయన దైవత్వంలో ఇతరులను కూడ భాగస్వాములుగా చేస్తారు, ఆయన ఆజ్ఞలను ఉల్లంఘిస్తారు, ఇలా చేసినందుకు ఆయన మిమ్మల్ని శిక్షిస్తాడనే భయం మీకు ఏ కోశానాలేదు.

6 అంటే, సృష్టికి సంబంధించిన విభిన్న అవస్థల నుండి, దశల నుండి ప్రయాణింపజేసి మిమ్మల్ని ఈ ప్రస్తుత స్థితికి తీసుకువచ్చాడు అని అర్థం.

7 ఇక్కడ భూమియందలి పదార్థాల కూడికచే రూపొందిన మానవుని పుట్టుకను చెట్లూ చేమల పెరుగుదలతో పోల్చబడింది. ఒకప్పుడు ఈ నేలపై చెట్లూ చేమలు ఉండేవికావు. దానిపై అల్లాహ్ వాటిని మొలకెత్తజేశాడు. అదే విధంగా ఒకప్పుడు ఈ భూమండలంపై మానవుడేలేడు. ఇక్కడ అల్లాహ్ అతనిని ఆవిర్భవింపజేశాడు.

قَالَ نُوحٌ رَّبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا
مَن لَّمْ يَزِدْهُ مَالُهُ وَوَلَدُهُ إِلَّا
خَسَارًا ۝ وَمَكَرُوا مَكْرًا كُبَّارًا ۝
وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ
وَدًّا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ
وَنَسْرًا ۝ وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا
تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ۝ مِّمَّا
خَطِيئَاتِهِمْ أُغْرِقُوا فَأُدْخِلُوا نَارًا
فَلَمْ يَجِدُوا لَهُم مِّن دُونِ اللَّهِ
أَنصَارًا ۝ وَقَالَ نُوحٌ رَّبِّ لَا تَذَرْ عَلَى
الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ۝ إِنَّكَ
إِن تَذَرْهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا
إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا ۝ رَّبِّ اغْفِرْ لِي
وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِنًا
وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ
الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ۝ ع

21 – 24 ప్రవక్త నూహ్ ఇలా అన్నాడు, "ప్రభూ! వారు నా మాటను కొట్టిపారేశారు, సంపదనూ, సంతానాన్నీ పొంది మరింత నష్టానికే గురి అయినవారిని (సంపన్నులను) అనుసరించారు. వారు పెద్ద పెద్ద కుట్రలను పన్నారు. వారు, "మీరు మీ ఆరాధ్యదైవాలను ఎంతమాత్రం విడిచిపెట్టకండి. వద్దా, సువాలను విడిచిపెట్టకండి. యగూస్‌ను, యఊఖ్‌ను, నసర్‌ను కూడ విడనాడకండి"[8] అని అన్నారు. వీరు చాలా మందిని మార్గచ్యుతులుగా చేశారు. నీవు కూడ ఈ దుర్మార్గులకు మార్గచ్యుతిలో తప్ప మరెందులోనూ వృద్ధిని ఈయకు."[9]

25 – 28 వారు తమ పాపాల మూలంగానే ముంచబడ్డారు, నరకాగ్నిలోకి తోసివేయబడ్డారు. ఆ తరువాత వారు అల్లాహ్ నుండి తమను రక్షించే సహాయకుడెవణ్ణీ పొందలేకపోయారు. ప్రవక్త నూహ్ ఇలా అన్నాడు, "ప్రభూ! భూమిపై ఈ అవిశ్వాసులలో ఏ ఒక్కరినీ వదలిపెట్టకు. ఒకవేళ నీవు వారిని వదలిపెడితే, వారు నీ దాసులను అపమార్గం పట్టిస్తారు. వారి సంతతిలో ఎవడు పుట్టినా పరమ పాపిగా, కరుడుగట్టిన అవిశ్వాసిగా మాత్రమే రూపొందుతాడు. ప్రభూ ! నన్నూ నా తల్లిదండ్రులనూ, విశ్వాసిగా నా ఇంట్లోకి ప్రవేశించిన ప్రతి వ్యక్తినీ, విశ్వాసులైన పురుషులూ, స్త్రీలూ అందర్నీ క్షమించు. దుర్మార్గులకు వినాశాన్ని తప్ప మరి దేనినీ అధికం చెయ్యకు."

---

8 ప్రవక్త నూహ్ జాతివారు పూజించిన దైవాలలో కొందరిని అనంతర కాలంలో అరబ్బులు కూడ పూజించసాగారు. ఇస్లామ్ ప్రారంభదశలో అరేబియాలో అక్కడక్కడా వాటి మందిరాలు ఉండేవి.

9 అసహనం కారణంగా ప్రవక్త నూహ్ శపించలేదు. శతాబ్దాలుగా ఆయన ధర్మప్రచారం చేశారు. కాని ఆయన జాతి ప్రజలు ఆయనను తిరస్కరించారు. అప్పుడు ఆయన వారి పట్ల పూర్తిగా నిరాశకు గురి అయి ఇలా శపించారు.

72. అల్ జిన్న్

(٧٢) سُورَةُ الْجِنِّ مَكِّيَّةٌ (٤٠)

ఆయతులు : 28 అవతరణ : మక్కాలో

رکوعاتها ٢ آیاتها ٢٨

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు ఆయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

1 – 15 ఓ ప్రవక్తా ! జిన్నాతుల సమూహం ఒకటి శ్రద్ధగా[1] విని, ఆ తరువాత (తన జాతి ప్రజల వద్దకు పోయి) ఇలా అన్నట్లు నాకు వహీ ద్వారా తెలియజేయబడిందని చెప్పు; "మేము ఒక అద్భుతమైన ఖురాన్ విన్నాము, అది సన్మార్గం వైపునకు దారి చూపుతుంది, కనుక మేము దానిని విశ్వసించాము. ఇక ఎన్నడూ మేము మా ప్రభువునకు భాగస్వాములుగా మరెవ్వరినీ చేయము." ఇంకా ఇలా అన్నారు, "మా ప్రభువు వైభవం చాలా గొప్పది, ఘనమైనది. ఆయన ఎవరినీ భార్యగాగాని, కుమారునిగాగాని చేసుకోలేదు." ఇంకా ఇలా అన్నారు, "మనలోని అవివేకులు[2] కొందరు అల్లాహ్ విషయంలో ఎన్నో సత్య విరుద్ధమైన విషయాలు పలుకుతున్నారు." ఇంకా ఇలా అన్నారు, "మానవులు, జిన్నాతులు దేవుని గురించి ఎన్నడూ అబద్ధం పలుకరని మేము భావించాము." ఇంకా ఇలా అన్నారు, "మానవులలో కొందరు జిన్నాతులలోని కొందరిని శరణువేడుతుండేవారు. ఈ విధంగా వారు జిన్నాతుల గర్వాన్ని మరింత అధికం చేశారు." ఇంకా ఇలా అన్నారు, "అల్లాహ్ ఎవరినీ సందేశహరుడుగా నియమించి పంపడని మీరు భావించినట్లుగానే, మానవులు కూడ భావించారు." ఇంకా ఇలా అన్నారు, "మేము ఆకాశంలో వెతికితే, అది పహరాదారులతో, ఉల్కాపాతంతో నిండిపోయి ఉన్నట్లు కనిపించింది." ఇంకా ఇలా అన్నారు, "మొదట్లో మేము దొంగతనంగా వినటానికి పోయినప్పుడు, ఆకాశంలో మాకు కూర్చోవటానికి స్థలం దొరికేది. కాని ఇప్పుడు ఎవడైనా దొంగతనంగా వినే ప్రయత్నం చేస్తే, అతడికొరకు ఒక అగ్ని జ్వాల మాటుకాసి ఉంటుంది."

قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ
فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا ۝ يَهْدِي
إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ ۖ وَلَن نُّشْرِكَ
بِرَبِّنَا أَحَدًا ۝ وَأَنَّهُ تَعَالَىٰ جَدُّ
رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ۝
وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ
شَطَطًا ۝ وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّن تَقُولَ الْإِنسُ
وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۝ وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ
مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ
فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ۝ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا
ظَنَنتُمْ أَن لَّن يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا ۝ وَأَنَّا لَمَسْنَا
السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مُلِئَتْ حَرَسًا شَدِيدًا
وَشُهُبًا ۝ وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا
مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ ۖ فَمَن يَسْتَمِعِ
الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَّصَدًا ۝

---

1 దీని ద్వారా తెలిసేది ఏమిటంటే, మహాప్రవక్త (సఅసమ్)కు ఆ సమయంలో జిన్నాతులు కనబడటంలేదు; వారు ఖురానును వింటున్నారనే విషయం ఆయనకు తెలియదు. కాని తరువాత అల్లాహ్ 'వహీ' ద్వారా ఈ విషయాన్ని ఆయనకు తెలియజేశాడు. హజ్రత్ అబ్దుల్లా బిన్ అబ్బాస్ (రజిఅన్) కూడ ఈ సంఘటనను ఉటంకిస్తూ, "మహాప్రవక్త

وَّ اَنَّا لَا نَدْرِیْٓ اَشَرٌّ اُرِیْدَ بِمَنْ
فِی الْاَرْضِ اَمْ اَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ﴿١٠﴾
وَّاَنَّا مِنَّا الصّٰلِحُوْنَ وَمِنَّا دُوْنَ ذٰلِكَ ۭ
كُنَّا طَرَآئِقَ قِدَدًا ﴿١١﴾ وَّاَنَّا ظَنَنَّآ اَنْ لَّنْ
نُّعْجِزَ اللّٰهَ فِی الْاَرْضِ وَلَنْ نُّعْجِزَهٗ هَرَبًا ﴿١٢﴾
وَّ اَنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدٰٓی اٰمَنَّا بِهٖ ۭ فَمَنْ
یُّؤْمِنْۢ بِرَبِّهٖ فَلَا یَخَافُ بَخْسًا وَّلَا رَهَقًا ﴿١٣﴾
وَّاَنَّا مِنَّا الْمُسْلِمُوْنَ وَمِنَّا الْقٰسِطُوْنَ ۭ
فَمَنْ اَسْلَمَ فَاُولٰٓئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا ﴿١٤﴾
وَاَمَّا الْقٰسِطُوْنَ فَكَانُوْا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾

ఇంకా ఇలా అన్నారు, "భూలోక వాసులకేదైనా కీడు చెయ్యాలనే నిర్ణయం జరిగిందా లేక వారి ప్రభువు వారికి సన్మార్గం చూప[3] గోరుతున్నాడా అనే విషయం మాకు అర్థమయ్యేదికాదు." ఇంకా ఇలా అన్నారు, "మనలో కొందరు సజ్జనులు ఉన్నారు, మరి కొందరు దీనికి భిన్నంగా ఉన్నారు. మనం విభిన్న పద్ధతులలో విభజింపబడి ఉన్నాము." ఇంకా ఇలా అన్నారు, "అల్లాహ్‌ను మనం భూమిపై కూడ అశక్తునిగా చేయలేము, తప్పించుకుని పారిపోయి ఆయనను ఓడించ[4]లేము అని మేము భావించేవారము." ఇంకా ఇలా అన్నారు, "మేము సన్మార్గబోధను విని దానిని విశ్వసించాము. ఇప్పుడిక ఎవడైనా సరే, తన ప్రభువును విశ్వసిస్తే అతనికి అన్యాయంగాని, అతనిపై దౌర్జన్యంగాని జరుగుతుందన్న భయం ఉండదు." ఇంకా ఇలా అన్నారు, "మనలో కొందరు ముస్లిమ్‌లు (దేవుని విధేయులు) ఉన్నారు; మరి కొందరు సత్యానికి దూరమై ఉన్న వారు ఉన్నారు. కనుక ఇస్లామ్ (విధేయతా మార్గం)ను అవలంబించిన వారు ముక్తిమార్గాన్ని కనుగొన్నారు. ఇక సత్యానికి దూరమయిన వారు నరకానికి ఇంధనమవుతారు."[5]

(సఅసమ్) జిన్నాతుల ఎదుట ఖురానును పఠించనూలేదు, వారిని చూడనూలేదు" అని వివరించారు. (ముస్లిమ్, తిర్మిజీ, ముస్నద్ అహ్మద్, ఇబ్నెజరీర్)

2 అసలు 'సఫీహునా' అనే మాట ఉపయోగించబడింది. దీనిని ఒక వ్యక్తిని ఉద్దేశించిగానీ, ఒక వర్గాన్ని ఉద్దేశించిగానీ చెప్పవచ్చు. ఒకవేళ దీనిని తెలివి తక్కువ వ్యక్తి అనే అర్థంలో తీసుకుంటే, అప్పుడు, 'ఇబ్లీస్' (షైతాను) అని అర్థం. దానిని ఒక వర్గం అనే అర్థంలో గ్రహించినట్లయితే, అప్పుడు జిన్నాతులలోని అవివేకులు, తెలివితక్కువవారు అయిన అనేకుల వర్గం అటువంటి విషయాలు చెప్పేది అని భావం.

3 దీని ద్వారా తెలిసింది ఏమిటంటే, ఈ జిన్నాతులు ఆకాశం యొక్క ఈ స్థితిని చూసి, భూమిపై ఏ విషయం జరిగింది, ఏమి జరగబోతోంది, ఇంత కట్టుదిట్టమైన ఏర్పాట్లు దానికి సంబంధించిన సమాచారాన్ని గోప్యంగా ఉంచటానికి చేయబడుతున్నాయి అని తెలుసుకోవటానికి అన్వేషిస్తూ క్రిందికి దిగి వచ్చారు. ఇక వినువీధిలో ఏ గూఢ సమాచారాన్నీ తెలుసుకునే అవకాశం వారికి లేకపోయింది; ఎటునుండి ప్రవేశించటానికి ప్రయత్నించినా వారు తరిమి తరిమి కొట్టబడుతున్నారు.

4 అర్థం ఏమిటంటే, మా ఈ ఆలోచనయే మాకు ముక్తి మార్గాన్ని చూపింది: మేము అల్లాహ్ అంటే భయం లేకుండాలేము; ఒకవేళ మేము ఆయనకు అవిధేయత చూపితే, ఆయన దండన నుండి మేము ఏ విధంగానూ తప్పించుకోలేము అని నమ్మేవారము. కావున అల్లాహ్ తరపునుండి ప్రజలకు రుజుమార్గాన్ని చూపటానికి వచ్చిన ఆ గ్రంథాన్ని మేము విన్నప్పుడు సత్యం ఏమిటో తెలుసుకున్న తరువాత కూడ, అవివేకులైన మా వారు కొందరు మాలో వ్యాపింపజేసిన విశ్వాసాలకు కట్టుబడి ఉండే సాహసాన్ని మేము చేయలేకపోయాము.

5 ఎవరైనా ఇలా ప్రశ్నించవచ్చు: దివ్య ఖురాను ప్రకారం జిన్నాతులు అగ్ని స్వరూపులు. అలాంటప్పుడు నరకాగ్ని వల్ల వారికేంబాధ? దానికి సమాధానం ఇది: దివ్య ఖురాను ప్రకారం మానవుడు మట్టితో పుట్టాడు. అలాంటప్పుడు అతనిని మట్టిపెళ్లతో లాగికొడితే, దెబ్బ ఎందుకు తగులుతుంది?

16 – 23 మరియు (ప్రవక్తా! నాకు ఇలా కూడ సందేశం అందజేయబడిందని చెప్పు) ప్రజలు గనక ఋజుమార్గంలో స్థిరంగా నడుచుకుంటే, మేము వారికి త్రాగటానికి పుష్కలంగా నీటిని ప్రసాదిస్తాము; ఆ వరము ద్వారా వారిని పరీక్షిస్తాము. తన ప్రభువు స్మరణ పట్ల విముఖుడయ్యే అతణ్ణే అతని ప్రభువు కఠిన శిక్షకు గురి చేస్తాడు. ఇంకా ఏమిటంటే, మసీదులు అల్లాహ్ కొరకే ప్రత్యేకించబడ్డాయి. కనుక వాటిలో అల్లాహ్‌తోపాటు ఇతరులెవ్వరినీ ప్రార్థించకండి.[6] అల్లాహ్ దాసుడు ఆయన్ని ప్రార్థించటానికి నిలబడినప్పుడు, ప్రజలు అతనిపై విరుచుకు పడటానికి సిద్ధమయ్యారు. ఓ ప్రవక్తా! ఇలా చెప్పు, "నేనైతే నా ప్రభువునే ప్రార్థిస్తాను, ఆయనకు భాగస్వాములుగా మరెవ్వరినీ నిలబెట్టను." ఇంకా ఇలా నొక్కిచెప్పు, "మీకు నష్టం కలిగించటం లేదా మీకు మేలు చెయ్యటం అనేది నా వశంలో లేదు." ఇలా చెప్పు, "నన్ను అల్లాహ్ పట్టునుండి ఎవ్వరూ కాపాడలేరు. నాకు ఆయన తప్ప మరొక ఆశ్రయం కూడ లేదు. అయితే అల్లాహ్ మాటలను, ఆయన సందేశాలను అంద జెయ్యటమే నా పని." ఇక ఎవరైనా సరే, అల్లాహ్, ఆయన ప్రవక్తల మాటలను విశ్వసించకపోతే, వారు నరకాగ్నికి గురిఅవుతారు. అటువంటి వారు అందులోనే శాశ్వతంగా ఉంటారు.

24 – 28 వారు తమకు వాగ్దానం చేయబడుతున్నదానిని కళ్లారా చూడనంతవరకు (తమ యీ వైఖరిని విడనాడరు). అప్పుడు వారికి తెలిసిపోతుంది, ఎవరి సహాయకులు బలహీనులో, మరెవరి వర్గం సంఖ్యాపరంగా తక్కువో.[7] ఇలా చెప్పు, "మీకు వాగ్దానం చేయబడుతున్న విషయం సమీపంలోనే ఉందో లేక నా ప్రభువు దానికోసం ఏదైనా దీర్ఘకాలిక వ్యవధి నిర్ణయించాడో, నాకైతే తెలియదు. ఆయన అతీంద్రియ జ్ఞానం కలవాడు, తన అతీంద్రియ విషయాలను తాను ఎంచుకున్న[8] ప్రవక్తకు తప్ప మరెవ్వరికీ తెలియజేయడు. అయితే ఆయన ఆ ప్రవక్తకు ముందూ, వెనుకా రక్షకభటులను నియమిస్తాడు,[9] ఎందుకంటే వారు తమ ప్రభువు సందేశాలను యథాతథంగా అందజేసిన విషయాన్ని ఆయన తెలుసుకోవటానికి.[10] ఆయన వారి పరిసరాలు అన్నింటినీ పరివేష్టించి ఉన్నాడు, ఆయన ఒక్కొక్క విషయాన్ని లెక్కపెట్టి ఉంచాడు.[11]

وَّاَنْ لَّوِ اسْتَقَامُوْا عَلَى الطَّرِيْقَةِ لَاَسْقَيْنٰهُمْ
مَّآءً غَدَقًا ۙ لِّنَفْتِنَهُمْ فِيْهِ ؕ وَمَنْ يُّعْرِضْ
عَنْ ذِكْرِ رَبِّهٖ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ۙ
وَّاَنَّ الْمَسٰجِدَ لِلّٰهِ فَلَا تَدْعُوْا مَعَ اللّٰهِ
اَحَدًا ۙ وَّاَنَّهٗ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللّٰهِ يَدْعُوْهُ
كَادُوْا يَكُوْنُوْنَ عَلَيْهِ لِبَدًا ؕ قُلْ اِنَّمَآ ع ١٩
اَدْعُوْا رَبِّيْ وَلَآ اُشْرِكُ بِهٖۤ اَحَدًا ۝ قُلْ
اِنِّيْ لَآ اَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَّلَا رَشَدًا ۝
قُلْ اِنِّيْ لَنْ يُّجِيْرَنِيْ مِنَ اللّٰهِ اَحَدٌ ۙ
وَّلَنْ اَجِدَ مِنْ دُوْنِهٖ مُلْتَحَدًا ۙ اِلَّا
بَلٰغًا مِّنَ اللّٰهِ وَرِسٰلٰتِهٖ ؕ وَمَنْ يَّعْصِ
اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ فَاِنَّ لَهٗ نَارَ جَهَنَّمَ خٰلِدِيْنَ
فِيْهَآ اَبَدًا ۝ حَتّٰٓى اِذَا رَاَوْا مَا يُوْعَدُوْنَ
فَسَيَعْلَمُوْنَ مَنْ اَضْعَفُ نَاصِرًا وَّاَقَلُّ
عَدَدًا ۝ قُلْ اِنْ اَدْرِيْۤ اَقَرِيْبٌ مَّا
تُوْعَدُوْنَ اَمْ يَجْعَلُ لَهٗ رَبِّيْۤ اَمَدًا ۝
عٰلِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلٰى غَيْبِهٖۤ
اَحَدًا ۙ اِلَّا مَنِ ارْتَضٰى مِنْ رَّسُوْلٍ
فَاِنَّهٗ يَسْلُكُ مِنْۢ بَيْنِ يَدَيْهِ
وَمِنْ خَلْفِهٖ رَصَدًا ۙ لِّيَعْلَمَ اَنْ قَدْ
اَبْلَغُوْا رِسٰلٰتِ رَبِّهِمْ وَاَحَاطَ بِمَا ٢
لَدَيْهِمْ وَاَحْصٰى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ۝ ع ١٢

6 అంటే, అల్లాహ్‌తో పాటు మరెవరినీ ఆరాధించకండి, మరెవరినీ ప్రార్థించకండి, మరెవరి సహాయాన్నీ అర్థించకండి.

7 అల్లాహ్ వైపునకు రమ్మని ఆహ్వానించే మహాప్రవక్త (సఅసమ్) సందేశాన్ని విన్నంతనే ఖురైష్ తెగలోని కొందరు ప్రజలు ఆయనపై విరుచుకుపడేవారు. వారు తమ వద్ద ఉన్న దండు అత్యంత శక్తిమంతమైనదనీ, మహాప్రవక్త (సఅసమ్) అతి తక్కువ బలం కలవారనీ, ఆయనను అవలీలగా అణచవచ్చుననే అహంభావానికి గురి అయి ఉన్నారు.

8 అంటే, స్వతహా ప్రవక్త అగోచర విషయ జ్ఞానికాడు. అయితే, అల్లాహ్ అతనిని ప్రవక్త విధులను నిర్వహించటానికి ఎన్నుకున్నప్పుడు, తాను కోరిన అగోచర విషయ పరిజ్ఞానాన్ని అతనికి ప్రసాదిస్తాడు.

9 రక్షక భటులు అంటే దైవదూతలు అని అర్థం. భావం ఏమిటంటే, అల్లాహ్ వహీ ద్వారా అగోచర విషయ పరిజ్ఞానాన్ని ప్రవక్త వద్దకు పంపేటప్పుడు, దాని పరిరక్షణార్థం, అన్నివైపులా దైవదూతలను నియమిస్తాడు. ఆ పరిజ్ఞానం సురక్షితమైన తీరులో ప్రవక్త వద్దకు చేరటానికీ, అది కలుషితం కాకుండా ఉండటానికీ ఆయన ఇలా చేస్తాడు.

10 దీని ద్వారా తెలిసింది ఏమిటంటే, ప్రవక్త విధులను నెరవేర్చటానికి అగోచర విషయ పరిజ్ఞానం ఎంత అవసరమో అంతే ప్రవక్తకు ఇవ్వబడుతుంది. ఈ పరిజ్ఞానం తన నిజరూపంలో ప్రవక్తకు చేరే వరకు దైవదూతలు దానిని వేయి కళ్లతో కనిపెట్టి ఉంటారు. ప్రవక్త తన ప్రభువు సందేశాలను ఆయన దాసులవరకు యథాతథంగా అందజేసే విషయాన్ని కూడ వారు గమనిస్తారు.

11 అంటే, ప్రవక్తనూ, దైవదూతలనూ అల్లాహ్ శక్తి ఆవరించి ఉన్నది. వారు ఆయన అభీష్టానికి ఏ మాత్రం విరుద్ధంగా ప్రవర్తించినా, వెంటనే పట్టుబడిపోతారు. అల్లాహ్ పంపే సందేశాలలోని ప్రతి అక్షరం గణింపబడి ఉన్నది. ప్రవక్తలు గానీ, దైవదూతలు గానీ వాటిలో ఒక్క అక్షరాన్ని కూడ మార్చటానికి సాహసించలేరు.

73. అల్ ముజ్జమ్మిల్

(٧٣) سُوْرَةُ الْمُزَّمِّلِ مَكِّيَّةٌ (٣)

ఆయతులు : 20 **అవతరణ : మక్కాలో**

آياتها ٢٠ رکوعاتها ٢

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 14 ఓ దుప్పటి కప్పుకుని పడుకునేవాడా! రాత్రి వేళ నమాజులో నిలబడుతూ ఉండు, కాని కొంచెం సేపుమాత్రమే; రాత్రిలో సగభాగం లేదా దానిని కొంచెం తగ్గించుకో లేదా దానిని కొంచెం పొడిగించుకో. ఖుర్‌ఆన్‌ను నెమ్మదిగా ఆగి ఆగి పఠించు. మేము నీపై ఒక గంభీరమైన వాణిని అవతరింపజేయ బోతున్నాము. వాస్తవానికి రాత్రివేళ లేవటం మనస్సును అదుపులో ఉంచేందుకు ఎంతో ఉపయుక్తమైనది; ఖుర్‌ఆన్‌ను శ్రద్ధగా పఠించేందుకు ఎంతో అనువైనది: ఎందుకంటే, పగటి వేళ నీకు చాలా పనులుంటాయి. నీ ప్రభువు నామాన్ని స్మరిస్తూ ఉండు; అన్నిటినీ వదలి పూర్తిగా ఆయనకే అంకితమైపో. ఆయన తూర్పు పడమరలకు స్వామి, ఆయన తప్ప మరొక దేవుడు లేడు. కనుక నీవు ఆయననే వకీలుగా[1] చేసుకో. లోకులు కల్పించే మాటల పట్ల సహనం వహించి, మంచి తనంతో వారి నుండి వైదొలగిపో.[2] సత్య తిరస్కారులైన ఈ సంపన్నుల సంగతి నాకు వదలిపెట్టు, నేను చూసుకుంటాను. వీరిని కొంతకాలం ఇదే స్థితిలో ఉండనివ్వు. మా వద్ద (వీరి కొరకు) బరువైన సంకెళ్లు ఉన్నాయి, భగభగమండే అగ్ని, గొంతులో ఇరుక్కుపోయే ఆహారం, వ్యథాభరితమైన శిక్షా ఉన్నాయి. ఇదంతా భూమీ, పర్వతాలు కంపించే రోజున జరుగుతుంది. ఆ రోజున పర్వతాలు చెల్లాచెదరైపోయే ఇసుక తిప్పలు మాదిరిగా అయిపోతాయి.

يٰۤاَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ ۝ قُمِ الَّيْلَ اِلَّا قَلِيْلًا ۝
نِّصْفَهٗۤ اَوِ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيْلًا ۝ اَوْ زِدْ
عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْاٰنَ تَرْتِيْلًا ۝ اِنَّا سَنُلْقِيْ
عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيْلًا ۝ اِنَّ نَاشِئَةَ الَّيْلِ هِيَ
اَشَدُّ وَطْاً وَّاَقْوَمُ قِيْلًا ۝ اِنَّ لَكَ فِي
النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيْلًا ۝ وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ
وَتَبَتَّلْ اِلَيْهِ تَبْتِيْلًا ۝ رَبُّ الْمَشْرِقِ
وَالْمَغْرِبِ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيْلًا ۝
وَاصْبِرْ عَلٰى مَا يَقُوْلُوْنَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا
جَمِيْلًا ۝ وَذَرْنِيْ وَالْمُكَذِّبِيْنَ اُولِي النَّعْمَةِ
وَمَهِّلْهُمْ قَلِيْلًا ۝ اِنَّ لَدَيْنَاۤ اَنْكَالًا
وَّجَحِيْمًا ۝ وَّطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَّعَذَابًا
اَلِيْمًا ۝ يَوْمَ تَرْجُفُ الْاَرْضُ وَالْجِبَالُ
وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيْبًا مَّهِيْلًا ۝

1 ఒక వ్యక్తిని ఎవరైనా మనఃపూర్వకంగా నమ్మి అతనికి తమ వ్యవహారాలను అప్పగిస్తే, ఆ వ్యక్తిని వకీలు అని అంటారు. దాదాపు ఇదే అర్థంలో ఉర్దూ భాషలో వకీలు అనే పదం వ్యవహరింపబడుతోంది. ఒక వ్యక్తికి ఎవరైనా తమ వ్యాజ్యాన్ని అప్పజెప్పి ఇక తమ ప్రమేయం లేకుండా తమ వ్యాజ్యాన్ని అతను న్యాయస్థానంలో చక్కగా వాదిస్తాడని నిశ్చింతగా ఉంటే, ఆ వ్యక్తిని వకీలు అంటారు.

2 వారి నుండి వైదొలగిపో అంటే, వారితో అన్ని సంబంధాలను తెంచుకొని నీ ప్రబోధ కార్యక్రమాన్ని మానుకో అని అర్థం కాదు. దీని అర్థం ఏమిటంటే, వారితో తర్కానికి దిగకు, వారి అమర్యాదకరమైన ప్రవర్తనను లెక్కలోకి తీసుకోకు, వారి పనికిమాలిన మాటలకు సమాధానం చెప్పకు. దీనిని కోపతాపాలతో, దుఃఖాహంకారాలతో చేయకూడదు; అలాగా జనం తిట్లు విని వాటిని పెడచెవిన పెడుతూ కించిత్తు బాధపడని ఒక ఉత్తమ సంస్కారిగా ప్రవర్తించు.

15 – 19 మేము ఫిరౌను వద్దకు ఒక ప్రవక్తను పంపిన విధంగా ఒక ప్రవక్తను మీకు సాక్షిగా నియమించి మీ వద్దకు[3] పంపాము. (చూడండి) ఫిరౌను ఆ ప్రవక్త మాటను వినకపోవటం వల్ల మేము అతన్ని చాలా తీవ్రంగా పట్టుకున్నాము. ఒకవేళ మీరు కూడ నమ్మటానికి నిరాకరిస్తే, పిల్లలను వృద్ధులుగా చేసే ఆరోజు నుండి ఎలా బయటపడగలరు? ఆనాటి తీవ్రత వల్ల ఆకాశం బ్రద్దలవుతుంది. అల్లాహ్ చేసిన వాగ్దానం నెరవేరితీరాలి. ఇదొక ఉపదేశం, ఇక ఇష్టమైన వారు తమ ప్రభువువైపునకు పోయే మార్గాన్ని అవలంబించవచ్చు.

20 ఓ ప్రవక్తా![4] నీవు ఒక్కొక్కప్పుడు దాదాపు మూడింట రెండువంతుల రాత్రి, మరొకప్పుడు సగం రాత్రి, ఇంకొకప్పుడు మూడింట ఒకవంతు రాత్రి ఆరాధనలో నిలబడి ఉంటావనీ, నీ సహచరులలో కూడ ఒక వర్గం ఇలాగే చేస్తుందనీ నీ ప్రభువుకు తెలుసు. అల్లాహ్ మాత్రమే రేయింబవళ్ల వేళలను గురించి లెక్క కట్టగలడు. నీవు వేళలను కచ్చితంగా లెక్కించలేవని ఆయనకు తెలుసు; కనుక ఆయన నీపై దయ చూపాడు. ఇప్పుడు నీవు ఖుర్ఆన్‌ను సులభంగా పఠించగలిగినంత మేరకే పఠించు.[5] ఆయనకు తెలుసు, మీలో కొందరు వ్యాధిగ్రస్తులు ఉండవచ్చు, మరికొందరు అల్లాహ్ అనుగ్రహాన్ని అన్వేషిస్తూ ప్రయాణాలలో ఉండవచ్చు, ఇంకా కొందరు అల్లాహ్ మార్గంలో యుద్ధం చేస్తూ ఉండవచ్చు. కనుక మీరు ఖుర్ఆన్‌ను సులభంగా పఠించగలిగినంత పఠించండి. నమాజ్‌ను స్థాపించండి, జకాత్[6] ఇవ్వండి, అల్లాహ్‌కు మంచి అప్పును ఇస్తూ ఉండండి. మీరు ఏ సత్కార్యాన్ని మీకోసం ముందుగా పంపించుకుంటారో, దానిని మీరు అల్లాహ్ వద్ద చూసుకుంటారు. అదే చాలా శ్రేష్ఠమైనది మరియు దాని ప్రతిఫలం చాలా పెద్దది. అల్లాహ్‌ను క్షమాభిక్ష కోసం అర్థిస్తూ ఉండండి. నిస్సందేహంగా అల్లాహ్ గొప్ప క్షమాశీలుడు, కరుణామయుడూను.

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا
عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ۝
فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا
وَبِيلًا ۝ فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ
يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا ۝ السَّمَاءُ
مُنفَطِرٌ بِهِ ۚ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ۝ إِنَّ هَٰذِهِ
تَذْكِرَةٌ ۖ فَمَن شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ۝ ع ١٩ ١٢
إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِن ثُلُثَيِ
اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَائِفَةٌ مِّنَ الَّذِينَ
مَعَكَ ۚ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۚ عَلِمَ
أَن لَّن تُحْصُوهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ ۖ فَاقْرَءُوا
مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ ۚ عَلِمَ أَن سَيَكُونُ
مِنكُم مَّرْضَىٰ ۙ وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي
الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِن فَضْلِ اللَّهِ ۙ وَ
آخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۖ فَاقْرَءُوا
مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ ۚ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا
الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا ۚ وَمَا
تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُم مِّنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِندَ
اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا ۚ وَاسْتَغْفِرُوا
اللَّهَ ۖ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝ ع ٢ ١٤

3 ఇక మక్కా అవిశ్వాసులు సంబోధించబడుతున్నారు. వారు మహాప్రవక్తను తిరస్కరించారు, ఆయనను వ్యతిరేకించటంలో ముందంజవేస్తున్నారు.

4 ఈ 'రుకూ' మొదటి 'రుకూ' అవతరించిన 10 సంవత్సరాల తరువాత మదీనా పట్టణంలో అవతరించింది.

5 సాధారణంగా దివ్య ఖురాన్‌ను ఎక్కువగా పారాయణం చేసిన నమాజు సుదీర్ఘమైన నమాజు. కాబట్టి, తహజ్జుద్ నమాజులో ఎంత ఖురాన్‌ను సులభంగా పఠించగలరో అంత ఖురాన్‌ను పఠించండి. దీనివల్ల నమాజు కాలపరిమితి దానంతట అదే తగ్గిపోతుంది.

6 దీని అర్థం విధివిహితమైన ఐదు పూటల నమాజులు చేయటం, జకాతు ఇవ్వటం అనే విషయాలలో ఖురాన్ వ్యాఖ్యాతలందరూ ఏకాభిప్రాయంతో ఉన్నారు.

74. అల్ ముద్దస్సిర్

(٧٤) سُوْرَةُ الْمُدَّثِّرِ مَكِّيَّةٌ (٤)

رکوعاتها اٰیاتها

ఆయతులు : 56 **అవతరణ : మక్కాలో**

ఆనంతకరుణామయుడు అపారకృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 7 వస్త్రం[1] కప్పుకుని పడుకున్న మనిషీ! లే; లేచి హెచ్చరించు. నీ ప్రభువు ఘనతను చాటి చెప్పు. నీ దుస్తులను పరిశుభ్రంగా ఉంచుకో, మాలిన్యానికి దూరంగా ఉండు. ఎక్కువగా పొందాలనే కాంక్షతో ఉపకారం చేయకు. నీ ప్రభువు కొరకు ఓర్పువహించు.

8 – 37 సరే; శంఖం[2] పూరించబడే రోజు చాలా కఠినమైన రోజు. సత్యతిరస్కారులకు అది తేలికగా ఉండదు. వదలిపెట్టండి నన్ను, నేను ఒంటరిగా[3] పుట్టించిన వ్యక్తినీ. నేను అతనికి ఎంతో ధనం ఇచ్చాను, ఎల్లప్పుడూ అతన్ని వెన్నంటి ఉండే కుమారులను ప్రసాదించాను, అతని కొరకు రాజ్యాధికార (సకల సౌకర్యాల) మార్గాన్ని సుగమం చేశాను. అయినప్పటికీ నేను అతనికి ఇంకా ఏదో ఇవ్వాలని ఆకాంక్షిస్తున్నాడు. కాదు, అలా ఎన్నటికీ కాదు, అతను మా వాక్యాల పట్ల విరోధం కలిగి ఉన్నాడు. నేను త్వరలోనే అతనిని దుర్గమమైన స్థానం పైకి ఎక్కిస్తాను. అతడు ఆలోచించి, ఏదో ఎత్తువేయటానికి ప్రయత్నించాడు. కనుక దేవుడు అతనిని నాశనం చేయుగాక! అతడు ఎలాంటి ఎత్తుగడవేయటానికి ప్రయత్నించాడు! తరువాత (ప్రజలవైపు) చూశాడు. ఆ తరువాత కనుబొమలు ముడిచాడు. ముఖం చిట్లించుకున్నాడు. ఆపై విర్రవీగుతూ తిరిగిపోయాడు, చివరకు, "ఇది పూర్వం నుండి వస్తూ ఉన్న ఒక మంత్ర జాలం తప్ప మరేమీ కాదు. ఇది ఒక మానవవాక్కు మాత్రమే" అని అన్నాడు.

يٰۤاَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ۝١ قُمْ فَاَنْذِرْ ۝٢ وَرَبَّكَ
فَكَبِّرْ ۝٣ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ۝٤ وَالرُّجْزَ
فَاهْجُرْ ۝٥ وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ۝٦ وَلِرَبِّكَ
فَاصْبِرْ ۝٧ فَاِذَا نُقِرَ فِي النَّاقُوْرِ ۝٨ فَذٰلِكَ
يَوْمَئِذٍ يَّوْمٌ عَسِيْرٌ ۝٩ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ غَيْرُ
يَسِيْرٍ ۝١٠ ذَرْنِيْ وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيْدًا ۝١١
وَّجَعَلْتُ لَهٗ مَالًا مَّمْدُوْدًا ۝١٢ وَّبَنِيْنَ
شُهُوْدًا ۝١٣ وَّمَهَّدْتُّ لَهٗ تَمْهِيْدًا ۝١٤
ثُمَّ يَطْمَعُ اَنْ اَزِيْدَ ۝١٥ كَلَّا ؕ اِنَّهٗ كَانَ لِاٰيٰتِنَا
عَنِيْدًا ۝١٦ سَاُرْهِقُهٗ صَعُوْدًا ۝١٧ اِنَّهٗ فَكَّرَ
وَقَدَّرَ ۝١٨ فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَّرَ ۝١٩ ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ
قَدَّرَ ۝٢٠ ثُمَّ نَظَرَ ۝٢١ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ۝٢٢ ثُمَّ
اَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ۝٢٣ فَقَالَ اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا سِحْرٌ
يُّؤْثَرُ ۝٢٤ اِنْ هٰذَاۤ اِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ۝٢٥

---

1 ఈ సూరాలోని మొదటి ఏడు ఆయతులలోనే, మహాప్రవక్త (సఅసమ్)కు, అన్నింటికంటే ముందుగా, ఇస్లామ్ ధర్మప్రచారం చేయమనే ఆదేశం ఇవ్వబడింది. ఇది 'ఇఖ్రా బిస్మిరబ్బికల్లజీఖలఖ" తరువాత మహాప్రవక్త (సఅసమ్)పై అవతరించిన రెండో వహీ.

2 తొలి ఆయతులు వచ్చిన కొన్ని మాసాల తరువాత ఈ భాగం అవతరించింది. మహాప్రవక్త (సఅసమ్) ఇస్లామ్ ధర్మ ప్రచారం ప్రారంభించిన పిమ్మట వచ్చినటువంటి మొదటి హజ్ సమయంలో ఇది అవతరించింది. బయటి నుంచి రాబోయే హజ్ యాత్రికుల మనస్సులలో దివ్య ఖురానును గురించీ, మహాప్రవక్త (సఅసమ్)ను గురించీ, అనుమానాలనూ అపోహలనూ రేకెత్తించటానికి ఒక పెద్ద ప్రచారోద్యమాన్ని చేపట్టాలనే నిర్ణయాన్ని ఖురైషు తెగ సర్దారులు ఒక సభలో

త్వరలోనే నేను అతనిని నరకంలోకి తోసేస్తాను. ఆ నరకం ఏమిటో నీకేమి తెలుసు? అది మిగిలించదు , వదలిపెట్టదు.[4] అది చర్మాన్ని మాడ్చివేసేది. పందొమ్మిదిమంది దానిపై నియమితులై ఉన్నారు[5] – మేము దైవదూతలను మాత్రమే నరకానికి కార్యనిర్వాహకులుగా నియమించాము. వారి సంఖ్యను అవిశ్వాసుల కొరకు ఒక పరీక్షగా చేశాము; ఎందుకంటే గ్రంథ ప్రజలకు నమ్మకం కలగాలని, విశ్వసించే వారి విశ్వాసం అధికం కావాలని, గ్రంథ ప్రజలు, విశ్వాసులు ఎలాంటి సందేహంలో పడకుండా ఉండాలని[6] ఇంకా మానసిక వ్యాధిగ్రస్తులు, సత్య విరోధులు "ఈవిచిత్రమైన వాక్యాకు అర్థమేమై ఉంటుంది?" అని అనాలని. ఈ విధంగా అల్లాహ్ తాను కోరిన వారిని మార్గభ్రష్టులుగా చేస్తాడు, తాను కోరిన వారికి మార్గం నిర్దేశిస్తాడు. నీ ప్రభువు సైన్యాలను స్వయంగా ఆయన తప్ప మరెవరూ ఎరుగరు – ఈ నరక ప్రస్తావన ప్రజలకు హితోపదేశం కావాలనే ఉద్దేశ్యంతోనే తప్ప మరి దేని కొరకూ చేయబడలేదు. ఎంత మాత్రం[7] కాదు, చంద్రుడు సాక్షిగా, మరలిపోయే రాత్రి సాక్షిగా, ప్రకాశించే ఉదయం సాక్షిగా ఈ నరకం కూడా గొప్ప విషయాలలోని ఒకో గొప్ప విషయం, మానవులకు భీతిగొలిపే విషయం, మీలో ముందడుగు వేసే ప్రతి వ్యక్తికీ, వెనుక ఉండిపోయే ప్రతి వ్యక్తికీ భీతిగొలిపే విషయం.

سَاُصْلِيْهِ سَقَرَ ﴿٢٦﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا سَقَرُ ﴿٢٧﴾
لَا تُبْقِيْ وَلَا تَذَرُ ﴿٢٨﴾ لَوَّاحَةٌ لِّلْبَشَرِ ﴿٢٩﴾
عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿٣٠﴾ وَمَا جَعَلْنَآ اَصْحٰبَ
النَّارِ اِلَّا مَلٰٓئِكَةً ۪ وَّمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ
اِلَّا فِتْنَةً لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا ۙ لِيَسْتَيْقِنَ
الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْكِتٰبَ وَيَزْدَادَ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْٓا اِيْمَانًا وَّلَا يَرْتَابَ الَّذِيْنَ اُوْتُوا
الْكِتٰبَ وَالْمُؤْمِنُوْنَ ۙ وَلِيَقُوْلَ الَّذِيْنَ فِيْ
قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ وَّالْكٰفِرُوْنَ مَاذَآ اَرَادَ
اللّٰهُ بِهٰذَا مَثَلًا ؕ كَذٰلِكَ يُضِلُّ اللّٰهُ مَنْ
يَّشَآءُ وَيَهْدِيْ مَنْ يَّشَآءُ ؕ وَمَا يَعْلَمُ
جُنُوْدَ رَبِّكَ اِلَّا هُوَ ؕ وَمَا هِيَ اِلَّا ذِكْرٰى
لِلْبَشَرِ ﴿٣١﴾ كَلَّا وَالْقَمَرِ ﴿٣٢﴾ وَالَّيْلِ اِذْ اَدْبَرَ ﴿٣٣﴾ ع
وَالصُّبْحِ اِذَآ اَسْفَرَ ﴿٣٤﴾ اِنَّهَا لَاِحْدَى الْكُبَرِ ﴿٣٥﴾
نَذِيْرًا لِّلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾ لِمَنْ شَآءَ مِنْكُمْ اَنْ
يَّتَقَدَّمَ اَوْ يَتَاَخَّرَ ﴿٣٧﴾

తీసుకున్నప్పుడు ఇది అవతరించింది.

3 అంటే వలీద్ బిన్ ముగైరా అని అర్థం. అతను దివ్య ఖురాను అల్లాహ్ గ్రంథమనే విషయాన్ని మనస్సులోనైతే అంగీకరించాడు. కాని మక్కాలోని తన సర్దారు పదవిని నిలబెట్టుకునేందుకు, అతడు పైన పేర్కొనబడిన సభలో మహాప్రవక్త (సఅసమ్)ను ఒక మాంత్రికుడుగానూ, దివ్య ఖురానును ఒక మాయగానూ ప్రచారం చేయమని అవిశ్వాసులకు సలహా ఇచ్చాడు.

4 అంటే,అది శిక్షాపాత్రులలో ఎవరినీ మిగిలిఉండనీయదు. తనకువశమైన ప్రతివాణ్ణీ యాతనకు గురిచేయకుండానూ ఉండదు.

5 ఇక్కడ నుండి "నీ ప్రభువు సైన్యాలను స్వయంగా ఆయన తప్పమరెవరూ ఎరుగరు" అనేంతవరకు గల పూర్తి విషయం ఒక అవాంతర వాక్యం. ప్రసంగం మధ్యలో గ్రంథక్రమాన్ని వదలిపెట్టి, అవిశ్వాసులు లేవనెత్తిన అభ్యంతరానికి సమాధానంగా అది చెప్పబడింది. నరకంలోని కార్యకర్తల సంఖ్య కేవలం పందొమ్మిది మాత్రమే అని మహాప్రవక్త (సఅసమ్) చెప్పగా విని వారు దానిని ఎగతాళి చేయసాగారు. ఒకవైపేమో ప్రవక్త ఆదమ్ (అస్సలామ్) కాలం నుండి ప్రళయ కాలం వచ్చేవరకు ప్రపంచంలో ఎంత మంది మానవులు అవిశ్వాసానికి ఒడిగడతారో, మహాపాపాలు చేస్తారో, వారందరూ నరకంలో వేయబడతారు అని చెప్పడం. మరొక వైపేమో, ఇంత పెద్దనరకంలో, అసంఖ్యాకమైన మానవులను శిక్షించటానికి కేవలం పందొమ్మిది మంది కార్యకర్తలు మాత్రమే నియమించబడ్డారు అనడం. ఈ విషయం

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ۝ إِلَّا أَصْحٰبَ
الْيَمِينِ ۝ فِي جَنّٰتٍ ۛ يَتَسَآءَلُونَ ۝ عَنِ
الْمُجْرِمِينَ ۝ مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ ۝
قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ ۝ وَلَمْ نَكُ
نُطْعِمُ الْمِسْكِينَ ۝ وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ
الْخَآئِضِينَ ۝ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ
الدِّينِ ۝ حَتّٰى أَتٰنَا الْيَقِينُ ۝ فَمَا
تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشّٰفِعِينَ ۝ فَمَا لَهُمْ
عَنِ التَّذْكِرَةِ مُعْرِضِينَ ۝ كَأَنَّهُمْ
حُمُرٌ مُّسْتَنْفِرَةٌ ۝ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ۝ بَلْ
يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ أَنْ يُّؤْتٰى صُحُفًا
مُّنَشَّرَةً ۝ كَلَّا بَلْ لَّا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ ۝
كَلَّا إِنَّهُ تَذْكِرَةٌ ۝ فَمَنْ شَآءَ ذَكَرَهُ ۝
وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ ۚ هُوَ أَهْلُ
التَّقْوٰى وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ۝

38 – 48 ప్రతి వ్యక్తీ తాను సంపాదించే దానికి తాకట్టుగా ఉంటాడు, స్వర్గవనాలలో ఉండే కుడిపక్షంవారు తప్ప. వారు అపరాధులను, "మిమ్మల్ని ఏ విషయం నరకంలోకి తీసుకు వెళ్లింది?" అని అడుగుతారు.[9] దానికి వారు ఇలా అంటారు, "మేము నమాజు చేసే వారిలోని వారం కాము, నిరుపేదలకు అన్నం పెట్టేవాళ్లం కాము, సత్యానికి వ్యతిరేకంగా మాటలు కల్పించే వారితో కలిసి మేము కూడ మాటలను కల్పించే వారము మరియు తీర్పుదినం అబద్ధమని చెప్పేవారము; చివరకు ఆ అనివార్య విషయం మాకు ఎదురయింది." అప్పుడు సిఫారసు చేసే వారి సిఫారసు, వారికి ఏమాత్రం ఉపయోగపడదు.

49 – 56 అసలు వారికేమయింది, ఈ హితబోధ నుండి ముఖం త్రిప్పుకుంటున్నారు, సింహాన్ని చూసి పారిపోయే అడవిగాడిదెల మాదిరిగా.[10] పైగా వారిలో ప్రతి ఒక్కడూ తనపేర బహిరంగ ఉత్తరాలు పంపబడాలని[11] కోరుతున్నాడు, ఎంతమాత్రం కాదు, అసలు విషయం ఏమిటంటే, వారికి పరలోక భయం ఏమాత్రం లేదు. అలా[12] ఎన్నటికీ కాదు; ఇదసలు ఒక హితబోధ. ఇక ఇష్టమైనవారు దీనినుండి గుణపాఠం నేర్చుకోవచ్చు. అల్లాహ్ కోరితే తప్ప వీరు ఏ గుణపాఠాన్నీ నేర్చుకోలేరు. ప్రజలు ఆయనకు భయపడాలి, దానికి ఆయన హక్కుదారుడు. (భయభక్తులు కలవారిని) ఆయన మన్నిస్తాడు, దానికి ఆయన అర్హుడు.

వారికి ఎంతో వింతగా తోచింది.

6 దైవదూతలకు గల అసాధారణ శక్తులనుగురించి గ్రంథప్రజలు, విశ్వాసులు బాగాఎరుగుదురు. కనుక నరకలోక నిర్వహణకు, కేవలం పంథొమ్మిది మంది దైవదూతలు మాత్రమే సరిపోతారు అనే విషయం గురించి వారికి సందేహమేకలగదు.

7 అంటే, ఈ విధంగా ఎగతాళి చేయటానికి, ఇది గాలి కబురేమీకాదు.

8 అంటే, చంద్రుడూ, రాత్రీ, పగలూ అల్లాహ్ శక్తిసామర్థ్యాలకు చక్కని ప్రతీకలు అయినట్లుగానే, నరకం కూడ ఆయన శక్తికి ఒక గొప్ప నిదర్శనం.

9 అంటే, స్వర్గంలో కూర్చొని వారు నరకవాసులతో మాట్లాడతారు, ఈ ప్రశ్నను అడుగుతారు.

10 ఇదొక అరబ్బీజాతీయం. అడవిగాడిదల ప్రత్యేకత ఏమిటంటే, ప్రమాదాన్ని పసిగట్టగానే, అవి ప్రాణ్నపడి దిక్కుతోచక పారిపోతాయి, ఏ ఇతర జంతువూ ఇలా ప్రవర్తించదు.

11 అంటే, నిజంగానే అల్లాహ్ ముహమ్మద్(సఅసమ్)ను ప్రవక్తగా నియమించినట్లయితే, ఆయన మక్కాలోని సర్దారుల పేర, షేకుల పేర, "ముహమ్మద్(సఅసమ్) మా ప్రవక్త కనుక మీరు ఆయనను అనుసరించండి" అని ఉత్తరం వ్రాసి పంపాలి అని వారు కోర్తారు.

12 అంటే, వారి ఈ కోరికను నెరవేర్చటం ఎంతమాత్రం జరగదు.

75. అల్ ఖియామహ్

(٧٥) سُوْرَةُ الْقِيٰمَةِ مَكِّيَّةٌ (٣١)

ఆయతులు : 40 అవతరణ : మక్కాలో

ఆياتها ٤٠ ركوعاتها ٢

అనంతకరుణామయుడు అపారకృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

1 – 30 కాదు,[1] నేను ప్రళయ దినం[2] సాక్షిగా చెబుతున్నాను; కాదు, నేను ప్రబోధించే అంతరాత్మ[3] సాక్షిగా చెబుతున్నాను; మేము మానవుని ఎముకలను జతచేయలేమని అతడు అనుకుంటున్నాడా? ఎందుకు జతచేయలేము? మేము అతని వ్రేళ్ల కొనలను సైతం సముచితమైనరీతిలో రూపొందించగల సమర్థులం. కాని మానవుడు ఇక ముందు కూడ దుష్కార్యాలు చేయగోరుతున్నాడు.[4] "ఆ ప్రళయ దినం అసలు ఎప్పుడు వస్తుంది?" అని ప్రశ్నిస్తున్నాడు. ఆ తరువాత, కనుగుడ్లు తేల వేయటం జరిగినప్పుడు, చంద్రుడు కాంతిహీనుడై పోయినప్పుడు, సూర్య చంద్రులు ఒకటిగా కలిపివేయబడినప్పుడు, ఈ మానవుడే, "ఎక్కడకు పారిపోవాలి?" అని అంటాడు. ఎన్నటికీ జరగదు, అక్కడ ఎలాంటి ఆశ్రయమూ ఉండదు. ఆ రోజున నీ ప్రభువు వద్దకే పోయి ఆగవలసి ఉంటుంది. ఆ రోజున మానవుడికి అతడు ముందూ వెనుకా చేసిందీ, చేయించిందీ అంతా తెలుపబడుతుంది. అదీగాక, మానవుడు ఎన్ని సాకులు చెప్పినా, స్వయంగా అతనికే తనను గురించి బాగా తెలుసు.[5] –ఓ ప్రవక్తా![6] ఈ వహీ ని (సందేశాన్ని) త్వరత్వరగా జ్ఞాపకం చేసుకోవటానికి నీ నాలుకను ఆడించకు; దీనిని జ్ఞాపకం చేయించటం, చదివించటం మా బాధ్యత. కనుక మేము దీనిని పఠిస్తున్నప్పుడు, నీవు ఆ పారాయణాన్ని శ్రద్ధగా ఆలకించు. ఇంకా దాని భావం అర్థమయ్యేలా చేయటం కూడ మా బాధ్యతే – ఎంత మాత్రం కాదు,[7] అసలు విషయం ఏమిటంటే, మీరు త్వరగా లభ్యమయ్యే వస్తువుల పట్ల (అంటే ఇహలోకం పట్ల) వ్యామోహం పెంచుకుంటున్నారు; పరలోకాన్ని విడిచిపెడుతున్నారు. ఆ రోజున కొందరి ముఖాలు కళకళలాడుతూ ఉంటాయి, తమ ప్రభువు వైపు చూస్తూ ఉంటారు, కొందరి ముఖాలు చిన్నబోయి ఉంటాయి, తమ పట్ల నడుములు విరిగే విధంగా వ్యవహరించవచ్చని వారు అనుకుంటూ ఉంటారు. ఎంతమాత్రం కాదు,[8] ప్రాణం గొంతులోకి వచ్చినప్పుడు, మంత్రించి ఊదే వారెవరైనా ఉన్నారా అని అనబడినప్పుడు, ఇది ప్రపంచం నుండి వేరైపోయే సమయమని మనిషి తెలుసుకుంటాడు. ఒక కాలుతో మరొక కాలు కలిసిపోయినప్పుడు, అది నీ ప్రభువు వైపునకు తరలిపోయే రోజు అవుతుంది.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

لَآ اُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيٰمَةِ ۝١ وَلَآ اُقْسِمُ
بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ۝٢ اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ اَلَّنْ
نَّجْمَعَ عِظَامَهٗ ۝٣ بَلٰى قٰدِرِيْنَ عَلٰٓى اَنْ نُّسَوِّيَ
بَنَانَهٗ ۝٤ بَلْ يُرِيْدُ الْاِنْسَانُ لِيَفْجُرَ
اَمَامَهٗ ۝٥ يَسْـَٔلُ اَيَّانَ يَوْمُ الْقِيٰمَةِ ۝٦ فَاِذَا
بَرِقَ الْبَصَرُ ۝٧ وَخَسَفَ الْقَمَرُ ۝٨ وَجُمِعَ الشَّمْسُ
وَالْقَمَرُ ۝٩ يَقُوْلُ الْاِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ اَيْنَ
الْمَفَرُّ ۝١٠ كَلَّا لَا وَزَرَ ۝١١ اِلٰى رَبِّكَ يَوْمَئِذِ
الْمُسْتَقَرُّ ۝١٢ يُنَبَّؤُا الْاِنْسَانُ يَوْمَئِذٍۢ بِمَا
قَدَّمَ وَاَخَّرَ ۝١٣ بَلِ الْاِنْسَانُ عَلٰى نَفْسِهٖ
بَصِيْرَةٌ ۝١٤ وَّلَوْ اَلْقٰى مَعَاذِيْرَهٗ ۝١٥ لَا تُحَرِّكْ
بِهٖ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهٖ ۝١٦ اِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهٗ
وَقُرْاٰنَهٗ ۝١٧ فَاِذَا قَرَاْنٰهُ فَاتَّبِعْ قُرْاٰنَهٗ ۝١٨
ثُمَّ اِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهٗ ۝١٩ كَلَّا بَلْ تُحِبُّوْنَ
الْعَاجِلَةَ ۝٢٠ وَتَذَرُوْنَ الْاٰخِرَةَ ۝٢١ وُجُوْهٌ
يَّوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ ۝٢٢ اِلٰى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ۝٢٣
وَوُجُوْهٌ يَّوْمَئِذٍۢ بَاسِرَةٌ ۝٢٤ تَظُنُّ اَنْ
يُّفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ۝٢٥ كَلَّآ اِذَا بَلَغَتِ
التَّرَاقِيَ ۝٢٦ وَقِيْلَ مَنْ ۜ رَاقٍ ۝٢٧ وَّظَنَّ
اَنَّهُ الْفِرَاقُ ۝٢٨ وَالْتَفَّتِ السَّاقُ
بِالسَّاقِ ۝٢٩ اِلٰى رَبِّكَ يَوْمَئِذِ الْمَسَاقُ ۝٣٠ ع ١٧

31 – 35 కాని అతడు సత్యాన్నీ నమ్మలేదు, నమాజునూ చేయలేదు, అంతేకాదు తిరస్కరించి ముఖం తిప్పుకున్నాడు. ఆ తరువాత నిక్కుతూ, నీల్గుతూ తన ఇంటి వారి దగ్గరకు వెళ్లిపోయాడు. ఈ వైఖరి నీకు మాత్రమే చెల్లుతుంది! నీకు మాత్రమే శోభిస్తుంది! అవును, ఈ వైఖరి నీకు మాత్రమే చెల్లుతుంది! నీకు మాత్రమే శోభిస్తుంది!

36 – 40 మానవుడు తనను విచ్చలవిడిగా వదిలిపెట్టటం జరుగుతుందని భావిస్తున్నాడా?[9] అతడు (తల్లి గర్భంలో) కార్చబడిన నీచమైన ఒక నీటిబిందువుకాడా? తరువాత అతడు ఒకనెత్తుటి ముద్దగా మారాడు; ఆ తరువాత అల్లాహ్ అతని శరీరాన్ని తయారు చేశాడు; ఆపై అతని అవయవాలను రూపొందించాడు. అటుపై దానినుండి స్త్రీ పురుషుల రెండు రకాల (జాతుల)ను సృష్టించాడు. అలాంటప్పుడు ఆయన మరణించిన వారిని మళ్ళీ బ్రతికించలేడా?

فَلَاصَدَّقَ وَلَا صَلّٰى ۝۳۱ وَلٰكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلّٰى ۝۳۲
ثُمَّ ذَهَبَ إِلٰٓى اَهْلِهٖ يَتَمَطّٰى ۝۳۳ اَوْلٰى لَكَ فَاَوْلٰى ۝۳۴
ثُمَّ اَوْلٰى لَكَ فَاَوْلٰى ۝۳۵ اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ
اَنْ يُّتْرَكَ سُدًى ۝۳۶ اَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّنْ
مَّنِيٍّ يُّمْنٰى ۝۳۷ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ
فَسَوّٰى ۝۳۸ فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَ
الْاُنْثٰى ۝۳۹ اَلَيْسَ ذٰلِكَ بِقٰدِرٍ عَلٰٓى اَنْ يُّحْيِۦَ
الْمَوْتٰى ۝۴۰ ع ۲ ۱۰ ۱۸

---

1 ప్రసంగాన్ని 'కాదు'తో ప్రారంభించటం ఆ వేది మొదటి నుండే ఒక విషయంపై చర్చ జరుగుతోందనీ, దానిని ఖండించేందుకే ఈ సూరా అవతరించిందనీ, ధ్రువపరుస్తోంది. కనుక ఇక్కడ 'కాదు' అనే దాని భావం మీరు అనుకునేది నిజం కాదు, అసలు విషయం ఇది అని నేను ప్రమాణం చేసి చెబుతున్నాను.

2 ప్రళయం రాకను గురించి స్వయంగా ప్రళయంపై ప్రమాణం చేసి చెప్పడమంటే దానిరాక తథ్యమని తెలుపటమే. ఈ విశ్వ వ్యవస్థ శాశ్వతమైనదీ, నిత్యమైనదీ కాదని స్వయంగా అదే సాక్ష్యమిస్తోంది. ఒకప్పుడు అది శూన్యం నుండి ఉనికిలోకి వచ్చింది మరొకప్పుడు అది తప్పకుండా అంతమవుతుంది

3 అంటే, అంతరాత్మ సాక్షిగా! మానవుడు తప్పు చేసినప్పుడు అంతరాత్మ అతనిని నిందిస్తుంది. అది మానవునిలో ఉండటం మానవుడు తన పనులను గురించి తానే సమాధానం చెప్పుకోవలసి ఉన్నది అనే విషయానికి సాక్ష్యం.

4 అంటే, ప్రళయ తిరస్కారానికి అసలు కారణం ఇదే గాని, ప్రళయం ఎంతమాత్రంరాదు, అది రావటం అసంభవం అని చెప్పటానికి తగిన సహేతుకమైన, శాస్త్రబద్ధమైన కారణం కాదు.

5 అంటే, మానవుని కర్మల పత్రాన్ని అతని ముందు ఉంచే ఉద్దేశ్యం, నేరస్తునికి అతని నేరం గురించి తెలియజెప్పటానికి కాదు. కాని అలా చేయటం ఎందుకు అవసరమవుతుందంటే, న్యాయస్థానంలో నేరానికి సంబంధించిన సాక్ష్యం ప్రవేశపెట్టకుండా న్యాయం అవసరాలు తీరవు, స్వయంగా తాను ఏమిటో ప్రతిమానవునికీ తెలుసు.

6 ఇక్కడ నుండి, "ఇంకా దాని భావం అర్థమయ్యేలా చేయటం కూడ మా బాధ్యతే" వరకు ఉన్న విషయం అంతా అవాంతరవాక్యమే. అది ప్రసంగక్రమాన్ని మార్చి మహాప్రవక్త (సఅసమ్)ను ఉద్దేశించి అనబడింది. జిబ్రీల్ (అస్సలామ్) మహాప్రవక్త(సఅసమ్)కు ఈ సూరాను వినిపించేటప్పుడు, ఆయన దానిని తాను మరచిపోతాననే భయంతో, మాటిమాటికి వల్లించే ప్రయత్నం చేసేవారు.

7 అవాంతర వాక్యం చేత క్రమం తప్పిన ప్రధాన విషయం తిరిగి ప్రారంభించబడుతోంది. "ఎంత మాత్రం కాదు" అనే దాని అర్థం ఏమిటంటే, మీరు పరలోకాన్ని కాదనటానికి అసలు కారణం మీరు సృష్టికర్తను ప్రళయాన్ని తీసుకువచ్చే విషయం లోనూ, మరణించిన వారిని తిరిగి బ్రతికించటంలోనూ నిస్సహాయుడని తలంచటం కాదు, కాని అసలు కారణం ఇది.

8 "ఎంతమాత్రం కాదు" అనే విషయం పైనుంచి వస్తూ ఉన్న ప్రసంగ క్రమానికి సంబంధించిది. అంటే మీరు మరణించి రూపుమాసిపోతారనే, మీ ప్రభువు కడకు తిరిగిరారనే మీ ఆలోచన తప్పుడు ఆలోచన.

9 అసలు 'సుదా' అనే పదం వాడబడింది. అరబ్బీ భాషలో "ఇబిలున్ సుదా" అని, అచ్చుపోసిన ఆంబోతు మాదిరిగా తిరిగే, ఎక్కడ పడితే అక్కడమేసే, ఆలనాపాలనా చూసేవారెవరూలేని ఒంటెను అంటారు.

76. అద్ దహ్ర్

سُورَةُ الدَّهْرِ مَكِّيَّةٌ (٩٨) (٧٦)

ఆయతులు : 31 అవతరణ : మక్కాలో

رُكُوعَاتُهَا ٢ آيَاتُهَا ٣١

అనంత కరుణామయుడు, అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْئًا مَّذْكُورًا ۝ إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ۝ إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ۝ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلَا وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ۝ إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِن كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ۝ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ۝ يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ۝ وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ۝ إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا ۝

1–3 అనంతమైన కాలంలో మానవుడు చెప్పుకోదగిన వస్తువు కాకుండా ఉండిన సమయం ఏదైనా అతనిపై గడిచిందా?[1] మేము మానవుణ్ణి పరీక్షించటానికి అతనిని ఒక మిశ్రమ వీర్యబిందువుతో సృష్టించాము. ఈ లక్ష్యం కోసం మేము అతనిని వినేవాడుగా, చూసేవాడుగా చేశాము.[2] మేము అతనికి మార్గం చూపాము. ఇక అతను కృతజ్ఞతలు తెలిపేవాడైనా కావచ్చు లేదా సత్యాన్ని తిరస్కరించేవాడైనా కావచ్చు.[3]

4 – 22 సత్యతిరస్కారుల కొరకు మేము సంకెళ్లను, కంఠపాశాలను, మండే అగ్నిని సిద్ధపరచి ఉంచాము. సజ్జనులు (స్వర్గంలో) కర్పూరజలం కలిపిన మధుపాత్రలను సేవిస్తారు; ఇది ప్రవహించే ఒక సెలయేరు; దైవదాసులు దాని నీటితోపాటు మద్యం సేవిస్తారు. వారు తాము కోరిన చోటికి దాని పాయలను సులభంగా తీసుకుపోతారు. వారు ఎలాంటి వారంటే, (ప్రపంచంలో) మొక్కుబడి[4] చెల్లించేవారు, నలువైపులనుండి ఆపదలు కమ్ముకొనివచ్చే దినానికి భయపడేవారు మరియు అల్లాహ్ మీది ప్రేమతో పేదలకూ, అనాధులకూ, ఖైదీలకూ అన్నం పెట్టేవారు. (వారు వారితో ఇలా అంటారు), "మేము కేవలం అల్లాహ్ కోసమే మీకు అన్నం పెడుతున్నాము. మేము మీనుండి ఎలాంటి ప్రతిఫలాన్నిగానీ, కృతజ్ఞతలను గానీ ఆశించటంలేదు.

---

1 ప్రశ్నించటం దీని ఉద్దేశ్యంకాదు. కాని అతని విషయంలో అటువంటి కాలం ఒకటి గడచింది అనే విషయాన్ని మానవుడు ఒప్పుకునేలా చేయటం; తరువాత, ఒకసారి అతని ఉనికేలేనప్పుడు అతను సృష్టించబడ్డాడు, అలాంటప్పుడు మరణించిన పిమ్మట మళ్లీ అతనిని బ్రతికించటం ఎలా అసంభవం అనే విషయాన్ని గురించి అతను ఆలోచించేలా చేయటం.

2 అంటే అతనిని ఆలోచనాపరునిగా చేశాము.

3 అంటే, అవిశ్వాస, కృతజ్ఞతలలో తనకు ఇష్టమైన దానిని అవలంబించే స్వేచ్ఛను ఇస్తూ, అవిశ్వాసమార్గం ఏదో, కృతజ్ఞతా మార్గం ఏదో అతనికి తెలియజేశాము.

4 మొక్కుబడి అంటే, మనిషి దేవుని ప్రసన్నతకై నిత్య విధులకు మించి సత్కార్యం చేస్తానని దేవునితో వాగ్దానం చేయటం.

దుర్భరమైన ఆపదలతో కూడుకున్న సుదీర్ఘమైన రోజున మా ప్రభువు విధించే శిక్ష గురించి మేము భయపడుతున్నాము." కనుక అల్లాహ్ వారిని ఆనాటి కీడు నుండి రక్షిస్తాడు, వారికి తాజాదనాన్నీ, ఆనందాన్నీ ప్రసాదిస్తాడు. వారి సహనానికి[5] ప్రతిఫలంగా వారికి స్వర్గాన్నీ, పట్టువస్త్రాలనూ ప్రసాదిస్తాడు. అక్కడ వారు ఎత్తైన పీఠాలపై దిండ్లకు ఆనుకుని కూర్చొని ఉంటారు. వారిని ఎండవేడీ బాధించదు. చలి తీవ్రతా వేధించదు. స్వర్గచ్ఛాయలు వారిపైకి వంగి నీడను ఇస్తూ ఉంటాయి, దాని పండ్లు ఎల్లవేళలా వారికి అందుబాటులో ఉంటాయి (వారు తమ ఇష్టానుసారం వాటిని తెంచుకొని తింటారు). వారి మధ్య వెండి పాత్రలు,[6] గాజుగ్లాసులు అటూ ఇటూ త్రిప్పబడుతూ ఉంటాయి; ఆ గాజుగ్లాసులు స్ఫటికం వలె తెల్లనైన వెండితో చేయబడినటువంటివి.[7] వాటిని (స్వర్గనిర్వాహకులు) కచ్చితమైన అంచనా ప్రకారం నింపి ఉంటారు. అక్కడ వారికి సొంటి[8] కలిపిన మధుపాత్రలు ఇవ్వబడతాయి; ఇది స్వర్గంలోని 'సల్‌సబీల్' అనే పేరుగల ఒక సెలయేరు. వారి సేవకొరకు పరుగెత్తుతూ అటూ ఇటూ తిరిగే బాలురు ఉంటారు; వారు ఎల్లప్పుడూ బాలురుగానే ఉంటారు. మీరు వారిని చూస్తే, వెదజల్లబడిన ఆణిముత్యాలా అని అనుకుంటారు. అక్కడ మీరు ఎటు చూచినా దైవానుగ్రహాలే మీకు కనిపిస్తాయి; ఇంకా ఒక మహత్తర సామ్రాజ్యవైభవం కనిపిస్తుంది. వారి ఒంటిపై సన్నని ఆకుపచ్చని పట్టు వస్త్రాలు, ఖరీదైన జలతారు అల్లిన దుస్తులు ఉంటాయి. వారికి వెండి[9] మురుగులు తొడుగుతారు. వారి ప్రభువు వారికి ఎంతో పరిశుద్ధమైన మద్యాన్ని ప్రసాదిస్తాడు. మీకు లభించే ప్రతిఫలం ఇది; మీరు చేసిన పనులు విలువైనవిగా గుర్తించబడ్డాయి.

23–31 ఓ ప్రవక్తా! మేమే ఈ ఖుర్‌ఆన్‌ను కొంచెం కొంచెంగా నీపైన అవతరింపజేశాము.[10] కనుక నీవు నీ ప్రభువు ఆజ్ఞ విషయంలో సహనం[11] వహించు. వారిలోని ఏ దుర్మార్గుని మాటలుగానీ, ఏ సత్య తిరస్కారి మాటలు గానీ వినకు. నీ ప్రభువు పేరును ఉదయం, సాయంత్రం స్మరించు. రాత్రివేళ కూడ ఆయన సన్నిధిలో సాష్టాంగపడు. రాత్రివేళ సుదీర్ఘ సమయాలు ఆయనను స్తుతించటంలో గడుపుతూ ఉండు.[12] వారైతే తొందరగా లభించే దానిని (ప్రపంచాన్ని) ప్రేమిస్తున్నారు. ముమ్ముందు రానున్న భారమైన దినాన్ని విస్మరిస్తున్నారు.

إِنَّا نَخَافُ مِن رَّبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا
قَمْطَرِيرًا ۝١٠ فَوَقٰىهُمُ اللّٰهُ شَرَّ ذٰلِكَ
الْيَوْمِ وَلَقّٰىهُمْ نَضْرَةً وَّسُرُورًا ۝١١ وَجَزٰىهُم
بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَّحَرِيرًا ۝١٢ مُّتَّكِـِٔينَ فِيهَا
عَلَى الْاَرَآئِكِ ۚ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَّلَا
زَمْهَرِيرًا ۝١٣ وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلٰلُهَا
وَذُلِّلَتْ قُطُوفُهَا تَذْلِيلًا ۝١٤ وَيُطَافُ
عَلَيْهِم بِاٰنِيَةٍ مِّن فِضَّةٍ وَّاَكْوَابٍ
كَانَتْ قَوَارِيرَا ۝١٥ قَوَارِيرَا مِن فِضَّةٍ
قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ۝١٦ وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَاْسًا
كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ۝١٧ عَيْنًا فِيهَا
تُسَمّٰى سَلْسَبِيلًا ۝١٨ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ
وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ ۚ اِذَا رَاَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ
لُؤْلُؤًا مَّنثُورًا ۝١٩ وَاِذَا رَاَيْتَ ثَمَّ رَاَيْتَ
نَعِيمًا وَّمُلْكًا كَبِيرًا ۝٢٠ عٰلِيَهُمْ ثِيَابُ
سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَّاِسْتَبْرَقٌ ۚ وَّحُلُّوا اَسَاوِرَ مِن
فِضَّةٍ ۚ وَسَقٰىهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ۝٢١ اِنَّ هٰذَا
كَانَ لَكُمْ جَزَآءً وَّكَانَ سَعْيُكُم مَّشْكُورًا ۝٢٢ ع ١ ٢٢ 19
اِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْاٰنَ تَنْزِيلًا ۝٢٣
فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ اٰثِمًا
اَوْ كَفُورًا ۝٢٤ وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً
وَّاَصِيلًا ۝٢٥ وَمِنَ الَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهٗ وَ
سَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ۝٢٦ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ يُحِبُّونَ
الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَآءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ۝٢٧

نَحْنُ خَلَقْنٰهُمْ وَشَدَدْنَآ اَسْرَهُمْ ۚ وَ اِذَا
شِئْنَا بَدَّلْنَآ اَمْثَالَهُمْ تَبْدِيْلًا ﴿٢٨﴾ اِنَّ
هٰذِهٖ تَذْكِرَةٌ ۚ فَمَنْ شَآءَ اتَّخَذَ اِلٰى
رَبِّهٖ سَبِيْلًا ﴿٢٩﴾ وَمَا تَشَآءُوْنَ اِلَّآ اَنْ
يَّشَآءَ اللّٰهُ ۭ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿٣٠﴾
يُّدْخِلُ مَنْ يَّشَآءُ فِيْ رَحْمَتِهٖ ۭ وَ الظّٰلِمِيْنَ
اَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا اَلِيْمًا ﴿٣١﴾ ع ٢ / ٢٠

మేమే వారిని సృష్టించాము, వారి కీళ్లను పటిష్ఠపరిచాము. మేము ఎప్పుడు కోరితే అప్పుడు వారి రూపాలను మార్చగలము. ఇదొక హితోపదేశం. ఇప్పుడిక ఇష్టమైన వారు తమ ప్రభువు వైపునకు పోయేమార్గాన్ని అవలంబించవచ్చు. అల్లాహ్ కోరనంత వరకు, మీరు కోరినంత మాత్రాన ఏమీకాదు. నిశ్చయంగా అల్లాహ్ గొప్ప జ్ఞాని, గొప్ప వివేకి; తాను కోరిన వారిని తన కారుణ్యచ్ఛాయలోనికి తీసుకుంటాడు. దుర్మార్గుల కొరకు ఆయన అత్యంత బాధాకరమైన శిక్షను తయారు చేసి ఉంచాడు.

---

5 విశ్వసించిన తరువాత, ఒక మనిషి తాను మరణించేవరకు దేవుని ఆజ్ఞలను శిరసావహించటం, దేవుని యెడ అవిధేయతకు పాల్పడకుండా ఉండటం – ఈ అర్థంలో సహనం అనే పదం ఇక్కడ ఉపయోగించబడింది.

6 జుఖ్రుఫ్ సూరాలోని 71వ ఆయతులో, వారి ముందు బంగారు పాత్రలు తిరుగుతూ ఉంటాయి అని చెప్పబడింది. అక్కడ ఒకప్పుడు బంగారు పాత్రలు, మరొకప్పుడు వెండిపాత్రలు ఉపయోగించబడతాయి అనే విషయం దీని ద్వారా తెలుస్తోంది.

7 అంటే, అవి వెండితో చేయబడినవైనా గాజు సీసాలవలె స్వచ్ఛమైనవి.

8 అరబ్బులు సారాయితో పాటు సొంటి కలిపిన నీటిని ఎక్కువ ఇష్టంతో త్రాగేవారు. కనుక స్వర్గంలో కూడ వారికి సొంటి కలిపిన సారాయే త్రాగిస్తారు.

9 హజ్ సూరాలోని 23వ ఆయతులోనూ, ఫాతిర్ సూరాలోని 33వ ఆయతులోనూ వారికి అక్కడ బంగారు కంకణాలు తొడుగుతారు అని చెప్పబడింది. దీనిని బట్టి, తమ అభిరుచి అభిలాషలననుసరించి, వారు బంగారు కంకణాలను గానీ, వెండి కంకణాలను గానీ, రెంటినీ కలిపి గానీ ధరిస్తారు అని తెలుస్తోంది.

10 ఇక్కడ స్థూలంగా మహాప్రవక్త (సఅసమ్) యే సంబోధితులు. కాని అసలు అవిశ్వాసులు లేవనెత్తిన ఒక అభ్యంతరానికి సమాధానం ఇవ్వబడుతోంది. మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) ఈ ఖురాన్‌ను ఆలోచించి స్వయంగా వ్రాస్తున్నారు. ఒకవేళ అల్లాహ్ తరఫు నుండి ఏదైనా ఫర్మానా వస్తే, అది ఒకే మారుగా ఒకే రాశిగా వచ్చి ఉండేది.

11 అంటే, నీ ప్రభువు ఏ మహత్తర కార్యసాధనకై నిన్ను నియోగించాడో, దాని నిర్వహణలో ఎదురయ్యే కష్టనష్టాలను సహించు. నీపైకి ఏది వచ్చినా అదురూబెదురూలేకుండా ధైర్యంతో ముందుకుపో.

12 అల్లాహ్‌ను స్మరించమనే ఆదేశం కాల నిర్ణయంతో ఇవ్వబడినప్పుడు, దాని అర్థం నమాజు అవుతుంది. ఈ ఆయతులో ముందుగా ఇలా అనబడింది: "వజ్‌కురిస్‌మరబ్బిక బుక్‌రతన్ వ్వ అసీలా." అరబ్బీ భాషలో ఉదయాన్ని "బుక్‌రహ్" అంటారు. "అసీలా" అనే పదం పొద్దు వాలిన దగ్గర నుండి సూర్యాస్తమయం వరకు గల కాలాన్ని సూచించటానికి ఉపయోగిస్తారు. ఆ కాలంలో జుహర్, అసర్ నమాజుల సమయాలు ఉన్నాయి. తరువాత ఇలా అనబడింది: "వమినల్లయ్‌లిఫస్ జుద్‌లహూ". రాత్రివేళ సూర్యాస్తమయం తరువాత ప్రారంభమవుతుంది. ఇందుచేత రాత్రి పూట సజ్‌దా చేయండి అనే ఆజ్ఞలో, మగ్రిబ్, ఇషా నమాజులు రెండూ చేరి ఉన్నాయి. దీని తరువాత రాత్రివేళ ఎక్కువ కాలం అల్లాహ్‌ను స్తుతించండి అనేది "తహజ్జుద్" నమాజును స్పష్టంగా సూచిస్తుంది.

77. అల్ ముర్సలాత్

(٧٧) سُوْرَةُ الْمُرْسَلٰتِ مَكِّيَّةٌ (٣٣)

ఆయతులు : 50 అవతరణ : మక్కాలో

ايَاتُهَا ٥٠ رُكُوْعَاتُهَا ٢

అనంత కరుణామయుడు, అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالْمُرْسَلٰتِ عُرْفًا ۙ﴿١﴾ فَالْعٰصِفٰتِ عَصْفًا ۙ﴿٢﴾ وَّالنّٰشِرٰتِ نَشْرًا ۙ﴿٣﴾ فَالْفٰرِقٰتِ فَرْقًا ۙ﴿٤﴾ فَالْمُلْقِيٰتِ ذِكْرًا ۙ﴿٥﴾ عُذْرًا اَوْ نُذْرًا ۙ﴿٦﴾ اِنَّمَا تُوْعَدُوْنَ لَوَاقِعٌ ۗ﴿٧﴾ فَاِذَا النُّجُوْمُ طُمِسَتْ ۙ﴿٨﴾ وَاِذَا السَّمَآءُ فُرِجَتْ ۙ﴿٩﴾ وَاِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ ۙ﴿١٠﴾ وَاِذَا الرُّسُلُ اُقِّتَتْ ۗ﴿١١﴾ لِاَيِّ يَوْمٍ اُجِّلَتْ ۗ﴿١٢﴾ لِيَوْمِ الْفَصْلِ ۚ﴿١٣﴾ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِ ۗ﴿١٤﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿١٥﴾ اَلَمْ نُهْلِكِ الْاَوَّلِيْنَ ۗ﴿١٦﴾ ثُمَّ نُتْبِعُهُمُ الْاٰخِرِيْنَ ﴿١٧﴾ كَذٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِيْنَ ﴿١٨﴾ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ﴿١٩﴾

1 – 7 ఒక దాని తరువాత ఒకటి వరుసగా పంపబడే వాటి (గాలులు) సాక్షిగా! అవి తుఫాను వేగంతో వీస్తాయి మరియు (మేఘాలను) లేపి వ్యాపింపజేస్తాయి, తరువాత (వాటిని) చీల్చి వేరుచేస్తాయి, అటుపై (హృదయాలలో దేవుని) జ్ఞాపకాన్ని జనింపజేస్తాయి – సాకుగా కాని లేదా హెచ్చరికగా కాని.[1] ఏ విషయం గురించి మీకు వాగ్దానం చేయబడుతోందో, అది తప్పనిసరిగా జరగవలసి ఉన్నది.[2]

8 – 15 ఎప్పుడైతే నక్షత్రాల కాంతి మందగిస్తుందో, ఆకాశం చీల్చివేయబడుతుందో, పర్వతాలు తుత్తునియలుగా చేయబడతాయో దైవప్రవక్తలు హాజరయ్యే సమయం వస్తుందో[3] (ఆరోజున అది సంభవిస్తుంది). ఏ రోజుకై ఈ పనులన్నీ ఆపి ఉంచబడ్డాయి? తీర్పు దినానికై. ఆ తీర్పు దినమంటే ఏమిటో నీకేమి తెలుసు? ఆ రోజున సత్యతిరస్కారులకు వినాశం కలుగుతుంది.

16 – 19 మేము పూర్వీకులను నాశనం చేయలేదా? తరువాత మేము రాబోవు వారిని కూడ వారి వెనుకనే పంపుతాము. నేరస్థుల పట్ల మేము ఇలానే వ్యవహరిస్తూ ఉంటాము. సత్య తిరస్కారులకు ఆరోజున వినాశం కలుగుతుంది.[4]

---

1 అంటే, ఎప్పుడైనా గాలుల రాకకు విఘాతం కలిగి, కరువుకాటకాల ప్రమాద పరిస్థితులు ఉత్పన్నమైనప్పుడు, ప్రజలు భయభ్రాంతులై తమ తప్పులకు పశ్చాత్తాపపడుతూ అల్లాహ్ వైపునకు మరలుతారు. మరొకప్పుడు ఆ గాలులే సకాలంలో వర్షపు కారుణ్యాన్ని తీసుకువచ్చినప్పుడు, ప్రజలు అల్లాహ్‌కు కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటారు. వేరొకప్పుడు పెనుగాలుల తీవ్రత వల్ల ప్రజలు భయకంపితులవుతారు, వినాశనానికి భయపడి అల్లాహ్ వైపునకు మరలుతారు.

2 అంటే, ప్రళయం రావటం నిశ్చయమనే విషయాన్ని ఈ గాలుల వ్యవస్థ ధ్రువీకరిస్తుంది. గాలి ప్రాణికి జీవనాధారమే, కాని అల్లాహ్ తాను కోరినప్పుడు దానిని వినాశసాధనంగా చేస్తాడు.

20 – 24 మేము తుచ్ఛమైన నీటితో మిమ్మల్ని పుట్టించ లేదా? ఒక నిర్ణీత కాలం వరకు దానిని ఒక సురక్షిత ప్రదేశంలో నిలిపి ఉంచలేదా? చూడండి మేము దీనిని చేయగల సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉన్నాము. కనుక మేము ఎంతో గొప్ప శక్తి సామర్థ్యాలు కలవారము, సత్య తిరస్కారులకు ఆరోజున వినాశం కలుగుతుంది.[5]

25 – 28 భూమిని మేము జీవులను, నిర్జీవులను సమీకరించే స్థానంగా చేయలేదా? అందులో ఎత్తైన పర్వతాలను అమర్చలేదా? మీకు త్రాగటానికి మంచి నీరు ప్రసాదించలేదా? ఆరోజున సత్య తిరస్కారులకు వినాశం కలుగుతుంది.[6]

29–34 ఇకపదండి,[7] మీరు తిరస్కరిస్తూ ఉండిన దానివైపునకే. నడవండి, మూడు శాఖలుగా చీలిపోయే నీడవైపునకు [8] – అది చల్లదనాన్ని ఇచ్చేదీకాదు, అగ్ని బారినుండి రక్షించేదీకాదు, ఆ అగ్ని, మేడలవంటి పెద్ద పెద్ద రవ్వలను విసురుతుంది. ఆ రవ్వలు (ఎగురుతూ) పసుపుపచ్చని ఒంటెలవలె కనిపిస్తాయి. ఆ రోజున సత్యతిరస్కారులకు వినాశం కలుగుతుంది.

اَلَمْ نَخْلُقْكُّمْ مِّنْ مَّآءٍ مَّهِيْنٍ ۝ فَجَعَلْنٰهُ
فِيْ قَرَارٍ مَّكِيْنٍ ۝ اِلٰى قَدَرٍ مَّعْلُوْمٍ ۝
فَقَدَرْنَا ۖ فَنِعْمَ الْقٰدِرُوْنَ ۝ وَيْلٌ
يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ۝ اَلَمْ نَجْعَلِ
الْاَرْضَ كِفَاتًا ۝ اَحْيَآءً وَّاَمْوَاتًا ۝
وَّجَعَلْنَا فِيْهَا رَوَاسِيَ شٰمِخٰتٍ وَّاَسْقَيْنٰكُمْ
مَّآءً فُرَاتًا ۝ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ۝
اِنْطَلِقُوْٓا اِلٰى مَا كُنْتُمْ بِهٖ تُكَذِّبُوْنَ ۝
اِنْطَلِقُوْٓا اِلٰى ظِلٍّ ذِيْ ثَلٰثِ شُعَبٍ ۝ لَّا
ظَلِيْلٍ وَّلَا يُغْنِيْ مِنَ اللَّهَبِ ۝ اِنَّهَا
تَرْمِيْ بِشَرَرٍ كَالْقَصْرِ ۝ كَاَنَّهٗ جِمٰلَتٌ
صُفْرٌ ۝ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ۝

---

3 తీర్పు దినంనాడు సర్వమానవుల విషయం ప్రస్తావనకు వచ్చినప్పుడు, ప్రవక్తలందరూ వచ్చి తాము అల్లాహ్ సందేశాన్ని తమ ప్రజలకు అందజేశామనే విషయం గురించి సాక్ష్యమిస్తారని దివ్య ఖురాన్‌లో పలుచోట్ల చెప్పబడింది.

4 ఇక్కడ ఈ వాక్యం ఈ అర్థంలో వాడబడింది: ఈ లోకంలో వారికి పట్టినగతి లేక పట్టబోయే గతి వారి అసలు శిక్షకాదు. కాని తీర్పు దినంనాడు వారు పొందే శిక్షయే వారికి అసలైన శిక్ష.

5 అంటే, మరణానంతర జీవితం సాధ్యమని చెప్పే స్పష్టమైన ఆధారం వారి ముందు ఉన్నా, దానిని తిరస్కరించేవారు ఆనాడు వినాశం పాలవుతారు.

6 అంటే, దేవుని శక్తి వివేకాల లీలలను చూచి కూడా, పరలోకం ఉన్నదనే విషయం సాధ్యమే, సహేతుకమే అనేదాన్ని తిరస్కరించేవారు, తమ ఈ ఊహా లోకాలలో విహరించదలిస్తే విహరించవచ్చు. ఏ రోజున ఇదంతా వారి ఆశలకు భిన్నంగా జరుగుతుందో, ఆ రోజున తాము ఈ తెలివితక్కువ పని చేసి చేజేతులా తమ వినాశాన్ని తామేకొని తెచ్చుకున్న విషయాన్ని వారు తెలుసుకుంటారు.

7 పరలోకం గురించి ఆధారాలు చూపిన తరువాత, అది నిజంగానే వచ్చినప్పుడు, తిరస్కారుల గతి ఏమవుతుందో చెప్పబడుతోంది.

8 నీడ అంటే పొగ యొక్క నీడ అని అర్థం. మూడు శాఖల అర్థం ఏమిటంటే, పొగ పెద్ద మొత్తంలో పైకిపోయినప్పుడు, అక్కడ అది ఎన్నో శాఖలుగా విడిపోతుంది.

35 – 37 వారు ఏమీ మాట్లాడలేని రోజు, వారికి సాకులు చెప్పుకునే అవకాశం సైతం ఇవ్వబడని రోజు[9] ఇదే. ఆ రోజున సత్య తిరస్కారులకు వినాశం కలుగుతుంది.

38 – 40 ఇది తీర్పు దినం. మేము మిమ్మల్నీ, మీకు పూర్వం గతించిన వారినీ సమావేశపరిచాము. ఇప్పుడు మీరు గనుక నాకు వ్యతిరేకంగా ఏదైనా పన్నాగం పన్నగలిగితే, పన్ని చూడండి. ఆ రోజున సత్యతిరస్కారులకు వినాశం కలుగుతుంది.

41– 45 దైవభీతి కలవారు ఈ రోజున నీడల క్రింద సెలయేళ్ల మధ్య ఉన్నారు. వారు ఏ పండ్లు కోరినా (అవి వారి కొరకు సిద్ధంగా ఉన్నాయి). హాయిగా తినండి, త్రాగండి, మీరు చేస్తూ ఉండిన కర్మలకు ప్రతిఫలంగా. మేము సజ్జనులకు ఇటు వంటి ప్రతిఫలాన్నే ఇస్తూ ఉంటాము. ఆరోజున సత్య తిరస్కారులకు వినాశం కలుగుతుంది.

46 – 50 కొన్నాళ్లపాటు హాయిగా తినండి,[10] సుఖంగా అనుభవించండి. నిజానికి మీరు అపరాధులు. ఆరోజున సత్యతిరస్కారులకు వినాశం కలుగుతుంది. వారితో "(అల్లాహ్ ముందు) తలవంచండి" అని అన్నప్పుడు, వారు తలవంచరు. ఆరోజున సత్యతిరస్కారులకు వినాశం కలుగుతుంది. ఇక దీని (ఖుర్ఆన్) తరువాత, మరొక విషయమేముంటుంది వారు విశ్వసించటానికి?

هٰذَا يَوْمُ لَا يَنْطِقُوْنَ ۝ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُوْنَ ۝
وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ۝ هٰذَا يَوْمُ
الْفَصْلِ ۚ جَمَعْنٰكُمْ وَالْاَوَّلِيْنَ ۝ فَاِنْ كَانَ
لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيْدُوْنِ ۝ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ۝ اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ ظِلٰلٍ
وَّعُيُوْنٍ ۝ وَّفَوَاكِهَ مِمَّا يَشْتَهُوْنَ ۝
كُلُوْا وَاشْرَبُوْا هَنِيْٓـًٔا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۝
اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ۝ وَيْلٌ
يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ۝ كُلُوْا وَتَمَتَّعُوْا
قَلِيْلًا اِنَّكُمْ مُّجْرِمُوْنَ ۝ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ۝ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمُ ارْكَعُوْا
لَا يَرْكَعُوْنَ ۝ وَيْلٌ يَّوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ ۝
فَبِاَيِّ حَدِيْثٍ بَعْدَهٗ يُؤْمِنُوْنَ ۝

9 అంటే, వారికి వ్యతిరేకంగా వ్యాజ్యం గట్టి సాక్ష్యాలతో నిరూపింపబడినప్పుడు, వారు నిశ్చేష్టులై పోతారు; తమ వాదనను సమర్థించుకోవటానికి వారికి ఏ ఆస్కారమూ ఉండదు.

10 ఇక ప్రసంగాన్ని ముగిస్తూ, మక్కా అవిశ్వాసులను మాత్రమే కాదు, ప్రపంచమందలి అవిశ్వాసులందరినీ ఉద్దేశిస్తూ ఈ విషయాలు చెప్పబడుతున్నాయి

78. అన్ నబా

(٧٨) سُورَةُ النَّبَإِ مَكِّيَّةٌ (٨٠)

ఆయతులు : 40 అవతరణ : మక్కాలో

آياتها ٤٠ ركوعاتها ٢

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 5 ఏ విషయాన్ని గురించి వీరు అడుగుతున్నారు? ఆ 'మహావార్త'ను గురించేనా? దానిని గురించి వారు రకరకాలుగా చెప్పుకుంటున్నారు. కాదు (వారు అనుకునేది) ఎంతమాత్రం కాదు.[1] త్వరలోనే వారికి తెలిసిపోతుంది. అవును అది ఎంతమాత్రం నిజం కాదు. (అదేమిటో) త్వరలోనే వారికి తెలిసిపోతుంది.

6 – 16 మేము భూమిని పాన్పుగా చేశాము ; అందులో పర్వతాలను మేకులుగా పాతాము ; మిమ్మల్ని (స్త్రీ, పురుషుల) జంటలుగా సృష్టించాము; మీకు నిద్ర ద్వారా సుఖం కలుగ జేశాము; రేయిని తెరగా, పగటిని ఉపాధి సమయంగా చేశాము; మీపైన దృఢమైన ఏడు ఆకాశాలను నిర్మించాము; దేదీప్యమానంగా వెలిగే వెచ్చని దీపాన్ని[2] సృష్టించాము; ధాన్యం, కూరగాయలు పండేందుకు, దట్టమైన తోటలు పెరిగేందుకు మేఘాల నుండి ధారాపాతంగా వర్షాన్ని కురిపిస్తున్నాము–ఇదంతా వాస్తవం కాదా?

17 – 20 నిస్సందేహంగా తీర్పుదినం ఒక నిర్ణీత సమయం. శంఖం పూరించబడేరోజున మీరంతా గుంపులు గుంపులుగా లేచి వస్తారు. ఆకాశం తెరువబడుతుంది. అది ద్వారాలు ద్వారాలుగా మారిపోతుంది. పర్వతాలు నడిపింపబడతాయి, ఎండమావులుగా మారిపోతాయి.

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ﴿١﴾ عَنِ النَّبَإِ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾ الَّذِي
هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ﴿٣﴾ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ ثُمَّ كَلَّا
سَيَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا ﴿٦﴾ وَالْجِبَالَ
أَوْتَادًا ﴿٧﴾ وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ
سُبَاتًا ﴿٩﴾ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ﴿١٠﴾ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ
مَعَاشًا ﴿١١﴾ وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿١٢﴾ وَجَعَلْنَا
سِرَاجًا وَهَّاجًا ﴿١٣﴾ وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً
ثَجَّاجًا ﴿١٤﴾ لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿١٥﴾ وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا ﴿١٦﴾
إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا ﴿١٧﴾ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي
الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ﴿١٨﴾ وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ
أَبْوَابًا ﴿١٩﴾ وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٢٠﴾

الجزء ٣٠

---

1 అంటే, పరలోకం గురించి వీరు కల్పించుకునే మాటలన్నీ తప్పుడు మాటలు అని అర్థం. వారు అనుకున్నది ఎంతమాత్రం నిజం కాదు.

2 అంటే సూర్యుడు అని అర్థం. అసలు "వహ్హాజ్" అనే పదం వాడబడింది. దానికి అమితమైన వేడి అని కూడ అర్థం ఉంది. అమితమైన కాంతి అని కూడా అర్థం ఉంది. ఇందువల్ల మేము అనువాదంలో రెండు అర్థాలనూ ఉపయోగించాము.

21 – 30 నిశ్చయంగా నరకం ఒక మాటు.[3] ధిక్కారులకు అది నివాసస్థలం. యుగాల తరబడి వారు అక్కడే పడివుంటారు.[4] అందులో ఎలాంటి చల్లదనాన్నీ, పానీయాన్నీ వారు చవి చూడ లేరు. ఒకవేళ ఏదైనా దొరికితే, అది సల సల కాగే నీరు, గాయాల కడుగు మాత్రమే. అది (వారి కర్మలకు) పరిపూర్ణ ప్రతిఫలం. లెక్క అడగబడుతుందని వారు ఆశించలేదు. మా వాక్యాలను వారు అసత్యాలుగా చిత్రించి పూర్తిగా తిరస్కరించారు. కాని అసలు పరిస్థితి ఏమిటంటే, మేము ప్రతి విషయాన్నీ పొల్లుపోకుండా లెక్క పెట్టి ఉంచాము. ఇక (మీరు కూడబెట్టిన దాని ఫలితాన్ని) చవిచూడండి. మేము మీ బాధను తప్ప దేన్నీ అధికం చెయ్యం.

31 – 37 నిశ్చయంగా భయభక్తులు కలవారి కొరకు ఒక సాఫల్యస్థానం ఉంది; ఉద్యానవనాలూ, ద్రాక్షతోటలూ, సమ వయస్సుగల సుకన్యలూ, మద్యంతో నిండిన మధుపాత్రలూ ఉన్నాయి. ఏ విధమైన వ్యర్థ విషయాలనూ, అసత్యాలనూ వారు అక్కడ వినరు. (ఇదంతా) నీ ప్రభువు తరఫునుండి లభించే ప్రతిఫలం, చాలినంత బహుమానం[5] – దయామయుడైన దేవుని తరఫునుండి. ఆయన భూమ్యాకాశాలకూ, ఆ రెంటికీ మధ్య ఉన్న ప్రతి వస్తువుకూ యజమాని. ఆయన ముందు మాట్లాడే ధైర్యం ఎవరికీ లేదు.[6]

إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ۝ لِّلطَّاغِينَ مَآبًا ۝
لَّابِثِينَ فِيهَا أَحْقَابًا ۝ لَّا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا
وَلَا شَرَابًا ۝ إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ۝ جَزَآءً وِفَاقًا ۝
إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ۝ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
كِذَّابًا ۝ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ۝ فَذُوقُوا
فَلَن نَّزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ۝ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ۝
حَدَآئِقَ وَأَعْنَابًا ۝ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ۝ وَكَأْسًا
دِهَاقًا ۝ لَّا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَّابًا ۝ جَزَآءً
مِّن رَّبِّكَ عَطَآءً حِسَابًا ۝ رَّبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَٰنِ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ۝

---

3 "మాటు" అంటే, వేట జంతువును పట్టుకోవడానికి తయారు చేసిన స్థలం అని అర్థం. తెలియకపోవటం వల్ల అది వచ్చి అకస్మాత్తుగా అందులో పడి చిక్కుకుపోతుంది. నరకాన్ని మాటు అని ఎందుకు అనటం జరిగిందంటే, దైవ విద్రోహులు దానికి భయపడకుండా, దైవ జగత్తును ఒక వేట స్థలంగా భావించి విశృంఖలంగా ప్రవర్తిస్తూ ప్రపంచంలో తమను పట్టుకునే వాడెవడూ లేడని అనుకుంటున్నారు. కాని నరకం వారికి దాగి ఉన్న ఒక మాటు, వారు అందులో అకస్మాత్తుగా చిక్కుకుపోతారు, అంతే, చిక్కుకొని అలాగే ఉండిపోతారు.

4 అసలు "అహ్ఖాబ్" అనే పదం ఉపయోగించబడింది. దాని అర్థం ఏమిటంటే, ఒకదాని తరువాత ఒకటి ఎడతెగకుండా వచ్చే సుదీర్ఘమైన యుగాల పరంపర; ఒక యుగం అంతం కాగానే మరొక యుగం వెంటనే ప్రారంభమవుతుంది.

5 ప్రతిఫలం తరువాత, చాలినంత బహుమానం ఇవ్వటం అంటే, తమ సత్కర్మలు కారణంగా పొందడానికి అర్హులయ్యే ప్రతిఫలం మాత్రమే వారికి ఇవ్వబడదు, ఆపై మరింత బహుమానం, చాలినంత బహుమానం కూడా వారికి ఇవ్వబడుతుంది.

6 అంటే, హష్ర్ (పునరుత్థాన) మైదానంలో దేవుని దర్బారు ఎంత భయోత్పాతం కలిగించేదిగా ఉంటుందంటే, భూలోకవాసులైనా లేక పైలోక వాసులైనా స్వయంగా తమకు తామై అల్లాహ్ సమక్షంలో నోరు మెదపటంగాని, న్యాయస్థానం వ్యవహారాల్లో జోక్యం కలిగించుకోవటంగాని ఎంతమాత్రం చెయ్యలేరు.

38 – 39 ఆత్మ,[7] దూతలు బారులు తీరి నిలబడే రోజున, కరుణామయుడు అనుమతించినవారు తప్ప మరెవ్వరూ మాట్లాడలేరు. అదికూడా సవ్యమైన మాట పలికేవారు మాత్రమే మాట్లాడుతారు. ఆ రోజు రావటం తథ్యం. ఇక ఎవరైనాసరే, ఇష్టమైతే, తమ ప్రభువు వైపునకు మరలేమార్గాన్ని అవలంబించవచ్చు.

40 సమీపంలోనే ఉన్న శిక్షను గురించి మేము మిమ్మల్ని హెచ్చరించాము. ఆ రోజున మనిషి తన చేజేతులా చేసుకుని ముందు పంపుకున్నదంతా ప్రత్యక్షంగా చూస్తాడు. (అప్పుడు) సత్య తిరస్కారి "అయ్యో ! నేను మట్టినై ఉంటే ఎంత బాగుండేది" అని గగ్గోలు పెడతాడు.

يَوْمَ يَقُوْمُ الرُّوْحُ وَالْمَلٰٓئِكَةُ صَفًّا ۙۤ لَا يَتَكَلَّمُوْنَ اِلَّا
مَنْ اَذِنَ لَهُ الرَّحْمٰنُ وَقَالَ صَوَابًا ۝ ذٰلِكَ الْيَوْمُ
الْحَقُّ ۚ فَمَنْ شَآءَ اتَّخَذَ اِلٰى رَبِّهٖ مَاٰبًا ۝ اِنَّآ اَنْذَرْنٰكُمْ
عَذَابًا قَرِيْبًا ۚۖ يَّوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدٰهُ وَ
يَقُوْلُ الْكٰفِرُ يٰلَيْتَنِيْ كُنْتُ تُرٰبًا ۝ ع ٢

---

7 ఆత్మ అంటే జిబ్రీల్ (అస్సలామ్). అల్లాహ్ దగ్గర ఆయనకున్న ఉన్నత స్థానం కారణంగా, దైవదూతలతో పాటు కాకుండా, వేరుగా ఆయనను గురించి ప్రస్తావించడం జరిగింది.

79. అన్ నాజిఆత్

(٧٩) سُوْرَةُ النّٰزِعٰتِ مَكِّيَّةٌ (٨١)

ఆయతులు : 46 అవతరణ : మక్కాలో

اٰیاتها ٤٦ رکوعها ٢

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

وَالنّٰزِعٰتِ غَرْقًا ۝١ وَّ النّٰشِطٰتِ نَشْطًا ۝٢
وَّالسّٰبِحٰتِ سَبْحًا ۝٣ فَالسّٰبِقٰتِ سَبْقًا ۝٤ فَالْمُدَبِّرٰتِ
اَمْرًا ۝٥ يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ ۝٦ تَتْبَعُهَا وقف لازم
الرَّادِفَةُ ۝٧ قُلُوْبٌ يَّوْمَئِذٍ وَّاجِفَةٌ ۝٨
اَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ ۝٩ يَقُوْلُوْنَ ءَ اِنَّا وقف لازم
لَمَرْدُوْدُوْنَ فِي الْحَافِرَةِ ۝١٠ ءَاِذَا كُنَّا عِظَامًا نَّخِرَةً ۝١١
قَالُوْا تِلْكَ اِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ۝١٢ فَاِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وقف لازم
وَّاحِدَةٌ ۝١٣ فَاِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ۝١٤

1 – 9 మునిగి లాగి తీసే, నెమ్మదిగా బయటికి తీసుకుని వెళ్ళే వారు[1] (దైవదూతలు) సాక్షిగా, విశ్వంలో వేగంగా తేలియాడే[2] వారు (దైవదూతలు) సాక్షిగా, (వారు ఆజ్ఞాపాలనలో) ఒకరినొకరు మించిపోతారు[3]; (దైవాజ్ఞల ప్రకారం) సృష్టి వ్యవహారాలను నడుపుతారు.[4] భూకంపం కుదిపివేసే రోజున, ఆ కుదుపు తరువాత మరొక కుదుపు; ఆ రోజున కొందరి హృదయాలు భయంతో వణుకుతూ ఉంటాయి, వారి చూపులు క్రిందికి వాలి ఉంటాయి.

10 – 14 వీరు, "నిజంగానే మేము మరలించబడి మళ్ళీ తీసుకురాబడతామా? ఎముకలు కుళ్ళి శిథిలమయిన తరువాత కూడానా?" అని అంటారు. ఇంకా "ఈ తిరిగి రావటమనేది చాల నష్టంతో కూడుకున్నదే"[5] అని కూడ అంటారు. వాస్తవానికి ఒకే ఒక తీవ్రమైన గద్దింపు దెబ్బ పడుతుంది, అంతే, వీరు ఒక్కసారిగా బహిరంగ మైదానంలో చేరి ఉంటారు.

---

1 మరణ సమయంలో మానవుడి ప్రాణాన్ని అతని శరీరం లోతులలోకి దిగి అతని నర నరాలనుండి లాగి బయటకు తీసే దైవదూతలు అని భావం.

2 అంటే, దేవుని ఆజ్ఞాపాలనంలో వారు ఎంత చురుకుగా, సర్వసన్నద్ధంగా ఉంటారంటే, విశ్వంలో వారు తేలియాడుతున్నారా అని అనిపిస్తుంది.

3 మించిపోవటం అంటే, దేవుని ఆజ్ఞయొక్క సూచన అందగానే, వారిలో ప్రతి ఒక్కడూ దాన్ని పాలించటానికి దౌడు తీస్తాడు.

4 వీరు విశ్వసామ్రాజ్యంలోని కార్యకర్తలు. వారి చేతులద్వారా అల్లాహ్ ఆదేశం ప్రకారం విశ్వ వ్యవస్థ నడుపబడుతోంది.

5 అంటే, "అవును, అలాగే అవుతుంది" అని వారికి జవాబు చెప్పినప్పుడు, వారు ఎగతాళిగా ఒకరితో ఒకరు, "మిత్రులారా! మనం గనక మళ్లీ బ్రతికి లేచి తిరిగి రావటం అనేదే జరిగితే, అప్పుడు మనం సర్వ నాశనమయినట్లే" అని చెప్పుకుంటారు.

15 – 26 నీకు మూసా వృత్తాంతం ఏమైనా అందిందా? అతని ప్రభువు పవిత్రమైన "తువా" లోయకు పిలిచి అతనితో ఇలా అన్నాడు, "ఫిరౌన్ వద్దకు వెళ్ళు. అతడు హద్దులుమీరి ప్రవర్తిస్తున్నాడు; అతనికి ఇలా బోధించు, పరిశుద్ధ జీవితం అవలంబించటానికి నీవు సిద్ధంగా ఉన్నావా? నేను నీ ప్రభువు మార్గాన్ని నీకు చూపితే, నీలో ఆయన పట్ల భయభక్తులు కలుగుతాయా?" తరువాత మూసా (ఫిరౌన్ వద్దకు వెళ్ళి) అతనికి గొప్ప సూచనను చూపాడు.[6] కాని అతడు తిరస్కరించాడు, అంగీకరించలేదు. ఆపైన పన్నాగాలు పన్నటానికి వెళ్ళిపోయాడు. ప్రజలను సమావేశపరచి, అతడు, "మీకు నేను అందరికంటే గొప్ప ప్రభువును" అని ఎలుగెత్తిచాటాడు. చివరకు అల్లాహ్ అతడిని ప్రపంచంలోను, పరలోకంలోను శిక్షించటానికి పట్టుకున్నాడు. భయపడే[7] ప్రతివ్యక్తి కొరకు నిశ్చయంగా ఇందులో గుణపాఠం ఉంది.

هَلْ اَتٰىكَ حَدِيْثُ مُوْسٰى ﴿١٥﴾ اِذْ نَادٰىهُ رَبُّهٗ
بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٦﴾ اِذْهَبْ اِلٰى فِرْعَوْنَ
اِنَّهٗ طَغٰى ﴿١٧﴾ فَقُلْ هَلْ لَّكَ اِلٰٓى اَنْ تَزَكّٰى ﴿١٨﴾ وَ
اَهْدِيَكَ اِلٰى رَبِّكَ فَتَخْشٰى ﴿١٩﴾ فَاَرٰىهُ الْاٰيَةَ
الْكُبْرٰى ﴿٢٠﴾ فَكَذَّبَ وَعَصٰى ﴿٢١﴾ ثُمَّ اَدْبَرَ يَسْعٰى ﴿٢٢﴾
فَحَشَرَ فَنَادٰى ﴿٢٣﴾ فَقَالَ اَنَا رَبُّكُمُ الْاَعْلٰى ﴿٢٤﴾
فَاَخَذَهُ اللّٰهُ نَكَالَ الْاٰخِرَةِ وَالْاُوْلٰى ﴿٢٥﴾
اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَنْ يَّخْشٰى ﴿٢٦﴾

---

6 గొప్ప సూచన అంటే చేతికర్ర పెద్ద పాముగా మారిపోవటం అన్నమాట. దీని ప్రస్తావన దివ్యఖురాన్‌లో పలుచోట్ల వచ్చింది.

27 – 33 మిమ్మల్ని సృష్టించటం కష్టమయిన పనా లేక ఆకాశాన్ని సృష్టించటమా? అల్లాహ్ దానిని నిర్మించాడు, దాని కప్పును బాగా పైకి లేపాడు, తరువాత దానికి సమతూకాన్ని ఏర్పరచాడు; దాని రాత్రిని చీకటిగా చేశాడు, దాని పగటిని బహిర్గతం చేశాడు. దీని తరువాత ఆయన భూమిని పరిచాడు; అందులో నుంచి దాని నీళ్ళను, గ్రాసాన్ని (మొత్తం వృక్షజాతిని) బయటకు తీశాడు; పర్వతాలను అందులో పాతాడు - మీకూ, మీ పశువులకూ జీవన సామగ్రిగా.

34 – 41 ఆ పెద్ద అల్లకల్లోలం[8] చెలరేగి మానవుడు తాను చేసుకున్నదంతా జ్ఞాపకం తెచ్చుకున్న రోజున, చూసే ప్రతివాని ముందు నరకాన్ని తెచ్చి పెట్టినప్పుడు, హద్దులు మీరి ప్రవర్తించి ఐహిక జీవితానికి ప్రాధాన్యమిచ్చిన వాడికి నరకమే నివాస మవుతుంది. తన ప్రభువు ముందు నిలబడవలసి ఉంటుందని భయపడి, తన మనస్సును దుష్టవాంఛలకు దూరంగా ఉంచిన వ్యక్తి యొక్క నివాసం స్వర్గమవుతుంది.

42 – 46 వీరు నిన్ను, "అసలు ఆ గడియ ఎప్పుడొస్తుంది?" అని అడుగుతున్నారు. దాని సమయమేదో చెప్పటానికి నీకేంపని? ఆ విషయం అల్లాహ్‌కు మాత్రమే తెలుసు. ఆయనకు భయపడే ప్రతిమనిషికీ నీవు హెచ్చరిక చేసేవాడవు మాత్రమే. వీరు దానిని చూసిననాడు (ప్రపంచంలోగాని లేక మరణావస్థలోగాని) కేవలం ఒక దినంలో ఉదయంగాని సాయంత్రంగాని ఉన్నట్లు వీరికి అనిపిస్తుంది.

ءَاَنْتُمْ اَشَدُّ خَلْقًا اَمِ السَّمَآءُ ۚ بَنٰىهَا ۞
رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوّٰىهَا ۙ وَاَغْطَشَ لَيْلَهَا
وَاَخْرَجَ ضُحٰىهَا ۖ وَالْاَرْضَ بَعْدَ ذٰلِكَ دَحٰىهَا ۗ
اَخْرَجَ مِنْهَا مَآءَهَا وَمَرْعٰىهَا ۖ وَالْجِبَالَ
اَرْسٰىهَا ۙ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْ ۗ فَاِذَا جَآءَتِ
الطَّآمَّةُ الْكُبْرٰى ۖ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْاِنْسَانُ مَا سَعٰى ۙ
وَبُرِّزَتِ الْجَحِيْمُ لِمَنْ يَّرٰى ۞ فَاَمَّا مَنْ طَغٰى ۙ
وَاٰثَرَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ۙ فَاِنَّ الْجَحِيْمَ هِيَ الْمَاْوٰى ۗ
وَاَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهٖ وَنَهَى النَّفْسَ
عَنِ الْهَوٰى ۙ فَاِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَاْوٰى ۗ
يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ السَّاعَةِ اَيَّانَ مُرْسٰىهَا ۗ فِيْمَ
اَنْتَ مِنْ ذِكْرٰىهَا ۗ اِلٰى رَبِّكَ مُنْتَهٰىهَا ۗ
اِنَّمَآ اَنْتَ مُنْذِرُ مَنْ يَّخْشٰىهَا ۗ كَاَنَّهُمْ يَوْمَ
يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبَثُوْٓا اِلَّا عَشِيَّةً اَوْ ضُحٰىهَا ۞ ع ٢

7 అంటే, దైవ ప్రవక్తను తిరస్కరించిన కారణంగా కలిగే పర్యవసానానికి భయపడటం అని అర్థం. ఆ పర్యవసానాన్ని ఫిరౌను చూశాడు, అనుభవించాడు.

8 అంటే ప్రళయం అని భావం.

80. అబస

(٨٠) سُوْرَةُ عَبَسَ مَكِّيَّةٌ (٢٤)

ఆయతులు : 42 అవతరణ : మక్కాలో

اٰيَاتُهَا ٤٢ رُكُوْعُهَا ١

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 16 విసుగుకొని ముఖం తిప్పుకున్నాడు[1], ఆ అంధుడు తన వద్దకు వచ్చాడని. నీకేమి తెలుసు, బహుశా అతను దారికి రావచ్చు లేదా హితోపదేశం గురించి ఆలోచించవచ్చు, హితోపదేశం అతనికి లాభదాయకం కూడా కావచ్చు. లక్ష్య పెట్టనివాడి పట్లనైతే నీవు శ్రద్ధ చూపుతావు; వాస్తవానికి, ఒకవేళ అతడు దారికి రాకపోతే, దానికి నీపై బాధ్యత లేదుకదా? ఎవడు తనంతటతాను నీ వద్దకు పరుగెత్తుకుంటూ వస్తాడో మరియు (దేవునికి) భయపడుతూ ఉంటాడో, అతని వైపునుండి నీవు ముఖం తిప్పుకుంటున్నావు. ఎంతమాత్రం కాదు,[2] ఇదసలు ఒక హితబోధ, ఇష్టమైనవారు దీనిని స్వీకరించవచ్చు. ఇది ప్రతిష్ఠాత్మకమైన, మహోన్నతమైన, పరిశుద్ధమైన[3] పత్రాలలో ఉన్నది : ఇవి గౌరవనీయులు, సద్వర్తనులు అయిన లేఖకుల[4] చేతులలో ఉంటాయి.

17 – 32 మానవుడు నాశనమవుగాక![5] ఎంత కరుడుగట్టిన సత్యతిరస్కారి ఇతడు! ఏ వస్తువుతో అల్లాహ్ ఇతన్ని సృష్టించాడు? ఒక రేతస్సు బిందువుతో అల్లాహ్ ఇతన్ని సృష్టించాడు, తరువాత ఇతని అదృష్టాన్ని నిర్ణయించాడు, ఆ తరువాత ఇతని కొరకు జీవన మార్గాన్ని సులభతరం చేశాడు, ఆపైన ఇతనికి మరణాన్నిచ్చి సమాధికి చేర్చాడు. మళ్ళీ తాను తలచినప్పుడు ఆయన ఇతన్ని రెండోసారి లేపి నిలబెడతాడు. ఎంతమాత్రం కాదు, అల్లాహ్ ఏ విధిని గురించి ఆజ్ఞాపించాడో, ఆ విధిని ఇతను నెరవేర్చలేదు. తరువాత మానవుడు తాను తీసుకునే ఆహారం గురించి కొంచెం ఆలోచించాలి. మేము పుష్కలంగా నీటిని కురిపించాము,[6] తరువాత నేలను అద్భుతమైన రీతిలో చీల్చాము, ఆ తరువాత అందులో ధాన్యం, ద్రాక్ష కూరగాయలు, ఆలివ్ (జైతూన్) వృక్షాలు, దట్టమైన తోటలు, ఇంకా రకరకాల పండ్లను, మేతను మీకొరకు, మీ పశువుల కొరకు జీవన సామగ్రిగా పండించాము.

عَبَسَ وَتَوَلّٰىٓ ۙ﴿١﴾ اَنْ جَآءَهُ الْاَعْمٰى ۗ﴿٢﴾ وَمَا
يُدْرِيْكَ لَعَلَّهٗ يَزَّكّٰىٓ ۙ﴿٣﴾ اَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ
الذِّكْرٰى ۗ﴿٤﴾ اَمَّا مَنِ اسْتَغْنٰى ۙ﴿٥﴾ فَاَنْتَ لَهٗ
تَصَدّٰى ۗ﴿٦﴾ وَمَا عَلَيْكَ اَلَّا يَزَّكّٰى ۗ﴿٧﴾ وَاَمَّا مَنْ
جَآءَكَ يَسْعٰى ۙ﴿٨﴾ وَهُوَ يَخْشٰى ۙ﴿٩﴾ فَاَنْتَ عَنْهُ تَلَهّٰى ۚ﴿١٠﴾
كَلَّآ اِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۚ﴿١١﴾ فَمَنْ شَآءَ ذَكَرَهٗ ۘ﴿١٢﴾
فِيْ صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ ۙ﴿١٣﴾ مَّرْفُوْعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۙ﴿١٤﴾
بِاَيْدِيْ سَفَرَةٍ ۙ﴿١٥﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۗ﴿١٦﴾ قُتِلَ الْاِنْسَانُ
مَآ اَكْفَرَهٗ ۗ﴿١٧﴾ مِنْ اَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهٗ ۗ﴿١٨﴾ مِنْ
نُّطْفَةٍ ۗ خَلَقَهٗ فَقَدَّرَهٗ ۙ﴿١٩﴾ ثُمَّ السَّبِيْلَ
يَسَّرَهٗ ۙ﴿٢٠﴾ ثُمَّ اَمَاتَهٗ فَاَقْبَرَهٗ ۙ﴿٢١﴾ ثُمَّ اِذَا شَآءَ
اَنْشَرَهٗ ۗ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَآ اَمَرَهٗ ۗ﴿٢٣﴾ فَلْيَنْظُرِ
الْاِنْسَانُ اِلٰى طَعَامِهٖٓ ۙ﴿٢٤﴾ اَنَّا صَبَبْنَا الْمَآءَ
صَبًّا ۙ﴿٢٥﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا الْاَرْضَ شَقًّا ۙ﴿٢٦﴾ فَاَنْۢبَتْنَا
فِيْهَا حَبًّا ۙ﴿٢٧﴾ وَّعِنَبًا وَّقَضْبًا ۙ﴿٢٨﴾ وَّزَيْتُوْنًا
وَّنَخْلًا ۙ﴿٢٩﴾ وَّحَدَآئِقَ غُلْبًا ۙ﴿٣٠﴾ وَّفَاكِهَةً
وَّاَبًّا ۙ﴿٣١﴾ مَّتَاعًا لَّكُمْ وَلِاَنْعَامِكُمْ ۗ﴿٣٢﴾

33 – 42 చివరకు చెవులను చెవిటివిగా చేసే ధ్వని[7] ఉధృతమైనప్పుడు – ఆ రోజున మనిషి తన సోదరునికీ, తన తల్లికీ, తన తండ్రికీ, తన భార్యకూ, తన సంతానానికీ దూరంగా పరుగెత్తుతాడు. ఆ రోజున వారిలో ప్రతి ఒక్కరికీ తమను గురించి తప్ప ఇతరుల్ని గురించి పట్టించుకోలేని ఆపత్సమయం వస్తుంది. ఆ రోజున కొందరి ముఖాలు దేదీప్యమానంగా వెలుగుతూ ఆనంద పారవశ్యంతో నవ్వులు చిందిస్తూ ఉంటాయి. కొందరి ముఖాలు ఆ రోజున దుమ్మూ ధూళీ కొట్టుకుని ఉంటాయి, వాటిపై నల్లని మసి ఆవరించి మాడిపోయి ఉంటాయి. వీరే సత్య తిరస్కారులు, దుర్మార్గులు.

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاخَّةُ ۝ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۝ وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۝ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ ۝ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ۝ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ۝ ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۝ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۝ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ۝ أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ ۝

---

1 తరువాతి వాక్యాల ద్వారా తెలిసేదేమిటంటే, ఆ విసుగుకున్నవారు, ముఖం త్రిప్పుకున్నవారు మరెవరో కాదు స్వయంగా మహాప్రవక్త (సఅసమ్)యే. ఇక్కడ ప్రస్తావించబడిన అంధుడు హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమ్మె మక్తూమ్ (రజిఅన్). ఆయన హజ్రత్ ఖదీజా (రజిఅన్)కు మేనత్త కుమారులవుతారు. మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) అప్పుడు, మక్కా అవిశ్వాసులకు చెందిన పెద్దపెద్ద సర్దారుల ముందు ఇస్లామీ ధర్మ సందేశాన్ని వివరించే పనిలో నిమగ్నులై ఉన్నారు. ఇంతలోనే ఈ అంధవ్యక్తి వచ్చి కొన్ని ప్రశ్నలు అడగదలచి అనుమతి అడిగారు. ఈ సందర్భంలో ఆయన వచ్చి ఇలా జోక్యం చేసుకోవటం మహాప్రవక్త (సఅసమ్)కు నచ్చలేదు.

2 అంటే, అలా ఎంతమాత్రం చెయ్యకు అని భావం. దేవుణ్ణి మరిచిపోయి తమ ప్రాపంచిక వైభవాన్ని చూసుకుని పొంగిపోయే అహంభావులకు అంత ఎక్కువ ప్రాముఖ్యం ఇవ్వకు. ఇస్లామ్ అంటే గిట్టనివారి ముందు దాన్ని గురించి వారిని బ్రతిమాలుతూ ప్రచారం చేసే అంత స్థితికి ఇస్లామ్‌ను దిగజార్చకూడదు. గర్వాంధకారుల్ని ఇస్లామ్ వైపునకు పిలిచేందుకు నీవు అవలంబించే వైఖరిని చూసి నీ స్వప్రయోజనం ఏదైనా వారితో ముడివడి ఉన్నదేమోఅన్న అపోహగానీ, వారు విశ్వసిస్తే నీ సందేశం వ్యాపిస్తుందనీ లేకపోతే లేదనే అపార్థంగానీ వారికి కలగకూడదు. ఇటువంటి వైఖరిని అవలంబించడం నీ హోదాకు తగినదికాదు. వారికి సత్యం అక్కరలేనట్లే సత్యానికీ వారి అక్కర లేదు.

3 అంటే, ఏ రకమైన కల్తీ ఎంతమాత్రం లేనివి, పరిశుద్ధమైనవి అని అర్థం. వీటిలో కేవలం సత్యానికి చెందిన బోధనలే ఉన్నాయి. ఏ విధమైన అసత్య భావనలకు, మిధ్యా సిద్ధాంతాలకు వీటిలో తావులేదు.

4 అల్లాహ్ ప్రత్యక్ష మార్గదర్శకత్వంలో దివ్యఖురాన్ పత్రాలను వ్రాసే, వాటిని పరిరక్షించే, వాటిని యథాతథంగా మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) కు చేరవేసే దైవదూతలు అని అర్థం.

5 ఇక్కడినుంచి సంబోధన, సత్యం అంటే ఏమాత్రం అవసరం లేనట్లు ప్రవర్తించే సత్య తిరస్కారుల వైపునకు మరలుతుంది. ఇంతకు పూర్వం సూరా ప్రారంభం నుండి 16వ ఆయతు వరకు మహాప్రవక్త (సఅసమ్)ను ఉద్దేశించి సంబోధించటం జరిగింది. అయినప్పటికీ అది అవిశ్వాసుల్ని మందలించటానికే ఉద్దేశించబడింది. ఆ సంబోధనా పద్ధతి ఇలా ఉంది : ఓ ప్రవక్తా! సత్యాన్వేషిని వదలిపెట్టి మీరు ఎటువంటి వారివైపునకు మీ దృష్టిని మరల్చారు? వీరు సత్య సందేశ ప్రచారం దృష్ట్యా దేనికీ పనికిరాని అసమర్థులు, అనామకులు. మీవంటి మహనీయులైన సందేశహరులు దివ్యఖురాన్ వంటి మహోన్నతమైన విషయాన్ని వారి ముందు పెట్టేందుకు, దానికి వారు ఎంత మాత్రం అర్హత కలవారు కాదు.

6 అంటే వర్షం అని అర్థం.

7 చివరిసారి శంఖం ఊదటం వల్ల వెలువడే భయంకరమైన ధ్వని. అప్పుడు మృతి చెందిన మానవులందరూ వెంటనే బ్రతికి లేస్తారు.

81. అత్ తక్వీర్

(٨١) سُورَةُ التَّكْوِيرِ مَكِّيَّةٌ (٧)

ఆయతులు : 29 అవతరణ : మక్కాలో

آياتها ٢٩ ركوعها ١

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 14 సూర్యుడు చుట్టివేయబడినప్పుడు[1], నక్షత్రాలు చెదరిపోయినప్పుడు, పర్వతాలు నడిపించబడినప్పుడు, పదినెలల చూలి ఒంటెలు వాటి మానాన అవి వదిలివేయబడినప్పుడు[2], అడవి జంతువులు ఒకచోట సమీకరించబడినప్పుడు, సముద్రాలు ప్రజ్వలింపజేయబడినప్పుడు, ప్రాణాలు (శరీరాలతో) తిరిగి కలపబడినప్పుడు[3], సజీవంగా పాతిపెట్టబడిన బాలికను, నీవు ఏ తప్పువల్ల హత్యచేయబడ్డావని అడిగినప్పుడు, కర్మల పత్రాలు తెరువబడినప్పుడు, ఆకాశానికున్న తెర తొలగించబడినప్పుడు, నరకం మండించబడినప్పుడు, స్వర్గం దగ్గరకు తీసుకురాబడినప్పుడు - అప్పుడు ప్రతి మనిషికీ తెలిసిపోతుంది తానేమి తీసుకువచ్చాడో.

15 – 29 కనుక (మీరనుకునేది ఎంతమాత్రం నిజం) కాదు[4]. మరలిపోయే, కనుమరుగయ్యే నక్షత్రాలు సాక్షిగా, గడచిపోయినప్పటి రాత్రి సాక్షిగా, ఊపిరి పీల్చుకున్నప్పటి ఉదయం సాక్షిగా, నేను చెబుతున్నాను, ఇది నిశ్చయంగా అత్యంత గౌరవనీయుడైన ఒక సందేశహరుని వాక్కు[5], ఆయన ఎంతో శక్తి సంపన్నుడు, సింహాసనాధిపతివద్ద ఆయనకు గొప్పస్థానం ఉంది. అక్కడ ఆయన ఆజ్ఞలు పాటించబడతాయి[6], ఆయన ఎంతో నమ్మకస్తుడు. (ఓ మక్కా ప్రజలారా!) మీ సహచరుడు పిచ్చివాడు కాదు[7]. ఆయన ఆ సందేశహరుణ్ణి ప్రకాశవంతమైన దిఙ్మండలంపై చూశాడు. అదీగాక అగోచర విషయాలకు సంబంధించిన (ఈ జ్ఞానాన్ని ప్రజలకు అందించే) విషయంలో ఆయన లోభికాడు. ఇది శాపగ్రస్తుడైన ఏ షైతాను వాక్కూ కాదు. అలాంటప్పుడు మీరు ఎటు వెళ్ళిపోతున్నారు. ఇది సకల లోకాల వారి కొరకు ఒక హితోపదేశం, మీలో ఋజుమార్గాన నడవదలచిన ప్రతి వ్యక్తికొరకు. సకల లోకాల ప్రభువైన అల్లాహ్ తలచనంతవరకు, మీరు తలచినంత మాత్రాన ఏమీకాదు.

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ۝ وَ إِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ۝
وَ إِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ ۝ وَ إِذَا الْعِشَارُ
عُطِّلَتْ ۝ وَ إِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ۝ وَإِذَا
الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ۝ وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ ۝ وَإِذَا
الْمَوْءٗدَةُ سُئِلَتْ ۝ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ۝ وَ إِذَا
الصُّحُفُ نُشِرَتْ ۝ وَ إِذَا السَّمَآءُ كُشِطَتْ ۝
وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ ۝ وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ ۝
عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّآ أَحْضَرَتْ ۝ فَلَآ أُقْسِمُ
بِالْخُنَّسِ ۝ الْجَوَارِ الْكُنَّسِ ۝ وَالَّيْلِ إِذَا
عَسْعَسَ ۝ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ۝ إِنَّهٗ لَقَوْلُ
رَسُولٍ كَرِيمٍ ۝ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ
مَكِينٍ ۝ مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ ۝ وَمَا صَاحِبُكُمْ
بِمَجْنُونٍ ۝ وَلَقَدْ رَاٰهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ ۝ وَمَا
هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ۝ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطٰنٍ
رَجِيمٍ ۝ فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ ۝ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ
لِّلْعٰلَمِينَ ۝ لِمَنْ شَآءَ مِنْكُمْ أَنْ يَّسْتَقِيمَ ۝
وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ رَبُّ
الْعٰلَمِينَ ۝

1 అంటే, సూర్యుని నుండి వెలువడి ప్రపంచంలో వ్యాపించే కాంతితోనే సూర్యుడు చుట్టివేయబడతాడనీ, ఆవిధంగా దాని కాంతి ప్రసారం ఆగిపోతుందనీ భావం.

2 అరేబియా ప్రజలకు, ఈనటానికి తయారుగా ఉన్న ఒంటెకంటె విలువైన ఆస్తి మరొకటిలేదు. అందుకని వారు దాన్ని ఎంతో జాగ్రత్తగా కాపాడుకుంటూ శ్రద్ధగా మేపుతారు, బాగా సాకుతారు. అటువంటి ఒంటెల్ని కూడ మరచిపోవటం అంటే అర్థం అప్పుడు, ఆ సమయంలో ప్రజలపైకి పెద్ద ఆపద వచ్చిపడుతుందన్నమాట. కనుకనే అమూల్యమైన, అత్యంత ప్రియతమమైన తమ ఆస్తిని కూడ రక్షించుకునే తెలివి వారికి ఉండదు.

3 అంటే, ప్రపంచంలో మానవులు మరణించేముందు ఏ స్థితిలో జీవించి ఉండేవారో అదే స్థితిలో అదే ఆకారంతో, శరీరం, ఆత్మలతో మళ్లీ బ్రతికింపబడి లేపబడతారు అని అర్థం.

4 దివ్యఖురాన్‌లో చెప్పబడుతున్న విషయాలు పిచ్చివాని ప్రేలాపాలు లేక షైతాన్ ప్రేరణలు అనే మీ అభిప్రాయం నిజం కాదు.

5 ఇక్కడ గౌరవనీయుడైన ఒక సందేశహరుడు (రసూలెకరీమ్) అంటే దివ్య ఖురాన్‌ను తీసుకువచ్చే దైవదూత అని అర్థం. ముందు రాబోయే ఆయతులు కూడ ఇదే విషయాన్ని స్పష్టంగా వివరిస్తున్నాయి. దివ్య ఖురాన్‌ను "సందేశహరుని వాక్కు" అని అంటే ఇది ఆ దైవదూత వాక్కు అని అర్థం ఏమాత్రం కాదు. "సందేశహరుని వాక్కు" లోని పదాలే స్వయంగా ఇది అతన్ని సందేశహరుడుగా నియమించి పంపిన దేవుని వాక్కు అని స్పష్టంగా తెలియజేస్తున్నాయి.

6 అంటే ఆయన దైవదూతలకు అధికారి అని అర్థం. దైవ దూతలందరూ ఆయన ఆజ్ఞల ప్రకారం పనిచేస్తారు.

7 సహచరుడు అంటే మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) అని భావం.

82. అల్ ఇన్‌ఫితార్

(٨٢) سُورَةُ الْاِنْفِطَارِ مَكِّيَّةٌ (٨٢)

ఆయతులు : 19 అవతరణ : మక్కాలో

ఆనంతకరుణామయుడు అపారకృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

إِذَا السَّمَآءُ انْفَطَرَتْ ۝ وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ ۝
وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ ۝ وَإِذَا الْقُبُوْرُ بُعْثِرَتْ ۝
عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ۝ يٰٓأَيُّهَا
الْاِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيْمِ ۝ الَّذِيْ
خَلَقَكَ فَسَوّٰىكَ فَعَدَلَكَ ۝ فِيْٓ أَيِّ صُوْرَةٍ
مَّا شَآءَ رَكَّبَكَ ۝ كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُوْنَ بِالدِّيْنِ ۝
وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحٰفِظِيْنَ ۝ كِرَامًا كَاتِبِيْنَ ۝
يَعْلَمُوْنَ مَا تَفْعَلُوْنَ ۝ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِيْ
نَعِيْمٍ ۝ وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِيْ جَحِيْمٍ ۝
يَّصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّيْنِ ۝ وَمَا هُمْ عَنْهَا
بِغَآئِبِيْنَ ۝ وَمَآ أَدْرٰىكَ مَا يَوْمُ الدِّيْنِ ۝
ثُمَّ مَآ أَدْرٰىكَ مَا يَوْمُ الدِّيْنِ ۝ يَوْمَ لَا
تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَيْـًٔا ۝ وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِّلّٰهِ ۝ ع ١

1 – 5 ఆకాశం బ్రద్దలైనప్పుడు, నక్షత్రాలు చెదరిపోయినప్పుడు, సముద్రాలు చీల్చబడినప్పుడు, సమాధులు తెరువబడినప్పుడు[1],- అప్పుడు ప్రతి మనిషికీ తాను ముందూ వెనుకా చేసుకున్నదంతా ఏమిటో తెలిసిపోతుంది.

6 – 12 ఓ మానవుడా ! పరమదాత అయిన నీ ప్రభువును గురించి ఏ విషయం నిన్ను మోసంలో పడవేసింది? ఆయనే నిన్ను సృష్టించాడు, ఎలాంటి లోపం లేకుండా నిన్ను తీర్చి దిద్దాడు, నిన్ను తగిన రీతిలో పొందికగా రూపొందించాడు, తాను తలచిన ఆకారంలో నిన్ను క్రమబద్ధంగా మలిచాడు. ఎంతమాత్రం కాదు[2], (అసలు విషయమేమిటంటే) మీరు శిక్షా ప్రతిఫలాలు లేవని తిరస్కరిస్తున్నారు[3]. కాని మీపై కాపలాదారులు నియమించబడి ఉన్నారు, మీ చర్యలను ఒక కంట కనిపెడుతూ ఉండే గౌరవనీయులైన లేఖకులు మీపై నియమించబడ్డారు. మీరు చేసే ప్రతి పనీ వారికి తెలుసు.

13 – 19 నిశ్చయంగా సజ్జనులు సుఖసంతోషాలలో తేలియాడుతూ ఉంటారు. నిస్సందేహంగా దుర్జనులు నరకానికి పోతారు. తీర్పుదినంనాడు వారు అందులో ప్రవేశిస్తారు. ఇక అందులోనుంచి ఎంతమాత్రం బయటపడలేరు. అవును, ఆ తీర్పు దినమేమిటో నీకేమైనా తెలుసా? ఆ రోజున ఏ మనిషి కొరకూ ఏదైనా చెయ్యటమనేది ఎవరికీ సాధ్యంకాదు. ఆనాడు తీర్పు ఇచ్చే అధికారం పూర్తిగా అల్లాహ్ చేతుల్లోనే ఉంటుంది.

---

1 సమాధులు తెరువబడినప్పుడు అంటే మృతులను మళ్ళీ కొత్తగా బ్రతికించి లేపటం అని అర్థం.

2 అంటే, ఈ మోసంలో పడిపోవటానికి సరియైన కారణం ఏదీ లేదని అర్థం.

3 అంటే, ఏ కారణం వల్లనైతే మీరు మోసానికి గురి అయ్యారో అది సమంజసమైన కారణం కానేకాదు. ప్రపంచంలో మానవుడు చేసే కర్మలకు పరలోకంలో శిక్షా ప్రతిఫలాలు అనేవి లేనేలేవు అనే మీ అభిప్రాయం తెలివిమాలిన అభిప్రాయం. నిరాధారమైన ఈ తప్పుడు ఆలోచనే దేవుని విషయంలో మిమ్మల్ని ఏమరుపాటుకు గురిచేసింది, ఆయన చేసే న్యాయం విషయంలో మిమ్మల్ని భయపడకుండా చేసింది. ఇంకా అది నైతిక ప్రవర్తన విషయంలో మిమ్మల్ని బాధ్యతారహితులుగా చేసింది.

83. అల్ ముతఫ్ఫిఫీన్

(٨٣) سُورَةُ الْمُطَفِّفِينَ مَكِّيَّةٌ (٨٦)

ఆయతులు : 36 **అవతరణ : మక్కాలో**

آیاتها ٣٦ رکوعها ١

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ۝ الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا
عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ۝ وَإِذَا كَالُوهُمْ
أَو وَّزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ۝ أَلَا يَظُنُّ أُولَٰئِكَ
أَنَّهُم مَّبْعُوثُونَ ۝ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ۝ يَوْمَ
يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ كَلَّا إِنَّ
كِتَابَ الْفُجَّارِ لَفِي سِجِّينٍ ۝ وَمَا أَدْرَاكَ
مَا سِجِّينٌ ۝ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ۝ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُكَذِّبِينَ ۝ الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ۝
وَمَا يُكَذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ۝ إِذَا
تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۝
كَلَّا ۜ بَلْ ۜ رَانَ عَلَىٰ قُلُوبِهِم مَّا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ۝ كَلَّا إِنَّهُمْ عَن رَّبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ
لَّمَحْجُوبُونَ ۝ ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُو الْجَحِيمِ ۝
ثُمَّ يُقَالُ هَٰذَا الَّذِي كُنتُم بِهِ تُكَذِّبُونَ ۝

1 – 6 తూనికలలో, కొలతలలో తగ్గించి ఇచ్చేవారికి వినాశం ఉన్నది. వారు ప్రజల నుండి తీసుకునేటప్పుడు పూర్తిగా తీసుకుంటారు; వారికి కొలిచిగాని తూచిగాని ఇచ్చేటప్పుడు తగ్గించి ఇస్తారు. ఒక మహాదినంనాడు[1] వారు బ్రతికించి తీసుకురాబడనున్నారని వారికి తెలియదా? ఆ రోజున ప్రజలందరూ సకల లోకాల ప్రభువు సమక్షంలో నిలబడతారు.

7 – 17 ఎంతమాత్రం కాదు[2], నిశ్చయంగా దుర్జనుల కర్మల పత్రం చెరసాల గ్రంథంలో ఉంటుంది. చెరసాల గ్రంథం అంటే ఏమిటో నీకు తెలుసా? అదొక వ్రాయబడిన గ్రంథం. తీర్పు దినాన్ని తిరస్కరించే తిరస్కారులకు ఆ రోజున వినాశం ఉన్నది. హద్దు మీరి ప్రవర్తించే దుర్మార్గుడు తప్ప ఏ ఒక్కడూ దానిని తిరస్కరించలేడు. అతడికి మా వాక్యాలు వినిపించినప్పుడు[3], "ఇవి పూర్వకాలపు కట్టుకథలే" అని అంటాడు. ఎంతమాత్రం కాదు, అసలు వారి హృదయాలకు వారి దుష్కార్యాల తుప్పు పట్టింది[4]. ఎంతమాత్రం కాదు, నిశ్చయంగా ఆ రోజున వారు తమ ప్రభువు దర్శనం లభించకుండా చేయబడతారు. తరువాత వారు నరకంలోకి పోయి పడతారు. అప్పుడు వారితో "మీరు తిరస్కరిస్తూ ఉండినది ఇదే" అని చెప్పటం జరుగుతుంది.

---

1 ప్రళయదినాన్ని మహాదినం అని అనటం ఎందుకంటే, ఆ రోజున సర్వ మానవుల, జిన్నాతుల విషయమయి దేవుని న్యాయస్థానంలో ఒకేసారి విచారణ జరుగుతుంది. అప్పుడు శిక్షకూ, ప్రతిఫలానికీ సంబంధించిన ప్రధాన నిర్ణయాలు జరుగుతాయి.

2 అంటే, ప్రపంచంలో ఈ నేరాలు చేసిన వారిని ఊరకే వదిలిపెట్టటం జరుగుతుందనే వారి ఆలోచన తప్పుడు ఆలోచన.

3 అంటే ప్రతిఫలదినం గురించి తెలియజేయబడిన ఆయతులు అని అర్థం.

4 అంటే, శిక్షా ప్రతిఫలాలను కట్టుకథలు అనటానికి వారి దగ్గర సరిఅయిన కారణాలేవీ లేవు. అయితే, వాటిని కట్టుకథలనటానికి కారణమేమిటంటే వారు చేసే పాపాల తుప్పు వారి హృదయాలకు బాగా పట్టింది. అందుకని సహేతుకమూ సమంజసమూ అయిన మాట వారికి కట్టుకథగా కనిపిస్తోంది.

18 – 28 ఎంతమాత్రం కాదు[5], నిస్సందేహంగా సజ్జనుల కర్మల పత్రం ఉన్నతస్థాయి వ్యక్తులకు సంబంధించిన గ్రంథంలో ఉంటుంది. ఉన్నతస్థాయి వ్యక్తులకు సంబంధించిన గ్రంథం అంటే ఏమిటో నీకు తెలుసా? అదొక వ్రాయబడిన గ్రంథం, దేవునికి సన్నిహితులైన దైవదూతలు దాన్ని కాపలా కాస్తూ ఉంటారు. నిస్సందేహంగా సజ్జనులు సుఖసంతోషాలలో తేలియాడుతూ ఉంటారు, ఉన్నత పీఠాలపై కూర్చుండి (స్వర్గ దృశ్యాలను) తిలకిస్తూ ఉంటారు. వారి ముఖాలలో నీకు సుఖసంతోషాల కళాకాంతులు కనిపిస్తాయి. ముద్రవేయబడిన, సుమధుర మధువు వారికి ఇవ్వబడుతుంది. దానిపై కస్తూరి ముద్ర వేయబడి ఉంటుంది. ఇతరుల్ని మించిపోవాలని కోరుకునేవారు దీన్ని పొందే విషయంలో మించిపోవటానికి కృషిచేయాలి. ఆ మధువులో తస్నీమ్[6] కలిసి ఉంటుంది; ఇదొక సెలయేరు, దీని జలముతోపాటు దైవసాన్నిధ్యం పొందిన వారు మధువు సేవిస్తారు.

29 – 36 ప్రపంచంలో విశ్వసించినవారిని నేరస్తులు హేళన చేస్తుంటారు. వారిముందు నుండి వెళ్ళేటప్పుడు మాటిమాటికీ కళ్ళు గీటుతూ వారివైపు సైగలు చేసేవారు. తమ కుటుంబ సభ్యుల దగ్గరకు వెళ్ళేటప్పుడు సంబరపడుతూ వెళ్ళేవారు. వారిని చూసినప్పుడు, "వీరు దారి తప్పారు" అని అనేవారు. వాస్తవానికి వారు వారిపై కాపలాదారులుగా నియమించి పంపబడ లేదు. ఈనాడు విశ్వసించినవారు అవిశ్వాసులను చూసి నవ్వుతున్నారు, ఉన్నత పీఠాలపై కూర్చుండి వారిస్థితిని చూస్తున్నారు. దొరికిందికదా అవిశ్వాసులకు వారు చేస్తూవుండిన చేష్టలకు పుణ్యఫలం[7].

كَلَّآ اِنَّ كِتٰبَ الْاَبْرَارِ لَفِىْ عِلِّيِّيْنَ ﴿١٨﴾ وَمَآ
اَدْرٰىكَ مَا عِلِّيُّوْنَ ﴿١٩﴾ كِتٰبٌ مَّرْقُوْمٌ ﴿٢٠﴾ يَّشْهَدُهُ
الْمُقَرَّبُوْنَ ﴿٢١﴾ اِنَّ الْاَبْرَارَ لَفِىْ نَعِيْمٍ ﴿٢٢﴾ عَلَى
الْاَرَآئِكِ يَنْظُرُوْنَ ﴿٢٣﴾ تَعْرِفُ فِىْ وُجُوْهِهِمْ
نَضْرَةَ النَّعِيْمِ ﴿٢٤﴾ يُسْقَوْنَ مِنْ رَّحِيْقٍ مَّخْتُوْمٍ ﴿٢٥﴾
خِتٰمُهٗ مِسْكٌ ۚ وَفِىْ ذٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُوْنَ ﴿٢٦﴾
وَمِزَاجُهٗ مِنْ تَسْنِيْمٍ ﴿٢٧﴾ عَيْنًا يَّشْرَبُ بِهَا
الْمُقَرَّبُوْنَ ﴿٢٨﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اَجْرَمُوْا كَانُوْا مِنَ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا يَضْحَكُوْنَ ﴿٢٩﴾ وَاِذَا مَرُّوْا بِهِمْ يَتَغَامَزُوْنَ ﴿٣٠﴾
وَاِذَا انْقَلَبُوْٓا اِلٰٓى اَهْلِهِمُ انْقَلَبُوْا فَكِهِيْنَ ﴿٣١﴾ وَاِذَا
رَاَوْهُمْ قَالُوْٓا اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ لَضَآلُّوْنَ ﴿٣٢﴾ وَمَآ اُرْسِلُوْا
عَلَيْهِمْ حٰفِظِيْنَ ﴿٣٣﴾ فَالْيَوْمَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنَ
الْكُفَّارِ يَضْحَكُوْنَ ﴿٣٤﴾ عَلَى الْاَرَآئِكِ يَنْظُرُوْنَ ﴿٣٥﴾
هَلْ ثُوِّبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ ﴿٣٦﴾ ع ١ ٨

---

5 అంటే, శిక్షా పడదు, ప్రతిఫలమూ ఉండదు అనే వారి అభిప్రాయం తప్పుడు అభిప్రాయం.

6 తస్నీమ్ అంటే ఎత్తు అని అర్థం. ఒక సెలయేరును తస్నీమ్ అని అంటే దాని భావం, అది ఎత్తైన ప్రదేశం నుండి ప్రవహిస్తూ క్రిందికి వస్తుంది అన్నమాట.

7 ఈ వాక్యంలో ఒక సున్నితమైన వ్యంగ్యం ఉంది. ప్రపంచంలో విశ్వాసులను బాధించటం పుణ్యకార్యంగా భావించి అవిశ్వాసులు వారిని బాధించేవారు. కనుక పరలోకంలో స్వర్గసౌఖ్యాలు అనుభవిస్తూ ఉండే విశ్వాసులు నరకాగ్నిలో కాలుతూ ఉండే అవిశ్వాసుల దుస్థితిని చూసి వారి కర్మలకు ప్రతిఫలంగా వారికి బాగా పుణ్యం లభించిందని మనస్సుల్లో అనుకుంటారు.

84. అల్ ఇన్‌షిఖాఖ్

(٨٤) سُوْرَةُ الْاِنْشِقَاقِ مَكِّيَّةٌ (٨٣)

రుకూఆత్ (رُكُوْعُهَا) | ఆయాత్ (اٰيَاتُهَا)

ఆయతులు : 25 అవతరణ : మక్కాలో

బిస్మిల్లాహిర్రహ్మానిర్రహీమ్

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

اِذَا السَّمَآءُ انْشَقَّتْ ① وَاَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ②
وَاِذَا الْاَرْضُ مُدَّتْ ③ وَاَلْقَتْ مَا فِيْهَا
وَتَخَلَّتْ ④ وَاَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ⑤ يٰۤاَيُّهَا
الْاِنْسَانُ اِنَّكَ كَادِحٌ اِلٰى رَبِّكَ كَدْحًا
فَمُلٰقِيْهِ ⑥ فَاَمَّا مَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهٗ بِيَمِيْنِهٖ ⑦
فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَّسِيْرًا ⑧ وَّيَنْقَلِبُ
اِلٰۤى اَهْلِهٖ مَسْرُوْرًا ⑨ وَاَمَّا مَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهٗ
وَرَآءَ ظَهْرِهٖ ⑩ فَسَوْفَ يَدْعُوْا ثُبُوْرًا ⑪ وَّيَصْلٰى
سَعِيْرًا ⑫ اِنَّهٗ كَانَ فِيْۤ اَهْلِهٖ مَسْرُوْرًا ⑬
اِنَّهٗ ظَنَّ اَنْ لَّنْ يَّحُوْرَ ⑭ بَلٰۤى اِنَّ رَبَّهٗ كَانَ
بِهٖ بَصِيْرًا ⑮

1 – 15 ఆకాశం బ్రద్దలైపోయినప్పుడు, అది తన ప్రభువు ఆజ్ఞను శిరసావహించినప్పుడు, అదే (తన ప్రభువు ఆజ్ఞను శిరసావహించటమే) దాని విధ్యుక్త ధర్మం; భూమి విస్తరింప జేయబడినప్పుడు[1], అది తన లోపల ఉన్నదంతా బయటికి విసరివేసి ఖాళీ అయినప్పుడు[2], అది తన ప్రభువు ఆజ్ఞను శిరసావహించినప్పుడు, అదే (తన ప్రభువు ఆజ్ఞను శిరసావహించటమే) దాని విధ్యుక్త ధర్మం. ఓ మానవుడా ! నీవు భారంగా, బలవంతంగా నీ ప్రభువు వైపునకు వెళుతున్నావు, ఆయనను కలుసుకోబోతున్నావు. ఆ తరువాత, కర్మల పత్రం కుడిచేతికి ఇవ్వబడిన వ్యక్తినుండి తేలికపాటి లెక్క తీసుకోబడు తుంది[3]. అప్పుడు అతను తెగ సంతోషపడుతూ తన వారి వైపునకు మరలిపోతాడు[4]. ఇక కర్మల పత్రం వీపు వెనుకనుండి ఇవ్వబడే వ్యక్తి[5] మాత్రం చావును పిలుస్తూ మండుతున్న అగ్నిలోకి పోయి పడతాడు. అతడు తన కుటుంబ సభ్యుల మధ్య సుఖసంతోషాలలో మునిగి ఉండేవాడు. తాను ఎన్నడూ (తన ప్రభువు వైపునకు) మరలిపోనని అతడు భావించేవాడు. మరలిపోవటం ఎందుకు జరగదు, అతని ప్రభువు అతని చర్యలను గమనిస్తూనే ఉండేవాడు.

---

1 భూమి విస్తరింపజేయబడినప్పుడు అంటే సముద్రాలూ, నదులూ పూడ్చబడినప్పుడు, పర్వతాలు తుత్తునియలు చేయబడి చెల్లాచెదురుగా చేయబడినప్పుడు, భూమిలోని ఎత్తూ పల్లాలను చదరం చేసి దాన్ని ఒక మైదానంగా మార్చటం అని భావం.

2 అంటే, మృతిచెందిన మానవులు ఎంతమందైతే అందులో పడి ఉన్నారో వారందర్నీ అది బయట పడేస్తుంది. అదేవిధంగా అందులో ఉన్న వారి కర్మల సాక్ష్యాలన్నీ బయట పడిపోతాయి. ఏ విషయమూ అందులో దాగి ఉండదు, అణగి ఉండదు.

3 అంటే అతనినుండి కఠినంగా లెక్క తీసుకోవటం జరగదన్నమాట. ఫలానా పనులను నీవు ఎందుకు చేశావు, అవి చెయ్యటానికి కారణాలేమిటో తెలుపు అని అడగటం జరగదు. అతను చేసిన మంచిపనులతో పాటు అతని చెడ్డపనులు కూడా అతని కర్మల పత్రంలో ఉంటాయి. కాని మంచి పనుల త్రాసు పళ్ళెం చెడు పనుల దానికంటె బరువుగా ఉన్న కారణంగా, అతని పాపాలను మన్నించి అతన్ని క్షమించటం జరుగుతుంది.

16 – 25 కనుక, కాదు (మీరనుకునేది నిజం కానేకాదు), సంధ్యారుణిమ సాక్షిగా, రాత్రివేళ సాక్షిగా, అది సమీకరించేవి సాక్షిగా, నిండుచంద్రుడు సాక్షిగా, నేను చెబుతున్నాను, మీరు తప్పనిసరిగా ఒక స్థితినుండి మరొక స్థితికి క్రమేణా తరలిపోవలసి ఉంటుంది[6]. అలాంటప్పుడు వీరికేమయింది విశ్వసించరు? వీరి ముందు ఖురాన్ పఠించబడేటప్పుడు సజ్దా (సాష్టాంగ ప్రణామం) ఎందుకు చేయరు? పైగా ఈ అవిశ్వాసులు తిరస్కరిస్తున్నారు. కాని వాస్తవానికి వీరు (తమ కర్మల పత్రాలలో) నమోదు చేసుకుంటున్న వాటిని అల్లాహ్ బాగా ఎరుగు[7]. కాబట్టి వీరికి వ్యథాభరితమైన శిక్ష ఉందన్న శుభవార్తను వినిపించు. అయితే, విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసినవారికి అనంత ప్రతిఫలం ఉంది.

فَلَآ اُقۡسِمُ بِالشَّفَقِ ۙ وَالَّيۡلِ وَمَا وَسَقَ ۙ
وَالۡقَمَرِ اِذَا اتَّسَقَ ۙ لَتَرۡكَبُنَّ طَبَقًا عَنۡ طَبَقٍ ؕ
فَمَا لَهُمۡ لَا يُؤۡمِنُوۡنَ ۙ وَاِذَا قُرِئَ عَلَيۡهِمُ
الۡقُرۡاٰنُ لَا يَسۡجُدُوۡنَ ؕ بَلِ الَّذِيۡنَ كَفَرُوۡا
يُكَذِّبُوۡنَ ۖ وَاللّٰهُ اَعۡلَمُ بِمَا يُوۡعُوۡنَ ۖ
فَبَشِّرۡهُمۡ بِعَذَابٍ اَلِيۡمٍ ۙ اِلَّا الَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا
وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمۡ اَجۡرٌ غَيۡرُ مَمۡنُوۡنٍ ۚ

السجدة ١٣ ع ١ ٩

---

4 తన వారు అంటే, అతని లాగానే క్షమాభిక్షకు నోచుకున్న అతని భార్యా పిల్లలు, బంధువులు, సహచరులు అని అర్థం.

5 అల్-హాఖ్ఖా సూరాలో "ఎవరి కర్మల పత్రమైతే అతని ఎడమచేతికి ఇవ్వబడుతుందో" అని చెప్పబడింది. కాని ఇక్కడ "అతని వీపు వెనుకనుండి ఇవ్వబడుతుంది" అని చెప్పబడింది. బహుశా దీని స్థితి ఇలా ఉంటుందేమో ; మొత్తం మానవజాతి సమక్షంలో, కర్మల పత్రాన్ని ఎడమ చేతితో తీసుకోవటం అవమానకరంగా భావించి అతడు తన చేతిని వీపు వెనుక పెడతాడు. కాని కర్మల పత్రాన్ని అతడు తప్పనిసరిగా పట్టుకునేలా చేసి తీరటం జరుగుతుంది; అతడు చెయ్యి చాచి దాన్ని తీసుకున్నాసరే లేక వీపు వెనుక దాచుకున్నాసరే.

6 అంటే, మీరు ఒకే స్థితిలో కలకాలం ఉండరు. యౌవనం నుండి వృద్ధాప్యం, వృద్ధాప్యం నుండీ మృత్యువు, మృత్యువునుండి బర్జఖ్ (మరణానికీ ప్రళయ దినానికీ మధ్య ఆత్మలు ఉండే వ్యవస్థ), బర్జఖ్ నుండి మళ్ళీ బ్రతకటం, మళ్ళీ బ్రతకటం నుండి హషర్ మైదానం, ఆ తరువాత కర్మల విచారణ, శిక్షా ప్రతిఫలాలు, ఇటువంటి ఎన్నో దశల నుండి మీరు సాగిపోవలసి ఉంటుంది. ఈ సందర్భంగా మూడు విషయాలపై ప్రమాణం చెయ్యటం జరిగింది : ఒకటి, సూర్యుడు అస్తమించిన తరువాత కనిపించే సంధ్యారుణిమ. రెండు, పగలు తరువాత వచ్చే రాత్రి చీకటి, పగటిపూట భూమిపై వ్యాపించి ఉండే మానవులూ, జంతువులూ చీకటిపడగానే తమ తమ నివాసాలకు తిరిగి రావటం. మూడు, చంద్రుడు నెలవంక దశనుంచి క్రమక్రమంగా పెరిగి పూర్ణచంద్రుడు కావటం – మానవుడు నివసించే, ఈ విశాల విశ్వంలో ఎక్కడా స్తబ్ధత లేదని, ఒక నిరంతర పరివర్తన, ఒక క్రమమైన మార్పు నలువైపులా కనిపిస్తుందనే విషయానికి ఇవన్నీ బహిరంగసాక్ష్యాలు. కనుక తుది శ్వాసతోనే వ్యవహారమంతా సమసిపోతుందనే అవిశ్వాసుల అభిప్రాయం నిజంకాదు.

7 రెండో అర్థం ఇది కూడా కావచ్చు : వారి హృదయాలలో ఉన్న అవిశ్వాసం, సత్యవిరోధం, దురుద్దేశ్యాలు, దుష్టసంకల్పాలను అల్లాహ్ బాగా ఎరుగును.

85. అల్ బురూజ్

(٨٥) سُورَةُ البُرُوجِ مَكِّيَّةٌ (٢٧)

ఆయతులు : 22 అవతరణ : మక్కాలో

آياتها ٢٢ ركوعها ١

ఆనంతకరుణామయుడు అపారకృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

1 – 9 దృఢమైన బురుజాలు గల ఆకాశం[1] సాక్షిగా! వాగ్దానం చేయబడిన (ప్రళయం) దినం సాక్షిగా! చూసేవాడు సాక్షిగా ! చూడబడేది[2] సాక్షిగా ! – కందకం వాళ్ళు సర్వనాశనమయ్యారు. అది ఇంధనంతో తీవ్రంగా మండే అగ్నిగల కందకం. అప్పుడు వారు ఆ కందకం చుట్టూ కూర్చుండి విశ్వాసుల పట్ల తాము చేసిన నిర్వాకాన్ని చూస్తూ ఉండేవారు[3]. ఆ విశ్వాసుల పట్ల వారి శత్రుత్వానికి కారణం ఇది తప్ప మరేమీ కాదు – మహాశక్తి మంతుడు, సకల స్తోత్రాలకు తగినవాడు, భూమ్యాకాశాల సామ్రాజ్యానికి యజమాని అయిన అల్లాహ్‌ను వారు విశ్వసించారు. ఆ దేవుడు సమస్త విషయాలను గమనిస్తున్నాడు.

10 – 11 ఎవరైతే విశ్వాసులైన పురుషులను, స్త్రీలను హింసించారో, ఆ తరువాత దానికి పశ్చాత్తాపపడరో, నిశ్చయంగా వారు నరక యాతనకు గురి అవుతారు. ఆపై వారికి కాల్చివేసే శిక్ష పడుతుంది. విశ్వసించి ఆపై సత్కార్యాలు చేసిన వారి కొరకు నిశ్చయంగా స్వర్గవనాలు ఉన్నాయి, వాటి క్రింద సెలయేళ్ళు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి. ఇదే గొప్ప విజయం.

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ۝ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ۝
وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ۝ قُتِلَ أَصْحَابُ
الْأُخْدُودِ ۝ النَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ ۝ إِذْ هُمْ
عَلَيْهَا قُعُودٌ ۝ وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ
بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ۝ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ
إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۝
الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَاللَّهُ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝ إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ
وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ۝ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ۝

---

1 అంటే, ఆకాశంలోని బ్రహ్మాండమైన నక్షత్రాలు, గ్రహాలు అని అర్థం.

2 చూసేవాడు అంటే ప్రళయంనాడు లేచి హాజరయ్యే ప్రతి మనిషీ అని భావం. చూడబడేది అంటే స్వయంగా ప్రళయమే. దాని భయంకర దృశ్యాలను చూసే వాళ్ళందరూ చూస్తారు.

3 కందకాల వాళ్ళు అంటే, పెద్ద పెద్ద కందకాలలో అగ్ని మండించి వాటిలోకి విశ్వాసులను విసరివేసి వారు కాలుతూ కనిపించే హృదయవిదారక దృశ్యాన్ని తమాషాగా చూసిన వారు అని అర్థం. సర్వ నాశనమయ్యారు అంటే వారు దైవ శాపగ్రస్తులై శిక్షకు అర్హులయ్యారు అని భావం.

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾ إِنَّهُ هُوَ يُبْدِئُ
وَيُعِيدُ ﴿١٣﴾ وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ﴿١٤﴾ ذُو الْعَرْشِ
الْمَجِيدُ ﴿١٥﴾ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ ﴿١٦﴾ هَلْ
أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ﴿١٧﴾ فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٨﴾
بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٩﴾ وَاللَّهُ
مِن وَرَائِهِم مُّحِيطٌ ﴿٢٠﴾ بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ ﴿٢١﴾
فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ﴿٢٢﴾

12 – 22 నిశ్చయంగా నీ ప్రభువు పట్టు బహుగట్టిది. ఆయనే మొదటిసారి పుట్టించాడు, మళ్ళీ ఆయనే రెండోసారి పుట్టిస్తాడు. ఆయన క్షమించేవాడు, ప్రేమించేవాడు, అధికార పీఠాధిపతి, మహిమాన్వితుడు, తాను తలచిన దాన్ని చేయ గలవాడు. మీకు సైన్యాల గురించిన సమాచారమేదైనా అందిందా? ఫిరౌన్, సమూద్ ల (సైన్యాల) సమాచారం? కాని తిరస్కారవైఖరిని అవలంబించిన వారు తిరస్కరించటంలో నిమగ్నులై ఉన్నారు. వాస్తవానికి అల్లాహ్ వారిని చక్రబంధం చేసి ఉంచాడు. (వారు తిరస్కరించినంత మాత్రాన ఈ ఖురాన్‌కు నష్టమేమీ వాటిల్లదు) ఈ ఖురాన్ మహత్తరమైనది, ఫలకంపై వ్రాయబడి భద్రంగా[4] ఉన్నది.

4 అంటే, ఈ ఖురాన్‌లో వ్రాయబడి ఉన్న విషయం మారదు, నశించదు, మార్పుశక్యం కాని "సురక్షిత ఫలకం"పై వ్రాయబడి ఉన్నది.

86. అత్ తారిఖ్

(٨٦) سُوْرَةُ الطَّارِقِ مَكِّيَّةٌ (٣٦)

آياتها ١٧ — ركوعها ١

ఆయతులు : 17 **అవతరణ : మక్కాలో**

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 17 ఆకాశం సాక్షిగా! రాత్రివేళ ప్రత్యక్షమయ్యేది సాక్షిగా! రాత్రివేళ ప్రత్యక్షమయ్యేదేమిటో నీకు తెలుసా? అది మెరిసే నక్షత్రం – తనకు ఒక సంరక్షకుడంటూ[1] లేని ప్రాణి ఏదీ లేదు. కనుక మానవుడు తాను ఎలాంటి వస్తువుతో పుట్టించబడ్డాడో కొంచెం ఆలోచించాలి. వెన్నెముకకు, ప్రక్కటెముకలకు మధ్య నుండి[2] దూకుడుగా వెలువడే ఒక ద్రవ పదార్థంతో అతడు పుట్టించబడ్డాడు. నిశ్చయంగా ఆయన (సృష్టికర్త) అతన్ని మళ్ళీ సృష్టించగల శక్తిమంతుడు. దాగివున్న రహస్యాలు బట్టబయలై పరీక్షించబడే రోజున[3] మానవుని వద్ద స్వయంగా తనదంటూ ఏ శక్తీ ఉండదు. అతనికి సహాయం చేసేవాడు కూడ ఎవడూ ఉండడు. వర్షాన్ని కురిపించే ఆకాశం సాక్షిగా, (వృక్షజాతి మొలకెత్తేటప్పుడు) బద్దలయ్యే నేల సాక్షిగా, ఇదొక నిర్ణయాత్మకమైన విషయం, నవ్వులాట కాదు[4]. వీరు (అంటే మక్కా అవిశ్వాసులు) కొన్ని పన్నాగాలు పన్నుతున్నారు, నేను కూడ ఒక పన్నాగం పన్నుతున్నాను. కనుక ఓ ప్రవక్తా! ఈ అవిశ్వాసులను వదిలెయ్యి, కొంతకాలంపాటు వారి మానాన వారిని వదిలెయ్యి.

وَالسَّمَآءِ وَالطَّارِقِ ۝ وَمَآ أَدْرٰىكَ مَا الطَّارِقُ ۝
النَّجْمُ الثَّاقِبُ ۝ إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا
حَافِظٌ ۝ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ۝
خُلِقَ مِنْ مَّآءٍ دَافِقٍ ۝ يَّخْرُجُ مِنْ بَيْنِ
الصُّلْبِ وَالتَّرَآئِبِ ۝ إِنَّهُ عَلٰى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ۝
يَوْمَ تُبْلَى السَّرَآئِرُ ۝ فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَّلَا نَاصِرٍ ۝
وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ۝ وَالْأَرْضِ ذَاتِ
الصَّدْعِ ۝ إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَصْلٌ ۝ وَّمَا هُوَ
بِالْهَزْلِ ۝ إِنَّهُمْ يَكِيْدُوْنَ كَيْدًا ۝ وَّأَكِيْدُ
كَيْدًا ۝ فَمَهِّلِ الْكٰفِرِيْنَ أَمْهِلْهُمْ رُوَيْدًا ۝

---

1 సంరక్షకుడు అంటే అర్థం స్వయంగా అల్లాహ్‌యే. భూమ్యాకాశాలలో సృష్టింపబడిన వస్తువులలోని చిన్నా పెద్దా అన్నిటినీ ఆయనే పోషిస్తున్నాడు, కాపాడుతున్నాడు. రాత్రి సమయంలో ఆకాశంలో మెరుస్తూ కనిపించే అసంఖ్యాకమైన నక్షత్రాలు, గ్రహాలలోని ప్రతి ఒక్క దాని ఉనికి, మనుగడలు సాక్ష్యమిచ్చేదేమిటంటే, తనను సృష్టించిన వాడొకడున్నాడు, ఆయనే తనను ప్రకాశింపజేస్తున్నాడు, అంతరిక్షంలో వ్రేలాడుతూ ఉండేలా చేశాడు, అది తన కక్ష్యలో తిరిగేటప్పుడు, అసంఖ్యాకమైన నక్షత్రాలు పరిభ్రమించేటప్పుడు, అది వేటితోనూ ఢీ కొనడంగాని, ఇతర నక్షత్రాలు దానితో ఢీ కొడటంగాని జరక్కుండా, అది అంతరిక్షంనుండి క్రిందపడకుండా ఆయన కాపాడుతున్నాడు, సంరక్షిస్తున్నాడు.

2 స్త్రీ పురుషుల సంతానోత్పత్తి ద్రవాలు మానవుని వెన్నెముకకు, ప్రక్కటెముకలకు మధ్యగల శరీర భాగంనుండి ప్రవహిస్తాయి. అందువల్ల మానవుడు వెన్నెముకకు ప్రక్కటెముకలకు మధ్యనుండి వెలువడే ద్రవపదార్థం నుండి పుట్టించబడ్డాడు అని సెలవీయబడింది.

3 దాగి ఉన్న రహస్యాలు అంటే అర్థం ప్రతివ్యక్తి ప్రపంచంలో చేసిన, రహస్యంగా ఉండిపోయిన కర్మలు మరియు ప్రజలముందుకు వచ్చి పైకి కనిపించే వ్యవహారాలు అయినప్పటికీ, వాటి వెనుక ఉన్న సంకల్పాలు, లక్ష్యాలు, కోరికలు మాత్రం ప్రజల జ్ఞానపరిధిలోనికి రాకుండా గుప్తంగా ఉన్న రహస్యాలు.

4 ఆకాశం నుండి వర్షం కురవటం, నేలబద్దలై అందులోనుండి వృక్షజాతి మొలకెత్తటం ఏవిధంగా నవ్వులాట కాదో, అదెలా పచ్చినిజమో అదేవిధంగా మానవుడు మళ్ళీ తన ప్రభువు వైపునకు తప్పకుండా మరలిపోతాడు అని దివ్యఖురాన్ చెప్పే విషయం కూడ పరిహాసం ఎంతమాత్రం కాదు, అదొక తిరుగులేని సత్యం.

87. అల్ ఆలా

(٨٧) سُوْرَةُ الْأَعْلٰى مَكِّيَّةٌ (٨)

رکوعها ١ آیاتها ١٩

ఆయతులు : 19 అవతరణ : మక్కాలో

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 5 (ఓ ప్రవక్తా) మహోన్నతుడైన నీ ప్రభువు నామాన్ని కొనియాడు; ఆయన (విశ్వాన్ని) సృష్టించాడు, సమమైన తూకాన్ని నెలకొల్పాడు[1], జాతకం నిర్ణయించాడు[2], ఆపై, మార్గం చూపించాడు[3], వృక్షజాతులను పుట్టించాడు, తిరిగి వాటిని నల్లని చెత్తాచెదారంగా మార్చాడు.

6 – 7 మేము నిన్ను చదివిస్తాము, ఆ తరువాత నీవు మరచిపోవు[4] అల్లాహ్ కోరినదాన్ని తప్ప[5]. ఆయనకు బహిరంగమయినవీ తెలుసు, గోప్యమయినవీ తెలుసు.

8 – 13 మేము నీకు సులభమైన మార్గంలో ఉండే సౌకర్యాన్ని కలుగజేస్తున్నాము, కనుక నీవు హితబోధ చేస్తూ ఉండు, హితబోధ గనక లాభదాయకమయితే[6]. (దేవునికి) భయపడేవాడు హితబోధను స్వీకరిస్తాడు; దానిని పెడచెవిని పెట్టేవాడే పరమ దౌర్భాగ్యుడు, అతడు ఘోరమైన అగ్నిలో పడతాడు. ఇక అందులో అతడు చావడూ, బ్రతకడూ.

14 – 19 పరిశుద్ధతను పాటించి, తన ప్రభువు నామాన్ని స్మరించి, ఆ తరువాత నమాజు చేసినవాడు తప్పక సాఫల్యం పొందుతాడు. కాని మీరు ఐహిక జీవితానికి ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నారు. వాస్తవానికి పరలోక జీవితమే మేలైనది, శాశ్వతమైనదీను. ఈ విషయమే పూర్వం వచ్చిన గ్రంథాల్లోనూ చెప్పబడింది, (అంటే) ఇబ్రాహీమ్, మూసాలపై అవతరించిన గ్రంథాలలో.

سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ۝١ الَّذِي خَلَقَ فَسَوّٰى ۝٢
وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدٰى ۝٣ وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعٰى ۝٤
فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوٰى ۝٥ سَنُقْرِئُكَ فَلَا تَنْسٰى ۝٦
إِلَّا مَا شَاءَ اللّٰهُ ۚ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفٰى ۝٧
وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرٰى ۝٨ فَذَكِّرْ إِنْ نَفَعَتِ
الذِّكْرٰى ۝٩ سَيَذَّكَّرُ مَنْ يَخْشٰى ۝١٠ وَيَتَجَنَّبُهَا
الْأَشْقَى ۝١١ الَّذِي يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرٰى ۝١٢
ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيٰى ۝١٣ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ
تَزَكّٰى ۝١٤ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلّٰى ۝١٥ بَلْ تُؤْثِرُونَ
الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ۝١٦ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقٰى ۝١٧ إِنَّ
هٰذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولٰى ۝١٨ صُحُفِ إِبْرٰهِيمَ ع ١٩ ١٢
وَمُوسٰى ۝١٩

1 అంటే, నేలనుంచి నింగి వరకు సృష్టిలోని ప్రతి వస్తువునూ సృష్టించాడు, సృష్టించిన ప్రతి వస్తువునూ పూర్తిగా సత్యమైనదిగా, సక్రమమైనదిగా పుట్టించాడు, దానికి సమమైన తూకాన్ని, ప్రమాణాన్ని చక్కగా ఏర్పాటు చేశాడు, దాన్ని ఎటువంటి రూపంలో సృష్టించాడంటే, అటువంటి వస్తువుకు అంతకంటే మంచి రూపాన్ని గురించి ఊహించటం అసంభవం.

2 అంటే, ప్రతి వస్తువునూ సృష్టించేముందు ఈ విషయాలన్నీ నిర్ణయించబడ్డాయి – అది ప్రపంచంలో చేయవలసిన పని ఏమిటి, ఆ పని కోసం దాని పరిమాణం ఎంత ఉండాలి, దాని ఆకారం ఎలా ఉండాలి, దాని గుణగణాలు ఎలా ఉండాలి,

అది ఎక్కడ ఏ స్థలంలో ఉండాలి, దాని మనుగడకూ, నివాసానికీ, కార్యరంగానికీ ఏ అవకాశాలు, ఏ మార్గాలు సమకూర్చబడాలి, అది ఎప్పుడు ఉనికిలోకి రావాలి, ఎంత కాలం వరకు తన వంతు పనిని చెయ్యాలి, అది ఎప్పుడు, ఎలా అంతం కావాలి. ఈ మొత్తం పథకం పేరే "జాతకం" అంటే.

3 అంటే, ఏ వస్తువును కూడ సృష్టించి దాని మానాన దాన్ని వదలిపెట్టటం జరగలేదు. ఏ వస్తువును ఏ పనికోసం సృష్టించటం జరిగిందో, దానికి ఆ పని చేసే విధానం కూడ తెలుపబడింది అని అర్థం.

4 తొలిదశలో, దివ్యఖురాన్ అవతరణ ప్రారంభమైనప్పుడు, అప్పుడప్పుడూ ఇలా జరిగేది : జిబ్రీల్ (అస్సలామ్) దివ్యఖురాన్‌ను వినిపించటం ముగించారో లేదో, మహాప్రవక్త (సఅసమ్) దానిని మరచిపోతానేమో అనే భయంతో మొదటి భాగాన్ని మళ్ళీ చదవటం ప్రారంభించేవారు. ఈ కారణంగానే అల్లాహ్ మహనీయుడైన ముహమ్మద్ (సఅసమ్)కు, దివ్య ఖురాన్ అవతరించేటప్పుడు, మీరు దానిని మౌనంగా ఉండి శ్రద్ధగా వినండి, మేము దానిని మీచే చదివిస్తాము, అది మీకు శాశ్వతంగా జ్ఞాపకముండిపోతుంది అని ఉపదేశించి ఆత్మ విశ్వాసం కలిగించాడు.

5 అంటే, ఒకదాని తరువాత ఒకటి ప్రతి పదమూ పూర్తి ఖురాన్ నీ స్మృతిలో సురక్షితంగా ఉండిపోవటానికి కారణం నీ శక్తి సామర్థ్యాలు కావు, ఇది అల్లాహ్ కృప ఫలితమే, ఆయన మహోపకారం, అనుగ్రహాల వల్లనే జరిగింది. అల్లాహ్ కోరితే దాన్ని మరిపింపజేస్తాడు కూడా.

6 అంటే, మేము ధర్మ ప్రచారం విషయంలో, నిన్ను కష్టానికి గురిచేయదలచుకోలేదు. నీవు బధిరులకు వినిపించనవసరం లేదు. అంధులకు మార్గం చూపనవసరం లేదు. అయితే ఒక సులభమైన పద్ధతిని నీ కొరకు నిర్ణయించాము. అదేమిటంటే; ఎక్కడైనా ఎవరైనా ఉపదేశం వినటానికి, దాని ద్వారా ప్రయోజనం పొందటానికి సిద్ధంగా ఉన్నారని నీవు భావిస్తే, అక్కడ తప్పకుండా ఉపదేశం చెయ్యి. ఉపదేశాన్ని స్వీకరించటానికి ప్రజలు సిద్ధంగా లేరని అనుభవపూర్వకంగా తెలిస్తే, నీవు అటువంటి వారి వెంటపడనవసరం లేదు.

88. అల్ గాషియహ్

(٨٨) سُوْرَةُ الْغَاشِيَةِ مَكِّيَّةٌ (٦٨)

آياتها ٢٦ — ركوعها ١

ఆయతులు : 26 **అవతరణ : మక్కాలో**

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 16 ముంచుకు వచ్చే ముప్పు (అంటే ప్రళయం)ను గురించిన సమాచారం నీకేమైనా అందిందా? కొందరి ముఖాలలో[1] ఆ రోజున భయాందోళనలు కనిపిస్తాయి, ఎక్కువ శ్రమ పడుతూ, అలసిపోతారు, తీవ్రమైన అగ్నిలో చిక్కుకుపోయి ఉంటారు. త్రాగేందుకు వారికి సలసల కాగే చెలమ నీరు ఇవ్వబడుతుంది. వారి కొరకు ఎండిన ముళ్ల గడ్డి తప్ప మరొక ఆహారం ఉండదు, అది బలమూనీయదు, ఆకలినీ తీర్చదు. ఆ రోజున కొందరి ముఖాలు కళకళలాడుతూ ఉంటాయి, తాము చేసుకున్న సత్కార్యాలకు వారు సంతోషపడతారు, అత్యున్నతమైన స్వర్గంలో ఉంటారు. అక్కడ వారు ఎలాంటి వృథా విషయాలను వినరు, అందులో సెలయేళ్ళు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి, అక్కడ ఎత్తైన పీఠాలు ఉంటాయి, పాత్రలు పెట్టబడి ఉంటాయి, పెద్ద పెద్ద దిండ్లు వరుసలు వరుసలుగా అమర్చబడి ఉంటాయి, అందమైన తివాచీలు పరచబడి ఉంటాయి.

17 – 20 అయితే వీరు ఒంటెలను చూడరా అవి ఎలా సృష్టించబడ్డాయో? ఆకాశాన్ని చూడరా అది పైకి ఎలా ఎత్తబడిందో? కొండలను చూడరా అవి ఎలా పాతిపెట్టబడ్డాయో? భూమిని చూడరా అది ఎలా పరచబడిందో?[2]

21 – 26 సరే అయితే, (ప్రవక్తా) హితబోధచేస్తూ ఉండు, నీవు కేవలం హితబోధ చేసేవాడవు మాత్రమే, వారిని ఏ విధంగానూ బలవంతంచేసే వాడవుకావు. కాని ఎవరైతే ముఖాన్ని తిప్పుకుంటారో, (సత్యాన్ని) తిరస్కరిస్తారో, అల్లాహ్ అతనికి భారీశిక్ష విధిస్తాడు. వీరు (చివరికి) మా వైపునకే మరలి రావలసి ఉంది. ఆపై లెక్క చూడవలసిన బాధ్యత మామీదనే ఉంది.

هَلْ اَتٰىكَ حَدِيْثُ الْغَاشِيَةِ ۝١ وُجُوْهٌ يَّوْمَىِٕذٍ
خَاشِعَةٌ ۝٢ عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ ۝٣ تَصْلٰى نَارًا
حَامِيَةً ۝٤ تُسْقٰى مِنْ عَيْنٍ اٰنِيَةٍ ۝٥ لَيْسَ
لَهُمْ طَعَامٌ اِلَّا مِنْ ضَرِيْعٍ ۝٦ لَّا يُسْمِنُ وَلَا
يُغْنِيْ مِنْ جُوْعٍ ۝٧ وُجُوْهٌ يَّوْمَىِٕذٍ نَّاعِمَةٌ ۝٨
لِّسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ ۝٩ فِيْ جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ۝١٠ لَّا تَسْمَعُ
فِيْهَا لَاغِيَةً ۝١١ فِيْهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ۝١٢ فِيْهَا
سُرُرٌ مَّرْفُوْعَةٌ ۝١٣ وَّاَكْوَابٌ مَّوْضُوْعَةٌ ۝١٤
وَّنَمَارِقُ مَصْفُوْفَةٌ ۝١٥ وَّزَرَابِيُّ مَبْثُوْثَةٌ ۝١٦
اَفَلَا يَنْظُرُوْنَ اِلَى الْاِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ۝١٧
وَاِلَى السَّمَآءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ۝١٨ وَاِلَى
الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ۝١٩ وَاِلَى الْاَرْضِ
كَيْفَ سُطِحَتْ ۝٢٠ فَذَكِّرْ اِنَّمَآ اَنْتَ مُذَكِّرٌ ۝٢١
لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيْطِرٍ ۝٢٢ اِلَّا مَنْ
تَوَلّٰى وَكَفَرَ ۝٢٣ فَيُعَذِّبُهُ اللّٰهُ الْعَذَابَ
الْاَكْبَرَ ۝٢٤ اِنَّ اِلَيْنَآ اِيَابَهُمْ ۝٢٥ ثُمَّ اِنَّ
عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ۝٢٦

ع ٢٦ ١٢

89. అల్ ఫజ్ర్

(٨٩) سُوْرَةُ الْفَجْرِ مَكِّيَّةٌ (١٠)

آياتها ٣٠ رُكُوْعُهَا ١

ఆయతులు : 30 అవతరణ : మక్కాలో

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالْفَجْرِ ۝ وَلَيَالٍ عَشْرٍ ۝ وَّالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ۝
وَالَّيْلِ إِذَا يَسْرِ ۝ هَلْ فِيْ ذٰلِكَ قَسَمٌ لِّذِيْ
حِجْرٍ ۝ اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ۝
إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ۝ الَّتِيْ لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا
فِي الْبِلَادِ ۝ وَثَمُوْدَ الَّذِيْنَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ۝
وَفِرْعَوْنَ ذِي الْاَوْتَادِ ۝ الَّذِيْنَ طَغَوْا فِي
الْبِلَادِ ۝ فَاَكْثَرُوْا فِيْهَا الْفَسَادَ ۝ فَصَبَّ
عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ۝ اِنَّ رَبَّكَ
لَبِالْمِرْصَادِ ۝

1 – 5 ఉదయం సాక్షిగా! పది రాత్రులు సాక్షిగా! సరి, బేసి (సంఖ్య)లు సాక్షిగా! నిష్క్రమిస్తున్నప్పటి రాత్రి సాక్షిగా! వీటిలో విజ్ఞత కలవాని కొరకు ఏ ప్రమాణమూ లేదా[1]?

6 – 14 ఎత్తైన స్తంభాల వారైన ఆదె ఇరమ్ జాతి పట్ల మీ ప్రభువు ఎలా ప్రవర్తించాడో మీరు చూడలేదా? దానిని పోలిన మరొక జాతి ఏదీ యావత్తు ప్రపంచ దేశాల్లోనే సృష్టించబడలేదు. ఇంకా లోయలో కొండరాళ్లను తొలిచిన సమూద్ జాతిపట్ల, మేకుల వారైన ఫిరౌన్ జాతిపట్ల (మీ ప్రభువు ఎలా ప్రవర్తించాడో మీరు చూడలేదా). ప్రపంచ దేశాల్లో దుర్మార్గానికి ఒడిగట్టి ఘోరమైన ఉపద్రవాలను సృష్టించిన వారు వీరే. చివరకు మీ ప్రభువు వారిపై శిక్ష అనే కొరడాను ఝళిపించాడు. యథార్థమేమిటంటే మీ ప్రభువు మాటువేసి ఉన్నాడు[2].

---

88. అల్ గాషియహ్

1 ముఖాలు అనే పదం ఇక్కడ వ్యక్తులు అనే అర్థంలో వాడబడింది. మానవుని శరీరంలో ప్రముఖంగా కనిపించే భాగం అతని ముఖం కాబట్టి, "కొందరు వ్యక్తులు" అనటానికి బదులుగా, "కొన్ని ముఖాలు" అనే పదాలు వాడబడ్డాయి.

2 అంటే, ఒకవేళ వీరు పరలోకానికి సంబంధించిన ఈ విషయాలను విని అసలు ఇదంతా ఎలా కాగలుగుతుంది అని అంటే; తమ చుట్టుపక్కల ఉన్న పరిసరాలను వీరు ఎన్నడూ చూడలేదా, ఒంటెలు ఎలా సృష్టించబడ్డాయి? ఈ ఆకాశం ఎలా పైకి లేచింది? ఈ పర్వతాలు ఎలా ఏర్పడ్డాయి? ఈ భూమి ఎలా పరచబడింది? ఈ విషయాలను గురించి వీరు ఎన్నడూ ఆలోచించలేదా? ఇవన్నీ తయారై ఉనికిలోకి రాగలిగి ప్రత్యక్షంగా వీరి కళ్ళముందే ఉన్నప్పుడు, ప్రళయం ఎందుకు రాజాలదు? పరలోకంలో మరొక క్రొత్త ప్రపంచం ఎందుకు ఆవిర్భవించదు? స్వర్గ నరకాలు ఎందుకు ఉండజాలవు?

89. అల్ ఫజ్ర్

1 ముందు రాబోయే ఆయతులను గురించి ఆలోచిస్తే స్పష్టంగా అర్థమయ్యేదేమిటంటే, మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్)కూ, సత్య తిరస్కారులకూ మధ్య శిక్షా, ప్రతిఫలాల విషయం గురించి వాదాలు జరుగుతున్న సమయంలో ఆయన దాన్ని ఆధారాలతో నిరూపిస్తూ ఉంటే, వారు తిరస్కరిస్తూ ఉండేవారు. ఈ సందర్భంగా నాలుగు విషయాలపై ప్రమాణం చేసి, ఆ తరువాత ఈ సత్యానికి సాక్ష్యంగా మరొక ప్రమాణం చేయవలసిన అవసరం కూడ ఉందా అని సెలవీయబడుతోంది.

2 ఎవరైనా ఒక వ్యక్తి మరొక వ్యక్తి రాగానే అతడిపై దాడి చేద్దామనే ఉద్దేశ్యంతో అతడి కోసం దాగి నిరీక్షిస్తూ కూర్చుండే స్థలాన్ని మాటు అంటారు. జరగబోయే పరిణామం పట్ల అజాగ్రత్తగా ఉండి, నిర్భయంగా ఆ స్థలం మీదుగా పోయినప్పుడు అకస్మాత్తుగా ప్రమాదానికి గురి అవుతాడు. ఇదే పరిస్థితి అల్లాహ్ విషయంలో దుర్మార్గులకు కూడా ఎదురవుతుంది. వారు ప్రపంచంలో కల్లోలపు తుఫానును రేకెత్తిస్తారు, దేవుడనే వాడు ఒకడున్నాడనే, ఆయన వారి చేష్టల్ని గమనిస్తున్నాడనే ఆలోచన కూడా వారికి రాదు. వారు పూర్తిగా నిర్భయంగా రోజు రోజుకు వీలైనన్ని

15 – 26 అయితే మానవుడు ఎలాంటి వాడంటే, అతని ప్రభువు అతనికి గౌరవాన్నీ, వరాలనూ ప్రసాదించి అతన్ని పరీక్షకు గురిచేసినప్పుడు, "నా ప్రభువు నా గౌరవ ప్రతిష్ఠలను ఇనుమడింపజేశాడు" అని అంటాడు. ఆయన అతనికి లభించే ఉపాధిని తగ్గించి అతన్ని పరీక్షించినప్పుడు, "నా ప్రభువు నన్ను అవమానపరచాడు"[3] అని అంటాడు. ఎంతమాత్రం కాదు, కాని అసలు మీరు అనాథులను గౌరవంగా చూడరు, నిరుపేదలకు అన్నం పెట్టే విషయంలో మీరు ఒకరినొకరు ప్రోత్సహించుకోరు, వారసత్వపు ఆస్తి మొత్తాన్ని పోగుచేసి తినేస్తారు, ధనవ్యామోహంలో దారుణంగా చిక్కుకు పోయారు. ఎంతమాత్రం కాదు[4], భూమిని ఎడాపెడా దంచి తుత్తునియలుగా చేయటం జరిగినప్పుడు, మీ ప్రభువు అవతరిస్తాడు, దైవదూతలు బారులుగా తీరి నిలబడి ఉంటారు. ఆ రోజున నరకం ముందుకు తీసుకురాబడుతుంది, ఆనాడు మానవునికి తెలిసివస్తుంది. అప్పుడు అతనికి తెలిసివచ్చినందువల్ల ప్రయోజనం ఏమిటి? అతను, "అయ్యో! నా ఈ జీవితం కొరకు నేను ముందుగానే కొంత సామగ్రిని ఏర్పాటు చేసుకుని ఉంటే ఎంత బాగుండేది!" అని అంటాడు. ఇక ఆ రోజున అల్లాహ్ ఎలాంటి శిక్ష విధిస్తాడో, అలాంటి శిక్షను మరెవ్వరూ విధించలేరు. ఇంకా అల్లాహ్ ఎలా బిగించి కట్టివేస్తాడో, అలా బిగించి మరెవ్వరూ కట్టలేరు.

27 – 30 (మరొకవైపు ఈ విధంగా సెలవీయటం జరుగుతుంది) తృప్తిచెందిన మనసా[5]! పద నీ ప్రభువు సన్నిధికి, (నీకు లభించే సత్ఫలానికి) ఆనందిస్తూ. మరియు (నీ ప్రభువు నకు) ఇష్టమైన దానివై. చేరిపో (పుణ్యాత్ములైన) నా దాసులలో, ప్రవేశించు నా స్వర్గంలో.

فَأَمَّا الْإِنسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ
فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ۝
وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ
فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانَنِ ۝ كَلَّا بَل لَّا تُكْرِمُونَ
الْيَتِيمَ ۝ وَلَا تَحَاضُّونَ عَلَىٰ طَعَامِ
الْمِسْكِينِ ۝ وَتَأْكُلُونَ التُّرَاثَ أَكْلًا لَّمًّا ۝
وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ۝ كَلَّا إِذَا دُكَّتِ
الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ۝ وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا
صَفًّا ۝ وَجِيءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ
يَتَذَكَّرُ الْإِنسَانُ وَأَنَّىٰ لَهُ الذِّكْرَىٰ ۝
يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ۝ فَيَوْمَئِذٍ لَّا
يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ ۝ وَلَا يُوثِقُ وَثَاقَهُ
أَحَدٌ ۝ يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ۝ ارْجِعِي
إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ۝ فَادْخُلِي فِي
عِبَادِي ۝ وَادْخُلِي جَنَّتِي ۝ ع ١٤

చెడ్డపనులు చేస్తూపోతారు. చివరకు అల్లాహ్ వారిని ఇంకా ముందుకు పోకుండా ఏర్పరచే హద్దు వచ్చినప్పుడు, హఠాత్తుగా ఆయన శిక్ష వారిపై విరుచుకుపడుతుంది.

3 అంటే, ఇది మానవుడి భౌతిక ప్రధానమైన జీవన సిద్ధాంతం. ఈ లోకంలోనే సిరిసంపదలు, హోదా, అధికారాలు దొరకటాన్ని అతడు గౌరవంగానూ, దొరకకపోవటాన్ని అగౌరవంగానూ భావిస్తాడు. కాని అసలు విషయాన్ని అతడు ఎరుగడు. అల్లాహ్ ప్రపంచంలో ఎవరికి ఏది ఇచ్చినా అది పరీక్షించటానికే ఇచ్చాడు. ఐశ్వర్యం అధికారాలలోనూ పరీక్ష ఉంది, పేదరికంలోనూ పరీక్ష ఉంది.

4 అంటే, ప్రపంచంలో మీరు మీ ఇష్టానుసారం ఏదైనా చెయ్యవచ్చు, కాని దీన్ని గురించి అడగటం మాత్రం ఎన్నడూ జరగదు అనే మీ ఆలోచన తప్పుడు ఆలోచన.

5 తృప్తి చెందిన మనస్సు అంటే అర్థం ఏవిధమైన అనుమానం, ఊగిసలాటా లేకుండా, తృప్తితో ప్రశాంతహృదయంతో, భాగస్వాములెవ్వరూ లేని ఏకైక దేవుడైన అల్లాహ్‌ను తన ప్రభువుగానూ, దైవ ప్రవక్తలు తెచ్చిన సత్యధర్మాన్ని తన జీవన ధర్మంగానూ స్వీకరించిన మానవుడు అని భావం.

90. అల్ బలద్

(٩٠) سُورَةُ الْبَلَدِ مَكِّيَّةٌ (٣٥)

ఆయతులు : 20 అవతరణ : మక్కాలో

(ركوعها ١) (اٰياتها ٢٠)

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 20 కాదు[1], నేను ఈ నగరం (మక్కా)పై ప్రమాణం చేసి చెబుతున్నాను : (ఓ ప్రవక్తా) అసలు విషయం ఏమిటంటే, ఈ నగరంలో నిన్ను హలాల్ చేసుకున్నారు[2]. తండ్రి (అంటే ఆదమ్ అస్సలామ్) సాక్షిగా, ఆయనకు పుట్టిన సంతానం సాక్షిగా ! మేము మానవుణ్ణి శ్రమ కోసం పుట్టించాము[3]. అతడు తన నెవ్వరూ అదుపు చేయలేరని అనుకుంటున్నాడా? నేను అపార ధనరాసుల్ని ఖర్చుపెట్టాను అని అంటాడతను. తనను ఎవరూ గమనించలేదని అతడు భావిస్తున్నాడా[4]? మేము అతనికి రెండు కళ్ళూ, ఒక నాలుకా రెండు పెదవులూ ప్రసాదించలేదా[5]? ఇంకా స్పష్టమైన రెండు (మంచీ చెడుల) మార్గాలను అతనికి చూపాము. కాని అతడు కష్టతరమైన కనుమ దాటిపోవటానికి సాహసించలేదు. కష్టతరమైన ఆ కనుమ అంటే ఏమిటో మీకు తెలుసా? ఎవరినైనా బానిసపు బంధనాలనుండి విముక్తి గావించటం, లేదా ఆకలిగొన్న రోజున సమీప అనాథుడికి లేదా దిక్కులేని నిరుపేదకు అన్నం పెట్టడం. అంతేకాదు, (వీటితో పాటు) విశ్వసించి, సహనం, సానుభూతుల్ని గురించి ఒకరికొకరు బోధించుకునే వారిలో కూడ మనిషి చేరిపోవాలి. వీరే కుడి పక్షం వారు. మా వాక్యాలను తిరస్కరించిన వారు వామపక్షానికి చెందినవారు[6]. వారిని అగ్నిచుట్టుముట్టి ఉంటుంది.

لَآ اُقْسِمُ بِهٰذَا الْبَلَدِ ۝١ وَاَنْتَ حِلٌّۢ بِهٰذَا
الْبَلَدِ ۝٢ وَوَالِدٍ وَّمَا وَلَدَ ۝٣ لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ
فِيْ كَبَدٍ ۝٤ اَيَحْسَبُ اَنْ لَّنْ يَّقْدِرَ عَلَيْهِ اَحَدٌ ۝٥
يَقُوْلُ اَهْلَكْتُ مَالًا لُّبَدًا ۝٦ اَيَحْسَبُ اَنْ لَّمْ يَرَهٗٓ
اَحَدٌ ۝٧ اَلَمْ نَجْعَلْ لَّهٗ عَيْنَيْنِ ۝٨ وَلِسَانًا
وَّشَفَتَيْنِ ۝٩ وَهَدَيْنٰهُ النَّجْدَيْنِ ۝١٠ فَلَا اقْتَحَمَ
الْعَقَبَةَ ۝١١ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا الْعَقَبَةُ ۝١٢
فَكُّ رَقَبَةٍ ۝١٣ اَوْ اِطْعٰمٌ فِيْ يَوْمٍ ذِيْ مَسْغَبَةٍ ۝١٤
يَّتِيْمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ۝١٥ اَوْ مِسْكِيْنًا ذَا مَتْرَبَةٍ ۝١٦
ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ
وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ۝١٧ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ
الْمَيْمَنَةِ ۝١٨ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِاٰيٰتِنَا هُمْ
اَصْحٰبُ الْمَشْئَمَةِ ۝١٩ عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤْصَدَةٌ ۝٢٠

وقف لازم

ع ١ ١٥

1 అంటే, మీరు అనుకున్నట్లు వాస్తవం అదికాదు అని భావం.
2 అంటే, జంతువులక్కూడ రక్షణ, ఆశ్రయం ఉన్నటువంటి నగరంలో మీపై దౌర్జన్యం చెయ్యటాన్ని ధర్మసమ్మతం (హలాల్) చేసుకోవటం జరిగింది అని అర్థం.
3 అంటే, ఈ ప్రపంచం, భోగభాగ్యాలు అనుభవిస్తూ హాయిగా జీవించే స్థలం కాదు; కష్టాలు, కాఠిన్యాలు, శ్రమతోనిండిన స్థానం ఇది. ఏ మనిషైనా ఈ స్థితిగతులకు లోనుకాకుండా ఉండలేడు.
4 అంటే, పైన దేవుడు అనే వాడొకడు ఉన్నాడనీ, ఆయన చూస్తున్నాడనీ, ఈ ధనాన్ని తాను ఏ మార్గాల ద్వారా సంపాదించాడో, ఏ పనుల్లో దాన్ని ఖర్చు పెట్టాడో ఆయనకు తెలుసనే విషయం గర్వాన్ని ప్రదర్శించే వాడికి తెలియదా?
5 అర్థం ఏమిటంటే ; మేము అతనికి బుద్ధీ జ్ఞానాలు పొందే మార్గాలను ప్రసాదించలేదా? అని.
6 కుడి పక్షం వారిని, ఎడమపక్షం వారిని గురించిన వివరణ కోసం వాఖిఅ సూరాలోని 8,9,27,41 ఆయతులను చూడండి.

91. అష్ షమ్స్

(٩١) سُوْرَةُ الشَّمْسِ مَكِّيَّةٌ (٢٦)

ఆయతులు : 15 **అవతరణ : మక్కాలో**

آیاتها ١٥ رکوعها ١

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالشَّمْسِ وَضُحٰىهَا ۝ وَالْقَمَرِ اِذَا تَلٰىهَا ۝
وَالنَّهَارِ اِذَا جَلّٰىهَا ۝ وَالَّيْلِ اِذَا يَغْشٰىهَا ۝
وَالسَّمَآءِ وَمَا بَنٰىهَا ۝ وَالْاَرْضِ وَمَا
طَحٰىهَا ۝ وَنَفْسٍ وَّمَا سَوّٰىهَا ۝ فَاَلْهَمَهَا
فُجُوْرَهَا وَتَقْوٰىهَا ۝ قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰىهَا ۝
وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسّٰىهَا ۝ كَذَّبَتْ ثَمُوْدُ
بِطَغْوٰىهَا ۝ اِذِ انْۢبَعَثَ اَشْقٰىهَا ۝ فَقَالَ
لَهُمْ رَسُوْلُ اللّٰهِ نَاقَةَ اللّٰهِ وَسُقْيٰهَا ۝
فَكَذَّبُوْهُ فَعَقَرُوْهَا ۝ فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ
رَبُّهُمْ بِذَنْۢبِهِمْ فَسَوّٰىهَا ۝ وَلَا يَخَافُ
عُقْبٰهَا ۝ ع ١٥

1 – 10 సూర్యుడు సాక్షిగా, అతని ఎండ సాక్షిగా, సూర్యుని తరువాత వచ్చేటప్పటి చంద్రుడు సాక్షిగా, (సూర్యుణ్ణి) దేదీప్యమానం చేసేటప్పటి పగలు సాక్షిగా, (సూర్యుణ్ణి) మరుగు పరచేటప్పటి రాత్రి సాక్షిగా, ఆకాశం సాక్షిగా, దాన్ని నెలకొల్పిన వాడు సాక్షిగా, నేల సాక్షిగా, దాన్ని పరచినవాడు సాక్షిగా, మానవాత్మ సాక్షిగా, ఆ ఆత్మను తీర్చిదిద్ది[1] ఆపై దానికి సంబంధించిన మంచీ చెడులను దానికి తెలియజేసిన వాడు సాక్షిగా[2], నిశ్చయంగా తన ఆత్మను పరిశుద్ధపరచుకున్న వ్యక్తి సఫలుడయ్యాడు, దానిని అణచివేసినవాడు విఫలుడయ్యాడు[3].

11 – 15 సమూద్ జాతి తన దుర్మార్గపు వైఖరి కారణంగా ధిక్కరించింది. ఆ జాతికి చెందిన పరమ దుర్మార్గుడొకడు దిగ్గున లేచాడు, అప్పుడు దైవప్రవక్త ఆ ప్రజల్ని, "జాగ్రత్త! దేవుని ఒంటె జోలికి పోకండి, దాన్ని నీళ్ళు త్రాగకుండా ఆటంకపరచకండి" అని హెచ్చరించాడు. కాని వారు ఆయన మాటను ధిక్కరించి ఒంటెను చంపేశారు. చివరకు వారి పాపాల పర్యవసానంగా వారి ప్రభువు వారందరినీ ఒకేసారి సర్వనాశనం చేసే మహావిపత్తును వారిపైకి పంపాడు[4]. (ఈ చర్యవల్ల) ఏదైనా దుష్పరిణామం సంభవిస్తుందన్న ఎలాంటి భయమూ ఆయనకు లేదు.

---

1 అంటే, అతనికి మేము శరీరాన్నీ, మేధనూ ప్రసాదించాము, ఇంద్రియ శక్తులను అనుగ్రహించాము, శక్తి సామర్థ్యాలను ఇచ్చాము. వీటి కారణంగా అతడు ప్రపంచంలో మానవుడు చెయ్యవలసిన పనులు చెయ్యగల సమర్థుడయ్యాడు.

2 దీనికి రెండు అర్థాలున్నాయి: ఒకటి, సృష్టికర్త అతనిలో మంచిచెడ్డలు రెండింటి వైపునకూ మొగ్గే లక్షణాలను పెట్టాడు. రెండు, అల్లాహ్ ప్రతి మానవుడి నైజంలో మంచిచెడ్డల విచక్షణా జ్ఞానాన్ని ఉంచాడు. నైతికతరీత్యా మంచి-చెడ్డలు, సద్గుణాలు-దుర్గుణాలు, సత్కార్యాలు-దుష్కార్యాలు ఒక్కటి కావు. ఫుజూర్ (నీతి బాహ్యత) జుగుప్సాకరమైనది, తఖ్వా (దైవభీతి) అభిలషణీయమైనది. ఈ భావనలు మానవునికి క్రొత్తవికావు. అంతేకాదు ఇవి అతని నైజం ఎరిగిన భావనలే. సృష్టికర్త మంచి చెడ్డల విచక్షణా జ్ఞానాన్ని జన్మతః మానవుడికి ప్రసాదించాడు.

3 ఆత్మను పరిశుద్ధపరచటం అంటే దానిని చెడుల నుండి ప్రక్షాళనం చేసి అందులో మంచిని పెంపొందించటం అని భావం. దానిని అణచటం అంటే మనిషి తన మనస్సులోని చెడు ధోరణుల్ని పెంచి ప్రోత్సహించి, మంచి ధోరణుల్ని అణచటం అని అర్థం.

4 దుర్మార్గుడైన ఆ మనిషి తన జాతి ప్రజల ఇష్టంతో వారి కోరిక ప్రకారమే ఒంటెను చంపేశాడు, అల్-ఖమర్ సూరా 29వ ఆయతులో కూడా ఈ విషయం పేర్కొనబడినది. అందుకనే మొత్తం జాతిపైనే దైవ శిక్ష వచ్చిపడింది.

92. అల్ లైల్

(٩٢) سُوْرَةُ الَّيْلِ مَكِّيَّةٌ (٩)

آياتها ٢١ | ركوعها ١

ఆయతులు : 21 | అవతరణ : మక్కాలో

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

وَالَّيْلِ اِذَا يَغْشٰى (١) وَالنَّهَارِ اِذَا تَجَلّٰى (٢)
وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْاُنْثٰٓى (٣) اِنَّ سَعْيَكُمْ
لَشَتّٰى (٤) فَاَمَّا مَنْ اَعْطٰى وَاتَّقٰى (٥) وَصَدَّقَ
بِالْحُسْنٰى (٦) فَسَنُيَسِّرُهٗ لِلْيُسْرٰى (٧) وَ اَمَّا
مَنْۢ بَخِلَ وَاسْتَغْنٰى (٨) وَكَذَّبَ بِالْحُسْنٰى (٩)
فَسَنُيَسِّرُهٗ لِلْعُسْرٰى (١٠) وَمَا يُغْنِيْ عَنْهُ مَالُهٗٓ
اِذَا تَرَدّٰى (١١) اِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدٰى (١٢)
وَاِنَّ لَنَا لَلْاٰخِرَةَ وَالْاُوْلٰى (١٣) فَاَنْذَرْتُكُمْ
نَارًا تَلَظّٰى (١٤) لَا يَصْلٰىهَآ اِلَّا الْاَشْقَى (١٥)
الَّذِيْ كَذَّبَ وَتَوَلّٰى (١٦) وَسَيُجَنَّبُهَا الْاَتْقَى (١٧)
الَّذِيْ يُؤْتِيْ مَالَهٗ يَتَزَكّٰى (١٨) وَمَا لِاَحَدٍ
عِنْدَهٗ مِنْ نِّعْمَةٍ تُجْزٰٓى (١٩) اِلَّا ابْتِغَآءَ
وَجْهِ رَبِّهِ الْاَعْلٰى (٢٠) وَلَسَوْفَ يَرْضٰى (٢١) ع ١ ١٧

1 – 11 ఆవరించినప్పటి రాత్రి సాక్షిగా! ప్రకాశించునప్పటి పగలు సాక్షిగా! మగ, ఆడ జాతుల్ని సృష్టించిన వాడు సాక్షిగా ! వాస్తవంగా మీరు చేసే ప్రయత్నాలు విభిన్న రకాలుగా ఉంటాయి[1]. కనుక ఎవరు (దైవమార్గంలో) ధనాన్ని వినియోగించాడో, (దైవ అవిధేయతకు) భయపడ్డాడో, మంచిని సత్యమని అంగీకరించాడో, అతనికి మేము సన్మార్గంలో నడిచేందుకు సౌకర్యాన్ని కలుగజేస్తాము[2]. ఎవరు పిసినారితనం వహించాడో, (దేవునిపట్ల) నిర్లక్ష్య వైఖరి అవలంబించాడో, పైగా మంచిని తృణీకరించాడో, అతనికి మేము కఠిన మార్గంలో నడిచేందుకు సౌకర్యాన్ని కలుగజేస్తాము[3]. అతను నశించినప్పుడు ఇక అతని ధనం అతనికి ఎలా ఉపయోగపడుతుంది?

12 – 21 నిస్సందేహంగా సన్మార్గం చూపవలసిన బాధ్యత మాపై ఉంది. వాస్తవానికి పరలోకం, ఇహలోకం రెండిటికీ మేమే యజమానులం. కనుక నేను మిమ్మల్ని ప్రజ్వలించే అగ్నిగురించి హెచ్చరించాను. (సత్యాన్ని) తిరస్కరించి, ముఖం తిప్పుకున్న పరమ దౌర్భాగ్యుడు తప్ప మరెవ్వరూ అందులో కాలిపోరు. పరిశుద్ధుడు కావటానికి తన సంపదను ఖర్చుచేసే పరమ దైవభీతిపరుడు దానికి దూరంగా ఉంచబడతాడు. అతనికి ఎవ్వరూ ఏ విధమైన ఉపకారం చేయలేదు, దానికి అతను బదులు తీర్చేందుకు. అతను కేవలం మహోన్నతుడైన తన ప్రభువు ప్రసన్నతను పొందటానికి మాత్రమే ఈ పని చేస్తున్నాడు. ఆయన తప్పకుండా (అతడంటే) సంతోషిస్తాడు.

---

1 ఏ విధంగానైతే రాత్రి, పగలు, ఆడ, మగ పరస్పరం విభిన్నమైనవో వాటి చిహ్నాలు, పరిణామాలు కూడా పరస్పరం వ్యతిరేకమైనవో అదేవిధంగా మీరు ఏ మార్గాల్లో ఏ లక్ష్యాల కోసం మీ ప్రయత్నాలు వినియోగిస్తున్నారో, అవి కూడ తమ స్వభావం రీత్యా విభిన్నమైనవి, ఫలితాల దృష్ట్యా వ్యతిరేకమైనవి.

2 అంటే మానవుని నైజానికి అనుగుణంగా ఉండే మార్గంలో నడవటం అతనికొరకు సులభతరం చేస్తాము అని అర్థం.

3 అంటే, ప్రకృతికి వ్యతిరేకంగా నడవటం అతని కొరకు సులభతరం చేస్తాము అని భావం.

93. అజ్ జుహా

(٩٣) سُوْرَةُ الضُّحٰى مَكِّيَّةٌ (١١)

ఆయతులు : 11 **అవతరణ : మక్కాలో**

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالضُّحٰى ۙ وَالَّيْلِ اِذَا سَجٰى ۙ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلٰى ۗ وَلَلْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْاُوْلٰى ۗ وَلَسَوْفَ يُعْطِيْكَ رَبُّكَ فَتَرْضٰى ۗ اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيْمًا فَاٰوٰى ۪ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا فَهَدٰى ۪ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَاَغْنٰى ۗ فَاَمَّا الْيَتِيْمَ فَلَا تَقْهَرْ ۗ وَاَمَّا السَّآئِلَ فَلَا تَنْهَرْ ۗ وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ۟

1 – 11 వెలుగు విరజిమ్మే పగలు సాక్షిగా! ప్రశాంతంగా ఆవరించే రాత్రి సాక్షిగా! (ఓ ప్రవక్తా!) నీ ప్రభువు నిన్ను ఏమాత్రం విడనాడలేదు, నీ పట్ల ఆయన అసంతృప్తి చెందనూ లేదు. నిశ్చయంగా రాబోయే కాలం నీ కొరకు గత కాలంకన్నా మేలైనదిగా ఉంటుంది. త్వరలోనే నీకు నీ ప్రభువు నీవు సంతోషపడే అంత అధికంగా ప్రసాదిస్తాడు. నీవు అనాథుడుగా ఉండటం చూసి ఆయన నీకు ఆశ్రయం కల్పించలేదా? నీవు మార్గమేదో తెలియని వాడవుగా ఉన్నప్పుడు ఆయన నీకు సన్మార్గం చూపించాడు. నీవు నిరుపేదగా ఉన్నప్పుడు, ఆయన నిన్ను ధనవంతుడుగా చేశాడు. కావున నీవు అనాథులపట్ల కఠినంగా ప్రవర్తించకు. యాచకుణ్ణి కసురుకోకు. నీ ప్రభువు వరాలను బహిర్గతం చెయ్యి.

94. అలమ్ నష్రహ్

(٩٤) سُوْرَةُ الْاِنْشِرَاحِ مَكِّيَّةٌ (١٢)

ఆయతులు : 8 **అవతరణ : మక్కాలో**

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۙ وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ ۙ الَّذِيْٓ اَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۙ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۗ فَاِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۙ اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۗ فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ ۙ وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ۟

1 – 8 (ఓ ప్రవక్తా) మేము నీ హృదయాన్ని నీ కొరకు తెరవలేదా[1]? నీ నడుమును విరిచేస్తూవుండిన ఒక పెద్ద భారాన్ని[2] నీపై నుండి దించివేశాము, నీ కొరకు నీ పేరు ప్రఖ్యాతుల్ని ఇనుమడింపజేశాము. కనుక కష్టాలతో పాటు తప్పనిసరిగా సుఖాలు కూడ ఉన్నాయి. ఇందులో ఎలాంటి సందేహం లేదు. కష్టాలతోపాటు తప్పనిసరిగా సుఖాలు కూడా ఉన్నాయి[3]. కాబట్టి నీకు తీరిక లభించినప్పుడు, కఠోరమైన ఆరాధనలో నిమగ్నుడవై పో. నీ ప్రభువు మీదనే నీ మనస్సును లగ్నంచెయ్యి[4].

---

1 హృదయం తెరవటం అనే అర్థం కల పదం దివ్యఖురాన్‌లో ఏయే సందర్భాల్లో వచ్చిందో వాటిని దృష్టిలో ఉంచుకుంటే దానికి రెండు అర్థాలున్నాయని తెలుస్తుంది. ఒకటి, మానసిక సంబంధమైన ఊగిసలాట, అనుమానాలకు దూరమై,

95. అత్ తీన్

(٩٥) سُوْرَةُ التِّيْنِ مَكِّيَّةٌ (٢٨)

آيَاتُهَا ٨ رُكُوْعُهَا ١

ఆయతులు : 8 **అవతరణ : మక్కాలో**

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

1 – 8 అత్తి, ఆలివ్ లు[1] సాక్షిగా! సీనా పర్వతం సాక్షిగా ! ఈ శాంతి నగరం (మక్కా) సాక్షిగా, మేము మానవుణ్ణి అద్భుతమైన ఆకృతిలో సృజించాము. తరువాత మేము అతన్ని వెనక్కి త్రిప్పి నీచాతి నీచుడుగా మార్చివేశాము, విశ్వసించి, సత్కార్యాలు చేసేవారు తప్ప. అలాంటి వారికి అనంత ప్రతిఫలం లభిస్తుంది. కాబట్టి (ప్రవక్తా) దీని తరువాత శిక్షా బహుమానాల విషయంలో నిన్ను ఎవరు తిరస్కరించగలరు? అధికారులందరికన్నా అల్లాహ్ గొప్ప అధికారి కాదా[2]?

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالتِّيْنِ وَالزَّيْتُوْنِ ۝١ وَطُوْرِ سِيْنِيْنَ ۝٢ وَهٰذَا
الْبَلَدِ الْاَمِيْنِ ۝٣ لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ
فِيْٓ اَحْسَنِ تَقْوِيْمٍ ۝٤ ثُمَّ رَدَدْنٰهُ اَسْفَلَ
سٰفِلِيْنَ ۝٥ اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا
الصّٰلِحٰتِ فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُوْنٍ ۝٦ فَمَا يُكَذِّبُكَ
بَعْدُ بِالدِّيْنِ ۝٧ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَحْكَمِ الْحٰكِمِيْنَ ۝٨ ع

ఇస్లామ్ మార్గమే సత్యమార్గమని మనిషి పూర్తిగా సంతృప్తిచెందటం. రెండు, మనిషిలో ఆశలు, అభిలాషలు మహోన్నతమైనవిగా రూపొందడం, పెద్దపెద్ద ఉద్యమాలు చేపట్టడానికి, అత్యంత కఠినమైన పనుల్ని సైతం చెయ్యటానికి వెనుకాడకపోవడం, మహత్తరమైన దైవ దౌత్య బాధ్యతల్ని నిర్వహించే ధైర్యసాహసాలు ఉండటం.

2 తన జాతి ప్రజల అజ్ఞానాన్నీ, అనాగరికతనూ చూసి మహాప్రవక్త (సఅసమ్) సున్నిత మనస్సు శోకం, దుఃఖం, చింత, ఆందోళనలతో బరువెక్కిపోయేది. వారిని చూసి ఆయన ఎంతో బాధపడేవారు, కాని ఈ చెడులను రూపుమాపే మార్గం ఏదీ ఆయనకు కనిపించేది కాదు. ఈ ఆందోళనే ఆయన నడుమును విరగ్గొడుతూ ఉండేది. అల్లాహ్ సన్మార్గం చూపి ఈ భారాన్ని ఆయనపై నుండి దించాడు, ఆయన మానసిక భారాన్నంతా తీసేసి తేలిక చేశాడు. అప్పుడు ఇస్లామ్ ద్వారా ఒక్క అరేబియాను మాత్రమే కాదు, మొత్తం మానవజాతినే ఈ చెడుల ఊబి నుండి బయటకు తీయవచ్చనే గట్టి నమ్మకం ఆయనకు కలిగింది. ఆనాడు అరేబియా వెలుపలి ప్రపంచం కూడ ఈ చెడులలో కూరుకుపోయి ఉంది.

3 దైవ ప్రవక్త ఇప్పుడు ఏ విషమపరిస్థితుల్లో చిక్కుకుని ఉన్నారో అవి ఎంతో కాలం ఉండవనీ, ఆ తరువాత అతి త్వరలోనే మంచి పరిస్థితులు ఏర్పడతాయనీ ఊరట కలిగించే విషయం రెండు సార్లు చెప్పటం జరిగింది.

4 ఇతర కార్యాలేవీ లేనప్పుడు నీ తీరిక సమయాన్ని శ్రమతో కూడిన కఠోరమైన ఆరాధనకోసం వినియోగించు. నీ దృష్టిని అన్ని వైపులనుండి మరల్చి, కేవలం నీ ప్రభువు ధ్యానంపై కేంద్రీకరించు.

95. అత్ తీన్

1 అంటే, ఈ పండ్లు పండే ప్రాంతాలైన సిరియా, పాలస్తీనాలని అర్థం. ఈ ప్రాంతాల్లో ఎంతోమంది దైవప్రవక్తలు జన్మించారు.

2 అంటే, ప్రపంచంలో చిన్న చిన్న అధికారులను కూడ వారు న్యాయం చెయ్యాలని, అపరాధులకు శిక్ష విధించాలని, మంచిపనులు చేసే వారికి బహుమానం ఇవ్వాలని మీరు కోరుతున్నప్పుడు, ఆశిస్తున్నప్పుడు, దేవుణ్ణి గురించి మీ అభిప్రాయం ఏమిటి? అధికారులకే అధికారి, న్యాయాధిపతులకే న్యాయాధిపతి అయిన దేవుడు న్యాయం చెయ్యడని అనుకుంటున్నారా? ఆయన చెడ్డవాణ్ణి, మంచివాణ్ణి ఒకేవిధంగా చూస్తాడని మీరు ఊహిస్తున్నారా? ఆయన ప్రపంచంలో దుష్టకార్యాలు చేసేవారు, ఉత్తమ కార్యాలు చేసేవారు ఉభయులూ చచ్చిమట్టిలో కలిసి పోవటం తప్ప ఇంకేమీ కాదా? దుష్కార్యాలకు శిక్ష, సత్కార్యాలకు ప్రతిఫలం లభించదా?

96. అల్ అలఖ్

سُوْرَةُ الْعَلَقِ مَكِّيَّةٌ (٩٦) (١)

آیاتها ١٩ رکوعها ١

ఆయతులు : 19 **అవతరణ : మక్కాలో**

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِيْ خَلَقَ ۝١ خَلَقَ الْاِنْسَانَ
مِنْ عَلَقٍ ۝٢ اِقْرَاْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ ۝٣ الَّذِيْ عَلَّمَ
بِالْقَلَمِ ۝٤ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝٥ كَلَّآ
اِنَّ الْاِنْسَانَ لَيَطْغٰٓى ۝٦ اَنْ رَّاٰهُ اسْتَغْنٰى ۝٧ اِنَّ اِلٰى
رَبِّكَ الرُّجْعٰى ۝٨ اَرَءَيْتَ الَّذِيْ يَنْهٰى ۝٩
عَبْدًا اِذَا صَلّٰى ۝١٠ اَرَءَيْتَ اِنْ كَانَ عَلَى
الْهُدٰٓى ۝١١ اَوْ اَمَرَ بِالتَّقْوٰى ۝١٢ اَرَءَيْتَ اِنْ كَذَّبَ
وَتَوَلّٰى ۝١٣ اَلَمْ يَعْلَمْ بِاَنَّ اللّٰهَ يَرٰى ۝١٤ كَلَّا لَىِٕنْ
لَّمْ يَنْتَهِ ۙ لَنَسْفَعًۢا بِالنَّاصِيَةِ ۝١٥ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ
خَاطِئَةٍ ۝١٦ فَلْيَدْعُ نَادِيَهٗ ۝١٧ سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ۝١٨
السجدة كَلَّا ۭ لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ۝١٩ ع ١

1 – 5 (ఓ ప్రవక్తా) పఠించు సర్వాన్నీ సృష్టించిన నీ ప్రభువు పేరుతో. ఆయన పేరుకుపోయిన నెత్తుటి ముద్దతో మానవుణ్ణి సృజించాడు. పఠించు: నీ ప్రభువు పరమ దయాళువు. ఆయన కలంద్వారా జ్ఞానం నేర్పాడు, మనిషి ఎరుగని జ్ఞానాన్ని అతనికి ప్రసాదించాడు[1].

6 – 19 ఎంతమాత్రం కాదు[2]; మానవుడు తనను తాను ఎవరి అక్కరలేని వాడననీ, సర్వస్వతంత్రుడననీ మితిమీరి ప్రవర్తిస్తున్నాడు. (అయితే) చివరికి అందరూ నీ ప్రభువు వైపునకే తప్పనిసరిగా మరలిపోవలసి ఉంటుంది. ఒక దాసుడు నమాజు చేస్తుంటే అతన్ని నిరోధించే వ్యక్తిని నీవు చూశావా? ఒకవేళ (ఆ దాసుడు) ఋజుమార్గంలో ఉంటే లేదా భయభక్తుల్ని బోధిస్తూ ఉంటే, అప్పుడు నీ అభిప్రాయం ఏమిటి? ఒకవేళ (నిరోధిస్తున్న ఈ వ్యక్తి) సత్యాన్ని తిరస్కరిస్తుంటే, (దాన్నుండి) విముఖుడవుతుంటే, అప్పుడు నీ అభిప్రాయం ఏమిటి? అల్లాహ్ చూస్తున్నాడనే విషయం అతనికి తెలియదా? అలా ఎంతమాత్రం జరగదు; అతడు గనక మానకపోతే, మేము అతన్ని, అతని నుదుటి వెండ్రుకలు పట్టుకుని ఈడుస్తాము; అబద్ధానికి, ఘోరపాపానికి పాల్పడిన నుదురు అది. అతడు తన మద్దతుదారుల మూకను పిలుచుకోమను. మేము కూడ మా శిక్షించే దూతల్ని పిలుచుకుంటాము. ఎంతమాత్రం కాదు, అతని మాటలు వినకు సజ్దాచెయ్యి (నీ ప్రభువు), సాన్నిధ్యాన్ని పొందు.

---

1 మహాప్రవక్త (సఅసమ్)పై అవతరించిన ఈ ఆయతులు, దివ్య ఖురాన్‌లోని ఇతర అన్ని ఆయతుల కంటే ముందుగా అవతరించాయి.

2 దైవదౌత్యపదవిని అలంకరించిన తరువాత మహాప్రవక్త (సఅసమ్) కాబా గృహంలో నమాజ్ చేయడం ప్రారంభించినప్పుడు అబూ జహల్ ఆయన్ని నిరోధించడానికి ప్రయత్నించాడు. ఆ సందర్భంలో ఈ ఆయతులు అవతరించాయి.

97. అల్ ఖద్ర్

(٩٧) سورة القدر مكية (٢٥)

ايٰاتها ٥ — ركوعها ١

ఆయతులు : 5 **అవతరణ : మక్కాలో**

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 5 మేము దీని (ఖుర్ఆన్)ని ఘనమైన రాత్రియందు అవతరింపజేశాము. ఆ ఘనమైన రాత్రి ఏమిటో మీకు తెలుసా? ఆ ఘనమైన రాత్రి వెయ్యి నెలలకంటే కూడా ఎంతో శ్రేష్ఠమైనది. ఆ రాత్రి ఆత్మ, దైవదూతలు తమ ప్రభువు అనుమతితో ప్రతి ఆజ్ఞను తీసుకుని అవతరిస్తారు. ఆ రాత్రి అంతా తెల్లవారేవరకు పూర్తిగా శాంతి శ్రేయాలే అవతరిస్తూ ఉంటాయి.

اِنَّآ اَنْزَلْنٰهُ فِيْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝١ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا لَيْلَةُ
الْقَدْرِ ۝٢ لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۙ خَيْرٌ مِّنْ اَلْفِ شَهْرٍ ۝٣
تَنَزَّلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوْحُ فِيْهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ
مِنْ كُلِّ اَمْرٍ ۝٤ سَلٰمٌ هِيَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝٥

98. అల్ బయ్యినహ్

(٩٨) سورة البينة مدنية (١٠٠)

ايٰاتها ٨ — ركوعها ١

ఆయతులు : 8 **అవతరణ : మదీనాలో**

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 3 గ్రంథప్రజలలోని, బహుదైవారాధకులలోని అవిశ్వాసులు తమ వద్దకు స్పష్టమైన ప్రమాణం వచ్చే వరకు (తమ అవిశ్వాస వైఖరినుండి) వెనక్కి మరలరు. (స్పష్టమైన ప్రమాణం అంటే) అల్లాహ్ తరఫునుండి ఒక ప్రవక్త[1] వచ్చి సత్యమైన సవ్యమైన రచనలు గల పరిశుద్ధమైన సహీఫాలను[2] చదివి వినిపించటం.

لَمْ يَكُنِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ وَالْمُشْرِكِيْنَ
مُنْفَكِّيْنَ حَتّٰى تَاْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۝١ رَسُوْلٌ مِّنَ اللّٰهِ
يَتْلُوْا صُحُفًا مُّطَهَّرَةً ۝٢ فِيْهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ ۝٣

1 ఇక్కడ స్వయంగా మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్)నే ఒక స్పష్టమైన ప్రమాణం అని అనటం జరిగింది.

2 అంటే, ఏవిధమైన అసత్యం, అజ్ఞానం, మార్గభ్రష్టత్వం, నీతిబాహ్యతల కల్తీలేని పరిశుద్ధమైన సహీఫాలు అన్నమాట.

وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ
بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَةُ ۝ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا
لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۙ حُنَفَاءَ
وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ ۚ وَذَٰلِكَ دِينُ
الْقَيِّمَةِ ۝ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ۚ
أُولَٰئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ۝ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۝ جَزَاؤُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۖ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ۚ
ذَٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ۝

4 – 5 పూర్వం గ్రంథం ఇవ్వబడిన ప్రజలలో చీలికలు ఏర్పడింది వారి వద్దకు (ఋజుమార్గానికి సంబంధించిన) స్పష్టమైన బోధవచ్చిన తరువాతనే[3]. వారు అల్లాహ్‌కు దాస్యం చెయ్యాలని, పూర్తి ఏకాగ్రతతో తమ ధర్మాన్ని ఆయన కొరకే ప్రత్యేకించు కోవాలని, నమాజ్‌ను స్థాపించాలని, జకాత్ ఇస్తూ ఉండాలని మాత్రమే ఆదేశించటం జరిగింది. ఇదే ఎంతో సరియైన, సవ్యమైన ధర్మం.

6 – 8 గ్రంథప్రజలలో, బహుదైవారాధకులలో సత్యాన్ని తిరస్కరించినవారు[4] తప్పనిసరిగా నరకాగ్నిలోకే పోతారు, అందులోనే శాశ్వతంగా ఉండిపోతారు. వారు సృష్టిలోకెల్లా పరమనీచులు. కాని విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేసేవారు నిస్సందేహంగా సృష్టిలో అత్యంత శ్రేష్ఠులు. వారికి వారి ప్రభువు వద్ద లభించే ప్రతిఫలం –శాశ్వత నివాస స్థలాలైన స్వర్గవనాలు, వాటి క్రింద సెలయేళ్ళు ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి; వారు వాటిలో కలకాలం ఉంటారు. అల్లాహ్ వారి పట్ల ప్రసన్నుడయ్యాడు; వారు కూడ అల్లాహ్‌పట్ల సంతృప్తిచెందారు. ఇదీ తన ప్రభువు పట్ల భయభక్తులు కలిగి ఉండే వ్యక్తికి లభించే మహా భాగ్యం.

---

3 అంటే, దీనికి పూర్వం గ్రంథప్రజలు ఎన్నో తప్పుడు మార్గాల్లో కొట్టుమిట్టాడుతూ అసంఖ్యాకమైన తెగలుగా విడిపోయారు. దానికి కారణం, అల్లాహ్ తన తరపునుండి వారి మార్గదర్శకత్వం కోసం స్పష్టమైన ప్రమాణం ఏదీ పంపకపోవడం ఎంతమాత్రం కాదు. దేవుని తరపునుండి మార్గదర్శకత్వం వచ్చిన తరువాతనే వారు ఈ వైఖరిని అవలంబించారు. కావున తమ మార్గభ్రష్టత్వానికి స్వయంగా తామే బాధ్యులు.

4 ఇక్కడ తిరస్కరించటం అంటే, మహాప్రవక్త ముహమ్మద్(సఅసమ్)ను నమ్మటానికి తిరస్కరించటం అని అర్థం.

99. అజ్ జిల్‌జాల్

(٩٩) سُوْرَةُ الزِّلْزَالِ مَدَنِيَّةٌ (٩٣)

اٰيَاتُهَا ٨ | رُكُوْعُهَا ١

ఆయతులు : 8 **అవతరణ : మదీనాలో**

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

اِذَا زُلْزِلَتِ الْاَرْضُ زِلْزَالَهَا ۝١ وَاَخْرَجَتِ
الْاَرْضُ اَثْقَالَهَا ۝٢ وَقَالَ الْاِنْسَانُ مَا لَهَا ۝٣
يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ اَخْبَارَهَا ۝٤ بِاَنَّ رَبَّكَ اَوْحٰى
لَهَا ۝٥ يَوْمَئِذٍ يَّصْدُرُ النَّاسُ اَشْتَاتًا ۙ لِّيُرَوْا
اَعْمَالَهُمْ ۝٦ فَمَنْ يَّعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا
يَّرَهٗ ۝٧ وَمَنْ يَّعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَّرَهٗ ۝٨ ع ١ / ٨ ٢٣

1 – 8 భూమి తన పూర్తి తీవ్రతతో ఊపి వేయబడినప్పుడు, భూమి తన లోపల ఉన్న మొత్తం భారాన్ని తీసి బయటవేసినప్పుడు, మానవుడు, "దీనికేమయింది (ఇలా ఊగిపోతోంది)" అని అంటాడు. ఆ రోజున అది తన (పైన సంభవించిన) విశేషాలను వివరిస్తుంది. ఎందుకంటే, నీ ప్రభువు దాన్ని (అలా చెయ్యిఅని) ఆజ్ఞాపించి ఉంటాడు. ప్రజలు తమ కర్మలను చూసుకునేందుకుగాను, ఆ రోజున భిన్న పరిస్థితుల్లో దేవుని వైపునకు మరలుతారు. ఆ తరువాత ఎవడైనా రవ్వంత సత్కార్యం చేసి ఉన్నాసరే దాన్ని అతను చూసుకుంటాడు. అలాగే ఎవడైనా రవ్వంత దుష్కార్యం చేసివున్నాసరే దాన్నీ అతను చూసుకుంటాడు.

100. అల్ ఆదియాత్

(١٠٠) سُوْرَةُ الْعٰدِيٰتِ مَكِّيَّةٌ (١٤)

ఆయతులు : 11 **అవతరణ : మక్కాలో**

(رکوعها ١) (اٰیاتها ١١)

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

وَالْعٰدِيٰتِ ضَبْحًا ۝١ فَالْمُوْرِيٰتِ قَدْحًا ۝٢
فَالْمُغِيْرٰتِ صُبْحًا ۝٣ فَاَثَرْنَ بِهٖ نَقْعًا ۝٤
فَوَسَطْنَ بِهٖ جَمْعًا ۝٥ اِنَّ الْاِنْسَانَ لِرَبِّهٖ
لَكَنُوْدٌ ۝٦ وَاِنَّهٗ عَلٰى ذٰلِكَ
لَشَهِيْدٌ ۝٧ وَاِنَّهٗ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيْدٌ ۝٨
اَفَلَا يَعْلَمُ اِذَا بُعْثِرَ مَا فِى الْقُبُوْرِ ۝٩
وَحُصِّلَ مَا فِى الصُّدُوْرِ ۝١٠ اِنَّ رَبَّهُمْ
بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيْرٌ ۝١١ ع ١/٢٥

1 – 11 నురుగులు క్రక్కుతూ, వగర్చుతూ, పరుగెడుతూ తమ డెక్కలతో నిప్పురవ్వలను చెరుగుతూ పోయి తెల్లవారే టప్పటికి మెరుపుదాడి చేసేవి(గుర్రాలు) సాక్షిగా! ఆ సమయంలో అవి దుమ్ము ధూళి కూడ రేపుతాయి, అదే స్థితిలో అవి ఏదైనా జన సమూహంలోకి జొరబడతాయి కూడ. అసలు విషయం ఏమిటంటే, మానవుడు తన ప్రభువు పట్ల ఎంతో కృతఘ్నుడై ఉన్నాడు[1]. దీనికి స్వయంగా అతడే సాక్షి[2] అతడు సిరిసంపదల వ్యామోహంలో పూర్తిగా మునిగిపోయాడు. సమాధులలో (పాతిపెట్టబడి) ఉన్నది వెలికి తీయబడే సమయాన్ని గురించి అతనికి తెలియదా? ఇంకా హృదయాల్లో (దాగి) ఉన్నవాటిని బయటికి తీసి పరిశీలించే వేళను గురించి అతనికి తెలియదా[3]? నిశ్చయంగా ఆ రోజున వారి ప్రభువు వారిని గురించి పూర్తిగా తెలుసుకుని ఉంటాడు[4].

---

1 అంటే, అల్లాహ్ తనకు ప్రసాదించిన శక్తి సామర్థ్యాలను అతడు దౌర్జన్యం చేయటానికీ, అన్యాయం చేయడానికీ వినియోగిస్తాడన్నమాట.

2 అంటే, అతని అంతరాత్మ అతనికి వ్యతిరేకంగా సాక్ష్యం చెబుతుంది; అతను చేసిన పనులు అతనికి వ్యతిరేకంగా సాక్ష్యం చెబుతాయి, చాలమంది అవిశ్వాసులు స్వయంగా తమ నోటితో కూడా బహిరంగంగా కృతఘ్నతలు వెలిబుచ్చుతారు.

3 అంటే, మనస్సుల్లో దాగి ఉన్న ఉద్దేశ్యాలు, ధ్యేయాలు, లక్ష్యాలు బహిర్గతం చెయ్యబడి క్షుణ్ణంగా విచారించి మంచి విషయాలు, చెడ్డ విషయాలు వేరుచెయ్యబడతాయి అన్నమాట.

4 అంటే, ఎవరు ఏమిటో, ఏ శిక్షకు లేదా ఏ ప్రతిఫలానికి అర్హుడవుతాడో ఆయనకు బాగా తెలుసు అని భావం.

101. అల్ ఖారిఅహ్

سُورَةُ الْقَارِعَةِ مَكِّيَّةٌ (١٠١) (٣٠)

آيَاتُهَا ١١ رُكُوعُهَا ١

ఆయతులు : 11 అవతరణ : మక్కాలో

ఆనంతకరుణామయుడు అపారకృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 11 అదొక మహా ఉపద్రవం! ఏమిటా మహా ఉపద్రవం? ఆ మహా ఉపద్రవమేమిటో నీకేమి తెలుసు? ఆ రోజున మానవులు చెల్లాచెదరైన దీపపు పురుగుల మాదిరిగా అయి పోతారు. పర్వతాలు ఏకిన రంగు రంగుల ఉన్ని వలె మారి పోతాయి. ఆ తరువాత ఎవరి త్రాసు పళ్ళాలైతే బరువుగా ఉంటాయో[1], వారు తమకు ఇష్టమైన భోగభాగ్యాల్లో ఓలలాడు తారు. మరెవరి త్రాసు పళ్ళాలైతే తేలికగా ఉంటాయో, వారి నివాస స్థలం లోతైన గొయ్యి అవుతుంది. అదేమిటో మీకేమైనా తెలుసా? అది భగ భగ మండే అగ్ని గుండం.

اَلْقَارِعَةُ ﴿١﴾ مَا الْقَارِعَةُ ﴿٢﴾ وَمَا اَدْرٰىكَ
مَا الْقَارِعَةُ ﴿٣﴾ يَوْمَ يَكُوْنُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ
الْمَبْثُوْثِ ﴿٤﴾ وَ تَكُوْنُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ
الْمَنْفُوْشِ ﴿٥﴾ فَاَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِيْنُهٗ ﴿٦﴾ فَهُوَ
فِيْ عِيْشَةٍ رَّاضِيَةٍ ﴿٧﴾ وَ اَمَّا مَنْ خَفَّتْ
مَوَازِيْنُهٗ ﴿٨﴾ فَاُمُّهٗ هَاوِيَةٌ ﴿٩﴾ وَمَا اَدْرٰىكَ
مَا هِيَهْ ﴿١٠﴾ نَارٌ حَامِيَةٌ ﴿١١﴾ ع ١ ٢٢

102. అత్ తకాసుర్

سُورَةُ التَّكَاثُرِ مَكِّيَّةٌ (١٠٢) (١٦)

آيَاتُهَا ٨ رُكُوعُهَا ١

ఆయతులు : 8 అవతరణ : మక్కాలో

ఆనంతకరుణామయుడు అపారకృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 8 వీలైనంత ఎక్కువగా ఒకరిని మించి ఒకరు ప్రపంచాన్ని పొందాలనే ధ్యాస మిమ్మల్ని ఏమరుపాటులో పడవేసింది. చివరకు మీరు (ఈ వ్యామోహంలోనే) శ్మశానికి చేరుకుంటారు. (మీరనుకునేది) ఎంతమాత్రం కాదు, త్వరలోనే మీకు తెలిసిపోతుంది. మరొకసారి (వినండి, మీరనుకునేది) ఎంతమాత్రం నిజం కాదు, అతి త్వరలోనే[1] మీకు తెలిసిపోతుంది. ఎంతమాత్రం కాదు, మీరు గనక నిశ్చయజ్ఞానంతో (మీ ఈ వైఖరి పర్యవసానాన్ని) తెలుసుకుంటే, (మీ నడవడిక ఇలా ఉండదు). మీరు నరకాన్ని చూసితీరుతారు. మరొకసారి (వినండి) మీరు పూర్తి నమ్మకంతో దాన్ని చూస్తారు. తరువాత ఆ రోజున మీరు తప్పనిసరిగా ఈ సౌఖ్యాలను గురించి ప్రశ్నించబడతారు.

اَلْهٰىكُمُ التَّكَاثُرُ ﴿١﴾ حَتّٰى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ﴿٢﴾ كَلَّا
سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿٣﴾ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿٤﴾
كَلَّا لَوْ تَعْلَمُوْنَ عِلْمَ الْيَقِيْنِ ﴿٥﴾ لَتَرَوُنَّ
الْجَحِيْمَ ﴿٦﴾ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِيْنِ ﴿٧﴾
ثُمَّ لَتُسْئَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيْمِ ﴿٨﴾ ع ١ ٢٤

103. అల్ అస్ర్

(١٠٣) سُورَةُ الْعَصْرِ مَكِّيَّةٌ (١٣)

رُكُوعُهَا ١   اٰيَاتُهَا ٣

ఆయతులు : 3   **అవతరణ : మక్కాలో**

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 3 కాలం సాక్షిగా[1]! నిస్సందేహంగా మానవుడు పెద్ద నష్టానికి గురిఅయి ఉన్నాడు. విశ్వసించి సత్కార్యాలు చేస్తూఉండే వారూ, ఒకరికొకరు సత్యోపదేశం, సహనబోధ చేసుకునేవారూ తప్ప.

وَالْعَصْرِ ۝ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۝ إِلَّا الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ ۙ
وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ۝ ع ١ ٣ ٢٨

104. అల్ హుమజహ్

(١٠٤) سُورَةُ الْهُمَزَةِ مَكِّيَّةٌ (٣٢)

رُكُوعُهَا ١   اٰيَاتُهَا ٩

ఆయతులు : 9   **అవతరణ : మక్కాలో**

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 9 ప్రజలను దెప్పిపొడవటంలో, పరోక్షంగా వారి లోపాలను ఎంచటంలో ఆసక్తి కనబరచేవాడూ, ధనాన్ని కూడబెట్టి దానిని మాటిమాటికి లెక్కబెట్టి ఉంచేవాడూ అయిన ప్రతి వ్యక్తీ సర్వనాశనమవుతాడు. అతడు తన ధనం తన వద్ద కలకాలం ఉంటుందని అనుకుంటున్నాడు[1]. అలా ఎన్నటికీ జరగదు. అతడు నుజ్జు నుజ్జు చేసే స్థలంలో విసరివేయబడతాడు. అలా నుజ్జు నుజ్జుగా చేసే స్థలం ఏమిటో నీకు తెలుసా? అది తీవ్రంగా ప్రజ్వరిల్లజేయబడిన దైవాగ్ని. అది గుండెలదాక చొచ్చుకుపోతుంది. అందులో వారు పడిన తరువాత అది మూసివేయబడుతుంది. ఆవిధంగా వారు పొడుగాటి అగ్నికీలల మధ్య (చిక్కుకుని ఉంటారు[2]).

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةِ ۝ الَّذِيْ جَمَعَ مَالًا وَّعَدَّدَهٗ ۝
يَحْسَبُ اَنَّ مَالَهٗۤ اَخْلَدَهٗ ۝ كَلَّا لَيُنْۢبَذَنَّ فِي
الْحُطَمَةِ ۝ وَمَاۤ اَدْرٰىكَ مَا الْحُطَمَةُ ۝
نَارُ اللّٰهِ الْمُوْقَدَةُ ۝ الَّتِيْ تَطَّلِعُ عَلَى الْاَفْـِٕدَةِ ۝
اِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّؤْصَدَةٌ ۝ فِيْ عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ۝ ع ١ ٩ ٢٩

---

101. అల్ ఖారిఅహ్

1 అంటే, సత్కార్యాలతో నిండిన త్రాసు పళ్ళాలు బరువుగా ఉంటాయన్నమాట.

102. అత్ తకాసుర్

1 అతి త్వరలోనే అంటే అది పరలోకం కావచ్చు. మరణమూ కావచ్చు. ఎందుకంటే మానవుడు ఇహలోకంలో ఏయే పనుల్లో తన యావత్‌జీవితాన్ని గడిపి వచ్చాడో, అవి అతని అదృష్టానికి, సౌభాగ్యానికి సోపానాలా లేక దుష్పరిణామానికి, దురదృష్టానికి సోపానాలా అనే విషయం అతను మరణించిన మరుక్షణమే స్పష్టంగా తెలిసిపోతుంది.

103 అల్ అస్ర్

1 కాలం అంటే, భూత కాలం కూడ, వర్తమాన కాలం కూడ. కాలం సాక్షిగా అంటే, గడచిపోయిన చరిత్ర, గడుస్తున్న చరిత్ర రెండూ ముందు చెప్పబోయే విషయం సత్యమని సాక్ష్యమిస్తున్నాయి.

105. అల్ ఫీల్

سُورَةُ الفِيلِ مَكِّيَّةٌ (١٠٥) (١٩)

ఆయతులు : 5 అవతరణ : మక్కాలో

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 5 ఏనుగుల వారిపట్ల నీ ప్రభువు ఎలా వ్యవహరించాడో నీవు చూడలేదా? ఆయన వారి కుట్రను భగ్నం చెయ్యలేదా? ఆయన వారిపైకి పక్షుల్ని గుంపులు గుంపులుగా పంపాడు. అవి మట్టి కాల్చగా తయారయిన కంకర రాళ్ళను వారిపైకి విసరివేస్తూండేవి. చివరికి వారి స్థితిని (పశువులు) తినేసిన పొట్టు[1] మాదిరిగా మార్చివేశాడు.

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحٰبِ الْفِيْلِ ۝ اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِيْ تَضْلِيْلٍ ۝ وَّاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابِيْلَ ۝ تَرْمِيْهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّنْ سِجِّيْلٍ ۝ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّاْكُوْلٍ ۝

106. ఖురైష్

سُورَةُ قُرَيْشٍ مَكِّيَّةٌ (١٠٦) (٢٩)

ఆయతులు : 4 అవతరణ : మక్కాలో

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 4 చూడండి, ఖురైష్ ప్రజలు ఎలా అలవాటుపడ్డారో! చలి కాలంలోనూ, ఎండాకాలంలోనూ ప్రయాణాలకు ఎలా అలవాటుపడ్డారో[1]! కనుక వారు ఈ ఆలయ[2] ప్రభువును ఆరాధించాలి. ఆయన వారికి ఆహారమిచ్చి ఆకలి బాధనుండి కాపాడాడు; శాంతిని ప్రసాదించి భయం నుండి రక్షించాడు[3].

لِاِيْلٰفِ قُرَيْشٍ ۝ اٖلٰفِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَآءِ وَالصَّيْفِ ۝ فَلْيَعْبُدُوْا رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ ۝ الَّذِيْٓ اَطْعَمَهُمْ مِّنْ جُوْعٍ ۝ وَّاٰمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ ۝

---

104 అల్ హుమజహ్

1 దీని రెండో అర్థం ఇది కూడా కావచ్చు : అతని ధనం అతనికి శాశ్వత జీవితాన్ని ప్రసాదిస్తుందని అనుకుంటాడు. ఒకప్పుడు తన ఈ సర్వస్వాన్నీ వదలివేసి వట్టిచేతులతో ఈ ప్రపంచాన్ని విడిచిపెట్టి పోవలసి ఉందనే ఆలోచన కూడ అతనికి రాదు.

2 "ఫీ అమదిమ్ ముమద్దదహ్" కు ఎన్నో అర్థాలు ఉన్నాయి. ఒకటి, నరక ద్వారాలను మూసేసి వాటిపై ఎత్తైన స్తంభాలను నిలబెట్టటం జరుగుతుంది. రెండు, ఈ అపరాధులు ఎత్తైన స్తంభాలకు కట్టివేయబడతారు. మూడు, ఆ అగ్నిమంటలు పొడుగైన స్తంభాల రూపంలో పైకి లేస్తూ ఉంటాయి.

105 అల్ ఫీల్

1 ఇక్కడ ప్రస్తావించబడిన సంఘటన మహాప్రవక్త ముహమ్మద్(సఅసమ్) పవిత్ర జననానికి 50 రోజుల ముందు జరిగింది. యమన్ దేశాన్ని పాలించే అబిసీనియా రాజ్యం యొక్క క్రైస్తవ రాజు అబ్రహా 60 వేల మంది సైనికుల్ని తీసుకుని, పవిత్ర కాబా మందిరాన్ని ధ్వంసం చేసే దురుద్దేశ్యంతో మక్కాపైకి దండెత్తి వచ్చాడు. ఈ సైన్యంలో ఎన్నో ఏనుగులు కూడ ఉన్నాయి. అతడు ముజ్దలిఫా, మినాల మధ్యకు వచ్చినప్పుడు, అకస్మాత్తుగా సముద్రంవైపు నుండి పక్షులు గుంపులు

107. అల్ మాఊన్

(١٠٧) سُوْرَةُ الْمَاعُوْنِ مَكِّيَّةٌ (١٧)

ఆయతులు : 7 **అవతరణ : మక్కాలో**

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَرَءَيْتَ الَّذِيْ يُكَذِّبُ بِالدِّيْنِ ۝ فَذٰلِكَ الَّذِيْ
يَدُعُّ الْيَتِيْمَ ۝ وَلَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ
الْمِسْكِيْنِ ۝ فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّيْنَ ۝ الَّذِيْنَ هُمْ
عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُوْنَ ۝ الَّذِيْنَ هُمْ
يُرَآءُوْنَ ۝ وَيَمْنَعُوْنَ الْمَاعُوْنَ ۝

1 – 7 పరలోక శిక్షను, బహుమానాన్ని తిరస్కరించే వ్యక్తిని నీవు చూశావా? అతడే అనాథులను కసురికొట్టేవాడు, పేదవాళ్ళకు అన్నం పెట్టు అని ప్రోత్సహించనివాడు[1]. పోతే, తమ నమాజుల పట్ల అశ్రద్ధవహించేవారు[2], ప్రదర్శనా బుద్ధితో వ్యవహరించేవారు, వాడుకునే మామూలు వస్తువులను (ప్రజలకు) ఇవ్వటానికి వెనుకాడేవారు సర్వనాశనమవుతారు.

108. అల్ కౌసర్

(١٠٨) سُوْرَةُ الْكَوْثَرِ مَكِّيَّةٌ (١٥)

ఆయతులు : 3 **అవతరణ : మక్కాలో**

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِنَّآ اَعْطَيْنٰكَ الْكَوْثَرَ ۝ فَصَلِّ لِرَبِّكَ
وَانْحَرْ ۝ اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ ۝

1 – 3 (ప్రవక్తా) మేము నీకు కౌసర్ ప్రసాదించాము[1]. కనుక నీవు నీ ప్రభువు కొరకే నమాజు చెయ్యి. ఖుర్బానీ కూడా ఇవ్వు. నిస్సందేహంగా నీ శత్రువే నామరూపాలు లేకుండా పోయేవాడు[2].

గుంపులుగా తమ ముక్కులతో, పంజాలతో కంకరరాళ్ళను తీసుకుని వచ్చాయి. అవి అబ్రహా సైన్యంపై కంకరరాళ్ళను కురిపించాయి. ఎవరెవరి మీద ఈ కంకర రాళ్ళు పడ్డాయో వారి శరీరాలు తూట్లు పడి మాంసం ముక్కలు ముక్కలుగా క్రిందపడసాగింది. ఈవిధంగా ఈ సైన్యమంతా నాశనమై పోయింది. అరేబియాలో ఈ సంఘటన చాల ప్రసిద్ధిగాంచింది. ఈ సూరా అవతరించేటప్పుడు కూడా దీన్ని కళ్ళారా చూసిన వేలమంది ప్రజలు మక్కాలో ఉన్నారు. అల్లాహ్ మహిమవల్లనే ఏనుగుల వాళ్ళు సర్వనాశనమయ్యారనే విషయాన్ని అరేబియా వాసులందరూ నమ్మేవారు.

106. ఖురైష్

1 ఎండాకాలపు, చలికాలపు ప్రయాణాలు అంటే వ్యాపార నిమిత్తం చేసే ప్రయాణాలు అని భావం. ఎండాకాలంలో ఖురైష్ ప్రజలు సిరియా, పాలస్తీనాలకు, శీతాకాలంలో దక్షిణ అరేబియాల ప్రాంతానికి వ్యాపారం కోసం వెళ్ళేవారు. ఈ ప్రయాణాలు కారణంగానే వారు ధనవంతులై పోయారు.

2 ఈ ఆలయం అంటే కాబా గృహం అని అర్థం.

3 మక్కా నిషిద్ధ (పవిత్ర) నగరం కావటం వల్ల, అరేబియాలోని ఏ తెగ అయినా ఆ నగరంపై దాడి చేస్తుందనే భయం ఖురైష్‌లకు లేదు. ఖురైష్ తెగవారు కాబా గృహానికి ధర్మకర్తలు కావటం వల్ల వారి వాణిజ్యబృందాలు నిర్భయంగా అరేబియాలోని అన్ని ప్రాంతాలగుండా ప్రయాణం చేసేవి. వాటి జోలికి ఎవరూ పోయేవారు కాదు.

109. అల్ కాఫిరూన్

(١٠٩) سُورَةُ الْكَافِرُونَ مَكِّيَّةٌ (١٨)

ఆయతులు : 6 **అవతరణ : మక్కాలో**

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

1 – 6 ఇలా ప్రకటించు, ఓ అవిశ్వాసులారా[1]! మీరు ఆరాధించేవాటిని నేను ఆరాధించను[2]. అలాగే నేను ఆరాధించే ఆయన్ని మీరు ఆరాధించరు[3]. మీరు ఆరాధిస్తున్న వాటిని నేను ఆరాధించేవాణ్ణి కాను[4]. అలాగే నేను ఆరాధించే ఆయన్ని మీరు ఆరాధించేవారు కారు. మీ ధర్మం మీదే, నా ధర్మం నాదే[5].

قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْكَٰفِرُونَ ۝١ لَآ أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۝٢ وَلَآ أَنتُمْ عَٰبِدُونَ مَآ أَعْبُدُ ۝٣ وَلَآ أَنَا۠ عَابِدٌ مَّا عَبَدتُّمْ ۝٤ وَلَآ أَنتُمْ عَٰبِدُونَ مَآ أَعْبُدُ ۝٥ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِىَ دِينِ ۝٦

110. అన్ నస్ర్

(١١٠) سُورَةُ النَّصْرِ مَدَنِيَّةٌ (١١٤)

ఆయతులు : 3 **అవతరణ : మదీనాలో**

ఆనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

1 – 3 అల్లాహ్ సహాయం వచ్చినప్పుడు[1], విజయ భాగ్యం లభించినప్పుడు, ప్రజలు తండోప తండాలుగా అల్లాహ్ ధర్మంలో ప్రవేశించటాన్ని నీవు చూసినప్పుడు (ప్రవక్తా) నీవు నీ ప్రభువు స్తోత్రంతోపాటు ఆయన పవిత్ర నామాన్ని స్మరించు, ఇంకా ఆయన మన్నింపును వేడుకో[2]. నిస్సందేహంగా ఆయన పశ్చాత్తాపాన్ని ఎంతగానో అంగీకరించేవాడు.

إِذَا جَآءَ نَصْرُ ٱللَّهِ وَٱلْفَتْحُ ۝١ وَرَأَيْتَ ٱلنَّاسَ يَدْخُلُونَ فِى دِينِ ٱللَّهِ أَفْوَاجًا ۝٢ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَٱسْتَغْفِرْهُ ۚ إِنَّهُۥ كَانَ تَوَّابًۢا ۝٣

107. అల్ మాఊన్

1 అంటే అతను తన మనస్సునూ ఈ పనికోసం అంగీకరింపచెయ్యడు, అటు నిరుపేదలకు అన్నంపెట్టండి అని తన ఇంటివారితోనూ అనడు. వేరొకవైపు నిరుపేదలకు సహాయపడండి అని ప్రజలను ప్రోత్సహించడు అన్నమాట.

2 దీని భావం నమాజులను మరచిపోవటం కాదు; నమాజుల పట్ల నిర్లక్ష్యంతో వ్యవహరించటం అని అర్థం.

108. అల్ కౌసర్

1 కౌసర్ అంటే, ఇహ పరలోకాలకు చెందిన అసంఖ్యాకమైన మేళ్ళు అని భావం. వాటిలో ప్రళయదినం నాటి 'కౌసర్' అనే జలాశయం, స్వర్గలోకంలోని 'కౌసర్' అనే సెలయేరు కూడ ఉన్నాయి.

2 అవిశ్వాసులు మహాప్రవక్త(సఅసమ్) ను 'అబ్తర్' అని ఏ అర్థంలో అంటారంటే, ఆయన తన జాతికి దూరమై పోయారని, ఆయనకు మగ సంతానం కూడ సజీవంగా లేకుండా పోయినదని. కనుక ఆయన నామరూపాలు లేకుండా పోతారని

111. అల్ లహబ్

(١١١) سُوْرَةُ اللَّهَبِ مَكِّيَّةٌ (٦)

ఆయతులు : 5 అవతరణ : మక్కాలో

آياتها ٥ — رُكُوعها ١

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 5 అబూ లహబ్[1] చేతులు విరిగిపోయాయి! అతడు సర్వనాశనం అయిపోయాడు[2]! అతడి ఆస్తిపాస్తులు, అతడి సంపాదన అంతా దేనికీ పనికిరాకుండా పోయింది. చివరికి అతడు తప్పకుండా భగభగ మండే అగ్నిలో పడవేయబడతాడు. అంతేకాదు (అతడితోపాటు) అతడి భార్య కూడ[3] అందులో పడవేయబడుతుంది. ఆమె చాడీలు చెబుతూ కలహాలు రేపే స్త్రీ. ఆమె మెడలో బాగా పేనిన ఒక త్రాడు ఉంటుంది.

تَبَّتْ يَدَآ اَبِيْ لَهَبٍ وَّتَبَّ ﴿١﴾ مَآ اَغْنٰى
عَنْهُ مَالُهٗ وَمَا كَسَبَ ﴿٢﴾ سَيَصْلٰى نَارًا ذَاتَ
لَهَبٍ ﴿٣﴾ وَّامْرَاَتُهٗ ۭ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ﴿٤﴾
فِيْ جِيْدِهَا حَبْلٌ مِّنْ مَّسَدٍ ﴿٥﴾ ع ١ / ٣٦

112. అల్ ఇఖ్లాస్

(١١٢) سُوْرَةُ الْاِخْلَاصِ مَكِّيَّةٌ (٢٢)

ఆయతులు : 4 అవతరణ : మక్కాలో

آياتها ٤ — رُكُوعها ١

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 4 ఇలా చెప్పెయ్యి[1], ఆయన అల్లాహ్[2], అద్వితీయుడు[3]. అల్లాహ్ నిరపేక్షాపరుడు ఎవరి ఆధారమూ, ఎవరి అక్కరా లేనివాడు; అందరూ ఆయనపై ఆధారపడేవారే. ఆయనకు సంతానం ఎవరూ లేరు. ఆయనకూడ ఎవరి సంతానమూ కాదు. ఆయనకు సరిసమానులు ఎవరూ లేరు.

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ﴿١﴾ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ
يَلِدْ ۙ وَلَمْ يُوْلَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُوًا
اَحَدٌ ﴿٤﴾ ع ١ / ٣٧

అనుకునేవారు. నిజానికి నామరూపాలు లేకుండా పోయేది దైవప్రవక్త కాదు, ఆయన శత్రువులు మాత్రమే అని వారికి సమాధానం చెప్పడం జరిగింది.

109. అల్ కాఫిరూన్

1 అంటే, నా దౌత్యాన్ని, నేను తెచ్చిన బోధనలను విశ్వసించకుండా తిరస్కరించిన వారు అని భావం.

2 అవిశ్వాసులు ఇతర ఆరాధ్యులతో పాటు అల్లాహ్‌ను కూడ ఆరాధించేవారు. కాని బహుదైవారాధనతో పాటు చేసే అల్లాహ్ ఆరాధన నిజానికి అల్లాహ్ ఆరాధన కానే కాదు. కాబట్టి బహుదైవారాధకుల యావత్ ఆరాధ్యుల ఆరాధనను తిరస్కరించటం జరిగింది.

3 అంటే, ఏ లక్షణాలు, గుణగణాలుకల దేవుణ్ణయితే నేను ఆరాధిస్తానో, ఆ లక్షణాలు, గుణగణాలు గల దేవుణ్ణే మీరు ఆరాధించరు అని అర్థం.

113. అల్ ఫలఖ్

(١١٣) سُوْرَةُ الْفَلَقِ مَكِّيَّةٌ (٢٠)

ఆయతులు : 5 అవతరణ : మక్కాలో

(آياتها ٥) (ركوعها ١)

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 5 ఇలా అను : నేను ఉదయం ప్రభువు[1] శరణు కోరుతున్నాను – ఆయన సృష్టించిన ప్రతిదాని కీడు నుండి, కమ్ముకునే చీకటి రాత్రి కీడునుండి[2], ముడులపై మంత్రించే వారి కీడునుండి[3], అసూయాపరుడు అసూయపడేటప్పటి కీడు నుండి[4].

قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۙ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا
خَلَقَ ۙ﴿٢﴾ وَ مِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾
وَمِنْ شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ
شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

114. అన్ నాస్

(١١٤) سُوْرَةُ النَّاسِ مَكِّيَّةٌ (٢١)

ఆయతులు : 6 అవతరణ : మక్కాలో

(آياتها ٦) (ركوعها ١)

అనంత కరుణామయుడు అపార కృపాశీలుడు అయిన అల్లాహ్ పేరుతో ప్రారంభిస్తున్నాను.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

1 – 6 ఇలా అను : నేను మానవుల ప్రభువు, మానవుల చక్రవర్తి, మానవుల ఆరాధ్య దైవం (అయిన అల్లాహ్) శరణు కోరుతున్నాను – దుష్ట భావాలు రేకెత్తించే వాడి కీడునుండి. వాడు మాటి మాటికీ మరలివస్తూ ప్రజల మనస్సుల్లో దుష్ట భావాలను రేకెత్తిస్తాడు[1], వాడు జిన్నాతు జాతికి చెందినవాడైనా కావచ్చు లేదా మానవ జాతికి చెందిన వాడైనా కావచ్చు[2].

قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۙ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ۙ﴿٢﴾
اِلٰهِ النَّاسِ ۙ﴿٣﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ ۙ﴿٤﴾
الْخَنَّاسِ ۙ﴿٤﴾ الَّذِيْ يُوَسْوِسُ فِيْ صُدُوْرِ
النَّاسِ ۙ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

تَمَّ بِالْخَيْرِ

---

4 అంటే, ఇంతకు పూర్వం ఏ ఆరాధ్యులనైతే మీరు మీ తాత ముత్తాతలు ఆరాధించారో, నేను వాటిని ఆరాధించబోవటంలేదని భావం.

5 అంటే, ధర్మం విషయంలో మీరూ, నేనూ ఏకమవటం అనేది లేనే లేదు. నా దారివేరు, నీ దారి వేరు.

110. అన్ నస్ర్

1 విశ్వసనీయమైన కథనాల ప్రకారం ఇది దివ్యఖురాన్‌లోని చివరి సూరా. ఇది మహాప్రవక్త (సఅసమ్) మరణానికి 3 నెలలకు పూర్వం అవతరించింది. దీని తరువాత కొన్ని ఆయతులైతే అవతరించాయిగాని, పూర్తి సూరా ఏదీ అవతరించలేదు.

2 ఈ సూరా అవతరించిన తరువాత మహాప్రవక్త (సఅసమ్) తమ చివరి దినాల్లో అల్లాహ్‌ను స్తుతించటం, ఆయన పవిత్రతను కొనియాడటం, మన్నింపును వేడుకోవటం ఎక్కువ చేశారని కూడా కొన్ని హదీసుల ద్వారా తెలుస్తోంది.

111. అల్ లహబ్

1 ఇతడు మహాప్రవక్త ముహమ్మద్ (సఅసమ్) గారికి స్వయాన పినతండ్రి అవుతాడు. అబూ లహబ్ అనే పేరుతోనే ప్రఖ్యాతిగాంచాడు.

2 అంటే ఇస్లామ్ మార్గాన్ని నిరోధించటానికి చాల ప్రయత్నంచేశాడు. కాని విఫలుడయ్యాడు, పరాజయం పాలయ్యాడు. ఈ వాక్యంలో తరువాత జరుగబోయే విషయం గురించి జోస్యం చెప్పటం జరిగింది; కాని అది జరిగిపోయిన విధంగా చెప్పటం జరిగింది.

3 ఈ స్త్రీ పేరు ఉమ్మె జమీల్. ఈమె అబూ సుఫియాన్ సోదరి. ఇస్లాంను నిరోధించటంలో ఆమె తన భర్తకు ఏమీ తీసిపోలేదు.

112. అల్ ఇఖ్లాస్

1 ఆనాటి అవిశ్వాసులు, బహుదైవారాధకులు, "ఆరాధ్యదైవాలందరినీ కాదని, ఏకైక ఆరాధ్యదైవంగా నమ్మించదలచుకున్న మీ ప్రభువు ఎలా ఉంటాడు? ఆయన పుట్టుపూర్వోత్తరాలు ఏమిటి? ఏ వస్తువుతో ఆయన సృజింపబడ్డాడు? ఈ సృష్టియొక్క వారసత్వాన్ని ఆయన ఎవరినుంచి పొందాడు? ఆయనకు ఎవరు వారసుడవుతాడు?" అని మహాప్రవక్త ముహమ్మద్(సఅసమ్) ను అడిగేవారు. ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానంగా ఈ సూరా అవతరించింది.

2 అంటే, ఏ శక్తిని మీరే స్వయంగా అల్లాహ్ అనే పేరుతో ఎరుగుదురో, ఎవరిని మీకు, సకల చరాచరసృష్టిరాసులకు సృష్టికర్తగా, పోషకుడుగా, ఉపాధిప్రదాతగా మీరు ఒప్పుకుంటున్నారో, ఆయనే నా ప్రభువు. అల్లాహ్ విషయంలో అరబ్ బహుదైవారాధకుల విశ్వాసం ఎటువంటిదో, దివ్య ఖురాన్‌లో ఎన్నోచోట్ల వివరించటం జరిగింది. ఉదాహరణకు చూడండి, యూనుస్ : ఆయతులు 22,31 - 33; బనీ ఇస్రాయీల్ : 67వ ఆయతు; అల్ మూమినూన్ : ఆయతులు 84 - 89; అన్‌కబూత్ : ఆయతులు 61 - 63; అల్ జుఖ్రుఫ్ : 87వ ఆయతు.

3 "వాహిద్" పదానికి బదులుగా "అహద్" అనే పదం ఉపయోగించబడింది. రెండు పదాల అర్థమూ "ఒక్కడే" అని. కాని అరబీ భాషలో "వాహిద్" అనే పదం అనేక బహుత్వాలను తనలో ఇముడ్చుకోగలిగే అన్ని వస్తువులు, అన్ని విషయాల కోసం వాడబడుతుంది. ఉదాహరణకు, ఒక మనిషి, ఒక జాతి, ఒక దేశం, ఒక విశ్వం. వాస్తవానికి ఇవి బహువచనాలు కానప్పటికీ వీటిని "వాహిద్" అంటారు. కాని "అహద్" అనే పదం, అన్ని విధాలుగా ఒకటే అయి ఉండి అనేక బహుత్వాలను తనలో ఇముడ్చుకోలేని దానికోసం వాడబడుతుంది. అందుకే అరబీ భాషలో ఈ పదం కేవలం అల్లాహ్ కోసమే వాడబడుతుంది.

113. అల్ ఫలఖ్

1 అంటే, రాత్రి చీకటిని వేరు చేసి ఉదయాన్ని తీసుకువచ్చే ప్రభువు శరణు అని అర్థం.

2 ఎందుకంటే, నేరాలు, అక్రమాలు, అత్యాచారాలు ఎక్కువగా రాత్రి సమయంలోనే జరుగుతాయి. హానికరమైన జంతువులు కూడా ఎక్కువగా రాత్రి వేళల్లోనే బయటికి వస్తాయి.

3 అంటే చేతబడి చేసే పురుషులు, స్త్రీలు అని భావం.

4 అంటే, అసూయ కారణంగా అతడు ఏదైనా నష్టం కలిగించే ప్రయత్నం చేసినప్పుడు అని అర్థం.

114. అన్ నాస్

1 అంటే, ఒకసారి దుష్ట భావాలను రేకెత్తించి మార్గం తప్పించటంలో విఫలుడైనప్పుడు, వైదొలగిపోతాడు. తరువాత మళ్లీ వచ్చి దుష్టభావాలను రేకెత్తిస్తాడు. ఇలా మాటిమాటికీ ఈ ప్రయత్నం చేస్తాడు.

2 అంటే దుష్ట భావాలను రేకెత్తించే వీడు మానవుల్లోని వాడైనా, జిన్నాతు (షైతాను)ల్లోని వాడైనా, వీరిద్దరి బారినుండి నేను శరణు వేడుకుంటున్నాను అని అర్థం.

دُعَاءُ خَتْمِ الْقُرْاٰنِ

اَللّٰهُمَّ اٰنِسْ وَحْشَتِيْ فِيْ قَبْرِيْ اَللّٰهُمَّ ارْحَمْنِيْ بِالْقُرْاٰنِ

الْعَظِيْمِ وَاجْعَلْهُ لِيْ اِمَامًا وَّنُوْرًا وَّهُدًى وَّرَحْمَةً

اَللّٰهُمَّ ذَكِّرْنِيْ مِنْهُ مَا نَسِيْتُ وَعَلِّمْنِيْ مِنْهُ مَا جَهِلْتُ

وَارْزُقْنِيْ تِلَاوَتَهٗ اٰنَآءَ اللَّيْلِ وَاٰنَآءَ النَّهَارِ وَ

اجْعَلْهُ لِيْ حُجَّةً يَّا رَبَّ الْعٰلَمِيْنَ (اٰمِيْن)

NOTES